Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.; Henrik Pontoppidan.
Titel | Title:	Lykke-Per
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	6. Opl.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Gyldendal, 1931
Fysiske størrelse | Physical extent:	2 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

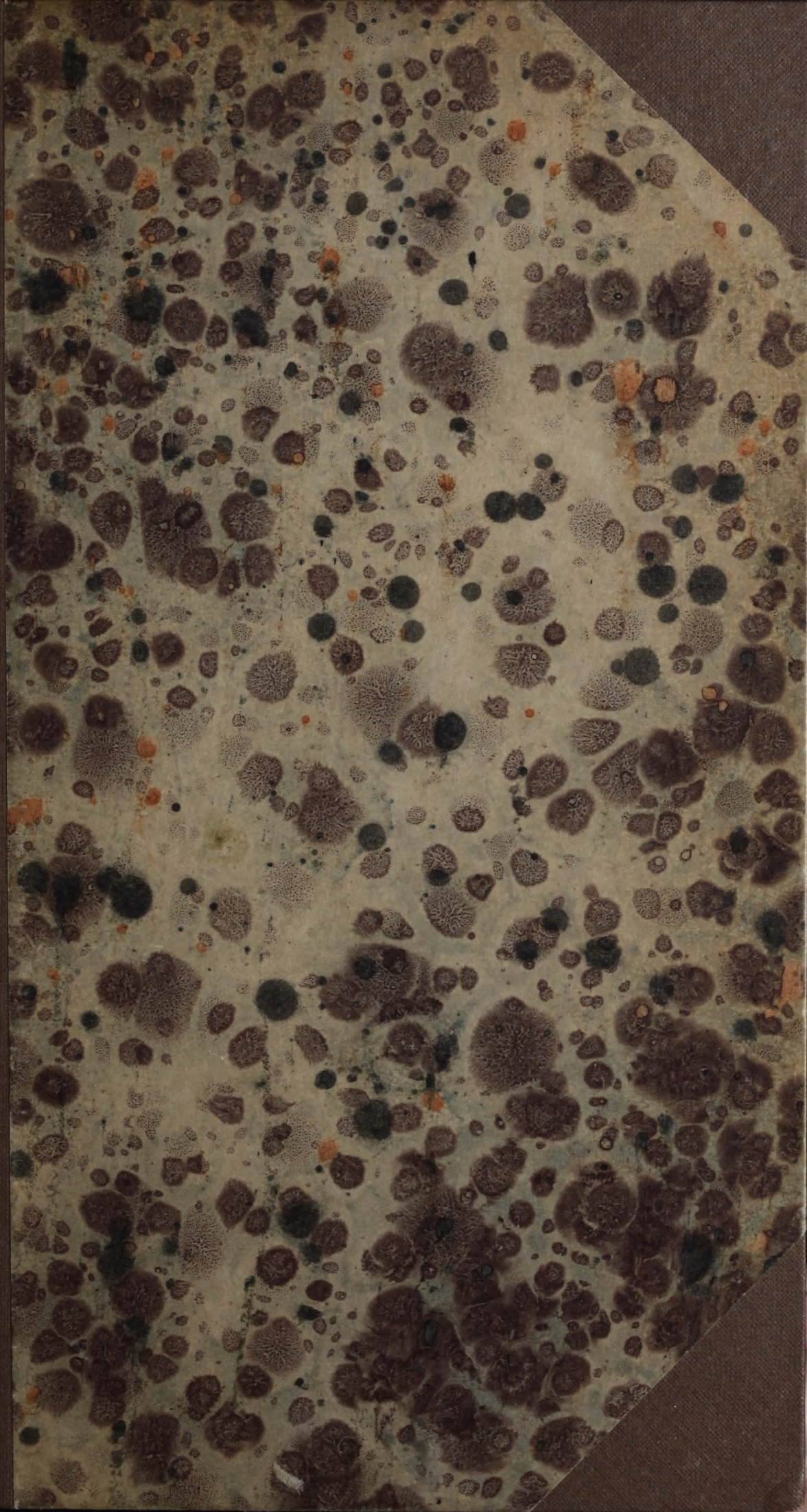

57,-237

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130019097200

GYLDENDALS DANSKE BOGSAMLING

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE PER I

G. B. N. F.

LYKKE-PER

FØRSTE BIND

1931. 1627

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KØBENHAVN - MCMXXXI

COPYRIGHT 1920 BY GYLDENDALSKE
BOGHANDEL NORDISK FORLAG - COPENHAGEN

—

SJETTE OPLAG
HERMED IALT TRYKT I 36.000 EKSEMPLARER

—

PRINTED IN DENMARK
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

FØRSTE KAPITEL

I en af de østjyske Smaakøbstæder, der ligger gemt mellem grønne Banker i Bunden af en tilgroet Fjord, levede der i Aarene før og efter vor sidste Krig en Præst ved Navn Johannes Sidenius. Det var en from og streng Mand. I sin ydre Fremtræden som ved sin hele Levevis skilte han sig skarpt ud fra Byens øvrige Beboere, af hvem han derfor i mange Aar betragtedes som en besværlig Fremmed, hvis Særegenheder man afvekslende trak paa Skuldren af og forargedes over. Naar han — høj og alvorlig — kom gaaende gennem Byens krogede Gader, klædt i sin langskødede, graa Vadmelsfrakke, med store, mørkeblaa Briller for Øjnene og med Haanden knyttet om Grebet paa en stor Bomuldsparaply, som han for hvert Skridt stødte med Kraft mod Stenbroen, vendte Folk sig uvilkaarlig om efter ham; og de, som sad inde bag Vinduerne og holdt Udkig i Gadespejlet, smilte ved Synet eller skar Ansigter. Byens Storhanser, de gamle Bondekøbmænd og Studeopdrættere, hilste ham aldrig, end ikke naar han var i Ornat. Skønt de selv viste sig paa Gaden i Træsko og smudsige Lærredsfrakker, pattende paa en Pibe, betragtede de det som en Skam og Skændsel for deres By, at den havde faaet en saadan Stodderpræst, der gik klædt som en Landsbydegn og vitterlig ogsaa havde Møje med at skaffe Føden til sig og sin Redefuld af Rollinger. Man havde været vant til en ganske anden Slags Gejstlighed her, — til Mænd i fine, sorte Klæder og hvide Kammerdugs Halsbind, Mænd, der ogsaa ved deres Navn havde kastet Glans over Byen og dens Kirke og senere var bleven Stiftsprovster og Bisper, men som alligevel ikke havde hovmodet sig af deres Fromhed, ikke havde følt sig for gode til at interessere sig for Byens verdslige Anliggender og tage Del i Borgernes selskabelige Forlystelser.

Dengang havde den store, røde Præstegaardsbygning været et Gæstfrihedens Hjem, hvor man, naar man havde afgjort

sine Forretninger inde hos Præsten, blev buden ind i Dagligstuen til Fruen og de unge Frøkner for ved en Kop Kaffe eller (naar det var bedre Folk) et lille Glas Vin og en hjemmebagt Kage at slaa en Passiar af om Dagens og Byens Nyt. Nu betraadte Folk ikke Præstegaarden uden tvingende Grund, og aldrig kom man længere end til Pastor Sidenius' gravkammeragtige Studereværelse, hvor Gardinerne gerne var rullet halvt ned, fordi Præstens Øjne ikke taalte Genskinnet fra Murene ovre paa den anden Side af den snevre Gade.

Her modtog han endda i Reglen Folk staaende, bød dem ikke at sidde ned, affærdigede dem i det hele kort, tilsyneladende udeltagende, og var netop allermindst indladende overfor dem, som mente sig berettiget til at vente særlig Hensyntagen. Selv Byens Embedsfamiljer havde ophørt at aflægge Visiter i Præstegaarden, efter at det var hændet dem, at Pastor Sidenius — i Stedet for at byde Forfriskninger — havde givet sig til at udspørge dem om deres Tro og i det hele tiltalt dem paa en Maade, som om de var Konfirmander, der stod paa Kirkegulvet.

En ganske særlig Forbitrelse vakte han ved de store Borger-Begravelser, til hvilke Befolkningen mødte i festligt Optog, med Hornmusik og floromvundne Lavsfaner, Embedsmændene i guldbaldyrede Uniformer og med Hanefjer i Hattene, ... alle efter deres Mening særlig vel stemte til Andagt og Opbyggelse efter denne lette Portvins-Frokost i Sørgehjemmet. I Stedet for en stor Tale med den sædvanemæssige Lovprisning af den Afdøde indskrænkede Pastor Sidenius sig ufravigelig til Fremsigelsen af en Bøn, saadan som det ellers kun brugtes overfor udøbte Børn og Fattiglig. Ikke et Ord om den Hensovedes hæderlige Karakter og stræbsomme Vandel, ikke en Hentydning til hans Fortjenester af Byens Opkomst, til hans opofrende Interesse for Brolægningsvæsenet eller det kommunale Vandværk. Det var næppe nok, at den Afdøde overhovedet blev nævnt ved Graven, og da altid kun med Tilføjelser som „denne usle Støvhob" eller „denne Føde for Ormene", ... og jo større og mere anset den Forsamling var, hvortil han talte, jo flere Faner og Bannere, der smeldede i Blæsten omkring Graven, des kortere blev Bønnen, des ynkværdigere blev i hans Tale de Levninger, hvorom man var samlet, saa at Følget skiltes under en Ophidselse, der mere end een Gang paa lydelig Maade havde givet sig Luft paa selve Kirkegaarden.

De eneste af Byens Folk, der havde deres Gang i Præstegaarden, var et Par smaa, forvoksede gamle Damer fra Byens Jomfrukloster samt en bleg, langskægget Kristusfigur af en Skrædersvend foruden endnu enkelte andre saakaldte „vakte" af de Ubemidledes Klasse, som i Pastor Sidenius' Hjem havde fundet en længe savnet Tilflugt i den verdslig sindede By. Om nogen egentlig Omgang var der dog alene af den Grund ikke Tale, at Fru Sidenius var meget svag og i de sidste Aar havde ligget tilsengs. Men forresten var Pastor Sidenius selv ganske uden Anlæg for det selskabelige, og hans Tilhængere søgte ham kun i Troesanliggender. Derimod mødte de regelmæssig hver eneste Søndag i Kirken, hvor de forsamlede sig paa en bestemt Plads umiddelbart under Prækestolen og vakte Forargelse blandt de øvrige Kirkegængere ved paa en tilskuestillende Maade at synge selv de allerlængste Salmer uden en eneste Gang at se i Salmebogen.

Pastor Sidenius tilhørte en ældgammel og vidt udbredt Præsteslægt, der kunde føre sine Ahner helt tilbage til Reformationen. I fulde tre Aarhundreder var Kaldet til gejstlig Virksomhed gaaet som en hellig Arv fra Fædre til Sønner ... ja til Døtrene med, forsaavidt som disse i mangfoldige Tilfælde havde giftet sig med Fædrenes Kapellaner eller Brødrenes Studiekammerater. Herfra udsprang den bevidste Myndighed, for hvilken de Sidenius'ers Forkyndelse fra gammel Tid var bekendt. Der fandtes næppe ret mange Sogne Landet over, hvor ikke en af Slægten engang i Aarhundredernes Løb havde bøjet Sindene til Lydighed under Kirkens Lov.

Naturligvis ... disse mange Kirkens Tjenere havde ikke alle været lige nidkære. Der havde endog været enkelte, temmelig verdslig sindede Herrer imellem dem, ... Folk, hos hvem en kraftig, gennem Slægtled tilbagetrængt Levetrang havde givet sig ret ubeherskede Udslag. Saaledes levede der i forrige Aarhundrede en Vendsyssel-Præst, „gale Sidenius", der skulde have ført et omstrygende Jægerliv i de store Skove omkring den jyske Aas, hvor han ofte sad paa Kroerne og drak Brændevin med Bønderne, og som tilsidst en Paaskedag i Drukkenskab slog Degnen i Kirkegulvet, saa der sprøjtede Blod op paa Alterdugen.

Dog ... langt den overvejende Del af Slægten havde været fromme Kirkens Stridsmænd, flere af dem tillige belæste, ja lærde Mænd, teologiske Granskere, der i deres landlige Af-

sondrethed, under Aarenes graa Ensformighed, havde søgt Erstatning for alle Afsavn i et stille, indadvendt Tankeliv, en inderlig Fordybelse i deres egen, indre Verden, i hvilken de saa tilsidst fandt Tilværelsens sande Værdier, dens rigeste Lykke, dens egentlige Maal.

Det var denne i Slægten nedarvede Ringeagt for alle timelige Tings Værd, der havde været ogsaa Johannes Sidenius' Værge i Livets Kamp og bevaret hans Ryg ubøjet og hans Sind rankt trods Armods Tryk og mangeartet Modgang. Men han havde i saa Henseende ogsaa haft en god Støtte i sin Hustru, med hvem han levede det inderligste og lykkeligste Samliv, skønt de egentlig slet ikke lignede hinanden. Ogsaa hun var et dybt religiøst Gemyt, men ... i Modsætning til sin Mand ... en tungsindig, lidenskabelig Natur, hvem Livet indgød Uro og mørk Ængstelse. Oprindelig ubefæstet i Troen, som hun havde været det fra sit Hjem, var hun under Mandens Paavirkning bleven en Ivrer, hos hvem den daglige Kamp for Udkommet og de mange Barselsenge havde affødt sygeligt overdrevne Forestillinger om Jordelivets Trængsler og Kristenmenneskers Ansvar. Og hendes lange Sengeleje; de mange Aar, hun siden sin sidste Nedkomst havde ligget lammet i den mørke Sygestue; endelig den nylig overstaaede, ulykkelige Krig med dens fjendtlige Indkvarteringer, dens Brandskatning og blodige Ydmygelser ... alt dette havde ikke bidraget til at gøre hendes Syn paa Livet frejdigere.

Skønt hendes Mand ofte alvorligt bebrejdede hende det, fandt hun aldrig rigtig Ro for bekymringsfulde Tanker. Endda hun ogsaa selv erkendte, at det var en syndig Mangel paa Tillid til Forsynets Naade, kunde hun ikke lade være med ved enhver Lejlighed at foreholde sine Børn den yderste Nøjsomhed i alt som en Pligt mod Gud og Mennesker. Hun kunde oprøres som over en Forbrydelse, naar hun hørte om Borgernes Levevis der i Byen, om deres Selskaber med mange Retter Mad og tre-fire Slags Vin, om Fruernes Silkekjoler og de unge Pigers Guldsmykker, ... ja hun havde endogsaa ondt ved at tilgive sin egen Mand, naar det engang imellem hændte, at han kom hjem fra sin Spaseretur med en eller anden beskeden Gave, som han med et vist, tavst Galanteri henlagde foran hende paa Dynen, ... et Par Roser i et Kræmmerhus, lidt fin Frugt eller en lille Krukke Ingefærsyltetøj for hendes Nattehoste. Vistnok blev hun baade glad og rørt for hans Opmærk-

somhed; men hun kunde dog aldrig lade være med at sige, mens hun ømt kyssede hans Hænder:

„Du skulde nu dog hellere have ladet være, du Gode."

I dette Hjem opvoksede et Kuld kønne, lidt kirtelblege Børn, elleve i Tal, fem lysøjede Drenge og seks lysøjede Piger, der alle var let kendelige mellem Byens øvrige Ungdom, blandt andet paa Grund af nogle usædvanlige Halskraver, der gav Drengene et lidt pigeagtigt og de halvvoksne Piger et lidt mandfolkeagtigt Udseende. Drengene bar desuden deres brune Haar langt og lokket, saa det naaede dem næsten til Skuldrene, medens Pigebørnenes laa fast nedglattet over Hovedbunden og kun ved hver Tinding havde en lille, haard Fletning, der var lagt i en Bue foran Ørene.

Forholdet mellem Forældre og Børn som overhovedet Tonen i Hjemmet var gennemført patriarkalsk. Under de tarvelige, ja fattige Maaltider, som regelmæssig indlededes med en Bøn, sad Faderen for Enden af det lange, smalle Bord med sine fem Sønner ordnede efter Alder langs den ene Side og de fem Døtre i tilsvarende Rækkefølge langs den anden, medens den ældste Datter, den huslige Signe, i Moderens Forfald indtog Pladsen for den anden Bordende. Aldrig faldt det nogen af Børnene ind at tale uden at være adspurgt. Men Faderen talte ofte til dem, om deres Skoleundervisning, om deres Kammerater og deres Lektier og kom derved gerne ind paa selv at fortælle. Paa belærende Maade skildrede han Forhold og Begivenheder fra sin egen Ungdom, fortalte om Datidens Skolegang, om Livet i hans Faders og Farfaders lerklinede Præstegaarde o. s. v. Undertiden, naar han var særlig oplagt, kunde han endog fortælle spøgefulde Anekdoter fra sine Studenterdage i København, fra Regenslivet eller fra Studenternes kaade Løjer med Natvægtere og Politi. Men havde han paa denne Maade faaet Børnene til at le, forsømte han aldrig tilsidst at give sin Fortælling Advarslens Form og formanede dem at vende deres Sind og Tanker mod Livets Alvor og Pligtens Bud.

Denne store Børneflok og navnlig den Fremgang, den havde ... først i Skolen, siden ude i Livet — var efterhaanden bleven Pastor Sidenius' Stolthed og samtidig et med ydmyg Taknemlighed modtaget Vidnesbyrd om, at Herrens Velsignelse hvilede over hans Hus. Det var nu ogsaa en opvakt, lærelysten, frem for alt strengt pligttro Ungdom, ægte Sidenius'er, der

en efter en voksede op i Faderens Billede, ja slægtede ham paa ogsaa i alle ydre Smaatræk ... lige til den selvbevidste Holdning og den taktfaste, soldatermæssige Gang. Der var kun eet af Børnene, af hvem Forældrene havde Sorg. Det var et af de mellemste, en Dreng, der hed Peter Andreas. Han var ikke alene uregerlig i Skolen, saa der stadig indløb Klager over ham; men allerede i en tidlig Alder sporedes der hos ham en overlagt Opsætsighed mod Hjemmets Skik og Orden. Han var ikke bleven ti Aar, før han nægtede sine Forældre Lydighed, og jo ældre Drengen blev, des tydeligere aabenbarede der sig hos ham en udæskende overmodig Trods, som hverken Tugt eller Tvang eller Herrens Formaning formaaede at kue.

Pastor Sidenius sad ofte raadløs ved sin Hustrus Seng og talte om denne Søn, der hos dem begge vakte en skræmmende Erindring om hin vanslægtede Vendsyssel-Præst, hvis Navn stod som prentet med Blod paa Slægtens Stamtavle. Og uvilkaarlig paavirkede af Forældrenes Holdning saa efterhaanden ogsaa hans Søskende paa ham med fremmede Øjne og undveg ham sky i deres Lege.

Nu var Drengen ogsaa kommen til Verden i en uheldig Time, nemlig paa det Tidspunkt, da Faderen fra et ensomt liggende og fattigt befolket Hedesogn forflyttedes herind til Købstaden og optoges af en omfattende Embedsvirksomhed. Peter Andreas var herved tilfældigvis bleven den første af alle Børnene, hvis tidligste Opdragelse han havde maattet overlade til Moderen; men denne havde i de Aar, da Peter Andreas var lille, altid haft mere end nok at gøre med at tage Vare paa de endnu mindre; og da hun tilsidst, lammet af sin Sygdom, søgte at samle alle de Smaa omkring sin Seng, var han allerede bleven for stor til, at hun herfra kunde holde Øje med ham og hans Færd.

Saaledes gik det til, at Peter Andreas saa at sige fra sin Fødsel blev en Fremmed i sit eget Hjem. I sine første Leveaar havde han sit Tilhold i Pigekammeret og ovre i Udhuset hos en gammel Brændehugger, hvis nøgterne Betragtninger over alle forefaldende Begivenheder tidligt paavirkede Drengens Virkelighedssans. Senere fandt han ligesom et andet Hjem i Nabolagets store Købmandsgaarde med tilhørende Tømmerpladser, mellem hvis Gaardskarle og Krambodsvende han ligeledes tilegnede sig et ganske verdsligt Syn paa Livet og dets

Goder. Samtidig udviklede dette Friluftsliv hans Krop og lagde et kraftigt Teglstensrødt paa hans tykke Kinder. Blandt Gadens og Tømmergaardenes Ungdom blev han snart frygtet paa Grund af sine Kræfter, og han opkastede sig tilsidst til Fører for en lille Skare smaa Røvere, der huserede omkring i Byen. Uden at nogen i Hjemmet vidste det, voksede han op som en lille Vild. Det var først, da han blev ældre, og navnlig da han i Niaars-Alderen var kommen ind i Byens Latinskole, at Drengens farlige Tilbøjeligheder blev rigtig aabenbare; og Forældre og Lærere fik nu travlt med at raade Bod paa, hvad der var forsømt.

Men da var det forsilde.

* *
*

Inde i Pastor Sidenius' Studereværelse stod der en Dag i Efterhøsten en af Byens Smaaborgere for at bestille Barnedaab til om Søndagen. Han havde udrettet sit Ærinde med saa faa Omsvøb som muligt og stod allerede med Haanden paa Dørlaasen for at gaa, da han efter en kort Betænkning atter vendte sig mod Stuen og — temmelig udfordrende ... sagde:

„Jeg kunde forresten med det samme anmode Hr. Pastoren om at være saa venlig at entholde Deres Søn fra min Have. Han og nogle andre Drenge har meget ondt ved at lade mine Kaviller i Fred — og det skøtter jeg, rent ud sagt, ikke stort om."

Pastor Sidenius, der sad dybt bøjet over Skrivebordet med sine store, mørkeblaa Briller skubbet op paa Panden, i Færd med at indføre Faddernes Navne i Kirkebogen, rejste ved disse Ord langsomt Hovedet, skød Brillerne paa Plads og sagde skarpt:

„Hvad er det, De staar der og siger ...? Vil De beskylde *min* Søn for at ..."

„Ja, det vil jeg," vedblev den anden med en Haand i Siden, særdeles tilfreds med engang at kunne triumfere over den selvbevidste Præst. „Hr. Pastorens Søn ... Peter Andreas hedder han nok ... han er nu tilogmed som en Slags Hovedmand for disseherre smaa Gavtyve, der kryber over Folks Plankeværker. Og Ret skal være Ret ... ogsaa med Pastorens Børn. Jeg vil ellers blive nødsaget til at henvende mig til Politiet, og saa kan det jo let blive til en offentlig Afstraffelse for Dren-

gen paa Raadstuen. Og det vilde vel ikke være saa heldig i Betragtning af Pastorens Embedsstilling her i Byen."

Pastor Sidenius lagde med en usikker Bevægelse Pennen bort og rejste sig.

„*Min* Søn ..." gentog han, og hele hans Legeme skælvede.

Mens dette foregik i Præstens Stue, sad den lille Synder henne paa Skolen og skjulte sin daarlige Samvittighed for Læreren og Kammeraterne bag en høj Stabel Bøger. Han havde paa Vejen til Skolen mødt den vrede Borgermand, der havde raabt til ham over Gaden: „Hold dig nu parat, min Dreng! For nu gaar jeg hen og snakker et lille Ord med din Far!" Peter Andreas plejede ellers ikke at tage sig Faderens Vrede synderlig nær; men han havde dennegang undtagelsesvis en Fornemmelse af at have begaaet noget uværdigt, og han følte sig mere og mere utilpas, efterhaanden som Tiden nærmede sig, da han skulde hjem.

Med røde Øren luskede han ind gennem Præstegaardsporten og forbi det Forstuevindu, hvorfra Faderen plejede at passe ham op og kalde ham ind, naar han havde forbrudt sig. Men Vinduet forblev lukket. Heller ikke ude paa Gaardspladsen, hvorover Vejen gik til Køkkenindgangen saae han noget til Faderen, og han begyndte allerede at trække Vejret lettere. „Manden har naturligvis bare villet true," tænkte han og drev ind i Køkkenet for som sædvanligt at høre til Middagsmaden. Grebet af et pludseligt Overmod vovede han sig endog ind i Sovekammeret for at sige Goddag til Moderen. Men her standsedes han straks i Døren af et mørkt Blik henne fra Sengen. Med haard, ligesom fremmed Stemme sagde Moderen: „Gaa ind paa dit Kammer, ... jeg vil ikke se dig."

Drengen blev staaende lidt; han kunde se paa Moderen, at hun havde grædt. „Hører du ikke? Bliv inde paa dit Kammer, indtil der kaldes paa dig." ... Saa listede han modfalden bort.

Noget efter blev han af Husets gamle, eenøjede Tjenestepige kaldt ind til Middagsmaaltidet. Hans Søskende sad allerede paa deres Pladser omkring det lange Bord og ventede. I det samme han viste sig, stoppede de op i deres Tale, og af denne Tavshed og af deres tillaasede Miner forstod han, at ogsaa de vidste Besked. Med et Forsøg paa at lade overlegen kastede han sig ned paa sin Stol og stak Hænderne i Lommerne; men ingen saae paa ham. Kun nede fra Bordenden rettedes et Øje-

par imod ham, ... Søsteren Signes store, lyse, tankefulde Øjne under mørke, sammenvoksede Bryn.

Men nu hørtes Skridt inde i den tilstødende Stue. Det gav et Sæt i Per, da Faderen tog i Døren. Imod Sædvane sagde han ikke Goddag. Tavs satte han sig ved Bordet, bøjede Hovedet og foldede Hænderne.

Men i Stedet for at bede Bordbønnen gav han sig til at tale. Han havde, sagde han (og hans Øjne lukkede sig bag de mørke Glas) noget paa Hjerte, en alvorlig Sag, som han vilde tale lidt med sine kære Børn om, inden de i Dag begyndte deres Maaltid. Hvorefter han bekræftede, hvad de fleste af dem allerede i Forvejen havde hørt om Broderens Forseelse.

„Hvad der saaledes er sket, skal ikke forties eller besmykkes," fortsatte han. „Som det er Guds Vilje, at alt, hvad der avles og fødes i Mørket, engang skal blive aabenbaret, saadan er nu ogsaa denne Gerning kommen for Lyset for at faa sin Dom. Peter Andreas har ikke villet agte paa Guds Lov og Befaling. Som han har forhærdet sit Hjerte overfor sin Faders og Moders Formaninger, har han trodset det Bud af Herren, der lyder: Du maa ikke stjæle. ... Ja, min Søn, du skal ikke skaanes for at høre din Synd nævnet med sit rette Navn. Men du skal ogsaa vide og forstaa, at det er af Kærlighed til dig, at din Fader og din Moder og alle dine store og smaa Søskende her taler til din Samvittighed gennem min Mund. Det er, fordi vi ikke kan slippe Haabet om, at det dog engang skal lykkes os at finde Vejen til dit Hjerte, at du ikke skal ende som hin onde Broder, over hvem Herren udtalte sin frygtelige Forbandelse: Fredløs og flygtig skal du være overalt paa Jorden. ... ... "

Rundt omkring Bordet var Børnenes smaa, rød- og blaarudede Bomuldslommetørklæder kommen i Bevægelse. Alle Søstrene græd. Ogsaa de ældre Brødre var stærkt grebne og havde Møje med at skjule det, da Faderen endelig sluttede sin Tale med de Ord:

„Nu har jeg talt. Og dersom Peter Andreas nu vil gemme mine Ord i sit Hjerte og ærlig søge Guds og Menneskers Tilgivelse for sin Overtrædelse, saa skal denne Sag ikke oftere berøres imellem os men være glemt af os, være død og udslettet. Saa lad os da ... kære Børn ... forene os i Bøn til Herren, som er i Himlen, at han vil tage Eders vildledte Broder ved sin Haand ... bede, at Gud vil bøje hans genstridige

Sind og føre ham ud fra Syndens Trældom, bort fra Fortabelsens Veje. Dette bønhøre du, o Gud, som er i Evighed, at ikke een af os skal savnes, naar dine Børn paa Opstandelsens Dag samles om din Herligheds Trone! Amen!"

Der var kun een, paa hvem det hele Optrin gjorde en Virkning, ganske modsat den tilsigtede, det var Peter Andreas selv. Han lod sig overhovedet aldrig let imponere af Faderen; dertil havde han været en for lærvillig Elev af sine ældre Venner, Gaardskarlene og Krambodsvendene, der langtfra altid havde omtalt Præsten i de respektfuldeste Udtryk. Alligevel havde han hidtil ikke kunnet gøre sig helt ufølsom for de mange gudelige Ord og det helt truende Bibelsprog, hvormed Forældrene idelig havde søgt at tale til hans Samvittighed, ja naar han om Søndagen saae sin Fader knæle i den hvide Messesærk foran Alteret eller staa oppe under Prækestolens billedskaarne Lydhimmel, havde han endog undertiden kunnet føle sig greben af en forbigaaende Ærefrygtsfornemmelse.

Men ved denne Lejlighed fik end ikke Bibelordene nogen Magt over ham. I allerførste Øjeblik var han nok bleven en Del betuttet over den usædvanlige Form for en Tilrettevisning; men Forskrækkelsen varede ikke længe. Der var efter hans nøgterne Drengeforstand et altfor taabeligt Misforhold mellem denne højtidelige Paakaldelse af Vorherre og det sølle Par Æbler, han havde rapset over et Plankeværk; og jo længere Faderen vedblev at tale, jo lydeligere hans Søskendes Sindsbevægelse ytrede sig rundt om ham, med des større Ro og Ligegyldighed betragtede han den hele Scene.

Der foregik i dette Øjeblik en Slags Gennembrud i den elleveaarige Drengs Sind. Helt overlegen iagttog han tilsidst de andre, — ja, da ogsaa de to smaa Tvillinger, der hidtil havde stirret uforstaaende paa deres hjertegrebne Søskende, begyndte en ynksom Snøften, havde han ondt ved at undertrykke et Smil.

Men uden Tvang var denne Munterhed ikke. Dertil ramte dette Ydmygelsesforsøg ham for haardt paa hans allerømmeste Sted: hans Æresfølelse. Dybest i hans Sind rørte der sig under hele Slutningen af Faderens Tale en frygtelig Ophidselse, en mørk, dump Gengældelsestørst, der lagde som en flimrende Taage over hans Øjne.

Mindet om denne Middagstime skulde i det hele faa en skæbnesvanger Betydning for Drengen. Der nedlagdes i disse

Øjeblikke i hans hidtil sorgløse Sind Spiren til et uforsonligt Slægtshad, en trodsig, stridbar Ensomhedsfølelse, der blev Sjælen og Drivkraften i hans fremtidige Liv. Han havde fra ganske lille følt sig forladt, ligesom husvild, under sine Forældres Tag. Nu begyndte han at spørge sig selv, om han ogsaa virkelig hørte hjemme der; om han ikke var et fremmed Barn, som Forældrene havde taget sig af. Jo oftere han i sin Ensomhed overtænkte Tingen, des sandsynligere forekom den ham. Alt, lige til den forøgede Skyhed, hvormed hans Søskende efter denne Dag omgikkes ham, syntes ham at bestyrke hans Mistanke. Havde han ikke ogsaa de hundrede Gange maattet høre, at han ikke var som de andre? Og havde Faderen nogensinde givet ham et Kærtegn eller blot et venligt Ord? Og hans Udseende? Naar han saae sig i Spejlet, fandt han, at han var mørkere end sine Søskende, havde rødere Kinder og hvide, stærke Tænder. Han huskede nu ogsaa, hvordan Naboens Gaardskarl engang ... ligesom for Spøg ... havde kaldt ham en Gauner og Taterunge.

Denne Tanke, at han ikke var sine Forældres Barn, forfulgte ham under hele Opvæksten og blev til sidst hans fikse Ide. Den gav ham nemlig ikke alene Forklaring paa hans Særstilling i Hjemmet; den tilfredsstillede desuden i høj Grad hans Drengestolthed. Han havde altid følt det som en Vanære at være Søn af en gammel, halvblind og tandløs Mand, der var til Spot for den hele By. Han følte sig tillige dybt beskæmmet af den Fattigdom, hvori Familjen levede. Han var ikke bleven gammel, før han hellere sultede en hel Dag paa Skolen, end han var at formaa til at spise sin medbragte Fedtebrøds-Mellemmad i Kammeraternes Paasyn. Engang, da Moderen havde ladet en af Faderens gamle Præstekjoler omsy til en Vinterfrakke til ham, vægrede han sig ved at tage den paa, fordi den med sit blanke Klæde altfor tydeligt røbede sin Oprindelse; og da Moderen vilde tvinge ham, sønderrev han den i et Udbrud af grædefærdig Trods og slængte den henad Gulvet.

Nu hengav han sig til stolte Drømme om at være et efterladt Barn af en eller anden omstrejfende Zigøjnertrup, en af disse vandrende Natmandsfamiljer, hvorom den gamle, eenøjede Barnepige saa ofte havde fortalt, og som netop havde deres Tilhold derude paa den øde Hede, hvor Forældrene før havde boet. Han forestillede sig sin virkelige Fader som en

vældig Høvdingeskikkelse med blaasorte Lokker hængende nedad Ryggen, en Slængkappe over Skuldrene, en Egestav i sin brune, stærke Haand, ... en eneraadig Hersker, en Konge over de mørke Heders uendelige Rige, Frihedens og de vilde Stormes Hjem.

Han befandt sig i den Alder, da Drømmene vaagner og Fantasiens Vinger faar deres Svingfjer. Og nu, da alle Muligheders Porte var slaaet op for ham, fik hans Indbildningskraft fri Tumleplads. Intet forekom ham længer umuligt, naar det angik ham selv. Regelmæssig endte han sin Drømmeflugt dybt inde i Eventyrets allerluftigste Riger. Han indbildte sig tilsidst at være en Kongesøn, der, ligesom Helten i en Fortælling, han netop læste paa Skolen, var bleven bortført af omvandrende Folk og siden solgt og holdt i Fangenskab her i Præstegaarden. Og saa fuldstændig indlevede han sig i denne Forestilling, at han undertiden syntes at kunne erindre Ting og Begivenheder fra en saadan i lykkelige Omgivelser henlevet Barndom, ... f. Eks. en stor Sal med Marmorsøjler og mange sort-hvide Gulvtavl, hvorpaa hans lille Fod gled, ... en blaa Sø mellem høje Bjerge ... en Abekat i et gyldent Bur ... en høj Mand i en rød Kappe, der satte ham foran sig paa sin Hest og red med ham ind gennem store, mørke Skove ...

Baade hans Forældre og Lærerne paa Skolen blev efterhaanden opmærksom paa den dystre Indesluttethed, der var kommen over Drengen, og som undertiden næsten kunde antage Karakteren af en Monomani. Hjemme i Stuerne gik han tavs omkring ... tilsyneladende ligegyldig for alt og alle. Og udenfor Hjemmet gik han sine egne uopsporlige Veje. Faderen kunde saa at sige ikke faa et Ord ud af ham; og selv overfor Moderen, der dog før havde ejet lidt af hans Fortrolighed, og hos hvem han, naar det kom til Stykket, ogsaa altid havde fundet mest Forstaaelse og Overbærenhed, selv overfor hende blev han Aar for Aar mere tilmuret. Endnu kunde han vel af og til i Mørkningen, naar han vidste hende alene, komme ind og sætte sig ved hendes Seng og af sig selv tilbyde at gnide Aareknuderne paa hendes syge Ben. Men aldrig fik hun andre Svar end Ja og Nej, naar hun søgte at trænge ind paa ham for at faa at vide, hvad det var, han gik og rugede over.

Alligevel søgte baade hun og Faderen en Tid at berolige

sig med, at hans Utilgængelighed kunde være Tegn paa, at han var begyndt at gaa i sig selv. Men da hændte der en Dag noget, der udslukte det sidste Haab.

* *
*

En Vinteraften ved Nitiden sad Familjen samlet i Dagligstuen og ventede paa, at Vægteren skulde komme gennem Gaden og med sin Sang forkynde, at det var Sengetid. I Hestehaarssofaen bag det store Mahognibord sad den husmoderlige Signe med et Strikketøj og arbejdede ivrig med Hænderne paa samme Tid, som hun læste højt for Faderen af „Fædrelandet", der laa udbredt foran hende under den søvnigt lysende Moderatørlampe. Faderen sad paa sin sædvanlige Aftenplads i en gammeldags, høj og stivrygget Lænestol, der var betrukken med et blomstret Stof af billigste Slags. Han sad der træt sammensunken, med bøjet Hoved; Armene var korslagte over Brystet. En stor, grøn Øjenskærm skjulte mere end Halvparten af hans graablege, rynkede og skægløse Ansigt. Halvslumrende hørte han — og hørte alligevel ikke — den enstonige Oplæsning af Bladets fire Spalter lange Udenrigsartikel. Pastor Sidenius var Morgenmand. Selv midt om Vinteren stod han op, naar Kirkeuret slog seks. Og forresten havde han ikke stort tilovers for Aviser og den Art verdslig Læsning, som han fortrinsvis anvendte som en Slags Bedøvelsesmiddel, ved hvilken han lod sig dysse i Blund efter Middags- og Aftensmaaltidet.

Ved Bordet sad foruden Signe to af de yngre Smaapiger i deres store, tærnede Bomulds-Busseroner, begge ... skønt ganske rødøjede af Søvnighed ... flittig bøjet over et Hæklearbejde. De var at se til som nøjagtige Kopier af den ældre Søster, havde det samme lidt gammelkloge Ansigtsudtryk, de samme smaa, haarde Fletninger foran Ørene, de samme store, lyse, lidt udhvælvede Øjne under kraftigt tegnede Bryn. Døren til Sovekammeret stod aaben, og derinde i Halvmørket ved Moderens Seng sad et andet af de mindre Børn og gned hendes syge Ben.

Peter Andreas var der ogsaa. Han stod for sig selv henne ved et af Vinduerne og skottede hvert Øjeblik hemmeligt op til Uret paa Sekretæren. Han var nu en Dreng paa fjorten Aar, tætbygget og sværlemmet, med Klæder, der stumpede

for Hænder og Fødder. Hans to ældre Brødre var nu borte fra Hjemmet; de var begge bleven voksne og studerede ved Universitetet i København. Som Husets ældste hjemmeværende Søn havde Peter Andreas arvet deres Værelse, ... et lille Gavlkammer oppe paa Loftet, hvor han for det meste opholdt sig, naar han var hjemme.

Saasnart Signe havde sluttet sin Oplæsning, benyttede han Lejligheden til at sige Godnat og slippe bort. Faderen standsede ham henne ved Døren med det Spørgsmaal, hvorfor han allerede forlod dem, og han gav da som Paaskud, at han endnu havde en Stil at skrive.

„Er der ellers noget læseværdigt i Bladet?“ spurgte Faderen, da han var gaaet ... endnu lidt fortumlet af Søvnen.

„Hvormange er Klokken, Børn?“ lød det i det samme med Moderens svage Røst inde fra Sovekammeret.

„Klokken er ti Minutter over ni,“ svarede de to Smaapiger i Munden paa hinanden efter at have vendt sig om og set paa Uret.

Der var derefter stille nogen Tid. Alle vidste, at nu maatte Vægteren straks være der. Ude paa Gaden gik nogle Folk forbi. Man kunde ikke høre andet end deres Stemmer. Et Lag nyfalden Sne gjorde Skridtene lydløse.

„Skal jeg læse mere?“ spurgte Signe, henvendt til Faderen.

„Aa, lad det kun være,“ sagde han, rejste sig op, tog Øjenskærmen af og gav sig til at spadsere frem og tilbage over Gulvet for at ryste Døsigheden af sig inden Aftenbønnen.

Det varede nu heller ikke mange Minutter, før der udenfor paa Gangen hørtes en dyb Brummen, den gamle Vægters „Sang“. Det lød, som om en fuld Mand gik og snakkede højt med sig selv. De to Smaapiger begyndte straks at pakke deres Sysager sammen; og Signe gav sig til at rydde op for Natten. Saa blev de to Tjenestepiger hentet ind fra Køkkenet, og Signe satte sig ved det opslaaede Klaver.

Inde fra Sovekammeret lød atter Moderens Stemme.

„Skal vi iaften synge: „Lover Herren, han er nær“.“

„Hører du, Signe,“ sagde Faderen, han havde stillet sig hen bag den store Lænestol, paa hvis Ryg han hvilede sine foldede Hænder.

Signe havde en stor og ganske smuk Sopran, som hun brugte med en ubehersket Kraft, der stod i en karakteristisk Mod-

sætning til det Maadehold, der prægede alle andre Livsytringer hos hende. Som hun sad der med sine tykke, arbejdsrøde Hænder paa det gamle Instruments gulbrune Tangenter, og med Blikket løftet mod det Høje, var det overhovedet ikke vanskeligt at se, hvad det var for en Tro og et Haab og en Kærlighed, der havde givet denne endnu ikke tyveaarige unge Pige Styrke til med en saadan Selvfornægtelse at ofre sin Ungdom for Hjemmet og sine smaa Søskende. Det var dog ikke nogen sværmerisk Betagethed, hendes lille, runde Ansigt lyste af, mens hun sang, ikke denne overjordiske Henrykkelse, hvorunder Himlene aabner sig og Sjælen bortrives af salige Syner. Som den fuldblods Sidenius hun var, havde hun slet ingen Anlæg for katolsk Mysticisme. Den sikre Fortrøstning, der afspejlede sig i hendes Blik og Miner, og som gav hendes Stemme en saa usædvanlig Inderlighed og Kraft, udsprang af en forholdsvis nøgtern, dogmatisk begrundet Overbevisning om at tilhøre den lille Flok, der fulgte Retfærdiggørelsens snevre Sti, og hvis Arvelod var i Himlen, hvor engang den evige Herlighed skulde blive Lønnen for al Møje og alle Afsavn.

Midt i Salmens andet Vers tav Faderen pludselig og løftede Hovedet med et lyttende Udtryk.

„Stille!“ udbrød han og standsede Sangen.

Samtidig kaldte Moderen inde fra Sengen: „Der er Nogen, der ringer paa Portklokken,“ sagde hun.

Nu hørte ogsaa de andre den tunge Natklokke klemte derhenne i den anden Ende af Huset, og denne usædvanlige Lyd midt i Aftenens Stilhed virkede uvilkaarlig opskræmmende.

Faderen gik gennem et tilstødende Værelse ind i sin Stue, der laa ved Siden af Porten, og slog her et Vindu op.

„Hvem kommer her og ringer ved Nattetid?“ raabte han ud.

Inde i Dagligstuen kunde man høre, at en Mandsstemme svarede ude paa Gaden. Mens de to Smaapiger, helt uhyggelig tilmode, saae paa hinanden og derpaa hen paa Søster Signe, der var bleven siddende ved Klaveret, fortsatte Faderen derinde i barsk Tone:

„Deres Barn sygt ... Hvad er Deres Navn og hvor bor De? ... Krankstuegyden ... Ja saa ... Hvor gammelt er Barnet? ... Et Aar! ... Det er besynderligt, som Folk i denne By faar travlt med at forlange Præstens Hjælp, saasnart der er Fare

paafærde. Til daglig føler de ingen Trang til at føle Guds Nærhed. Hvorfor har De ikke ladet det Barn døbe for længe siden? ... Ja naturligvis skal jeg komme. De maa gaa hjem og ordne det fornødne, at alt kan være parat, til jeg kommer. ... Og De maa sørge for, at der er Lys paa Trappen," raabte han efter Manden, som allerede havde fjernet sig.

Da Præsten kom tilbage til Dagligstuen, spurgte han efter Peter Andreas.

„Nu skal jeg kalde paa ham," sagde Signe, der vidste, at Faderen paa Grund af sit svage Syn ikke gerne uden Ledsagelse gik ud om Aftenen i glat Føre.

„Boel kan hente ham," sagde Præsten til den gamle Tjenestepige og gik ind i Sovekammeret for at klæde sig paa. „Du Signe, maa blive her og hjælpe mig med Præstekjolen."

Inde hos Moderen var imidlertid Natlampen bleven tændt.

„Tag endelig noget varmt paa dig, Johannes," sagde hun i sin altid lidt modfaldne Tone. „Det er vist rigtig koldt iaften, jeg kunde høre det paa Kirkeuret før. ... Signe, hent Fa'ers forede Vest. Den hænger inde i Skabet."

Men nu kom den gamle Boel tilbage med den Besked, at Peter Andreas ikke var paa sit Kammer, og at hun heller ikke havde kunnet finde ham noget andet Sted i Huset.

Uvilkaarlig rejste Præsten sig fra den Stol, hvorpaa han netop havde anbragt sig for at faa Præstekraven sammenheftet med en Naal bag i Nakken. Han blev bleg. Og da han nu paa Pigens forstyrrede Ansigtsudtryk kunde se, at hun vidste mere, end hun havde sagt, gik han hende tæt ind paa Livet og sagde bydende:

„Hvad er der? ... Tal ud! ... Du skjuler noget."

Skælvende af Angst for Præstens Vrede gik hun til Bekendelse og fortalte, at hun, der ligesom Peter Andreas havde sit Kammer paa Loftet, flere Gange i den senere Tid havde hørt ham liste om deroppe om Natten; og da hun nu fandt hans Værelse tomt, havde hun derfor anstillet en nærmere Undersøgelse og derved fundet Vinduet i Forstuen staaende paa Klem og friske Spor i Sneen udenfor.

Henne i Sengen havde Moderen forsøgt at rejse sig. Nu lagde hun sig tilbage paa Puden med et klagende Udbrud og holdt Haanden for Øjnene som En, for hvem det svimler.

Præsten gik hen til hende og greb hende om den anden Haand.

„Rolig, Mo'er ... rolig!“ sagde han, skønt hans egen Stemme skælvede.

„Gud se i Naade til os!“ stønnede hun.

„Amen!“ sagde Præsten stærkt, ... han slap ikke hendes Haand.

Imidlertid befandt Peter Andreas sig ude paa de store Bakker nordfor Byen, hvor en livlig Skare halvvoksen Ungdom i disse Aftener drev Slædesport i det klare Maaneskin. Det var selve den „kongelige Amtschaussé“, man havde udvalgt til Bane, ... en bred, jævnt nedadskraanende Vej, der fra Bakkehøjden førte i en enkelt stor Svingning lige ind til Byen, ja her kunde man endda, dersom man havde tilstrækkelig Fart paa og ikke var bange for Vægterne, rutsje gennem den stejle Nørregade næsten ned til Torvet foran Raadhuset.

Under denne Nedfart havde man foran sig den frieste og videste Udsigt over Egnen: først nedover selve den snedækkede By med rødt Lygtelys i Gaderne og hvidt Maaneskin paa Tagene; dernæst over den tilfrosne Fjord og de islagte Enge; endelig over det fjerne Bondeland med dets Landsbyer, Skove og tilsneede Marker. Og ovenover alt dette en høj, vatret Himmel, hvor Maane og Stjerner syntes at lege Skjul bag Skyerne ... som havde disse gamle Kloder ladet sig smitte af Ungdommens Lystighed.

Hallo! Under skingrende Fløjten og raske Tilraab foer de skinnebeslaaede Slæder nedad den isglatte Vej, styret ved Hjælp af lange Pigkæppe, der slæbte efter dem som et Ror, ... hoppede over Smaasten, løftede sig over enhver Forhindring saa let som en Baad over en Bølge. Hist og her ved Siden af Vejen stod Smaaklynger af halvvoksne Tjenestepiger med indbundne Hoveder og med Hænderne viklede ind i Forklæderne som i en Muffe. Naar det nu hændte, at en af Idrætsmændene tumlede bagover og blev siddende paa Banen som en afkastet Rytter, mens den tomme Slæde med forøget Hast fløj videre nedad Bakken, ... opløftede der sig fra disse Klynger en ubarmhjertig Kvindelatter, tilsat med en hoverende Hujen fra de Drenge, der tilfældigvis i det samme foer forbi.

Værst gik det i slige Tilfælde ud over Latinskolens Drenge, „Studenterfrøene“, som var i afgjort Mindretal. Peter Andreas' højeste Unaade ramte derfor den af dem, der tilføjede Standen et saadant Nederlag.

Selv styrede han med overlegen Sikkerhed sin nye, flotte, rødmalede Langslæde, „Blodørnen“ kaldet, den han uden videre havde taget paa Kredit hos en af Byens Hjulmænd, og som han om Dagen holdt skjult i en af Tømmergaardene. Let og lydløst næsten fløj den gennem Luften paa sine engelske Rundjern, mens han i eetvæk brølte: „Varsko!“ Hans runde Kinder glødede; hans Øjne var stive af triumferende Iver og Kappelyst. Undertiden rejste han sig midt under Farten op paa Mederne, svang sin Pigstav over Hovedet som en Kriger sin Lanse og raabte: Hej-Hallo-Ho! Hans sydende Livsmod, al den viltre, ærelystne Ungdomskraft, han maatte skjule og nedkue i Hjemmet og paa Skolen, brød i saadanne Øjeblikke frem hos ham i et Overmod, der gjorde ham en Smule latterlig selv for hans bedste Venner mellem Kammeraterne.

Pludselig hørtes et højt, varskoende Raab nede fra Foden af Bakken. I samme Nu styrtede alle Slædefarerne ud til Vejkanten og lod sig vælte ned i de dybe Grøfter paa begge Sider. Ogsaa de, der var paa Vej opefter, forputtede sig i Hast bag Snedriver og Buske, mens alle Pigebørnene blev staaende oprejst og nøjedes med at stikke Hovederne sammen og fnise.

Nede ved Indkørselen til Byen var Vægteren kommen tilsyne. I sin lange Kavaj, med Blikskiltet skinnende paa Brystet som en Stjerne, stod han der i Maanelyset for Enden af det mørke Stræde. Af Hensyn til de købstadsøgende Bønders Heste var al Slædesport paa Landevejen strengelig forbudt. Drengene havde derfor udstillet Vagtposter hist og her under Bakken for at sikre sig mod en Overrumpling. Og nu stod den frygtede „Wolle“ dernede og saae op mod den pludselig ganske tomme Vej, mens der hist og her fra Grøfterne lød et halvkvalt „Kuk-Kuk“ eller „Mi-jav“, efterfulgt af Grinen og Fnisen. Saa opløftede han truende sin Stok, vendte sig hovedrystende om og gik tilbage ind i Byen.

Kort efter hørtes igen Vagtmandskabets Signal. Og et Par Minutter efter var Legen paany i fuld Gang over hele Banen.

Imidlertid havde en af de større Læredrenge faaet en af Pigerne lokket med paa sin Slæde, et Syn, der øjeblikkelig fik Ærgerrigheden til at flamme op i Peter Andreas' Bryst. Midt under Nedfarten standsede han udfor en Klynge lattermilde Pigebørn og indbød den allerlængste af dem til at slaa Følge. Efter lidt Nølen gav hun efter og satte sig foran ham over-

skrævs paa Slæden. Dristigt slyngede han Armen om sin Erobring, ... og Blodørnen foer afsted.

„Varsko!“ brølte han af sine Lungers fulde Kraft; han maatte forkynde Verden sin Triumf.

„Saae du Peter Andreas? ... Ja, det var jo Per!“ hørte han i Forbifarten fra et Par af Kammeraterne, der var paa Vej opefter med deres Slæder. Hans Hjerte svulmede. Han havde opfanget den ufrivillige Beundring i Tonefaldet.

Ogsaa Pigebarnet — en sortøjet og sortlokket Tiggertøs ... vendte sig under den vilde Fart anerkendende om imod ham og grinte med en stor, rød, halvaaben Mund, der fik hans Kinder til at brænde. Gamle Drømme vaagnede paany i hans Bryst, ... Drømme om Natmandsliv og Natmandslykke paa den store, frie Hede, Drømme om et sorgløst Vandrerliv, om et Hjem i et Telt eller en Jordhytte, ene med Stjernerne og de flyvende Skyer.

Slæden standsede først helt nede foran Byen, og Pigebarnet vilde nu rejse sig for at vende tilbage til sine Veninder. Men Peter Andreas tvang hende til at blive siddende, ... han vilde ikke slippe hende og gav sig til at trække hende opad Bakken. Fod for Fod stred han sig opefter med sin tunge Byrde. Han indbildte sig at være en Kriger, en Viking, der vendte hjem fra Sejrstogt i fremmede Lande og førte sit Krigsbytte med sig, en dejlig Kvinde, en ranet Prinsesse, der nu skulde være ham til Vilje deroppe i hans Bjælkehus dybt inde i Skovene, ... og sporet af sin Fantasi stemmede han Fødderne mod den isglatte Skraaning med en Kraftanstrengelse, saa Sveden sprak ham af Panden.

Da de havde naaet Bakketoppen, og idet han igen anbragte sig bag paa Slæden for at fare nedover, vendte Pigen sig om imod ham og sagde:

„Er det sandt, hvad de siger, at du er en Søn af Præsten?“

Spørgsmaalet trak ham saa hovedkulds tilbage til Virkeligheden, at han formelig blegnede derved.

„Nej!“ stødte han frem mellem Tænderne ... med et Eftertryk, der forplantede sig helt ned i hans Fødder. Og Blodørnen fløj nedover Bakken, saa Skinnejernene sang.

Og virkelig havde han heller aldrig saa stærkt som i dette Øjeblik følt, at han ikke hørte hjemme dernede i den halvmørke, beklumrede Stue, hvor hans Fader og Søskende nu sad og sang Salmer og bad bange Bønner midt i Vinternattens

Eventyrpragt — en Slags Underjordiske, blinde for Lysets Glans, fulde af Gru for Livet og dets Herlighed. Han følte sig tusinde Mile borte derfra, i en hel anden Himmelegn, i Pagt med Solen og Stjernerne og de sejlende Skyer.

Tys! — Hans Øre fangede med eet en gammelkendt Klang dernedefra ... Kirkeklokkens Slag. Som et Budskab fra Underverdenen steg den op til ham gennem den sølvlyse Frostluft ... elleve tunge, mørke, langsomme Slag. Hvor han hadede den Lyd! Allevegne og til alle Døgnets Tider brød den skurrende ind i hans Lykkedrømme ... advarende, kaldende. Det var ikke muligt at flygte saa langt, at den ikke indhentede ham. Som en usynlig Aand forfulgte den ham paa alle hans forbudne Veje. Naar han om Foraaret havde stjaalet sig ud paa Engene med sin Kæmpedrage „Heljo", eller naar han om Sommeren drev med en Jolle ude paa Fjorden og trak Aborrer, ... hvert Kvarter listede denne Spøgelserøst sig ind i hans Øre med en besværgende Mumlen.

„Hallo!" skreg han for at overdøve Røsten og krystede i udfordrende Trods den lange Pige endnu kraftigere i sin Arm. Hun vendte sig atter smilende om imod ham med et Blik, der jog ham en sød Kuldegysning nedover Ryggen.

„Du er smuk," hviskede han ind i hendes Øre. „Hvad hedder du?"

„Oline."

„Og hvor bor du?"

„I Smedestræde ... Riisagers Gaard ... Og hvor bor du?"

„Jeg?"

„Ja. Naar du ikke er Præstens Søn, hvem er du saa?"

„Hvem jeg er? ... Jeg? ... Det kan jeg ikke sige dig. ... Men skal vi mødes imorgen Aften i Voldstrædet, naar det er bleven mørkt?"

„Det kan vi jo gerne."

Uden at agte nogen Fare havde han overskredet Bygrænsen og foer nu i fuld Fart videre nedad Nørregade. Han var dog ikke kommen langt, før en stor Skikkelse sprang frem fra et Gadehjørne og med et tordnende „Holdt" huggede den krumme Ende af en Stok i Slæden. Den væltede og kastede det sammenslyngede Par ud i Sneen. Med et vildt Skrig flygtede Pigebarnet, medens Peter Andreas følte sig grebet af Ole Vægters kraftige Næve.

„Kom nu her, du Knægt! Jeg skal lære Jer Satans Drenge

at holde Jav med Øvrigheden. Paa Raadstuen med ham! ... Ingen Snak! ... Hvem er du en forbandet Søn af?"

Peter Andreas forstod straks, at her maatte der Opfindsomhed til, om han skulde slippe ud af Klemmen. Hurtigt og ligesom aandeløs sagde han:

„Det var godt, jeg traf Dem, Vægter! Der er stort Slagsmaal deroppe mellem Drengene. Iversens store Læredreng har trukket Kniv. De maa skynde Dem, ... han er helt rasende."

„Hvad er'et, han siger?"

„Ja, han har stukket Alfred ... Borgmesterens Søn. Bare han ikke er død. Han ligger deroppe i en stor Blodpøl."

„Borgmesterens Søn!" stønnede Vægteren og slap sit Tag.

„Jeg løber hen og siger det til Familjen og henter Doktor Carlsen," sagde Peter Andreas og greb hurtigt efter Slæderebet. Før Vægteren fik sig besindet, var han væk.

Klokken var bleven næsten tolv, da han, efter at have svunget sig over Naboens Plankeværk, krøb ind gennem det Forstuevindue, han ved sin Bortgang havde ladet staa paa Klem. Han havde trukket Støvlerne af sig ude i Sneen og med forsigtige Skridt listede han henimod Loftstrappen. I det samme blev Døren til Studereværelset reven op. Faderen stod foran ham med en Lampe i sin opløftede Haand.

I nogle Øjeblikke stod Fader og Søn saaledes overfor hinanden uden at tale. Der hørtes kun en klirrende Lyd af Kuplen paa Lampen i Pastor Sidenius' rystende Haand.

„Ad Tyvens Vej gaar du ind og ud af din Faders Hus," sagde Præsten endelig. ... „Hvor kommer du fra?" tilføjede han lidt efter med halv Stemme, som havde han næppe Mod til at høre Svaret.

Peter Andreas fortalte uden Omsvøb eller Forsøg paa Besmykkelse, hvor han havde været, ... han ringeagtede i dette Øjeblik Faderen for dybt til, at han kunde faa sig til at lyve for ham. Og da han nu var gaaet til Bekendelse, tilstod han med det samme baade Købet af „Blodørnen" og sin Gæld hos Hjulmanden.

„Saa vidt er det altsaa kommen med dig?" sagde Faderen uden at lade sig mærke med, at den værste Angst i Virkeligheden var bleven taget fra ham. Han vidste, at der et Par Steder i Byen fandtes Smughuler for Uterligheden, og han havde frygtet for, at det var til et saadant Sted, Sønnen ved slet Eksempel var bleven lokket hen. „Gaa i din Seng!" fortsatte han.

„Du er og bliver et Syndens Barn! ... Imorgen tales vi nærmere ved."

Da Peter Andreas tidlig den næste Dag blev kaldt ned til Morgenandagten i Dagligstuen, var han forberedt paa en Gentagelse af den højtidelige Brændemærkning, der i sin Tid var overgaaet ham i Anledning af Æbletyveriet. Signe sad ved Klaveret, hvor der brændte et enligt Lys. Resten af den store Stue laa i Mørke, og der var saa koldt, at der stod en Taage ud af Mundene paa dem, der sang.

Imidlertid blev baade den første og den anden Salme sungen tilende og Trosbekendelsen fremsagt, uden at der skete nogen Hentydning til Gaarsaftenens Begivenhed. Heller ikke senere paa Dagen blev der talt et Ord til ham derom. Pastor Sidenius havde den hele Formiddag siddet ved sin Hustrus Seng, og Forældrene var kommen til den Erkendelse, at det var frugtesløst længer at forsøge paa ved Overtalelser at indvirke paa Drengens Sind, ... der kunde nu kun haabes paa, hvad Tiden og Livets Tugt ved Guds Naade kunde udrette. Den eneste Foranstaltning, der blev truffen, var den, at Naboens Plankeværk forsynedes med opadvendte Spigersøm, og at Faderen fremtidig hver Aften personlig forvissede sig om, at Sønnen laa i sin Seng.

Peter Andreas var ligeglad. Intetsomhelst af, hvad man foretog sig med ham i Hjemmet ... det være sig ondt eller godt ... gjorde længer noget Indtryk paa ham. Den Tid var forbi, da han lagde Planer om ved et eller andet eventyrligt Skridt ... en formelig Opstand eller en hemmelig Flugt ... at forkorte sin Pine og drage ud i Verden for paa Lykke og Fromme at opsøge det Kongerige, hans Drømme havde forjættet ham. Han var nu baade gammel nok og forstandig nok til at indse, at han hurtigst og sikrest vilde kunne naa den attraaede Uafhængighed, naar han taalmodig gik sin Skolegang tilende, ... og forresten varede det heller ikke længe, før han udfandt andre Midler til at skuffe Faderens Aarvaagenhed. Naar alt i Huset var bleven stille, firede han sig ved Hjælp af en Tougende fra sit Gavlvindue ned paa Portrummets Halvtag og lod sig herfra glide langs med Nedløbsrenden ned paa Gaden, ... og endnu mangen maaneklar Nat laa han ude paa Fjorden med sin elskede Fiskesnøre og forærede ved sin Hjemkomst Vægteren sin Fangst for at holde hans Mund lukket.

Ogsaa med den sortøjede Oline fra Riisagers Gaard havde

han fundet Lejlighed til at forny Bekendtskabet. De havde et Par Gange haft Stævnemøde om Aftenen i en af Byens store Tømmergaarde; men forresten var de hurtig bleven færdig med hinanden. Den altfor grovkornede Ligefremhed i Tøsens Udtryk og Lader havde gjort ham skamfuld, og da hun engang ligefrem forsøgte Angreb paa hans Dyd, havde han med Skyhed slængt hende fra sig og søgte hende ikke tiere.

En særlig Forkærlighed havde han for Havnen og det Liv, der ... fattigt nok forresten ... rørte sig paa Bryggen mellem Kulskibene og de smaa, svenske Tømmerlastere. Dernede laa en lille Provianteringsbod, hvis Bestyrer han havde lært at kende, og her tilbragte han ofte sine Fritimer for at kunne høre paa Søfolkenes Fortællinger om deres Oplevelser i fremmede Lande, om de store Oceandampere med deres Fragt af indtil to Tusinde Personer, og om Livet paa de store Havnepladser med deres vældige Skibsværfter og Dokker.

Sømandslivet fristede ham dog ikke. Han havde sat sig et større Maal. Han vilde være Ingeniør. Denne Stilling syntes ham nemlig at byde de fleste Muligheder for Virkeliggørelsen af hans Drøm om et stolt og frit omflakkende Liv, rigt paa Eventyr og spændende Tildragelser. Desuden vilde han ved at vælge en saadan rent praktisk Livsgerning paa den tydeligste Maade udskille sig fra sin Slægt og bryde med dens saa forherligede, aarhundredgamle Traditioner. Hans Valg var en bevidst Udæskning, navnlig overfor Faderen, der plejede at tale meget nedsættende om Folks Glæde ved Tidens store tekniske Fremskridt. Saaledes havde han engang, da der var bleven en Del Røre blandt Borgerne i Anledning af et Forslag om at søge Byens hensygnende Skibsfart fremmet ved en Uddybning af Fjordindløbet, udtalt sig yderst ringeagtende om den hele Sag. „Disse Folk med deres idelige Bekymringer for alle andre Ting end det ene fornødne," havde han sagt. Fra den Dag vidste Peter Andreas, at han vilde være Ingeniør.

En Tilskyndelse i samme Retning fik han desuden henne fra Skolen. Medens de fleste af hans Lærere allerede paa et tidligt Tidspunkt havde opgivet ham som En, der dog aldrig vilde drive det til noget ordentligt, havde han efterhaanden vundet sig en Ven og Beskytter i sin Matematiklærer. Denne, en gammel Militær, udtalte sig endog særdeles rosende om hans Evner overfor Faderen, naar denne — som det et Par Gange havde været Tilfældet ... i sin Utaalmodighed tænkte paa at

tage ham ud af Skolen for straks at sætte ham til et Haandværk. Det saae næsten ud, som om den gamle Soldat dreves hertil af en forstaaende Deltagelse for Drengen og fandt en Tilfredsstillelse i at bringe den strengt dømmende Præst til Tavshed med sine Lovord.

Ellers var det nu saaledes, at Byens Stemning overfor Pastor Sidenius og hans Hus var i Færd med at vende sig. Tiden og Vanen havde omsider ogsaa i dette Forhold gjort sin forsonende Gerning. Hertil kom, at adskillige af de gamle Købmænd og Studeopdrættere, som hidtil havde behersket Byens offentlige Mening, i Aarenes Løb var døde, og ... hvad der var det væsenligste — det havde for de flestes Vedkommende vist sig, at hverken deres Handelsomsætning eller deres Formue stod i rimeligt Forhold til den Myndighed, de havde tiltaget sig i alle Byens Anliggender. Det havde været Forretningsfolk af den gamle Skole, der i deres Bondehovmod ikke vilde erkende, at Tiden var løbet fra dem, og som lod haant om de ændrede Former, Samfærdselsmidlernes Udvikling havde givet Handelen. Flere af Byens bedste Familjer, der havde levet stort paa nedarvet Rigdom, sank i Aarene efter Krigen næsten ned til Fattigdom. Og som Velstanden svandt, voksede Trangen til Religionens Trøst. Pastor Sidenius' myndige Ord om det Timeliges Forfængelighed og Armodens og Savnets sande Rigdom begyndte at finde Forstaaelse hos Folk og allermest netop hos dem, der forhen havde staaet ham haardest imod. Stadig øgedes den Skare af Andægtige, der om Søndagen samledes om hans Forkyndelse, og det hændte aldrig mer, at nogen af Byens Borgere undlod at hilse ham, i hvert Fald ikke, naar han var i Ornat.

* *
*

Det var under den videre Udvikling af disse Forhold, at Befrielsens Time endelig slog for Peter Andreas. Takket være den gamle Matematiklærers indtrængende Forestillinger hos Faderen havde denne omsider indvilliget i at lade ham rejse til Hovedstaden for at studere ved det polytekniske Institut. Han var nu seksten Aar.

En smuk Høstaften, da den ugentlige Passagerbaad langsomt dampede ud gennem Fjordens endnu lige tilgroede Krumninger paa Vej til København, stod Peter Andreas henne i Ag-

terstavnen med en Taske over Skulderen og saae tilbage imod Byen, der tegnede sig bestandig mørkere mod den gulrøde Aftenhimmel. Løsrivelsen fra Hjemmet havde ikke kostet ham Taarer. Selv Afskeden med Moderen var gaaet for sig uden større Sindsbevægelse. Og dog, som han nu stod der i sin nye, skræddersyede Dragt, med en Hundrededalerseddel indsyet i Foret paa sin Vest, og saae Byens Tagvrimmel og Kirkens tunge Murstenstaarn svinde bort mod den lysende Himmelrand, greb Benavelsen ham, og der rørte sig en Følelse af Taknemlighed i hans Bryst. Han syntes nu selv, at han ikke havde faaet sagt Hjemmet og Forældrene Farvel paa rette Maade, og han ønskede næsten, at han kunde vende om og tage Afsked endnu engang. Om det saa var den fjerne Lyd af Kirkens Aftenklokke, der bares ud til ham over Engene som Hjemmets sidste Hilsen og Advarsel, saa vakte den nu kun hans forsonlige Følelser.

Denne let bevægede Stemning holdt sig hos ham den første Tid under Opholdet i København. Den forstærkedes endda, efterhaanden som han blev et Bytte for den særegne Forladthedsfølelse, der i Begyndelsen knuger Provinsboeren i den store By med dens lutter fremmede og ligegyldige Ansigter. Han kendte ikke et Menneske i København. Ingen af hans Skolekammerater var endnu kommen dertil, idet de havde fortsat deres Skolegang for at blive Studenter. Han kunde de første Uger blive helt modløs i sin Ensomhed; og ofte gik han ned til Børsbroen for at se, om der ikke skulde være kommen en Æbleskipper derhjemmefra, med hvem han kunde faa sig en Passiar om Byen og fælles Bekendte. Kun hans Følelser overfor Faderen undergik ingen væsentlig Forandring; det var til Moderen, han skrev, naar han overhovedet lod høre fra sig.

Af hans ældre Brødre havde den ene — Thomas ... allerede for et Aarstid siden fuldendt sine Studier og var bleven Kapellan et Sted paa Landet. Den anden, Eberhard, boede ganske vist stadig i Byen, men var i Øjeblikket bortrejst; og selv da han kom tilbage, saaes de to Brødre saa godt som ikke. Eberhard var en omsigtsfuld og ængstelig Natur, der sluttede sig inde i sig selv af lutter Frygt for at komme i Berøring med noget, der kunde tænkes at skade hans Anseelse. Han følte sig derfor højst generet af denne vanslægtede Broder, der saaledes var kommen tilløbende og vilde gøre sig gældende uden engang at være Student.

I det første Par Maaneder boede Peter Andreas oppe paa en elendig Bagstuekvist i den indre By med Udsigt til en Mængde røde Tage. Senere flyttede han ud til et Par gamle Folk i Nyboder.

* *
*

Lillejuleaftens Dag rejste han hjem landværts, efter forinden at have meddelt sit Komme med et Par Linjer i et Brev.

Under den daglange, uendelige Kørsel gennem Sjælland og Fyen og ved Synet af de mange glade Julerejsende, der fyldte Kupeerne, mindedes han med hvilken Spænding hans ældre Brødres Hjemkomst altid var bleven ventet; hvorledes Lamperne var tændt i Stuerne, og hvorledes Aftensmaaltidet var bleven udskudt til efter Togets Ankomst for at gøre Modtagelsen des mere festlig. Og han tænkte paa sine gamle Kammerater, som muligvis allerede nu vidste, at han vilde komme, og som maaske vilde modtage ham paa Stationen.

Paa Vejen op gennem Jylland tømtes efterhaanden Kupeen, og tilsidst blev han alene. Mørket var faldet paa, Lygten under Loftet var bleven tændt, Storm og Regn slog mod Ruderne.

Saa hørte han, at Toget kørte over en Bro. Hans Hjerte kom til at banke. Den Lyd kendte han. Det var Skærbæk-Broen. Saa var der kun fem Minutter igen.

Han foer til Vinduet og tørrede Duggen af ... ja, der var Aaen ... og Engene og Skærbæk Bakker. Og nu svingede Banen, og Byens første Lygter skimtedes gennem Regntaagen.

Søsteren Signe stod paa Perronen for at modtage ham. Der jog straks en lille Ubehagsfornemmelse igennem ham, da han opdagede hende. Hun stod der, lidt rundrygget, i en halvkort, skrækkelig gammeldags Kaabe, med sorte Uldhandsker paa Hænderne og Kjoleskørtet opheftet, saa man saae et Par lange, tynde Ankler over et Par store Fødder i Galosjer. Det generede ham, at hun havde stillet sig saadan op og givet sin uheldige Figur til Pris for Folks Kritik. Desuden havde han bestemt ventet at se sine to yngre Brødre ... Tvillingerne ... og det vakte hans Mistanke, at det netop var Signe, der modtog ham, fordi hun var den af alle hans Søskende, med hvem han allerdaarligst forligedes.

Paa Vejen hjem gennem Gaderne forstod han da ogsaa snart af hendes Tale, at Forældrene ikke var helt tilfredse med hans

Besøg; de fandt det mindre vel betænkt af ham, at han allerede havde taget sig Ferie. En saadan Rejse kostede jo ogsaa mange Penge, sagde hun, ... han burde i hvert Tilfælde først have indhentet Faderens Tilladelse.

Endnu før de naaede Præstegaarden var Peter Andreas' Følelser bleven grundig afkølede. Og da han nu kom ind i Dagligstuen og saae Faderen sidde der paa sin sædvanlige Aftenplads i den gamle, falmede Lænestol med sin grønne Papskærm for Øjnene, fortrød han allerede, at han ikke var bleven i København. Det var nu aabenbart ogsaa kun med nogen Overvindelse, at Faderen bød ham velkommen og klappede ham paa Kinden. Døren ind til Spisestuen var lukket; Peter Andreas kunde høre, at der blev skuret Gulv derinde; og da han henne paa Bordet fik Øje paa en Bakke med noget Smørrebrød, forstod han, at de andre havde spist. Moderen laa som altid i Sengen. *Hendes* Velkomst manglede hverken Oprigtighed eller Varme; hun kyssede ham bevæget paa begge Kinderne; men Peter Andreas' Hjerte var bleven koldt.

Han var for ung til at forstaa, at han ikke led anden Forurettelse end den, der i Almindelighed bliver de yngre af en stor Børneflok til Del, fordi de ældste har høstet Førstegrøden af Forældrenes Kærlighed. Selv om denne ikke netop bliver mindre, forandrer den dog Karakter, mister Nyhedsglæden, der lyser saa festlig over ethvert Fremskridt hos de ældre. Da Per ved Sengetid blev alene oppe paa sit gamle Loftskammer, gjorde han Nar ad sig selv. Han spottede sin Sentimentalitet og svor dyrt paa ikke oftere at ville lade sig narre af den Slags Fornemmelser.

Og da saa Juledagene oprandt med al den himmelvendte Højtidelighed, han selv var ganske udenfor, med den stadige Kirkegang og den megen Salmesang, talte han blot Timerne til han kunde komme bort og igen være fri og uafhængig i København. Ogsaa Gensynet med Kammeraterne havde nemlig bragt Skuffelse. Nogle af dem vilde knap nok kendes ved ham igen, paavirkede som de var af deres Forældre. Paa Grund af, at hans Fader og Søskende kun ugerne talte om ham, havde Folk i Byen nemlig faaet den Mening, at han var et Menneske, der var kommen paa Afveje. Flere af Kammeraterne begyndte desuden allerede at føle sig i deres Værdighed som vordende akademiske Borgere. Han havde straks besøgt dem alle; men ingen af dem havde bedt ham om at komme igen.

Straks efter Nytaar vendte han saa tilbage til København.

ANDET KAPITEL

En af Nyboders bedst kendte og mest agtede Personer paa den Tid, hvorom her fortælles, var den gamle, pensionerede Højbaadsmand Olufsen i Hjertensfrydgade. Hver Formiddag, naar St. Paulskirkens Taarnur slog elleve, kunde man se hans høje, magre, lidt duvende Skikkelse træde ud af den lave Dør i det lille, to Stokværks Sted, hvis øverste Lejlighed han beboede, og et Øjeblik blev han staaende ude paa Fortovet for paa Sømandsvis at kigge op til Skyerne og lade Blikket løbe henover Tagryggene som over Takkelagen paa et Skib. Han var klædt i en noget falmet men yderst omhyggelig afbørstet Overfrakke, i hvis Knaphul der saaes et bredt Dannebrogsbaand. Paa sit hvide Hoved bar han en graa Cylinderhat, og paa den venstre Haand, med hvilken han støttede sig til sin Paraply, havde han en gammel, runken Skindhandske.

Med den højre Arm lagt bag om Ryggen trippede han derpaa langsomt og forsigtigt henad den ujævne Fliserække. Samtidig kom hans Kone tilsyne i Gadespejlet oppe foran Salsvinduet, hvorfra hun blev ved at følge ham med Øjnene, indtil han var sluppen vel over den dybe Rendesten ved Hjørnet af Elsdyrgade. I en storblomstret Nattrøje og med en Avispapirs-Papillot foran hvert Øre stod hun deroppe og nød Synet af hans velplejede Person med en stolt Selvtilfredshed, som var han helt og holdent hendes eget Værk.

I det Øjeblik, Højbaadsmanden kom forbi Nyboders Vagt med den høje Galge, hvori Alarmklokken hang, flyttede han Paraplyen over i den højre Haand for at kunne hilse med den behandskede, dersom nogen af Vagtmandskabet skulde give ham militær Honnør ... noget, han satte stor Pris paa og altid nøje mærkede sig. Derpaa drejede han om ad Kamelgaden og stilede ned imod Amalienborg Slotsplads, hvor han daglig indfandt sig til det Klokkeslet, da Vagtparaden trak op. Naar

han nogen Tid havde hørt paa Musiken, gik han tilbage over Store Kongensgade og videre gennem Borgergade ind i Byen.

Her, hvor han var udenfor sit fordums Magtomraade; hvor Ingen kendte ham som Højbaadsmand Olufsen, der havde faaet Dannebrogen af Kongens egen Haand; hvor han kort sagt var en ganske almindelig Spaserende, som Folk ustraffet kunde rende paa Albuen, ... her sank han uvilkaarlig noget mere sammen i Ryg og Knæ, mens han lidt ængstelig stavrede frem paa sine ømme Fødder mellem de ilsomt forbifarende Mennesker. Længere end til Købmagergade gik han aldrig. Hvad der laa paa den anden Side af denne Gade var for ham ikke det rigtige København men en Slags Forstad, saa afsidesliggende, at han ikke kunde begribe, hvor Nogen vilde bo der. Det var Adel- og Borgergade, der i hans Øjne var Byens Hovedaarer; og forøvrigt var det Kvarteret Grønne-Sværte-Regnegade, der tilligemed Toldboden og Holmen udgjorde hans Verden. Naar han paa sin Spaseretur var naaet til den sidste Børstenbinder i Antoniestræde eller havde været inde i Jomfru Jordans Lejebibliotek i Silkegade for at bytte en Bog for sin Kone, vendte han om og gik hjem.

I Almindelighed varede det dog endnu et Par Timer, inden han naaede tilbage til Hjertensfrydgade. Det var nemlig hans Vane at stille sig op paa alle Gadehjørner for at betragte de her sammenflydende Strømme af Mennesker og Vogne. Navnlig havde han trods sine firsindstyve Aar og sine rindende Øjne et langtskuende Blik for alle Tjenestepiger og særlig for dem, der gik med bare Arme. Hændte det, at en saadan i Forbifarten strøg ham tæt forbi, tilhviskede han hende en eller anden Kærlighedserklæring og skyndte sig derpaa fnisende afsted med dukket Hoved.

Hertil kom, at han nødvendigvis ogsaa skulde standse et Øjeblik udenfor Butiksvinduerne for at betragte de udstillede Varer og indprente sig Priserne paa alt lige fra Uldhandlernes Underbeklædningsgenstande til Guldsmedenes Diamantsmykker, ... ikke fordi han havde til Hensigt ved Lejlighed at gøre Indkøb af disse Ting, hvad han alene af den Grund var lovlig forhindret i, at hans Kone, altfor vel kendt med hans Svaghed overfor Kvindekønnet, aldrig betroede ham Omgang med Penge; men med sine tomme Lommer fandt han en Tilfredsstillelse i at gaa ind i Butikerne og nyde de Handlendes Høflighed, lade sig de forskellige Varer forevise, spørge om

Prisen paa de kostbareste og derpaa tøfle af med den Besked, at han skulde „lade høre fra sig“.

Eftermiddagen tilbragte Højbaadsmanden hjemme i sin Dagligstue ... „Salen“, som den kaldtes paa Nybodersproget ... et kahytlignende, lavloftet Rum med en Række smaa Vinduesfag ud mod Gaden. Her sad han i Skjorteærmer og med Kalot paa Hovedet ved et af Vinduerne og iagttog de Skarer af halvtamme Krager ude fra Grønningen, som enten sad og gav Hals ovre paa Genbohusrækkens Tagryg eller krigedes nede paa Stenbroen omkring Skarnbøtterne, der endnu paa den Tid af Dagen stod opstillet udenfor alle Dørene i den stille og tomme Gade. Af og til kunde der trække ligesom en Hinde over hans falmede Øjne, Hovedet sank da langsomt ned mod Brystet, og Munden rundede sig.

„Nu sidder du igen og koger Ærter, lille Fa'er,“ sagde da hans Kone og hentydede hermed til en egenartet Brummen, som Højbaadsmanden gav fra sig, naar Søvnen var ved at overmande ham. *Hun* havde sin faste Eftermiddagsplads paa en lav Stol henne ved Kakkelovnen, hvor hun sad og strikkede, idet hun samtidig læste i en laset Roman, som hun havde liggende foran sig paa Knæet, og hvis Blade hun vendte med sin Albu for ikke at afbryde Strikningen. Inde i Gaardværelset ved Siden af, hvortil Døren stod aaben, sad gerne en ung, lyshaaret Pige, Plejedatteren Trine, og syede. I Vinduet derinde stod et Bur med en Kanariefugl, der hoppede paa sine Pinde.

Madam Olufsen var næsten lige saa høj som sin Mand, havde dertil en Bygning som en Hestgardist, ja endog en Antydning af en graa Moustache paa Overlæben. Naar hun om Formiddagen gik omkring i sin storblomstrede Nattrøje og med sine Avispapirs-Papilloter, var hun ikke indtagende; men naar hun efter Middag havde faaet Snørliv paa og sin sorte Merinos Kjole og havde skjult sin halvskaldede Isse under en baandbesat Kappe, foran hvilken de nu omhyggeligt ordnede Tindingekrøller præsenterede sig næsten koket mod de ikke helt afblomstrede Kinder, kunde man meget godt forstaa, hvad der fortaltes i Nyboder om hendes fordums Herlighed.

Det havde i det hele været et smukt Par, hun og Højbaadsmanden. Det havde ogsaa været et lykkeligt Par. Havde maaske Højbaadsmanden ikke altid holdt sig alle Lovens Bud

strengt efterrettelig, saa havde Madammen til Gengæld været trofast for dem begge, skønt det i hendes unge Dage ikke havde manglet hende paa Forlokkere. Dersom man kunde tro Rygtet, havde endog en af Hoffets Prinser, der altid gik paa Rov efter unge Nyboderskoner, hvis Mænd var paa Langfart, en Aftenstund passet hende op paa Hjørnet af Haregaden og, efter at have givet sig tilkende for hende, gjort hende et galant Tilbud. Hun havde nejet og slaaet Øjnene ned og derpaa stiltiende fulgt ham hen i en af de mørke og ensomme Alleer bag Volden. Men her i Ensomheden havde hun pludselig lagt den lille, visne Højhed over sit Knæ og af sit gode Hjerte givet ham en Endefuld, der ikke netop var den første Revselse, nogen krænket Nyboderskone havde tildelt ham, men sikkert nok den kraftigste.

Den medborgerlige Anseelse, dette aldrende Ægtepar nød, var da af gammel Dato, og deres Hjem var endnu et yndet Samlingssted for adskillige af Nyboders Standspersoner. Ikke i mange Nybodershuse udfoldedes der en Selskabelighed som hos de to Gamle i Hjertensfrydgade. Foruden de sædvanlige Kirkehøjtider og saadanne Bods- og Bededage, som overalt i Kristenheden festligholdes med fed Mad og varm Punsj, fejrede de en lang Række Familjebegivenheder og aarlig tilbagevendende Mærkedage af privat Natur. Der var saaledes Aarsdagen for Kanariefuglen Peters Indlemmelse i Familjen; der var Mindefesten for Højbaadsmandens Storetaa, som engang for mange Aar siden var bleven bortklippet paa Grund af Benedder. Men frem for alt var der Madam Olufsens Kopsætningsdag, der indtraf hen paa Foraaret, naar Varmen kom i Luften, og som indlededes med en stor Chokoladefrokost for Barberen, som udførte Operationen.

Selskabet bestod ved disse Lejligheder altid af de samme syv-otte gamle Venner af Huset, som nu i mere end fyrretyve Aar havde fejret betydningsfulde Familjebegivenheder hos hinanden, nemlig: pensioneret „Obertømmermand“ Bendtz fra Tulipangade, pensioneret Kvartermand Mørup fra Delfingade, Overkanoner Jensen og Bolteslager Fuss fra Krokodillen, alle med Madammer. Heller ikke Festlighedernes Forløb havde i den sidste Menneskealder undergaaet nogen nævneværdig Forandring. Naar Gæsterne var bleven samlet i Gaardværelset, aabnede Højbaadsmanden Døren ind til „Salen“, hvor Bordet stod dækket, og bød Selskabet tilbords med den staaende Vit-

tighed, at det nu var Tid „at faa puttet noget i Ansigtet". Naar man saa var kommen til Sæde, og Værtinden havde sat den dampende Gaas eller Skinke paa Bordet, udbrød Bolteslager Fuss ligesaa regelmæssigt, idet han i forstilt Overraskelse kastede sig tilbage mod Stoleryggen: „Naada, Madam Olufsen; *der* har De sgu lagt et forsvarligt Æg!" ... hvorpaa Madammen kaldte ham et gammelt Vrøvl og bad Gæsterne lade, som de var hjemme.

Paa dette Tidspunkt kunde det hænde, at Døren gik op for en krushaaret Yngling, hvis Ankomst blev hilst med et almindeligt Glædesudbrud. Alle de gamle Mennesker rejste sig ærbødigt op, idet de rakte ham Haanden, og den lille Trine ... Plejedatteren ... der pludselig havde skiftet Farve, fik travlt med at bringe en Stol ind fra Sideværelset, sætte et nyt Dække frem og hente en varm Tallerken i Køkkenet.

Den unge Fremmede var Olufsens Logerende, den eenogtyveaarige Polytekniker Sidenius, der i nogle Aar havde boet nede i Stuen i et Par smaabitte Gaardværelser, som hørte med til Højbaadsmandens Lejlighed. Han var alles Yndling her, og efterhaanden som nu Fadene og Brændevinskaraflerne tømtes, blev Stemningen meget lystig.

Der var kun een, der vedblev at være lige tavs og stille, — det var den lille Trine, som besørgede Opvartningen. Hun fyldte i Glassene, bragte Brød om, skiftede Tallerkener, pudsede Lysene, fremfandt Saltkarrene, optog tabte Lommetørklæder og hentede Vand til Madammerne, naar nogen af dem begyndte at faa ondt eller at hikke, — altsammen saa tyst, saa lydløst, at hendes Tilstedeværelse aldeles ikke mærkedes af nogen. Det var, som om man blev betjent af en usynlig Aand. Hun var nu ogsaa let at overse, saa lille og uudviklet hun var trods sine nitten Aar. Blandt de gamle Mennesker betragtedes hun endnu helt som Barn, tilmed som et meget indskrænket Barn, og i Virkeligheden manglede hun ogsaa lidt paa Forstanden. Hun var en stakkels Forældreløs, som Højbaadsmandens havde taget sig af, og hvis Herkomst ingen kendte. Nogen Skønhed besad hun ikke, og selv for den unge Hr. Sidenius var hun intet andet end det usynlige Redskab, der børstede hans Støvler og bragte hans Linned til Vask.

Naar nu Punsjebollen og de sukkerstrøede Æbleskiver var kommen paa Bordet, fornøjede man sig en Tid med at afsynge forskellige Selskabs- og Fædrelandssange, hvorved

navnlig Madam Fuss gjorde sig bemærket med en ... mere for sin Kraft end for sin Skønhed — højt beundret Diskant.

Under Sangen forsvandt pludselig Trine efter at have forvisset sig om, at der ingenting manglede paa Bordet, og at alle Gæsterne var forsynede. Ude i Køkkenet tændte hun et Lys ved Gløderne paa den aabne Grue og steg saa ned ad Husets smalle og stejle Trappe ... en Slags Skibsstige ... for at gøre i Stand til Natten i Hr. Sidenius' Værelser. Det var to, smaa, mørke og fugtige Rum, saare fattigt udstyrede med en lille Voksdugspuf og et Klapbord, hvorpaa der hulter til bulter laa Bøger, Tegneredskaber og store Papirsruller med Mærker af Blyantsfingre.

Trine satte Lyset fra sig paa Bordet, lukkede et Vindu op og stod et Øjeblik drømmende med Haanden paa Karmen og saae ud over den lilleputagtige, af nogle Plankeværker og et Nødvendighedshus omgærdede Have, hvorover et romantisk Fuldmaanelys skinnede. Men pludselig foer hun sammen, ligesom opskræmt af sine egne Tanker, og gav sig ivrig i Færd med det Taalmodighedsarbejde at bringe Orden i Stuens Forstyrrelse. Hun samlede nogle Klædningsstykker, der laa henkastede rundt om paa Stolene, og hængte dem ind bag Hjørneforhænget i Sovekammeret. Hun ordnede Bøgerne paa Bordet og lagde alle de mange smaa Tegneapparater ned i de for hvert enkelt nøje afpassede Rum i Etuierne. Skønt hendes unge Herre aldrig havde ulejliget sig med at give hende Anvisninger i saa Henseende, vidste hun nøjagtig, hvor hver Ting havde sin Plads, og hvor han ventede, ja fordrede at kunne finde den. Med det Instinkt, som Kærligheden skaber endog hos de Enfoldige, havde hun lært sig selv alt, havde udfundet hans Vaner, gættet sig til hans Ønsker, bestandig af sig selv fundet Vej gennem den Labyrinth af Luner og uberegnelige Indfald, der fører ind til en saadan ung Mands egentlige, endelige Vilje. Han havde engang for alle ladet hende vide ... og han havde ved den Lejlighed med en skrækindjagende Grimasse opløftet sin Finger ... at hun maatte betragte det at passe ham som sit Livs Hovedopgave og egentlige Bestemmelse, for hvis samvittighedsfulde Opfyldelse Gud engang vilde kræve hende til Regnskab paa Dommens Dag.

Det var derfor med en oprigtig Følelse af at røgte et højhelligt Kald, at hun færdedes dernede i hans smaa Stuer og syslede med hans Ejendele. Med en særlig Andagt dvælede hun

inde i det lille Sovekammer, mens hun puslede med hans Seng, satte Tøflerne bekvemt tilrette saaledes, at Taaspidserne vendte indefter, og lagde Tændstikæsken paa den Side af Lysepladen, der var Sengen nærmest. Naar hun tilsidst tog Hovedpuden mellem sine Hænder for at rette paa Fylden, trykkede hun den et Øjeblik til sit Hjerte, idet hun med et saligt Udtryk lukkede Øjnene.

Oppe i „Salen" var de Gamle imidlertid bleven mere og mere overstadige. Bolteslager Fuss havde faaet sin Guitar frem og trods Konernes Indsigelse givet sig til at synge den berygtede Skillingsvise „En bøvet Kælling ved Gammelstrand". Mændene jublede. Ogsaa den unge Sidenius lo, og inde i den 84-aarige Obertømmermand Bendtz klukkede det som i en Flaske. Men Konerne rejste sig krænkede og fortrak ind i Gaardværelset, hvor nu Kaffen blev anrettet med Tilbehør af Kandis og Solbærlikør.

Først henimod Morgen brød Selskabet op, og de forskellige Ægtepar trippede forsonede hjemad i en Lyksalighedstilstand, der henrev dem til Kys og Klap og kærlighedsfulde Omfavnelser midt paa aaben Gade.

* *
*

Det var hos disse livsglade gamle Mennesker, der endnu i deres høje Alderdom uden Anfægtelser tømte Nydelsernes Bæger lige til Grumset, at Peter Andreas havde fundet sit første Asyl, et midlertidigt Fristed paa Vejen ud til det Lykkens Land, hans Drømme havde forjættet ham. Han havde her mødt den velvilligste Forstaaelse netop af det i hans Natur, som man hjemme i Præstegaarden havde villet undertrykke og brændemærke som Dødens og Djævlens Værk. Navnlig i sine første, ensomme Aar i København havde han været taknemlig for dette Hjem og for det hele muntre og idylliske Nyboder, der var som et hengemt Stykke Provins midt i Hovedstaden. Senere — efterhaanden som han udvidede sin Bekendtskabskreds — havde hans Forhold til de to Gamle og deres lille Vennesamfund vel faaet en mere flygtig Karakter; men brudt blev det aldrig, og de Gamle blev ved at holde af ham og tage sig af hans Vel, næsten som om han kunde have været en af deres egne. De havde ikke været længe om at opdage hans Fattigdom, skønt han gjorde alt

for at skjule den; og mere end een Gang vilde han være gaaet i Seng med tom Mave, dersom ikke Madam Olufsen paa hensynsfuld Maade havde budt ham ind for at „smage paa“ en ny Ost eller „sige hende sin Mening“ om en friskkogt Skinke.

Noget rigtigt Indblik i hans Forhold lykkedes det dem alligevel ikke at faa. Saa livlig og snaksom han til Tider kunde være — om sig selv og sine Forhaabninger talte han aldrig eller dog kun i Spøg, idet han, naar de spurgte ham, gerne svarede, at han „studerede til Minister“. Ligeledes bevarede han en haardnakket Tavshed angaaende alt, hvad der vedrørte hans Hjem og Forholdet til hans Familje, skønt særlig Madam Olufsen aldrig blev træt af at udfritte ham derom. Han havde foresat sig at ville betragte alt det Forbigangne som noget glemt, noget dødt, der end ikke som Minde skulde faa Lov til at spøge i hans Tilværelse. Han havde bestræbt sig for grundig at udlufte sit Indre, at udslette hver bitter og ydmygende Erindring af sin Sjæl, at den kunde blive som en ubeskreven Marmortavle for Lykkens og Sejrens funklende Guldskrift. Derfor fandtes der hverken paa hans Bord eller paa hans Væg saa meget som et Portræt, der kunde minde ham — eller fortælle andre — om det Hjem, han havde forladt, og som han ikke vilde gense, før han kunde komme som den, der krævede til Regnskab og holdt Dom. Dersom han pludselig var død, vilde man ikke i hans hemmeligste Gemme have fundet saa meget som et opbevaret Brev, ikke en Optegnelse, der kunde fortælle om, hvem han var, og hvorfra han stammede. Om det saa var sit Navn, saa havde han forandret det for saa vidt muligt at undgaa enhver Erindring om Fortiden. Han skrev sig ikke længer Peter Andreas men slet og ret Per, og det var hans Sorg, at han ikke ogsaa kunde skaffe sig et andet Efternavn.

Al hans Forbindelse med Forældrehjemmet havde efterhaanden indskrænket sig til de korte Breve, hvormed han kvartalsvis kvitterede for den Pengehjælp, han modtog derfra, men som rigtignok var ganske utilstrækkelig særlig paa Grund af de store Udgifter til Forelæsninger, Bøger, Tegne- og Maaleredskaber o. s. v., som hans Studium krævede. For overhovedet at kunne leve havde han fra sit attende Aar maattet give Regneundervisning i en Drengeskole og kopiere Arbejdstegninger for en Haandværksmester.

Til Tider kunde han være ret forstemt. Ikke alene følte han

sig nedværdiget af sin Fattigdom og især af denne Pogeskolevirksomhed, som han aldrig nævnte for nogen. Værre var det, at han begyndte at skuffes af sit Studium og af de Fremtidsmuligheder, dette syntes i Stand til at skabe ham.

* *
*

Dengang han for fire-fem Aar siden første Gang nærmede sig den polytekniske Læreanstalt, havde det været med en næsten andagtsfuld Forventning. Han havde forestillet sig den som en Art Tempel, et højtideligt Tankeværksted, hvor den frigjorte Menneskeheds Fremtidslykke og Velfærd smeddedes under Aandens Lyn og Torden, — og han fandt en grim og uanselig Bygning i Skyggen af en gammel Bispegaard og heri en Samling mørke og triste af Tobak og Smørrebrødslugt gennemtrængte Rum, hvor en Del unge Mennesker stod bøjet over smaa, papirbeklædte Borde, mens andre sad med lange Piber og læste i Kollegiehefter eller i Smug spillede Kort. Han havde tænkt sig sine tilkommende Lærere som ildfulde Forkyndere af Naturvidenskabens hellige Evangelier, og han traf i Foredragssalene nogle gamle, hentørrede Skolemesterskikkelser, der ikke var synderlig forskellige fra dem, han netop havde taget Afsked med paa Skolen derhjemme. En af dem, en fuldkommen Mumie, hvis Stemme under Forelæsningen hvert Øjeblik blev borte og maatte klares med en Slurk af en medbragt Medicinflaske, underviste endnu paa Erindringer fra Hans Christian Ørsteds Dage. En anden — Professor Sandrup, Læreren i de egentlige Ingeniørfag — gik med hvidt Slips og lignede mest en teologisk Kandidat eller Præst. Han nød et vist Ry for teoretisk Viden men var en Pendant, der i pædagogisk Samvittighedsfuldhed havde udarbejdet lange, videnskabelig formede Beskrivelser af selv de simpleste Redskaber som Økse og Trillebør og fordrede dem ordret gengivet til Eksamen.

Fra alle Sider modtog Per den Belæring, at en duelig Ingeniør slet ikke (i hvert Fald ikke længere) var en saadan stolt, verdensomflakkende Eventyrhelt, som han havde foregøglet sig, men blot et almindeligt Kontormenneske, en samvittighedsfuld Regnemaskine, et levende Tabelværk lænket til et Tegnebræt. De allerfleste af hans Medstuderende — og netop de af dem, der baade af Lærerne og de andre Elever

ansaaes for de mest lovende — drømte da ogsaa blot om engang i Tiden at opnaa en eller anden fast og betrygget, om end nok saa beskeden Embedsstilling, der tillod dem at indrette sig det hyggeligt som Familjefædre med en lille Husstand i et lille Hus med en lille Have for engang efter fyrretyve Aars tro Tjeneste at afgaa med en lille Pension og et lille Udmærkelsestegn eller en Justitsraadtitel.

Men saadanne Udsigter fristede aldeles ikke Per. Han følte sig ikke skabt for Hverdagsliv og Godtkøbslykke. Han følte Herskerblod i sine Aarer og krævede Plads til Højbords ved Livets Taffel blandt Jordens frie og frelse Mænd.

Han havde endogsaa for længe siden udset sig Midlet, der skulde sætte ham i Stand til at opnaa den attraaede, stolte Uafhængighed. Samtidig med, at han nogenlunde passede sine Forelæsninger og Øvelser, og uden at han heller forsømte de ydmygende Smaabeskæftigelser, der sikrede ham Livsopholdet, havde han i al Hemmelighed beskæftiget sig med at gøre Udkast til et stort Vandbygningsarbejde, en Fjordregulering, hvortil han havde fattet Planen allerede i sit første Studieaar i København. Den første Oprindelse dertil laa endda endnu længer tilbage i Tiden, helt tilbage i hans Drengealder, nemlig i hint Tidsrum derhjemme, da der havde været saa megen Tale om at fremme den hensygnende Skibsfart paa Fjorden ved at uddybe og regulere Sejlløbet og ombygge Havnen, — dette Foretagende, hvorom hans Far havde udtalt sig saa nedsættende paa Grund af det stærke Røre, det vakte i Byen, og som da ogsaa tilsidst blev opgivet. Allerede dengang havde han drømt om at blive den, der bragte den store Plan til Udførelse og ledede de friske Havstrømme og Verdenshandelens Guldflod ind til Byens fattige Pæreskipperhavn. Og denne Drøm om paa saadan Maade at blive en Velgører for selve den By, der havde været Vidne til hans Fornedrelse, havde egentlig aldrig siden helt forladt ham. Efter hint mislykkede Julebesøg havde den især faaet stor Magt over ham. I hans Ensomhed lod den ham aldrig Ro, den blev hans fikse Ide, i hvis Virkeliggørelse han tilsidst med en Slags religiøs Overbevisning saae sit Livs skæbnebestemte Opgave og foreløbige Maal.

I tre Aar, lige siden han fik lært sig at sætte en Kanalprofil efter et Generalstabskorts Højdekurver, havde han nu arbejdet paa dette Værk. Døgn efter Døgn havde han stjaalet

Timer af sin Nattesøvn for at beregne Jordarealer og Strømhastigheder, tegne Faskin-Indbygninger og Glacis'er, Brohoveder og Duc-d'Alber. Og Aar for Aar udvidede han sin Plan, føjede noget nyt til, gjorde den mere og mere kæmpemæssig. Paavirket af nogle bekendte tyske Fagskrifter, som han havde anskaffet sig, var han saaledes kommen paa den Tanke at lade den uddybede Skibsvej fortsætte sig paa den anden Side af Byen som Kanal eller et System af Kanaler efter hollandsk Mønster. Hvad der foresvævede ham som det endelige, vældige Maal var et Net af brede Vandaarer, der forbandt alle Midtjyllands større Aaer, Indsøer og Fjordindskæringer med hinanden og satte den opdyrkede Hede og de opblomstrende Nybygger-Byer derinde i Forbindelse med Havet paa begge Sider.

Men hver Gang hans Tanker løftede sig til saa høj en Flugt, var det, at Mismodet meldte sig. Afmagtens lodne Trolde lejrede sig om hans Arbejdsbord og haanlo af hans store Drømme. Du er gal! skreg de. Før du bliver gammel og graa, kan du ikke gøre dig nogen Forhaabning om at faa Tilladelse til at gennemføre nogetsomhelst i dette Land, hvor det betragtes som en Formastelighed af en ung Mand at have anden Ærgerrighed end den at sidde sig en Pukkel til paa en Kontorstol, og hvor en Ingeniør, der vil bevare sine Medborgeres Agtelse og sine Overordnedes Tillid, i det højeste tør gøre sig Haab om at opnaa en Stilling som Vejassistent med kongelig Udnævnelse. Har du allerede glemt, hvad din ærværdige Lærer, den Guds Mand Professor Sandrup, dog med saa megen faderlig Alvor lagde dig paa Sinde, dengang du ved en Overhøring begyndte at kramme ud med hvad du havde lært ved din (af Ingen paabudte) Læsning i moderne tyske Skrifter: „Beflit Dem, unge Mand, paa at bekæmpe Deres utidige Trang til at vise Selvstændighed.“ Ikke sandt? Lærerige Ord! Løfterige Ord!

Dog, ret længe ad Gangen fik saadanne bitre Tanker sjelden Lov til at gnave paa hans Hjerterod. Dertil var han for ung, og hans Sind for omskifteligt. En rask Spaseretur, et Øjekast af en smuk Pige, et Spisegilde hos de Gamle eller en Aften tilbragt med nogle Venner paa en Kafe, — mere behøvedes der i Almindelighed ikke for at sprede Mismodsskyerne om hans Pande. Især var Kvinderne virksomme Afledere, hver Gang det truede med at trække sammen til en

Stemningstorden. Han var nu enogtyve Aar gammel, og Tiltrækningen til det andet Køn var i Færd med at tage Herredømmet over hans Fantasi og give den en ny Horisont.

* *
*

En Aften kom han tilligemed en Bekendt ind i en gammeldags Schweizer-Kafe, der var et yndet Samlingssted for Byens udbredte kunstneriske og litterære Halvverden. Mens hans Ledsager interesseret udpegede ham nogle af Tidens mest omtalte Kunstnere og Forfattere mellem Gæsterne, havde Per fæstet sin Opmærksomhed paa en ung Pige, der stod bag Skænken — en høj og slank Skikkelse med et pragtfuldt gyldenrødt Haar.

„Det er den røde Lisbeth," forklarede den anden. „Det er hende, der har staaet Model til Iversens Venus og til Petersens Susanne. Hun er ikke ilde, hva'? Sikken Hud!"

Per blev fra den Dag en hyppig Gæst i Kafeen, især paa de Tider af Døgnet, da der kun var faa andre. Han var bleven meget indtagen i den unge Pige, og da det viste sig, at Tiltrækningen var gensidig, førte den uden mange Omstændigheder til et fortroligt Forhold.

Han var med Aarene bleven ikke saa lidt forfængelig af sit Ydre. Han havde et bredt og kraftigt Legeme, et stejlpandet Hoved med mørkt, kruset Haar og store, blaalige Øjne under sammenvoksede Bryn. Over den svære Mund tegnede sig Spiren til et Overskæg. Takket være Madam Olufsens moderlige Omsorg havde han nogenlunde bevaret sit gode Drengehuld, og hans Kinder havde heller ikke helt mistet deres landlige Teglstensfarve. Naar han bevægede sig ude mellem Folk, smilte han gerne uden selv at vide af det, og dette bestandige, lidt tomme Smil skuffede let dem, der ikke kendte ham, saa de ansaae ham for en barnlig Natur i skønneste Harmoni med hele Tilværelsen. Helt var det nu heller ikke lykkedes for ham at ryste Provinsboeren af Ærmet; men naar han var i sine bedste Klæder, gjorde han en ganske statelig Figur, førte sig rankt og bevægede sig med ikke ringe Anstand. Trods sin hyppige Pengemangel forsømte han aldrig sin Paaklædning. I hvert Fald naar han viste sig paa Gaden, var han altid som pudset og blæst. Han havde allerede Verdenserfaring nok til at vide, at der var Øjeblikke, hvor et hvidt Skjortebryst og

en ulastelig siddende Frakke kunde faa større Betydning for en ung Mands Fremtid end Aaringers selvforsagende Slid, — at saalænge Skinnet var reddet, var overhovedet ingenting tabt. Hjemme derimod var han skødesløs med sig selv og følte endda en vis Hygge og Tilfredsstillelse ved at gaa og slide paa sine gamle Laser.

Den Kafe, hvor han nu var bleven Stamgæst, og hvor han ødslede mere Tid og flere Penge, end han rigtig vilde tilstaa for sig selv, var den saakaldte „Gryde", der var Stamknejpe for en oppositionel artistisk Klike, de „Uafhængige", en Kres af yngre og enkelte ældre Skønaander, virkelige Begavelser, men alle mere eller mindre forsatte i Væksten, enten ikke rigtig udvoksede eller altfor tidlig ældede. Der sad om Aftenen den meget omstridte Saltvandsmaler Fritjof Jensen, en bredskaaren Vikingeskikkelse i Sømandspjækkert og med bølgekruset Haar og Skæg — en genial, fantasirig Kunstner, en indtagende Broder Lystig ved et skummende Ølkrus men holdningsløs og upaalidelig som en Dreng i Overgangsalderen. Der sad hver Formiddag i tungsindig Ensomhed den syge Digter Enevoldsen og pudsede sine Lorgnetter eller kælede for sine Hænder eller fortabte sig i Nydelsen af en Cigar, saadan som han havde siddet der Aar efter Aar og under allehaande Smaabeskæftigelser udciseleret sine farveglødende Vers, smaa Mesterværker, der anslog en hel ny Tone i dansk Poesi. Der sad den unge, naturalistiske Figurmaler Jørgen Hallager med Bulbideransigtet — Oprøreren, Anarkisten, der vilde omstyrte Samfundet, reformere Kunsten, afskaffe Akademier og have alle Professorer hængt, men som iøvrig ernærede sig redelig som Retusjør hos en Fotograf. Og der var den gamle Spottefugl, Journalisten og Lystspilforfatteren Reeballe, en lille, hjulbenet, parykbærende Dværg med eet blankt skinnende og et ligesom ormstukkent Øje og med et langt, gulhvidt Bukkeskæg nedover et snavset Skjortebryst, — det uopslidelige Offer for Karikaturtegnerne i Byens Vittighedsblade. Med en fortygget Cigarstump i Mundvigen og med den ene eller begge Hænder skjult bagpaa under Bukselinningen drev han i oftest temmelig drukken Tilstand omkring mellem Bordene, slog sig ned hist og her, undertiden mellem ham ganske ubekendte Folk, og blandede sig vrøvleagtig i deres Samtaler. Ogsaa han vilde reformere Verden, men i klassisk Aand. Hans Ideal var Sokrates. Hans Standpunkt var den

klare, ædruelige Erkendelses. I sine mest omtaagede Øjeblikke yndede han at slaa sig for sit Bryst og kalde sig „den sidste Græker".

Skønt Per var meget yngre end disse Mænd og ikke selv havde gjort nogen Tilnærmelse, nød han den Ære at blive inddraget i deres Kreds, dels — som Fritjof Jensen engang ytrede — for sine „maleriske røde Kinders" Skyld, væsentligst dog paa Grund af sit Forhold til Lisbeth, der var deres fælles Kæledægge, hvis farveskønne Silkehaar og skære Hud nogle af dem skyldte Halvdelen af deres Berømmelse, hvorfor de til Gengæld viste hende den Opmærksomhed altid at anerkende den for Øjeblikket foretrukne Tilbeder, selv om Vedkommende slet ikke hørte til det benaadede Kunstnerlav.

Per vedblev ikke desmindre at føle sig fremmed i disse Menneskers Selskab, og det var ikke udelukkende af Beskedenhed, at han sjelden blandede sig i Samtalen. Han havde lige saa ringe Sans for Maleri som for Poesi. Hans Fantasi fandt tilstrækkelig Næring i hans Studium. Indbildningskraften blev saa aldeles taget i Beslag af hans store Fremtidsværk, at der ikke blev noget tilovers for Kunsten.

Nogen uinteresseret Tilskuer var han alligevel ikke. Han havde i al Stilhed sin Morskab af disse kuriøse Mennesker, der kunde springe i Harnisk paa Grund af en Farvesammensætning og tale sig op i Ekstase i Anledning af fire rimede Linjer, som om Menneskehedens Velfærd afhang af deres rette Forstaaelse. Han nød en saadan Scene som et komisk Skuespil, og han maatte le ved sig selv, da han mærkede, hvorledes ogsaa Lisbeth var greben af Galskaben og — stolt, som hun i det hele var, af sit Legemes Betydning for Kunsten — vilde have sit Liv opfattet som en begejstret Hengivelse til det Skønnes Forherligelse.

Mellem alle disse Mennesker var der en, der viede Per en ganske særlig Deltagelse, en Mand, som heller ikke hørte hjemme i Kresen og i Almindelighed ikke engang var rigtig velset der. Det var en vis Ivan Salomon, en ung Jøde, Søn af en af Byens Rigmænd — en lille, vever Skabning, et brunøjet Egern, altid smilende, lutter Tjenstagtighed, saare lykkelig ved at færdes mellem saa mange berømte Kunstnere. Det var dette Menneskes ærgerrige Drøm engang at opdage og fremelske et Geni. Bestandig var han paa Jagt efter et skjult eller miskendt Talent, hvis Beskytter han kunde blive. I enhver,

lidt iøjnefaldende ydre Særegenhed — et Par dybtliggende Øjne, en kraftig formet Pande eller bare et uklippet Haar — saae han straks Tegn paa sjeldne Evner, og der fortaltes mange muntre Historier om de Skuffelser, han i saa Henseende havde lidt.

Nu havde han kastet sit Haab paa Per, der imidlertid følte sig højst besværet af hans Opmærksomheder. Selv hans Smiger var ham inderlig imod. Det virkede ubehageligt paa ham, naar Hr. Salomon — med ret uforblommede Hentydninger til hans hurtige Held overfor Lisbeth — smilende fortalte ham, at han var en udpræget Aladdintype, et Lykkebarn, paa hvis cæsariske Pande der med Gudens Finger stod skrevet: Jeg kommer, ser, sejrer! Selve Ordene virkede ganske vist betagende paa ham, fik hans inderste, skjulteste Stemningsliv til at dirre. Det pinte og ydmygede ham blot, at han første Gang skulde høre denne Profeti af en naragtig lille Jødes Mund.

En Aften kom han ind i Gryden henimod Midnatstid og faldt da midt ned i et stormende Bakkanal. Det var den store Fritjof Jensen — „Fritjof", som han slet og ret kaldtes af alle — der slog sig løs i Anledning af, at han havde faaet et af sine 4 Alens Lærreder „Orkan i Nordsøen" solgt til en Smørgrosserer. Midt paa Gulvet i et Værelse, som ved en Gang var adskilt fra Kafeens øvrige Lokaler, var en Del Smaaborde stillet sammen i en Række, og her sad en Snes Mennesker omkring to vinløvomkransede Boller med Champagnepunsj.

For den øverste Bordende — omhvirvlet af Tobaksskyer — tronede Fritjof selv som en olympisk Gud. Foran ham stod hans mægtige Privatpokal, kaldet „Dybet", og man kunde se paa hans ligesom blinde Øjne og høre paa hans Mæle, at han ikke var paa det tørre. I mere end et Døgn havde han uafbrudt været paa Farten, havde tilbragt Nat og Dag i Østerskældere, hos offentlige Piger, ude i Skoven og paa Vinstuer og havde trukket med sig, hvem han undervejs traf paa af Venner og Venners Bekendte.

Der blev holdt en Række Taler. En bleg, ung Mand med mefistofeliske Træk sprang saaledes op paa sin Stol og udbragte skrigende et Leve for en Fraværende, en vis Dr. Nathan, hvem Per hyppig havde hørt omtale her og altid med en særegen Begejstring. Det var en Literaturkritiker og Populærfilosof, der regnedes for visse yngre Akademikerkreses aandelige Fører, og som, utilfreds med Forholdene herhjemme, havde

bosat sig i Berlin. Andet vidste Per ikke om denne Mand, skønt man vanskelig kunde tage en Avis eller et Vittighedsblad i Haanden uden at støde paa hans Navn, — „Dr. Satan", som de sidste ufravigelig kaldte ham. At Manden var Jøde havde gjort sit til, at Per aldrig havde følt Trang til at skaffe sig nærmere Oplysninger om ham. Han yndede nu engang ikke dette fremmede Folkefærd og havde desuden ingenting tilovers for litterære Mennesker. Og denne Doktor havde endda holdt Forelæsninger paa selve Universitetet, dette teologisk besmittede Moderskød for den hele akademiske Spidsborgerlighed, der i Pers Øjne var Landets egentlige Ulykke.

Den blege, unge Taler, som stod der paa Stolen og fægtede begejstret med Armene, var en Digter ved Navn Povl Berger, Med Tilslutning fra Drikkebrødrene rundt om kaldte han først Dr. Nathan sin „Helt", derpaa sin „Gud", og efter endelig at have tømt sit Glas, knuste han det til hans Ære i sin Haand, saa Blodet løb ham ned over Fingrene.

Per sad med aaben Mund. Han havde en Fornemmelse af at befinde sig i et Galehus.

I Løbet af Natten fik Selskabet stadig ny Forøgelse. For at skaffe Plads maatte der tilsidst sættes endnu et Par Smaaborde derind, og af Hensigtsmæssighedshensyn anbragtes disse ikke i Fortsættelse af de andre men paa Siden, saa den hele Samling dannede et Kors. Men da hørtes pludselig et Brøl og et Dunderslag i Bordet. Det var Fritjof, der raabte:

„Vi vil ikke sidde her under det forbandede Galilæer-Tegn! ... Jeg faar Kvalme af al den Fromhed! ... Lad os danne en Hestesko! Vi vil forskrive os til Fanden ved at hædre hans Fodbeklædning! ... Flyt ud, Venner!"

Og da man havde føjet ham, og alle igen var kommen tilsæde efter Forstyrrelsen, løftede han sin fyldte Pokal:

„Jeg hilser dig, Lucifer! Hellige Oprører! Du, Frihedens og Glædens Skytsaand! Alle Djævelungers Gud! ... Tildel mig endnu mangen fed Smørgrosserer, og jeg vil opbygge dig et Alter af Østersskaller og tømte Champagneflasker! ... Hej, Vært! ... Gripomenus! ... Mere Vin her! ... Et Hav af Vin! ... Et Daabens Bad i Vin, mine Venner! ... Hej, er der Ingen, der hører — —!"

Værten, en lille trøjeklædt Schweizer, viste sig i Døren ind til Kafeen, hvor der forlængst var lukket og slukket. Med optrukne Skuldre og mange beklagende Haandbevægelser bad

han de Herrer meget undskylde, men han turde ikke servere mere iaften. Klokken var over to, og Gadens venligsindede Nattebetjent havde allerede een Gang banket advarende paa Ruden ind til ham.

„Klokken? . . . Klokken!“ raabte Fritjof. „Vi er Guder, Gripomenus! Klokken er for Skrædere og Skomagere!“

„Ja, ok for Kafeværter — disvær!“ svarede den lille Mand med Hovedet paa Siden og Hænderne foldede foran Brystet. Og da han mærkede, at hans Vittighed gjorde Lykke, tilføjede han med et Smil, at han glædede sig til at se de Herrer igen den næste Dag; de kunde komme saa tidligt, de ønskede det, „Vi opner Klokken syv.“

Men nu kastede Fritjof sig tilbage i Stolen og tog et dybt Greb ned i sin højre Bukselomme. „Vin vil jeg ha'e!“ raabte han og strøede i det samme en Haandfuld Guldpenge ud over Bordet, saa de rullede klirrende ned til alle Sider. „Her er Smør! . . . Vil I ha' mer? . . . Drik, Venner! . . . Lad det Skidt ligge! . . . Vi er ikke Spidsborgere!“

Men denne Ophøjethed var dog de andre lidt for olympisk; de blev med eet ganske ædru og fik travlt med at samle Guldet op fra Gulvet, mens Fritjof blev ved at brøle:

„Vin — Vin og Piger vil vi ha'e! — Vin, siger jeg!“

Efterhaanden opløstes dog Drikkelaget. Værten trak ærbødig hver enkelt til Side og bad ham mindelig „for den Politiens Skyld“ at forlade Lokalet, hvorefter de en efter en blev lukket ud ad en Bagdør. Kun Fritjof var ubønhørlig, og blev ved at raabe.

Tilsidst var der ikke andre end Per tilbage. Men da saa ogsaa han vilde gaa, holdt Fritjof ham tilbage ved Ærmet og truede, tiggede, ja tryglede ham næsten med Graad i Halsen til at blive.

Per lod sig tilsidst overtale. Han fandt det ikke længer forsvarligt at lade Mennesket ene i en saa overspændt Sindsstemning. Under Løfte om at ville forholde sig rolige fik de Kaffe og Kognak bragt ind; hvorpaa „Gripomenus“ hovedrystende trippede tilbage til sit Lukaf.

Fritjof plantede begge Albuerne oppe paa Bordpladen og støttede sit skæggede Hoved mellem Hænderne. Han var pludselig bleven tavs og saae ned for sig med halvlukkede Øjne.

Per sad paa den anden Side af Bordet og tændte sig en frisk Cigar. Et eneste, halvt nedskruet Gasblus brændte lige over

deres Hoveder. Resten af det store Rum kunde akkurat skimtes gennem et graat Slør af ophvirvlet Støv og Tobaksdamp. Rundt om stod Mylret af tomme Borde og Stole ganske saaledes, som Gæsterne havde forladt dem. Paa Bordene flød Cigaraske, Champagnepropper, itubrudne Glas. Men alt var stille nu ... saa iørefaldende stille efter den forudgaaende Larm, at det var, som om der ved hver Lyd kaldtes puslende Genlyd frem af alle Hjørnerne.

Da Fritjof stadig ikke sagde noget, troede Per tilsidst, at han var falden i Søvn. Han stødte da sit Glas mod hans og sagde:

„Skaal!"

Men i Stedet for at svare begyndte Fritjof at tale melankolsk om Døden. Idet han saae usikkert over paa Per med sine ligesom blinde Øjne, spurgte han, om *han* aldrig følte sig uhyggelig tilmode ved at tænke „paa detteher — hvad det nu er — paa den anden Side Graven."

Per, som ikke kendte den Slags Anfægtelser og i hvert Fald endnu var for opfyldt af det nærværende Liv til at have Tanker tilovers for det muligvis tilkommende, troede i første Øjeblik, at den anden gjorde Løjer, og gav sig til at le. Men da greb Fritjof ham i Armen og sagde — halvt angstfuld, halvt bydende:

„Stille Menneske! Lad os ingenting forsværge! ... I unge Grønskollinger har saa let ved at være raske paa det. Men vent, til I faar de første graa Haar i Tindingen. I skal da nok føle en løjerlig Kriblen i Kroppen ved at tænke paa, at jeres velplejede Person engang skal anrettes som Festmaaltid for nogle hundrede sultne Maddiker. Bare lidt overflødigt Fedt om Hjertet — færdig! En Høvlspaanspude under Hovedet, otte Skruer i Kistelaaget og — værs'artig — Bordet er dækket! ... Lad os ingenting forsværge, siger jeg! Maaske findes der alligevel mere ovenover Stjernerne, end vore moderne Jødeprofeter drømmer om. Og i saa Fald ... hvad saa? Kommer der saa ikke en Regnskabets Dag for os allesammen? ... Vi bilder os nu ind at være bleven saa kloge. Ja vel! Men lykkeligere ... Skaal!"

Per spilede Øjnene op. Han stirrede paa denne skæggede Vildbams, denne Livsglædens og Skønhedsdyrkelsens Ypperstepræst, der pludselig aabenbarede sig som hans Faders og Moders Aandsfrænde, en Underjordisk, hvis inderste Sjæl

færdedes i Skyggeriget, kresede omkring Graven og den hinsidige Dommer, — ræd for de Lysets Magter, han for et Øjeblik siden selv saa overmodig havde paakaldt. — —

Og dette blev ikke den eneste Gang, Per fik et saadant overraskende Indblik i disse „Uafhængiges“ Indre og skimtede en Vrange, en Natside, en uovervunden Rest af et gammelt Jeg, der i ubefæstede Øjeblikke drev et uhyggeligt Abespil med deres nye. Om det saa var „den sidste Græker“, Reeballe, kunde han, naar han undtagelsesvis var ædru, have ret alvorlige Kampe at bestaa med sin Samvittighed, og Lisbeth fik regelmæssig sin Konfirmationssalmebog frem af Kommodeskuffen, saasnart hun fik sine Lændesmerter eller frygtede for at være frugtsommelig. Efterhaanden dæmrede der hos ham en Forestilling om, hvad det overhovedet var, der lammede Menneskenes Kraft og gjorde Verden til en stor Lemmestiftelse. Som her den ene søgte Fortrøstning i Flasken, den anden nedlarmede „Stemmen i sit Indre“ med drengeagtig Stortalenhed og vilde Løjer, den tredje i artistisk Selvbedøvelse sluttede sig inde i sin Skal som en Snegl under Torden, mens den fjerde fortabte sig i ørkesløse Drømme om et fremtidigt anarkistisk Broderskab mellem Mennesker, — saadan sad Folk overalt i Verden og kæmpede med Spøgelser, mens Livet rødmosset og smilende bød til Fest rundt omkring dem. Han kendte det jo altsammen derhjemme fra!

Og nu vældede der frem i ham en svimlende Følelse af at være noget for sig selv, en Undtagelse, der allerede som Barn ved et lykkeligt Tilfælde havde sprængt de Lænker, hvori selv Tidens frieste Aander endnu trællede. Ivan Salomons Ord om hans Aladdinslykke og om Gudeskriften paa hans Pande fik med eet en ny, langt mere vidtrækkende Betydning. Det galdt blot om at *ville*, hensynsløst og uden Anfægtelser, at *begære* — og alle Livets Herligheder skulde blive ham til Del!

Saa var han da en Kongesøn alligevel. Herskerkronen var lagt om hans Isse. Een var der jo allerede, der havde set den skinne og læst dens Indskrift: Jeg kommer, ser, sejrer!

TREDJE KAPITEL

Efter lange Overvejelser tog Per en Dag nogle Tegneruller og Beregningshefter under Armen og søgte Professor Sandrup i hans Privatbolig for at bede ham om at se paa hans Kanal- og Fjordreguleringsprojekt og udtale en Dom derom. Professoren spilede Øjnene op, satte tavs sine Briller paa den lange Næse og smaagryntede utilfreds. Og med den uhyggelige Evne, der i Aarenes Løb udvikler sig hos gamle Lærere, til øjeblikkelig at slaa ned paa et Arbejdes svage Punkter, varede det ikke længe, før han paaviste en Fejl i Pers Strømhastigheds-Beregninger.

Per kunde ikke nægte hverken Fejlens Tilstedeværelse eller dens Betydning for den hele Plan. Han blev brændende rød og forsøgte ikke et Ord til Forsvar.

Derpaa aftog Professoren atter Brillerne. Og idet han iøvrig ydede ham sin Anerkendelse for den Interesse og Flid, hvorom hans Arbejde vidnede, tilraadede han ham indstændig ikke oftere at bruge sin Tid til den Slags hensigtsløse Forsøg men helt at ofre sig et grundigt og planmæssigt Studium af de foreskrevne Eksamensfag.

Da Per var kommen hjem, tog han igen Papirerne for sig og studerede dem grundig. Men det hjalp ikke, Fejlen var uomtvistelig. Den havde indsneget sig straks i Begyndelsen af hans Beregninger over Strømhastighederne, og dens Berigtigelse vilde, som Professoren rigtig havde set, have til Følge, at den projekterede Middelvandstand paa Aaens laveste Punkt sænkede Vandspejlet her under Havets Niveau, med andre Ord, at hele Planen hvilede paa et falsk Grundlag og var uigennemførlig.

Paany steg Skamrødmen op i hans Ansigt ... han saae sit hele stolte Kongedømme uhjælpeligt synke i Grus. I over en Time blev han siddende sammenbøjet ved Bordet med Hovedet i sine Hænder og rørte sig ikke.

Men pludselig rejste han sig, kastede Tegninger, Beregninger og Overslag hulter til bulter ned i Kommodeskuffen, tændte sig en Cigar og skridtede ind til Byen, hvor han tilbragte Eftermiddagen i en Billardstue. Højrøstet spaserede han omkring i Skjorteærmer og spillede med enhver, der bød sig til. Han var endda ualmindelig sikker i Stødet, vandt Parti efter Parti. Ingen skulde se paa ham, at han samme Dag havde lidt et saa forsmædeligt Nederlag.

Hen paa Eftermiddagen traf han her en Bekendt, som falbød en tiloversbleven Billet til et Kunstner- og Studenterkarneval samme Aften. Billetten var at faa til halv Pris. Per købte den straks.

Den følgende Aften stod han med opslaaet Frakkekrave og ventede ved et af de mørke og stille Hjørner af Frue Plads. Det var Snevejr. Paa Pladsen foran ham saaes der ikke et Menneske. Det hvide Snetæppe laa rundt om Kirken uden et eneste Fodspor. De to Statuer af Moses og David foran Indgangen havde faaet store, hvide Parykker paa og mindede med denne Hovedpynt og i deres sorte Kapper om et Par holbergske Advokater.

Den, han ventede paa, var en Dame, en yngre Frue, som han havde truffet paa Karnevalet og danset med den halve Nat. Noget stort Haab om, at hun vilde komme, havde han dog ikke. Det var hans første Kærlighedseventyr med en virkelig Dame, og noget Løfte havde hun da heller ikke villet give ham. Hun havde nærmest slaaet hans dristige Anmodning hen i forlegen Spøg.

Klokken oppe i Taarnet havde forlængst slaaet ni, og han tænkte just paa at gaa hjem, da Nogen rømmede sig bag ved ham. Det var et Bybud, der udbad sig hans Navn og derpaa overrakte ham et Brev.

Per skyndte sig hen under den nærmeste Lygte, og mens hans Næsebor udvidede sig for at indaande Papirets Violduft, læste han: „Kommer selvfølgelig ikke. Skal derimod forsøge at skaffe Dem Indbydelse til Fabrikant Fensmarks næste Søndag. Jeg tror, de mangler dansende Herrer.“ — Brevet var uden Underskrift. En Efterskrift manglede derimod ikke. Der stod: „Jeg er i Grunden meget vred paa Dem. Jeg haaber, De skammer Dem lidt.“

Per stak Brevet i Lommen og smilede tilfreds. Han tænkte

paa Lisbeth. Han kunde nu endelig give hende Løbepas. Han havde i Virkeligheden længe haft Afsmag for disse Allemandspiger med deres Raaheder og Prellerier, deres Lopper og snavsede Kamre. Et rigere, værdigere Elskovsliv skulde nu begynde for ham. Hans Fantasi oprullede et betagende Fremtidsperspektiv af galante Oplevelser: farefulde Stævnemøder, hemmelige Drosketure, dulgte Haandtryk under Bordet, stjaalne Kys bag Viften, frygtsomme Tilstaaelser — —

Han var kommen gennem Skoubogade og vilde dreje ind i Vimmelskaftet, da han pludselig afsluttede den skønne Billedrække med en drøj Ed. Lige imod ham paa samme Fortov kom en lille, zobelskindsklædt Herre under en stor Paraply. Skønt Paraplyen skjulte hele Overkroppen, havde han øjeblikkelig genkendt ham paa det hurtige Fodskifte. Det var Ivan Salomon.

For at undgaa et Møde traadte han i Hast over Rendestenen og vilde skraa over til den anden Side af Gaden; men det var forsilde. Et Udraab, et Frydeskrig: „Hr. Sidenius! ... Er det ikke Hr. Sidenius?“ nødte ham til at standse.

„Dersom De er paa Vej til Gryden“ — sagde Salomon, — „fraraader jeg Dem at gaa derhen. Jeg kommer netop derfra. Der er iaften ikke til at holde ud for Kedsommelighed. Der er ikke andre end Enevoldsen; men vor kære Digter sidder aldeles aandsfraværende og pudser sine Lorgnetter og har aabenbart store Vanskeligheder med Anbringelsen af et Komma. Lad os gaa et andet Sted hen. De gør mig nok den Fornøjelse at spise til Aften med mig? — De er fri, ikke sandt?“

Per vidste, at han lige saa godt straks kunde opgive al Modstand, — han vilde dog ikke kunne finde paa nogen Indvending, som Salomon ikke var i Stand til øjeblikkelig at slaa til Jorden.

Saa havde han nu heller ingen stor Lyst til at komme hjem til sig selv og faa sin Stemning ødelagt ved at erindres om det, der laa i Kommodeskuffen. Sove kunde han dog ikke. Og naar Mennesket endelig vilde have ham med, saa — for en Gangs Skyld. — —

Kort efter sad de i en vinrød Fløjlssofa i en nyopført, elegant Hotelrestauration, der fortrinsvis besøgtes af det tilrejsende Landaristokrati og af Officerer. Et kostbart Brysselertæppe dækkede Lokalets Gulv, store Spejle dannede dets Vægge, Betjeningen besørgedes lydløst af selskabsklædte Op-

vartere, og blandt Gæsterne, hvorimellem der var flere Damer, førtes Samtalen med dæmpede Stemmer.

Per følte sig i første Øjeblik en Smule trykket. Han var ikke vant til at bevæge sig i saa fornemme Omgivelser. Men navnlig generede det ham at være her med Salomon. Denne havde straks ved en støjende og anmassende Optræden tiltrukket sig en Opmærksomhed, som absolut ikke var præget af Velvilje.

Der var særlig een af Gæsterne, — en enlig siddende Herre, som Per forresten endnu ikke havde faaet Øje paa — der havde set irriteret op fra sin Avis. Det var en Mand i Fyrretyveaarsalderen, en høj, skeletagtig, slapt udseende Skikkelse med et skallet, næsten nøgent Hoved og et indfaldent Ansigt, hvori der sad et langt nedhængende, blondt Overskæg og en Guld-Næseklemmer. Han havde betragtet Ivan Salomon med et foragtfuldt Blik; men idet han opdagede Per, var der fløjet lidt Rødme op i hans gulblege Kinder, og han havde hurtig skjult sig saa fuldstændig bag sin Avis, at der ikke blev andet synligt af hans Person end et Par lange, korslagte Ben.

„Hvad vil De spise? Lidt Østers," spurgte Salomon, idet han trak sine rødbrune Handsker af og stak dem ind mellem de to nederste Vesteknapper. „De har vel fuldkommen friske Skaldyr iaften?" henvendte han sig til Opvarteren, der svarede med et lidt skødesløst Buk.

Per kunde ikke faa sig til at tilstaa, at han ikke havde synderlig Smag for denne fornemme Ret. Men paa den anden Side vilde han ikke give Afkald paa et solidt Aftensmaaltid. Han var bleven sulten af den lange Venten i den kolde Frostluft. Han trængte til Kød, til Ost og Æg, — mange Æg.

„Østers er godt," sagde han. „Men jeg vil sige Dem forud: jeg er sulten som en Ulv."

„Bravo! Udmærket!" jublede Salomon og klappede i Hænderne, mens alle Gæsterne — endog Damerne — vendte sig fortørnede om imod dem. Ogsaa den enlige Herres Guldlorgnet viste sig et Øjeblik spejdende over Kanten af Avisen.

Vendt mod Opvarteren vedblev Salomon: „Lad os høre? ... Hvad er der mere iaften?"

Opvarteren opremsede en Række Retter.

„Lad os faa det altsammen ... hele Registret!" raabte han i løssluppen Overgivenhed og gjorde med begge Armene en

svømmende Bevægelse udover Bordet. „Dæk bare op! En grand souper! ... Og lidt hurtigt, lille Ven! Vi er sultne som Ulve."

Per, som havde set, at selv Opvarterens Mine var bleven overlegen, vidste i sin Skamfuldhed ingen anden Udvej end at slaa ind i den andens Tone. Han tog en Tandstikker fra Bægeret paa Bordet, lagde sig tilbage i Sofahjørnet og kastede et udfordrende Blik ud i Salen.

Nu blev „Skaldyrene" anrettet paa et Underlag af smaa Isstykker og med en Flaske afkølet Champagne. Senere fulgte Fuglevildt, Asparges, en Omelet, Ost, Selleri og Frugter. Per tog forsvarligt til sig af det altsammen. Han sagde til sig selv, at naar han nu engang var kommen her, vilde han ogsaa have noget for det. Og det var første Gang i sit Liv, han sad ved en saa kongelig Opdækning.

Salomon selv nippede kun til de første Retter men snakkede til Gengæld ustandselig. Han var kommen ind paa sit Yndlingstema, Renaissancen. „Denne Menneskehedens Stortid" — sagde han — „da Digtere, Kunstnere, Opfindere, alle de store Begavelser levede som Fyrster, æredes som Konger, elskedes af Dronninger, medens vore Dages Genier sidder og sulter paa Kvistkamrene og knap nok regnes med til det gode Selskab. Derfor savner deres Værker saa ofte det Storhedspræg, den gigantiske Kraft, der uimodstaaelig river med. Jeg talte før om Enevoldsen. Ved Gud, jeg agter i høj Grad hans Talent. Jeg betragter hans „Skabelsen" som et lyrisk Mesterværk. Og dog — ikke sandt? — Filigranarbejde, fortryllende Hjernespind, smukke Statuetter i Stedet for Monumenter. I tre Dage sidder han og grunder paa et Adjektiv. Der mangler ham de store Oplevelser, det er Sagen! ... Aa, hvem der var rig ... rig! ... rig!"

Han kastede sig tilbage mod Sofaryggen med begge Hænder lagt om bag Nakken og den ene Fod oppe under sig, saa et Stykke af den røde Silkestrømpe saaes.

„Men jeg troede, De *var* rig," bemærkede Per tørt — for dog at sige noget.

„Aa, rig ... Nej, man skulde kunne strø Millioner omkring sig ... øse Guld ud med begge Hænder! Genierne skulde sidde som Smaafyrster rundtom i Landet, omgive sig med et Hof, holde Jagter, Maskeballer, Elskerinder ... Tænk paa Rubens! Tænk paa Goethe! Tænk paa Voltaire!"

Han kastede sig atter frem over Bordet for at fylde i Pers Glas. Og nu gjorde han et Forsøg paa at faa sin Gæst til at udtale sig om sig selv og sine Fremtidsplaner. Af en fælles Bekendt, der var Polytekniker, havde han faaet at vide, at Per efter en almindelig Antagelse blandt sine Medstuderende tumlede med en eller anden stor Opfindelse; og det var hans stadige Sorg, at han hidtil slet ikke havde kunnet faa ham til at aabenbare noget derom, saa han kunde faa Lejlighed til at tilbyde ham sin Støtte.

Men Per var nu mindre end nogensinde tilbøjelig til den Slags Fortrolighed. Han lod, som han ingenting forstod. Da han endelig var bleven færdig med at spise, tændte han en Cigar og lænede sig tilbage mod den høje Sofaryg uden længer at gide høre paa den andens Udgydelser.

Hans Tanker, ildnede af Vinen, gled atter til Fruen fra Karnevalet ... Fru Engelhardt hed hun. Mens han med Øjnene fulgte Cigarrøgens hensvævende Skyer, forvandlede disse sig for hans Blik til et luftigt Flor, til et bølgende Alkoveforhæng, hvorimellem hendes modne Skikkelse kiggede frem i nøgen Dejlighed. Egentlig gik det først nu rigtig op for ham, hvor forelsket han var. Naar han skulde være ganske ærlig, maatte han tilstaa, at hans Følelser for hende indtil dette Øjeblik ikke havde været synderlig forskellig fra dem, han plejede at nære for smukke og fyldige Kvinder. Det eneste, der afkølede ham en Smule, var Tanken paa hendes Alder. Hun var næppe helt ung; dog vist ikke over de tredive. Men selv om saa var? Blikket i hendes mørkebrune Øjne, der var store som et Par fuldmodne Kastanier, — hendes forvovne Holdning i den nydelige Columbinedragt, de bugnende Skuldre, den lille Stumpnæses sitrende Fløje, — alt forraadte en ungdommelig Fyrighed, en hidsig Hengivelsestrang, der trodsede Aar og Alder.

Pludselig faldt hans Øjne paa Herren med Guldlorgnetten, der endelig havde lagt sin Avis tilside og nu tilkaldte Opvarteren for at betale. Idet deres Blikke mødtes, rejste de sig begge lidt op med en ceremoniel Hilsen.

„Men Gud, det er jo Neergaard!“ udbrød Salomon. „Kender De ham?“

„Nej ... Jeg stødte tilfældigt paa ham igaar paa Karnevalet.“

„Hvad? Var De der? ... Jeg saae Dem ikke.“

„Der var jo ogsaa skrækkelig overfyldt. — De var der altsaa ogsaa?“

„Gud, det var jo mig, der var Hamlet! Saae De mig ikke?“

Per mindedes godt at have set en lille sortklædt Ridderskikkelse i Selskab med en Dame i Snedronningedragt, som havde vakt nogen Forargelse blandt de andre Damer, dels paa Grund af sin dristige Nedringethed, dels for sin Overlæsselse med Diamanter, der hang som regnbuespillende Rimkrystaller i det hvide Slør.

„De var der med en Dame?“ spurgte Per.

„Min Søster — ja!“

„Ah —.“

Herren med Guldlorgnetten havde imidlertid rejst sig og var i Øjeblikket i Færd med ved Opvarterens Hjælp at iføre sig sit Overtøj. Per betragtede med nogen Misundelse baade hans meget korrekte og elegante Paaklædning og den Verdensmandsoverlegenhed, hvormed han lod Opvarteren bringe ham baade Hat og Stok og tilsidst blot ved en Haandbevægelse forlangte Ild til sin Cigaret. Per havde den foregaaende Nat kun vekslet nogle almindelige Talemaader med ham. Kort efter, at han første Gang havde danset med Fru Engelhardt, var han dukket op ved deres Side og havde ladet sig forestille. Siden havde han stadig iagttaget dem paa Afstand, saa Per tilsidst var bleven enig med sig selv om, at han maatte være en Medbejler.

For at komme ud af Restaurationen maatte Hr. Neergaard forbi det Bord, hvor Per og Salomon sad; og Salomon viftede nu kammeratlig med Haanden og raabte:

„Godaften, Neergaard ... Godaften ... Hvordan lever man?“

Hr. Neergaards Øjenbryn løftede sig som i en dyb Overraskelse. Saa smilte han overbærende og besvarede Hilsenen med et skødesløst Nik uden engang at tage Cigaretten af Munden. Derimod hilste han igen med næsten overdreven Høflighed paa Per, som derved paany blev tvungen til at lette paa sig og gøre sin Reverens.

„Hvad er han egentlig for en Fyr?“ spurgte Per, da han var borte.

Salomon trak paa Skuldrene.

„Veed ikke, hvad jeg skal sige ... Kender i Grunden kun lidt til ham. Træffer ham blot af og til i Selskabslivet. Han

var engang en ganske distingveret Person. Er forøvrig juridisk Kandidat, bærer et anset Navn og har fortræffelige Forbindelser ... kort sagt, har haft brillante Chancer for at gøre Karriere i vore smaa Forhold. Der var nok ogsaa engang Tale om at ansætte ham i Diplomatiet ... ved Legationen i London, tror jeg. Selve Prinsen af Wales skal have interesseret sig derfor. Jeg veed ikke, hvad det var, der kom i Vejen. I hvert Fald frabad han sig Ansættelsen. Han er vistnok noget af en Særling. Nu sidder han i en yderst beskeden Stilling oppe i et af Ministerierne."

* *
*

Allerede den næste Dag modtog Per den Bal-Indbydelse, Fru Engelhardt havde lovet at skaffe ham, og han fik nu travlt med at udbedre sin Garderobe, for at han ved sin Fremtræden i det københavnske Selskabsliv ikke skulde staa tilskamme for de øvrige Kavalerer. I den Anledning viste det sig nødvendigt for ham at skaffe sig et Pengelaan. Ved en af sine Kafe-Bekendte blev han indført hos en ældre, forhenværende Landmand, der gjorde sin lille Kapital frugtbringende ved at udlaane den til unge Mennesker mod en Godtgørelse af 60 p. C. og Sikkerhed i Livsforsikringspolice, Bøger, Bohave, Daabs- og Vaccinationsattest foruden en højtidelig mundtlig Erklæring, afgiven i Vidners Nærværelse og med Haanden paa Biblen.

Madam Olufsen gjorde store Øjne i Anledning af de mange nye Ting, der næsten daglig blev bragt ind i Huset fra Byens store Magasiner. Hun og hendes Mand talte ofte om, hvad der vel kunde være igære. Per selv sagde ingenting. Han havde overhovedet været meget tilbagetrukken i den senere Tid og var desuden sjelden hjemme.

Den eneste, der havde kunnet give nogen Oplysning, var den tavse Trine. Med Kærlighedens tusindøjede Instinkt havde den enfoldige Pige — saavidt hendes Forstaaelse af den Slags Ting overhovedet rakte — hurtig begrebet, hvad det var, der her forberedtes; og bestandig hyppigere i disse Dage maatte hun ty over i Nødtørftshuset, der var hendes Tilflugtssted, naar Sorgen overvældede hende, og hun maatte være ene for at kunne græde ud.

Ikke desmindre var det med om muligt endnu større Omhu

og Andagt, at hun nu puslede om nede i hans smaa Stuer og tog Vare paa, hvad der tilhørte ham. Navnlig vaagede hun over alt dette nye, som hun antog for hans Brudgomsudstyr, med en Nidkærhed, som galdt det hendes egen Lykke. Hun syede Mærke paa det fine Linned, paa Lommetørklæderne og de silketynde Strømper og lagde rent Papir i de nederste, uaflaasede Kommodeskuffer, hvor det altsammen skulde ligge. Da Balaftenen kom, var det ogsaa hende, der maatte binde hans hvide Slips, knappe hans Handsker, sige ham, om hans nyanskaffede Kjole sad godt i Ryggen, og om det maskinklippede Haar klædte ham. Og da Klokken var bleven halvni og den bestilte Droske ikke kom, var det hende, der blev skældt ud for en Torsk, og hende, der i Slud og Mørke, uden Hat og Sjal, maatte løbe helt ind i Adelgade efter en anden.

Da Per traadte ind i Balsalen, var Dansen allerede begyndt. En halv Snes Par valsede højtidelig omkring paa Gulvet, medens et noget lignende Antal stod eller sad langsmed Væggene. Mellem de sidste opdagede han hurtig Fru Engelhardt. Hun var i ildrød Kjole og sad og viftede sig med en stor, dunkantet Vifte. Ved hendes Side sad en blankskallet Herre og vuggede en Klaphat paa sit Knæ — Neergaard.

Synet af denne Mand, men navnlig den skinsyge Tanke, der i det samme foer ham gennem Hovedet, at ogsaa hans Nærværelse kunde skyldes Fru Engelhardts begunstigende Mellemkomst, ødelagde totalt hans Stemning. Det første Kvarterstid deltog han slet ikke i Dansen men opholdt sig inde i de tilstødende Stuer, hvor nogle ældre Herrer sad og spillede Kort. Først henimod Slutningen af første „Vals“ gik han ind og inklinerede for Fruen med et stift Buk uden at se til hendes Kavaler. Hun syntes ikke straks at ville genkende ham. Endelig rejste hun sig op, samlede Slæbet og lagde med et halvt moderligt Smil sit svære Legeme i hans Arm.

„Hvad er De dog for en utaknemlig En,“ sagde hun paa sit københavnsk, da de havde danset et Par Gange rundt, uden at Per havde mælet et Ord. „De siger mig ikke engang Tak, fordi jeg skaffede Dem Indbydelsen. Det var dog ellers slet ikke saa let, vil jeg fortælle Dem.“

„Jeg er Dem særdeles forbunden, Frue!“

„Hvor formelt! Er der gaaet Dem noget imod?“

„Ja — lidt.“

„Og hvad er det ... dersom det kan betroes en Dame?“

„Hvorfor er den Neergaard her? Jeg kan ikke lide ham. De vilde gøre mig en Tjeneste ved ikke at danse med ham."

„Det maa jeg sige ... De er virkelig fordringsfuld."

Hun lo, men gjorde sig i det samme tungere i hans Arm.

Ogsaa Per kom til at le. Dette lønlige Fortrolighedstegn, Duften fra hendes Haar og den halvblottede Barm, der hvilede mod hans Bryst, gjorde ham øjeblikkelig hed. De dansede fire Gange rundt, og da han førte hende tilbage til hendes Plads, var Neergaard forsvunden. Han saae ham lidt efter staa henne i den anden Ende af Salen og gøre Kur til en ganske ung Pige med lange, korngule Fletninger ned ad Ryggen.

Imidlertid slæbte Ballet sig trevent gennem de første Danse, tilsyneladende uden stor Fornøjelse for andre end Husets Tjenestefolk, der nu og da fik Lov til at kigge ind i Salen bag en Dør. Først efterat Herrerne havde opdaget nogle i Sideværelserne fremsatte Forfriskninger, blev der mere Liv. Forresten var Herreselskabet noget blandet og Tonen temmelig ugenert, saadan som det let bliver Tilfældet i ellers dannede Familjer, der mangler voksne Sønner, og hvor man maa skaffe sig Balkavalerer gennem Bekendte og Bekendtes Bekendte uden anden Garanti end en Vejviseradresse. De Indbudne følte sig ikke paa nogen Maade forpligtede overfor det Hjem, de gæstede; man teede sig ganske utvungent, gabede og kritiserede og krævede ind omtrent som i et offentligt Lokale.

Værten, en lille hvidhaaret Mand, der ikke selv kendte Navnene paa sine Gæster, bevægede sig ængstelig omkring i Stuerne som den mest fremmede. Med et anstrengt Selskabssmil udførte han samvittighedsfuldt det ham af Hustru og Døtre paalagte Hverv: at faa Kavalererne til at „arbejde". Naar han fandt en Herre staa ledig foran Malerierne paa Dagligstuevæggen eller opholde sig lidt længe ved Forfriskningerne, stillede han sig hen ved Siden af ham og indledede en Samtale, der begyndte nok saa uskyldig med nogle Ytringer om Billedkunst, om Teatret eller Skøjteføret, men som ufravigelig endte med, at Vedkommende under hans Bevogtning vendte tilbage til Dansesalen og her forestilledes for en eller anden af Husets ældre Veninder, der manglede Navne paa sit Balkort.

Fru Engelhardt havde lovet Per Kotillonen. Men da man havde spist og Dansen begyndte, søgte han hende forgæves baade i Salen og de tilstødende Stuer. Tilsidst fandt han

hende i et lille, svagt oplyst Kabinet, et sekskantet Taarnrum, paa den anden Side Dagligstuen. Hun sad her ganske alene i Hjørnet af en Sofa, der stod saaledes, at den ikke kunde ses, før man stod i Døren.

Hun modtog ham med blid, træt Sørgmodighed, sagde, at han rimeligvis nu blev vred paa hende, men hun havde ingen Lyst til at danse mere, og naturligvis var det for meget forlangt, at han skulde give Afkald paa Dansen for at sidde her og underholde hende. En saadan Opofrelse vilde hun aldeles ikke tage imod ... han maatte paa ingen Maade føle sig forpligtet.

Med al sin selskabelige Uerfarenhed var Per dog ikke dummere, end at han forstod Meningen. Han skød en Stol hen ved Siden af hende, og en Tid sad de nu tavse begge to, mens Musikken og Støjen fra Dansesalen lød ind til dem — stærkt afdæmpet, som den blev, ved at passere to-tre store Værelser. Saa tog Per pludselig hendes Haand, som laa blottet paa Sofaarmen, og da hun lod ham beholde den, erklærede han hende i meget ligefremme Ord sin Kærlighed og gentog sin Bøn om at tilstaa ham et Stævnemøde. Hun lovede tilsidst at føje ham, og han bøjede sig ned over hendes hvide Arm og trykkede en, to, tre Gange et Kys paa den oppe ved Albuen. Han havde i Grunden troet, at hun vilde have afværget det, og hun sagde da ogsaa, at hun vilde blive alvorlig vred, dersom han gjorde det oftere — men Øjnenes fugtige Glans og den mægtige Barms Svulmen modsagde hendes Ord.

Men nu hørtes der Trin i Stuen udenfor. Per havde akkurat faaet kastet sig tilbage i Stolen, da Neergaards lange Skikkelse viste sig i Døraabningen. Han bukkede høflig undskyldende; dog blev han staaende derhenne med Hænderne paa Ryggen, som tænkte han paa at gaa derind.

„Træd nærmere," sagde Fruen.

„Trænger De til Selskab?" spurgte han paa en Maade, som Per ikke syntes om, — næsten brysk lød det.

„Ikke just det; men har De noget morsomt at fortælle, vil vi gerne høre det."

„Aa ja, De og Hr. Ingeniør Sidenius sidder nu ogsaa her saa trøstesløst ensomt ... saa ganske forladt af Verden."

„Ja," sagde hun, idet hun med en mat Bevægelse slog sin Vifte ud og lagde sig tilbage i Sofahjørnet. „Det er trist ...

jeg er bleven træt ... ganske ødelagt af Dansen og de mange Mennesker. Men De? Hvorfor danser De ikke? De er jo ovenikøbet saa stærkt engageret iaften."

„Aa nej, Frue," — han besluttede sig endelig til at gaa derind — „nu tror jeg, at ogsaa jeg i dette stemningsfulde Mulm vil indøve mig i at sige Verden ret Farvel. — Tillader De?"

Han rullede en Stol hen til Sofaen fra den modsatte Side af den, hvor Per sad. De to kom derved til at sidde Ansigt mod Ansigt uden endnu at have hilst paa hinanden.

Fru Engelhardts Tunge fik paa engang yderlig travlt. Hun kritiserede Selskabets Sammensætning, talte om Souper'en, som hun til Gengæld roste stærkt, dernæst om forskellige af de tilstedeværende Damers Toiletter. Per sad og iagttog Neergaard og sagde ingenting. Heller ikke Neergaard talte. Han havde bøjet sig forover, saa man ikke længer kunde se hans Ansigt. Albuerne hvilede paa hans Knæ, og de lange Hænder — der rystede lidt — legede med de aftrukne Handsker.

„Hvor De er bleven en rigtig kedelig En, Hr. Neergaard," afbrød hun pludselig sig selv. „Og De, som engang virkelig var saa underholdende. Hvad er der i Grunden i Vejen med Dem? ... Det er naturligvis noget med en Dame."

„Det er det maaske."

„Ja, det er den lille Frøken Holm. Naturligvis! Hun maa jo være aldeles efter Deres Smag. Jeg skal nemlig sige Dem, Hr. Sidenius ... Hr. Neergaard har altid været saa galant at fortælle mig, at han sværmer for de lysblonde og blaaøjede. Og saa er hun jo ovenikøbet fra Landet," sagde hun, atter vendt mod Neergaard. „Lutter Kløverduft og Sommersol og sød Mælk, ... en fuldendt lille Mejerske, saadan som De jo altid har ønsket Dem det. — Hvornaar skal saa Bryllupet staa?"

Hr. Neergaard, der havde løftet Hovedet, lænede sig nu tilbage mod Stoleryggen, lagde Klaphatten over sin Mave, foldede Hænderne ovenpaa og sagde med et mæt Suk: „Naar man har naaet min Alder, gør man vist fornuftigst i at betragte sig som en allerede hedengangen. Man har da kun tilbage at drage Omsorg for en anstændig Begravelse."

Fru Engelhardt lo.

„Nu ser De virkelig for sort paa Tilværelsen. Hvad skulde

saa vi stakkels Fruentimmer sige? ... Se til den gamle Ritmester Frick derinde, han er toogtres og fører sig endnu i Dansen som en ung Løjtnant. Jeg er overbevist om, han gør endnu Erobringer blandt Damerne ... Ak nej, Mændene har i Deres Alder endnu megen Lykke ivente."

Neergaard bøjede sig for hende.

„Jeg takker Dem, Frue, for Deres ved Baaren holdte trøsterige Tale. Jeg veed jo nok, at man — saavel Mænd som Kvinder — i vore Dage forstaar den Kunst at bevare en ret frappant Ungdomsfriskhed endog temmelig højt op i Alderdommen, paa lignende Maade som man har lært at konservere Grønærter, Asparges og andet Sommergrønt. Men saadan en gammel henkogt Ritmester er mig nu alligevel en Vederstyggelighed. Nej, man skal resignere i Tide, give Ungdommen, hvad Ungdommens er ... saa sparer man sig mangen Genvordighed. Og af Genvordigheder kan man jo i min Alder have tilstrækkeligt endda. Gigten, Fordøjelsesbesværlighederne, Havresuppen, Stensmerterne og Operationsbordet — det er de reelle Værdier, man har tilbage, naar man er kommen paa den forkerte Side af de fyrre."

„Og saa Minderne," kom det blødt henkastet fra Fru Engelhardt. „De gode Minder, Neergaard ... dem glemmer De."

„Minderne? ... Hm! ... Er de ikke ogsaa saadan en Slags henkogte Varer, skabte til fattig Vintertrøst for Tabet af den Sommer, der svandt? Nej, lad os ikke tale om Minderne! De er jo bare en Plage mere, ... det er jo netop dem, der, efterhaanden som vi ældes, faar os til at føle alle Livets Tildragelser som en bestandig svagere og mere trættende Gentagelse."

„Aa, De er aldeles umulig iaften. Men jeg undskylder Dem. De er syg, Neergaard. ... De lever sikkert altfor uregelmæssigt. De skulde virkelig tale med en Læge. Jeg er vis paa, han vil tilraade Dem en Kur i Carlsbad."

„Maaske. Eller nogle af disse bekendte, virkningsfulde Jernpiller ... en Revolverfuld ad Gangen. Som smertestillende Middel skal de være uden Lige."

„Aa, nu vil jeg ikke snakke med Dem mere. At De dog ikke et Øjeblik kan tale alvorligt!"

Per havde under dette Ordskifte flyttet sine Øjne fra den ene til den anden. Dets kammeratlige Tone havde igen gjort ham lidt usikker med Hensyn til disse to Menneskers ind-

byrdes Forhold; men han beroligede sig med, hvad Fru Engelhardt havde fortalt ham allerede Karnevalsnatten, at hun og Neergaard var Bekendte fra Barndommen. Desuden tydede hendes Væsen overfor ham og navnlig denne vittigt anbragte Anbefaling af et Ophold i det fjerne Carlsbad — absolut kun hen paa, at han med sin Paatrængenhed var hende til Besvær.

Men nu begyndte der at blive livligt inde i Stuerne, hvor trætte og forpustede Par slog sig ned om de stadig lige velforsynede Forfriskningsborde. Dansen var ved at slutte. Inde i Salens Støvtaage hvirvlede tilsidst blot tre-fire forfløjne og forelskede Par omkring; de kunde ikke faa nok men lod Musikken gentage Tappenstregen Gang efter Gang i stadig hurtigere Tempo.

Vognene begyndte at køre frem. Fru Engelhardt gik rundt og sagde Farvel med sin Mand under Armen. Det var en høj, mavesvær, godmodig udseende Grosserer, der havde tilbragt Aftenen inde ved Spillebordene. Da de kom forbi Per, standsede Fruen til dennes største Forskrækkelse og forestillede de to Herrer for hinanden. Og Ægtemanden tog ham i Haanden og sagde ham nogle høflige Ord. Men Per blev undselig og kunde ikke faa sig til at møde hans Øjne.

Hvorfor gjorde hun mon det? — tænkte han bagefter. I det samme hørte han hende sige meget højt til sin Mand midt i Stimmelen foran Udgangsdøren, aabenbart i den Hensigt, at han skulde høre det.

„Er det ikke næste Tirsdag, du skal til London, min Ven?“

Grossereren bekræftede dette. Per blev rød og smilte. Og smilte igen og blev bleg. Med et stort skinnende Blik fulgte hans Øjne de fyldige, hvide Skuldre over den ildrøde Silke. — Ja, nu begyndte Livet for ham!

* *
*

Ved Tretiden fulgtes Neergaard og Per hjemad i den maaneklare Nat. Det var ikke Per, der havde søgt Ledsagelse, men da Neergaard ved Bortgangen havde spurgt ham, hvor han boede, og om de ikke skulde følges ad, da de dog skulde samme Vej havde han ikke villet sige Nej. Han opfattede Tilbudet som den endelige Anerkendelse af hans Sejr over ham i Kampen om Fru Engelhardt, — et Fredstilbud. Des-

uden havde han vanskelig ved at modstaa den verdensmandsagtige Høflighed, den anden vedblivende viste ham trods den store Aldersforskel.

Neergaard talte om Selskabet og om den selskabelige Adspredelse i det hele taget; men Per var for optaget af sig selv og af Aftenens Begivenhed til at opfatte stort andet end selve Ordene. Trods den skarpe Frost og deres langsomme Marsj — Neergaard svinglede lidt paa Benene — gik Per med opknappet Frakke. Sejrsfølelsen gjorde ham hed. Smilende stødte han svære Tobaksskyer ud i den lyse Luft.

De drejede op fra Kanalen ved Holmens Bro og gik videre op mod Kongens Nytorv paa Gadens venstre Side. De kom forbi Nationalbanken, hvis tunge, firkantede Masse løftede sig mod Stjernehimlen som en mægtig Sarkofag. En Skildvagt i rød Kappe bevogtede Indgangen.

Lidt efter standsede Neergaard udfor et af de gamle, smalle og uanselige Huse, der endnu havde faaet Lov at ligge her ved den brede Færdselsaare.

„Ja, her bor altsaa jeg. Vil De ikke, Hr. Ingeniør, gøre mig den Fornøjelse at følge med op og drikke et Glas god Vin. Det er jo endnu ikke sent."

Per betænkte sig, men sagde ja. Han følte Trang til at slaa sig løs og havde navnlig ingen Lyst til at komme hjem. Siden den Dag, da han laasede sine Papirer inde i den øverste Kommodeskuffe, gik han om i sine Stuer med en Uhyggefornemmelse, som havde han nedgravet et Lig under Gulvet.

Faa Minutter efter fandt han sig magelig anbragt i et Sofahjørne bag et stort Bord, hvorpaa der brændte en højfodet Lampe med grøn Silkeskærm. Mens Neergaard rumsterede i Stuen ved Siden af for at finde Drikkevarer, løb hans Øjne mønstrende omkring i en smuk og elegant Ungkarlesalon, der fik ham til med Bekymring at tænke paa sine egne smaa, fattige Kamre. Hvorledes skulde han der kunne modtage en Dame som Fru Engelhardt? — Her var Tæppe over hele Gulvet. Indlagte Mahognimøbler, Vaser og forgyldte Armstager. Altsammen aabenbart gammelt Arvegods. Og derhenne paa Væggen over Skrivebordet fremtonede gennem Halvmørket en sand Hærskare af alle Slags smaa og store Portrætter: Malerier i forgyldte Rammer, Daguerreotypier, Silhouetter, smaa Elfenbensmedaljoner, Litografier,

Haandtegninger og moderne Fotografier ... et Skyggetog af den henfarne Neergaardske Slægt.

Lidt forsømt saae det rigtignok altsammen ud ved nærmere Eftersyn. Tæppet var næsten opslidt, Møbelbetrækket falmet. Paa det store, smukke Bogskab, der var fuldt af lange Rækker indbundne Bøger, lagde han Mærke til et Par Revner i Glasruderne.

Men nu viste Neergaard sig med en langhalset Flaske og to grønne Pokaler. Han satte sig i en Lænestol overfor Per og skænkede op med stor Omhyggelighed.

„Det glæder mig at have gjort Deres Bekendtskab," sagde han og løftede sit Glas. „Jeg tillader mig at drikke paa Deres Velgaaende, Hr. ... Lykke-Per!"

Per saae paa ham — lidt overrasket og misfornøjet med denne lidt for direkte Hentydning til Aftenens Begivenhed. Men da Meningen altsaa dog var den at hylde ham som Sejrherre, vilde han ikke vise sig fornærmet. Han greb sit Glas og nedskyllede Vinen.

„Det er forresten ikke min egen Opfindelse med det just ikke synderlig vittige Tilnavn," vedblev Neergaard og gav sig til at pudse sine Lorgnetter. „Det er en af Deres Venner, jeg citerer ... den lille Salomon, som jeg forleden saae Dem sammen med. Han er en stor Beundrer af Dem. Forresten er Navnet efter min Mening ikke engang rigtig smigrende. Et gammelt Ord siger jo om Lykken, at den er Daarernes Formynder. Og en ærværdig, latinsk Forfatter skrev om Heldet, at det er Fader til Sorgen."

Per tænkte ved sig selv: ja, trøst du dig! Det er dig vel undt!

„Dersom det ikke lød som et afskyeligt Paradoks," — fortsatte den anden — „vilde jeg sige, at de Ulykkelige forekommer mig at være de lykkeligste. De har dog den Tilfredsstillelse at kunne skælde ud paa Skæbnen, injuriere Vorherre, kræve Forsynet til Regnskab o. s. v., medens den, der — som man siger — sidder paa Lykkens Skød, kun kan anklage sig selv ved sine indtræffende Uheld."

„Men hvorfor Uheld?" bemærkede Per smilende og saae paa Røgen fra sin Cigar.

„Hvorfor?" sagde Neergaard, gennem hvis Tale, der hele Tiden klang en Bitone af Medlidenhed, hvad Per dog ikke havde Øre for. „Jeg tror ikke, De forstaar mig rigtig, Hr.

Ingeniør! Jeg mener — trods min Afsky for Paradokser — at selve Heldet er det allerstørste Uheld, der i vore Dage kan ramme noget Menneske, fordi ... ja fordi vi i nihundredeognioghalvfems af tusinde Tilfælde mangler Evnen til at benytte det saadan, at det ikke bliver os mere til Skade end til Gavn. Vi er i vor Tid ikke oplærte til at omgaaes fortroligt med det eventyrlige — det er Sagen. Vi befinder os ved Lykkens Bord som en Bonde ved Kongens Taffel. Naar det kommer til Stykket, foretrækker vi allesammen den hjemlige Vandgrød og vor Mo'ers Pandekager for alle Slaraffenlands Herligheder. — De kender rimeligvis Fortællingen om Svinedrengen, der vinder Prinsessen og det halve Kongerige. Den ender, synes jeg, akkurat der, hvor den begynder at blive interessant, i hvert Fald for voksne Mennesker. Vi skulde have set denne Bondeknold i Fløjl og Brokade gaa omkring og blive bleg og mager af lutter Lykke. Vi skulde se ham ligge i Prinsessens Silkeseng og flæbe af Længsel efter sin Maren-Malkepiges laartykke Arme. For der er ingen Tvivl om, at han vil gøre det. Han vil i det hele ikke have en glad Time, før han igen kommer i sine Træsko og faar Krone og Scepter ombyttet med sin Faders Møggreb."

Han havde paasat sig sin Lorgnet og sad tilbagelænet i Stolen med sine lange Hænder samlede under det bøjede Hoved. Hans matte Øjne hvilede paa Per med et paa een Gang udforskende og deltagende, næsten bekymret Udtryk, mens han fortsatte:

„Med alt vort danske Fantasteri stikker der dog i os alle en grundfæstet Forkærlighed for det tilvante og prøvede. Hvor hidsigt vi end i vore unge Dage kan storme frem mod det overordentlige og eventyrlige ... i det Øjeblik, Vidunderlandet virkelig aabner sine Porte for os og Kongedatteren vinker til os fra Altanen, faar vi Anfægtelser og kigger tilbage efter Kakkelovnskrogen."

„De har vistnok Ret," sagde Per — han saae stadig med et Smil ud paa Røgskyerne fra sin Cigar. „I Almindelighed gaar det vistnok saadan. Men der gives Undtagelser."

„Ikke een mellem Tusinde. Maaske ikke een mellem Titusinde. De vil selv engang erfare, hvad for en uhyggelig Trolddomsmagt der ligger i alt dette hjemlige og tilvante, selv om vi maaske samtidig hader det. Se Dem f. Eks. om her! Der slæber vi med os gennem Livet en voksende Ba-

gage af vor Slægts Efterladenskaber, der stabler sig op omkring os som en kinesisk Mur, og som vi dog ikke nænner at skille os af med. Vi hygger os inde i et Gravkapel af Familjeerindringer og har tilsidst ikke andre Følelser tilbage end Pieteten."

„Naa ja — det kan da ikke gælde alle," sagde Per. „Jeg f. Eks. vil vanskelig komme i den Fristelse. For hvad *jeg* slæber med mig fra Fortiden, kan magelig faa Plads i en Vestelomme."

„Saa gratulerer jeg Dem! Og dog — hvad hjælper det? Hjemmets forkoglende Magt stikker jo ikke alene i det materielle. Vi lader vor maaske forlængst afdøde Faders meningsløse Formaninger eller en enfoldig Moders Fordomme faa Indflydelse paa vore Handlinger helt op i vor egen Alderdom. Og saa har man til Overflod sine kære Søskende og sine bekymrede Onkler og Tanter — —."

„Jeg for mit Vedkommende er nu ogsaa i den Henseende saa heldig stillet ikke at kende noget til den Slags."

„Saa maa jeg virkelig paany gratulere Dem. — Men et Hjem har De dog vel haft ... tilmed rimeligvis et af disse for deres Hygge saa berømte danske Præstegaardshjem. Ja, jeg slutter af Deres Navn, kan De vide."

Per lod, som om han overhørte dette sidste, og sagde, at han ikke kendte og aldrig havde kendt, hvad man kaldte nærmere Paarørende.

„Nej virkelig! De er et —."

„Ja," sagde Per, idet han med Forsæt afbrød ham. „Jeg er kun mig selv."

„Se-se!" — Neergaard bøjede sig frem med Hænderne paa Stolens Sidestykker og stirrede som nyvaagen paa ham. — „Saa har den lille Salomon altsaa ikke helt Uret. Saa hænger der jo virkelig noget af Eventyret ved Dem. Ingen Familjehensyn! Ingen Søskendeplager! Ingen velmenende Onkler og Tanter ... Fri som Fuglen under Himlen!"

Per tav bekræftende.

Neergaard sank atter tilbage i Lænestolen og der blev et Øjebliks dyb Stilhed.

„De synes virkelig at være et sjelden begunstiget Menneske, Hr. Sidenius. Dersom man ikke var saa gammel og affældig, kunde man fristes til at misunde Dem. Fri og ubekymret i alle Forhold. Og med en Appetit paa Livet som en

Solsort i et Kirsebærtræ. Ja, saadan skal det være! — Og alligevel? Hvad hjælper det saa? De Lænker, vi Mennesker ikke fødes med, dem lægger vi selv paa os i Livets lange Løb. Vi er og bliver af Slavestand. Vi føler os kun hjemme i Bolt og Jern. — Hvad mener De derom?"

„Ærlig talt forstaar jeg ikke, hvad De der tænker paa," sagde Per og saae op til Uret paa Bogskabet, der viste et Kvarter over fire. Han begyndte at trættes af Samtalens Ensformighed, — var desuden ogsaa bleven lidt betænkelig ved sin Kaadmundethed.

Der gik en lille Tid, inden Neergaard svarede. Han saae stadig over paa Per med et optaget, anspændt Blik.

„Hvad jeg tænker paa? ... Aa, vi anskaffer os jo Venner og Vaner, lader os i Tidens Løb svinebinde af alle Slags Forpligtelser. For nu slet ikke at tale om den Sammenklistren af Mand og Kvinde, som benævnes Kærlighed, Elskov, Drift, eller hvad De vil. Selv en saadan fri Fugl som De maa dog vistnok indrømme mig, at Kvinden har Fangarme, der trods deres Blødhed kan lægge sig om en Mand som en Jernbøjle."

„Aa, ikke saa det generer," sagde Per og lo. „Og mindst, naar de klemmer haardt."

„Ja, De er endnu saa ung. Men alligevel — sæt, det ved Lejlighed hændte Dem, at en eller anden Kvinde, der rent erotisk tiltrak Dem, selv om De maaske samtidig foragtede hende ... en Tøjte maaske eller en Maren-Amme, som De i Deres Ungdoms Uskyld havde kysset ... kort sagt, et Væsen, som De ved Vanens eller gamle Minders Magt følte Dem knyttet til, ... sæt nu, De vidste, at denne Kvinde koldblodig bedrog Dem bag Deres Ryg. Hvorledes vilde en fri Fugl som De forholde Dem i et saadan Tilfælde?"

Hvor vil han hen med det? — tænkte Per. Højt sagde han:

„Hvad jeg vilde gøre? Jeg tog mig naturligvis en anden."

„Meget godt! Men dersom nu ogsaa denne anden skulde vise sig mindre tilfredsstillende — og den Risiko løber man dog straks — hvad saa?"

„Saa tog jeg en tredje, en fjerde, en femte, ... Herregud, der er jo Kvinder nok i Verden, Hr. Neergaard!"

„Ja, det er sandt! ... Det er sandt!"

Han vedblev at gentage disse Ord, idet han et Nu lukkede

Øjnene, som havde han her fundet selve Verdensgaadens Løsning.

Per gjorde Tegn til at bryde op. Han syntes, Samtalen begyndte at blive lidt for personlig. Det var ogsaa blevet silde. Et Par hastige Bagervogne havde allerede kørt gennem Gaden og tilkendegivet, at Morgenen stundede til.

Men Neergaard blev nu grebet af en pludselig og besynderlig Oprømthed. Han fyldte paany hans Glas og bad ham glemme Tiden.

„Jeg priser mig virkelig lykkelig ved at have gjort Deres Bekendtskab, Hr. Sidenius. De er et ualmindelig friskt og fornøjeligt Menneske. Dersom De ikke vilde tage mig det ilde op, kunde jeg have Lyst til at gøre Dem et Forslag."

„Hvad nu?" tænkte Per.

Ja, Sagen kunde maaske i første Øjeblik synes ham lidt underlig; men efter hvad han nu kendte til ham, vilde han sikkert ikke tage den højtideligere, end den fortjente. Det var en af hans Venner, en nær Paarørende, der laa for Døden. Han var uhelbredelig syg ... havde ikke langt igen ... var syg baade paa Sjæl og Legeme. Naa, det kom forresten ikke Sagen ved. Kort og godt altsaa: Manden, som var ugift, kunde ikke blive enig med sig selv om, hvad han skulde gøre ved sine Efterladenskaber, — der forresten ikke udgjorde andet end noget Bohave, et Par daarlige Malerier, lidt Bøger ... omtrent saadan som han saa det her. Til Familjen vilde han ikke efterlade dem. Han vilde ikke have dem opbevarede paa Steder, hvor de risikerede at blive Genstand for Pietet. Han forlangte udtrykkelig, at Rub og Stub skulde stilles til Auktion og sælges, splittes for alle Vinde. Det var nu bleven den stakkels Mands fikse Ide paa det sidste, og da hans egen Slægt var velhavende og desuden rimeligvis vilde modsætte sig hans Ønske, fordi det meste af, hvad han ejede, var gammelt Arvegods, saa havde han talt om at borttestamentere det til en eller anden, hvem han maaske kunde gøre lidt Gavn eller dog et Øjebliks Glæde dermed.

„Det falder mig nu ind: maa jeg ikke have Lov at foreslaa ham Dem? Jeg er overbevist om, at dersom han kendte Dem, vilde han af sig selv være kommen paa den samme Tanke. De er netop saadan, som han ofte selv har ønsket at være. Fri og frank og ubekymret. — — Nej, jeg be'r Dem ... dersom De ikke har noget mod mit Forslag, maa De in-

genting sige. Vi taler da slet ikke mere derom. Som sagt, det hele er ikke af stor Betydning ... repræsenterer højst et Par tusinde Kroner, naar Gæld og andre Forpligtelser er fyldestgjorte."

Han maa være bleven fuld, — tænkte Per og fandt det ikke Umagen værd at gøre Indvendinger. Han slog det hele hen i Spøg.

„Ja ja — det vilde ikke være saa ilde," sagde han. „Penge kan man jo altid bruge. — Men nu er det paa Tide at komme hjem. Jeg siger Tak for iaften!"

„Nej, hvorfor vil De gaa? Bliv dog lidt endnu! ... Men her er kvalmt herinde. Lad os lukke op!" — Han rejste sig nervøst og slog et Vindu op, saa den kolde Luft foer ind i Stuen og jog en lang, rygende Ildtunge op af Lampeglasset. — „Sæt Dem dog! Vi har ogsaa siddet her og snakket os saa melankolske. Flasken er ikke tømt. Og Vinen er god."

Men Per lod sig ikke længer overtale. Han begyndte at føle sig lidt uhyggelig tilmode ved den andens stigende Ophidselse. Han saae ogsaa nu, hvor gustent hans Ansigt var blevet, og han mærkede, hvor hans Haand var klam, og hvor den sitrede, idet han sagde ham Farvel.

Saamange underlige Mennesker der fandtes i Verden! tænkte han, da han var kommen ned paa Gaden og med en frisktændt Cigar i Munden spadserede taktfast hjem gennem Byen, hvor der nu overalt begyndte at røre sig Liv. Han mindedes hin Nattescene med den store Fritjof henne i „Gryden". — Saasnart man bliver ene med dem, begynder de at se Spøgelser. Gravene aabner sig for dem. Og de holder Ligprækner over sig selv.

Hist og her gik Mænd og fejede Gaden i Morgenens graa Dis. Smaa Kælderbeværtninger var bleven aabnede og en enkelt Tobaksbod. Lygterne var slukkede; men fra alle Bagerbutikerne skinnede der Lys, og en Duft af friskbagt Brød strømmede ud gennem de store Vinduers Trækruder. Udenfor en saadan Butik standsede han et Øjeblik som Tilskuer til en Scene mellem en fiks Bagerjomfru, der stod oppe paa en Trappestige beskæftiget med at anbringe store Kageplader i en Reol, og en halvnøgen Svend, der sad paa Disken tæt under hende og dinglede med Benene. Per kunde ikke høre, hvad de talte om; men Svendens bredtskaarne Grin og den forstilte Forbitrelse, hvormed Pigebarnet ved Hjælp af Foden søgte

at holde hans Hænder fra sig, gjorde alle Ord overflødige.

Per smilte, mens han i Tankerne legede med Fru Engelhardt paa samme Maade. Ja, Natten var tilende nu, Livet vaagnede paany, og Elskovsdriften magttog Menneskene allerede paa fastende Hjerte. — Og nu begyndte Fabriksfløjterne at lyde. Han lyttede helt andægtig til dem. Først hørtes et Par Stykker ude paa Nørrebro, saa en paa Kristianshavn, tilsidst lød de allevegnefra — et hundredstemmigt Hanegal, en ny Tids Ottesang, der engang skulde mane alle Mørkets og Overtroens Spøgelser uigenkaldelig i Jorden!

FJERDE KAPITEL

En mørk, taaget Aften en Ugestid senere steg en tynd, graaklædt Herre af Sporvognen ved Grønningen, gik forbi Husarkasernen og videre over det langstrakte, trekantede Torv foran Nyboder. Med den ene Haand bag paa Ryggen, den anden om Haandtaget paa en Paraply, som han for hvert Skridt stødte kraftigt mod Stenbroen, skridtede han rask og taktfast langsmed Nyboderskvarteret, idet han ved det svage Lygteskær eftersaae Navnene paa alle Gadehjørnerne.

Da han var kommen den lange Række forbi uden at have fundet det Navn, han søgte, og da der paa dette øde Sted ikke saaes et Menneske, han kunde spørge, drejede han paa maa og faa om et af Hjørnerne og blev hurtig ganske vildfarende i de mange, aldeles ensartede Smaagader, hvoraf Nyboder bestod. Alle Vinduerne i de lave Stuelejligheder var tilskoddede. Der lyste blot en lille rund eller hjerteformet Glug i hver Skodde, og med Lygter var her endnu sparsommeligere end ude paa Torvet. Inde bag Skodderne var der livligt nok. Overalt hørtes Snakken, Barnegraad, hist og her Harmonikamusik, og man kunde ude paa Gaden tydelig høre hvert Ord, der blev sagt. Hist aabnedes en Dør, og en Kone i Nattrøje slog en Potte ud i Rendestenen, eller en lille Hund blev et Øjeblik sluppet ud i det Fri. Her løb et Par Katte om og opførte Elskovsduetter.

Da den Graaklædte endelig ved at udspørge de enkelte Personer, han traf paa undervejs, havde fundet Hjertensfrydgade, fortsatte han her sin Undersøgelse, idet han ved Hjælp af Tændstikker aflæste Numrene over Dørene, indtil han naaede det Hus, hvor Per boede. Først ledte han med Haanden efter en Klokkestreng, og da han ingen fandt, gav han sig i Lag med den gammeldags Klinke, fandt omsider ud af, hvorledes Døren skulde aabnes, og traadte ind i Husets lille

Forstue, hvor der imidlertid var saa mørkt, at han ikke kunde se en Haand for sig. I den Hensigt at hidkalde en eller anden af Beboerne, rømmede han sig kraftig et Par Gange.

Saa aabnedes Døren til Stuelejligheden, hvor der boede en yngre Skibstømrerfamilje. Over et glatkæmmet Hoved, der tilhørte en Kone, som kiggede frem med et Barn ved Brystet, strømmede Lampelyset ud imod den Fremmede og udskar af Mørket et ungt, langt og blegt Ansigt med rødkantede Øjne og smaa Bakkenbarter under Ørene.

„Er det ikke her, Hr. Sidenius bor?" spurgte han uden forudgaaende Hilsen.

„Jo — han bor derinde i Bagstuen. Men han er ikke hjemme."

„Ja saa! ... Det er maaske hans Værtinde, jeg taler med?"

„Nej. Han bor hos Olufsens deroppe paa Salen ... Jeg skal kalde af Madammen."

I det samme knagede den stejle Stigetrappe under vægtige Trin, og Madam Olufsen, der havde staaet og lyttet deroppe bag sin Dør, viste sig i Trappegabet med en lille Bliklampe i Haanden.

„Vilde den Herre tale med Hr. Sidenius?" spurgte hun.

„Ja, — men han er nok ikke hjemme," svarede den Fremmede i en Tone, som vilde han gøre hende medansvarlig for, at han var gaaet forgæves. „Mener De, det kan nytte, at jeg venter paa ham?"

„Nej, det tror jeg ikke. Det er ikke saa længe siden han gik."

„Paa hvilken Tid af Dagen mener De, jeg bedst vil kunne træffe ham?"

„Ja, se han er nu ikke meget hjemme for Tiden. Men ellers tror jeg nok, han er sikrest at træffe i Mørkningen."

„Tak. — Farvel."

„Fra hvem skal jeg hilse?" spurgte Madam Olufsen.

Men den Fremmede var allerede ude af Døren. Man hørte Lyden af hans taktfaste Skridt og Smækkene af Paraplyens Dupsko tabe sig ned ad Gaden.

„Det var da vist en Præst," sagde den lille Skibstømrerkone helt perpleks. „Hvad mon han vilde Ingeniøren?"

Men Madam Olufsen var i denne Tid ikke meget tilbøjelig til at udtale sig om sin Logerende. Hun sagde kort „Godnat" og vendte tilbage til sin Stue.

Her sad Højbaadsmanden med et Par store Sølvbriller paa

Næsen og læste i „Den bortrømte Negerslave eller Skibbrudet paa Malabarkysten“, en Roman i fjorten Bind, som han hver Vinter bragte med hjem fra Jomfru Jordan og Gang paa Gang studerede med samme Beundring og Spænding.

„Det var vel En, der vilde snakke med Sidenius,“ spurgte han uden at løfte Øjnene fra Bogen.

„Ja,“ svarede Madammen, — hun trak med en frysende Bevægelse sit lille Skuldersjal tættere om sig, lagde en Skovlfuld Tørvegumlinger paa Ilden i Kakkelovnen og satte sig i sin Armstol med sit Strikketøj. Hverken hun eller hendes Mand var af mange Ord i disse Dage. De kunde ikke komme bort fra, at deres Logerende havde forandret sig i den sidste Tid og slet ikke til sin Fordel. Han havde jo nok ogsaa før kunnet slaa sig lovlig stærkt løs; men disse Svireanfald, som han dengang selv spøgte med, havde aldrig varet mange Dage. Nu derimod havde han i næsten tre Uger kun sjelden været hjemme, og naar man saae ham, var han tavs og utilgængelig og misfornøjet med alting, saa han endog havde talt om at ville flytte. Det kunde nu heller ikke være det bedste Selskab, han søgte, dersom det da var sandt, hvad han en Dag lod Ord falde om, at han havde kendt den kongelige Fuldmægtig, som forleden havde taget Gift, hvad der havde staaet saa meget om i Bladene.

Saa havde de nu ogsaa faaet en anden Grund til at beklage sig. De havde i den sidste Tid ikke faaet deres Leje, og desuden blev de daglig rendt paa Dørene af paatrængende Personer, der mødte med Regninger fra Skomagere og Skræddere, som han skyldte Penge.

„Hvad var det for en Person, der var dernede og vilde snakke med Sidenius?“ spurgte Højbaadsmanden omsider.

„Jeg kendte ham ikke. Men forresten kommer det mig nu for, at jeg har set ham her engang før — for længe siden. Jeg synes, Sidenius dengang sagde, at det var En fra den anden Verden. Men han saae da ellers ikke meget amerikansk ud.“

Per stod i dette Øjeblik og ventede Fru Engelhardt henne paa det samme mørke Hjørne ved Frue Plads, hvor han engang før havde staaet Vagt for hendes Skyld. Han havde dennegang et mere velbegrundet Haab om, at hun vilde komme. Han havde ganske vist ikke set hende siden Balaftenen. Hun havde strengt forbudt ham at passe hende op paa Gaden eller paa anden Maade søge at komme i Forbin-

delse med hende — men det var idag, hendes Mand skulde rejse til London, og han havde den foregaaende Dag faaet tilsendt en uunderskreven Billet med Ordene „Imorgen Aften". Han gik nu ud fra, at Mødested og Klokkeslet skulde være det samme som sidst.

Forresten havde han om Morgenen modtaget en anden Skrivelse, der næsten havde optaget ham mere end dette dog saa utaalmodigt ventede Elskovsmøde. Det var Neergaards Sagfører, der til hans største Forskrækkelse meddelte ham, at Neergaard i et efterladt Brev, der udtrykte hans sidste Vilje, havde „decideret ham den Sum, der vilde indkomme ved en i Testamentet nærmere fastsat offentlig Bortavktionering af Afdødes Bohave". Testamentet var, tilføjedes der i Brevet, i Grunden ugyldigt, idet det ikke var opsat i de lovbefalede Former; men da den Afdødes to Søstre og eneste retmæssige Arvinger var meget velhavende gift, var der ingen Grund til at tro, at disse — der i Øjeblikket begge opholdt sig i Udlandet — ikke skulde godkende hans Dispositioner. Sagføreren anmodede ham derfor i sin Egenskab af Boets Eksekutor om en Samtale, naar hans Vej engang førte forbi hans Kontor.

Per havde ikke kunnet blive enig med sig selv om, hvad han skulde gøre ved den Historie, — han havde i første Øjeblik følt sig inderlig flov. Med al sin fatalistiske Tro paa sin Pagt med Lykken, og skønt Pengene virkelig blev kastet ham i Skødet paa et Tidspunkt, da han havde dem allerhaardest behov, kunde han ikke faa sig selv til at opfatte dette Udslag af en Selvmorderkaprice som en himmelsendt Hjælp. Paa den anden Side syntes han knap at kunne forsvare at give Afkald paa en saa betydelig Sum, der for lang Tid vilde bringe ham ud over alle Genvordigheder. Af det Laan, han havde skaffet sig, var der allerede ikke meget tilbage; og det meste af hans Udstyr var tilmed endnu ikke betalt.

— — Men nu rullede en lukket Droske frem fra Sidegaden. En lyst behandsket Haand viste sig i Vinduesaabningen, og i det samme sprang Per til, standsede Vognen, rev Døren op, tilraabte Kusken Navnet paa en bekendt Førstesals-Restauration ved Kongens Nytorv og krøb ind.

Under Kørslen beredtes der ham straks en ret alvorlig Skuffelse. Han havde ventet at finde Fruen nervøs og urolig ... at se hende rødme og sitre under Pelsværkskaaben af Angst og Skamfuldhed. Han havde endogsaa forberedt sig

paa nogle Talemaader, der kunde overvinde hendes Skyhed; — men han fik aldeles ingen Brug for sine Forførelseskunster. Han var knap kommen tilsæde og havde takket hende, fordi hun var kommen, før hun kastede sig op paa hans Skød ligesom en Glædespige og trykkede sig ind til ham med en Voldsomhed, saa Vejret næsten forgik ham.

Idet de gik op ad den stærkt oplyste Trappe til Restavrationen, tilhyllede hun vel sit Ansigt; men da de af Opvarteren og en lille Taffeldækker var bleven ført ind i et af Separat-Kabinetterne, kastede hun straks baade Hat og Kaabe uden at generes af disse Fremmedes Nærværelse. Mens Per teede sig lidt ubehjælpsom i den ham uvante Situation, syntes hun at føle sig ganske hjemme der, ordnede sit Haar foran Spejlet, trak Handskerne af og satte sig i hele sin Bredde midt i Sofaen bag det dækkede Bord.

Per tog i Tavshed Plads overfor hende paa den anden Side Bordet. Han var klar over at det ikke var første Gang, hun befandt sig paa et saadant Sted. Han mente endog temmelig sikkert at have set et behersket Genkendelsessmil brede sig mellem Opvarterens Bakkenbarter, da de traadte ind.

„Hvorfor ser De saadan paa mig?“ spurgte hun, da de var bleven ene, — hun lagde Hovedet koket paa Siden og smilte lidt for ungdommeligt. „Du gode Gud, De mønstrer mig jo formelig! ... Er der noget i Vejen med mit Toilette?“

Hun saae ned mod sin Barm, der vældede frem over en firkantet Udskæring i Kjolelivet. Hun var sortklædt, stærkt snøret, bred over Brystet, men smækker om Midjen som en ung Jomfru.

„Men saa tal dog, Menneske! — De er dog en skrækkelig Bjørn. Hvad er der nu gaaet Dem imod? ... Nu faar De en paa Næsen!“

For at skaffe sig Kasteskyts gav hun sig til at plukke nogle røde Blomsterbær af Bordopsatsen, og Per flyttede sine Øjne ned paa hendes Hænder. Bleg af Betagethed betragtede han deres buttede Form, de hvide, bløde, bøjelige Fingre, de perlemorsagtige Negle og den lille Række Smilehuller, der under Haandens Bevægelser aabnede og lukkede sig over de rosenrøde Knoer som smaabitte kysselystne Munde. Han greb i Flugten det Bær, hun tilslyngede ham og fangede i det samme hendes Haand og vilde trække den til sig over Bordet for at føre den op til sin Mund — da Døren i det samme

blev slaaet op, og Opvarteren og hans Følgesvend viste sig med Anretningen.

Nu blev Champagnen skænket op og Fadene afdækkede. Og da de igen var bleven ene, smilte Per og løftede sit Glas til en Hyldingsskaal. Et Par andre Glas fulgte efter og fordrev hurtig hans Misstemning. For Pokker — sagde han til sig selv — hvad vedkom i Grunden hendes Fortid ham? Hovedsagen var jo dog, at hun nu tilhørte ham, var hans Ejendom, hans Erobring. — —

Ved Desserten gav han sig til at snakke om Neergaards Selvmord. Han udtalte som sin Formening, at Manden havde været sindssyg, og tilsidst fortalte han aabenmundet om deres natlige Sammenkomst oppe paa hans Værelse og om den overnervøse Sindstilstand, hvori Neergaard ved den Lejlighed havde testamenteret ham sine Efterladenskaber, uden at han dengang havde forstaaet, hvad der foregik. Han plaprede ogsaa ud med, hvad der rygtevis var bleven fortalt, at der havde været en Kvinde med i Spillet. En af hans Bekendte, der paastod at have sin Viden fra Neergaards Værtsfolk, havde berettet om en mørkhaaret Dame, der i mange Aar havde besøgt ham, og som efter al Rimelighed var den samme, der Aftenen før Begravelsen havde skaffet sig Adgang til Lighuset og strøet et Væld af Roser over hans Kiste.

Mens Per talte, sad Fru Engelhardt i en tankefuld Stilling med Albuen paa Bordet og lod Spidsen af sin Lillefinger glide rundt langs med Randen af Vinglasset. Hendes Ansigt havde et halvt fraværende Udtryk. Det saae ud, som om hun høfligt men ikke særdeles interesseret hørte paa en lidt for langstrakt Fortælling. Først da Per fandt paa at fordybe sig i Neergaards Fortid og fortælle, hvad han havde hørt om hans opgivne diplomatiske Løbebane, begyndte hun at vise Tegn paa Utaalmodighed. Hun tog en Drue fra Frugtskaalen, dyppede den i sin Vin og gav sig til at suge paa den; afbrød ham derpaa undskyldende med et Spørgsmaal om en ganske anden Sag, der „pludselig faldt hende ind“, og bad ham samtidig ringe paa Opvarteren for at faa Kaffen bragt ind. Da Per endnu ikke syntes tilbøjelig til at slippe Emnet, rejste hun sig resolut, sagde „Tak for Mad“ og gik hen til det opslaaede Klaver.

„Hvad skal jeg spille?“ sagde hun efter at have prøvet Instrumentet med et Par raske Løb op og ned ad Tangenterne.

„Kender De denne?“ spurgte hun, og et Brus af falske Toner hamredes op af Klaverets Dyb. — „Waldtraum“, forklarede hun midt under Udførelsen.

Men Per var paany blevet tavs og indadvendt. Det var ham paafaldende, at hun ikke viste mere Interesse for et ulykkeligt Menneske, der dog havde hørt til hendes Omgang, havde været hendes ydmyge Beundrer, ja hendes Balkavaler, endnu Natten før han aflivede sig. Som noget ubestemmelig sort og uhyggeligt flagrede den Mistanke ind i hans Bevidsthed: kunde Neergaard have været noget mere? Var hendes Ligegyldighed forstilt? Men han fik ikke Tid til andet end netop at gribe Tanken i Flugten. Foruroliget af hans Tavshed havde Fru Engelhardt pludselig afbrudt sit Spil og rejst sig, bagfra lagde hun nu sine Arme om hans Hals og tvang hans Hoved bagover, saa deres Øjne mødtes. Nej, det er umuligt! tænkte Per, da han saae Smilet i hendes Blik. Og nu dalede blide, bedøvende Kys ned paa hans Pande, hans Haar og paa begge hans Øjne ... indtil hendes Læber med pludselig Vildskab søgte hans Mund og sugede sig fast der. Saa hviskede hun ham noget i Øret, og han rejste sig. Uden at ville vente paa Kaffen slog hun selv Kaaben om sig, mens Per afgjorde Regningen, hvorefter de skyndte sig ned til den hidkaldte Droske. Tæt omslyngede, med Læbe mod Læbe, kørte de hen til et Hotel, i hvis Bog de lod sig indskrive som Hr. og Fru Svendsen fra Aarhus.

Men Gang efter Gang i Nattens Løb, mens Per laa vaagen i det halvt oplyste Hotelkammer, sneg den sorte Mistanke sig atter over ham og knugede ham tilsidst som et Mareridt. Han gennemgik paany i Tankerne hine Nattetimer i Neergaards Stue, erindrede sig de Ord, der var talt, og som han dengang ikke havde tillagt nogen Betydning. Og med uhyggelig Klarhed gennemskuede han efterhaanden alt: den Kvinde, som laa der og sov ved hans Side, hørte ogsaa med til de Efterladenskaber, Neergaard havde givet ham i Arv og Eje, — ja hun havde været selve denne Mands „Skæbne“ og havde ved sin Utaknemlighed drevet ham i Døden.

Og han — han selv — var hendes Medskyldige!

Det var for hans overophidsede Sanser, som om den Dødes Skygge bevægede sig omkring i Rummet. Overalt dukkede hans nøgne Hoved frem af Halvmørket og saae hen paa ham med sit spotske Vemod. Og *der*, ved hans Side, laa hun,

hans Morderske, der havde stjaalet sig til at smykke hans Kiste med Roser. Hvem kunde forstaa det? ... Trygt som et Barn i sin Vugge sov hun med lange, regelmæssige Aandedrag. Mens hendes Mand omtumledes paa Havet, og før Liget af hendes Elsker var faldet sammen i Kisten, hyggede hun sig inde i en andens Favn. Og han — han selv — var hendes Medskyldige!

Han blev greben af en Væmmelse, en Rædsel, saa han ikke kunde blive liggende. Han maatte op. Han vilde bort.

I det samme vendte Fru Engelhardt sig tungt i Sengen, slog Armene over Hovedet og sagde halvsovende:

„Er du oppe?"

Han svarede ikke. Den blotte Lyd af hendes Stemme fik ham til at gyse. — Hun anstrengte sig for at aabne Øjnene men havde ikke Magt dertil. Med et mat Forsøg paa at smile sov hun atter ind.

Han gjorde sig i Hast færdig til at komme bort. Lydløst vilde han forsvinde uden Afsked. Nede hos Portneren vilde han skrive en Billet blot med det eneste forklarende Ord: Neergaard.

Men da han havde faaet Overtøjet paa og stod ved Fodenden af Sengene for at liste sig bort, blev hans Blik endnu engang hængende ved den halvnøgne Skikkelse, som laa der i en uskøn Stilling lige paa Ryggen med begge Hænder under Nakken og det ene Knæ løftet. De smalle Skulderstropper, der skulde holde Linnedet oppe, var gleden ned, saa Brystets gullighvide Kødmasser laa ganske utildækkede. Udover Puden flød det mørke Haar i vild Uorden; Hovedet var nedadbøjet, Ansigtet blegt af Udmattelse.

Pers Hjerte bankede tungt. Hans Knæ sitrede. Han kunde ikke vriste Blikket bort fra dette Syn. Trods al Modbydelighed og Skræk følte han sig atter voldelig hendragen til disse store, hvide Fangarme, til dette svulmende Bryst, til disse halvaabne Læber, der endnu blussede af Favntagets Kys. Han næsten ræddedes for sig selv. Han, for hvem Modsigelserne og den indre Splid hidtil ikke havde eksisteret, og for hvem særlig Kvinden havde været et ganske ufarligt Stykke Legetøj, kom med eet til at skælve for de dunkle Magter, der driver deres Spil med Skæbner og Viljer som Stormen med Landevejens Støv. For første Gang følte han sig i Kamp med de Dæmoner, han ikke havde villet tro paa og overlegent hav-

de smilet af. Dybt inde i hans Øre lød med Faderens myndige Stemme de halvglemte Ord om „Mørkets Magt“ og „Satans Snarer“ og fik ham til at blegne.

Men nu slog Fru Engelhardt sine store, brune Øjne op, vækket af hans vedholdende Stirren. Fortumlet af Søvnen strøg hun Haartjavserne bort fra Panden og rejste sig overende.

„Hvad? ... Er du paaklædt?“

Han svarede ikke.

„Er det Morgen allerede?“

Han tav fremdeles.

„Hvad skal det sige? Er du bleven syg?“

„Nej ... endnu ikke.“

„Endnu ikke? Hvad mener du? Du ser saadan paa mig. Hvad fejler dig?“

„Jeg mener ... jeg vil sikre mig imod at *blive* syg ... dødssyg ... saadan som Neergaard.

Der jog som Glimtet af et Lyn henover hendes Ansigt. Men Øjeblikket efter smilte hun. Saa bleg hun end var bleven, sagde hun i en fuldkommen behersket Tone:

„Hvad er nu det for Snak! Hvad har De med ... Deres Vens Sygdom at gøre? Opfør Dem nu ordentligt!“

„Det glæder mig, at De dog vægrer Dem ved at udtale hans Navn her paa dette Sted. Men det røber Dem samtidig, og jeg skal nu tale tydeligere. Det er gaaet op for mig, mens De sov, at De har været Neergaards Elskerinde, og at det var Deres Bedrageri og Troløshed, der fik ham til at dræbe sig. Forstaar De mig nu?“

Hun havde bøjet Hovedet og bed sig i sin dirrende Læbe.

„Gaa!“ sagde hun lavmælt men bydende, og samtidig slog hun en Flig af Lagnet hen over sit Bryst. „Gaa, siger jeg! ... Bondedreng, som De er!“

Per bøjede sig frem for at slynge hende Ordet „Tæve“ i Ansigtet; men han besindede sig. Hans Følelse af Medskyld holdt Ordet tilbage. Han vendte sig tavs og gik.

Nede i Portnerlukafet vækkede han Nattevagten og fik sin Regning afgjort. Og han tænkte, mens han talte Pengene op, at der jo nu ikke kunde være Tale om at modtage Neergaards Gave. Saa gik han hastig hjemad gennem den mørke og øde By.

Det var paa den korte Tid af Natten, da Gaderne er tomme og Husene giver Genlyd af den Vandrendes Skridt. Kafeernes sidste Natteugler er ravet hjem, og Politibetjentene har trukket sig tilbage til deres Sladrehjørner. Kun Tyvene og de berygtede Smøgers Efternølere er paa Færde.

En Herre med opsmøget Frakkekrave og Hatten nedover Øjnene hastede netop ud af en saadan Krinkelkrog og passerede Per under en Gadelygte. Og han, som plejede at more sig over disse hjemluskende Synderes paa engang frække og skamfulde Udtryk, vendte dennegang Hovedet bort for at undgaa Synet. Han tænkte paa, hvordan han vel selv saae ud, og han havde ikke Mod til at møde Spejlbilledet af sin egen Nedværdigelse.

Da han naaede hjem til Hjertensfrydgade, var det med et eget Velbehag, en ukendt Tryghedsfølelse, at han igen stod i de to smaa Stuer, som han i den sidste Tid havde haft saa meget at udsætte paa. Han kastede hurtig Klæderne, og da han puttede sig i sin Seng, var det med en Fornemmelse, som mindede om den, hvormed han som Barn trak Dynen op om Ørene, naar han havde siddet i Mørke og hørt den gamle, enøjede Barnepige derhjemme i Præstegaarden fortælle sine Spøgelsehistorier.

* *
*

Efter nogle Timers Søvn med urolige Drømme vaagnede han ved, at en Stær fløjtede udenfor i Haven. Han kunde høre paa Tonen, at det maatte være Solskin. Alligevel blev han liggende og gad ikke staa op. Han var træt. Og hvad skulde han ogsaa op for? Han forsømte jo ikke noget ved at blive i Sengen.

Hans kun halvvaagne Tanke havde straks stjaalet sig til den øverste Kommodeskuffe. Og han vendte sig om mod Væggen for at sove videre.

Dette lykkedes ham dog ikke. Saa saare Tankerne fik fat i disse ulykkelige Tegninger, blev de øjeblikkelig lysvaagne. En Timestid laa han derpaa med Hænderne under Nakken og stirrede op i det lave og møre Træloft med de mange Oljeblærer. Og idet han nu i nøgtern Morgenstemning gennemgik Nattens Oplevelse, var han ikke fri for at blive lidt forlegen over sin Opførsel. Han tænkte paa, at han dog vist havde

baaret sig noget ungdommeligt ad. I hvert Fald skyldte man jo selv en Dame af Fru Engelhardts Kvalitet et vist Hensyn...

Da han var staaet op og havde faaet sin Morgenkaffe, blev han ganske klar over, at han havde begaaet en Dumhed. Han havde taget Sagen for højtidelig, i det hele været for højt oppe. — Skulde han mon ikke have drukket lidt rigelig?"

Ikke destomindre vedblev han at føle dette sære Behag ved at være hjemme, som han længe ikke havde kendt. Han havde tændt sin Pibe og sad og vuggede sig saa smaat i sin Ruin af en Gyngestol, mens hans Øjne dvælede ovre paa et af Nabogadens Smaahuse, hvis Salsvinduer han havde Udsigt til over Plankeværket. I et af Vinduerne saaes et Par rødkindede Børn og en Kone, der sad og stoppede Strømper, og udenfor paa den solbeskinnede Mur hang et grønmalet Bur med en Irisk. Han gjorde sig det ikke klart, hvad det egentlig var, der fængslede ham derovre. Det var jo det samme lille Billede af tryg og rolig Hverdagslykke, han i saa mange Aar havde haft for Øje her. Men der var kommen ligesom noget nyskabt over det denne Morgen; det var næsten, som *saae* han det nu for første Gang.

Han foer nervøst sammen, da det bankede paa Døren.

Det var Madam Olufsen, der kom ind for at aflægge Besked om den Herre, som havde været der den foregaaende Aften og spurgt efter ham.

„Hvad var det for en Slags Herre?"

„Ja, det kender jeg ikke; men han saae ikke videre behagelig ud. Forresten tror jeg nok, han har været her engang før."

Sandsynligvis en Rykker — tænkte Per, og Spørgsmaalet om den Neergaardske Arv trængte sig atter ind paa ham og gjorde ham urolig. Vilde han nu ogsaa kunne forsvare at give Afkald paa disse Penge, som han dog saa haardt trængte til?

Madam Olufsen var bleven staaende i den aabne Dør, som hendes høje, sværlemmede Skikkelse næsten udfyldte. Hun havde mere paa Hjerte.

„Saa vilde jeg ogsaa nok vide, hvordan det bliver, Sidenius. De snakkede jo om, at De vilde flytte."

Per smilte lidt forlegent.

„Naa — det var ikke saadan alvorligere ment. Nej, jeg bliver her, Madam Olufsen! ... Dersom De da vil have mig."

„Aa ja ... naturligvis ... dersom ..."

„De trækker sgu dog paa det ... Naa ja, jeg veed det godt. Jeg har været lidt vidtløftig i den senere Tid. Lad os ikke snakke om det. Men Gud bevares — hvad er der paa Færde, Madam Olufsen? De er jo i Stadsen fra Morgenstunden. Skal De til Alters?"

„Nej, men — veed De det ikke? — Skipper Mortensen er kommen her til Byen iforgaars. Og nu skulde vi jo derhen i Besøgelse i Eftermiddag."

„Jeg følger med! Jeg møder ombord. Jeg længes virkelig efter engang igen at se den gamle Støder."

„Tager De nu ikke fejl, Sidenius? Den Morskab er vist ikke længer noget for Dem."

„Sludder, Madam Olufsen! Bliv nu ikke straks kalkunsk. Som sagt — vi mødes ombord! Er det hørt?"

Madam Olufsen maatte smile, saa tungt hendes Hjerte i Grunden var. Hun kunde aldrig modstaa ham, naar han var i det Lune.

„Ja ja," sagde hun. „De veed, at De altid er velkommen hos Mortensen. Han er da aldrig gladere, end naar han ser Dem. Jeg tror, han er ligesom lidt forlibt i Dem."

Skipper Mortensen var en gammel Ven af Huset. Han boede i Flensborg men kom regelmæssig to Gange aarlig til København med sit Fartøj for at sælge Ost, Smør og røgede Varer til nogle af Byens større Spækhøkerforretninger og enkelte personlige Bekendte. Naar Højbaadsmanden ved sin daglige og grundige Gennemlæsning af „Telegrafens" Skibs- og Havneliste havde set, at Sluppen „Karen Sofie" var passeret Toldbodbommen og laa fortøjet ved Børsen, havde han ingen Ro paa sig, før Dag og Tid for et Besøg var besluttet og Trine skikket i Byen for at varsko unge Didriksen. Denne var en anden af Familjens Venner. Han var Droskekører og boede i Store Brøndstræde og havde i en Aarrække ved saadanne Lejligheder beredvillig stillet sig selv og sit Køretøj til de Gamles Raadighed.

Paa Slaget tre holdt han ogsaa dennegang udenfor Huset med sin nedslaaede Vogn saa fin og velpudset, som var den bestemt for et Grossererbryllup i Vor Frue. Efter nogen Venten aabenbarede det alderstegne Ægtepar sig for den halve Snes af Kvarterets Børn, der havde samlet sig ved Vognen, og for de mange flere Ældre, der fra Døre og Vinduer var

Tilskuere til dette Triumftog. Madam Olufsen var i Wienersjal og bar en stor, lysviolet Vindrueklase paa Hatten, Højbaadsmanden var i sin stiveste Begravelsespuds med 25-Aars Tjenestemedaljen og Sølvkorset glimtende frem bag den uknappede Overfrakke.

Under Kørslen ind gennem Byen vakte han en Del Opmærksomhed blandt Folk paa Grund af disse Ærestegn. Som han sad der — hvidlokket og højtidelig — med begge Hænder urokkelig hvilende paa Paraplyens Hornhaandtag, kunde han meget godt vække Forestillingen om en gammel Admiral fra Aarhundredets Begyndelse, og sikkert vilde han ogsaa have fremkaldt en hertil svarende Ærefrygt, dersom ikke unge Didriksen — stolt over sit Selskab — hvert Øjeblik havde vendt sig om imod det med højrøstet og fortrolig Tiltale.

Først gjorde de en Rundtur gennem hele den gamle By, saae paa de store, nye Bygninger, der skød op allevegne, paa Resterne af Fæstningsvoldene, som man var i Færd med at sløjfe, og paa de nye, overbyggede Omnibusser, der kom ind fra Frederiksberg, og som i Østergades Menneskemylr lignede Elefanter med Ryttere paa Ryggen. Fra Kongens Nytorv drejede de saa ned imod Kanalen, standsede et Øjeblik udenfor Holmens Kirke, hvor de for 52 Aar siden havde haft Bryllup, og havnede omsider paa Børsbryggen.

Per var allerede kommen. Han hilste dem fra „Karen Sofies“ Ræling, hvor han — lidt slap — sad og lod sig bage af Foraarssolen, mens Skipperen — en ældre Mand med graat Fuldskæg — gik fraborde for at tage imod.

Paa Bunden af Skibets aabne Lastrum, saa at sige i „Karen Sofies“ Mave, hvortil en Stige førte ned, var der indrettet en Slags Butik, i hvis Halvmørke Skinker, Pølser, røgede Bedelaar og møllestensstore Oste skinnede hemmelighedsfuldt som Eventyrskatte i en Aladdinshule. Med Pers og Skipperens Bistand blev Madam Olufsen bugseret ned ad Stigen, bagefter fulgte Højbaadsmanden, der her paa Søen skulde være rask paa det og vise sig som en gammel Orlogsgast og derfor afslog enhver Hjælp. Imidlertid snublede han allerede paa det første Trin og vilde upaatvivlelig have brækket Halsen, dersom Skipperen ikke havde fanget ham i sine Arme. Ikke destomindre haanede han unge Didriksen, da denne som sidste Mand krøb ned ad Stigen og forsigtig sik-

rede sig Fodfæste paa hvert Trin. „Saadan kravler en Lus i en Redekam," tilraabte han ham med en Talemaade, der havde lydt i den danske Marine siden fjerde Christians Dage.

Efter en halv Times samvittighedsfuld Søgen og Smagen og Vejen og Prutten blev Handelen afsluttet og de købte Varer bragt paa Dækket. Og nu forefaldt der et Optrin, der Aar efter Aar gentoges med samme Regelmæssighed som en Vittighed af Bolteslager Fuss. Skipper Mortensen aabnede Døren til Kahytten og bad sine Gæster ind paa en lille Forfriskning; men Madam Olufsen vilde paa ingen Maade tage mod en Indbydelse, der kom hende saa overraskende. Ogsaa Højbaadsmanden vægrede sig paa det bestemteste ved at opholde Tiden for deres Ven, medens unge Didriksen, altfor vel kendt med disse Formaliteter, rolig gravede Skraaen ud af Munden og gemte den i Vestelommen.

Snart sad man da bænket nede i det hyggelige lille Skafferum ved et fuldt opdækket Bord, som hurtig fik Bugt med al forstilt Beskedenhed.

Per følte sig altid vel tilpas i saadant folkeligt Selskab. Ligesom han aldrig spiste med friskere Appetit end ved et Bord som dette med solide Flæskevarer og Snaps og Øl, fandt han endnu sin bedste Underholdning i jævne Borgerfolks muntre og ligefremme Tale. Her var han ikke — som i „Gryden" — en tavs og kritisk Iagttager; han kastede sig med Liv ind i Diskussionerne og snakkede med om Vejret og Torvepriserne, om Færgevæsnet og Kommandantskabet.

Efter at man havde spist, og Teen og Romflasken var kommen paa Bordet, gled Talen hen paa Krigsaarene og den efterfølgende Dyrtid. Per huskede fra Krigen egentlig kun Fjendens første Indrykning i Præstegaarden, da Have og Gaardsplads pludselig var bleven oversvømmet af Soldater og Heste, saa hele Huset maatte rømmes med Undtagelse af Rummene ovenpaa, hvor den store Familje havde maattet pakke sig sammen i nogle faa Værelser. Han var dengang kun syv-otte Aar gammel og havde fundet det yderst underholdende og ikke kunnet begribe, hvad der var at græde for. Skipper Mortensen derimod havde som Sønderjyde været de egentlige Krigsbegivenheder paa nærmere Hold, og han gjorde sig gerne en Fornøjelse af med saftig Pensel at udmale de Grufuldheder, han havde været Vidne til baade i 64 og i Treaarskrigen. Han havde da ogsaa nu den Tilfredsstillelse,

at Madam Olufsen holdt sig for Ørene og erklærede Krig for en Afskyelighed.

Men dette vakte Højbaadsmandens Ærgerrighed; han blev let krigerisk stemt, naar han havde drukket lidt. Han havde i 64 allerede været pensioneret, og da han heller ikke havde deltaget i den første Kamp, fordi han netop dengang laa paa Hospitalet for sin Benedder, begyndte han at tale nedsættende om disse „Tyskerkrige", hvis Ulykker for Landet slet ikke kunde maale sig med dem fra Krigene mod Engelskmanden, som *han* havde set, baade den i 1801 og 1807 og 14. Dengang maatte vi pænt af baade med Norgesland og hele Flaaden. Se, det var noget at snakke om! For at overtrumfe Skipperen, som havde fortalt om Dybbøl og Frederits, gav han sig til at berette om Københavns Bombardement og om Slaget paa Reden, som han, fem Aar gammel, havde været Øjenvidne til fra Toldboden, hvor han havde set de Saarede blive bragt i Land i Baade, der „var fulde af blodigt Kød ligesom et Slagtertrug."

Men Madam Olufsen vilde nu ikke høre et Ord mere, og da det desuden var begyndt at mørkne, forlangte hun at komme hjem. Men nu viste det sig, at unge Didriksen var falden i Søvn under Indtrykket af Fædrelandets Ydmygelser. Han sad med tilbagekastet Hoved og aaben Mund, og da man ruskede i ham, faldt Overkroppen forover, og han sov videre med Hoved og Arme ud over Bordet til Trods for, at han i Faldet var kommen til at vælte et Ølglas, hvis Indhold flød ham ned over Knæene. Efterat man et Øjeblik havde betragtet dette Syn i forundret Tavshed, løftede Per Romflasken og konstaterede, at den i Stilhed var bleven tømt til Bunden, og man forstod da, at Manden var stivdrukken.

Madam Olufsen blev smækfornærmet. Udenfor paa Bryggen ventede Vognen med den krogbenede Krikke, der i al denne Tid havde staaet taalmodig og sukket i en tom Mulepose; men det gik hurtig op for alle, at der nu ikke var andet at gøre end at lade Manden blive paa Skibet, indtil Rusen var sovet ud. Den store Højtidsdag fik en sørgelig Afslutning. De to Gamle maatte sjokke afsted tilfods i al deres Højtidsstads, hver med en indpakket Skinke under Armen og Pølser og Bedelaar stikkende frem af Lommerne.

Per fulgte dem til Holmens Bro, hvor han fik dem anbragt i en Sporvogn. Selv vilde han ikke hjem. Han trængte

til at lufte sig lidt ovenpaa den megen Latter og de mange stærke Drikke. Saa spejlede han sig et Øjeblik i et Butiksvindu og gik langsmed Kanalen op mod Højbro.

Det var i den Time, da Solskæret glider op over Tagene og gløder paa Helligaandskirkens Spir samtidig med, at Aftenlivet allerede rører sig livligt nede i Gaderne mellem de oplyste Butiker. Ude paa Torvet var der endnu næsten daglyst. Her hoppede Spurvene omkring og pillede i Gadeskarnet, og de nytændte Lygter brændte med en bleg, aandeagtig Flamme bag Glas, hvori Solnedgangsskæret flimrede. Per gik langsomt ind gennem Østergade, hvor der var fuldt af Folk. Synet af de mange Mennesker gjorde ham lidt melankolsk. Trods Aftenkulden og de røde Næser bølgede der Foraar gennem Luften. Man kunde se det paa de Unges Øjne og høre det paa Stemmerne, der var fyldte af Forventning. Udenfor Dameskrædernes store Vinduesudstillinger stod Folk i Klynger for at betragte de nye Foraarsmoder. Og alle Modeherrerne bar Violbuketter i Knaphullet.

Per var kommen til at gaa bagved et Kærestepar, der gik saa tæt ind til hinanden og bevægede sig saa rytmisk, som om de var sammenvoksede fra Skulder til Hæl. Han betragtede den unge Piges Øjne, der hang ved den Elskede i en egen lystig Tilbedelse; og han tænkte paa den foregaaende Nats Glæder og blev mere og mere forstemt. Han kunde ikke lade være med at ærgre sig over, hvad han nu rent ud kaldte sin enfoldige Forargelse. Han mindedes navnlig een Ting, der nu helt forsonede ham med den elskovsglade Frue; det var den Maade, hvorpaa hun havde tildækket Barmen, da han var ved at gaa. Det havde i Grunden været næsten rørende. Og disse Roser paa Neergaards Kiste. — Hun maatte jo altsaa virkelig have elsket ham. Hvad var der i Grunden at oprøres over? Livet tog nu engang ikke smaalige Hensyn. Det krævede at røre sig, og hvor det rejste sig i sin Vælde, sprængte det alle Vedtægter. I Virkeligheden var der snarest noget ophøjet, noget næsten religiøst betagende ved en saadan ubetvingelig Elskovsdrift, der overvandt alle Hjertets Smaafornemmelser, ja selv Dødens Uhygge. En saadan uforfærdet altforglemmende Hengivelse til Naturen var maaske netop Livets højeste Udtryk. De „Mørkets Magter“, han havde rystet for, da han stod foran hendes Seng og trods sine Samvittighedskvaler endnu følte sig mægtig hendragen til

hendes hvide Favn, — det var selve Naturgrunden i ham, det var selve hans Væsens Urkraft, der brød op gennem Lag paa Lag af Aartusinders Fordomme. Ja, saadan var det! Der fandtes intet andet Helvede end det, som Menneskene selv skabte sig i deres Troldefrygt for Livets Lyst og Kødets Almægtighed. Og Mands og Kvindes Favntag var det Himmerige, hvor der var Glemsel for alle Sorger, Tilgivelse for alle Synder; hvor Sjælene mødtes i skyldfri Nøgenhed som Adam og Eva i Paradisets Have.

Der var et halvglemt Ord, en uklar Erindring, der pludselig tegnede sig for ham som med luende Ildskrift. Det var Neergaards spottende Ytring om hin Eventyrets Bondedreng, som drog ud i Verden for at vinde et Kongerige men idelig saae sig tilbage og — da Vidunderlandet virkelig aabnede sig for ham med alle Slaraffenlands Herligheder — flygtede hjem til den hyggelige Kakkelovnskrog og sin Mo'ers Skørter.

Han blev rød af Skam. Saa ynkelig var han kommen tilkort den første Gang, Livet for Alvor havde prøvet hans Tro og hans Mod. — Men lod den skete Skade sig ikke genoprette? Om han nu f. Eks. skrev et Brev til hende, forklarede hende alt og gjorde en Undskyldning? — —

Han var naaet hjem til Hjertensfrydgade. Skibstømrerkonen i Stuelejligheden aabnede sin Dør og fortalte ham, at der sad en Herre inde paa hans Værelse og ventede paa ham.

„Det er den Herre, der ogsaa var her igaar, ... det er vist en Præst. Han har siddet derinde over en Time."

Det viste sig at være hans Broder Eberhard. Han sad i Gyngestolen ved Bordet, Lampen var tændt, og Skyggen af hans Hoved tegnede sig uformelig paa den nøgne Væg. Han havde beholdt sin Overfrakke paa, og hans uldbevantede Hænder hvilede paa en Paraply, der stod mellem hans Knæ.

„Jeg havde nær opgivet at træffe dig," sagde han, da de havde hilst paa hinanden. „Du veed maaske, at jeg var her igaar?"

Per sagde ingenting. Hans Hjerte bankede. Han forstod, at Broderen maatte have en eller anden alvorlig Meddelelse at gøre ham, siden han saaledes søgte ham to Dage i Træk. Det var nu heller ikke svært at se paa Eberhard, at han var sig Besøgets Betydningsfuldhed bevidst. Hans hele Optræden var tydelig beregnet paa at gøre Indtryk paa Per; men just der-

for tog denne sig sammen med en vældig Kraftanspændelse og gjorde sig Umage for at synes ganske ligegyldig.

„Vil du ha'e en Cigar?“ spurgte han, mens han — helt svimmel — tænkte: Skulde Moder være død?

„Tak, jeg skal ikke ryge,“ svarede Eberhard.

„En Bajer maaske?“

„Jeg har aldeles afvænnet mig fra spirituøse Drikke. Det bekommer mig bedst. Og forresten nyder jeg principmæssig aldrig noget udenfor Maaltiderne.“

Per smilte. Og skønt han i Grunden ikke selv følte nogen Trang til at drikke, hentede han en Flaske Øl i sit Hjørneskab og trak den op.

„Ser du, jeg er nu saa barmhjertig at imødekomme Tørstens Krav ganske uden Hensyn til Klokkeslettet,“ sagde han.

Eberhard sad lidt og drejede paa Paraplyen, mens hans store, blege Øjne iagttog Broderen, der havde anbragt sig paa den anden Side af Bordet og nu hurtig skyllede et Glas i sig.

„Du er vist i den Henseende mere samvittighedsfuld, end det er nødvendigt,“ bemærkede han tilsidst.

„Er det for at sige mig det, at du er kommen her?“ begyndte Per straks i en stridbar Tone.

Eberhard gjorde en ganske lille, afvisende Bevægelse med Haanden.

„Du veed, jeg blander mig aldrig i dine Anliggender. — Det er af en ganske anden Grund, jeg nu har søgt dig.“

Per vilde endnu ikke spørge, — vovede det paa en Maade heller ikke. Han var overrasket over sig selv, forstod ikke dette stærke Udtryk, som den blotte Anelse om et Ulykkesbudskab fra Hjemmet gjorde paa ham. Han havde troet forlængst at være kommen ud over den Slags Fornemmelser. De derhjemme havde jo i de senere Aar været som døde for ham allesammen, og det var langt fra, at Broderens Nærværelse vakte nogen Hjemlængsel hos ham. Tværtimod. Som Eberhard sad der med Hænderne over sin Paraply og iagttog ham fra Siden med sine Gedebukkeøjne, optændte han paany alle Fortidens uforsonlige Følelser hos ham. Denne ophøjede Anklage i Holdning og Miner, denne tavse Tilkendegivelse af krænket Familjeære, den hele Selvgodhedens beklumrede Atmosfære, der slog ham imøde fra Eberhards

tilknappede Skikkelse, førte Mindet om Barndomstidens Trængsler saa levende tilbage, at det var, som om selve den forhadte Tørverøgsfims derhjemme fra Præstegaardens Stuer bragtes ind til ham med Broderens Person.

Og dog laa der paa Bunden af det Blik, hvormed Eberhard betragtede ham, et Udtryk af oprigtig Sorg, af virkelig broderlig Deltagelse. Opholdet i det lille, kælderagtige Kammer med de fattige Udskudsmøbler, det nøgne Gulv og de tomme Vægge, dette triste Rum, der — trods al den Omhu, hvormed den lille Trine vaagede over sin Helligdom — var som paa et Billede paa selve Hjemløsheden, havde vakt hans Medfølelse, og han ventede blot paa en Anledning til at lade Broderhjærtet tale.

Men Per gav ham ingen saadan Anledning, og de sad i nogen Tid tavse begge to.

„Jeg er forresten netop kommen tilbage fra en lille Rejse," begyndte Eberhard ligesom prøvende. „Jeg har været hjemme paa Besøg i nogle Dage."

„Naa, de har det vel godt?" henkastede Per.

„Aa nej, det kan jeg just ikke sige, Fader har skrantet ikke saa lidt i den sidste Tid."

„Ja saa."

„Han er endog temmelig daarlig."

„Af hvad?"

„Hvad jeg vilde sige ... jeg havde, forinden jeg rejste tilbage, en længere Samtale med Doktor Carlsen, og jeg fik derved bekræftet, hvad jeg allerede i længere Tid havde haft Fornemmelsen af gennem Brevene derhjemme fra, at Faders Tilstand giver Anledning til de alvorligste Bekymringer. Jeg tror, kort sagt, vi maa være forberedt paa, at han inden ret lang Tid gaar bort."

Per, som følte Broderens Øjne hvile aarvaagent paa sig, fortrak ikke en Mine, skønt Hjertet hamrede i hans Bryst. Det var dog ikke Sorg, han følte ved Budskabet, ikke engang Vemod, ikke heller Anger. Det var en Uro, der greb ham, en Angst, som trykkede for Hjertekulen. Aldrig var den Tanke falden ham ind, at Faderen eller Moderen kunde dø, før han ved sit Livsværk og sin Sejr havde retfærdiggjort sig for dem. Og nu skulde denne Efterretning endda træffe ham i et Øjeblik, da hans store Forhaabninger var bleven slaaet saa beskæmmende til Jorden.

„Det er efter al Sandsynlighed Kræft," fortsatte Eberhard. „Doktor Carlsen brugte just ikke Ordet; men det fremgik med tilstrækkelig Tydelighed af hans Udtalelser, at heller ikke han var i Tvivl derom. Fader gaar dog endnu oppe og passer sin Gerning, saa vidt hans Kræfter rækker, ... du kender hans strenge Pligtfølelse. Men mange Maaneder vil han neppe kunne blive saadan ved, og jeg tror da ogsaa, at han selv er fuldt forberedt paa at gaa bort. Moder er naturligvis meget nedbøjet; men — forunderlig nok — det er, som om Bekymringen for Faders Tilstand har givet hende selv fornyet Livskraft. Hun er endogsaa begyndt at staa lidt op for at kunne være mere om Fader i denne Tid; men jeg tror, at denne underlige Naade, saa taknemlig hun er for den, samtidig er hende en Bebudelse af, at Faders Time stunder til."

Skønt Eberhard ikke var Teolog af Fag, havde han en Forkærlighed for at udtrykke sig i bibelske Vendinger. Han var Jurist og betragtedes af sine Fagfæller endog som et ualmindelig klart og skarpt juridisk Hoved. Saa ung han var, besad han allerede megen Anseelse. Saaledes havde han nylig vakt Opmærksomhed ved en Tidsskrift-Afhandling om Fængselsvæsenet og dettes pædagogiske Opgaver. Han havde selv en Ansættelse i et af denne Administrationsgrens Hovedkontorer, og da han var et Mønster paa Flid og Pligtopfyldelse, stod han højt anskreven hos sine Foresatte.

„Jeg har nu ment, at du i Tide burde underrettes om disse Forhold," vedblev han, da Per stadig ingenting sagde. „Jeg synes, du skulde ikke være uforberedt, ifald Katastrofen skulde indtræffe tidligere end ventet. Vi — for jeg taler her i alle dine Søskendes Navn og efter Samraad med dem — vi har jo ogsaa tænkt os, at du, naar du blev bekendt med Faders Tilstand, mulig kunde føle dig opfordret til ... jeg mener, kunde føle Trang til at søge en Tilnærmelse til Fader, inden det blev for silde."

„Jeg forstaar ikke ... Hvorledes mener du?" spurgte Per brysk men kunde dog ikke faa sig til at se over paa Broderen.

„Ja, jeg vil — som jeg før sagde — slet ikke blande mig i dine Anliggender. Det skulde kun være en Henstilling til dig — du maa nu afgøre med din egen Samvittighed, om

du tror at kunne forsvare det Forhold, hvori du saa længe har stillet dig til dine Forældre ... jeg *ønsker* ikke engang at udtale mig nærmere derom. Hvad jeg derimod føler mig forpligtet til allerede nu at præcisere for dig, er, at Faders Bortgang jo vil faa en væsentlig Indflydelse ogsaa paa de pekuniære Forhold derhjemme. Jeg veed, at Fader hidtil — uden iøvrig fra din Side at have mødt nogen Paaskønnelse derfor — har ydet dig en regelmæssig Hjælp, som maaske ikke har været netop rigelig, men med hvilken han dog — jeg kan sige det med Sikkerhed — har strakt sig endog ud over sine Kræfter. Og han har gjort det, for at han ikke skulde kunne bebrejde sig at have vist Ligegyldighed for dine Studier — eller hvad man nu skal kalde det — til Trods for, at han ikke har været i Stand til at bedømme dine Evner eller, hvad Fremskridt du har gjort."

„Jeg veed det."

„Denne Understøttelse vil naturligvis øjeblikkelig bortfalde, dersom Fader skulde gaa bort. Moders Kaar vil da blive endog meget smaa, og det vil være en Nødvendighed at udvise den største Sparsommelighed paa alle Omraader."

„I den Henseende skal du ingen Bekymringer gøre dig for min Skyld," svarede Per, der nu fastslog for sig selv, at han vilde modtage Neergaards Arv for at opnaa en fuldstændig Uafhængighed af Hjemmet. „Jeg har netop selv tænkt at skrive hjem, at jeg er i Stand til fremtidig at klare mig selv helt og holdent. Jeg trænger ikke til Hjælp mere."

Broderen gjorde store Øjne. Men da Per ingen yderligere Oplysning gav, blev han højtidelig indadvendt og forholdt sig en Tid tavs.

Han kunde dog ikke længe styre sin Nysgerrighed.

„Maa jeg spørge ... hvorledes har du i Sinde at —" begyndte han.

Men Per afbrød ham.

„Jeg synes, ærlig talt, at du skulde gøre Alvor af ikke at blande dig i mine Affærer. Jeg har ogsaa før sagt dig, at det er mig ubehageligt."

Eberhard rejste sig. Han var bleg, og hans Mund med det fremtrædende Underbid var stiv af Ophidselse.

„Ja, jeg ser, at det i det hele er ørkesløst at tale med dig. Jeg tror det rigtigst, at vi ikke fortsætter."

„Som du vil."

Han tog sin Hat for at gaa. Men da han stod ved Døren, vendte han sig endnu engang om imod Per, der var bleven siddende ved Bordet, og sagde:

„Jeg maa dog sige dig endnu et, Peter Andreas! Skønt du — med dine Følelser — rimeligvis vil have vanskelig ved at forstaa det, skal du vide, at der er ingen, paa hvem Fader i denne Tid tænker mere end paa dig. Nu, da jeg var hjemme, gik der ikke en Dag, uden at han talte til mig om dig ... og Moder for den Sags Skyld ogsaa. De har jo for længe siden maattet opgive at forsøge at indvirke paa dig ved Overtalelser. De har maattet haabe paa, at Livet engang vilde bøje dit Sind og lære dig, hvad du skylder dem. Nu er Faders Tid rimeligvis snart omme. Vogt dig, Peter Andreas, for at begaa en Synd, som du sikkert — tidlig eller sent — bittert vil komme til at angre."

Efter at Broderen var gaaet, blev Per nogen Tid siddende med Haanden under Kinden og saae mørkt ned for sig.

„Bøje Sindet" ... „bitter Anger" ... „Synd" ... „Naade" ... hvor han kendte den Lektie! Den hele Spøgelsekatekismus paany repeteret! Og hvor var det betegnende — et ægte „sideniusk" Karaktertræk — saadan at benytte Sygdom og Død som Anledning til et fornyet Forsøg paa at skræmme ham tilbage til Hjemmets og Kirkens Fold ... at bruge selve Døden som Hververkorporal for den sorte Korsdragerskare. For hvad vilde de ham andet end at bøje ham til Lydighed under Slægtens Tugt? Hvem var det, de havde haft Bud efter? Var det efter ham selv, saadan som Naturen i et af sine lyse, lykkelige Øjeblikke havde skabt ham? Nej, det var hans Underkastelse, de utaalmodig ventede paa. Det var hans Ydmygelse, det hastede med nu, da Faderen skulde dø. Han kendte dem! For deres egen Sjælefreds Skyld skulde hans Livsmod stækkes. Deres Fromhed taalte ikke Synet af en rank Ryg og et løftet Hoved, naar ikke „Naaden" havde Part deri.

Han saae op og kom til at fryse. Det var bleven saa underlig koldt og skummelt i hans Stue efter Broderens Bortgang. Hvorfor kunde de ikke lade ham i Fred? Han havde

jo selv begravet Fortidens gamle, grimme Følelser og slaaet en Pæl igennem dem. Hvorfor da komme nu og mane dem op igen? ... Hans Fa'er? Nu ja, lad ham dø! Han skyldte ham ingen Kærlighed. Han skyldte ham en Række Aar, som han helst ikke tænkte paa. Nu havde han til Gengæld slettet ham ud af sin Erindring. De var kvit.

Han drak ud af sit Glas. Saa rejste han sig med et Sæt, som om han rystede en ond Drøm af sig, og gik op til de Gamle for at snakke sit Sind i Ligevægt.

FEMTE KAPITEL

Eberhards Besøg og Budskabet om Faderens Sygdom fik dog den Betydning for Per, at det gjorde en Ende paa den tankeløse Omflakken, hvormed han de sidste Uger havde søgt at glemme sit Nederlag hos Professor Sandrup. Endnu den samme Aften tog han sine Tegninger og Beregninger frem af Kommodeskuffen, og hele Natten sad han ved sit Bord med Hovedet mellem Hænderne og stirrede grundende ned paa sine Papirer, indtil Linjer og Streger dansede for hans Øjne og Hovedet var tungt af femsifrede Tal, der summede derinde som sværmelystne Bier i en Kube. Og han gjorde sig denne Nat højtideligt det Løfte ikke at helme, før han enten var bleven fuldt overbevist om Planens Uigennemførlighed eller havde overvundet alle Vanskeligheder og ført sin Tanke frem til Sejr.

Det varede nu ikke ret mange Dage, før det virkelig lykkedes ham ved Omlægning af sin Kanallinje at raade Bod paa den Grundskade, Professor Sandrup havde paavist. For at være sikker paa ikke igen at lade sig narre af en Regnefejl gjorde han dennegang en omstændelig Kontraprøve paa sin Strømhastighedsberegning, og da han saae, at hans Facit stemmede, udløstes hans Spænding og Glæde i en øreskingrende Fløjtetrille. Han følte atter fast Grund under Fødderne. Arbejdet var altsaa ikke spildt; de tusind Nætter, det havde kostet ham, var ikke bortødslede. — Holla! Der var maaske endnu Tid til at vinde Sejr, før Faderen derhjemme i Præstegaarden lukkede sine Øjne.

Sit Forhold til den neergaardske Arv fik han nu hurtig ordnet uden fornyede Skrupler. Han sagde til sig selv, at det dog ikke nyttede med for megen Finfølelse. Man maatte gøre sig haard overfor den Slags Fornemmelser, naar man skulde frem i Verden med et Par bare Næver. Forresten viste det sig, at Summen ikke var saa stor som ventet. Ved

hans Besøg hos Sagføreren meddelte denne ham, at Boet „var en Del belastet", og med denne Erklæring lod han sig nøje uden at tænke paa at foretage nogen nærmere Undersøgelse. Et Par Tusind Kroner maatte der efter Sagførerens Mening dog sikkert blive til Rest, — det vilde altsaa sige, at han foreløbig havde sikret sig Arbejdsro i det mindste et Aar. Et Forskud fik han straks og meget beredvilligt udbetalt, saa han kunde afgøre sin Gæld.

Nu opgav han ogsaa sin Lærervirksomhed og den anden, nødtvungne Bibeskæftigelse for helt at kunne ofre sig for det store Værk. Utaalmodig som en ung Bjørn, der rejser sig af sit første Vinterhi, rystede han den lange Lediggangs Døsighed af sig og tumlede ud i sit Arbejde. Mens Foraaret drog henover Landet med Solskyer og sortblaa Hagelbyger, sad han hele Dagen og den halve Nat derinde i sit lille Kammer bøjet over sine Papirer, døv for Stærefløjtet derude i Træerne og for den rosenrøde Sne af Æbleblomster, der dryssede ned udenfor hans Vindu. Hver Morgen vækkedes han af Nyboderklokkens Klemten, og han sad allerede ved sit Arbejdsbord, naar Madam Olufsen viste sig udenfor i sin storblomstrede Nattrøje og med Sovekammermøblet under Forklædet for at vande Avriklerne i Haven.

Trods den forholdsvise Velstand, han nu havde opnaaet, foretog han ingensomhelst Forandring i sin Levevis, der snarest i endnu højere Grad blev præget af hans medfødte og tilvante Sparsommelighed. Derimod anskaffede han sig forskellige ret kostbare Plancheværker og andre tekniske Skrifter, som han havde Brug for til sit Arbejde, ligesom han begyndte at holde baade et tysk og et amerikansk Fagtidsskrift. Paa den polytekniske Skole viste han sig aldrig mere. Han havde en Anelse om, at hans forrige Medstuderende havde faaet Nys om Anledningen til hans Besøg hos Professor Sandrup og hvad dette havde aabenbaret, — og forresten ansaae han det for Tidsspilde længer at høre disse endeløse Forelæsninger af pedantiske Stuelærde, der talte om det praktiske Livs Krav som den Halte om en Springdans.

Fru Engelhardt saae han ikke tiere. Han tænkte vel undertiden paa Muligheden af en Forsoning; men noget Skridt dertil havde han ikke gjort. Hvor flov han end vedblev at være over sin Optræden hin Nat, havde Oplevelsen alligevel

efterladt en lille Mistro hos ham til det galante Eventyrs saa højt priste Glæder. Han havde spurgt sig selv, om de nu ogsaa virkelig var de mange dermed forbundne Besværligheder, det meget Komediespil og navnlig den store Bekostning værd. Hvergang Fristelsen til at forny Bekendtskabet med den forfarne Dame kom over ham, behøvede han blot at tænke paa den syndige Hoben Penge, hun havde kostet ham bare paa en Aften, — og det faldt ham da i Almindelighed ikke svært at glemme hende for sine Kanalprofiler og Vandstandsberegninger.

Naar Solen skinnede, stod hans Vinduer gerne aabne ud til det Fri. Sommerfugle og Humlebier forvildede sig da ind til ham ude fra Haven, uden at dette Syn dog stemte ham lyrisk. I det højeste kunde han give sig til at fløjte under Arbejdet, og da stak Højbaadsmanden undertiden sit kalotprydede Hoved ind ad Vinduet for at udtrykke sin Glæde over hans gode Humør; eller Madam Olufsen stillede en Kop rygende Kaffe ind paa Karmen og bad ham dog „unde sig Stunder til at trække Vejret". Havde den gode Kone en Tid frygtet for, at hendes Logerende var kommen alvorlig paa Afveje, saa gik hendes Bekymringer nu snarest i modsat Retning.

„Tag nu og drik den Kaffetaar, mens den er varm," kunde hun sige i den kommanderende Tone, hvormed hun gjerne skjulte sine moderlige Følelser for ham.

Saa kastede Per sin Tusjpen eller Ridsefjer, tændte en lille Shagpibe og lagde sig hen i Vinduet for at slaa en Passiar af med de to Gamle, mens disse puslede om i den lille Stump Have, hvor Pladsen var saa indskrænket, at de to store Mennesker daarlig kunde bukke sig uden at støde sammen med den Del af Ryggen, hvorom Olufsen med en respektløs Hentydning til Skabelseshistorien plejede at sige, at den blev „klasket paa bagefter af alt det, der var tilovers."

Det varede dog sjelden længe, før han fik Uro paa sig. Og atter sad han bøjet over sine Tegninger og saae i Aanden Hakker og Skovle blinke i Solen, saae, hvordan Høje jevnedes og Moser og Kær fyldtes, og hørte det dumpe Drøn af Miner, der rystede selve Jordens Grundvold ved et Tryk af hans Finger. Han havde igen paa forskellig Maade omformet og udvidet sit Projekt. Saaledes havde han — i nøje

Tilknytning til Kanalnettet — udkastet Grundplanen til en stor, ny Havn paa Jyllands Vestkyst, en Verdenshavn, der skulde kunne optage Kampen med Hamborg og Bremen. Og ikke nok dermed. Under sin Syslen med denne Opgave var han bleven ført ind paa den Ide at udløse Vesterhavsbølgernes Energimængder ved Hjælp af store Bøjer af sammennittede Jernplader, der skulde udlægges i Brændingen, og hvorfra Kraften igen førtes gennem Ledninger ind til industrielle Anlæg paa Stranden. Ogsaa Vindens Arbejdskraft tænkte han sig udnyttet gennem Motorer, der skulde være i Stand til at opsamle og ligesom nedpakke Energien, hvorved der vilde være tilvejebragt Betingelser for at omskabe hele Landet til et Fabriksland af allerførste Rang.

Om Aftenen, naar Vejret var smukt og hans Hoved var svimmelt af Dagens Arbejde, satte han sig ud til Højbaadsmanden paa en Bænk, der var anbragt ved Plankeværket under et Par sammenslaaede Lægter med en Stump gammelt Sejldug over. Det var det saakaldte „Lysthus", hvorfra man efter de Gamles Mening havde det bedste Overblik over det samlede Haveanlæg. Undertiden kiggede saa en, saa en anden af Husets gamle Venner ind til dem, enten det nu var den mosbegroede Obertømmermand Bendtz, der kom rokkende ved sin Stok for at beklage sig over sin Lændegigt, eller det var den immerglade Bolteslager Fuss med sit kirsebærfarvede Ansigt og hvide Gorillaskæg. Madam Olufsen blandede da gerne en Romtoddy til hver af dem, og Trine maatte løbe hen i Krokodillegade til Bolteslagerens for at hente hans Guitar. Ovre i Salslejligheden i Huset bagved boede der nemlig en ung Overkanoner, der spillede smukt paa Humle. Hver Aften sad han ved sit aabne Vindu med det lange, hjemmelavede Instrument foran sig, og naar nu Bolteslageren faldt ind med sin Guitar, blev det til en hel Koncert, der vakte Glæde i det ganske Hjertensfrydkvarter. Rundt om i Nabohusenes Vinduer rakte Folk sig frem for at lytte; Børnene i de omliggende Smaagaarde standsede deres Leg og kravlede op paa Plankeværkerne for at komme til at se noget, — ja, om det saa var Spurvene, der havde sat sig til Ro for Natten oppe i Trætoppene, svang de sig — ugletyst — hen paa Tagryggene med Hovedet paaskævs som smaa, andægtige Tilhørere.

En saadan Musikaften fik Per Øje paa en nydelig ung

Pige, der stod bag et aabent Salsvindue i et af Nabohusene. Hun havde lagt begge Armene paa Ryggen, tilsyneladende ganske optaget af at høre paa Koncerten og samtidig betragte Aftenhimlens drivende Skyer. Dog, Kindernes stadig tiltagende Rødme forraadte, at hun ikke var helt uvidende om det Par dristige Mandfolkeøjne, der iagttog hende ovre fra Højbaadsmandens Lysthus.

Huset derinde tjente som Embedsbolig for en af Nyboders Rangspersoner, Mester Jacobæus, hvis Kone kaldtes Frue i hvert Fald af Mandens Underordnede. Per fik bagefter at vide af Madam Olufsen, at den unge Pige var denne Mands Broderdatter, og at hun nylig var kommen her til Byen for at lære Skrædersyning.

Efter denne Aften tilbragte han mere regelmæssig Solnedgangstimen ude paa Bænken ved Siden af Højbaadsmanden for herfra at holde Øje med Nabohusets Vinduer; og det slog kun sjelden fejl, at Pigebarnet kom tilsyne i et af dem og gav sig noget at bestille med Blomsterne eller Fugleburet. Undertiden lukkede hun ogsaa et Vindu op, flyttede Urtepotterne tilside og lænede sig ud for at lade Blikket glide henover Tagryggene eller ned i Genbogaarden eller op mod Himlen — kort sagt alle andre Steder hen end netop ned i Højbaadsmandens Have.

Noget Blik blev der i det hele taget ikke vekslet imellem dem, hvor meget Per end anstrengte sig for at aabne det stumme Sprog en Telegrafforbindelse over Plankeværket. Saa en Morgenstund, da han kom ud af Gadedøren, saae han hende første Gang udenfor Huset. Hun skraaede netop over Gaden fra Bagerboden — iført grønne Plydses Hjemmesko og med en Hankekurv i Haanden. Han kunde ikke lade være med at smile, da han saae, hvor ulykkelig, ja næsten forbitret hun blev over, at han skulde møde hende under saa beskæmmende Omstændigheder; men denne Skamfuldhed gjorde hende kun endnu mere indtagende i hans Øjne, og han bestemte sig til at løfte paa Hatten. Hun lod, som om hun ikke saae ham; og endnu samme Dags Eftermiddag skaffede hun sig en glansfuld Oprejsning. Per vendte just hjem fra en af sine smaa raske Spasereture paa Langelinje, da hun kom ud af Farbroderens Dør i en fiks, lys Foraarsjaket, med en stor Silkesløjfe under Hagen og slørombølget Hat. Et Øjeblik blev hun staaende paa Dørflisen for at knap-

pe den sidste Knap i et Par skinnende nye, sorte Handsker; hvorpaa hun langsomt, med begge Hænder i Jaketlommerne, gik ned imod Volden — uden at have saa meget som kastet et Strejfblik til den Side, hvorfra Per kom. Men ogsaa dennegang maatte Per smile. Han havde nemlig forinden skimtet hendes Ansigt oppe i Mester Jakobæus' Gadespejl, og han gissede nu, at hun havde set ham gaa ud, og at hun havde staaet deroppe i al sin Puds for at vente paa hans Tilbagekomst.

Men Per havde nu faaet Blod paa Tanden, og han besluttede sig til en dristigere Tilnærmelse. Han lod Trine skaffe sig Underretning om Beliggenheden af den Systue, hvor hun undervistes, og hvornaar hun plejede at gaa derfra, — og en Eftermiddag ved Syvtiden overraskede han hende ved Nørrevold, bedst som hun stod og saae ind ad et Butiksvindu.

Han hilste hende med stor Ærbødighed og udbad sig Tilladelse til at forestille sig for hende, og til hans Forundring viste hun sig ikke fornærmet over hans Paatrængenhed. Det saae ud, som om hun med provinsiel Enfoldighed fandt det ganske naturligt, at to Naboer, der mødtes i den store By, gav sig i Samtale og gjorde hinanden Følgeskab. Helt oprigtig var denne Troskyldighed imidlertid ikke. Hun røbede det selv, da de nærmede sig Nyboder, idet hun pludselig standsede og erklærede, at han nu ikke maatte følge hende længere. Og Per, som vidste, at Mester Jacobæus var en nidkær Mand, der var sig Ansvaret for den unge Broderdatter fuldt bevidst, forlangte da heller ikke nogen Forklaring men tog Afsked med Ønsket om „et snarligt Gensyn".

I den følgende Tid mødtes de nu hyppig paa samme Maade og fulgtes et Stykke hjemad. Ved en stiltiende Overenskomst lagde de dog af Forsigtighedshensyn Vejen om ad Kongens Have og Rosenborg-Gartnerierne, hvor de var mindre udsat for at møde Nybodersfolk; og desuden forlængede Per hver Gang Vejen med et lille Stykke, uden at hun gjorde Indsigelse derimod.

Fransisca (saadan hed den unge Pige) var af Middelhøjde, blond, slank, nærmest mager, men meget velbygget. Mest ejendommeligt var hendes Fodskifte, der tydede paa noget rankt og „sikkert" i Karakteren. Naar hun gik ned ad Gadens Fliserække med Hænderne i sine Jaketlommer og det

unge Bryst kækt fremskudt, veg Folk uvilkaarlig tilside for hende, og Per morede sig over at se de slugne Blikke, Herrerne sendte hende. Det røde og hvide Ansigt havde gerne et mut Udtryk, Brynene var dystert sammentrukne, — hvad dog slet ikke betød noget, det var bare hendes Maade at hævde sig paa i de fremmede Omgivelser. Hun vilde med denne udfordrende Mine lade de gode Københavnere vide, at der ogsaa fandtes Folk i Kerteminde.

Hendes tilsyneladende saa dristige Forhold til Per skyldtes just den samme skjulte Frygt for at blive anset for et Guds Ord fra Landet. Og Per mistydede ikke denne Frimodighed, dertil var den for nær beslægtet med hans egen jyske Selvhævdelsestrang.

Overhovedet havde det, at de begge var fra Provinsen, i høj Grad fremmet den gensidige Forstaaelse, — ja selve Pers Optagethed af hendes Person kunde føres tilbage til Fortidsindtryk hos ham, idet hun baade ved sin Skønheds Art, sine Manerer og sit ukøbenhavnske Sprog vakte hans Erindring om Hjemstavnens lysblonde, skjoldmøagtige Borgerdøtre, hvortil hans første erotiske Fornemmelser havde knyttet sig.

Det faldt nu til al Ulykke ind med en Række ualmindelig smukke Sommeraftener, lyse, store og farvestraalende — ret som skabte til at vække Uro i to unge, ledige Hjerter. De havde efterhaanden forlænget deres Spasereture helt udenom Søerne, og altid gik de hjem gennem det romantiske Anlæg bagved den endnu staaende Rest af Byens østre Fæstningsvold, i hvis højtliggende Alle af gamle, bredkronede Træer de tilsidst gik frem og tilbage adskillige Gange, før de kunde overvinde sig til at skilles.

Hvad de talte om paa disse lange Vandringer? Om Vejret og om de Folk, de mødte; om fælles Nybodersbekendte og Dagens Nyt, — aldrig om Kærlighed. Per gjorde end ikke nogensinde Tilløb dertil. I Begyndelsen afholdt han sig derfra for ikke at skræmme hende. Siden undgik han Emnet for sin egen Skyld, — af Frygt for den Magt, hun mere og mere fik over ham.

Han havde oprindelig nærmet sig hende uden nogen bestemt Hensigt, havde rent vanemæssigt søgt Adspredelse ved at gækkes med en ung Kvinde. Hans Arbejde havde saa fuldstændigt opslugt al hans Interesse, og hans anspændte, blodoverfyldte Hjerne havde tæret saaledes paa hans Legems-

kraft, at der blev Brug ogsaa for det Forstærkningsfond, der i Ungdommen skaber de erotiske Trængsler. Men just dette, at han imod Sædvane intet begærede af Forholdet; og saa denne lyse Feststemning, hvori Naturen Aften efter Aften klædte sig, dette straalende Gyldenskær, der — netop som de mødtes — omskabte Byen og dens Omgivelser til et Eventyrets Land; endelig denne store Hemmelighedsfuldhed, hvori de for Fransiscas Skyld maatte mødes, den Uro og Ængstelse, hun ikke formaaede at skjule for ham længer, naar de skiltes, — alt dette havde efterhaanden givet deres Forhold en ham ukendt, ja uanet Fortryllelse, og en skøn Dag gjorde han den Opdagelse, at han aldrig før rigtig havde forstaaet, hvad Kærlighed var.

Og han havde Ret.

Virkelig elskede han nu for første Gang. Han, som i enkelte Retninger var saa langt forud for sin Alder, havde i Følelsernes Rige levet som et Barn eller en Vild. Nu gik han omkring med en halvt benauet Følelse af, at der foregik en mystisk Fødsel i hans Indre, en hel ny Verden var i Færd med at aabenbare sig for ham. Han, som ellers overfor Kvinder havde søgt at gøre Vejen fra Ord til Handling saa kort som mulig, blev i Forholdet til denne unge Pige Nænsomheden selv, saa ridderlig i sin Færd, saa angst for at saare, at det f. Eks. varede længe, før han ved Afskeden fik Mod til at bede hende om et Kys. Og da hun tilstod ham det og han saa Rødmen skylle hen over hendes Ansigt, var han ikke langt fra at fortryde sin Dristighed. Det var med en Følelse af at begaa Helligbrøde, at han berørte hendes jomfruelige Mund og stjal Varmen af hendes Læber.

Henpaa Eftersommeren rejste Fransisca hjem til sine Forældre paa et længere Besøg. Trods den Regelmæssighed, hvormed de i den sidste Tid havde mødtes, og den Uforsigtighed, de havde begaaet ved at henlægge deres stadig ømmere Afskedsscene til Nyboders umiddelbare Nærhed, var der endnu ingen, der kendte deres Forhold, — ingen uden Trine. Med den næsten synske Fantasi, der stod til dette lille svaghovede Pigebarns Raadighed, saasnart det galdt Per, havde hun længe vidst Besked om alt; og forresten havde Per engang set sig nødsaget til at gøre hende til sin Fortrolige for at faa et vigtigt Brev bragt over i Nabogaarden, — hvilket vanskelige og slet ikke ufarlige Hverv hun havde udført, som var det en

guddommelig Sendelse. Under det selvopfundne Paaskud at skulle hente en Klemme, der var blæst over Plankeværket, skaffede hun sig Adgang til Mester Jacobæus' velbefæstede Hus og overbragte ogsaa lykkelig og vel sit hemmelige Budskab i de rette Hænder. Men bagefter, da Per var gaaet, havde hun listet usædvanlig stille og bleg omkring og havde saa hyppig maattet søge Tilflugt ovre i Nødtørftshuset, at Madam Olufsen troede hende syg og tilsidst kommanderede hende i Seng og lagde hende et kraftigt Sennepsplaster paa Maven.

Efter Fransiscas Tilbagekomst i Oktober naaede hendes og Pers Følelser for hinanden snart en saadan Inderlighedsgrad, at der nødvendig maatte handles. Per var fuld af Uro. Den Tanke at lade sine Følelser munde ud i Forsøget paa en Forførelse viste han afgørende fra sig. Paa den anden Side kunde han rigtignok heller ikke tænke sig at ophøje deres Forstaaelse til en regelret, officiel Forlovelse; men det var uden Tvivl alene en saadan Udgang af Sagen, Fransisca havde i Tankerne og utaalmodig gik og ventede paa. Hun havde et Par Gange — ganske uopfordret — sat ham ind i sine Familjeforhold, havde endog ved en enkelt Lejlighed ladet en lille Bemærkning falde om sin Faders ganske gode Formuesomstændigheder. Men at gifte sig med en Sadelmagerdatter fra Kerteminde — det stod for ham som ganske uforeneligt med det Livsmaal, han havde sat sig. Hvergang Fristelsen kom over ham, saae han Neergaard for sig og mindedes de Ord om Svinedrengeprinsen, der engang før havde lyst for ham i Flammeskrift som et spottende Mene-Tekel.

Da hændte der noget, som hidførte en uformodet og hovedkulds Afgørelse.

Allerede i nogen Tid havde Mester Jacobæus haft Mistro til Paalideligheden af de Fortællinger, hvormed hans Broderdatter forklarede Grunden til sin stadig senere Hjemkomst fra Systuen, og en Dag foresatte han sig at anstille en Efterforskning. Denne førte til et Forhør, hvorunder han tilsidst aftvang Pigen en fuldstændig Tilstaaelse.

Dagen efter indfandt Mester Jacobæus sig hos Per og spurgte ham kort, endog uden først at sige, hvem han var, om det var hans Hensigt at gifte sig med hans Broderdatter. Per prøvede i Begyndelsen at snakke sig fra Sagen, bad ham tage Plads og lod halvt uforstaaende. Men med et Hoved-

kast bad den vrede Mand sig fritaget for Talemaader og fordrede klar Besked. Et Ja eller et Nej vilde han have — intet andet.

Per tøvede endnu med Svaret. Han tænkte paa, at dersom han nu sagde Nej, vilde han rimeligvis aldrig se Fransisca mere — og hans Hjerte blev tungt derved. Han saae hende for sig, saadan som hun nu rimeligvis gik derinde i Huset ved Siden af og i Angst og Spænding ventede paa Udfaldet. Og virkelig foer i dette Øjeblik den Tanke ham som en Lysning gennem Sjælen at lade alle tvivlsomme Storheds-Drømme fare, at holde fast paa denne ene, sikre lille Lykke-Spurv, han holdt i sin Haand, og glemme Guldfuglene højt paa Tage og Tinder. Men atter dukkede Neergaards nøgne Hoved op for ham. Og han rettede sig i Vejret og svarede aabent Nej.

Og nu forefaldt der en Scene, som han ikke siden kunde tænke paa uden at bide sig i Læben af Skam. Med begge Hænder i Bukselommerne traadte Mester Jacobæus ham i to tunge Skridt saa nær ind paa Livet, at han kunde føle Haar af hans graa Fuldskæg kildre sig i Ansigtet. Og den fremmede Mand kaldte ham en Flab, en Lømmel og en Gadedreng og lod ham vide, at dersom han endnu en eneste Gang nærmede sig hans Broderdatter, skulde han blive gennempryglet og lempet ud af Nyboder som en skabet Hund.

Per var bleven kridhvid af Raseri; men han rørte sig ikke, svarede heller ikke. Dog var det ikke Mandens Trusler, der gjorde ham tavs. Han havde før været ude for et Par knyttede Næver, og hans første Tanke, da han saae Manden nærme sig, havde da ogsaa været at gribe ham i Kværken og sætte ham op imod Væggen og holde ham fast der, indtil han havde faaet Galskaben sprællet af sig. Men da han stirrede ned i dette blege, fortrukne Ansigt med den dirrende Mund, der endnu tydeligere end hans fremstammede Tale viste, hvor nær den hele Sag var gaaet ham, hvor alvorligt den havde græmmet og ydmyget ham, rørte der sig i Dybet af hans Sind en Følelse af Skyld, der holdt hans Haand nede og hans Mund lukket.

Bagefter, da Mester Jacobæus var gaaet, maatte han rigtignok spørge sig selv, hvormed han egentlig havde forbrudt sig. Han havde jo ikke villet Fransisca noget ondt. Dersom han fra Begyndelsen havde anet, at der skulde udvikle sig Kærlighed imellem dem, vilde han endda helt have holdt sig

fra hende; men forresten havde han jo ikke misbrugt hendes Tillidsfuldhed. De Kys, de i Uskyldighed havde vekslet, kunde da for Pokker ikke kaste nogen Skygge over hendes Fremtid. Men hvad Skade var der saa sket?

Det var altsaa igen hans „Samvittighed", der havde overlistet ham, — dette ubestemmelige, spøgelseagtige noget, der pludselig satte En et Troldespejl for Øjnene, hvori han saae sig selv i hæslig forvrænget Skikkelse. Han, som havde troet sig fri for alle Slags Pukler og Knyster paa Sjælen, stod atter her beskæmmet som en Nar, — og Ærgrelsen herover var nær ved at faa ham til at glemme baade Fransisca og Adskillelsen fra hende.

Nu viste det sig desuden, at Mester Jacobæus' Trusler havde været ganske overflødige. Allerede Dagen efter rejste nemlig Fransisca efter sit eget Ønske hjem til Fyn. To Dage senere modtog Per med Posten nogle Smaating, han nu og da havde foræret hende. Hun tilbagesendte dem uden at ledsage dem med et eneste Ord, endsige nogen Bebrejdelse; men hver enkelt Ting i Pakken var omhyggelig indsvøbt i rosenrødt Silkepapir. Og som Per nu stod med dem i Haanden, overgik der ham en ny Ydmygelse. Hans Øjne begyndte at fugtes. Han kunde ikke afværge det. Ja, havde han ikke skyndt sig at lukke det hele ned i en Skuffe, kunde der let være overgaaet ham den endnu større Skam, at han virkelig var kommen til at græde.

Men atter var Lykken ham huld. Ikke mange Dage efter skete der noget, der ikke alene fik ham til at glemme den bratte Udstødelse af Kærlighedens Paradis, men næsten tog sig ud som selve Skæbnegudens opmuntrende Vink til ham — en Belønning for hans Standhaftighed. Havde han længe ligget og kæmpet i Dødvande og biet paa en gunstig Vind for sin Eventyrsejlads gennem Livet, saa rejste der sig nu en Storm af Begivenheder omkring ham, der bar ham ud paa det aabne Hav.

* *
*

Allerede for noget siden var han naaet saa vidt med Arbejdet paa sit Projekt, at han havde ment igen at turde forelægge en Avtoritet det til Bedømmelse. Han havde dennegang henvendt sig til Formanden for Ingeniørforeningen, en pen-

sioneret Ingeniøroberst, hvem han oftere havde hørt omtale som en fordomsfri Mand og en indsigtsfuld Tekniker, der sad inde med betydelig Indflydelse, blandt andet var han Hovedredaktør af Foreningens meget ansete Maanedsskrift. Per havde sendt ham sine Oversigtsplaner tilligemed et Brev, undertegnet „P. Sidenius, Ingeniør", hvori han havde givet en sammentrængt Fremstilling af sine forskellige Ideer og frimodig udtalt Haabet om, at Obersten vilde erkende de fremsatte Tankers Betydning og anbefale dem til Offentliggørelse i Maanedsskriftet.

I et Par Uger havde han gaaet og ventet paa Svar, og han havde tilsidst opgivet Haabet om overhovedet at faa noget. Men nu var det, at der kom Brev fra Obersten, der skrev, at han „med særdeles Interesse" havde gjort sig bekendt med hans Udkast og bad om ved Lejlighed at se ind til ham i hans Kontortid, og medbringe de Detailplaner, han havde omtalt, for at de kunde forhandle nærmere om Sagen.

Straks da Per havde fløjet Skrivelsen igennem, bankede han med Bagen af sin Haand op paa Loftet, hvilket var Tegn til Trine om at komme ned.

„Kald paa de Gamle!" kommanderede han.

Derpaa tog han en Flaske med en Rest svensk Punsj frem fra Bunden af sit Klædeskab, opstillede tre Glas i Række paa Bordet og fyldte dem.

„Hvad er der paa Færde?" spurgte Madam Olufsen og stak sit papillotprydede Hoved ind, mens Højbaadsmanden hørtes at stolpre besværligt ned ad Stigetrappen.

„Nyheder, Madam Olufsen! ... Kom og gratuler mig!"

„Min Gud, Hr. Sidenius, er De bleven forlovet?"

„Ikke dengang, sa'e Kællingen. Bedre op, Madam Olufsen!"

„Har De vundet i Lotteriet da?"

„Saamænd, det kan man gerne kalde det ... Ligemeget! Skaal, gamle Venner! Og Tak for alt godt! Skaal, Højbaadsmand! ... Og bliv nu ikke altfor forskrækket, dersom De skulde høre noget om mig med det første!"

Allerede den næste Dag stod Per udenfor Oberstens Dør med sine Tegneruller under Armen. En Pige lukkede op for ham, og efter at have ventet lidt i en Slags Forstue, mens Pigen bragte hans Kort ind, blev han ført ind i et stort trefags Arbejdsværelse med klart Lys fra en udenfor liggende

Have. En lille, blussende, purhaaret Mand rejste sig fra Skrivebordet og gik ham livlig imøde med en Næseklemmer i Haanden. Men midt paa Gulvet standsede Manden, satte Lorgnetten paa Næsen og saae et Par Gange op og ned ad Per med alle Tegn paa at være bleven ubehageligt overrasket.

„Hvorledes?“ spurgte han. „Er det — Hr. Ingeniør Sidenius?“

„Ja.“

„Men — du gode Gud! — De er jo et purt ungt Menneske.“

„Aa,“ sagde Per lidt stødt. „Jeg er da fyldt toogtyve.“

„Ja-men ... ja-men ... saa er det hele jo en — —.“

Han vilde tydelig nok have sagt „en Misforstaaelse“ men tog sig i det og stod en Tid og vendte sig paa Hælen som et Menneske, der ærgrer sig over at have begaaet en Dumhed og ikke kan blive enig med sig selv om, hvordan han bedst skal dække over den.

„Nu ja ... sæt Dem ned,“ sagde han endelig temmelig uvillig. „Vi kan jo i alt Fald tale om Sagen.“ — Og efter med en Haandbevægelse at have anvist Per Plads i en lille Rørsofa ved Siden af Skrivebordet og anbragt sig selv i en bred Armstol foran dette, fortsatte han i samme Tone: „Som jeg altsaa meddelte Dem, har jeg — mellem en Bunke Urimeligheder for ikke at sige Galskaber — fundet et og andet i Deres fremsendte Planer, som — maaske — kunde fortjene nogen Paaagtning. Det vil rigtignok sige, selve Deres Ide om et storartet jysk Kanalanlæg og hvad De har sat i Forbindelse dermed finder jeg — mildest talt — altfor ungdommeligt. Den Ting lader jeg altsaa rolig ligge. Hvad derimod Tanken om en Omregulering af de østlige Fjordindløb angaar, saa hviler den jo i hvert Fald paa et nogenlunde fornuftigt Grundlag ... ligesom Maaden, hvorpaa De har tænkt Dem Sagen udført, jo virkelig røber delvis nye Synspunkter og nye Iagttagelser.“

Mens han talte, drejede han langsomt en Lineal rundt i sin Haand og betragtede Per med et skarpt Blik over sin Lorgnet, der sad i en næsten vandret Stilling helt ude paa den rødlige Næse. Hans Tone var lidt efter lidt bleven noget mindre afvisende. Pers sunde, skulderbrede Skikkelse tiltalte øjensynlig den gamle Militær. Og pludselig standsede han

midt i sin Tale for i fornyet Overraskelse og med begge Hænderne plantet i Siden at udbryde:

„Men — for al Landsens Ulykke! — hvordan er De, unge Mand, kommen paa den forrykte Ide at lave hele dette taabelige Projekt? Nogen praktisk Betydning kan det jo dog umulig have for Dem. Og De ser mig, ærlig talt, mere ud til at have haft smukke Pigebørn og den Slags Ting i Hovedet end Logaritmer og Jordareal-Beregninger."

Per fandt det rigtigst at smile af Bemærkningen, skønt den ikke tiltalte ham. Og nu fortalte han ganske aabenhjertig, hvorledes han i en Aarrække havde syslet med Opgaven, der paa en Maade havde beskæftiget ham lige fra hans Drengetid. Og da han først havde faaet Munden paa Gang, blev han hurtig veltalende og udtrykte sig med ret ubehersket Selvfølelse om Sagens Betydning. Idet han blandt andet støttede sig paa Henvisninger til Udlandet, erklærede han det for sin Overbevisning, at Avtoriteterne herhjemme, siden vi var begyndt at bygge Jernbaner, i utilgivelig Grad havde forsømt Udviklingen af Landets naturlige Samfærdselsveje, Vandløbene, der overalt henlaa næsten ubenyttede og efterhaanden vilde gro ganske til, til største Skade for Landets Trivsel og Befolkningens Vel.

Obersten, i hvis Ansigt der under hele denne Tale havde spillet et Smil, brød efter denne sidste Tirade uvilkaarlig ud i Latter.

„Hør, De er — ved Gud! — et modigt Mandfolk! Tror jeg ikke, Deres Projekt ovenikøbet skal være en Udfordring til os gamle Parykker, der saa skammeligt har vanrøgtet Landets Interesser! Og saa forlanger De tilmed at faa Lov til at kritisere og forhaane os i vort eget Tidsskrift. Det maa jeg sige, det er le comble! ... Er det Deres Detailplaner, De medbringer der? Lad mig se dem!"

Per udrullede sine Tegninger, een efter een, og lagde dem foran ham paa Skrivebordet.

„Du godeste Gud!" udbrød Obersten forskrækket. „Det er jo et helt Arkiv! Hvor har det dog kunnet falde Dem ind. Det er jo det rene, skære Vanvid, kære! ... Og med alt dette ser jeg endnu ikke det Udkast til Fjordreguleringerne, vi talte om. Det interesserer mig unægtelig mest."

Per udrullede sin sidste Tegning, en mægtig Karton, der næsten dækkede hele Bordet. Det var Resultatet af et halvt

Aars Jernflid, som forelaa paa dette Blad. Det var Omrids og Tværsnit og Parallelværker, Indbygninger, Faskinbeklædninger, Støttemure o. s. v., — alt omhyggeligt, næsten pertentligt udført lige til Maalestokkene og de ligesom prentede Overskrifter.

Obersten satte sin Lorgnet fastere paa Næsen og tog en Passer frem af sit Bestik.

„Som De maaske veed," — ytrede han efter en Tavshed, hvormed han ufrivillig tilkendegav, hvor imponeret han var, „som De maaske veed, tænkte man for en halv Snes Aar siden virkelig paa en Uddybning af netop dette Fjordindløb og en Ombygning af Havnen. Jeg blev dengang selv raadspurgt i den Anledning ... og muligvis var det tildels paa Grund af de Erindringer, der vaktes hos mig gennem Deres Projekt, at det ... at jeg ... Naa, tag nu en Stol og flyt Dem herhen ... og fortæl mig saa, hvordan De har tænkt Dem det."

I mere end en Time sad de to Mænd ved Siden af hinanden, fordybede sig i Udmaalinger og Beregninger. Gang efter Gang kastede Obersten Passeren fra sig og erklærede det hele for Galmandsværk; men et Øjeblik efter kunde han saa igen udtale sig med varm Anerkendelse om et eller andet lykkeligt Fund, en klog Terrænbenyttelse, en vel afpasset Funderingsmetode eller lignende. Per var hele Tiden fuldkommen rolig, viste sig i Modsætning til den Ældre som Koldblodigheden selv. Med klog Beregning gav han efter paa alle mindre væsentlige Punkter for med des større Virkning at fastholde sin Mening der, hvor Hovedangrebene paa hans Arbejde blev ført. Den lange Forhandling udviklede sig efterhaanden til en Slags Holmgang mellem den unge og den gamle Ingeniør, hvorunder den sidste mer end een Gang blev bragt til Tavshed, undertiden endog til Indrømmelser. Ja, saa ivrig blev tilsidst den gamle Oberst, at ogsaa det før saa haanligt affejede Kanalprojekt med dets Sluseværker og store Vestkysthavn blev taget frem til nøjere Undersøgelse.

Ganske rød af Anstrengelse skød han pludselig alle Papirerne fra sig og sagde:

„Lad mig beholde alle disse Ting en otte Dages Tid. Vi maa jo se at faa noget bragt ud af det, ... at skille Klinten fra Hveden, den forskrækkelige Masse Klinte! Før der kan være Tale om at faa det frem i Maanedsskriftet, maa det hele

jo sammentrænges ... jeg skal forsøge, hvad jeg kan udrette. Nu, da jeg bedre forstaar Deres Tanker, indrømmer jeg, at Planen bør ses i Sammenhæng, maa fremstilles i sin Helhed for at komme til sin Ret. Som et rent Tankeeksperiment betragtet er den jo i hvert Fald ganske morsom og vil sikkert interessere i Tekniker-Krese. De har Ideer, unge Mand! ... Hvor gammel var det, De sagde, De var?"

„Toogtyve."

„En lykkelig Alder! ... Altsaa, kom til mig om en Ugestid."

Obersten trykkede hjertelig og kollegialt Pers Haand til Afsked.

„Det er dog Pokker til Øjne, De har!" sagde han pludselig, idet han blev ved at holde om hans Haand. „Hvor har De faaet *dem* fra? De ser paa Folk ligesom en sulten Ulv. Naa — god Jagt!" endte han leende og slog endnu engang sin Haand i hans.

Da Per traadte ud paa Gaden, syntes Verden ham forvandlet. Luften var saa mild, Himlen var bleven højere og Menneskene saa underlig smaa.

Nu bare rolig! tænkte han og tvang sig til at se ganske nøgternt paa Sagen. Herregud — det hele var jo kun kommet, som han havde vidst, at det maatte komme engang. Naar Tidsskriftheftet forelaa, vilde han ikke engang sende det til nogen, heller ikke til Forældrene eller andre af Familjen, — det kom dem saamænd nok ihænde alligevel. Og det havde jo altsammen foreløbig ingenting at betyde. Dette var bare det allerførste, lillebitte Skridt ad Navnkundighedens Bane. Nu galdt det om at samle sig til det næste og større. Hvad der forestod, var den langt vanskeligere Opgave at føre Ideerne ud i Livet, at skabe Stemning for dem, at vinde dem Tilhængere baade blandt de Styrende og ude i Befolkningen.

I de følgende Dage drev han igen en Del omkring paa Billardstuerne for at faa Tiden til at gaa og døve sin Utaalmodighed, indtil han paany kunde vise sig hos Obersten. Saaledes kom han en Aften ind i en Kafe ved Kongens Nytorv og stødte her paa Fritjof, hvem han ikke havde set siden hin Samtale efter Orgiet i „Gryden", da den lodne Kæmpe i Drukkenskab havde aabenbaret sig som en spag og skælvende Konfirmand. Nu tronede han atter her i al sin Kunstnermajestæt som det talende Midtpunkt i en Kres af unge, tavse Skøn-

hedsdyrkere, der alle ligesom han var klædt i Selskabsdragt og sad og drak Sodavand og Kognak efter en Grosserermiddag. Han havde skubbet sin store, graa Rubenshat bag ad Nakken og hvilede Hænderne paa Knappen af en frygtindgydende Bambusstok, der var plantet mellem hans fremstrakte Ben.

„Guds Død! Er det ikke Salomons unge Aladdin!“ udbrød han højt, da Per kom ind, og hilste ham med en naadig Haandbevægelse. „Hvor har Lampens Aand haft Dem henne i saa lang Tid? — Sid hos!“

Men Per følte ingen Lyst til at blive optaget i det Selskab og tog Plads for sig selv ved et Bord ved Siden af. Paa Fritjofs fornyede Spørgsmaal om, hvorfor han havde været usynlig saa længe, svarede han kort, at han havde været optaget af Arbejde.

Fra Fritjofs store Legeme udrullede en olympisk Latter.

„Ja, det er sandt! De hører jo ogsaa til disse moderne Nytte-Mennesker, som Nathan er begyndt at gøre Skrabud for. Jeg takker! — Saa har De maaske været beskæftiget med at tappe Vandet af en eller anden af vore uskyldige Smaasøer — hva'? Eller De har maaske fundet paa at hugge Møens Klint op i Skærver og lave Mørtel af den? Eller paa hvilken anden Maade har De gjort Dem fortjent af Fremskridtet og bidraget til vort Fædrelands Forskønnelse og Forbedring?“

Per saae ud over Kredsen af de unge Kunstnere, der sad i højtidelig Dvaskhed og hang over Stoleryggene, som rugede de over indre Aabenbaringer. Og han henkastede, idet han tændte sig en Cigar:

„Det er dog vist ganske godt, at vi ikke allesammen fødes med Geni til at skabe Paradiser — paa et Stykke Lærred.“

„Nej, naturligvis! Leve Industrien! Op med de stinkende Fabriksskorstene, og Vorherre forbedre vort Kloaksystem! Sig mig, unge Mand, har De nogensinde rigtig set, hvordan den ser ud, en saadan nymodens Lyksalighed, fabrikeret paa Maskine? Tjen mig i en Dag at ulejlige Dem ind i en af vore Smaagader og se paa den kælderblege Yngel, der vrimler der som Mider i en raadden Ost. Eller spankuler ind i de fine Røverkvarterer, gaa op til Millionær-Jøderne med deres fede Fruentimmer ... Raaddenskab over det hele, min Ven! Aa, Gud hjælpe os! Og det skal kaldes for Fremskridt! Det skal

være Videnskabens Velsignelser! Gud hjælpe os, si'er jeg! — Nej, saa priser jeg dog hellere et troskyldigt Fæ af en Bondemand, der synger velfornøjet bag Ploven og lader sin „Vorherre“ om Verdensforbedringen. Han er alligevel mere Menneske end alle de moderne Fremskridts Jøde-Trompetere tilsammen. — Hvad mener I?“ henvendte han sig til sine tavse Bordfæller, der svarede med en bifaldende Mumlen.

Paa Grund af Fritjofs lidt omtaagede Tilstand forundrede Per sig slet ikke over Udtalelsen, der mindede om hans Ord hin Nat i „Gryden“. Derimod forstod han ikke disse idelige, haanske Hentydninger til Dr. Nathan, af hvem Fritjof før havde været en saa højrøstet Beundrer. Men han fandt det ikke Umagen værd at fortsætte Samtalen og gav sig med et Skuldertræk til at læse i en Avis.

I det samme blev Døren ud til Gaden revet op. Damer i Teatertørklæder og Herrer med Overfrakkerne hængende løst over Skuldrene stormede ustandselig ind og optog i Løbet af faa Minutter hver Siddeplads i den før næsten tomme Kafe. Der havde fundet en Førsteopførelse Sted paa den kongelige Scene denne Aften, og alle disse Mennesker førte med sig ligesom Luftningen af en bevæget Femteakts Sindsophidselse og Spænding. Det summede om Ørene med Forfatterens og Skuespillernes Navne; Rollerne drøftedes, og Stykkets Mening vakte mange Steder en lidenskabelig Diskussion. Men ogsaa Fritjof og de andre Kunstnere, af hvilke flere trods deres Ungdom allerede havde et almenkendt Navn, vakte efterhaanden megen Opmærksomhed mellem Gæsterne. Rundt om ved Bordene stak man Hovederne sammen, pegede og hviskede. Henne for sig selv i en Krog sad en ung, bleg Mand, der ligeledes samlede mange Øjne om sin mefistofeliske Skikkelse. Det var Digteren Povl Berger, en af den store Enevoldsens mange Elever og almindelig betragtet som literær Arvtager efter denne Sprogets Forfiner, der nylig var død under Udarbejdelsen af en Eftersætning. Per hørte nogle Damer ved Nabobordet tale interesseret om ham og hans Digte. Selv huskede han ham nu ogsaa fra Fritjofs store Bakkanal i „Gryden“. Det var ham, der var sprunget op paa en Stol for at udbringe Dr. Nathans Skaal og tilsidst i fjollet Vildskab havde knust Glasset mellem sine Fingre.

Og med eet faldt der en dyb Mistrøstighed over Per, mens

han saae ud over denne Staahej. Han kunde ikke lade være at tænke paa, at hvor meget det saa end lykkedes ham at udmærke sig paa sit Omraade, vilde han dog aldrig kunne gøre sig Haab om at opnaa en Berømmelse som saadan en Smule Versemager, hvis Navn øjeblikkelig kom paa alles Læber. Naar hans Ideer nu blev offentliggjorte, vilde hans Navn neppe trænge udenfor Teknikernes snevre Kres. Mens Aviserne ofrede Spalter paa at anmelde den første den bedste Kærlighedsnovelle, vilde de rimeligvis bare omtale hans Værk i en lille Petit-Notits. Ja, dersom han havde skrevet et Digt om Havet eller *malet* et Vandløb i Stedet for at udkaste Kanalprojekter — —

Idet han rejste sig for at gaa, kunde han ikke lade være med at vende sig mod Fritjof og sige:

„Jeg synes forresten ikke, de Herrer Skønaander har noget at beklage sig over hertillands. De ser selv, hvilken Ravage en stakkels Teaterpjes kan afstedkomme. I otte Dage vil hele Byen snakke om denne store Begivenhed."

„Naa ja! Hvad Djævlen vil De i Grunden ha'e, Folk ellers skal interessere sig for i dette Land?"

Per følte sig slaaet af Ordet. Han saae et Øjeblik tavs paa ham.

„De kan have Ret," sagde han. Og idet han derpaa saae ud over Kunstnerkresen med et hvast Blik, der ligesom tilslyngede den en Udfordring, føjede han til: „Men vent — det skal snart blive anderledes!"

„Igen en gal Mand!" sagde Fritjof, da han var gaaet, og drak ud af sit Glas. Og avtomatisk greb hans Bordfæller ogsaa deres og mumlede bifaldende.

* *
*

Per styrede ikke sin Utaalmodighed længer end akkurat de otte Dage, Obersten havde forlangt til Betænkningstid. Men da han den niende Dag atter stod i dennes Arbejdsværelse, fandt han en helt anden Mand end den interesserede Kollega, med hvem han Ugen før havde taget en saa opmuntrende Afsked. Obersten hverken gav ham Haanden eller bød ham tage Plads. Med en bulderbasagtig Bryskhed, som dog aabenbart dækkede over nogen Forlegenhed gav han ham

straks alle hans Tegninger tilbage, idet han sagde, at han ved nærmere Undersøgelse alligevel ikke fandt disse Forsøg egnet til Optagelse i Tidsskriftet.

„Det hele er for umodent. Men De er ogsaa altfor ung til saaledes at gaa paa egen Haand ... Og De har jo ikke engang taget Deres Eksamen ... er ikke Kandidat, efter hvad jeg hører."

Naa saadan! — tænkte Per. Han har været forsigtig og anstillet Undersøgelser ... rimeligvis forhørt sig hos selve Professor Sandrup. Ja, vent!

Obersten havde imidlertid stillet sig hen foran Porcellænsovnen i den anden Ende af Stuen og mønstrede herfra med Mistænksomhed hans Person og Paaklædning lige ned til Støvlerne, — ja kastede endog et undersøgende Blik hen paa hans Hat, som Per ved sin Indtræden havde lagt fra sig paa en Stol ved Døren.

„Deres Navn er Sidenius," sagde han efter nogen Tavshed. „Er De maaske af den bekendte Præsteslægt af dette Navn?"

Som altid, naar Per fik dette Spørgsmaal, lod han, som om han overhørte det. Og nu begyndte han i en ret udfordrende Tone at ironisere over Oberstens saa pludselig ændrede Dom over hans Arbejdes Værd. Men Obersten afbrød ham hastig og noget nervøst med at sige, at en fortsat Diskussion var ganske unødvendig og fuldstændig ørkesløs. Hans Anskuelser om denne Sag, sagde han, lod sig ikke rokke.

Det var let at se, at han ønskede at blive Per kvit hurtigst muligt. Det saae næsten ud, som om han ikke *vilde* lade ham komme til Orde — af Frygt for igen at paavirkes til Gunst for ham.

„Jeg beklager," sagde han tilsidst i en mere velvillig Tone og traadte igen nogle Skridt frem, „jeg beklager, i Fald jeg med mine Ord forleden skulde have vakt falske Forhaabninger hos Dem; men jeg tvivler iøvrig ikke om, at jeg ved mit Afslag handler i Deres egen velforstaaede Interesse. Jeg frakender Dem ikke Evner; men foreløbig trænger De først og fremmest til en klarere Erkendelse af, hvad De mangler. Naar man er toogtyve Aar, skal man overhovedet ikke have anden Ærgerrighed end den, der gaar ud paa at lære. I hvert Fald har vort Tidsskrift ikke til Opgave at tage sig af unge Menneskers umodne Forsøg."

Efter disse Ord vendte han sig bort med en Haandbevægelse, der skulde tilkendegive, at Avdiensen var sluttet.

Men Per blev staaende.

„Hvor affældig mener Obersten, jeg skal være for at kunne gøre mig Haab om at faa mit Arbejde anerkendt?“

Krebserød i Ansigtet vendte den gamle Militær sig med en Hastighed, saa Gulvtæppet slog Folder omkring hans Fødder.

„Er De gal?“ brød han ud — men ved Synet af Pers dirrende, dødblege Kinder betvang han sig. Han saae, at det trak op til Haandgribeligheder, og af Frygt for at faa Skandale nøjedes han med paany at lade ham vide, at han fandt det ørkesløst at fortsætte Samtalen.

„Jeg har dog endnu et Par Ord at sige Dem, Hr. Oberst,“ sagde Per. „De vil komme til at fortryde, at De har vist mig Døren.“

„Jeg tror, De vover at true mig!“

„Kald det, hvad De vil. Men næste Gang, vi mødes, er det *Dem*, der søger *mig!* ... De har taget fejl af mig, Hr. Oberst ... og jeg af Dem. Havde jeg kendt Dem bedre, skulde jeg saavist ikke have ulejliget Dem. Paa Gensyn!“

Den gamle Militær havde under denne Tiltale staaet og kogt af Raseri. Men han svarede ikke. Der stod en Strid i hans Indre. Da Døren lukkede sig efter Per, gik der et Ryk igennem ham, som vilde han kalde ham tilbage. Men med et „Aa, den Dreng —“ vendte han sig om og gik tilbage til Skrivebordet, hvor han i sin Forbitrelse gav sig til at rode frygtelig om i nogle Papirer.

Lidt efter kom hans Frue ganske forskrækket ind fra Dagligstuen ved Siden af og sagde:

„Hvad var dog det for et Menneske, der var inde hos dig? Du gode Gud! Han slog Entredøren i efter sig, saa der faldt et stort Stykke af Loftsgesimsen.“

„Ja saa! ... Ja, han vil vist komme til at gøre Ulykker paa mere end Loftsgesimser, den Fyr!“

„Men hvad var det da for En?“

„Ja, sig mig det, du! En Forrykt, antager jeg. Eller en Charlatan! ... Maaske et Geni! ... Tiden vil vise det.“

SJETTE KAPITEL

En Søndag Formiddag i Begyndelsen af April, en Foraarsdag med stille Vejr og høj Himmel, sad Per udenfor Restaurationen paa Langelinje og saae ud paa den uophørlig forbidragende Strøm af Spaserende, der efter Kirkegang og Frokost var kommen ud for at sole sig lidt og forfriske Lungerne med Saltvandsluft.

Hans Ydre havde forvandlet sig i Løbet af de sidste Maaneder. Han var bleven mager (hvad dog ikke misklædte ham), og det Hageskæg, han havde lagt sig til i den bestemte Hensigt at gøre sig ældre af Udseende, gav hans Ansigt mere Karakter. Ikke heller Udtrykket var længer det gamle sorgløse og lidt forsorne. Som han sad der med Haanden under Hovedet og stirrede ud over de søndagspyntede Spaserende, var det ikke svært at se paa Blikket og de sammentrukne Bryn, at han var en ung Mand, hvem Livet havde beredt den første, alvorlige Skuffelse.

Det var nu virkelig gaaet ham saare ilde. Han, som hidtil under Tilrettelæggelsen og Opbygningen af sin Fremtid havde besiddet den stærke Selvtillids Taalmodighed og været saa omskuende, saa behersket, til Tider saa klogt beregnende, havde efter Sammenstødet med Oberst Bjerregrav aldeles tabt Besindelsen. I Haab om at kunne faa Hævn over Obersten og Professor Sandrup, eller hvem det nu var, der havde staaet hans Fremgang imod, havde han ikke alene søgt en Række andre af Standens Førstemænd der i Byen og vist dem sit Arbejde; han var ogsaa gaaet rundt til Dagbladenes Redaktioner for at faa indrykket Artikler om sine Ideer; ja han havde tilsidst gjort et desperat Forsøg paa at faa Audiens hos selve Indenrigsministeren for at forestille ham, hvor paatrængende nødvendigt det var at skride til en fuldstændig Omordning af vort hele Vandbygningsvæsen. Og

allevegne havde han kun mødt Smil og Skuldertræk, naar man ikke ligefrem havde vist ham Døren.

En Ulykke for ham var det nu under al denne Modgang, at han stod saa ensom, uden Tilknytning til noget Menneske, med hvem han kunde tale fortrolig om sine Skuffelser, og som kunde skaffe hans Harme Luft. Nu slog Forbitrelsen ind, gjorde ham menneskesky og avlede i Mørket sygelige Forestillinger om at være Genstand for en bevidst, planlagt Forfølgelse. Sine forhenværende polytekniske Medstuderende undgik han overalt. Han indbildte sig, at de allesammen ansaae ham for forrykt (hvad forresten adskillige af dem virkelig gjorde). I „Gryden" havde han ikke sat sine Ben i over et Aar, skønt han vidste, at Lisbeth forlængst havde trøstet sig med en anden. Han var kommen til at nære formelig Afsky for Kunstnere, disse Nationens Kæledægger, som drev det samme hysteriske Afguderi med Naturen som Præsterne med det Hinsides og som derfor ogsaa betragtedes som benaadede Væsner, „Aandens" Budbringere mellem Himmel og Jord. Naar det kom til Stykket, var disse Lærredstilbedere og Stemningsprædikanter i al deres Latterlighed slet ikke saa uskyldige eller ufarlige, som han havde troet. Ogsaa de havde været med til at undergrave Troen paa Mennesket som Jordens Herre og enevældige Behersker.

I det hele genvaktes hos ham i disse Modgangens Dage den dystre, stridbare Ensomhedsfølelse, der havde fulgt ham under Opvæksten i Barndomshjemmet. Som han *der* havde følt sig hjemløs mellem Forældre og Søskende, følte han sig nu som en vildfarende Fremmed i hele det hjemlige Samfund. Han saae i sine Landsmænd lutter selvgode Sidenius'er, der overkalkede deres smaaborgerlige Klejnmodighed med Farisæerens hovmodige Ringeagt for denne Verdens Glans og Herlighed; og han tænkte ofte paa, hvad det maatte være for en Velsignelse for Katolikerne, at deres Præster ikke giftede sig, at ikke al den aandelige Vanførhed, der opklækkedes af Kirkens falske Ydmyghed, og som i de protestantiske Lande gik i Arv fra Slægt til Slægt, forplantede sig ud i Befolkningen opefter og nedefter og endevendte alle Begreber ligesom i Kong Pukkelrygs Land, hvor det Smaa kaldtes stort og det Skæve lige.

Nu havde han tilmed haft andre Genvordigheder at kæmpe mod, blandt andet Pengebekymringer. Skønt han i den sidste

Tid igen havde levet saa sparsommelig som nogen fattig Student, havde opsøgt Borgergadekvarterets allerbilligste Kælderrestavrationer og spist sammen med Droskekuske og Bybude, var Arven efter Neergaard næsten opbrugt. Han havde regnet ud, at hans Penge i det højeste vilde kunne strække til endnu et Par Maaneder. Og hvad saa? Skulde han saa igen begynde at være Drengepisker? Eller gaa Tiggergang til Fabrikanter og Haandværksmestre for at faa Kopieringsarbejde? ...

Desuden havde han Kærlighedssorger, forsaavidt som han dog aldrig ganske kunde glemme Fransisca. Han kunde undertiden sidde helt bevæget og betragte et Par opbevarede Smaaerindringer om hende: en hentørret Blomst, hun engang havde fæstet i hans Knaphul, et Gækkebrev, hun havde skrevet til ham med Spejlskrift, et blaat Silkebaand, han en Aften havde røvet fra hendes Hals. Ja, naar han i Mørkningstiden gik sine ensomme Spasereture og saae de andre unge Mænd, der i bedste Forstaaelse med alle himmelske og jordiske Autoriteter nød Solnedgangen og Foraarsluften med deres Kærester eller unge Koner under Armen, kunde der komme Øjeblikke, dâ han overfaldtes af sin gamle Svaghed og spurgte sig selv, om han ikke havde ofret sin Lykke for et Blændværk, om han ikke lige saa godt først som sidst kunde skrinlægge alle stolte Drømme og blive som de andre, beskedent dygtiggøre sig til en eller anden haard Kontorstol for engang i Tiden at gifte sig med Fransisca og blive en velagtet Borger og glad Familjefader i Kong Pukkelrygs Land.

Og dette var endda ikke alt. Som om alle Magter havde sammensvoret sig for at prøve hans Standhaftighed, var han for et Par Dage siden bleven opskræmt af en uhyggelig Begivenhed derhjemme i Hjertensfrydgade, idet Højbaadsmanden pludselig var død. Den gamle Mand havde om Formidmiddagen foretaget sin sædvanlige Runde over Amalienborg Plads, gennem Borgergade og ind til Antonistræde og befandt sig paa Hjemvejen, da han paa Hjørnet af Goters- og Adelgade pludselig sank sammen og blev liggende paa Stenbroen. Han havde akkurat haft Samling nok til at fremstamme sit Navn og sin Bopæl, og gennem en tæt Sværm Nysgerrige, der øjeblikkelig havde samlet sig, var han bleven baaret ind i en lukket Droske og kørt til sit Hjem. Her stod hans Kone netop og kiggede efter ham i Gadespejlet, da Drosken

standsede udenfor; og i det samme hun saae en Politibetjent stikke sin Arm ud af Vognvinduet for at aabne Døren, forstod hun, hvad der var sket, og foer ned ad Trappen. Per, der havde opholdt sig paa sit Værelse og pludselig mærkede Uro i Huset, var gaaet ud paa Gangen for at høre, hvad der var paa Færde; og herfra havde han da set, hvorledes Madam Olufsen ude foran Vogndøren resolut skubbede Betjenten til Side og et Øjeblik efter kom ind i Huset med Højbaadsmandens slapt nedhængende Legeme i sine Arme. Ganske alene uden at ville modtage nogen Hjælp, havde den 73-aarige Kone baaret sin døende Mand op ad den stejle Stigetrappe, mens Politibetjenten med embedsmæssig Værdighed fulgte bagefter bærende Olufsens graa Cylinderhat og brune Stok. Efter at der i Hast var skikket Bud efter en Læge, og mens den af Ulykken ganske fortumlede Skibstømrerkone i Stuen for egen Regning løb efter en Præst, havde Per og Betjenten været Madam Olufsen behjælpelig med at bringe Manden i Seng, hvor han saa faa Minutter efter udaandede med Hovedet paa hendes Bryst.

Per havde siden den Dag ikke følt sig veltilpas derhjemme i sine Stuer. Det var første Gang, Døden traadte ham saa nær. Billedet af det stive, uskønne Lig, der laa deroppe lige over Hovedet paa ham og gabede, havde holdt ham vaagen om Nætterne; og om Dagen, naar han sad ved sit Bord med Hovedet mellem Hænderne og stirrede fortabt ned paa sine Tegninger — disse fem-seks ulyksalige Blade, der havde magtstjaalet al hans Tanke og Vilje — da var det for ham, som om den Dødens Stilhed, der rugede over Huset, den Gravkulde, der trængte ned til ham gennem Loftet, spottede al hans Møje ved at minde ham om, hvor ringe og fattig selv den sejrrigste Skæbne blev overfor Dødens Vælde, hvor sekundkort selv det længste Menneskeliv var i Sammenligning med Intethedens Uendelighed.

Han havde slet ikke været hjemme hele det sidste Døgn. For at dræbe Tankerne havde han drevet om paa Kafeer og Billardstuer og havde tilbragt Natten i Selskab med en fremmed Kvinde, en af Gadens barmhjertige Søstre, og sad nu her med et tømt Glas — jaget gennem Byen af den ham fra Barndommen saa forhadte Lyd af Kirkeklokkerne, der havde forfulgt ham den hele Formiddag som en besværgende Mumlen. Aldrig følte han sig saa fredløs, aldrig saa mistrøstig og modløs som

paa en saadan Helligdag, naar han gik mellem Gadernes lange Rækker af tilskoddede Butiker og saae alle Parker og Spasereveje fulde af søndagsglade Borgere. Her kom en fednakket Herre med Næsen i Sky og Hænderne bag paa Ryggen, — en Jurist (skønnede han), maaske en Aagerkarl, en Tyvekæltring, der i en eller anden Kirke havde hentet sig Absolution for Ugens Synder og nu luftede sit genfødte Menneske med en Havannacigar i Munden. Og *der* kom en anden fednakket Herre, en Tvillingbroder til den første, med en yppig, blond Dame under Armen og en henrivende lille Pige ved Haanden, — en lykkelig Familjefader, der havde fundet sit Kald her i Livet som Agent i Tinknapper eller maaske grundet en velsignelsesrig Eksistens paa en Forretning med Klosetpapir. Og der kom Studenter og Soldater, leende unge Piger og surt smilende gamle Damer, alle udluftende hver sit lille, hyggeligt indrettede Sneglehus, der for dem betød den hele Verden. Beskedne Folk! Lykkelige Mennesker! Brave, rettroende Sidenius'er.

Han foer sammen ved det hæse Stød i en Dampfløjte. En stor Fragtdamper gled ud af Havnen under kraftige Stempelslag. Solen spejlede sig i dens sortmalede Skrog, og Røgen væltede ud over Skorstensranden som Bunker af sort Uld. Kaptajnen stod paa Kommandobroen med Haanden paa Signalskiven. Over Agterstavnen saaes det engelske Handelsflag.

Der vaagnede ved dette Syn en heftig Længsel hos Per efter at rejse ... efter at komme bort og begynde sit Liv fra nyt i en anden Jordbund, mellem andre Mennesker ... at søge over til Amerika, til Avstralien eller endnu længere bort, til et andet fjernt og ukendt Land uden Degnesjæle og uden Kirkeklokker.

Tanken var ham slet ikke fremmed, Fristelsen ikke ny. Og hvad hindrede ham vel egentlig? Han kendte intet til den Hjemstavnens Trolddomsmagt, som Neergaard hin Nat havde talt om og selv var bleven et Offer for. Med det gamle Nyboderhjems forestaaende Opløsning vilde han tilmed miste sin allersidste Tilflugt herhjemme. Og *var* det ikke haabløst at vente sig nogen Fremtid i dette lille vanrøgtede Land, der af Skæbnen syntes bestemt til en snarlig Undergang? Han havde i disse Dage efter Højbaadsmandens Død ofte maattet tænke paa, hvad den Gamle havde fortalt ham om sit lange Livs Oplevelser, der strakte sig lige fra Skærtorsdagsslaget derude paa Reden, til hvilket han havde været Vidne fra sin Moders Arm,

og ned gennem den lange Række af Ydmygelser, den enestaaende Sønderlemmelse, hvortil hin Paasketorden havde været Indledningen. Men hvorfor blive ved at klamre sig til et dødsdømt Land, der i Løbet af et Menneskes Liv var svundet ind til en Ruin, sygnet hen til et blegt og slapt Rudiment paa Evropas kraftsvulmende Legeme?

Et nyt Liv! En anden Jord, en anden Himmel! ... Der ligesom groede nye Kræfter frem i ham, blot han tænkte derpaa. Mens hans Øjne blev ved at følge den bortdragende Damper, vaagnede alle Drengetidens Fribytterlyster igen i hans Blod. Han sagde til sig selv, at derude — langt borte — ventede maaske den store Sejrslykke ham. Derude skulde maaske Barndommens gyldne Drømme opfyldes. *Der* kunde han maaske endnu virkelig vinde Prinsessen og det halve Kongerige, — selv om Prinsessen var sort, og Kongeriget en Palmeø i Sydhavet!

Der faldt i dette Øjeblik en Skygge henover hans Bord. Foran ham stod en lille, modeklædt Herre med opløftet Hat og et henrykt Smil i Ansigtet, — Ivan Salomon.

„Syntes jeg ikke nok, det var Dem! ... Hvor det var morsomt! Det er saa længe, siden jeg har set Dem! Jeg tror virkelig, De undgaar Deres gamle Venner. Hvorledes lever De dog?“

Per rejste sig halvt op og mumlede nogle Ord. Han var ikke videre glad for dette Møde men bad dog den anden tage Plads.

Salomon satte sig paa den modsatte Side af Bordet og slog et Par rappe Slag med Haandtaget af sin Stok paa dets Jernplade for at hidkalde en Tjener.

„Er der ikke noget, jeg tør byde Dem?“ spurgte han. „Jeg ser, Deres Glas er tomt. En Absint?“

„Tak, jeg skal ingenting have.“

„Et Glas Øl maaske? Eller et Glas Vin ... Et Glas engelsk Portvin f. Eks. Kan det ikke friste? Det er første Klasses Varer, der serveres her.“

„Mange Tak. Jeg skal ikke have noget,“ gentog Per meget bestemt, idet han melankolsk tænkte, at han jo virkelig her alligevel havde en Ven, endog en Beundrer. Og han mindedes et Ord, han engang havde hørt eller læst, at Ingen var saa ene, han havde jo sin Nar.

Salomon bestilte et Glas Isvand til sig selv og bød Cigaretter af et Sølvetui.

„De har naturligvis siddet begravet i Arbejde, Hr. Sidenius! I store Opfindelser! Det er derfor, De har søgt Ensomhed, ikke sandt? Det har jeg netop tænkt mig. — Naa, skal Bomben snart springe? Tør Verden snart vente sig en Overraskelse fra Deres benaadede Haand?"

Per svarede kun med et Skuldertræk.

„Jeg vil betro Dem, at der ventes paa Dem. Ventes med Længsel. Jeg siger altid til Folk, der klager over, at der ikke mere sker noget af Betydning herhjemme, — vent, siger jeg, der er i Færd med at gro en ny Slægt op i vort Fædreland. Fra den vil Revolutionen komme."

Per vilde stadig ikke ind paa det Emne. Han følte sig ogsaa altid ubehagelig berørt af Salomons Smiger, fordi den saa ublufærdig afdækkede Tanker og Forhaabninger, han mangen Gang knap rigtig havde Mod til at tilstaa for sig selv.

„Har De læst Nathans sidste Afhandling i „Lyset"? De kender den ikke? ... Aa, den skal De læse! Den er netop noget for Dem! Aldeles ypperlig, siger jeg Dem! Som han *der* afklæder indtil Nøgenhed, hvad han kalder vore udmalkede Æstetikere herhjemme, og raaber Initiativets og de dristige Handlingers Mænd i Gevær, ... vidunderligt!"

Per saae overrasket op.

„Dr. Nathan?" sagde han.

Han mindedes med eet hin sidste Kafé-Samtale, han havde haft med Fritjof, og hvorledes denne idelig havde hentydet til den jødiske Skribent paa en Maade, han ikke dengang havde forstaaet eller havde brudt sig om at forstaa. Nu gjorde Salomons Meddelelse ham alligevel nysgerrig. Han spurgte, hvad det i Grunden var for noget, denne Universitetsdoktor havde skrevet, og øjeblikkelig tilbød den anden at laane ham den nævnte Afhandling.

„Gør Dem ingen Ulejlighed," sagde Per afværgende. „Jeg faar den dog næppe læst." — Og efter at have lagt sig tilbage i Stolen tilføjede han henkastende: „Jeg tænker nemlig saa smaat paa at udvandre."

„Vil De rejse?"

Det lød næsten som et Angstskrig.

„Jeg tænker paa det."

„For bestandig?"

„Maaske."

Den lille Ivan slog Øjnene mod Jorden og sad en Tid tavs.

Han havde paa anden Haand hørt noget om Pers Projekt og om Oberst Bjerregravs og Professor Sandrups afvisende Holdning overfor det; men han havde ikke villet tro paa Muligheden af, at man i vore Dage kunde udsættes for en saadan Miskendelse.

„Naa ja," sagde han. „Jeg forstaar det egentlig godt, at De føler Trang til at komme bort. Der er — foreløbig — neppe nogen gunstig Jordbund for Dem herhjemme. Jeg kommer til at tænke paa et Udtryk, De engang brugte om vort berømmelige polytekniske Læreværk. De kaldte det „en Udrugningsanstalt for Kontorister". Jeg finder det Udtryk aldeles mageløst. Og det er upaatvivlelig fuldkommen rammende. Alt i vor Tid indrettes jo paa at fremelske Middelmaadigheden. Der er ikke længer Plads for Undtagelserne, ingen Forstaaelse af, ja ikke engang nogen Trang til det særegne, det fremragende, det banebrydende. Det er, som Nathan skriver, — vi har altfor længe plejet en letfærdig Omgang med Fantasien og derved i betænkelig Grad svækket Nationens Viljekraft."

„Skriver han det?"

„Aa ja, — og meget mere. Men jeg vil nu alligevel sende Dem den Afhandling. De maa læse den! — Tænker De at rejse langt væk?"

„Jeg veed ikke. Jeg har ikke saadan nærmere — —."

„Aa, men De vil komme tilbage. De vil *snart* komme tilbage! Derom er jeg ganske overbevist! Fremtiden herhjemme hører nu engang *Dem* til! ... Men maaske er det, alt vel betænkt, slet ikke af Vejen saadan at gøre sig usynlig en lille Tid. Det vil vist endogsaa være ganske klogt. Et Ophold i Udlandet giver altid Prestige. Kunde De blot opnaa en Ansættelse hos et af de store engelske eller franske Ingeniørfirmaer. Blackbourn & Gries f. Eks. ... Firmaet med de store Broarbejder. Vi har undertiden haft lidt Forretning med det. Men maaske har De allerede andre Planer?"

Per svarede undvigende.

Salomon sad og famlede med sit brogede Silkelommetørklæde. Der havde hele Tiden brændt ham et Spørgsmaal paa Tungen; men han fik ikke Mod til at udtale det. Det var et Spørgsmaal om Rejseudgifterne. Han kendte Pers Forhold langt bedre, end denne anede, vidste ogsaa om hans Pengevanskeligheder, og det havde været hans store Sorg, at Pers Holdning overfor ham hidtil havde gjort ham det umuligt at til-

byde sin venskabelige Hjælp. Nu vaktes hans Haab om endelig at kunne faa Lejlighed til at vise Per en af de Tjenester, han var saa ivrig efter at yde Folk, paa hvis Talent og Fremtid han troede. Og denne Offervillighed var aldeles ikke udelukkende en Forfængelighedssag for ham. Med sine mange latterlige Egenskaber var den lille Ivan inderst inde et uegennyttigt og barnligt medfølende Menneske, hvis Væsen var Hjælpsomhed, hvis Natur det var at tilbede, og hvis eneste Passion var den at bidrage til, at hans Afguder kunde tilfredsstille deres.

Pludselig rejste han sig med et Sæt, som om han blev vippet tilvejrs af en Mekanisme i Stolesædet.

„Jeg beklager at maatte forlade Dem," sagde han. „Jeg har lovet min Moder og min Søster at tage med dem ud og se til vort Landsted, — og der ser jeg Vognen komme."

Nede paa den smalle, dybtliggende Kørevej, der adskilte Restavrationen fra Spaserestien, og som var overbygget med en buet Bro, saaes en stor Herskabs-Ekvipage nærme sig. Bag et Par høje, brune Heste med sølvbeslaaet Seletøj tronede en Kusk og en Tjener i blaat Liberi, og bag disse igen øjnedes to Silkeparasoller, en hvid og en lilla.

„De har ikke Lyst til at hilse paa min Familje?" spurgte Salomon. „Det vilde glæde baade min Moder og min Søster at gøre Deres Bekendtskab."

Per kom med Udflugter. Han havde slet ingen Lyst til at blive trukket frem til Præsentation her for alle Menneskers Øjne. Men Salomon havde allerede givet Tegn til Kusken, og et Øjeblik efter standsede Vognen nedenfor en Trappe, der fra Restavrationen førte ned til Vejen.

Under Parasollerne sad to Damer, af hvilke den ene — den yngste — straks tog Pers Blik fangen. Han havde forresten set hende engang før men under Maske og uden at vide, hvem hun var. Det var den Karnevalsnat for noget over et Aar siden, da han ogsaa havde truffet Fru Engelhardt for første Gang. Han huskede hende fra hin Nat dunkelt som en stærkt nedringet Snedronning i en hvid Silkedragt, der straalede af Diamanter; og han havde siden altid tænkt sig hende som en blegfed, opstadset Jødedame, der udstillede sine Yndigheder og sine Juveler ligesom en Kræmmer sine Varer. Og nu saae han for sig en helt ung Pige, næppe meget over attennitten Aar, om hvis jødiske Herkomst der ganske vist ikke

kunde tvivles, men som havde et friskt, regelmæssigt og rødkindet Ansigt, ombrust af et stort, krøllet Haar. Hun var iøjnefaldende men slet ikke smagløst klædt i en lille, tætsluttende, ulvegraa Fløjlsvams og havde paa Hovedet en lilla Hat, hvorfra to store, brogede Silkesløjfer udfoldede sig om et Par kæmpemæssige Sommerfuglevinger. Lige under disse Vinger sad et Par dejlige, sortebrune Øjne, fulde af Liv og Skælmeri. Og disse Øjne betragtede ham med umiskendelig Interesse, en dristig Nysgerrighed, der var nær ved at forvirre ham.

Moderen derimod havde besvaret Pers Hilsen med et lidt afmaalt Nik.

„Naa saaledes ser De altsaa ud," sagde hun. „Min Søn har ofte talt om Dem. De er Ingeniør, ikke sandt?"

Per svarede mekanisk, — han havde ikke sine Øjne fra den unge Pige, hvis Blik heller ikke slap ham, omend det mere og mere skjulte sig bag de lange, nedsænkede Øjenhaar.

Iøvrigt stod det hele Møde ikke længe paa. Ivan steg op i Vognen, og efter at Fru Salomon havde sagt, at hendes Søns Venner altid var velkomne i hans Hjem, udvekslede der atter en ceremoniel Hilsen, Tjeneren steg op paa Bukken, og Vognen rullede afsted.

Helt varm i Kinderne gik Per ind mod Byen.

Han kunde ikke glemme det forvovne Udtryk i disse straalende, sortebrune Øjne ... Og pludselig saae han ganske tydelig den unge Pige for sig, saadan som hun hin Karnevalsnat var skreden ham forbi gennem Mængden — halvnøgen, med en Guldkrone paa sit mørke Uldhaar og med det lange, bølgende Slør tindrende af Diamanter.

Og det var, som hørte han selve Fristerens Røst hviske ham ind i Øret:

„Den sorte Prinsesse ... og det halve Kongerige!"

* *
*

Sit Løfte tro sendte Salomon endnu samme Aften Dr. Nathans omstridte Afhandling til Per, der i Mangel af anden Beskæftigelse straks gav sig til at kigge i den. Han blev hurtig fængslet baade af dens Sprog og Tone, der var saa ganske anderledes, end han havde ventet. Han mindedes de Bøger af noget lignende Art — Martensens Etik f. Eks. —, af hvilke han i sine Drengeaar havde maattet læse højt paa sine Fri-

eftermiddage, en Beskæftigelse, der ikke var bleven uden Indflydelse paa hans Forhold til Literaturen udenfor hans eget Fag. Her saae han nu klart og myndigt udtalt, hvad hans egen Erfaring havde lært ham om Livet og Menneskene, og han frydede sig i sit Hjerte ved at læse de vittige og skaanselsløse Angreb paa alt det, han selv hadede derhjemme, først og fremmest paa hele det smaavorne, selvgode Kleresi, Sidenius'erne, der ogsaa for denne Mand stod som Landets Ulykke og Skam.

Særlig opfyldt var han af den store Afhandlings Slutning, hvori Forfatteren som Svar paa de Angreb, hans Virksomhed havde været Genstand for fra mange Hold, i digterisk Form gengav det første Indtryk, han havde faaet af sit Hjemland ved Tilbagekomsten fra et fleraarigt Studieophold i Udlandet. Han fortalte om, hvorledes han efter en Iltogsfart forbi det genfødte Tysklands larmende Storbyer, gennem det myretravle Hamborg, og det nyskabte Kiel, en stille Morgen var kommen med Damperen til Korsør og allerede ved Indsejlingen til den lille Byes tavse og tomme Havn var bleven grebet af en Fornemmelse af at glide ind i en anden Verden, i Drømmenes overjordiske Rige. Og Indtrykket havde ikke fortaget sig, da han med den frembrydende Dag kørte ind gennem Landet i et tungt rumlende Tog, der efterhaanden rystede alle de andre Passagerer i Søvn, og som hvert Kvarter standsede ved en lille Landstation, hvor et Par Bønder med grundtvigianske Pilgrimshatte og store Tobakspiber sad og ventede — ikke paa det Tog, der holdt, men paa eet, der skulde komme om en Time eller to. Det var, som om han var kommen til et Land, hvor Tiden ikke havde Værdi for Nogen, hvor alle i bogstavelig Forstand havde Evigheden for sig. Og Indtrykket holdt sig endnu, da han naaede København og gik rundt i de snevre Gader, hvor intet syntes at have forandret sig i de mellemliggende Aar, hvor Brolægningen var lige elendig, Butikerne lige provinsielle, Droskerne de samme Sneglehusbefordringer som før, og hvor Teaterplakaterne forkyndte Opførelsen af ganske de samme barnlige Ridderdramaer, som dengang han rejste. Det var, som om Livet havde staaet stille her, mens der ude i Evropa paa alle Omraader havde fundet en mægtig Udvikling Sted, en aandelig Revolution, der havde omskabt Samfundene og givet Menneskene højere og dristigere Maal.

Tilsidst — fortalte han — var han kommen hen i Nærheden af Studenterforeningen paa Gammelholm og tilfældigvis netop

paa den Tid af Dagen, da han i sine Kandidataar daglig havde drukket sin Eftermiddagskaffe *der* sammen med nogle af sine Universitetsvenner. Idet han tænkte sig Muligheden af endnu at træffe en eller anden af disse gamle Bekendte, var han gaaet derind. Og stor blev nu hans Overraskelse, da han saae næsten hele Selskabet samlet derinde omkring det samme Bord, i det samme Hjørne, med nøjagtig den samme Gruppering, som da han for mange Aar siden sad imellem dem. De var vel alle bleven ældede i den forløbne Tid, en enkelt allerede graahaaret, nogle var bleven magre, de fleste fede, og saavel Ansigtsudtryk som Bevægelser og navnlig Talens selvbehagelige Langsomhed røbede en tidlig indtraadt Aandssløvhed. Men iøvrigt sad de der ganske, som havde de i alle disse Aar ikke rørt sig af Pletten. Ja, om det saa var deres Samtale, til hvilken han — ugenkendt som han var — nogen Tid havde siddet og lyttet ved et af Nabobordene, bestod den af den samme ophøjede, teologisk-filosofiske Væven, hvormed de ogsaa i gamle Dage havde krydret Kaffen og Tobakken, og som røbede, at intet Bud om, hvad man i den sidste Menneskealder havde tænkt, virket og digtet rundt om i Evropa, var trængt ind over dette Lands Grænser. Og i det samme forstod han, hvor han befandt sig. Han var kommen til Torneroses Rige, hvor Tiden stod stille, og hvor Fantasteriets blege Rosenflor og Spekulationens sejge, tornede Stængler lumskelig skjulte det indre Forfald. Men i det samme (saadan sluttede han) havde han ogsaa forstaaet sit Kald. Ligesom hin „langvejsfra hjemvendende“ Mand i Eventyret, der vristede Hanegals-Hornet ud af den sovende Portvægters Haand for at vække Kæmperne af deres Stensøvn, havde han søgt at kalde paa, hvad der endnu havde Liv herhjemme, først og fremmest paa de unge, og blandt disse navnlig paa de stærke og stridslystne, der havde Mod til at gennembryde og sønderhugge det sejge Drømmespind, det lodne, forhærdede Puppehylster, hvori Nationens Aand havde indkapslet sig.

... Det var især dette sidste Kampsignal, der under Læsningen fik Blodet til at skyde op i Pers Kinder. Han følte det, som var dette æggende, ildnende Tilraab henvendt direkte til ham, ja ganske særlig til ham. Hans Haand faldt tungt mod Bordpladen, og han sagde to Gange ganske højt, som til Bekræftelse: „Ja! Ja!“ Han mindedes, hvorledes Obersten hin Dag spøgende havde kaldt hans Projekt en Udfordring til den

danske Teknikerstand. Nu vel! Det skulde blive det! ... For det vidste han nu, at han var født til paa sit Omraade at blive Morgenvækkeren og Banebryderen i dette dorske Samfund af tykblodede Præste- og Degnesønner. Den lille Ivan havde haft Ret. Der ventedes paa ham. Netop paa *ham.*

Han rejste sig. Uden Tanke for den gamle Højbaadsmands Lig, som endnu laa deroppe i sin udhuggede Konditorpapirs Dragt, gik han frem og tilbage paa Gulvet med stærke Skridt. Og pludselig trykkede han den knyttede Haand mod sin Pande, mens han taktfast gentog sit bekræftende: „Ja — ja — ja!"

Det var den unge Frøken Salomon, han nu tænkte paa. Han saae hendes store, sortebrune Øjne med det nyfigne, dristige, tilsidst (bag Øjenhaarenes Slør) næsten som lokkende Blik.

Aldrig før var den Tanke falden ham ind, at han jo kunde fremme sine Planer ved et rigt Giftermaal. Dertil havde han stolet for sikkert paa sin egen Krafts Tilstrækkelighed, — og forresten var der ogsaa noget deri, som vilde have frastødt ham. Nu foreholdt han sig selv, at det i Kampen for de store Maal ikke nyttede at være for nøjeregnende med Midlerne. En Jødedame? Ja, hvorfor ikke? Frøken Salomon var jo desuden baade ung og smuk ja (saa vidt han havde kunnet se) overordentlig velskabt. Det var paa Tide, han kom bort fra den barnagtige Forestilling om Lykken som noget, der dumpede ned over Hovedet paa Folk ligesom en Lotterigevinst. Der gaves i hvert Fald ingen anden paalidelig eller fuldt værdig Lykke end den, man selv fravristede Skæbnen. Som et Vilddyr, et krumtandet Bestie, en Eventyrets Gyldenbørste skulde Lykken jages, fanges og bastes ... et Bytte for den snareste, den stærkeste, den modigste!

Et Par Dage derefter fandt Højbaadsmandens højtidelige Begravelse Sted. Hans Lig var Aftenen forud bleven ført til Kapellet; og paa Begravelsesdagen samledes Husets gamle Venner til en stille Frokost forinden Jordfæstelsen. Klokken tolv holdt unge Didriksen nede paa Gaden med sin Droske, hvori Madam Olufsen og gamle Bendtz kørte bort tilligemed Kransene, mens de øvrige Deltagere tilfods begav sig ud til Holmens Kirkegaard.

Det var en næsten sommerlig Foraarsdag. Ude omkring Gravene var mange Smaabuske grønne, og over Ligstenene tumlede Fuglene sig i deres kaadeste Elskovs-Tagfat. Den

lille, tavse Sørgeskare af gamle, affældige Skikkelser, der langsomt og vaklende — støttende sig til Stokke og Paraplyer — bevægede sig op ad Kirkegaardsgangen i deres falmede og forældede Højtidsdragter, tog sig helt genganger-agtig ud i det klare Solskin. Kun Per, der gik bagest, syntes i Pagt med den levende og ynglende Natur rundt om. Vistnok var ogsaa han paa sin Maade greben af Højtideligheden; men Dødens Magt over ham var brudt. Da han sammen med de andre slog Kres omkring Graven og saae den solbeskinnede Kiste glide ned i det mørke, snevre og kolde Jordhul, blandede der sig for hans Vedkommende en næsten vellystig Fornemmelse i Uhyggen. Endnu tilhørte han Livet og Solen! Endnu sang Blodet sin rigt forjættende Sang i hans Øre. Endnu — endnu!

Efter Begravelsen gik han hjem for at klæde sig om. Han vilde aflægge Salomons en Visit.

Men hjemme i Hjertensfrydgade ventede der ham en sælsom Overraskelse. Der laa et Visitkort paa hans Bord, — et Kort med adelig Krone og Navnet Baronesse v. Bernt-Adlersborg. Først tænkte han, at det var kommet til ham af en Fejltagelse; men da saae han, at der bag paa Kortet var skrevet et Par Linjer. I elskværdige, næsten ydmyge Udtryk udbad Baronessen sig en Samtale med ham og angav en Tid, paa hvilken hun den samme og den følgende Dag vilde kunne træffes paa Hotel d'Angleterre.

Nu kom ogsaa Skibstømrerkonen ind og fortalte helt betagen om en fornem Dame, der havde holdt udenfor i en Karet og spurgt efter ham. Hun havde givet hende den „Seddel" — sagde hun — og bedt hende lægge den ind paa hans Bord

Per stirrede igen paa Kortet.

Baronesse v. Bernt-Adlersborg! — — Aldrig i Verden havde han hørt det Navn!

„Det maa alligevel være en Fejltagelse. Spurgte hun virkelig efter *mig*? ... Nævnede hun mit Navn?"

„Ih ja, det gjorde hun da rigtignok. Hr. Sidenius, sa' hun. Og hun var grumme ked af ikke at træffe Herren hjemme."

Der foer Per en Række dristige Fantasibilleder gennem Hovedet.

„Hvordan saae hun ud?" spurgte han. „Var hun ung?"

„Ja saamænd. Hun kunde vel saadan omtrent være paa

min Alder," svarede Kællingen, der var henimod de halvtreds.

„Og det var en Dame ... en virkelig Dame?"

„Jøsses Kors! Hun havde et stort Skind inde i Vognen."

Per saae paa sit Ur. Ifald han skulde træffe den mystiske Baronesse endnu den Dag, var der ingen Tid at spilde. Og han var unægtelig noget utaalmodig efter at faa Gaaden løst. Han opgav derfor Besøget hos Salomons, klædte sig i sin bedste Stads og begav sig afsted.

Den langbartede Hotelportner gik ham straks noget overlegen imøde; men da han hørte, hvem Per søgte, bøjede han sig ærbødig, slog Trappedøren op for ham og ringede samtidig Alarm paa en Klokke, der i et Nu hidkaldte en Tjener og en Stuepige ovenfra. Med en Højtidelighed (saadan forekom det Per), som om han kunde have været en Konge, der kom for at gøre en Dronning sin Opvartning, ledsagede disse ham op ad den brede, tæppebelagte Trappe og hen gennem en lang Gang, for Enden af hvilken han overlodes til en svensktalende Kammerjomfru, der modtog hans Kort og førte ham ind i et Værelse, en lille Salon, som var udstyret med den sædvanlige — for Per dog imponerende — Hotelelegance: nogle højrøde Fløjlsmøbler og en Glasprismelysekrone under Loftet.

Per, der ellers ikke let lod sig forbløffe, var i dette Øjeblik ikke fri for at føle sig noget beklemt. Der foer ham pludselig den Tanke gennem Hovedet, at han havde ladet sig lokke i en Narrefælde, og at det hele var en Komedie, arrangeret af en eller anden af hans Fjender, der vilde have ham tilbedste.

Men der blev ikke levnet ham lang Tid til Eftertanke. En høj Dame traadte i det samme ind fra Sideværelset.

Ung var hun ikke — smuk var hun endnu mindre. Ansigtet var falmet, Næsen farvet af en mistænkelig Rødme. Og hendes dybsorte Dragt gjorde endda et ret tarveligt Indtryk paa Per. Alligevel var det ikke til at tage fejl af, at hun var en Dame af den store Verden. Der var over hendes Skikkelse og Væsen — ikke mindst i den Maade, hvorpaa hun gav ham Haanden og takkede ham for hans Komme — saa meget af den fine og blide Ynde og den Takt, som ikke lader sig erhverve men er fornemme Slægters Særeje.

„Det har — haaber jeg — ikke undret Dem, Hr. Sidenius,

at jeg gerne vilde se Dem engang og tale lidt med Dem," begyndte hun, da de var kommen til Sæde overfor hinanden i et Par af de røde Lænestole. „De var jo min kære afdøde Broders sidste Ven og Fortrolige. De var vel næsten ogsaa den, der tog hans Farvel til denne Verden — —."

Nu forstod Per Sammenhængen. Han huskede med eet, hvad Sagføreren, der ordnede Boet efter Neergaard, havde fortalt ham, at hans Velynder havde to Søstre, af hvilke den ene var rigt gift med en svensk Godsejer.

Baronessen fortsatte:

„Jeg har længe været besjælet af Ønsket om at lære den Mand at kende, til hvem min eneste Broder følte sig saa nøje knyttet, ja i hvem han havde fundet ligesom et forynget Genbillede af sig selv — saaledes som han jo skrev til os i sit efterladte Brev i Anledning af sine testamentariske Bestemmelser. Men min højtelskede Husbonds lange Sygeleje bandt mig til mit fjerne Hjem. Det blev mig jo ikke engang forundt at komme hertil og bivaane min kære Broders Jordfæstelse."

Baronessens besynderlige Udtryksmaade tilligemed nogle sære Ansigtstrækninger forraadte en vidt fremskreden Nervøsitet. Efter de sidste Ord faldt hun i heftig Graad og sad nogen Tid med et Kniplingslommetørklæde for Øjnene.

Per følte sig ilde tilmode og sagde ingenting. Han kunde stadig ikke overvinde et vist Ubehag ved at blive mindet om sit Forhold til den ekscentriske Selvmorder.

„Ja, jeg har haft megen Sorg," vedblev Baronessen, da hun var kommen lidt til sig selv. „De maa derfor give mig Lov til at græde ... Som De maaske veed, har Vorherre nu ogsaa taget min ridderlige Husbond bort fra min Side og stillet mig ganske ene."

Per fandt det rigtigst at tilkendegive sin Deltagelse ved en Hovedbøjning.

„Jeg vil nu sige Dem, Hr. Sidenius, at jeg oftere har tænkt paa at skrive til Dem, — ogsaa paa min Søsters Vegne — for at De dog ikke skulde tro os ligegyldige for Deres Vel. Men jeg kunde aldrig rigtig samle Mod dertil. Og De vilde vel ogsaa helst have været fri for at korrespondere med en Dem vildfremmed og maaske ganske ligegyldig Dame —."

Per tvang sig til at fremmumle en hastig Indvending.

„Ja, ja ... Oprigtig talt, jeg havde vist heller ikke ulejliget Dem med noget Besøg idag, dersom ikke ... ja, jeg kan ikke lade være med at sige det ... da jeg idag kom ud paa Kirkegaarden og saae de dejlige, ganske friske Blomster paa min Broders Grav, kunde jeg jo nok forstaa, hvem det var, der paa en saa smuk Maade havde mindedes hans Dødsdag, og jeg følte en uimodstaaelig Trang til at se Dem og bringe Dem min Tak, fordi De med en saa trofast og — tør jeg sige? — sønlig Kærlighed bevarer Mindet om min ulykkelige Broder."

Per stirrede ned paa sin Støvlenæse og blev meget rød. Fra den bageste Del af hans Bevidsthed sneg der sig en Tanke til Fru Engelhardt. Selv anede han end ikke, hvor Neergaard laa begravet.

„Men nu maa jeg da rigtig se paa Dem," vedblev Baronessen — hun følte sig mere og mere tiltalt af denne tavse og forlegne unge Mand, der endog undsaa sig ved at vedkende sig sine Kærlighedsgerninger. „Hvor De ser sund og frisk ud! Ja, De hører sikkert ikke til disse Nutidens unge Mennesker, der ødelægger deres Ungdom i Letsindighed. Hvor gammel er De, Hr. Sidenius?"

„Treogtyve."

„Aa, saa ung! ... Gud give, det maa gaa Dem rigtig godt! Jeg veed jo, De har haft en trang Ungdom. Min Broder skrev det til os. Deres Moder blev Dem tidlig berøvet. Og Deres Fader ... ja, Deres Fader har De jo aldrig kendt."

Lænestolens Fløjlssæde begyndte at blive gloende under Per. Han skyndte sig at skifte Emne.

„Det er kun paa Gennemrejse, at Baronessen befinder sig her?" spurgte han.

„Ja — ak ja. Jeg kom hertil iaftes og rejser, om Gud vil det, igen herfra imorgen. Jeg er paa Vej ned til min Søster, Hofjægermesterinde Prangen. Hun har jo — som De nok veed — for sit Helbreds Skyld levet det sidste Aar i Syden. De kan tænke Dem, jeg har nu ikke set hende i over to Aar, og vi tre Søskende har nu altid saa daarligt kunnet undvære hverandre. Det var i mange Aar min eneste Sorg, at jeg maatte leve borte fra mit elskede Fædreland. Med Alexander var det jo ligedan. Ogsaa han hang ved Hjemmet med hele sit rige og varme Hjertes Kærlighed. Hr. Sidenius har rimeligvis hørt, at Hs. kgl. Højhed Prinsen af Wales i sin Tid

var saa naadig at interessere sig for min Broder, og at der i den Anledning var Tale om en Ansættelse ved vort Gesandtskab i London. Der havde jo sikkert under en saadan Protektion kunnet aabne sig en glimrende Karriere for ham. Men trods det meget, der kunde friste en Mand som Alexander ved et saadant Tilbud, bestemte han sig dog til ikke at modtage det. Min ærværdige Moder levede endnu dengang i København, og min Søster var paa den Tid endnu ikke gift ... og Alexander elskede København og forgudede sit Hjem. Han kunde slet ikke trives udenfor de kendte, kære Steder. Jeg tror, det var fra den Stund, da min Moder døde og han blev ene tilbage mellem Minderne, at hans Tungsind stammede. Saa var han i den sidste Tid jo ogsaa legemligt syg ... Og dog! At han kunde gøre det!"

Mindet om Broderens blodige Endeligt bragte atter Lommetørklædet op for Øjnene, og Per snappede Lejligheden til at rejse sig for at gaa.

Baronessen, der blev siddende i sin Stol, tog med moderlig Varme hans Haand mellem begge sine og sagde:

„Hvor jeg nu er glad ved at have set Dem! Det er mit Haab, at vi oftere skal træffes. Vil De love mig, at De vil besøge mig, naar jeg vender tilbage fra Udlandet? Efter al Rimelighed tilbringer jeg den tilstundende Sommer hos min Søster og Svoger paa Kærsholm, og jeg er overbevist om, at De ogsaa hos dem vil være af Hjertet velkommen."

„Jeg siger saa mange Tak ... naar jeg blot ikke bliver til Ulejlighed," fremstammede Per, — han vidste i sin Forlegenhed ikke andet at svare.

„Tal dog ikke saadan, kære! Husk paa, at De jo paa en Maade hører med til vor Familje nu. Saaledes vil jeg i hvert Fald opfatte min Broders sidste Ønske. Og jeg føler mig forvisset om, at min Søster i den Henseende vil tænke ganske som jeg. Lev nu rigtig, rigtig vel! Og endnu engang Tak, fordi De netop idag har tænkt saa kærligt paa Alexander."

Per steg langsomt, tilsidst næsten nølende ned ad Hotellets Trappe. Først nu bagefter gik det op for ham, hvor betydningsfuldt dette ny Bekendtskab kunde blive for ham, dersom han uden at gøre sig for mange Skrupler udnyttede det med Klogskab og Energi. Ved et eventyrligt Tilfælde aabnede der sig her en Vej for ham til Mennesker med be-

tydelig Indflydelse. Dersom han ikke huskede fejl, laa den omtalte Hofjægermester Prangens Gaard endda paa selve det Terræn, hvorigennem han havde tænkt at føre sin midtjyske Forbindelseskanal, hvad der altsaa maatte give denne Mand en ganske særlig Grund til at omfatte hans Plan med Interesse. I hvert Fald, — det galdt om ikke at lade nogen Chance uforsøgt. I det høje Spil, der nu skulde spilles, kunde han ikke have for mange Trumfer paa Haanden.

Der foer ham et Øjeblik den Tanke gennem Hovedet, at det maaske nu slet ikke var nødvendigt for ham at træde i nøjere Forbindelse med Huset Salomon. Hvor meget han end havde følt sig tiltalt af den unge Pige, saadan ligefrem begærlig efter at gifte sig ind i en Jødefamilje var han dog ikke. Og hvem kunde vide, hvilke Muligheder der ogsaa i Henseende til Giftermaal kunde aabne sig for ham i de aristokratiske Krese?

Paa den anden Side: i det salomonske Hus vilde han rimeligvis træffe Børsens Matadorer, Bankernes Chefer og Byens store Industridrivende, kort sagt, den lille Kres af Pengemænd, der, naar det kom til Stykket, regerede den øvrige Verden. Selv uden al Spekulation i noget Giftermaal vilde det være af stor Betydning for ham at komme sammen med saadanne Folk og faa Lejlighed til at paavirke dem til Gunst for sit Værk. Baronessen rejste jo nu desuden bort, — og han havde ikke Tid til at vente. Idag, imorgen, i hvert Fald inden to-tre Maaneder maatte han have erobret Tryllestaven, der gav ham Magt over Menneskene, og som i hans Haand skulde forvandles til en Tordenkile.

Han var kommen ud paa Torvet og saae op paa Uret i den høje Hjørnebygning. Der var endnu Tid til Visiten hos Salomons, og han bestemte sig til at gaa derhen. Men han var endnu lidt fortumlet af sin Oplevelse hos Baronessen, og han maatte først sætte sig ind i en Kafe et Øjeblik og drikke sig et Glas Øl for at falde lidt til Ro og ligesom forberede sig paa Besøget. Han havde aldrig før sat sine Ben i et jødisk Hjem, og han havde hørt saa meget om de gamle Skikke og Forskrifter, paa hvis Overholdelse der blev lagt saa stor Vægt. Det galdt jo nu om at gøre et godt Indtryk, og han var ængstelig for at komme til at støde an.

Efterhaanden gled han dog tilbage til sine forrige Tanker. Han kunde ikke lade være med at forundre sig over, at

hint uoverlagte Ord, som var undsluppet ham den Nat hos Neergaard, havde faaet saa vidtrækkende Følger. For det fremgik jo tydelig nok af Baronessens Tale, at det særlig havde været denne henkastede Bemærkning om hans Herkomst, der havde gjort Indtryk paa Broderen. Han huskede, at han dengang havde fortrudt sin Kaadmundethed men dog ikke fundet det Umagen værd at gøre Fejlen god igen. Nu ønskede han alligevel, han havde gjort det.

Naa! — han drak ud af sit Glas — gjort var gjort! Tvivlsomme Handlinger kunde undertiden give gode Frugter. I hvert Fald: den, der vilde frem, skulde ikke se tilbage ....

* *
*

Grosserer Salomons hørte til de meget faa Familjer, der boede i et helt Hus for sig selv i den indre By. Det laa i Bredgadekvarteret, var et ældre Sted i to Stokværk og tog sig ved første Øjekast ikke videre imponerende ud fra Gaden, indeklemt som det tilmed var mellem to svære Lejekaserner. Ved nærmere Betragtning opdagede man dog, at der hvilede en egen fin Værdighed over det. Man saae paa det høje, blaasorte Tegltag og paa Vinduespillernes Bredde, at Huset var af fornem Oprindelse. Endnu kaldtes det ogsaa af ældre Folk i Kvarteret for „Palæet". Det havde i sin Tid tilhørt en forgældet Adelsfamilje, af hvilken Grosserer Salomons Fader havde købt det i Begyndelsen af Tredverne. Fra Portrummet kom man gennem en moderne Glasdør ind i en Forhal, der var saa høj og stor, at den gav Genlyd af Ens Skridt. Dens Vægge var behængt med Rustninger, gamle Bronzesager og pragtfulde orientalske Vaaben, saa man havde Fornemmelsen af at betræde et Musæum. I Baggrunden gik en dobbeltgrenet Trappe med forgyldt Rækværk op til Værelserne paa første Sal.

Pigen, der havde modtaget Pers Kort, førte ham ind i en Slags Biblioteksværelse og bad ham tage Plads og Per slog sig ned i en læderbetrukken Lænestol og saae sig opmærksomt omkring.

Svære, rødvinsfarvede Silkegardiner for Vinduerne ... Et tommetykt, mosagtigt Tæppe over hele Gulvet ... Gyldenlæders Tapeter ... Et ottekantet med Sølv og Perlemoder indlagt Bord midt i Stuen ... I Reolerne kostbart indbundne

Bøger ... Paa Væggene Malerier ... Under Loftet en gammel Kirkelysekrone med Indskrift ... Langs den ene Væg en antik, rigt udskaaren Disk med en Opstilling af gammelt Sølv — Stob, Krus og Bægre — blandt de sidste endog et Par gamle Alterkalke.

Dersom ikke Besøget hos Baronessen og de Tanker, dette havde vakt hos ham, var gaaet forud, vilde al denne Pragt have gjort et endnu stærkere Indtryk paa ham, end den nu gjorde. Og dog var han imponeret. Halvt mod sin Vilje betoges han af denne ublufærdige Forkyndelse af Pengenes Magt. Der krøb ham et eget frysende Behag gennem Sjælen ved Tanken om denne Almagt, der havde tvunget saa mange fremmede Folkeslags nedarvede Skatte, ja selv Kirkernes hellige Kar til at tjene som Pynt i denne Jødes Stue.

Han smilte lidt forlegen. Det lod sig ikke nægte — den lille Prinsesse Salomon havde virkelig ikke blot sin Skønhed at bringe som Erstatning for, at hun var „sort".

Døren til Sideværelset gik op. En lille Herre af et frastødende Udseende traadte ind og bukkede dybt. Skønt vistnok henved tresindstyve Aar var han meget moderne og ganske ungdommelig klædt, bar en kort, lys Overfrakke og havde en Monocle dinglende foran paa Brystet. I Haanden holdt han en blank Silkehat.

„Mit Navn er Direktør Delft," sagde han med noget fremmed i Tonefaldet. „Jeg er Onkel her i Huset."

Mandens store Høflighed forligede Per med hans hæslige Abehoved.

„Mit Navn er Sidenius."

„Aa, — den unge Ingeniør formodentlig? Min Nevø har talt om Dem. Jeg be'r Dem, sæt Dem dog! Fru Salomon — min Søster — er i Øjeblikket med en Syjomfru engagert. Hun vil straks være til Tjeneste. Jeg be'r Dem! Gør Dem det mageligt!"

Per satte sig igen. Onkelen tog Plads paa en Stol i nogen Afstand.

„Tør jeg være saa fri at spørge ... har jeg før haft den Ære at se Hr. Sidenius her i Huset?"

„Nej. Jeg traf forleden Fruen og Frøkenen for første Gang."

„Aa ja, min Niece Nanny ... Jeg tror, jeg har hørt derom."

Der blev en lille Pavse, hvorefter Hr. Delft med et Smil og i en Tone, der vilde have gjort alle andre end Per mistænksom, henkastede den Ytring:

„Min Niece er ganske net, ikke sandt? ... Finder De ikke, Hr. Sidenius?"

Per blev unægtelig noget forbavset. Med et overbærende Smil saae han hen paa den snurrige lille Mand og sagde:

„Jeg finder Frøken Salomon meget smuk. En fuldendt Skønhed."

„Ja, ikke sandt! Hun hører ikke til de ganske almindelige, tør man vistnok sige ... Men jeg kan forsikre Dem, Hr. Sidenius, hun trækker ogsaa adskillige unge Mænd her til Huset mellem Aar og Dag. For hvad formaar ikke Skønhed! Og Ungdom! Desuden ... min Svoger er jo ikke aldeles blottet for Midler."

Manden er vist ikke rigtig vel bevaret, — tænkte Per og opgav Samtalen. Men den anden vedblev:

„Dersom Hr. Ingeniøren oftere beærer Huset med Deres Besøg, vil De sikkert bekomme Lejlighed til at more Dem derover. Man kan i den Henseende virkelig gøre højst kuriøse Observationer. For — ikke sandt, Hr. Sidenius? — Penge er magnetiske. Disse smaa, runde Metalstykker tiltrækker de dybeste menneskelige Følelser ... bringer Hjertets mest ædleste Rørelser frem i Dagens Lys. Agtelse, Venskab, Kærlighed. Har jeg ikke Ret?"

Per begyndte for Alvor at blive utaalmodig. Heldigvis kom nu Pigen tilbage, og idet hun holdt Døren aaben ind til Sideværelset, bad hun ham gaa derind.

Per traadte ind i en Stue eller rettere en Sal, der i endnu højere Grad end baade Forhallen og Biblioteksværelset gav ham Fornemmelsen af at betræde den virkelige Rigdoms — Millionernes — Eventyrrige. Det store Rum med et pragtfuldt, svagt hvælvet Loft i Rococostil, fra hvis Hjørner fede Englebørn blæste til Doms i lueforgyldte Basuner, var det gamle Palæs Selskabssal. Her, hvor fordum to Rækker spinkle Stole langs Væggen og et Par høje Pillespejle rimeligvis havde udgjort hele Bohavet, saaes nu en moderne Overflødighed af Møbler og Dekorationsgenstande. Dybe Sofaer og store, bløde Lænestole, Borde, Skamler, Bjørneskind og Bladgrupper, Søjler med Statuetter, Etagerer med Nips og atter Lænestole og smaa og større Borde, og nye Blad-

grupper og Kunstværker og et Portræt paa et Staffeli. Omtrent midt i Stuen stod et opslaaet Koncertflygel. Fra en mindre Stue ved Siden af, der var indrettet som Vinterhave med Palmer, Gummitræer og syngende Fugle, hørtes et Springvands Plasken.

Omsider opdagede han Fru Salomon paa en Puf under et af Vinduerne, hvor hun nok saa huslig sad og syede. Hun modtog ham med Venlighed og rakte ham sin venstre Haand til Velkomst.

De havde akkurat faaet vekslet et Par Talemaader, da Per hørte Døren gaa inde i Vinterhaven og derpaa en munter Nynnen, der hurtig slog over i nogle klare Sangtriller. Et Øjeblik efter stod Frøken Nanny i Døraabningen i Overtøj og Hat. Ved at opdage den Fremmede i Stuen stoppede hun op i sin Sang med en pudsig forskrækket Mine og førte Muffen op til Munden ligesom for at standse et Udraab.

Per rejste sig og bukkede.

Ikke et Øjeblik faldt det ham ind, at hun havde vidst om hans Tilstedeværelse — saa naturligt gennemførte hun sin Forstillelse.

„Er du hjemme endnu, mit Barn," sagde Moderen. „Jeg troede, du var gaaet. — Ja, jeg behøver jo ikke at forestille. De kender min Datter, ikke sandt?"

Per svarede med et nyt Buk og ledsagede det med et Blik, der noget for uforbeholdent gav Udtryk for hans Følelser. Allerede forinden han havde set hende, alene ved den blotte Lyd af hendes Sangtriller, der i hans Øren lød som Klangen af Guldstykker, havde han slaaet sin Beslutning fast. Hun var Midlet! Her skulde Skatten hæves! — Og som hun nu aabenbarede sig der i Døren med Vinterhavens Sol og Fuglekvidder bag sig, ung og yppig, fristende at skue som en østerlandsk Bajadere, syntes hun ham selve Eventyrets Fe med Sejrens palmebladsvingende Genier i sit Følge.

Frøken Nanny satte sig et Øjeblik. Hun tog Plads paa en Ottendedel af en Taburet, og der begyndte en af de sædvanlige Visit-Samtaler, hvorunder hinanden fremmede Mennesker skaffer sig Lejlighed til i Skjul af en Række Talemaader at anstille en Undersøgelse af hinandens Ydre, Væsen og Manerer.

Per var nu slet ikke nogen Mester i at konversere. Dertil var han bestandig for optaget af sig selv og sit eget. Des-

uden havde han ingen Interesse for de sædvanlige Samtaleemner, vidste saa lidt Besked om, hvad der foregik i Byen, i Teatrene, i Politikens eller Literaturens Verden. Han følte ikke engang nogen Forpligtelse til at være underholdende. Naar det ikke desmindre nogle Gange var lykkedes ham at gøre Indtryk paa Kvinder, var det sket ved en Art Overrumpling, et velberegnet Tigerspring fra Tavshedens Baghold ud i de aabneste og frieste Tilstaaelser.

Her sad han nu, mens den unge Pige fortalte, og dannede sig et Skøn over Størrelsen af Grosserer Salomons Formue. Hans Øjne stjal sig rundt i Salen. Og det svimlede for ham ved Tanken om, at alt dette maaske engang kunde blive hans.

Til alt Held var Frk. Nanny i Stand til at besørge Underholdningen ganske alene. Men samtidig med, at hun sad der paa Kanten af sin Taburet og i den korrekteste Stilling, med Albuerne klemt ind i Siden og den lille, besløjfede Fløjlsmuffe i Skødet, lod sin smukke, røde Mund løbe, havde ogsaa hendes Øjne travlt og optog dristig Pers Person til Bedømmelse Stykke for Stykke lige oppe fra Haaret med dets tykke Krøller og ned til Anklerne, der saaes over de lidt landlige Sko.

Fru Salomon blev tilsidst en Smule urolig ved hendes Snaksomhed.

„Kære Barn, du glemmer vist din Spilletime."

„Ja, lille Mama."

Hun rejste sig straks. Med et hastigt Øjekast til Moderen og et mere dvælende og mere talende til Per svansede hun ud.

Per viste sig meget adspredt efter hendes Bortgang. Det var temmelig forrykte Svar, han gav Fru Salomon, der havde ledet Talen hen paa hans Studier. Han var ganske fortryllet af den unge Pige. Om det saa var hendes Gang, som han havde været mindst tilfreds med, dengang hun kom ind, fordi den var en Smule tung og vraltende, saa havde den, da hun gik bort, virket sært betagende paa ham og just af samme Grund. Den syntes ham saa udpræget kvindelig, saa hunkønsagtig — en ubevidst Logren.

Men nu opdagede han midt i Stuen en sortklædt Skikkelse — en Dame — der maatte være kommen ind ad en Dør bagved ham.

„Min Datter Jakobe," forestillede Fru Salomon.

Per blev overrasket. Han havde aldrig tænkt paa, at der kunde være andre Børn i Familjen end de to, han kendte, — og der sneg sig straks en bekymringsfuld Tanke til de Millioner, han i sin Fantasi allerede havde taget i Besiddelse. Maaske er der endda flere! — foer det pludselig igennem ham med Skræk.

Den unge Dame syntes at være nogle Aar ældre end Søsteren, var højere af Skikkelse og slankere, i Pers Øjne ligefrem uhyggelig mager. Hun mindede ham i det hele mere om Broderen Ivan, havde som denne stærkt udpræget jødiske Træk, en voksbleg Hud, en stor, kroget Næse, en bred Mund og en kort afskaaren Hage.

Virkede hun allerede ved sit Ydre ubehageligt paa ham, forbedredes Indtrykket ikke ved den Overlegenhed, hvormed hun — tavs og paa Afstand — besvarede hans Hilsen. Lidt efter rejste han sig da ogsaa og sagde Farvel.

„Det var altsaa det saa meget omtalte Naturgeni," sagde Frøken Jakobe, næsten før Døren havde lukket sig efter ham. „Han gjorde unægtelig ikke noget synderlig civiliseret Indtryk."

„Hans Opdragelse har vist været en Del forsømt," sagde Fru Salomon. „Han har nok altid levet under meget trykkede Forhold, fortæller Ivan."

Datteren trak paa Skulderen.

„Ak ja, naturligvis ... alle er de jo fattige i dette Land. Gud give, der blot en eneste Gang maatte fremstaa en Begavelse herhjemme, der fødtes rig. Der er i Længden noget ynkværdigt ved det Armodsstempel, der vansirer selv de bedste. — Og saa var han jo ikke engang køn. Nanny udbasunerede ham forleden som en komplet Byron."

„Naa, køn ... men han ser ganske godt ud."

„Med de Gløøjne! Jeg fandt ham nu ligefrem hæslig," sagde Datteren og lukkede med et Smæld en Bog, hun havde staaet og bladet i. „Han virkede ubehagelig paa mig som en glasøjet Hest. Og saa saae han saa brutal ud," tilføjede hun lidt efter med et Udtryk, som gik der hende i det samme et mørkt Minde gennem Sjælen.

„Jeg tror, han har irriteret dig, Jakobe."

„Det har han ogsaa. Jeg veed ikke, hvorfra Nutidens Her-

rer har faaet den slagteragtige Maade at betragte Kvinder paa. Det er, som om de med Blikket vejer, hvor mange Pund Kød vi har paa Kroppen."

„Ja, han var lidt udannet, det saae jeg nok. Men man maa holde den Slags unge Mennesker saadan noget tilgode," sagde Fru Salomon sagtmodig.

„Ja, det siger du jo. Men jeg forstaar virkelig ikke, hvorfor vi skal blive ved at belemres med alle Ivans mislykkede Genier. Vi veed jo dog, hvad der kommer ud af det — selv i bedste Tilfælde. Nu ser du selv Fritjof Jensen. Han har dog vist ikke mødt andet end Venlighed her i Huset — jeg veed da, at Far nogle Gange har hjulpet ham ud af Pengeforlegenheder. Og nu skraaler ogsaa han op om „Jøderne" i Aviserne."

„Nu ja, min Pige, lad os nu ikke igen komme ind paa —."

„Jeg synes, jeg lugter Kristenblod!" lød det i det samme henne fra en halvaaben Dør, hvor Onkelens skrækindjagende Ansigt viste sig i Klemmen.

„Er det dig!" sagde Fru Salomon. „Kom kun ind. Vi er alene nu ... jeg synes, jeg hørte Børnene."

„Her er Yngelen!" sagde han.

Og ind stormede i deres Overtøj en Skare af sortøjede Børn i Alder fra tolv til fire Aar ... ikke mindre end fem i Antal og alle saa friske og levedygtige af Udseende, at Synet deraf vilde have bragt Per til Fortvivlelse. En Tid fyldtes nu Stuen af en øredøvende Knebren fra alle disse røde Barnemunde, hvoraf ikke en stod stille. Alle havde de noget at berette. Snart omsværmede de Moderen, snart Søsteren eller Onkelen, og alle de mørke Øjne lyste af Iver for at komme til at fortælle.

Da der endelig igen blev Ørenlyd, sagde Onkelen:

„Det er sandt ... maa jeg gratulere til Husets ny Akvisition. Jeg traf her for lidt siden en ung Hr. — ja hvad var det nu, han hed? Det var et unangenemt Navn. En Søn af en Pibekrave, ikke sandt?"

„Kommer nu ogsaa du!" udbrød Fru Salomon. „Hør, nu vil jeg ikke høre mere om den Person. Han er en Bekendt af Ivan. Og han har gjort os en Visit idag. Punktum ... Bliver du her til Middag, Heinrich?"

„Her? — Lea, min Søster, har du nogensinde smagt en koscher Svinesteg?" sagde den lille Mand, af hvis Ord det

selv for hans Nærmeste ofte var vanskeligt at blive klog paa, hvormeget der var ment i Spøg og hvormeget i Alvor.

Fru Salomon kom til at le.

„Du har nok spurgt dig for i Køkkenet, kan jeg mærke. Naa, stille! Jeg hører Salomon.“

Overvældet af Indtrykkene fra det rige Hjem og opfyldt af sin store Beslutning var Per imidlertid gaaet ad Nyboder til. Han havde lagt Vejen om ad nogle mennesketomme Sidegader. Han trængte til at være alene. Han havde nu ikke alene fundet sin Vej og sit Maal men ogsaa Midlet. „Philip Salomons Svigersøn“, — det var Trylleordet, der skulde aabne Livets Fløjporte for ham og gøre ham Menneskene underdanige.

Og hvorfor tvivle om sit Held? Naar han tænkte tilbage paa sit Livs mange underlige Oplevelser, maatte han da ikke give Ivan Ret i de Ord, han engang havde sagt om hans Aladdinslykke? Og var der ikke som en Forudsigelse deri, at det netop var ham, Nannys Broder, der først havde tydet Gudeskriften paa hans Pande: Jeg kommer, ser, sejrer!

SYVENDE KAPITEL

Blandt de Mænd, der hver Dag ved To-Tiden kom gaaende op under Børsrampens bredkronede Træer, var der ikke mange, hvem den galonerede Døroplukker hilste med større Ærefrygt end en høj og svær, rødmosset Mand med et sortlokket Hoved, en hvidbarberet Dobbelthage og et Par ualmindelig tykke og blodfulde Læber mellem de sædvanemæssige Grossererbakkenbarter. Ogsaa inde i den brune Søjlehal blottedes mange Hoveder, hvor han kom forbi. Særlig vakte hans Komme Opmærksomhed hos Kornagenterne i Vinduesfordybningerne ud mod Kanalen og blandt de fragtsøgende Skippere, der sad i en tavs Række paa den lange Bænk tilvenstre for Indgangsdøren. Den statelige Mand var Grosserer Philip Salomon, Chefen for det store Handelshus Isac Salomon & Søn, en af Byens rigeste Mænd, hvis Formue Rygtet opgjorde til mellem syv og otte Millioner.

Hans Ophold paa Børsen varede sjelden længe. Allerede naar Betjenten gik gennem Salen med sin larmende Klokke for at forkynde, at Kursnoteringen skulde begynde, var han i Almindelighed færdig med sine Forretninger og vendte tilbage til sit Kontor. Han hørte ikke til dem, der betragtede Børsen som en Slags selskabelig Klub, hvor man mødtes efter Frokosten for at snakke om Byens Nyt og kritisere den sidste Teaterforestilling. Han viste sig ikke ofte i Teatrene og deltog kun nødtvungent i Selskabslivet. Han delte sig ligelig mellem sin Forretning og sin Familje, idet han ofrede den første sit klare og kolde Hoved, den sidste sit varmtfølende og let overvundne Hjerte. Og — som man sagde om ham med en Hentydning til, at hans Kontor og hans Hjem laa i samme Gade — det hændte ham aldrig, at han „tog fejl af Husnummeret".

Philip Salomon var eneste Barn af den i sin Tid meget

omtalte Isac Salomon, efter hvem Firmaet havde Navn, — en i mange Maader mærkelig Mand, et Handelsgeni, der fra omvandrende Sjakrer havde svunget sig op til at indtage en fremragende Stilling paa det danske Pengemarked, — „Salomon Goldkalb", som Folkevittigheden havde døbt ham. Han havde haft en Snes Fuldskibe paa Søen, havde ejet Fabriker og vestindiske Plantager og havde ved sit Snille aabnet den danske Handel nyt Opland paa flere oversøiske Pladser. Under Jødeforfølgelsen i 1819 havde han da ogsaa været blandt dem, der led mest Overlast fra den københavnske Pøbels Side.

Det var ogsaa ham, der i sin Tid havde købt „Palæet" og ladet det istandsætte med saa ødsel en Pragt. Lige saa uanfægtet af de Dydiges Forargelse som af Spotternes misundelige Forsøg paa at latterliggøre ham, var han ikke vegen tilbage for i sin hele Livsførelse at kappes med selve Aristokratiets Stormænd. Han lod sig køre gennem Byen med Fuldblods-Firspand og havde ved en bestemt, festlig Lejlighed haft to Lakajer staaende bag paa Karossen. Han gjorde sig til Beskytter for Videnskaben, stiftede Legater, aabnede sit Hus for Kunstnere, — og alt dette tiltrods for, at han var en lille, svag og skrutrygget Mand, der vel efterhaanden ved energisk Selvopdragelse havde erhvervet sig en Del Kundskaber men ingen Dannelse, og som bevisligt havde købt sin Kone for hundrede Rigsbankdaler af en fattig Jødeenke i Jylland, hos hvem han engang under sin Omflakken havde haft Logis.

Fra denne Mands Tid skrev sig ogsaa Forhallens orientalske Vaabensamling og de mange andre kostbare Snurrepiberier, hvoraf det salomonske Hjem endnu var fuldt, hele dette brogede og prangende Musæum, som hans Skibe havde hjembragt til ham fra alle Verdensdele, og som Sønnen — mere af Pietetsfølelse end fordi det tilfredsstillede hans personlige Smag — havde ladet henstaa i nogenlunde uforandret Skikkelse.

Philip Salomon havde i det hele kun arvet Forretningstalentet og Arbejdsomheden efter sin Fader. Maaske bestod der dog ogsaa en indre Sammenhæng mellem dennes Vandreaar og den Glæde ved Naturen, der var Sønnen egen. Om Sommeren laa han længere paa Landet end de fleste andre af Børsens Folk; og i den øvrige Tid af Aaret kunde han om Søndagen, naar Vejret blot var taaleligt, køre ud med hele

Familjen allerede fra Morgenstunden. Han var da altid selv Kusk, og hans Kone sad ved Siden af ham, mens en Vrimmel af egne og andres Børn fyldte Charabanc'en bag dem. Først et Par Mil ude i Landet standsede de ved en Kro eller inde i en Skov, hvor Fru Salomon og de mindste blev ved Madkurvene, mens Salomon og saamange af Børnene, som var store nok dertil, drog paa Ekspedition omkring i Omegnen. Med sin store, bredskyggede Hat skubbet bag i Nakken og med Overfrakken paa Armen skridtede den frygtede Børskonge muntert afsted i Spidsen for sin Sværm af krumnæsede Unger, som dansede og sloges og hujede omkring ham med den Vildskab, der betager Købstadbørn og især jødiske Børn i det Fri. Og nu kunde de ikke komme i Nærheden af en Høj uden at bestorme den, ikke møde en Bondemand, uden at Salomon gav sig i Snak med ham, ikke antaste en Vogterdreng uden at berige ham med en Mark. Men navnlig var Salomon en ivrig Blomsterplukker, og aldrig var han gladere, end naar han ved Tilbagekomsten kunde overrække sin Kone en mægtig stor Buket, for hvilken hun da takkede ham ved smilende at give ham sin venstre Haand til Kys.

Fru Salomon var den i Begyndelsen af Halvtredserne saa berømte Lea Delft — eller Fru Lea Moritz, som hun en kort Tid hed — hvis orientalske Skønhed havde bragt en lille Manufakturbutik i Silkegade i stort Ry blandt Datidens Modeherrer og gjort adskillige af dem mere og mindre afsindige af Kærlighed. Onkel Heinrich, hendes Broder, fortalte altid og med Fordring paa at blive troet, at hun havde været den egentlige Aarsag til Oprettelsen af Skt. Hans Hospital. Butiken tilhørte hendes Forældre, der var indvandret fra Tyskland, hvor hun ogsaa selv havde levet sine første Barndomsaar. Atten Aar gammel giftede hun sig allerede — af flammende Kærlighed til en Fætter, Marcus Moritz, en fattig, brystsvag, tysk Lærd, der blev Fader til hendes to ældste Børn, Ivan og Jakobe. Den sidste var endnu ikke født, da han døde; og Lea flyttede derefter tilbage til sine Forældre. Trods deres Uformuenhed tilhørte disse begge en af Tysklands fornemste Jødeslægter, hvoraf de var meget stolte. Da Lea efter et Par Aars Enkestand forlovede sig med Philip Salomon, var det ikke langt fra, at de betragtede det som en Selvfornedrelse; Brudgommens Millioner bødede i deres Øjne kun maadeligt paa, at hans Fader havde rendt Landene rundt med

Kramkisten paa Ryggen. For den unge Enke derimod havde Salomons Formuesforhold og Hensynet til hendes Børns ubetryggede Fremtid været afgørende. Som hun havde sagt til sig selv: hun havde nu eengang ladet sit Hjerte raade, helt og fuldt; dennegang var Turen kommen til Fornuften. Og dog bedrog hun ingen. Hendes Hjerte var rigt nok til at kunne give Forstanden, hvad der tilkom den, uden derfor at lægges øde. Det ofrede kun af sin Overflod. I hvert Fald havde hun senere skænket Philip Salomon rundelig Erstatning for, hvad han paa Bryllupsdagen endnu havde maattet savne i sin Hustrus Kærlighed.

I tyve Aar havde de nu levet sammen i et lykkeligt Ægteskab. Fru Lea — om hvem en af hendes Tilbedere engang havde sagt, at hun ejede Københavns smukkeste Ansigt, Danmarks pragtfuldeste Figur og de dejligste Hænder i hele Verden — var vel i Aarenes Løb bleven noget svær, men bevarede baade i Ydre og Væsen et Præg af „Race", som Kendere straks fik Øje paa. I Formen af Hovedet med den krogede Næse og den tredobbelte Hage — og ikke mindst i Maaden, hvorpaa hun bar det — var der en Højhed, der mindede om antike Kejserindebyster. I hendes tunge, sorte Haar, som fra en Skilning hang i to flettede Bukler ned over Ørene, saaes endnu kun ganske enkelte Sølvtraade; Ansigtets flødefarvede Hud var glat og fin, Tænderne velbevarede, Øjnene sortebrune med et gyldent Skær. Philip Salomon var da ogsaa stadig saa forelsket i sin Kone, at han undertiden forglemte sig inde i selve Dagligstuen og trykkede sine Negerlæber mod hendes Haand eller Kind paa en Maade, saa hun med et Blik maatte erindre ham om Børnenes Nærværelse.

Kun i een Henseende bar Fru Salomon endnu paa et Savn, som næsten blev større med Aarene. Hun havde i sin Ungdom paa sine hyppige Besøg hos Slægtninge og i sit første Ægteskab modtaget for rige og dybe Indtryk af Livet i Udlandets store Forhold til rigtig at kunne føle sig hjemme i København. Skønt hun vogtede sig for at betro det til andre end sin Mand, led hun stadig af Hjemve efter det Land, hun i sit Hjerte betragtede som sit egentlige Fædreland. Hvert Aar foretog hun gerne en maanedlang Rejse gennem Tyskland for at besøge sin Slægt; og endnu hændte det hende, naar hun vilde udtrykke sig rigtig betegnende, at hun maatte laane Ordet fra sit Modersmaal.

Det var da ogsaa hende, der i sin Tid havde faaet sat igennem, at de to ældste Børns — Ivans og Jakobes — Uddannelse for en væsentlig Del kom til at foregaa i det Fremmede. Hun vilde — som hun plejede at sige i sit navnlig dengang ikke helt sikre Sprog — ikke have sine Børn „forklejnede" i den Provinsby, som København i hendes Øjne var. Dertil kom for Jakobes Vedkommende endnu en anden Grund. Hun havde altid været et vanskeligt Barn, saa modtagelig for Indtryk, saa følsom navnlig for enhver krænkende Hentydning til hendes jødiske Herkomst, dertil saa legemlig svag og ømfindtlig, at hendes Barndom havde været en eneste lang Lidelseshistorie. Hun kunde komme ligbleg hjem fra Skolen, blot en Dreng havde raabt „Smaus" efter hende paa Gaden. Hun blev syg af Sorg og Ophidselse, hvergang en af hendes smaa, blaaøjede Kammerater — som det Gang efter Gang hændte — ydmygede hende ved at afvise et af disse Tilbud om Venindefortrolighed, som hun i sin lidenskabelige Trang til at finde Forstaaelse og Genkærlighed og trods alle bitre Erfaringer ikke kunde lade være med stadig at forny. Hun havde arvet sin Moders overdaadige Følelsesliv, men ikke hendes lykkelige Natur, ikke hendes sunde Sindsligevægt, ikke det stolte og overbærende Smil, hvormed Moderen mødte de Dannedes Fordomsfuldhed og Pøbelens Raahed.

Ikke heller havde hun arvet Fru Salomons regelmæssige Skønhed. Hun var i den opvoksende Alder nærmest uheldig, mager og blodløs, havde store, uskønne Træk, ejede intet af den myndeagtige Ynde, som hos mange forsoner med Flanealderens Opløbenhed. Det gjorde hende i de flestes Øjne ikke mere tiltalende, at hun ivrig søgte at skaffe sig Oprejsning for Kammeraternes Ydmygelser ved at overstraale dem paa saadanne Omraader, hvor hun havde Betingelser for at gøre sig gældende. Da hun var et udmærket Hoved og dertil jernflittig, kunde hun under Overhøringerne brillere med en Kundskabsmasse, der virkelig var ualmindelig for hendes Alder, ja i sin Græmmelse kunde hun tage sin Tilflugt til saadanne Midler som at vække de andres Misundelse ved Hjælp af sine rigelige Lommepenge, f. Eks. ved at møde paa Skolen med en Pose af den fineste Konfekt, hvormed hun da tilkøbte sig en kortvarig Ombejlen.

Forholdet til Kammerater og Lærerinder blev tilsidst saa spændt, at Institutbestyrerinden selv tilraadede Forældrene

at tage hende ud af Skolen; hvorefter hendes Uddannelse blev tilendebragt i en Pensionsanstalt i Schweiz.

Dette Jakobes Udenlands-Ophold og Ivans samtidige Anbringelse ved et tysk Handelsakademi vakte imidlertid en Del Uvilje blandt Folk, hos hvem Nationalfølelsen i hine Aar — saa nær efter den ulykkebringende Krig — endnu var i høj Grad pirrelig. Salomons gentog derfor heller ikke Forsøget med nogen af de andre Børn.

Nu var Nanny, den næste i Rækken, ogsaa en ganske anderledes let omgængelig Natur. Allerede fra Vuggen en Øjenslyst af Sundhed og Rundhed var hun vokset op under almindelig Forgudelse, var bleven klappet og strøget som en lækker lille Kattekilling, tilsyneladende uden at have faaet anden Skade deraf end et lidt for behagelystent Væsen og noget Hang til Kælenskab. „Normalpigebarnet“ kaldte Faderen hende, fordi hun altid var i Ligevægt, aldrig havde kendt Sygdom, end ikke havde haft saa meget som ondt i en Tand. Ikke desmindre var hun netop „Uroen“ i det salomonske Hjem, bestandig paa Farten, den halve Dag i Overtøj. Hendes Stemme gjaldede gennem Stuerne og meldte ti Gange om Dagen hendes Hjemkomst. Og hørte man om Aftenen Latter og Hvin oppe fra Pigebørnenes Sovekamre og bagefter en dump Lyd henover Gulvet deroppe, saa vidste man, at det var Nanny, der havde været i Bad, og som nu i hvidt Gevandt og med udslaaet Haar dansede Tarantella for sine Søstre.

Dog, endnu eet uroligt Hoved var der i Huset eller viste sig der i hvert Fald daglig; det var Onkel Heinrich, Fru Salomons Broder. Denne lille Mand, hvis Ydre var saa paafaldende forskelligt fra Søsterens, var ogsaa i andre Henseender et Vidnesbyrd om den Uregelmæssighed, hvormed Egenskaber nedarves i jødiske Slægter. Hr. Delft var Ungkarl og kaldte sig Direktør. I sin Ungdom havde han begaaet en „Uagtsomhed“ med et ham betroet Pengebeløb, hvorefter han en lang Række Aar havde levet i Amerika og (efter sit eget Sigende) ogsaa i Indien og Kina som Agent eller Rejsende for engelske Firmaer. Han var nu vendt hjem med lidt Kapital, hvormed han nu i sin fremrykkede Alder nød Livets materielle Goder uden nogensinde at trættes af deres Ensformighed. Om sine Rejser og Oplevelser ligesom om sine Formuesforhold ytrede han sig bestandig med en Forbeholdenhed, der skulde lade ane det overordentlige. Selv overfor sine Nærmeste gav

han sig Udseende af at hemmeligholde eventyrlige Rigdomme, ligesom han paastod endnu at være Meddirektør for et engelsk-kinesisk Dampskibsselskab. Iøvrig levede han i en højst beskeden tre Værelsers Lejlighed og var yderst nøjeregnende med enhver Udgift, der ikke ligefrem bidrog til hans legemlige Velvære. Han ofrede en Del paa sin ydre Person, optog de nye Moder samtidig med de yngste Herrer i Byen, lod daglig Resterne af sit sorte Haar krølle og parfumere hos en Frisør og bar ved festlige Lejligheder et Pragtstykke af en Brystnaal, hvorom han plejede at sige, at han med den „vilde kunne faa en Dronning til at elske ham". Naar hans Niecer vilde drille ham, paastod de derfor, at den var uægte; og han var engang gaaet bort som en Rasende og havde ikke vist sig der i Huset en hel Uge, fordi ogsaa hans Søster og Svoger havde tilladt sig at betvivle Stenens Renhed.

Nogen blid eller behagelig Person i Omgang var han overhovedet ikke, omend der i Almindelighed var en halvbevidst, humoristisk Overdrivelse ogsaa i hans Forbitrelse. Hans selvtagne Rolle som Bindehund i Søsterens Hjem, hans Glæde ved at fare i Benene paa Folk, naar de af en eller anden Grund mishagede ham, og da særlig paa enhver, som kunde mistænkes for at spekulere i Niecernes Medgift, — alt dette stod i Forbindelse med den fikse Ide hos ham, at han havde en Mission som de unge Pigers Raadgiver og Beskytter. Der var i denne Opgave saa megen Alvor, som der overhovedet var i Manden. Han havde sin egen, hemmelige Tanke med saaledes at ville værne om de efterstræbte unge Piger. Skjult bag alle hans Skryderier laa Erkendelsen af den Skam, han havde kastet over sit ansete Slægtsnavn, og det var for at bøde herpaa, han nu vilde være Søsterdøtrenes Forsyn og gøre sit til, at de ikke valgte iblinde men gjorde et godt og navnlig et fornemt Parti.

Salomons havde i mange Aar ikke haft nogen stor Omgangskres. Byens ortodokse Jøder holdt sig lidt tilbage fra dem paa Grund af deres Irreligiøsitet, den navnlig Fru Lea vedkendte sig med stor Aabenhjertighed. Selv havde de aldrig følt sig stærkt tiltrukket af det københavnske Selskabsliv og havde derfor indskrænket sig til at holde aabent Hus to Gange om Maaneden og iøvrig lade deres Venner vide, at de altid ventedes og til enhver Tid var velkomne.

En Forandring heri skete der imidlertid, da Ivan vendte

hjem fra Tyskland og Nanny blev voksen. Lykkedes det end ikke Ivan helt at virkeliggøre sin Drøm om at omskabe Hjemmet i Smag med Renaissancens Fyrstehoffer, fik dog efterhaanden adskillige af det yngre Slægtleds ledende Mænd, deriblandt ogsaa dets Forfattere og Kunstnere, Indpas i Familjen.

Jakobe opholdt sig paa den Tid endnu mest i Udlandet. Hun havde fundet et andet Hjem i sin gamle Pensionsanstalt i Schweiz, mellem hvis høje Bjerge hun søgte Sundhed for sit sarte og med Aarene stedse mere ømtaalelige Legeme. Hun var hjemme i Sommermaanederne, naar Forældrene laa paa Landet, men længtes bort, saasnart den første Kulde og de første Tegn paa Vinterselskabeligheden viste sig. Men en Dag — hun gik dengang i sit nittende Aar — næppe en Maaned efter, at hun sidst var rejst hjemmefra, fik Forældrene et lidt forvirret Brev fra hende, hvori hun midt imellem forskellige andre Ting pludselig henkastede den Tanke at opgive sit Pensionatsophold og slaa sig til Ro derhjemme. Et Par Dage efter kom et nyt Brev, der slog hendes snarlige Tilbagekomst fast, og næsten samtidig indløb et Telegram med Meddelelse om, at hun allerede befandt sig paa Hjemvejen og vilde komme den følgende Dag.

Saa karakteristisk denne utaalmodige Iværksættelse af en fattet Beslutning nu end var for hende, satte den dog Forældrene i nogen Uro. De anede, at der var tilstødt hende noget alvorligt, og Fru Lea betroede sin Mand, at der rimeligvis var en Kærlighedshistorie med i Spillet. Jakobe havde om Sommeren med megen Varme omtalt en ung, sydtysk Advokat og bekendt Politiker, en Søstersøn af Pensionatsejerinden, hos hvem han et Par Gange havde været paa Besøg. Fru Lea kendte sin Datters letfængelige Blod, der allerede et Par Gange havde voldt hende bitre Skuffelser. Da hun kom hjem, var det ogsaa let kendeligt paa hende, at hendes Hjerte blødte; men da hun ikke selv gav anden Forklaring paa sin Hjemkomst, end at hun dennegang havde følt sig ene mellem de mange nye Pensionærer og længtes hjem, var der ingen, der trængte ind paa hende for at aflokke hende nogen Tilstaaelse — mindst af alle Moderen, som altid for sit eget Vedkommende havde fordret Kærlighedens Hemmeligheder respekteret og f. Eks. aldrig havde villet forklare sin Mand, hvorfor han ikke fik Lov at kysse hendes højre

Haand. Hun havde kun ladet ham forstaa, at det var et Løfte, hun havde givet sin Ungdoms Elskede i et Øjeblik, der var bleven helligt for dem begge.

Jakobe havde nu været hjemme i fire Aar. Hun havde fyldt de treogtyve og var stadig uforlovet. Det havde dog i den mellemliggende Tid ikke manglet hende paa Tilbud, endog af ganske smigrende Art. Hun havde med Aarene vokset sig næsten smuk trods sin Sygelighed. Særlig følte lidt ældre Herrer sig tiltrukket af hendes sære og blege Ydre. Enkelte foretrak det endog for Nannys straalende men noget mere almindelige Skønhed. I hendes Ansigt med den kraftig krogede Næse og det uudviklede Hageparti — dette Ansigt, som hendes Beundrere kaldte for et Ørneansigt og Spotterne et Papegøjefjæs — sad et Par store, dunkle Øjne, i hvilke det hvide havde et stærkt blaaligt Skær, der til Tider kunde blive næsten sort. Næsen var absolut for stor, Munden for smallæbet og for bred; men disse Øjne havde et uforglemmeligt Blik, paa engang stolt og sky, mærket af Ensomhed og vidtflyvende Tanker. Af Skikkelse var hun højere end sine Søskende, havde lange, slanke Ben og en ejendommelig lydløs Gang med et let og hurtigt Fodskifte. De faa, der havde set hende smile, talte om hendes smukke Tænder. Og saa hvilede der over hele hendes tørre og nervøse Skikkelse den særegne, aandige Ynde, som Lidelser og Savn kan lægge om et sart Kvindelegeme.

Det var dog hovedsagelig hendes indre Egenskaber, man tænkte paa, naar man talte om hende. Overalt berømmedes hendes Klogskab, hendes Viljekraft og hendes mangfoldige Viden. Hun havde i sin Ensomhed kastet sin Kærlighed paa Bøger, studeret gamle og nye Sprog, Historie og Literatur og søgte utaalmodig stadig nye Felter for at tilfredsstille sin Kundskabstørst.

Fru Salomon sagde altid om hende, at hun var sin Faders udtrykte Billede.

Af de unge og yngre Mænd, der hyppigst gæstede det salomonske Hjem paa det Tidspunkt, da Per gjorde sin Indtrædelse deri, kom de fleste imidlertid for Nannys Skyld. Ikke alene betragtedes hun af Størsteparten som langt den smukkeste, men man antog desuden, at hun som Philip Salomons eget Barn vilde blive den mest begunstigede Arving af de to, endskønt baade Jakobe og Ivan allerede som Børn var ble-

ven kuldlyst af ham. Saa indbød nu heller ikke Jakobes Væsen til nogen Slags Kurmageri. Man saae hende sjelden, og i sin Skyhed viste hun ofte Fremmede en fornærmende Kulde.

Ved den lille Herremiddag, hvor Per for første Gang var Familjens Gæst, traf han — foruden nogle ældre Herrer fra Forretningsverdenen — Digteren Povl Berger, en Husarløjtnant Hansen-Iversen, en Kandidat Balling og Journalisten Dyhring. Kun den første af dem havde han set før; men forresten havde han nær ikke kendt ham igen. Den fanatiske Himmelstormer og Nathandyrker havde, siden han sidst saae ham, ikke alene forandret sit Mefistoskæg og ladet Barten gro ud over hele Ansigtet, men ogsaa Minen var bleven en ganske anden; han lignede nu mest de gængse Billeder af den lidende Kristus, hvad han ogsaa netop tilstræbte. Som en af de andre Herrer senere i Fortrolighed tilhviskede Per, havde Hr. Berger i de samme Dage til sine Venners Forbavselse udgivet nogle fromladne Vers, hvormed han paa eengang friede til Nannys Barmhjertighed og til Udødeligheden paa det danske Parnas.

Den, som fortalte Per dette, var Kandidat Balling, der ogsaa var en literær Mand men saakaldet Literaturhistoriker. Han var tre Alen høj, tarmetynd og løvemanket og havde et Ansigt saa fladt og udtryksløst som en Oblat. Den til Fromhed omvendte Digter betroede Per henne i en Krog, at Manden var en Idiot, der vilde være Geni og Banebryder men foreløbig bare havde opnaaet at studere sig en kronisk Mavekatar til. Balling var nu ganske rigtig uhyre belæst, havde slugt hele Biblioteker, var saa fuld af Citater, at man ikke kunde røre ved ham, uden at der slap ham en stjaalen Aandrighed ud af Munden. Han var en af disse Bogorme, der suger sig fast paa Litereturen ligesom Igler og drikker dens røde, varme Blod og dog bliver ved at være lige klamme. Han havde for et Aarstid siden udgivet en Bog om den klassiske Tragedie; og da den var bleven en Del rost i Pressen, havde Ivan straks sikret sig hans Person og indført ham i sit Hjem.

Per, der havde været lidt spændt paa Udfaldet af dette Møde med sine Medbejlere, blev fuldkommen beroliget ved Synet af disse Mænd. End ikke overfor Husarløjtnanten nedsloges hans Mod, skønt denne virkelig var en flot Skikkelse

med et Par kække blaa Øjne og en lys Snurbart i et af Foraarssolen brunet Ansigt.

Hvad Dyhring — Journalisten — angik, saa kunde Per ikke blive klog paa, om han overhovedet var en Rival. Den skødesløse Maade, hvorpaa han bevægede sig mellem Husets Damer, tydede ikke derpaa. Ivan havde, uden at Per begreb hvorfor, været meget ivrig for at bringe ham sammen med dette Menneske. Straks, saasnart Dyhring var kommen, var de bleven forestillet for hinanden; og efter Bordet søgte Ivan igen at føre dem sammen og faa Per til at udtale sig om sine Planer.

Men Per havde ikke den mindste Lyst til at snakke fornuftigt. Dertil var han altfor optaget af Nanny, der nu ogsaa saae forlokkende dejlig ud i en udringet Raasilkekjole med røde Roser i sit sorte Haar. Han havde haft den Ære at føre hende tilbords, og denne Udmærkelse, og Bordets Glæder, og Anretningens ham uvante Pragt var stegen ham til Hovedet og havde gjort ham overstadig. Inde i Rygeværelset, hvor Kaffen og Likørerne anrettedes for Herrerne, og hvor Onkel Heinrich med diabolsk Skadefryd lumskelig blev ved at fylde i hans Glas, var han paa Nippet til at gøre Skandale. Han slog Philip Salomon fortrolig paa Skuldren, roste hans Vine og udtrykte i en hel Tale sin Beundring for Husets Damer. Nogle af de ældre Herrer samlede sig efterhaanden om ham og havde deres Morskab af den unge Mand, der saa aabenbart for første Gang var i ordentligt Selskab.

Inde hos Fru Salomon og Jakobe i Dagligstuen sad en midaldrende, blond Herre, der ikke røg Tobak. Det var en vis Hr. Eybert, en af Byens større Fabrikejere og tillige bekendt som Politiker, en fordomsfri og kundskabsrig Mand med megen Anseelse. Blandt den salomonske Familjes nærmeste Omgang betegnedes han i Fortrolighed som Jakobes tilkommende Mand. Han var noget ude over sin bedste Alder, nemlig omkring de fyrre, og forøvrigt Enkemand med to Børn. Hans Kærlighed til Jakobe var en Kendsgerning. Han lagde ikke Skjul paa den hverken overfor Forældrene eller overfor hende selv, og Forældrene var begge velstemte for Partiet. Hr. Eybert var en prøvet Ven af Huset og dertil en meget velstaaende Mand, der ikke kunde mistænkes for at spekulere i et rigt Giftermaal. De saae desuden af forskellige Grunde gerne, at Jakobe giftede sig; og de var i den

Henseende under stadig Paavirkning af Familjens Læge, en jødisk Professor, der med stor Aabenhed erklærede, at „det Pigebarn sgu ikke var skabt til at leve som Nonne".

Med den Mistænksomhed, der regelmæssig vaktes hos den aldrende Frier, saasnart et nyt, ungt Mandfolkeansigt dukkede op i det salomonske Hus, havde Hr. Eybert straks ledet Samtalen hen paa Per, idet han spurgte, hvem det unge Menneske var, der tilsidst var bleven saa højrøstet ved Bordet.

„Det er en Hr. Sidenius ... en af Ivans Venner," sagde Fru Salomon i en Tone, hvori hun ligesom lagde en lille Undskyldning paa Husets Vegne.

„Ja saa, — en Sidenius! Er han ikke saadan — lidt —?"

Hr. Eybert gjorde med Fingeren en Kresbevægelse foran sin Pande.

„Aa, det tror jeg dog ikke," svarede Fru Salomon. „Men et uroligt Hoved er han vistnok."

„Det ligger i saa Fald vist til Familjen."

Jakobe løftede Øjnene fra en Bog, som hun — tilsyneladende udeltagende — havde siddet og bladet i.

„Men han er jo en Præstesøn," sagde hun.

„Ja, der er vist en overhaandtagende Mængde Præster i Familjen," bemærkede Fabrikanten. „Rimeligvis netop af den Grund skyder Slægten saa af og til nogle slemme Vildskud. Jeg erindrer, at en af mine Onkler, der var Proprietær i Jylland, har fortalt mig om en — vistnok nu forlængst afdød — Vendsysselpræst, der gik under Navnet „gale Sidenius" og virkelig ikke synes at have faaet sit Epitheton ufortjent. Dersom min gamle Jyde-Onkels Ord staar til troende, maa han have været noget nær en Landevejsrøver, der laa i Slagsmaal rundtom paa Kroerne. Jeg husker ogsaa en Historie om en Degn, som han engang i Drukkenskab ... med Respekt at sige knappede Permissionerne ned paa i Menighedens Paasyn, hvorpaa han i Faderens, Sønnens og den hellige Aands Navn tildelte ham tre Næveklask, saa det rungede i Kirken. Det var jo en egen Art Opbyggelse! Men efter den Historie blev den gode Pastor nok ogsaa dømt fra Kjole og Krave og spærret inde."

Mens Fru Salomon havde smilet ad denne Historie, hørte Jakobe paa den med et formørket Udtryk; og det var netop dette Udtryk, saa fuldt af Afsky, der havde opildnet Fabrikanten til en ham uvant Dristighed og forledet ham til at

kolorere lidt paa Fortællingen for at gøre den des mere afskrækkende. Inde fra Rygeværelset hørtes igen Pers højrøstede Tale. Jakobe foer formelig sammen. Lyden af denne Stemme fik hende til at fryse. Hun gav sig atter til at blade i sin Bog, mens et bittert Minde gled hende gennem Sjælen.

— — Det var for fire Aar siden paa en af Berlins store Banegaarde. Hun var paa Vej til sin Pension i Schweiz, og det var netop hendes sidste Rejse dertil; kort efter var det, hun havde overrasket alle ved sin pludselige Hjemkomst. Hun skulde her i Berlin tage mod en fra Breslau kommende Veninde, sammen med hvem hun skulde fortsætte Rejsen sydpaa. Hun var urolig og nervøs. Hun vidste, at hun snart igen skulde møde hin unge Advokat, som hun elskede, og af hvem hun troede sig genelsket. Derfor havde hun ikke kunnet finde Ro derhjemme og var rejst bort endnu tidligere, end hun plejede. — Idet hun nu kom ind i den store Jernbanehal under Glashvælvingen, saae hun noget borte paa Perronen en Flok ynkværdige Pjalteskikkelser, hvorom en Kres af Nysgerrige stod og gabede, holdt i Afstand af et Par Politibetjente. Paa Grund af Skikkelsernes brogede Dragter og sydlandske Udseende tænkte hun, at det var en forkommen Zigøjnertrup, som Myndighederne sendte tilbage til dens Hjemsted; og i sin nervøse Frygt for stærke Indtryk vendte hun sig henimod den modsatte Ende af Perronen for at opsøge en Ventesal. Paa Vejen derhen mødte hun to Mænd, der bar en Sygebaare; og paa denne laa — blot tildækket med en Kappe — en gammel, udtæret Mand, der saae sig forvildet om med et Par store, blodsprængte, feberglødende Øjne. Helt uhyggelig tilmode henvendte hun sig til en Jernbanebetjent og spurgte, hvor Ventesalene var. Manden saae paa hende med et uforskammet Smil og sagde, at det maatte hun vist kunne lugte sig til; hun skulde bare gaa lige efter Næsen. Saa vendte hun ham Ryggen og skyndte sig videre. Udenfor en Række aabnede Fløjdøre, der afspærredes af Politi, stod igen en Samling Nysgerrige, der strakte Hals og løftede sig paa Tæerne for at komme til at se. Hun maatte besværlig bane sig Vej gennem Sværmen, og nu mødte der hende et Syn, der fik hende til at standse.

Derinde paa en stor, halvmørk Ventesals Gulv laa eller sad flere Hundrede af samme Slags fantastiske Pjalteskikkelser, som hun havde set paa Perronen: Mænd, Kvinder og Børn,

graaskæggede Oldinge og Patteglutter, der laa ved Moderens Bryst. Nogle var næsten nøgne; mange havde blodige Bind om Panden eller Hænderne; alle var de gustne, udtærede og tilsmudsede, som havde de vandret dagevis i Sol og Støv. Det faldt straks i Øjnene, at den store, brogede Skare, hvori kun Kvindernes hvide Hovedklæder skabte en vis Ensartethed, var grupperet slægtsvis og havde samlet sig om Familjeoverhovederne, af hvilke de fleste var smaa, sortøjede Mænd, klædt i lange Kaftaner med Bælte omkring Livet. Alle havde de Stave hos sig og et eller andet Drikkekar ved Bæltet. Mange af dem syntes overhovedet ikke at eje andet. Nogle medførte dog lidt Køkkentøj; og enkelte Steder saae man Børnene sidde trofast og vaage over nogle sammensnørede Bylter, der aabenbart indeholdt Familjegods.

Jakobe stod i allerførste Øjeblik ganske uforstaaende overfor hele dette Optrin. Da greb hun sig med eet til Hjertet. Hun havde i Halvmørket derinde faaet Øje paa et Par jødiske Herrer med hvide Mærker om Armen, der sammen med nogle Damer gik omkring og uddelte Klæder og Mad. I det samme forstod hun alt. Mens hun grebes af Svimmelhed, gik det op for hende, at hvad hun her saae for sig, var et af de mange Tog af fordrevne russiske Jøder, som i det sidste halve Aar var bleven ført gennem Tyskland for at indskibes til Amerika. Hun havde den hele Sommer læst i Aviserne om disse Skarer af Flygtninge, der endnu var halvvilde af Rædsel over de Skændselsgerninger, som Pøblen under Myndighedernes Ligegyldighed eller ligefremme Tilskyndelse havde øvet imod dem. Der havde staaet, at man om Natten havde svedet Jødernes Huse af over Hovedet paa dem, udplyndret dem indtil den nøgne Krop, skændet deres Kvinder, stenet gamle Folk og slagtet Børn, saa Rendestenene havde været røde af Blod, ... hun havde hver Dag læst derom, men hun havde søgt at trøste sig med, at Skildringerne var overdrevne, at en saadan Umenneskelighed, begaaet ovenikøbet mod et fredeligt og flittigt Folk, var en Umulighed i Frihedens og Humanitetens Aarhundrede.

„Achtung!“ lød det bag hende.

Det var de to Mænd med Baaren, som nu kom tilbage og med Besvær banede sig Vej ind gennem Salen for at bortbære en anden af de mange Syge, der befandt sig derinde. Bagefter dem viste sig et Par uniformerede Politiembeds-

mænd, der med den uanfægteligste Inspektionsmine stillede sig op i den ene Dør og et Øjeblik betragtede den sørgelige Scene, hvorefter de sabelraslende gik videre.

Jakobe turde ikke se mere. Hun mærkede, det begyndte at lyne rødt for hendes Øjne. Hun vaklede ind i en Førsteklasses Ventesal ved Siden af og snappede efter Luft. Vinduerne vendte ud til et Torv, hvor Folk gik og passiarede og lo. Sporvogne kimede og Hunde løb omkring og legede i Solskinnet. Hun maatte holde sig fast til Vindueskarmen for ikke at falde. — — Og dette var ingen Drøm! Det var Virkelighed! Disse til Himlen skrigende Skændselsgerninger kunde foregaa for Evropas Øjne, uden at en myndig Stemme hævede sig derimod! Og Kirkernes Klokker ringede Gudsfred over denne By, og Præsterne stod paa Prækestolene og vidnede om Kristendommens Velsignelser og Næstekærlighedens Sejr i et Land, hvor man med koldblodig Nysgerrighed — ja med Skadefryd — betragtede disse Tog af stakkels Hjemløse, der dreves gennem Landene som Pestbefængte og ofredes til Nød og Undergang i selve Kristendommens Navn!

Det gav et Ryk i hende. Derude paa Torvet fik hun Øje paa de to Politiofficerer. Det var to ægte prøjsiske Løjtnantsskikkelser med Nakkeskilning og Slæbesabel og skinnende Sølvepauletter paa de brede Skuldre. Hendes Hænder knyttedes. I deres embedsmandsmæssige Uanfægtelighed, med deres overmodige Miner syntes disse to Lovens Vogtere hende et Sindbillede paa det hele farisæiske Kristensamfunds brutale Selvgodhed, og hun priste sig lykkelig over, at hun ikke havde haft et Mordvaaben hos sig før, da hun stod faa Skridt fra dem. Nu bagefter følte hun, at hun kunde have været i Stand til at dræbe dem med egen Haand.

Naar senere hendes Kærlighedsskuffelse havde oprevet hende, som den gjorde, var det, fordi denne Sjælsrystelse var gaaet umiddelbart forud. Den ene Ydmygelse virkede tilbage paa Erindringen om den anden, ja Indtrykkene af de to Begivenheder blandede sig efterhaanden sammen for hende og fik en skæbnesvanger Magt over hendes Sind.

Hun havde blandt andet i hine Dage besluttet aldrig at fæste sig til nogen Mand. Med en Jøde vilde hun ikke gifte sig. Hun vilde ikke, at hendes Børn skulde komme til at gennemgaa, hvad hun selv havde maattet lide paa Grund af sin usalige Fødsel. Men at stifte Familje med en Kristen

kunde hun heller ikke tænke sig. Dertil hadede hun for uforsonligt dette Samfund, der i Aarhundreder havde været hendes Stammes koldblodige Bøddel. Selve Racen skræmmede hende desuden, virkede paa hende som en raa Trusel. Synet af en saadan firskaaren, blaaøjet og kødrig Nordbo som Per vakte straks Erindringen om hine to skulderbrede og magtglade Officiantskikkelser, som hun endnu efter Aars Forløb ikke kunde mindes uden at føle Mordlyst krible sig i Fingerspidserne.

Saa var der ogsaa det, at hun nu begyndte at føle sig gammel. Hun havde været voksen siden sit ellevte-tolvte Aar. Allerede i Trettenaarsalderen havde hun haft sin første, dybt ulykkelige og oprivende Forelskelse, — hun syntes derfor, hendes Hjerte nu fortjente Hvile.

At hendes gamle Ven Eybert holdt af hende og gerne vilde have hende til Kone, havde hun længe vidst. Hun for sit Vedkommende satte stor Pris paa at tale med ham. Saa forskellige de end var, besad de mange fælles Interesser — politiske og literære — og havde omtrent det samme mistrøstige Syn paa det meste af, hvad der foregik herhjemme og rundt i Verden. I Grunden kunde hun rigtig godt lide ham. Den lille, stilfærdige Mand med det glatkæmmede lyse Haar og det tynde Fuldskæg havde en velgørende beroligende Indflydelse paa hende, vakte intet af den Erindring om bredskuldret Brutalitet, der virkede saa afskrækkende paa hende overfor saa mange andre Mænd. Rigtignok var der saa heller ikke nogetsomhelst hos ham, der vakte det kvindelige Driftsliv i hende. Kun naar hun engang imellem hørte ham tale til andre om sine to moderløse Smaa, kunde der i Dybet af hendes Hjerte røre sig noget, der flygtigt bragte Blodet op i hendes Kinder; ja, der kunde være Øjeblikke, hvor hun i Trang til at udfylde en Plads her i Livet og ofre sig for et Kald flygtigt lod sig gribe af den Tanke at blive Moder for denne ensomme Mands Børn.

* *

*

En Dag i Skumringen sad Onkel Heinrich hensunken i en dyb Lænestol inde i Biblioteket og røg en af sine stærke, sødligt duftende „Manillaer“ efter Middagen. Han havde

siddet nogen Tid alene, da Ivan kom derind og kastede sig i en Stol overfor ham.

„Onkel — jeg har noget at tale med dig om."

„Det er et højst ubekvemmeligt Øjeblik, du har valgt dertil. Du veed, det inkommoderer mig at tale, naar jeg har spist."

„Men du holder heller ikke af at tale, mens du spiser, — det plejer du jo at sige — saa jeg veed virkelig ikke, hvornaar jeg maa snakke til dig."

„Naar jeg sover. — Naa, men hvad er det saa?"

„Vil du gøre mig en Tjeneste, Onkel?"

„Du veed, at jeg af Princip aldrig gør Folk Tjenester. Lad os altsaa tale om noget andet."

„Saa kald det en Forretning — eller hvad du vil," sagde Ivan og anbragte sig i sin Yndlingsstilling med den ene Fod oppe under sig ... „Ser du, der er en ung Mand, som jeg interesserer mig for ... et Menneske, som —."

„Kort og godt — et af dine Genier. Videre."

„Jamen dennegang tager jeg ikke fejl, Onkel! Det er absolut et eminent Talent. Han vil engang komme til at præstere noget epokegørende i sit Fag. — Men han er fattig."

„Fattig? Ja, det er jo en af Hovedegenskaberne hos Geniet, har jeg forstaaet."

„Og naturligvis vil man ikke give ham Lov til at gøre sig gældende herhjemme. Det er jo de store Begavelsers sædvanlige Lod. Men jeg er forresten ikke bange. Han *skal* slaaes op. Jeg har talt med Dyhring derom, og han har lovet mig at interviewe ham ved Lejlighed og skrive en Artikel om de store Opfindelser, han beskæftiger sig med."

„Med andre Ord, Ivan — det Menneske, du der taler om, det er den selvbevidste unge Person med Opstandernæsen, der optraadte her forleden og gjorde Skandal' — ham med det uanstændige Navn. Hvad er det nu, han hedder?"

„Sidenius."

„Herr Gott von Mannheim! At et stakkels Menneske kan hedde saadan!"

„Nu veed jeg, at han har i Sinde at rejse bort og studere i Udlandet en Tid."

„Er han kommen til Penge da?"

„Nej, ser du, Onkel, det er netop det, jeg gerne vilde tale med dig om. Forstaar du, jeg vilde gerne kunne tilbyde ham

de nødvendige Rejsepenge, som jeg veed, han mangler. Men han er en stolt Natur. Og saa ømfindtlig paa det Omraade, at — — ja, — — jeg er næsten sikker paa, at han vilde sige nej, naar man gik hen og ligefrem tilbød ham Penge. Han vilde tage det op som en Fornærmelse. Saadan er han."

„Saa skulde du sgu beholde dine Moneter, Ivan."

„Snak, Onkel! Det er netop den Slags Folk, der skal hjælpes. — Og du maa finde paa en Udvej, Onkel"

„Jeg? Er du gal?"

„Jeg har tænkt mig, at jeg kunde faa dig til at være Skærmbrædt for mig. Og det vil du nok, Onkel, naar jeg ber dig pænt om det. Ser du, Pengene maa tilbydes ham paa en saadan Maade, at det ikke støder ham ... og absolut anonymt, ellers tager han dem aldrig. Du kan jo sige, at det er nogle Venner og Beundrere, der har ønsket at vise ham en Opmærksomhed, inden han rejser ... eller du kan tilbyde ham dem som Laan ... eller hvad du nu kan finde paa."

Onkelen skød sine buskede Bryn i Vejret og overvejede et Øjeblik. Det var ham i Grunden ikke imod at optræde som Velgører, naar det ikke kostede ham noget. Han havde desuden selv faaet en Smule tilovers for Per, som blandt alle Nannys Kurmagere syntes ham den eneste, der sad inde med Betingelser for at slaa sig op i Verden og blive hende værdig.

„Hvormeget har du tænkt at fylde i den Luks?"

„Hvad der behøves, for at han kan slaa igennem. Jeg har ikke sat nogen Grænse. Han faar anvist en Konto hos Griesmann og kan saa trække paa mig gennem ham."

„Du er gal, min Søstersøn! Du er ligesom din Mor og din Far og alle dine Søskende og din hele Familie splittergal!"

„Er der Nogen, der gi'er lidt Ild?" lød det i det samme fra Døren i Dagligstuen. Det var Nanny; hun stod derhenne med begge Hænder spændt omkring Livet og stak Overkroppen frem. En utændt Cigaret vippede mellem hendes Læber.

Onkelen skar en Grimasse.

„Der kommer hun med sin Papirpatte! ... Har jeg ikke sagt dig, at det er en væmmelig, afskyelig, nederdrægtig Stank."

„Er du i daarligt Humør, Onkel? Det var kedeligt. For der er noget, jeg gerne skulde snakke med dig om."

„Du ogsaa! ... Snak væk! Min Middagshvile er dog komplet ødelagt for idag."

„Jeg har en Høne at plukke mig dig, lille Ven."

„Pluk væk! Og lad det faa en Ende!"

„Jeg synes, du kunde være saa taktfuld ikke at gaa gennem Strøget med dine Damer paa den Tid, hvor ordentlige Folk spaserer der. I hvert Fald skulde du vise din Familje det Hensyn at vælge en mindre afskrækkende Ledsagerske end det Uglebillede, jeg saae dig med baade idag og forleden. Vi kan ikke være bekendt, at du har en saa skrækkelig Smag, Onkel."

Hun havde stillet sig hen bag hans Stol, paa hvis Ryg hun hvilede sine Arme, mens hun sendte Strøm paa Strøm af Cigaretrøg ned over hans tyndhaarede Isse. Saa opbragt han end var over hendes Ord, rørte han sig ikke. Med halvlukkede Øjne hengav han sig til den lille Nydelse, det var for ham at føle disse varme Aandepust fra de friske Pigelæber.

„Har jeg ikke sagt dig, Nanny, at det er væmmeligt, afskyeligt at høre en ung Pige føre saadan uanstændig Tale. Forresten er den unge Dame, du taler om —."

„Hvadfor en ung Dame?"

„Hende, du maaske har set mig gelejde en enkelt Gang — det er min Værtindes Datter, en meget dannet og højst respektabel —."

„Jeg har ikke talt om nogen ung Dame. Jeg har talt om en gammel Hejre med røde Uldblomster paa Hatten og fede Sminkeklatter paa Kinderne. Og jeg siger dig, Onkel — hende *kan* du ikke være bekendt."

„Og jeg siger dig, Tøs, at du skulde sidst snakke om, hvad man kan være bekendt — du! Hvad er maaske det for Personer, du trækker her til Huset med dit uanstændige Koketteri? En Hr. Sidenius! En Bondedreng, der akkurat har faaet saa megen Politur, at han ikke snyder sig med Fingrene! Og hvad for et Fjæs der sidder paa den Fyr! Han ser grangivelig ud, som om han havde haft en Jomfru Næsvis til Mor og en Hanswurst til Far."

„Jeg finder ham nu smuk."

„Ja ... du finder ham smuk," vrængede han efter hende. „Men det siger jeg dig, Nanny! Gifter du dig med en Døbt, som ikke i det mindste er Født, saa —."

„Hvad saa, Onkel?“

Han sendte hende et frygteligt Blik over Stoleryggen og sagde langsomt, med højtideligt Eftertryk paa hvert Ord:

„Saa faar *du* ikke min store Brillantnaal efter min Død.“

„Jamen den har du jo ogsaa lovet Jakobe, Onkel. Og Rosalie har ogsaa faaet Løfte paa den. Og Ivan, tror jeg.“

Han foer rasende op og styrtede ud af Stuen, idet han raabte: „I er allesammen splittergale i dette Hus! Jeg sætter ikke mere mine Ben her! Her er befængt! Jeg har faaet nok — —.“

Ivan og Nanny saae lidt betuttede paa hinanden. Som sædvanlig vidste de ikke rigtig, om han havde talt i Alvor eller halvt i Spøg.

Men nu kom Jakobe frem i Dagligstuedøren.

„Hvad har I gjort ved Onkel? Han var jo helt ude af sig selv.“

„Ingenting,“ svarede Ivan. „Du veed, han kan aldrig lide mine Venner, — og nu har han ogsaa set sig gal paa Sidenius. Det er det hele! Jeg fortalte ham, at Sidenius tænkte paa at rejse, og jeg bad ham om at gøre mig en Tjeneste i den Anledning — det var det hele.“

„Vil Hr. Sidenius rejse?“ spurgte Nanny — og der var noget i Betoningen, som fik Søsteren i Døren til at se iagttagende paa hende.

„Han tænker paa det, ja.“

Nanny spurgte ikke om mere. Som i Tanker gik hun hen og kastede sin halvt udrøgede Cigaret fra sig i en Malmskaal, der stod paa Bordet.

„Jeg tror virkelig, Nanny for Alvor har faaet et godt Øje til Hr. Sidenius,“ sagde Jakobe om Aftenen, da hun og Moderen sad alene i Dagligstuen omkring den tændte Arbejdslampe.

„Aa, hvor falder det dig ind!“ sagde Fru Salomon i lidt uvillig Tone — som var det en Tanke, der i Stilhed ogsaa havde beskæftiget hende og foruroliget hende en Smule. „Hr. Sidenius er jo en halvt utilregnelig Fusentast. Og Nanny mangler ikke Forstand. — Desuden rejser han jo nu, og dermed ophører sagtens vort Bekendtskab med ham.“

„Jeg har nu den Tro, at det vil trække ud med den Rejse,“ sagde Jakobe efter nogen Tavshed, — hun sad tilbagelænet

i Sofahjørnet ved Siden af Moderen og saae ud for sig i en egen mørk Grublen.

„Kære Barn, hvad kan du vide om det?"

„Aa, jeg er da ikke blind, Mor! Fra det første, jeg saae det Menneske her, var jeg klar over, hvad han kom her for. Og han er vist ikke af dem, der saa hastig opgiver, hvad de har sat sig i Hovedet. Det siger jo ogsaa Ivan om ham. Hvad der ellers kan være at udsætte paa ham — og der er jo tilstrækkeligt endda! — noget af en Karakter synes han virkelig at være."

Fru Salomon smilte lidt.

„Jeg tror, du begynder at forlige dig med ham, Jakobe."

„Nej, det gør jeg ikke, ... og det vil jeg heller aldrig kunne. Dertil er hans Person mig for meget imod. Men jeg tænker paa, at han jo endnu er ganske ufærdig. Ingen kan vide, hvad han under gunstige Forhold vil kunne udvikle sig til. Maaske vil han virkelig engang kunne blive en ret antagelig Mand for Nanny. I hvert Fald tror jeg næsten, jeg vilde foretrække ham til Svoger f. Eks. for et Menneske som Dyhring."

„Hør, du er dog bleven en rigtig Kirsten Giftekniv, Jakobe," sagde Fru Salomon. „Forleden var det Olga Davidsen, du havde travlt med; og idag er det din egen Søster, du vil have afsat."

Jakobe blev rød. Hun følte sig truffet af Moderens Bebrejdelse.

„Lille Mor," — hun bøjede sig smilende frem for at skjule sin Forlegenhed og lagde Haanden hen paa Moderens Arm — „Du veed nok, det er nu engang gamle Jomfruers Svaghed."

* *

*

Per blev i disse Foraarsmaaneder en hyppig Gæst i det salomonske Hjem. Vistnok var det stadig Nannys Person, der hovedsagelig drog ham dertil; men ogsaa det ham saa nye og fremmedartede Familjeliv øvede en stærk Tiltrækning paa ham.

En Aften, da han var gaaet, kunde Jakobe ikke lade være med at henkaste det Spørgsmaal:

„Gud veed, hvad Hr. Sidenius egentlig tænker paa, naar han saadan sidder og ser hen for sig uden at sige noget?“

Han sad og tænkte paa sit eget Barndomshjem. Han saae for sig Dagligstuen derhjemme, saaledes som den stod tydeligst for hans Erindring: i de lange Vinteraftener, naar den enlige Lampe brændte døsigt paa Bordet foran Hestehaarssofaen og Faderen halvslumrede i den stivryggede Lænestol med sin grønne Papskærm for Øjnene, mens Signe læste højt af Avisen og de mindre Søstre sad krumme over deres Stoppearbejde og hvert Øjeblik skottede op til Uret paa Sekretæren for at se, om Vægteren ikke snart vilde komme og forkynde Sengetid. Han hørte igen hine smaa Suk, der nu og da lød fra Soveværelset ved Siden af, og hvormed Moderen derinde i Sengen gav sit altid lidt beklemte Hjerte Luft. Han hørte den stille Kogelyd fra Lampen, lugtede Tørveosen fra Kakkelovnen blandet med Lugten af Pletvand eller Medicin.

Hvad der slog ham ved Sammenligningen, var dog ikke særlig Modsætningen mellem den Rigdom, han havde for Øje, og Barndomshjemmets Kummerlighed. Det var meget mere en Forskel i Tonen, i Talens Varmegrad, i selve Livstemperaturen i de to Hjem. Naar han her hørte de kaadmundede Børn tale næsten kammeratlig til deres Forældre; naar han hørte Fru Salomon drøfte Foraarsmoderne med sine Døtre, tale til dem om, hvilke Farver og hvilket Snit der klædte dem, ja ligefrem paalægge dem som Pligt at tage sig godt ud; naar han bestandigt fandt Sindene livfuldt optagne af alt, hvad der skete rundt om i Verden, men aldrig hørte den mindste Hentydning til det dunkle „Hinsidige“, der som en Gravluftning havde gennemtrængt hans eget Hjem, hvor man regelmæssig begyndte og afsluttede Dagen med at bortvende sig fra Verden i Bøn og Salmesang; hvor det at pynte sig, ja blot at være velklædt og ofre Omhu paa sin Person næsten betragtedes som uværdigt for et af Aanden genfødt Menneske, — han følte da med Taknemlighed, at han virkelig her havde fundet, hvad han havde villet søge i fremmede og fjerne Egne, Naturens Børn, ubesmittede baade af et Himmerig og et Helvede.

Men ogsaa selve Rigdommen havde gennem det salomonske Hjem faaet ny Værdi for ham. Han havde hidtil paa Bondevis betragtet Pengene nærmest som et Vaaben, med hvilket man — halvt snigmorderisk — hævdede sig i Tilværelses-

kampen. Nu aabnedes hans Øjne for den Betydning, som betryggede Livsvilkaar kunde faa ogsaa for et Menneskes sunde aandelige Vækst, for den rolige og frie Karakterudfoldelse. Han begyndte at forstaa den Ærefrygt for Guldet, man tillagde Jøderne, og som alle rettroende Sideniusser højlig forargedes over. Han huskede sin Faders foragtelige Udtryk om „Mammondyrkerne" og mindedes sin Religionslærer, en bleg og luvslidt Teolog, som — idet han strøg Eleverne over Haaret med en Haand, der stank af Bukselomme — indtrængende formanede dem til aldrig at eftertragte saadanne Skatte, som „Rust og Møl kan fortære". Han tænkte paa, hvorledes i dette lille ludfattige Land Slægt efter Slægt var bleven optugtet til at nære en farisæisk Ringeagt for alt „timeligt Gods", og hvorledes aandelig Forkommenhed og Pjalteri og Snuskethed samtidig havde præget det hele Samfund, og han følte en trodsig Lyst til at raabe ud over Landet et „Respekt for Pengene! Paa Knæ for Mammon ... Folkenes Opretholder og Forløser!"

Samtidig følte han godt, at denne Lysskyhed overfor Guldets Glans endnu ikke var gaaet ham selv helt af Blodet. Naar han saae sig omkring i de overdaadigt udstyrede Stuer, mærkede han ofte Resterne af sin medfødte Troldenatur røre sig i ham. Ja, hver Gang han fra dette østerlandske Solskinshjem tænkte tilbage paa sit eget Liv med dets triste og fattige Glæder og Samvittighedskampenes Kval og Uhygge, følte han med Skamfuldhed, at han virkelig var, hvad Faderen altid havde kaldt ham, et „Mørkets Barn", en Underjordisk — en Sidenius.

Livet i det store, rige og selskabelige Købmandshjem, hvor saa mange fribaarne og formsikre Mennesker mødtes, virkede overhovedet paa ham som et Aandens Spejl og vakte ham til fornyet Selverkendelse. For første Gang i sit Liv traf han her Folk, overfor hvem han følte sig underlegen. Endog i Samtale med de unge Piger eller deres Veninder maatte han benytte allehaande Kunstgreb for at dække over Manglerne ved sin Kultur og skjule de store Huller i sin Viden. I al Hemmelighed søgte han da ogsaa skyndsomst at indhente, hvad han havde forsømt i Henseende til almindelig Dannelse. Navnlig havde han med Iver kastet sig over Studiet af Nathans Bøger, som i disse Krese saa ofte blev omtalt og omstridt. Ogsaa sine højst mangelfulde Sprogkundskaber

søgte han at hjælpe paa for ikke at staa tilskamme i et Hus, hvor selv de yngre Børn talte de tre evropæiske Hovedsprog med Færdighed.

Derfor, skønt han stadig søgte til Huset for Nannys Skyld, holdt han undertiden mest af at sidde og snakke med Fru Salomon og Jakobe, hvis Underholdning syntes ham at være mest belærende. Navnlig havde han faaet stor Respekt for Jakobe, der med lige stor Lethed kunde tale om gamle, græske Filosofer og om den nyeste Bismarck-Politik, og som alligevel ikke var nogen Blaastrømpe. Trods det lidet behagelige Indtryk, hun straks havde gjort paa ham, og skønt hun endnu langtfra altid viste sig for ham fra sin tilgængeligste Side, satte han megen Pris paa at tale med hende om, hvad han havde læst eller tænkt paa at læse; og hun paa sin Side lod sig ved en Slags Overrumpling afvæbne af hans Optagethed af Dr. Nathan, en Mand, i hvem ogsaa hun saae Landets stærkeste Personlighed og en ny Tids Herold. De havde her fundet et Felt, hvor de kunde mødes i Forstaaelse, og hvortil de hver paa sin Maade droges af det, der var dybest i dem begge — Hadet til den Kirke, der havde kastet Skygge over deres Ungdom. Og Per gjorde ingen Røverkule af sit Hjerte. Han udtalte sig om sine Følelser med en naiv Aabenhjertethed, der efterhaanden vandt ham — om ikke hendes Sympati, saa dog hendes Overbærenhed. I Virkeligheden ledede hun i denne Tid hans Udvikling langt mere, end hun selv anede. Men heller ikke Per havde nogen rigtig Forstaaelse af den Indflydelse, hendes overlegne Personlighed var ved at faa paa ham. Med al sin Respekt for hende begreb han derfor heller ikke rigtig den overordentlige Hyldest, hun fra visse Sider var Genstand for, f. Eks. paa Husets store Modtagelsesaftener, hvor saa mange af det liberale Partis Bedstemænd var tilstede. Mens Nanny ved saadanne Lejligheder foer overgiven gennem Stuerne med Literaterne Balling og Povl Berger og den Slags Narrefølge, samlede Jakobe trods sit afmaalte, til Tider afvisende Væsen Selskabets Spidser om sin Stol, de virkelige Berømtheder, Universitetsprofessorerne og de mange ansete Læger, der udgjorde en saa betydningsfuld Del af Hovedstadens allerede ganske indflydelsesrige Fremgangsparti. Engang hørte han endog en af disse Folk udbryde i Beklagelser over, at en Kvinde af saa megen Aand og med saa mange Kundskaber ikke syntes tilsinds at

gøre nogen Mand lykkelig. „Forresten, hvem skulde hun gifte sig med?“ havde Manden bagefter selv indvendt. „Hun, der i sit Væsen har saa meget dronningeagtigt, burde jo i det mindste have en Prins. Denne kedelige Eybert er da i hvert Fald ikke noget for hende.“ Disse spøgefulde Ord gjorde et stærkt Indtryk paa Per og paavirkede lidt efter lidt hans Bedømmelse ogsaa af hendes Ydre. Han maatte indrømme, at hun bar sig ganske stolt, og at Ansigtsprofilen virkelig mere var en Ørns end en Papegøjes. Han fik Øjet op for Skønheden i hendes lette og dog saa sikre Gang med dens ejendommelige rovdyragtige, lydløse Fodskifte. Han lagde Mærke til den betagende Maade, hvorpaa hun kunde synke ned i en Lænestol, — ja, om det saa var hendes hastige Maade at pudse Næsen paa, slog det ham nu, hvor fornem den var.

En Aften kom de tilfældig til at være nogle Øjeblikke alene inde i Biblioteksværelset. Nanny var i Middagsselskab og ventedes først hjem om en Timestid; han var netop bleven siddende for at bie paa hendes Hjemkomst. De sad paa hver sin Side af det store, ottekantede, perlemorsindlagte Bord, Lampen stod imellem dem og spejlede sin gule Silkeskærm i det mørke Plade. Jakobe sad med Haanden under Kinden og bladede i et Billedværk. De havde i nogen Tid ikke talt, da hun pludselig gjorde ham det Spørgsmaal, hvorledes det egentlig var gaaet til, at han, som tilhørte en Slægt, der var saa udpræget præstelig, havde faaet Lyst til at gaa den praktiske Vej og blive Ingeniør.

„Synes De maaske ikke om Stillingen?“ spurgte han afledende.

„Jo — hvorfor ikke?“ sagde hun overrasket, hvorpaa hun med megen Varme talte om den Betydning, Aarhundredets storslaaede Ingeniør-Virksomhed sikkert engang vilde faa for Menneskehedens Frigørelse. Naar Afstanden mellem Landene mere og mere formindskedes ved Hjælp af Jernbaner og Telegrafer og Dampskibe, vilde efterhaanden de indbyrdes Forskelligheder udlignes og dermed det afgørende Skridt være gjort til den endelige Virkeliggørelse af Menneskenes gamle Drøm om en broderlig Forstaaelse mellem alle Jordens Folkeslag.

Per skottede ved disse Ord et Par Gange hurtigt over til hende og blev lidt rød. Han havde aldrig selv betragtet sin Virksomhed fra det Synspunkt men følte sig overordentlig

tiltalt af at se sit Kanalprojekt stillet i en saa ophøjet Ides Tjeneste.

Saadan gik det ham iøvrig bestandig overfor hende. Det var med hendes Ord som med Nathans Bøger, de kunde glimtvis ligesom lynbelyse fjerne og fremmede Tankeegne, der virkede som en lokkende Aabenbaring. — — Hvor hun er klog! tænkte han ofte, naar han sad overfor hende og betragtede hendes sære, sfinksagtige Træk, og han kunde da have en helt eventyrlig Fornemmelse af at sidde Ansigt til Ansigt med en ungdommelig Sibylle. I saadanne Øjeblikke voksede hun ud i det overnaturlige, blev selve Visdomsdybets uudgrundelige Bevogterske.

„Jeg vilde ønske, jeg havde kendt Dem for længe siden, Frøken."

Skønt han gjorde sig Umage for at lægge lidt Lystighed i Stemmen, hørte han godt, hvor flovt det lød. Jakobe smilte da ogsaa paa en Maade, der ikke kunde smigre ham. Alligevel blev han ved:

„Ja, det var naturligvis dumt sagt. Men det er nu ikke desmindre sandt, — jeg gaar virkelig i denne Tid omkring med en Fornemmelse af, at jeg først nu begynder at blive rigtig Menneske. Og det har De en Smule Del i, Frøken ... enten De saa bryder Dem om det eller ej."

„Hvad Slags Skabning mener De da at have været før?"

Det varede lidt, før han svarede:

„Husker De ikke fra Deres danske Læsebog et Sagn om en Bakketrold, der krøb op gennem en Muldvarpetue for at leve mellem Menneskene men nøs ganske forskrækkeligt, hvergang Solen brød gennem Skyerne? — Aa, jeg kunde fortælle Dem en lang Historie derom!"

Og, bedst som de sad, begyndte han virkelig at lukke noget af sit Allerinderste op for hende. Idet han gav efter for Trangen til at have en Fortrolig, fortalte han halvt spøgende om sin Barndom og om det brudte Forhold til Forældrehjemmet.

Jakobe havde i Forvejen hørt noget derom gennem Ivan. Hun blev lidt sky ved denne pludselige Aabenhjertighed og opfordrede ham ikke til at fortsætte.

Nu blev de ogsaa afbrudt af Onkel Heinrich, der kom ind fra Forstuen. Den gamle Udhaler forsømte sjelden nogen Lejlighed, hvor han kunde komme til at beskue sine Niecer

i stort Toilette. Hans første Spørgsmaal galdt da ogsaa Nanny.

I det samme hørte de Vognen rulle ind i Porten, og et Øjeblik efter fejede Nanny ind ad Døren.

Idet hun opdagede Per, standsede hun og lod med beregnende Langsomhed det hvide Skindslag glide ned fra de blottede Skuldre.

Per havde rejst sig og betragtede hende lidt forvirret.

Ja, vist var det et dejligt Legeme, som stod der foran ham i en hvid, dybt nedringet Silkekjole, endnu blussende af Selskabssalenes Hede og med Øjnene straalende af Festglæde. Og dog — da han lod Blikket glide tilbage til Søsterens sortklædte Skikkelse, som sad der med Haanden tænksomt under Hagen, omgydt af Lampens rolige Lys, slog det ham, hvor godt Jakobe taalte Sammenligningen.

Helt underlig tilmode tog han lidt efter Afsked og gik langsomt hjemad. Og midt paa Gaden standsede han og sagde halvt forskrækket til sig selv, idet han skød Hatten tilbage fra Panden:

„Jamen — du gode Gud! Kan det da være Jakobe, jeg elsker?“

OTTENDE KAPITEL

For at gøre sit Navn kendt af Offentligheden og derved fremme ogsaa sine Planer i det salomonske Hjem havde Per i nogen Tid tumlet med den Tanke at udgive et lille Skrift om sine Ideer. Det skulde være hans Svar til Oberst Bjerregrav, og Skriftet skulde formes som en Udfordring til det hele hjemlige „Ingeniørkleresi", der havde villet kneble ham og støde ham ned i Mørket. De Herrer skulde faa at mærke, at der endnu var Liv i Rebellen.

Han vilde blandt andet udvikle Nødvendigheden af en fuldstændig Omordning af Landets Samfærdselsvæsen. Med Tal, som man nok skulde lade staa, vilde han godtgøre, hvor taabeligt det var for et brændselsfattigt, af Havet omflydt lille Land at begunstige Udviklingen af et kostbart Jernbanenet i Stedet for at lægge Hovedvægten paa et mangearmet Kanalsystem, der kunde bringe saa at sige hver eneste lille By i direkte Forbindelse med Verdenshavnene. Han vilde hermed først og fremmest slaa til Lyd for sit eget Projekt, hvoraf Bogen skulde indeholde en fuldstændig Beskrivelse ledsaget af Tegninger og Overslag.

Iøvrig var det hans Hensigt at meddele Betragtninger af et videre Omfang. Ægget af de Ord, Jakobe hin Aften havde ladet falde om Ingeniørens naturlige Førerstilling i Nutidens Kulturkamp, besluttede han at udstyre Bogen med nogle kraftige Indledningsord, hvori han mere i Almindelighed vilde udtale sig om Landets Fremtidsopgaver.

Dette Kampskrift begyndte han nu at udarbejde. Saa uvant det end var ham at udtrykke sig med Pennen, og skønt Ortografi og Tegnsætning ikke var hans stærke Side, gav han sig ufortrøden i Kast med Opgaven. I en Stil og Tone, der var farvet af hans Indtryk fra Dr. Nathans Skrifter, fastslog han først det dybe Forfald, hvori „det akademiske Spidsborger-

skab" i Løbet af de sidste Hundredaar havde styrtet Nationen, og gav en mørk Skildring af den uophjælpelige Armod, hvori Landet tilsidst vilde synke ned, dersom man paa Trods af sund Fornuft og andre Landes Erfaringer ikke løsrev sig fra de overleverede Forestillinger om Smørrets og Flæskets Velsignelser og resolut skaffede Befolkningen nye Indtægtskilder. Som Modstykke udkastede han et livfuldt Billede af det Vidunderrige, hvortil en kraftig Industri forholdsvis hurtigt vilde kunne omskabe Landet. Mens Pennen tumlede henover Papiret, saae han i Aanden store Skibe dampe frem ad hans Kanalers blanke Vandveje, tungt ladede med fjerne Landes Raaprodukter. Han saae stolte Fabriker rejse sig langs alle rindende Strømmes regulerede Løb, hørte Lyden af summende Svinghjul og brusende Turbiner. Paa den golde, jyske Hede, hvor nu kun nogle magre Faar fandt en kummerlig Føde, saae han menneskemylrende Stæder, travle Nybyggerbyer, hvor ingen Kirkeklokker i Midnatstimen ringede Spøgelsefrygt ind i Sindene, men som med elektriske Banstraaler jog Mørket og dets Aander paa Flugt.

En Dag, som han sad der og glødede af Inspiration, fik han et overraskende Besøg. Der blev slaaet et Par rappe Slag paa hans Dør med en Stokkeknap, og „Direktør" Delft aabenbarede sig i lys Pariserdragt, pomadiseret og parfymeret, med et blaaligt Seglas for det ene, stærkt skelende Øje.

„De har, ved Gud, skjult Dem godt," sagde han uden nogensomhelst Indledning og saae sig mønstrende omkring i den lille mørke Bagstue, hvor det flød med Papirer og Tegneruller. „Saa her er det altsaa, De sidder og udsteder Deres falske Veksler paa Fremtiden! Det er virkelig ogsaa et Ideal af en Falskmøntnerhule. — For Guds Skyld! Jeg forstyrrer Dem dog vel ikke i Fabrikationen af nogle hundrede Tusinde? Ha, ha, ha!"

Per kendte hans ligefremme Udtryksmaade for godt til at fornærmes ad den. Alligevel smilte han lidt tvungent. Han kunde ikke lide denne grimme Mand og følte sig ubehagelig tilmode ved Besøget. Hvad kan den gamle Slubbert ville mig? tænkte han.

„Det forbavser Dem dog vel ikke at se mig?" spurgte Hr. Delft med paatagen Ængstelse, efter at han havde gjort sig det mageligt i den eenarmede Gyngestol, som Per havde budt ham Plads i. „Jeg har saamænd længe ligget paa Tur ud til

Dem, Hr. Sidenius; men mine Forretninger har ikke levnet mig Tid før nu. De urolige Forhold i Kina og Forviklingerne i Indien skaffer vort Selskab et utroligt Bryderi. Jeg maa telegrafere den hele Dag. — Naa, men nu sidder jeg altsaa her for at passiare lidt med Dem — hen i Vejr og Vind, som man siger."

Han gjorde her et lille Ophold i den tydelige Hensigt at spænde Pers Nysgerrighed. Men Per forholdt sig roligt afventende og spurgte ikke.

Der blev derfor en længere Pavse, hvorunder Hr. Delft paany gjorde den fattige Stue til Genstand for en nærgaaende Undersøgelse gennem sit Seglas.

„Har De nogensinde opholdt Dem i Kina, Hr. Sidenius? ... I Indien maaske? ... Men i Amerika har De dog vel været? ... Aa, der burde alle unge Mænd rejse over og tage sig et Kursus i den Kunst at kaste sig frem i Verden."

Fornyet Pavse. Hvorefter Hr. Delfts Tone slog om og blev mere forsigtig.

„Skulde De, Hr. Sidenius, tilfældigvis kunne erindre en lille Samtale, vi havde med hinanden den første Gang, jeg havde den Ære at hilse paa Dem i min Svogers Hus? De var saa elskværdig at udtale nogle anerkendende Ord om min Niece, hvorfor jeg meget takkede Dem. Jeg tillod mig ved den Lejlighed at henlede Deres Opmærksomhed paa den Fornøjelse, De kunde skaffe Dem ved at studere de mange latterlige Personager, som de unge Piger trækker til Huset derhenne. Naa, har jeg ikke Ret? Er det ikke mangen Gang et virkelig komisk Syn? Der kommer de unge Fyre spankulerende og gør Haneben uden en lybsk Skilling i Lommen og med Ansigter saa uskyldige, som en nyvasket Barnerumpe."

Per tænkte ved sig selv, at havde det ikke været for Jakobes Skyld, skulde den gamle Kavaler snart være kommen paa Hovedet ud af Døren.

„Og saa er det saa dansk ... ikke sandt? ... saa ægte pæredansk," blev Hr. Delft ufortrøden ved, idet han kastede et nyt, medynksfuldt Blik om paa Stuens Kummerlighed. „I andre Lander vilde saadan noget være en Umulighed ... lod sig ganske ikke tænke! I Amerika f. Eks. —."

Han gav sig til at fortælle om, hvad han engang havde oplevet i New-York med en ung Mand, der „machte en stor

Karrier" og snappede en Milliardærdatter væk for Næsen af fødte Grever og Baroner, endda han var en fattig Djævel, der spiste sin Middag i en Saloon.

„Det unge Menneske hed Stadlmann, en Østerriger. Han var saadan en Slags Geni eller Charlatan, man kalder det; han vilde lave Sødmælk og Butter af Præriegræsset, uden at det først gik gennem Køer. Storartet Ide! Saa var det paa et Laboratorium, han gik der og eksperimenterte og blev bekendt med en Søn af Samuel Smith — De har nok hørt det Navn — en af Børsens Matadorer i Fifth Avenue, en Mand paa sine syv-otte Hundrede Millioner — Dollars, forstaar De! Og Samuel havde en eneste Datter paa tyve Aar, og, Gud forlade mig, gaar hun ikke hen og forliber sig i denher Stymper og vil partu gifte sig med ham. Hvad gi'er De mig! Naa, Fyren kom jo paa Hovedet ned ad Trapperne — naturligvis. Dersom en Mand som Samuel havde saadan rent ud foræret sin Datter bort, var han bleven til Grin i hele Unionen. Men nu var vi nogle Stykker, der havde observeret detteher og fulgt Sagens Gang, som det hedder; og vi sidder en Dag i vor Klub og bliver enige om, at der maa kunne laves en Forretning ud af den Historie. Og saa dannede vi med det samme et Aktieselskab."

„Et Aktieselskab? ... Paa hvad?" spurgte Per, der var begyndt at lytte.

„Paa hvad? Paa den unge Mand naturligvis ... paa hans Chancer altsaa. Vi samlede en Aktiekapital ... først paa fem, siden paa ti Tusinde Dollars, for at han kunde etablere sig som en ung Levemand i New-York, leje sig en flot Lejlighed paa Broadway, holde Tjener og Ridehest og give Soupers for Journalisterne og blive omtalt i Bladene ... kort at sige, efter Forløbet af to Maaneder var hans Navn bekendt over hele The Street. Saa kørte han en Dag hen og friede hos Samuel."

„Naa. Og fik hende?"

„Nej, ikke saa meget som en afklippet Negl af hende. Samuel havde sin egen Spekulation med Pigebarnet. Han var selv en Skarnkørers Søn og vilde derfor partu have sin Datter gift med en Adelsmand."

„Men hvordan gik det saa med Aktieselskabet?"

„Det gik meget godt. Det blev en Forretning paa Tohundrede Procent."

„Det forstaar jeg ikke. Naar Faderen kun vilde give Datteren til en Adelsmand —“

„Ja, vi *skaffede* naturligvis Fyren det Adelskab. Det kostede os fire Tusind Dollars. Men saa var det ogsaa et af Evropas ældste og fineste Navne. Det gik meget nemt. Fyren leverte os Adressen paa en gammel Enkegrevinde von Raben-Rabenstein i hans Hjemegn, en fattig Djævel, som levede af at have Pensionat for unge Piger. Vi sender hende en lang Skrivelse med Billet til New-York og Retur og udbeder os hendes ærefulde Nærværelse ved den højtidelige Aabning af et nyt Børneasyl, som vi havde oprettet i filantropisk Øjemed, — det var tre Unger fra Gaden og en gammel, fordrukken Negerkælling, som vi havde engageret for tre Maaneder, — men det fortalte vi naturligvis ikke. Asylet skulde bære Kejserindens Navn, skrev vi, og være særlig beregnet paa Børn af østerrigske Forældre, ... *den* kunde hun jo ikke staa for! Det var en guddommelig Komedie! Ved hendes Ankomst med Dampskibet mødte hele Interessentskabet med Blomsterbuketter og køre hende i en Karet med fire Heste til en Galladinner paa Hotel Netherland, hvor hun blev præsenteret for Journalisterne som Hr. Stadlmanns kødelige Tante, — det stod altsammen at læse i Bladene Dagen efter. Saa viste vi hende et lovformeligt opsat Adoptionsdokument og viftede hende lidt for Næsen med en Tusinddollar-Check indtil hun besvimede. Seks Maaneder efter blev den nybagte Greve von Raben-Rabensteins Bryllup fejret med fyrstelig Pragt i Overværelse af hele Unionens Aristokrati. Jeg kan tale med derom, for jeg var selv blandt de Indbudne og havde den Ære at føre den unge Hertuginde af Catania født Simpson tilbords.“

Per sad foroverbøjet og snoede nervøst sit Overskæg. Hr. Delft havde med sin Fortælling stukket til hans ømme Sted: hans Pengeforlegenhed. Det var daarlig nok, at hans Midler slog til for hans personlige Fornødenheder i denne Tid. Hvorledes han skulde skaffe sig Penge til at faa sin Bog trykt — det Spørgsmaal havde kostet ham meget Hovedbrud.

Han havde siddet ganske rolig og med et fremkunstlet Smil hørt paa den vidtløftige Fortælling, der iøvrig ganske lignede de Røverhistorier, Hr. Delft plejede at give tilbedste efter Middagen i sin Svogers Hus. Han var kommen til at tænke paa, at det muligvis vilde være klogt at holde gode

Miner med denne gamle Hyæne, og han overvejede nu, om ikke denne skulde kunne benyttes til at skaffe et Laan tilveje paa ikke altfor ublu Betingelser.

„Det er i Grunden ingen daarlig Tanke — saadan at lave et Aktieselskab paa en ung Mands Udsigter. Veed De hvad, Hr. Direktør, den Trafik skulde De se at faa indført herhjemme. Jeg har bare een Indvending. Hvorfor netop spekulere i Ægteskabs-Chancer? De hører dog i Almindelighed til de mest uberegnelige. Hvorfor ikke hellere spekulere i en anden af de mangfoldige Muligheder, der kan aabne sig for en dygtig og energisk ung Mand? Hvad siger De f. Eks. om en Ingeniør med en eller anden god Ide ... et originalt Vandbygningsprojekt f. Eks. ...?"

„Jeg indrømmer Dem," svarede Hr. Delft med et ubarmhjertigt Smil, „paa Navnet kommer det mindre an, naar det ellers er velklingende. Det Interessentskab, jeg talte om, hed saaledes „Company til kunstig Fremstilling af Sødmælk og Fløde". Et fortræffeligt Navn! Vi fik paa det et Par godtroende Spækhøkere til at tegne sig som Garanter."

„Bien! De mener altsaa, at der kunde være Mulighed for at faa dannet et lignende Konsortium her, naar en Mand f. Eks. fremlagde Beregninger og nøjagtige Overslag, der tilfulde godtgjorde, at hans Plan — om den gennemførtes med Energi — engang vilde kunne indbringe Millioner?"

„Ja — hvorfor ikke?"

Svarets overraskende Ligefremhed gjorde Per mistænksom. Han vil lokke mig i en Fælde, tænkte han. Han kender mine Planer, og nu er det hans Mening at jeg skal udlevere mig, saa han bagefter kan prostituere mig for Jakobe og hendes Familje.

Han trak sig atter ind i sig selv og tav. Men da Hr. Delft nu tog sin Hat, som vilde han gaa, blev han alligevel urolig. Han sagde til sig selv, at han jo dog vilde være nødt til at gribe til en eller anden fortvivlet Udvej for at skaffe Penge, og han besluttede at vove sig i hvert Fald endnu et lille Stykke frem. Men pludselig faldt der en stor Lede over ham. Han følte sig saa nedværdiget af disse uendelige Pengebekymringer. Han harmedes ved saaledes stadig at maatte gaa Snigveje og hykle og lyve for at skaffe sig, hvad han skulde bruge. I en Slags Desperation brød han med alle Betænkeligheder og sagde:

„Hr. Direktør — skal vi ikke lade al Forstillelse fare? Jeg kan forstaa paa Dem, at De kender min Tilbøjelighed for Deres Niece, og jeg gør Dem gerne den Indrømmelse, at det er noget ubesindigt af mig i min nuværende Stilling at gøre mig Forhaabninger overfor en Dame med saa mange udmærkede — baade indre og ydre — Fortrin."

„Meget smukt talt. Meget smukt."

„Nu vel, De har selv bragt Sagen paa Bane, og De har derved givet mig nogen Berettigelse til at gøre Dem følgende ligefremme Spørgsmaal: Vil De, Hr. Direktør, sætte Dem i Bevægelse for til Gunst for mig at faa dannet et saadant Interessentskab som det, vi før talte om?"

„Jeg?" udbrød den lille Mand og rejste sig i hyklet Bestyrtelse halvt op fra Stolen.

„Ja, netop De!" vedblev Per. „Jeg tilstaar, jeg er for Tiden i stærk Forlegenhed. Jeg *maa* have Penge ... Jeg *skal* have Penge, om jeg saa skal stjæle dem."

Hr. Delft, der iøvrig troede, at det stadig var Nanny, Pers Planer galdt, var nu kommen derhen, hvor han vilde. Pers sidste Udtalelse syntes han godt om. Den bestyrkede ham i høj Grad i Troen paa, at Per sad inde med Betingelser for at gøre Karriere og opnaa en Samfundsstilling, der anstod sig hans Søsters Datter.

Han lo pludselig helt fornøjet.

„De er ikke ueffen. Tror jeg ikke, De foreslaar mig en Geschæft om min egen Niece. Naa — Tanken respekterer jeg. Men jeg gør ikke Privatforretninger mere. Heller ikke med unge Piger. Men nu skal jeg sige Dem, hvorfor jeg er kommen. Jeg har Tillid til Dem, unge Mand! Jeg har Tro paa Deres Fremtid, og jeg vil hjælpe Dem. De trænger til Penge. De skal faa dem. Men jeg siger Dem straks — her bliver ikke Tale om at betale nogen Rente eller saadan noget. Det er altsaa ingen Forretning, forstaar De — saa kan De ellers kalde det, hvad De vil. Kender De David Griesmann, Overretssagføreren? Han boer i Klosterstræde. Hos ham kan De hæve, hvad De foreløbig har Brug for, med Sikkerhed i — nu ja, i det forventede Udbytte af Deres eminente Opdagelser, naturligvis. Men — jeg siger Dem — jeg vil have mit Navn holdt udenfor. Dersom Nogen spørger mig, om det er *mig*, der forstrækker Dem, siger jeg rentud nej. At De forstaar mig!"

Per svarede ingenting. Hr. Delfts Tone og overlegne Beskyttermine gjorde ham det umuligt at fortsætte Forhandlingen; og desuden havde han ingensomhelst Tillid til Paalideligheden af dette altfor uegennyttige Tilbud.

Da „Direktøren“ nu igen tog sin Hat, holdt han ham derfor ikke længer tilbage. Han sagde blot med et Smil — for at give en Slags Forklaring:

„Ja, naturligvis opfatter jeg Deres Tilbud som et muntert Indfald. Forhaabentlig forstod De ogsaa nok, at *mine* Ord var ment i Spøg. De smittede mig virkelig med Deres amerikanske Historie.“

Hr. Delft saae først lidt overrasket paa ham. Derpaa smilte han med sit allerubarmhjertigste Smil.

„Gudbevares, Hr. Ingeniør! De har altfor ringe Tillid til min Opfattelsesevne. Den fejler ellers ikke noget, vil jeg sige Dem. Imidlertid ... skulde De ved Lejlighed faa Lyst til at fortsætte Spøgen, saa veed De nu, hvor Hr. Griesmann boer. Han har Kontortid mellem ti og fire. Og jeg kan forsikre Dem, han har megen komisk Sans ... megen komisk Sans! Jeg anbefaler mig!“

Han stod allerede med Haanden paa Dørklinken, da han atter vendte sig om mod Per, der var bleven staaende ved Bordet.

„Endnu et Ord, Hr. Sidenius! De har til min Søstersøn omtalt en Enkebaronesse von Bernt-Adlersborg, ikke sandt? Undskyld mig mit paatrængende Spørgsmaal ... kender De noget nøjere til den Dame?“

„Nej. Jeg kendte en Smule til hendes afdøde Bror. Men hvorfor vil De —?“

„Undskyld mig! Det er en ældre Dame, ikke sandt? Og vistnok saadan lidt ... lidt morsch i Hovedet?“

„Maaske. Men maa jeg spørge — —?“

„Og De havde forleden et Brev fra hende, ... et venligt Brev fra Udlandet. Ivan har fortalt mig det. Hun havde bedt Dem om at besøge hende i hendes Hjem i Sommer, og hun beklager nu, at hun gennemgaar en Kur og først kommer tilbage til Vinter. Er det ikke rigtigt?“

„Men for Pokker!“ udbrød nu Per utaalmodig og slog Knoen i Bordet. „Hvorfor gør De mig alle de Spørgsmaal?“

Men uden at lade sig forskrække gik den lille grimme

Mandsling ham tæt ind paa Livet, løftede sig paa Taaspidserne og sagde:

„Jo — jeg skal sige Dem — der kunde muligvis ogsaa her i Landet tænkes Folk, der *kun* vil gifte deres Døtre bort til Mænd med et adeligt Navn. Adjø!“

* *
*

Salomons var allerede i Slutningen af Maj flyttet ud til deres Sommerbolig „Skovbakken“, en Villa ved Kysten en Times Rejse fra København. Per tog gerne derud om Søndagen, naar der var aabent Hus, men viste sig ogsaa til andre Tider under Paaskud af at ville raadføre sig med Ivan om Bøgers Trykning og lignende Ting, der angik hans Pjece. At ikke alle i Familjen var lige glade ved hans Besøg, og at navnlig Nanny oftere viste ham sin Ryg end sit Ansigt, efter at det var gaaet op for hende, at hun var bleven vraget, bekymrede ham ikke. Fra det Øjeblik, han var kommen til den Overbevisning, at det var Søsteren, han holdt af, og at han næppe forringede sine Fremtidsudsigter ved at følge sin Tilbøjelighed, søgte han under sine Besøg udelukkende Jakobes Selskab.

Nu var der ulykkeligvis ikke foregaaet en tilsvarende Stigning i Jakobes Følelser for ham. Tvertimod. Noget af den Uhygge, hans Person havde indgydt hende ved deres allerførste Møde, var igen bleven levende hos hende efter hin Aftensamtale i København, hvor han havde betroet hende sit Forhold til Forældre og Søskende. Saa oprigtigt hendes eget Had til Kristendommen end var, stødtes hun tilbage af den tilsyneladende Ro og Ufølsomhed, hvormed han havde omtalt den hele Sag. I sin mosaiske Ærefrygt for Hjemmet og Slægten skræmmedes hun af en saadan Uforsonlighed overfor de Nærmeste.

Saa var der desuden kommen noget i selve hans Optræden, der virkede ubehageligt paa hende. Efterhaanden som han overvandt sin selskabelige Usikkerhed, der hidtil havde lagt en Dæmper paa hans Selvfølelse, ytrede der sig blandt andet en uheldig Tilbøjelighed hos ham til at tale i Tide og Utide. Efter at have læst en halv Snes Bøger af Dr. Nathan og ligesindede Forfattere følte han sin Viden tilstrækkelig grund-

fæstet og kastede sig med provinsiel Frejdighed ind i enhver Diskussion om Tidens store Frigørelseskamp. Navnlig efter Middagsbordet, hvor han gerne drak tæt, gav han sig uforknyt til at forkynde, ja næsten præke om Menneskehedens kommende Stortid og Naturvidenskabens Evangelier — paa en Maade, der undertiden vakte Smil og Forlegenhed hos dem, der hørte ham.

Han vilde absolut paa enhver Vis udmærke sig. Paa Spasereturene ude i Skoven sprang han over alle Vejbommene og opfordrede de andre Herrer i Selskabet til at gøre ham det efter. Var de ude at ro, tog han straks begge Aarerne for at gøre sig til af sine Armkræfter. — Ogsaa med sin Paaklædning stødte han an. Efter tarvelig Mode sad hans Klæder meget stramt omkring ham og fremhævede næsten uanstændigt hans kraftige Legemsformer. Dertil havde han nu til Sommerbrug anskaffet sig en egen Slags dybt udringet Linned, der ikke alene blottede hans muskelsvære Hals, men tillige aabenbarede det øverste af Brystet, hvad der gav ham en vis utækkelig Lighed med den Slags unge Mennesker, der ernærer sig af Glædespigernes Kærlighed. Nanny hoverede regelmæssig, hver Gang han havde været der i Besøg. Hun plejede at sige: „Naar han en skønne Dag revner af Vigtighed, er jeg bange for, det bliver over Bagpartiet."

Jakobe havde trods alt nærmest ondt af ham. Men da det endelig begyndte at gaa op for hende, at det var hende selv og ikke Søsteren, hans Efterstræbelse galdt, og at det var for at tækkes hende, han saadan slog om sig med sin Kraftnatur, vidste hun ikke længer, hvad hun skulde stille op med ham. Hun sørgede for aldrig mere at blive ene med ham, og hun talte til sin Broder om, at han maatte se at faa ham til at gøre Alvor af den Udenlandsrejse, der havde været talt om. Det gik ikke an, sagde hun, at han blev ved at komme der i Huset, før han i det mindste selv indsaa sin Mangel paa Kulturafslibning; og hertil vilde et Ophold blandt Fremmede vistnok hurtigst hjælpe ham.

Tilsidst blev Bevidstheden om hans Hensigter hende uudholdelig, og en Dag var det nær gaaet galt. Det var i Begyndelsen af Juli. Familjen sad ude paa den brede, gruslagte Terrasse foran Villaen og nød Aftenkøligheden efter en lummerhed Dag. Man havde nylig rejst sig fra Middagsbordet og sad endnu ved Kaffen. Paa den monumentale, togrenede

Marmortrappe, der førte ned til Vandet mellem Rosenbuskadser, løb og krøb de mindre og mindste Børn op og ned i hvide Dragter og store Solhatte. Det var midt i Blomstringstiden. Buskene blussede af Farver, og ved hvert Vindpust gled en Vellugtsbølge henover Kaffebordet og blandede sig med Duften af Philip Salomons Havannacigar.

Der var ingen andre Fremmede end Husvennen, Hr. Eybert, som Dagen i Forvejen var kommen hjem fra sin aarlige Baderejse med en ny, umærkelig lille Isseplade fra Gossec i Paris.

Den fyrretyveaarige Mand tog sig helt ungdommelig ud, som han sad der, brunet af Sydfrankrigs Sol, og fortalte om sine Alpeudflugter og om fælles Bekendte, han havde truffet undervejs. Philip Salomon, der havde rykket sig lidt bort fra Bordet for at gennemløbe Aftenaviserne, indskød nu og da et Spørgsmaal eller meddelte Ivan en Børsnyhed. Uden Vanskelighed fulgte denne Mand to-tre forskellige Samtaler samtidig med, at han multiplicerede femcifrede Tal i Hovedet og opskrev Facit et eller andet Sted i sin Hukommelses mægtige Kopibog. Og alligevel var der ingen af dem alle, der mere bevidst end han nød Aftenens Fred og Rosenduften og det hele Hjemmelivs Tryghed og Glæde.

Nanny var ikke hjemme. Umiddelbart efter Bordet var hun taget bort for sammen med en Veninde at overvære en Sommerkoncert paa Klampenborg, hvortil hun var bleven indbudt af Dyhring — Journalisten.

Ved Otte-Tiden dukkede Per pludselig op. Han var i slet Lune. Tvunget af Nøden og i Grunden uden at vente nogetsomhelst Resultat deraf havde han om Formiddagen opsøgt den Overretssagfører Griesmann, til hvem Hr. Delft med saa mystiske Ord havde henvist ham; og til sin Forbavselse havde han straks faaet udbetalt en større Sum alene ved at nævne sit Navn og udstede en Kvittering. Men til Trods for, at han herved for lang Tid var bleven befriet for den eneste, virkelige Sorg, han endnu kendte og anerkendte, var han gaaet utilfreds og urolig hjem. Med en Fornemmelse af paa uværdig Maade at have solgt sig havde han laaset Seddelbunkerne inde i sin Kommodeskuffe uden engang at ville eftertælle dem.

Synet af den hjemvendte Medbejler, som sad der forynget ved Jakobes Side, forbedrede ikke hans Sindsstemning. I den

Sum af meget blandede Følelser, der udgjorde Pers Kærlighed til den unge Dame, var Forfængeligheden en af de mest fremtrædende; og selv et mindre mistænksomt Øje end hans vilde straks have kunnet se, at hun ikke var saa lidt optaget af Hr. Eyberts Tilbagekomst.

Med beregnet Skødesløshed hilste han paa sin Rival; men kom uheldigvis til at overdrive i en Grad, saa den ganske forfejlede sin Virkning og fik Hr. Eybert til at smile.

„Jeg tror, jeg har været saa uheldig at gøre mig den unge Mand til Fjende," bemærkede han paa Fransk halvhøjt til Jakobe, der undlod at svare.

Imidlertid opfattedes Ordene ogsaa af Per, og hans Ansigt falmede. Trods gentagne Opfordringer til at tage Plads blev han staaende. Selv da Ivan skød en Stol helt hen til ham, satte han sig ikke. Han anbragte blot Haanden paa dens Ryg, og i denne Stilling blev han ved at se over paa Eybert med et uforskammet Blik. Der blev nogen Uro mellem de andre. Men i det samme kom der heldigvis nye Besøgende, og en Skandale blev afværget.

Jakobe forvandt dog ikke hele Aftenen disse Øjeblikkes angstfulde Ophidselse. Og hun lovede sig selv, at hun nu ikke længer vilde finde sig i denne taabelige Drengs Anmasselser. Hun havde aabenbart allerede vist ham en altfor stor Overbærenhed. Dersom han endnu en eneste Gang vovede at vise en saadan Opførsel, vilde hun bede Faderen forbyde ham Huset. Den dumme, indbildske Knægt! Hvad maatte Eybert tænke.

Da de Fremmede var gaaet og Moderen og Jakobe nogle Øjeblikke havde siddet alene paa Terrassen uden at sige noget, gav den første sig til at tale om Eybert.

„Jeg tror, han var lidt urolig for sin lille Astrid. Hun er nok igen ikke rigtig flink."

„Saa—aa," sagde Jakobe og blev langsomt rød. „Det har jeg ikke hørt ham tale om. Det er dog vel ikke noget slemt?"

„Der tror jeg egentlig ikke; men det var dog vist af den Grund, han tog saa tidlig hjem. Han har jo ingen stor Tillid til sin Husholderske, veed du. Han er virkelig rigtig ilde stillet, stakkels Mand."

Det sidste syntes Jakobe at overhøre. Hun lænede sig tilbage i Kurvestolen med Hænderne samlede i Skødet og saa ud over Sundet, der laa blankt og mælkefarvet under en stor

og tom og stjerneløs Aftenhimmel. Ovre paa Svenskekysten brændte Ruderne endnu i Solnedgangsskæret.

Det var ikke nogen Hemmelighed for hende, at Forældrene gerne saae hende gift med Eybert. Navnlig i den allersidste Tid havde Moderen røbet megen Iver for at paavirke hende i den Retning, hvad der forresten havde opbragt hende en lille Smule, fordi det havde været saa ganske overflødigt. Hendes Tanker havde i den sidste Maaned ganske af sig selv søgt ham hyppigere end nogensinde før i deres lange Bekendtskabstid. Hun havde under hans Fraværelse for første Gang for Alvor savnet hans Selskab. Hun havde næsten daglig længtes ... ikke alene efter deres fortrolige Meningsudvekslinger om alt det mistrøstende, der skete rundt om i Verden, men efter selve hans personlige Nærværelse, efter hans lyse Smil, hans kloge Øjne, efter den hele afklarede Ro, der prægede hans Væsen, og som virkede saa velgørende paa hende. Naar hun før var kommen til at rødme, var det paa Grund af det stærke Indtryk, det gjorde paa hende at høre om hans lille Datters Sygdom. Hun havde i det Øjeblik med Undseelse grebet sig i halvvejs at betragte sig som hans Børns Moder.

At hun ikke elskede ham saaledes, som hun før havde elsket andre, vidste hun godt; men herover gjorde hun sig ingen Skrupler. Nu i sin modne Alder foretrak hun denne tillidsfulde Tryghed, hun følte ved hans Side, for den store Lidenskabs hærgende Feber. Hun sagde til sig selv, at var han ikke et saadan stolt og herligt Sandhedsvidne, som hun engang i sin Ungdoms Overmod havde drømt om at skænke Hvile og Glæde ved sit Bryst, saa var han dog en Mand med en alvorlig Overbevisning. Og var han ikke længer helt ung, saa skæmmedes han til Gengæld ikke af den Ufærdighed og den forlorne Mandighed, der ofte gjorde unge Mænd saa usmagelige.

Og saa var der altid en saadan ren og god Lugt ved hans Person, — hvad der betød uendelig meget for hende, der ikke kunde være sammen med Nogen uden at modtage et ganske bestemt Lugtindtryk af Vedkommende og lang Tid efter til sin store Plage forfølges deraf, undertiden som en ulidelig Hallucination. — Per sporede hun i over tre Alens Afstand paa den Fattigdommens Stank af Hengemthed og daarlig Vadsk og gammel Tobak, der hang ved hans Klæder.

Endelig besad Eybert et Fortrin, der havde beskæftiget hende, endog før han paa nogen Maade var bleven hende sympatisk. Han var af en anset Familje, og med sine gode Formuesforhold og sin akademiske Fortid (han var statsvidenskabelig Kandidat) var han hurtig bleven en af den fremblomstrende københavnske Liberalismes ledende Mænd med Sæde i Tinget og en ikke helt ringe Indflydelse paa sit Partis Politik. Folk, der morede sig med at sammensætte Ministerlister for det Tilfælde, at frisindede Anskuelser engang skulde blive repræsenterede i Regeringen, nævnte gerne hans Navn i første Række; og en saadan Udsigt til Højhed og Magtbesiddelse havde bestandig haft noget tillokkende for hende. Den Ligegyldighed for selskabelig Rang og ydre Udmærkelse, som hun bar tilskue, var ikke helt naturlig; den var et Nødskjul, som Klogskab og Stolthed paabød hende. I flygtige Øjeblikke kunde endnu Drømme om i selve Hoffets Sale at faa Oprejsning for alle Ydmygelser og ved Kongers og Kejseres Arm at triumfere over sit Blods Forhaanere faa hendes Kinder til at gløde. Dersom ikke hendes nøgterne Forstand hurtig havde overbevist hende om Fantasteriet i slige Tanker, skulde hun visselig ikke have ladet den stakkels Eybert gaa saalænge og sukke forgæves.

* *
*

For Pers Vedkommende fik Sammenstødet med Eybert den Betydning, at han besluttede sig til at fri snarest mulig. Nu, da han var kommen til Penge, vilde han nemlig gøre Alvor af at rejse bort et Aarstid for at gøre praktiske Studier rundtom i Udlandet — baade i Evropa og Amerika. Men forinden vilde han sikre sig Jakobe. Han turde ikke udsætte sig for, at Hr. Eybert eller en anden omluskende gammel Ræv snappede hende bort under hans Fraværelse.

At Jakobe just ikke opmuntrede ham men endog temmelig tydeligt undgik hans Selskab, nedslog ikke hans Haab. Han havde fra første Færd været klar over, at han maatte gaa lempelig tilværks, saa at sige erobre hende Stykke for Stykke, ... og forresten mente han allerede at være rykket hendes Hjerte saa nær, at han kunde høre det banke. Den forøgede Skyhed, hvormed hun i den sidste Tid omgikkes ham, op-

fattede han netop som et godt Tegn. Nu vilde han holde sig lidt paa Afstand og give hende Ro og Tid til at overveje, forinden han skred til Handling.

En Dag fik han et Ekspresbrev fra Ivan, der glædestraalende meddelte ham, at den Artikel, Dyhring havde lovet at skrive om hans Ideer, nu var gaaet i Trykken og rimeligvis vilde komme i „Falken“ allerede den næste Dag.

„Tjen mig nu i“ — skrev han — „at gøre Dyhring en Visit. Jeg veed, han vil sætte Pris derpaa. *Betænk*, at det vil kunne blive af Betydning for Dem at overvinde den Uvilje, De mulig føler ved at foretage et saadant Skridt. Dyhring vil paa *mange* Maader kunne gøre Dem Tjenester baade nu og i Fremtiden. Som jeg før har tilladt mig at sige Dem, kære Sidenius — Pressens Bistand er i vore Dage en *uomgængelig* Nødvendighed!!“

Per sov ikke meget den Nat. Ivan havde for en Ugestid siden igen ført ham sammen med den ansete unge Journalist, og Per havde ved den Lejlighed endelig givet efter for Vennens Bønner og lukket lidt op for sine Hemmeligheder. Forøvrig havde han selv anset det for ganske klogt saaledes at berede Vejen for sit Skrift, og han var nu spændt paa for første Gang at se sit Navn og sine Tanker forkyndt for den undrende Verden.

Det blev dog kun til Skuffelse og Ærgrelse for ham. I Stedet for den ledende Artikel, han havde ventet, fandt han paa Bladets tredje Side en halv Spalte trykt med Petit og underskrevet med et af Dyhrings mange Mærker S'il vous plait. At Artiklen var holdt i en spøgefuld Tone, mærkede han endda slet ikke. Endog Overskriften „Millionærer søges“ optog han i fuldeste Alvor. Derimod var han højlig misfornøjet med ikke et eneste Sted at finde sit Navn men gennem hele Artiklen at se sig ubestemt betegnet som „Planens unge, talentfulde Ophavsmand“ eller lignende. Ogsaa var han dybt forarget over den overfladiske Behandling af Bekostningsspørgsmaalet, og navnlig blev han aldeles rasende over en fejlagtig Anbringelse af et Komma i en Decimalbrøk, der efter hans Mening ganske vilde forvirre Begreberne om Værkets Karakter og Betydning.

Det havde ellers været langt fra hans Hensigt at give efter for Ivans Ønske om, at han skulde gøre Hr. Dyhring en Takkevisit; han fandt, at det snarere maatte være denne, som

var ham Tak skyldig for Stof til en opsigtsvækkende Artikel. Men nu betragtede han det som sin ligefremme Pligt at bekvemme sig til dette Besøg for at faa den kompromitterende Decimalbrøk rettet hurtigst mulig. Endnu samme Formiddag søgte han derfor Dyhring paa hans private Bopæl, — en elegant Ungkarlelejlighed i et af Byens flotteste Kvarterer.

Skønt Klokken var næsten tolv, var Dyhring endnu ikke paaklædt. Hans Husholderske nægtede ham af den Grund hjemme; men Sovekammerdøren blev i det samme aabnet lidt, og Journalistens gyldenblonde Hoved kiggede frem med en Silkepapirspapillot viklet om hver af Mustachespidserne.

„Ah, er det Dem!“ — Tonen lød lidt skuffet — „Naa ja, gaa De kun ind. Min Frisør er i Øjeblikket hos mig. Jeg skal straks være til Tjeneste.“

Per fik god Tid til at se sig omkring i Dyhrings Stuer, om hvis udskejende Luksus der gik saa mange overdrevne Rygter. Elegant var der uimodsigeligt. Silkebetrukne Møbler i Arbejdsværelset ... Gobelinstapet ... Malerier ... Stabler af Bøger og Tidsskrifthefter henkastede paa Stolene. Et Harem af Dameportrætter paa Skrivebordet. — Inde i den tilstødende Spisestue, hvortil Døren stod aaben, saaes et festlig dækket Frokostbord med en skinnende hvid Dug, Vinkaraffe, Blomster og Frugter.

Per kunde ikke lade være med i sit stille Sind at anstille en Sammenligning mellem dette Hjem og sine egne to smaa, mørke Kamre — og han grebes af en ham ellers uvant Utaalmodighed. Der var ikke, fordi han paa nogen Maade misundte et Menneske som Dyhring, der i hans Øjne var en halvt foragtelig Person, en Slags Alfons hos den store Skøge Bysladderen eller den offentlige Mening. Men det harmede ham, at en saadan ussel Avisskriver allerede havde naaet en Uafhængighed og Magtstilling, som han selv endnu kun kunde drømme om.

Endelig kom Dyhring ind: lille og spændstig, — en Taagænger — klædt i chokoladefarvede Benklæder, Safianstøfler og en kort, kraprød Hjemmejakke med sorte Silkeopslag.

„Hvormed kan jeg være Dem til Tjeneste, Hr. Sidenius?“ spurgte han som den, der var vant til at modtage Ansøgere. „Vil De ikke tage Plads.“

Disse to omtrent jævnaldrende unge Mænd, der satte sig

der overfor hinanden, hver i sin himmelblaa Silkelænestol, og kastede Benene overkors, havde trods al ydre Ulighed ikke saa lidt tilfælles. Otto Dyhring var ligesom Per et hjemløst Barn. Han var Søn af en forgældet og udsvævende Officer, der efter faa Aars Ægteskab havde lagt sin Kone i Graven og siden var død for egen Haand. Slægtninge i Provinsen havde givet ham Naadsensbrød, og atten Aar gammel var han kommen til København som Student, fattig og forsømt, men — ligesom Per — opfyldt af de dristigste Forventninger og fast besluttet paa for enhver Pris at gøre sin Lykke og skaffe sig Oprejsning for Barndomstidens Afsavn og Ydmygelser. Med en soldatermæssig Koldblodighed, der ikke kendte til Anfægtelser, og med en instinktsikker Fornemmelse af, hvor Aladdinslampen for Tiden laa skjult, havde han kastet sig ind i Journalistiken, der netop i de Aar efter udenlandsk Mønster havde brudt Politikens Overmagt og lagt Hovedvægten paa et mangfoldigt, litterært bearbejdet Nyhedsstof. Uden særlig mærkelige Evner som Skribent men med de Uinteresseredes vevre Smidighed havde han — støttet af et Ydre, der behagede Kvinderne — hurtigt opnaaet en indflydelsesrig Stilling ved et af Hovedstadens toneangivende Blade og udnyttede den hensynsløst, ganske ubekymret af Borgerskabets Fordømmelse. Allerede fra sit enogtyvende Aar havde han haft en Aarsindkomst, der nærmede sig Ministergage. Teaterdirektørerne kappedes om at spille hans Farcebearbejdelser; Bogforlæggerne tilkøbte sig hans Bevaagenhed ved at udgive hans Oversættelser, som besørgedes af en eller anden fattig Sproglærer; Skuespillere og Varietesangerinder, unge Digtere og graanende Jubilarer, Bitterfabrikanter og Cirkusdirektører, ... alle bejlede de til hans Gunst, viste ham alleslags Opmærksomheder, for Kvindernes Vedkommende oftest ved Ydelser in natura. Som en ung Gud tronede han højt i sin uanfægtelige Sorgløshed — tilbedt og afskyet, misundt og foragtet — levende kongeligt paa Menneskenes Dumhed, Forfængelighed, Fejghed og Hykleri.

Artiklen om Pers Projekt havde han alene skrevet for at tjene Ivan Salomon, der undertiden var ham behjælpelig med at anbringe en Veksel. Per selv interesserede ham ikke det bitterste, og for hurtig at blive af med ham lovede han straks at ville indføre de begærede Rettelser i det næste Nummer af „Falken“. Men naar Per først var begyndt at tale om sit

Værk, var han ikke let at standse. Dyhring blev fortvivlet. Han sad tilsidst og gabede ganske ugenert bag sin kvindelig hvide Haand. Desuden ventede han et Damebesøg. Foruden Artiklen om Per havde han i Dagsnummeret af Bladet en lyrisk Lovprisning af en Balletdame, der for Tiden optraadte i Cirkus, — og han ventede nu den ham tilkommende Tribut.

Endelig brød Per op, og Dyhring gik ind i sin Spisestue, hvortil Døren under Besøget var bleven lukket af en usynlig Haand. Idet han stod paa Tærskelen, gik han bagover af Forbavselse, ... derhenne paa Stolen foran hans Opdækning sad Nanny Salomon med bredskygget, hvid Kniplingshat paa Hovedet og en halvfortæret Radise i Haanden. Hendes sædvanlige Følgeveninde, den lille skæve Olga Davidsen, stod henne ved Vinduet, sprudrød af forlegen Munterhed.

„Maa jeg spørge ... hvordan i Alverden er de ærede Damer sluppen herind? Jeg har ikke hørt det ringe."

„Hvorfor skulde vi ringe? Jeg har jo Deres Entrenøgle," svarede Nanny med en Dristighed, der bragte Veninden til formelig at snappe efter Vejret. „Forresten stod Døren aaben ... Deres Madamme var ved at feje derude. Hun fortalte os, at der var Nogen inde hos Dem, og saa bad vi hende vise os herind ... Det er ellers rigtig gode Radiser, De holder."

Hun udsøgte sig omhyggelig en ny af Asiettens Beholdning, dyppede den i Saltkarret og satte sine skinnende hvide Tænder i den.

„De er virkelig modig, Frøken Nanny! Veed De, *hvem* det var, der i dette Øjeblik forlod mig?"

„Ja, det var jo Hr. Sidenius. *Hans* Stemme tager man virkelig ikke fejl af."

„Og det siger De saadan ganske rolig. Sæt nu, at De var kommen blot to Minutter senere, — saa var De løbet lige i Armene paa ham."

„Nu ja, det havde maaske været ganske behageligt."

Dyhring truede smilende ad hende med Fingren.

„Slemme — letsindige — henrivende Frøken Nanny! Hvad skal man dog tænke om Dem?"

„Aa —," sagde hun og gav sig til at mønstre alle Retterne paa Bordet. „De skal tænke, at jeg er gruelig sulten, og at jeg kunde have den største Lyst til at spise Frokost hos Dem ... her er saa mange lækre Sager. Um ... Gaaseleverpostej! Min Livret ... Naa, men lad os komme til Forretningerne,"

afbrød hun sig selv, viskede sig om Munden med hans Serviet og rejste sig. „Veed De, at det idag er sidste Dag, „Bakken“ er aaben for i Sommer? Og skammer De Dem ikke en lille Smule over ikke en eneste Gang at have tilbudt to unge uskyldige Piger Deres Gelejdelse derop? De veed dog, vi maa ikke gaa der alene for vore Mama'er.“

„Men Herregud, hvad vil De paa Bakken?“

„Hvad vi vil der? ... Olga, hører du! Hr. Dyhring er naiv, han spørger, hvad vi vil der! Vi vil more os, naturligvis! Vi vel høre paa Lirekasserne og køre paa Karrusel og spise varme Vafler og se paa Ildmanden og paa den fede Dame —.“

„Naa, ikke lidt mere?“

„Jo, saa vil vi høre paa Syngepigerne og danse paa den aabne Estrade ... Men først og fremmest vil jeg have en Skrigeballon. En rigtig rød og væmmelig Skrigeballon, der kan sige Bæ—æh! At De veed det!“

Dyhring, der med sammenknebne Øjne havde betragtet den unge Piges svulmende Bryster og hvide Arme, som skimtedes under Kjolelivets klare Sommerstof, var imidlertid gaaet hende ganske nær og sagde nu med halv Stemme, for at Veninden ikke skulde høre det:

„Det er meget betænksomt af Dem, Frøken Salomon, at De altid tager en Sauvegarde med Dem. De er virkelig saa forførende i den Dragt der, at — —.“

Han fik ikke talt ud.

„Olga,“ sagde Nanny vendt mod Veninden. „Nu gaar vi. Hr. Dyhring begynder at blive upassende ... Tjenerinde!“

Hun trak med to Fingre ud i sit Kjoleskørt og nejede. Saa gik hun stoltserende ud af Stuen med Armen om sin Ledsagerskes Liv.

Men i Døren standsede hun, saae sig tilbage over Skuldren og sagde:

„Er det altsaa en Aftale, at vi mødes Klokken syv ved Klampenborgstationen? ... Men det vil jeg sige Dem, at dersom De sladrer af Skole og fortæller Mama, at vi har været heroppe, saa siger jeg, at De lyver, og saa faar De aldrig mere Lov til at kysse mig — undtagen paa Munden.“

„Men Nanny, du er dog helt tosset idag,“ hviskede Veninden, idet hun skyndsomst trak hende med sig.

Mens Dyhring nød sit ensomme Maaltid, tømte han et Par Gange tankefuldt sit Sherryglas og sank hen i alvorlige Betragtninger. Den unge Levemand var i den sidste Tid begyndt at beskæftige sig med Ægteskabsplaner. Han havde en Dag sammentalt Summerne paa sine løbende Veksler og var kommen til det Resultat, at han ikke længer turde opsætte at gøre et godt Parti. Af de forskellige unge Rigmandsdøtre, overfor hvem han i den Anledning havde indledet et noget skødesløst Kurmageri, var Nanny Salomon ikke netop den guldvægtigste og derfor heller ikke den, han hidtil nærmest havde haft i Kikkerten. Derimod var hun ubetinget den smukkeste, den kvikkeste, den dristigste, kort sagt den, der mest lignede den Slags Kvinder, han holdt af at omgive sig med.

Men nu ringede det igen paa hans Dør. Og skønt han havde givet Husholdersken strenge Ordre til ikke at indlade andre end en vis Cirkusdame med ildrødt Krushaar, hørte han et Mandfolk tale højt ude i Forstuen og sætte en Stok i Paraplystativet. Døren blev slaaet op, og paa Tærskelen stod en ældre, strengt udseende Herre med et blussende Ansigt — Oberst Bjerregrav.

„Jeg tænkte nok, du var hjemme alligevel. Bliv bare siddende ... Jeg ser, jeg forstyrrer dig i dit Arbejde."

„Min ærbødige Hilsen, Onkel! ... Vil du gøre mig den Ære at tage Plads ved mit Bord?"

„Du skal have Tak, jeg holder ikke af at spise paa offentlig Bekostning. Desuden har jeg spist Frokost for mere end to Timer siden."

„Et Glas Vin maaske?"

„Du skal ingensomhelst Ulejlighed gøre dig. Det er i det hele ikke for min Fornøjelses Skyld, jeg er kommen."

„Jeg kan næsten tænke det. Du maa rimeligvis have noget alvorligt paa Hjerte, siden du har kunnet overvinde dig til at se herind."

„Deri tager du ikke synderlig fejl, min Ven! Nogen Længsel efter at gense dig har i hvert Fald ikke drevet mig. For altsaa at gaa lige til Sagen: jeg saae tilfældig imorges paa min Barberstue det Smudsblad, du skriver i, og fandt deri en Artikel om et saakaldt Vandbygningsprojekt ... en Artikel, som du rimeligvis kender noget til ... i hvert Fald mente jeg at kunne genkende din flabede Stil. Maa jeg spørge, hvad er Meningen med den Artikel? Det er mig ikke bekendt, at du

paa noget Tidspunkt af dit Liv har beskæftiget dig med alvorligere Ting, altsaa heller ikke med Vandbygningsvæsenet; og skønt jeg ikke tvivler om, at du i Almindelighed skriver om Forhold, du ikke har ringeste Forstand paa, saa finder jeg Anledning til i dette enkelte Tilfælde at advare dig mod at fortsætte dine dumme Skriverier."

„Ja, jeg har allerede hørt det, ... der skal nok være indløbet et Par Misforstaaelser," sagde Dyhring smilende.

„Misforstaaelser? Det hele er en kolossal Taabelighed min Ven, som du for din egen Skyld skulde vogte dig for oftere at røre op i. Og du tager storlig fejl, dersom du mener at gøre den unge Mand nogen Tjeneste dermed, — du opnaar i det højeste at gøre ham endnu mere storforrykt, end han er i Forvejen."

„Du kender ham altsaa?"

„Kender ... og kender! Fyren har jo rendt mig paa Døren med det taabelige Projekt. Han er jo aldeles løbsk!"

„Saa du mener ikke, han duer til noget?"

„Nu det vil jeg ikke netop sige. Men han er ganske umoden, har ikke haft Taalmodighed til at lære noget og bilder sig ikke desmindre ind at kunne kritisere andre ... ja at have en Mission som Fornyer. Mindre kan ikke gøre det! Og nu vil han udgive en Pjece, skriver du."

„Gør jeg det?"

„Naturligvis! Der skal laves Spektakler, gøres Optøjer! Det er denne Jødedoktor, der har sat Ungdommen Fluer i Hovedet. Der skal luftes ud, som det saa stort hedder. Der skal paa alle Omraader reformeres og revolutioneres — —."

„Men sig mig, Onkel, trænges der egentlig ikke til det? Jeg synes at erindre, at du ofte selv har udtalt dig ret kraftigt om den nationale Søvnagtighed og vore hjemlige Ingeniørers Mangel paa Initiativ. Ja — hvordan er det? — du har jo selv engang udgivet en Pjece, som nok skal have været temmelig skrap i Tonen."

„Det er ganske anden Sag ... og jeg skal have mig meget frabedt, at du drager den Slags Sammenligninger," sagde Onkelen og blev rød helt op over Skaldepanden. „De Anker, jeg i sin Tid efter samvittighedsfuld Overvejelse tillod mig at rette mod Administrationen, var alle fuldt berettigede og vel begrundede. Dengang, ser du, var Oppositionen ikke et Udslag af drengeagtig Forvorpenhed men af alvorlige og

fædrelandskærlige danske Mænds Bekymring for Landets Fremtid. Det gør en Forskel, min Far!"

„Tror du, at den Tids Magthavere netop havde den Opfattelse af jer?"

„Ja, det tror jeg ... men forresten er det aldeles ikke min Agt at indlade mig i nogen Diskussion med dig om de Ting. Jeg har blot for din egen Skyld villet advare dig mod at støtte en Projektmager, som kun kan gøre dig og dit Blad latterlige i alle sagkyndige Folks Øjne. Du veed, at jeg absolut ikke er nogen Beundrer af din Virksomhed, men den Ros maa jeg dog give dig, at du hidtil har undgaaet at gøre dig ligefrem til Nar. Og — da jeg nu engang er her — lad mig saa med det samme sige dig noget, som jeg længe har haft Lyst til at tale til dig om, naar jeg læste dine Artikler. Det har undret mig, Otto, at du med din Forstand og dine — jeg kan godt sige — ikke almindelige journalistiske Evner ikke har indset, hvor du staar dig selv i Lyset ved at arbejde ved det ryggesløse Blad."

„Har du maaske noget bedre at tilbyde mig, Onkel?"

„Det siger jeg ikke. Men det kunde maaske være. — Du veed vist, at Redaktør Hammer ved „Dannevang" hører til mine gode Bekendte. Vi har oftere talt sammen om dig. Han anerkender, som jeg, dit stilistiske Talent men beklager, at du anvender det i en saa slet Sags Tjeneste. Jeg vilde ikke anse det for usandsynligt, ... ja, jeg har Lov at sige, at der sikkert kunde stilles dig en fordelagtig Ansættelse ved Bladet i Udsigt, dersom du vilde føre dig lidt skikkelig op."

„Dannevang! Jamen, det er jo reaktionært, Onkel! Og tilmed patentpatriotisk og militærbegejstret og skrupgudeligt. — Du vil da ikke, jeg skal svigte min Overbevisning?"

„*Din* Overbevisning! Hør, min Dreng, overfor mig kan du spare dig al Maskering. Jeg kender dig! Og nu vil jeg sige dig endnu en Ting. Jeg vil gøre dig en ny Indrømmelse. Du har i sin Tid valgt din Levevej med et Fremblik, som jeg maa yde min Anerkendelse. Journalistiken synes virkelig at skulle blive som et Springbræt for dem, der vil tilvejrs i Samfundet. Du har naturligvis set, at Redaktør Lille er bleven udnævnt til Gesandt i Washington. Nylig sprang jo en anden Journalist op til at blive Amtmand. Det være nu af det onde eller af det gode, saa er det altsaa et Faktum, at Regeringen yder den anstændige Presse sin Anerkendelse ogsaa ved Embeds-

besættelser og det tilmed paa den fordomsfrieste Maade. Den Ting synes mig værd at betænke for dig, Otto! Husk paa, at overalt, hvor dine Kolleger har Chancer, har du det i ganske fortrinlig Grad. Du bærer et Navn, der er vel anset i Hæren og som saadant ogsaa skattet ved Hoffet. At jeg er din Onkel og gerne støtter dig i enhver hæderlig Stræben, kan maaske ogsaa blive af en Smule Betydning for dig. Og endelig mangler du jo heller ikke selv Egenskaber, der vil kunne være dig til Gavn f. Eks. paa den diplomatiske Løbebane. Hvem veed? Maaske afhænger det kun af dig selv, min Dreng, om du engang skal blive Hr. Lilles Afløser paa Gesandtskabsposten i Washington."

Dyhring, der havde smilet under denne Tale, gjorde sine Øjne smalle og sagde ud i Luften:

„Washington? ... Ja, hvorfor ikke? ... De amerikanske Damer skal jo være højst bedaarende. Og Køkkenet er vistnok i de højere Stænder ligesaa meget fransk som engelsk. — Jeg skal tænke over det, Onkel."

Men nu havde Obersten nok. Han røg op med glødende Ansigt.

„Og saadan vover du at svare mig!"

„Ja, du maa undskylde mig, Onkel. Jeg kan nu engang ikke tage Livet saa højtideligt."

„Nej — det er sandt," sagde den gamle Militær efter et Ophold, og hans Stemme slog over af Bevægelse. „Du kan ikke tage Livet højtideligere. For dig og dine materialistiske, fædrelandsløse og gudløse Lige er jo Livet intet andet end en god eller daarlig Spøg. Fædrelandets Trængsler, Befolkningens Nød, politiske Ulykker, Krig og Pest og Brand — alt er for jer kun Underholdningsstof, Spalteføde, et Rov for jeres lejede Penne. Nej, I kan ikke tage Livet højtideligt. Men derfor vil Livet heller ikke bruge jer. Vær vis paa det! Livet vil forkaste jer ... spænde jer ud som unyttigt Skrammel, der er dømt til Tilintetgørelse! Vær vis paa det!"

Dyhring sad med fremstrakte Ben og Hænderne hægtede til Lommerne ved Tommelen. Han saae stadig ud i Luften med sine slangeagtige tilknebne Øjne.

„Tiden vil vise det, Onkel!"

* *
*

Ude paa „Skovbakken“ var Jakobe denne Eftermiddag ene hjemme. Fru Salomon var efter Frokosten gaaet over i Skoven med de yngste Børn, og Nanny var stadig i Byen. Jakobe opholdt sig i denne Tid mest paa sit Værelse. Hun havde igen faaet en af sine slemme Nedstemthedsperioder, led af stærke Hovedsmerter og laa søvnløs Nat efter Nat, holdt vaagen dels af sine legemlige Plager, dels af urolige og lidelsesfulde Tanker, fremkaldt af et nedværdigende, sanseligt Begær. Udmattet efter en saadan gennemvaaget Nat havde hun lagt sig hen paa sin Langstol og laa der sammenkrøben med halvaabne Øjne og Hænderne under Kinden. Værelset laa paa første Sal, og gennem den aabne Altandør havde hun Udsigt over nogle Trætoppe til et stort Stykke blaa Himmel med mange smaa, dunformede Skyer. Den dybe Stilhed omkring hende, gennemvævet som den var med Bladesuset derude fra Haven, dyssede hende nu og da ind i det nervøse Halvblund, hvorunder Legemet sover, uden at Bevidstheden tabes. Ved den mindste Lyd slog hun Øjnene op og var lysvaagen.

„Jakobe! Er du deroppe? ... For Pokker, er der Ingen hjemme i dette Forstyrrelsens Hus!“

Det var Onkel Heinrichs Stemme nede fra Haven. Hun rejste sig langsomt, sad nogle Øjeblikke med Hænderne trykket for Ansigtet og gik saa derned. Hun fandt Onkelen i Havesalen. Først beklagede han sig med sædvanlig Ubeherskethed over at have maattet vente, derpaa trak han en Pakke Papirer op af sin Brystlomme og kastede den hen paa et Bord.

„Der!“ sagde han.

I Jakobes trætte Ansigt lyste det pludselig op. „Du har købt!“

„Jeg har fulgt din Ordre, ... jeg siger dig det nok engang; jeg vil ikke have noget Ansvar! Jeg har advaret dig tilstrækkelig mod det Fluepapir. I Længden er det noget Snavs.“

„Jeg kan høre paa dig, at de er gaaet op igen idag. Hvad sagde jeg?“

„Hvad sagde jeg ... hvad sagde jeg,“ vrængede han efter hende. „I Fruentimmer er tossede! Har I spillet heldig engang, bilder I jer straks ind, at I forstaar jer paa Forretning. Saa er din Søster dog lidt fornuftigere, hun lader sig dog sige ... løber ikke bestandig grassat.“

Jakobe trak kækt paa Skuldren, tog Papirerne — nogle

usikre Sukkerandele — og puttede dem til sig. Baade hun og Nanny drev i al Hemmelighed lidt Børsspil med deres Paaklædningspenge, og Onkelen var den betroede Mellemmand ved disse Omsætninger. Begge spekulerede de med en vis Lidenskab; men medens Nanny alene dreves af Udsigten til Fortjeneste og altid foretrak det beskedne Udbytte af en forsigtig Jobben med solide Papirer, var det hovedsagelig Spillets Spænding, der fristede Jakobe, tilligemed den Triumf, det var for hende, naar hun stik imod Onkelens eller Avisernes Advarsler var bleven ved at vove paa en „Hausse" og slap heldig derfra.

Hr. Delft havde imidlertid faaet fat i Dagsnummeret af „Falken", der laa paa Bordet sammen med Dagens andre Aviser. Han stod lidt og kiggede i den og sagde saa:

„Du har vel læst Dyhrings Artikel om ham, denne Sidenius? Jeg tror sgu, han slaar sig op, den Fyr!"

„Aa, Dyhring gør jo i Grunden bare Løjer med ham."

„Løjer — hm. Veed du hvad, min Pige, det kunde saamænd gerne hænde, at de Løjer blev til Alvor engang. Han har Lykken med sig, den Knægt! Ved Gud, de snakker allerede om ham paa Børsen."

Det sidste var nu pure Opspind; men Hr. Delft havde i den senere Tid grebet enhver Lejlighed til at holde Lovtaler over Per. Efter at det var gaaet op for ham, at det var selveste Jakobes Haand, Per efterstræbte, havde han faaet meget høje Tanker om hans Mod og søgte efter Evne at understøtte ham i hans dristige Foretagende. Dertil kom, at han nærede et ganske specielt Had til Eybert, hvem han trods ihærdig Bagvaskelse ikke havde været i Stand til at fortrænge af Familjens Gunst; og den blotte Tanke om endelig engang at se denne Mand ydmyget kunde faa Øjnene til at spille i Hovedet paa ham af Skadefryd.

Igen ved Middagsbordet blev „Falken"s Artikel bragt paa Bane, dennegang af Ivan, der var vendt hjem fra Byen opfyldt af fantastiske Forestillinger om den Opsigt, den havde vakt. Han havde paa Vejen til Stationen været inde paa Redaktionskontoret hos Dyhring, der — uden at nævne noget bestemt Navn — havde fortalt om Onkelens Besøg og i det hele ladet ham forstaa, at han havde vovet sig meget langt ud ved at tjene ham i denne Sag og derfor haabede at kunne gøre Regning paa en Gentjeneste ved Lejlighed.

„De gamle Parykker begynder at blive bange!“ jublede Ivan ud over Bordet. „De vil paa Forhaand knuse Sidenius ved at tvinge Bladene til Tavshed! Men det skal ikke lykkes dem! ... Og faar han først Luft! Gud, hvor de vil hyle!“

Hverken Philip Salomon eller Fru Lea svarede noget hertil; navnlig den sidste iagttog i den senere Tid en paafaldende Tavshed, hvergang Pers Navn nævnedes. Jakobe sagde heller ingenting men syntes ganske optaget af at hjælpe en af de smaa Søskende, der havde Plads ved Siden af hende. Dog var hun hverken saa uopmærksom eller saa ligegyldig, som hun gav det Udseende af. Broderens Fortælling om de foregivne Trusler mod „Falken“s Redaktion drev hende endog et Øjeblik Blodet til Kinderne. Hun kunde nu engang ikke høre Tale om nogen Slags Tvang eller Forfølgelse uden straks at flamme op. Ivans overdrevne Forherligelse af Vennen afkølede hende dog hurtig, og det var tilsidst med et Udtryk af Lede, hun hørte paa hans triumferende Forkyndelser.

Da de sad ved Kaffebordet ude paa Terrassen, fik de Besøg af Eybert; og i samme Nu forsvandt Onkel Heinrich. Han kunde — som han med en hæslig Sigtelse plejede at sige — „ikke aande samme Luft som den Kviksølvæder.“ Ogsaa Nanny tog kort efter bort for at køre til Stationen, mens Ivan allerede straks efter Bordet var ilet dertil — utaalmodig efter at erfare, om Aftenaviserne skulde indeholde noget om „Falken“s Artikel.

Eybert havde lejet sig Sommerbolig der i Nærheden og var i denne Tid næsten daglig Gæst paa „Skovbakken“. Alligevel kom han dennegang halvt bagpaa Jakobe. Da hun hørte Hundene gø, havde hun været overbevist om, at det var Per, der kom. Lige siden hun læste Artiklen om ham, havde hun ventet at se ham. Hun kunde ikke tænke sig, at han skulde lade Dagen hengaa uden at fremstille sig her med sine friske Lavrbær, — og hun havde paa Forhaand følt Ubehag ved Synet og ynket ham. I sin glade Overraskelse gengældte hun Eyberts Hilsen med et usædvanlig varmt Haandtryk.

Det var overhovedet ikke grundløst, naar den aldrende Frier i denne Tid saae forhaabningsfuld ud. Jakobe gav ham for hver Dag mere talende Beviser paa, at hun betragtede deres Forlovelse som en halvvejs afgjort Sag. Blandt andet var hun begyndt at gaa med en østerlandsk Ring, han engang havde givet hende til en Fødselsdag, og som hun aldrig før

havde villet bære; og naar hans to Smaapiger kom der i Besøg, sendte hun gerne Barnepigen hjem og tilbragte halve Dage alene med dem ude i Haven.

Nu fulgtes de ned til Stranden, hvor de en Tid gik samtalende frem og tilbage i Alleen langs med Bolværket. Som saa ofte, naar de var alene, faldt deres Tale paa Politik. Det var dennegang Stormagternes Kolonierhvervelser og de dermed forbundne Krigsudrustninger, de kom ind paa; og Eybert udtalte Haabet om, at man herhjemme vedblivende vilde være saa forstandig at afholde sig fra al Slags Eventyrpolitik. Han tilhørte som Statsmand den nøgterne Skole; det var hans Ærgerrighed at repræsentere Ædrueligheden i dansk Politik, og trods sin sociale Stilling og sin Verdensmandsdannelse følte han sig naturlig knyttet til det brede, frisindede Landbodemokrati, der altid havde været Udtryk for Besindigheden i Nationen. I sine Samtaler med Jakobe gav han dog gerne sine Ord et noget dristigere, mere revolutionært Sving for at dække over Ulighederne i deres Karakterer. *Hun* havde paa alle Omraader en Forkærlighed for de yderliggaaende Standpunkter. Derfor fandt hun det ogsaa meget uklogt, om Landet paa Forhaand opgav al Kappestrid med Handelens og Industriens Stormagter og ikke i Tide søgte at sikre sig Handelspladser og Afsætningsmarkeder i de fjerne Fremtidslande. Som hun plejede at sige: Et saa lilleputagtigt Land som det danske var i sig selv en Urimelighed, et saa lille og saa fattigt Land var i Længden en Umulighed. Hun vilde have, at der skulde rejses en Bevægelse herhjemme for at faa Folk til at forstaa, at kun ved Rigdom, ja ved Overflod befæstede en lille Stat sin Tilværelse og skabte sig Respekt hos de store.

Det var imidlertid begyndt at smaaregne. Ved Solnedgang blev Himlen ganske overtrukken, og de maatte søge under Tag. Inde i Havesalen var der bleven tændt et Par Lamper, og paa Fru Salomons Opfordring satte Eybert sig til Klaveret og spillede et Par *Lieder ohne Worte*, hendes Yndlingsmusik. Blandt mange andre fortræffelige Egenskaber besad Eybert ogsaa den at være musikalsk. Han spillede godt og navnlig korrekt og dertil med megen Følelse. Særlig denne Aften lagde han en saadan Ømhed i Foredraget, at Hensigten ikke let kunde misforstaaes.

Imidlertid stod Jakobe henne i den aabne Havedør med Skuldren støttet til Karmen og saae ud paa Regnen, der nu

styrtede ned spandevis. Hun var ganske umusikalsk og blev hurtig fraværende, naar der spilledes. Aldeles uden Virkning listede Eybert sin smægtende Kærlighedserklæring ind i hendes Øre. Hun stod og tænkte paa, at Per alligevel ikke havde vist sig. I dette Tilfælde havde hun altsaa gjort ham Uret. Og hun følte sig nu lidt skamfuld derved. Dagens megen forherligende Tale om ham var i det hele ikke gaaet hende ganske sporløst forbi. Hun spurgte sig selv, om hun maaske havde værdsat ham for ringe og muligvis derfor ogsaa havde bedømt hans Væsens Egenart for strengt. Maaske *var* han virkelig en Naturkraft, der engang skulde rydde Skranker og rejse Kamp. I hvert Fald syntes han at eje lidt at de fødte Høvdingrs Evne til at vinde Vaabenfølge. At tænke sig, at han havde faaet selve Onkel Heinrich lænket til sin Triumfvogn! — Naa, hun var jo endelig ikke saa helt ukendt med den Uhyggens Magt, der udgik fra hans lyse, halvkolde Øjne. Mod manglede han jo heller ikke. Hun skulde ikke let glemme den Søndag Middag, da han havde sat dem alle i Skræk ved en dumdristig Svømmetur. Hun havde dengang tilfældig staaet her i Døren og set udover Vandet og hørt Kandidat Ballings og nogle andre Herrers barnligkaade Pjasken og Skrigen nede omkring Badehuset, som laa skjult af Haven. Da saae hun pludselig hans mørke Hoved langt ude i den oprørte Sø. Hun tænkte i Begyndelsen slet ikke paa, at det kunde være et Menneske, endsige, at det var ham. Først idet der blev gjort Anskrig fra Badehuset, forstod hun det, ... og hun kunde endnu fornemme det Skrækkens kolde Gys, der i det samme jog hende nedover Ryggen fra Nakke til Hæl.

Hun havde unægtelig tænkt sig Fremtidens Helte af et renere og ædlere Stof. Hun havde drømt om et genfødt Aristokrati, et Aandens Adelskab, der skulde fuldbyrde Menneskehedens Frigørelse ved Retfærdighed og Skønhed. Men maaske var det netop de brede Næver og de plumpe Skuldre, der nu skulde til. Maaske var der ingen anden Udvej end en grufuld Sprængning af det forbryderisk skinhellige Samfund, en Hævnens Dommedag, der rensede Verden ved Blod og Ild.

NIENDE KAPITEL

I Avgust havde Per fuldført sit Kampskrift og læste det en Dag op for Vennen Ivan, der ikke forstod meget af det men dog var bleg af Betagethed og straks udbad sig Tilladelse til at bekoste Trykningen.

Og nu skulde han altsaa berede sig til at drage ud paa sin store Rejse. Han havde allerede nogen Tid taget Undervisning i Sprog „efter en letfattelig Metode" og mente at kunne være færdig til Opbrud om et Par Uger. Men forinden skulde han ifølge sin Plan fri til Jakobe. Og han besluttede at gøre dette den 3die September, der var en Søndag. Til den Tid havde Skræderen lovet ham den første af hans nye Klædninger, som han havde ladet sy efter engelsk Mode med rummeligere Snit, fordi Jakobe engang i hans Nærværelse — ligesom med Hensigt — havde ytret, at hun foretrak denne for den franske.

Han havde oprindelig tænkt at vente, indtil hans Bog var udkommen og var bleven omtalt i Pressen; men han var bleven utaalmodig efter at faa en Ende paa den Uro og Spænding, som Tanken om Udfaldet af dette Frieri holdt ham i. Han kunde tilsidst næsten ikke sove om Natten. Han havde sat sin hele Velfærd i Vove paa dette Tærningekast, og han blev alvorlig hed om Ørene en Dag paa en Kafé, hvor han traf Løjtnant Hansen-Iversen, der bestemt mente at vide, at Jakobes Forlovelse med Eybert nu var en afgjort Sag.

Paa den fastsatte Dag — en straalende Solskinsdag med et Mylr af Mennesker omkring alle Stationsbygningerne — tog han hjemmefra allerede om Formiddagen i Haab om at træffe Jakobe og finde Lejlighed til en Samtale med hende i Enrum, forinden det sædvanlige Tilløb af Søndagsgæster begyndte.

Der mødte ham nu straks et Uheld, forsaavidt som det viste sig, at Dagen var grumme ilde valgt. Da han ved To-Tiden naaede ud til „Skovbakken", fandt han Huset fuldt af Fremmede. Det var Familjens tredjeældste Datters — den femtenaarige Rosalies — Fødselsdag, og en Del kvindelige Slægt-

ninge og en sommerfuglebroget Sværm af den unge Piges Veninder foruden forskellige andre Bekendte var kommen for at lykønske. Blandt de sidste var den lange Kandidat Balling, Literatur-Iglen, der — efter uden Held at have forsøgt sin Lykke hos Nanny — nu havde udset Rosalie til at faa Del i hans forventede Berømmelse.

Tilstede var ogsaa en anden Herre, som Per før havde truffet her; det var en halvgammel, ugift Timelærer, Kandidat Israel, der var beslægtet med Huset paa den salomonske Side. Han var en lille, kejtet, tarvelig klædt Mand med sky og nervøse Bevægelser. Altid stod han med Hænderne stukket ind i Frakkeærmerne og drejede sit halvskallede Hoved og sin tynde Fuglehals snart til den ene, snart til den anden Side, som om han bestandig frygtede for at være i Vejen for nogen. Naar man ikke netop hørte ham tale (og han var i Almindelighed helst selv Tilhører) skulde Ingen let falde paa, at han var den Aron Israel, der i visse Krese nød et Ry, som kunde sidestilles med selve Dr. Nathans. Han var en stille Lærd med en uhyre Viden paa de forskelligste Omraader. Og dog var det ikke særlig hans Lærdom, man tænkte paa, naar hans Navn nævnedes. Hvad der havde skabt hans Anseelse, var hans sjeldne Uegennyttighed, en Uselviskhed af den særegent ophøjede Art, som træffes mellem Jøder. Forgæves havde man tilbudt ham ærefulde Universitetsstillinger; end ikke noget Adjunktembede havde han villet modtage for ikke at tage Pladsen op for Nogen, der maaske trængte til den. Han var selv ret formuende, men levede yderst tarveligt og meget tilbagetrukkent, mens han i det skjulte bortgav store Summer, særlig til fattige Studerende. Sammen med to ældre, ligeledes ugifte Søstre boede han i en gammeldags Lejlighed i Sværtegade, og hans lille Stue, hvis Vægge fra Loft til Gulv dækkedes af fyldte Reoler, var et Samlingssted for hans forhenværende Elever og andre unge Studerende, der søgte hans Vejledning, laante Bøger af ham og paa alle Maader hensynsløst misbrugte hans Tjenstvillighed. Nogen større Originalitet som Videnskabsmand eller Pædagog besad han nu dog ikke. Kun Folk, der fortrinsvis bedømte Menneskene efter deres Karakter, kunde sætte ham ved Siden af en revolutionerende Aand som Dr. Nathan. Selv nærede han en overordentlig Beundring for denne omstridte Mand og traadte ofte med stor Lidenskab i Skranken for ham paa Grund af den

Smaalighed, hvormed man ogsaa mangen Gang i jødiske Krese — dels af Frygtagtighed, dels af Skinsyge — misbilligede Nathans Optræden og i Bedømmelsen af hans Person heftede sig ved den Slags — ganske vist komiske — Smaaskrøbeligheder, der saa hyppig følger Aandens kronede Storheder og ligesom smaa, bjældeklingende Narre-Pager bærer Slæbet paa det kongelige Purpur.

Per, der havde ladet sig skuffe af Hr. Israels uanselige Ydre, og som forresten heller ikke sad inde med de fornødne Forudsætninger for Forstaaelsen af hans Værd, havde altid behandlet ham ganske overlegent. Ikke destomindre havde den lille Mand bestandig vist ham megen Deltagelse og altid været en opmærksom Tilhører, naar Per efter Middagen fik Tungen løst og paa sin højmælte og foredragsagtige Maade udviklede sine Fremtidsideer. Heller ikke nu havde Per opholdt sig længe i Stuen, før Hr. Israel stilfærdigt nærmede sig ham og indledte en Samtale med ham om hans Studier.

Jakobe havde endnu ikke ladet sig se. Hun opholdt sig paa sit Værelse og viste sig først, da de fleste af Gæsterne var gaaet. Hun havde ikke villet udsætte sig for frittende Blikke, maaske endog for nærgaaende Spørgsmaal af Folk, der gik og ventede paa hendes Forlovelse med Eybert, — saa meget mindre, som det afgørende Ord i dette Forhold endnu slet ikke var bleven sagt.

Det var hende selv, som havde afværget det endelige Spørgsmaal fra Eyberts Side. Hun ønskede at udskyde Afgørelsen, indtil Per var rejst. Med Skamfuldhed maatte hun tilstaa for sig selv, at han i nogen Tid havde beskæftiget hende mere, end det var tilladeligt i et Øjeblik, da hun stod i Begreb med at bortgive sig til en anden. Hun havde i de sidste søvnløse Nætter maattet gøre Vold paa sig for ikke at tænke paa ham, men hun var overbevist om, at fra den samme Dag, hun vidste ham borte, vilde det være forbi med det nedværdigende Herredømme, han havde faaet over hendes Fantasi.

Idet hun nu fik Øje paa ham i hans nye Dragt, krøb hun uvilkaarligt lidt sammen. Det viljespændte, forskende Blik, hvormed han straks iagttog hende, vakte en Anelse hos hende om den Beslutning, hvormed han var kommen. I Begyndelsen undgik hun derfor at komme i Nærheden af ham; men da hun indsaae, at hun dog næppe vilde slippe for hans Frieri,

og da hun nu ogsaa selv ønskede at faa en Ende paa det utaalelige Forhold, bestemte hun sig til lige saa godt først som sidst at lade det komme til en Afgørelse.

Hun gik ene ned i Haven og spaserede lidt frem og tilbage i en af Gangene nærmest Huset, idet hun tænkte, at han nu vilde opsøge hende her, hvor de lettest blev uden Vidner.

Hendes Beregning slog til. Det varede ikke mange Minuter, før hun hørte hans hurtige Skridt i en af Sidegangene; og i det samme overfaldtes hun af Svimmelhed. Hun standsede, idet hun ligesom søgte Tilflugt ved en stor Stenvase, der stod opstillet paa en vedbendbevokset Sokkel. Hun gav sig Udseende af her at være beskæftiget med at ordne en Slyngranke, der hægtede sig op ad Stenen; men hendes Hænder rystede, og efterhaanden som Skridtene nærmede sig, tog hendes Hjertebanken til, saa Solpletterne paa Gruset dansede for hendes Øjne. Nu hørte hun ham lige bag sig og vendte sig om.

„Hvad vil De mig?“ næsten raabte hun, som om hun var bleven overrasket. „Hvorfor forfølger De mig?“

Han blottede ærbødigt Hovedet og bad om Tilladelse til at tale med hende et Øjeblik.

„Men De ser saa træt ud, Frøken! Vil De ikke hellere tage Plads?“

Han viste paa en Bænk, der stod under Stenvasen med Ryggen til dens Sokkel. Hun kunde virkelig næsten ikke holde sig oprejst og maatte sætte sig.

Da hun havde taget Plads, satte Per sig i hensynsfuld Afstand ved Siden af hende. To Minuter efter havde han friet.

Han sagde, hvad han vidste, der skulde siges ved en saadan Lejlighed, og føjede til:

„De maa være overbevist om, Frøken, at jeg ikke vilde have talt saadan til Dem, dersom det havde været mig muligt at tie. De maa ikke tro, at det bare er en flygtig Sommerforelskelse, ... hvad De maaske kunde mene paa Grund af den korte Tid, jeg har haft den Lykke at kende Dem. Men den Tid, saa kort den er, har for mit Vedkommende paa mange Maader haft en afgørende Betydning. Jeg har før sagt Dem det, at fra den Dag, jeg første Gang betraadte Deres Forældres Hjem og saae Dem, begyndte der et nyt Liv for mig. — Frøken Jakobe! Man siger om mig, at jeg ikke mangler Evner, og jeg tror det selv! Jeg indbilder mig endog, at man har svært god Brug for mig herhjemme. Men samtidig

føler jeg, at uden Dem vil jeg neppe nogensinde fuldtud kunne naa, hvad jeg tilsigter, ... jeg veed jo godt, hvormeget De allerede har betydet for min Udvikling. Det er da ikke alene hele min personlige Lykke, men min hele Fremtid og Velfærd, der bestemmes af det Svar, De nu vil give mig."

Han havde faaet Lov at tale ud. Hun havde ikke kunnet faa sig til at afbryde ham, og hun maatte tilstaa for sig selv, at det var en uværdig Trang til at høre disse Kærlighedsord, der fik hende til at blive. Der var desuden noget i selve hans Stemme, der gjorde hende svag. Dens stærke Mandsklang overvældede og bedøvede hende. Tiltrods for, at han i sine sidste Udtalelser havde været mere uklogt aabenhjertig, end han selv vidste af, gik det ikke op for hende, at han i Grunden hele Tiden havde været mere opfyldt af sig selv end af hende.

Foruroliget af hendes Tavshed og af hendes mørke Ansigtsudtryk vedblev Per:

„Jeg indser meget godt, at det er temmelig dristigt af mig at henvende mig til Dem paa en saadan Maade. *De* er en attraaet Dame, smuk, klog, formuende, — og *jeg* en stakkels ukendt Ingeniør, der endnu kun har sine Fremtidsudsigter at byde paa. Men det er heller ikke noget endeligt, afgørende Svar, jeg forlanger af Dem. Hvad jeg beder Dem om, er blot, at De vil give mig lidt Haab ... en Smule af et Løfte med paa Rejsen ud i Verden. Stol paa mig, Frøken Jakobe! Der er intet, jeg ikke vil vove ... Intet, jeg ikke vil udrette ... for at kunne vinde Deres Bifald!"

Mens den første Del af hans Tale havde været nøje overlagt i Forvejen, havde han maattet sige dette sidste uden Forberedelse; og det var kun Jakobes vedvarende Tavshed, der forledte ham til en saa vidtgaaende Indrømmelse. Men nu vidste han heller ikke mere at sige. Og han bøjede sig for hende som for at erklære, at han var beredt paa at modtage sin Dom.

Jakobe tog sig endelig sammen.

„Jeg bør vel i Grunden sige Dem Tak for Deres gode Mening om mig. Forresten er jeg ganske overbevist om, at De i høj Grad overvurderer Deres Følelser for mig. — I hvert Fald," afskar hun ham hurtigt Ordet, da han vilde gøre Indsigelse, „al videre Forklaring er unødvendig, naar jeg fortæller Dem, at jeg — allerede er forlovet."

„Det er altsaa virkelig Tilfældet? ... Og med Eybert, ikke sandt?“

„Derom har De ikke Ret til at spørge,“ sagde hun, idet hun rejste sig, og gik nu bort. — Som ramt af et Hjerneslag blev Per siddende paa Bænken og stirrede udtryksløst efter hende.

Ude paa Terrassen sad Fru Salomon og Aron Israels to smaa, tykke, borgerlig gemytlige Søstre; de kaldte paa Jakobe, da hun kom forbi, men hun lod, som om hun ikke hørte det, og gik op paa sit Værelse. Saasnart hun her var kommen indenfor Døren, trak hun Handsken af og trykkede Haandbagen mod sine Kinder for at fornemme, om de brændte. Hendes Bryst bølgede; Knæene dirrede under hende. At noget saadant skulde overgaa hende! Hun følte sig som En, der lykkelig var undsluppen en dødelig Fare. ... Hurtig og ubehersket skilte hun sig af ogsaa med den anden Handske og med sin Hat og kastede det altsammen hen paa Sengen med et Udtryk, som om hun befriede sig for noget smudsigt. Ganske udmattet sank hun saa ned i sin Lænestol. — Godt, at det nu var overstaaet, og at hun ikke skulde se ham mere! Hun lukkede Øjnene og trykkede Haanden mod Siden. Aa, denne vilde Hjertebanken! Hvor hun kendte den igen! Hvor mange stormfulde Timer, hvormegen kummerfuld Lykke den hamrede tilbage i hendes Erindring!

I sin Skamfuldhed søgte hun at forklare sig denne Betagethed af en hende fremmed og usympatisk Mand derved, at det slet ikke var ham selv, men alene de Minder, han vakte, der gød Uro i hendes Sind. For at bortjage Billedet af Per lod hun Fortidens store Skygger drage sig forbi, gennemlevede alle sine gamle Lidenskaber lige fra den første Gang, hun som en lille trettenaars Pige følte denne smertelige Vellyst under det venstre Bryst, og til hendes sidste skæbnesvangre Skuffelse, der havde faaet hendes Hjerte til at lukke sig som en bortstødt Haand, der knyttes.

Men nu lød Gongongen til Middag. Hun foer op og saae paa sit Ur. Der var virkelig gaaet næsten to Timer. — Og Eybert, som sikkert ventede dernede! Hun tog sig til Panden og blev stille. *Ham* havde hun i disse Timer ikke en eneste Gang haft i sine Tanker!

Formiddagens Gæster var forlængst gaaet. Der var kun nogle af Fødselsdagsbarnets unge Veninder; desuden Kandidat Balling og Aron Israel med sine Søstre. Den første kresede

med rejst Løvemanke omkring Rosalie, der stod glædeshoppende midt i Stuen og holdt Philip Salomon under Armen — parat til at gaa tilbords og som Dagens Dronning indtage Hæderspladsen ved sin Faders Side. Eybert var ganske rigtig kommen nu. Og i den anden Ende af Stuen stod Per — i tilsyneladende rolig Samtale med Ivan.

Der skød en rasende Forbitrelse op i Jakobe, da hun fik Øje paa ham. Men saa kom hun til at tænke paa, at han muligvis var bleven her for ikke at vække Mistanke ved en pludselig Forsvinden, der kunde give Anledning til Sladder. Hvor pinligt det end var hende at skulle være sammen med ham, var hun ham i sit stille Sind taknemlig for hans Omtanke.

Da man satte sig tilbords, sørgede hun for at de kom til at sidde saa langt fra hinanden som muligt, og i det hele gjorde hun sig Umage for at lade, som om han ikke var tilstede. Men hun kunde ikke lade være at lægge Mærke til, at han imod Sædvane næsten ikke rørte Karaflerne. Paa en iøjnefaldende Maade fyldte han Gang efter Gang sit Glas med Vand, som han akkurat farvede med nogle Draaber Vin. Det var tilsidst ikke til at tage fejl af, at han gjorde det i en bestemt Hensigt, at han havde planlagt et eller andet Overgreb og paa Forhaand vilde sikre sig mod at blive mistænkt for at handle under Paavirkning af Spiritus.

En vild Angst greb hende med eet ... Hvad havde det gale Menneske i Sinde?

Middagen gik dog tilende, uden at der skete noget, og Selskabet spredte sig i Haven, de unge Piger med Cigaretter, Herrerne forsynet med store, mørke Cigarer med et Bismarckportræt paa Beltet. Fru Salomon, Eybert, Aron Israel og hans to Søstre havde sat sig ind i et lukket Bjælkelysthus, hvor Kaffen blev skænket af Husmoderen personlig. Ogsaa Jakobe var tyet derind, og pludselig formørkedes Indgangsdøren af Pers brede Skikkelse. Hans Ansigtsudtryk var sorgløst og smilende, men Holdningen udfordrende.

„Undskyld, Hr. Sidenius," sagde Fru Salomon, der i den sidste Tid var optraadt med megen Bestemthed overfor sin Søns paagaaende Ven. „Her maa ikke ryges. Ivan er vist nede ved Vandet. Kaffen skal straks blive bragt derned."

Per trak sig tavs tilbage, og Jakobe saae overrasket hen paa Moderen. Saa taknemlig hun end var hende for at have

faaet ham bort, følte hun sig dog lidt stødt af hendes Tone. Skulde hun ane noget? Umuligt var det ikke. Moderen havde aarvaagne Øjne.

Forresten var hun fast bestemt paa, dersom Per ikke af egen Taktfølelse fremtidig holdt sig borte fra Huset, da selv at underrette Forældrene om hans Frieri. Hun vilde for enhver Pris forskaanes for oftere at være sammen med ham. Og idet hun lagde sit trætte, værkende Hoved tilbage mod Lysthusets Bjælkevæg, lukkede hun et Øjeblik sine Øjne i en dejlig Forudfølelse af den Fred, hun igen vilde faa, naar hun vidste sig sikret mod Synet af ham.

I det samme hørte hun hans Navn nævne. Det var Aron Israel, der i al Troskyldighed havde givet sig til at tale om „Falken"s to Uger gamle Artikel om hans Ideer og meget begejstret udtalte sig om „disse dristige og fantasifulde Fremtidsplaner for Land og Folk".

„Jeg er ... naturligvis ... ikke istand til at sige ... til at dømme om, hvorvidt Sagen er praktisk gennemførlig," sagde den lille Mand paa sin underlig stammende og forlegne Maade, „Men Hr. Sidenius synes jo for Alvor at mene, at vi i Betragtning af vor ejendommelige geografiske Beliggenhed og vore ... som man vel altsaa maa sige ... hidtil ubenyttede ... eller ... maaske snarere ... hidtil upaaagtede naturlige Hjælpekilder har særegne Betingelser for at blive et Industriland af Rang, især naar de moderne Maskiner, han taler om ... disse Bølgemaskiner eller Vind-Motorer eller hvad det er, han kalder dem ... engang har naaet fuld Udvikling. Som sagt, jeg drister mig ikke til at have nogen Mening om den tekniske Side af Sagen; men der synes mig at være noget saare tiltalende ved selve Tanken ... saaledes at forvandle de Naturmagter, vi hidtil har betragtet som vore Fjender og Landets Ødelæggere ... Vestenvinden, Bølgeslaget, Luft-Uroen i det hele ... at forvandle dem til vor sande Rigdomskilde, et uudtømmeligt Kraftvæld, der vil kunne omskabe netop vore fattigste Egne til et sandt Eldorado. Det klinger jo næsten som et Eventyr."

Hans Ord vakte nogen Uro rundt om blandt Tilhørerne. Eybert sad og smilede lidt nervøst. Fru Salomon bød mere Kaffe. Kandidat Balling, der nu ogsaa var kommen derind, saae med Medynk paa Taleren. Selv de to gamle Frøkner Israel fik efterhaanden en Fornemmelse af, at Broderen havde

vovet sig ud paa utryg Vej. Da han tav, blev der en længere Stilhed.

Det var Eybert, der følte sig kaldet til at henvejre Stemningen.

„Ja, Eventyrdigtning, kære — den har vi jo sjelden haft Mangel paa hertillands."

„Hør!" lød det med et Løvebrøl fra Balling, hvis Blodtørst vaktes, saasnart han hørte nogen blive rost.

Opmuntret af denne Tilslutning vedblev Eybert:

„At ville flyve med Vildgæssene har jo desværre altid været vor Nationalskavank, og det har sandelig — baade politisk og kommercielt — været os en dyr Passion. Det er en evig Sandhed, hvad Nathan engang skrev i en Nekrolog over et forulykket Subjekt af hans Bekendtskab: man fødes, lever, ældes og dør som Fantaster i dette Land."

Aron Israel sad lidt og pillede ved sit tynde Hageskæg. Saa sagde han, ligesom undskyldende:

„Ja — mon der ikke skulde være nogen Overtro deri ogsaa? Jeg mener, holder ikke ... gennemgaaende ... vore unge Mænd sig i deres Stræben endogsaa paafaldende lavt ved Jorden? Jeg har som Lærer nogen Lejlighed til at lære vor Ungdom ret nøje at kende; og det har ofte forbavset mig, hvor sjelden deres Indbildningskraft beherskes af noget, der ligger udenfor Dagliglivets snevreste Rammer. I ni af ti Tilfælde gaar deres Fremtidsdrømme ikke ud over en eller anden ret beskeden Samfundsstilling, et Borgmesterembede, en indbringende Lægepraksis, en hyggelig Præstegaard paa Landet. Der synes mig derfor noget interessant ... noget tiltrækkende ved at træffe en ung Mand, der som Hr. Sidenius sætter sit Maal saa højt ... saa fantastisk stort, om De vil — —."

„Jeg vil ikke strides med Dem om det enkelte Ord," afbrød Eybert ham ret hvast, mens Fru Salomon igen bød Kaffe, og de to Frøkner Israel hemmelig forsøgte ved Tegn at faa Broderen til at standse. „Maaske maa man virkelig snarere kalde os et drømmesygt Folk end netop et fantastisk. Resultatet er i hvert Fald — desværre — det samme."

Disse Ord bekræftede Balling med et Udpluk fra sin Citatsamling:

„Ja, vi er et Taagefolk med uklare Hjerner og slappe Viljer," udslyngede han uden at antyde noget Anførselstegn. Til Gengæld rullede han kraftigt med sine egne Gaaseøjne.

Aron Israel sad atter et Øjeblik og ventede beskedent paa, om de andre vilde sige mere. Saa sagde han:

„Er det da saa slemt for en ung Mand at drømme? Jeg mener ... har ikke de største Mennesker væsentlig faaet deres Værd for os ved deres stærke Drømme? Ja- mon Nogen overhovedet har udført en Stordaad i Verden uden først at have drømt den? I Grunden vikler vel al Virkelighed sig ud af vore Fantasier, og —"

„Gud bevares!" lo Eybert. „Det er en anden Sag! Naar man ikke nøjes med alene at *fantasere*, men ogsaa forstaar at *realisere*, saa —"

„Ja — jeg veed dog ikke. For Personligheden selv er der i hvert Fald neppe nogen afgørende Værdiforskel paa de to Ting. Jeg mener ... er der ikke i Drømmen ligesom i Ønsket og Haabet ... dens Fader og Moder, kunde man maaske sige ... Spor af en hemmelighedsfuld Trolddomskraft, der kan faa Personligheden til at vokse ud over de Grænser, som Fødsel, Opdragelse, Vane, Arv og andre Tilfældigheder har afstukket ... og saaledes paa en Maade ... i hvert Fald tilsyneladende ... sprænge Naturens Skranker. Selv om det f. Eks. ikke skulde lykkes Hr. Sidenius at virkeliggøre sine dristige Fantasier ... hvad unegtelig er det sandsynligste ... saa kan de jo dog blive af den største Betydning for hans personlige Udvikling, hvilket dog ... ideelt set ... maa siges at være det vigtigste."

„Undskyld, mine Herrer!" afbrød Fru Salomon lidt nervøst; hun havde siddet og iagttaget Jakobe, der hørte efter med et anstrengt Udtryk i Øjnene. „De maa ikke tage mig det ilde op, men det var Meningen, at vi skulde køre en Tur. Vognen holder for Døren. Jeg kan høre, at min Mand knalder med Pisken."

Aron Israel blev forlegen, og alle rejste sig straks og gik op. Ogsaa Jakobe fulgte men lidt langsommere og i Afstand. Da hun var kommen op ad den brede Marmortrappe og havde naaet Terrassen foran Villaen, blev hun et Øjeblik staaende her med Haanden paa Brystlænet og saae i Tanker ud over Havet.

Vognen — en Charabanc — holdt udenfor Forstuetrappen, og Philip Salomon i højstegen Person sad paa Kuskepladsen med to af de halvstore Børn ved Siden. Da det kom til Stykket, foretrak Rosalie og hendes Veninder at blive hjemme og

spille Kroket, og Kandidat Balling vilde derfor heller ikke med. Ligeledes undskyldte baade Aron Israel og Onkel Heinrich sig, fordi de ikke turde udsætte sig for Aftenkøligheden. Nanny, hvem Faderen nu spurgte efter, var ikke til at finde; hun var gaaet bort straks efter Middagen, fordi hun havde sat Dyhring Stævne ved Stationen. Der blev saaledes god Plads baade til Per og Ivan, hvilket var ganske imod Fru Salomons Beregning. Endnu i sidste Øjeblik søgte hun at blive dem kvit ved at henstille til dem at følge Ballings Eksempel og vise sig galante overfor de unge Piger; men Per lod, som om han ikke hørte det, og satte sig med hele sin Vægt paa en af Yderpladserne.

Solen var i sin Nedgang. Himlen lyste rødt over Skoven; der rørte sig ikke en Vind. Først kørte de et Stykke ud ad Strandvejen, saa drejede de ind i Skovens Skumring, hvor Philip Salomon lod Hestene gaa i Skridtgang paa de sandede Veje.

Passiaren i Vognen gik hele Tiden livlig, særlig var Eybert meget underholdende. Per derimod mælede ikke et Ord. Han sad ubevægelig ret op og ned; kun Øjnene flyttede sig urolig, og Farven paa hans Kinder skiftede idelig. Siden Jakobe om Formiddagen gik fra ham derude i Haven, og efter at den første Virkning af hendes Svar havde fortaget sig, havde han stadig gentaget den samme Sætning for sig selv: „Jeg vil endnu ikke give tabt.“ Han havde opbygget alt for meget paa denne Forhaabning til straks at kunne opgive den. Det syntes ham, at selve Grunden under hans Livsværk vilde styrte sammen, dersom Lykken svigtede ham her. — Og dog, alle disse Bekymringer for Fremtiden var i Løbet af Dagen trængt mere og mere tilbage i hans Sind af Sorgen eller Skuffelsen over ikke at eje Jakobes Kærlighed. Han havde ikke vidst, at hun rent personlig betød saa meget for ham. Skønt han stadig godt kunde se, at hun ikke var nogen egentlig Skønhed, var den Tanke ham nu uudholdelig, at nogen anden skulde besidde hende. Egenkærligheden og hans saarede Forfængelighed havde i de forløbne Timer hidset ham op til den Indbildning, at han virkelig elskede hende. For første Gang i sit Liv syntes han at forstaa Ordet Tilbedelse. Som han i dette Øjeblik saae hende for sig, med det smalle, blege Ansigt indrammet af mørke Haarbølger, paa en Baggrund af luende Solnedgangs-

rødt og sorte, højtidelige Træstammer, blev hun et helligt Væsen for ham, og han var ude af sig selv ved Tanken om, at denne klamme Eybert eller en anden Hr. Fiskeblod skulde vanhellige denne skønne, stolte Jomfruelighed, at overhovedet nogen anden end han selv skulde faa disse mulmsorte Øjnes uudgrundelige Sibylleblik til at briste i jordisk Elskovsfryd! — Men det skulde heller ikke ske. Med sammenbidte Tænder gentog han for sig selv, at han ikke vilde give tabt. Hans Livsløsen „Jeg vil" skulde nu staa sin Prøve. Saa fik det gælde Knald eller Fald!

Hvad han egentlig havde i Sinde at foretage sig for at tiltrodse sig Jakobes Gunst, vidste han endnu ikke. Han vilde i saa Henseende lade Tilfældet raade og blindthen give sig sine Indskydelser i Vold. En lille Triumf havde han iøvrigt at bygge paa midt i sit Nederlag. Baade ved Middagsbordet og nu paa Køreturen mente han at kunne spore, at Jakobe følte sig lidt besværet af Hr. Eyberts Elskværdigheder og undertiden maatte lægge Baand paa sig for ikke at blive utaalmodig over den ret fortrolige Tone, han allerede tillod sig overfor hende. Nu gjorde han en ny Iagttagelse. Ved et af de røde Skovled, der aabnedes for dem, stod en fattig Kone og faldbød Blomster; Eybert købte en Buket og overrakte Jakobe den med et galant Sprikvort. Hun tog ogsaa imod den men uden Tak; og Per lagde Mærke til, at hun hele Tiden holdt den nede i Skødet uden en eneste Gang at lugte til den.

De havde imidlertid naaet Raadvad og kom nu ud af Skoven. En Tid kørte de ud ad Lundtoftevejen, saa drejede Philip Salomon tilvenstre ind paa en Bivej for at naa hjem over Eremitagesletten.

Aftenen var allerede vidt fremskreden. Nede i Lavningerne og i de smaa Damme drev hvide Taager. Allevegne var der stille. Der hørtes over hele den vide Slette ingen anden Lyd end en flerstemmig Sang fra et Selskab, som drog gennem Skoven et Sted langt borte.

Hestene begyndte at nyse, og Damerne trak deres Skulderstykker tættere om sig. Samtalen, der et Øjeblik var gaaet, istaa, fik fornyet Liv ved en Flok Krondyr, der stod og græssede nær ved Vejen. De to gamle Frøkner Israel greb nemlig heraf Lejligheden til at fortælle en Historie om en svensk Student fra Lund, der havde indgaaet Væddemaal om at opløbe et Rudel af dette Kongens Vildt og indfange et

bestemt Dyr i Flokken, men som efter en Times vild Jagt gennem Skoven styrtede død om med et sprængt Hjerte.

„Tror Damerne virkelig paa den Krønike?“ spurgte Eybert smilende. „Jeg kan erindre, at jeg hørte den som Dreng; men jeg havde — ærlig talt — allerede den Gang ingen Tillid til den.“

I Munden paa hinanden indestod Frøknerne Israel for Beretningens Sandhed. De havde i sin Tid begge læst den i „Dagen“.

„Med al Respekt — jeg tvivler alligevel,“ drillede Eybert. „Selv en halvgal Svensker vilde neppe komme paa en saa forrykt Ide eller vilde i hvert Fald inden ret længe have løbet sig Besindighed til og sparet sit Hjerte.“

Paa Per, som havde følt sig personlig berørt af Fortællingen, virkede disse Ord som en tilkastet Handske.

„*Jeg* finder, at Historien lyder meget troværdig,“ sagde han.

Paa Grund af hans forudgaaende, lange Tavshed og den udæskende Tone, hvori han talte, vakte Bemærkningen nogen Studsen.

„Naa, saa De — Hr. Sidenius! — hører i dette Tilfælde ogsaa til de troende,“ bemærkede Eybert.

„Jeg tror,“ svarede Per, „at hvad en Mand med en Smule Agtelse for sig selv har foresat sig, det gennemfører han — koste hvad det vil!“

Ved disse Ord søgte hans Blik Jakobe, der, da hun mærkede det, straks saae til den anden Side.

„Det lyder jo meget smukt og navnlig saare mandigt,“ svarede Eybert og saae smilende hen til Damerne. „Men den ubarmhjertige Natur har jo dog uimodsigeligt sat Skranker, som selv den mandhaftigste Vilje bliver nødt til at respektere. Og Vorherre *har* nu engang udstyret den ligesaa yndefulde som velsmagende Hjorteslægt med fire lange Gallopadeben, mens vi Mennesker har maattet nøjes med et Par Stolper, der absolut egner sig bedst til en sindigere Gangart.“

„Talen er jo i dette Tilfælde ikke alene om Hurtighed men ogsaa om Udholdenhed. Og det er det sidste, der gør Underværkerne her i Verden. Som Ordsproget siger, Hr. Fabrikant — den, der ler sidst, ler bedst!“

Eybert løftede Øjenbrynene; han begyndte at forstaa den skjulte Trusel i Ordene. Med et medlidende Udtryk vendte han sig bort og svarede ikke.

„Forresten," sagde han, idet han atter henvendte Ordet til Damerne. „Jeg kommer til at tænke paa, at jeg selv engang i mine unge Dage oplevede en Historie, der minder en lille Smule om denne med den svenske Student, om end den fik en langt mindre tragisk Udgang. Jeg husker, at jeg var paa Hjemvejen fra en Skovtur sammen med nogle Venner. Vi havde lejet en Vogn ved Klampenborg for at køre hjem ad Strandvejen, og en af Vennerne tilbød saa et Væddemaal. Han vilde løbe den sidste halve Mil og forpligte sig til at være i København samtidig med os, hvor meget vi saa lod Hestene strække ud. Væddemaalet kom naturligvis i Stand, og da vi naaede Konstantia, stod Manden af og begyndte at løbe. Vi havde et Par stivbenede Vognmandsheste for, saa der var i og for sig ikke noget urimeligt i Kapløbet; men allerede da min Ven havde løbet i fem Minuter, stønnede han som en Blæsebælg, og da der var gaaet ti, standsede han pludselig og erklærede højtidelig, at han ikke vilde løbe mere, „fordi det var Synd for Hestene". Hvorpaa han — ganske rørt over sig selv og med forskellige træffende Bemærkninger om det moralsk forkastelige i at misbruge de Umælende — atter steg tilvogns."

Fortællingen gjorde Lykke. De gamle Damer lo, og Philip Salomon vendte sig om og sagde:

„Dersom den Mand lever endnu, vil jeg som Bestyrelsesmedlem i Foreningen til Dyrernes Beskyttelse indstille ham til et Hædersdiplom."

Per svedte koldt af Raseri; og skønt Jakobe ikke havde taget Del i Munterheden, martredes han af Medbejlerens Triumf og pønsede paa at skaffe sig Oprejsning.

Da de gamle Frøkner Israel endelig blev færdig med at le, sagde han:

„Jeg beklager Dem, Hr. Fabrikant, at De saa tidlig mistede Troen paa Viljekraften. Jeg faar Lyst til at spørge Dem, om der kunde være Haab for Dem om at genvinde den, dersom en anden paatog sig at indfri Deres Ungdomsvens Ord?"

Eybert løftede atter sine gule Øjenbryn.

„Hvarbeha'r? Jeg forstaar Dem ikke."

„Jeg spørger, om der kunde være noget Haab for Dem om at genvinde Troen paa Viljekraften, dersom en anden indfriede Deres Ungdomsvens Ord? For i saa Fald skal *jeg* gerne paatage mig det. Og det straks paa Stedet."

Uden at vente paa noget Svar svang han sig ud over Bagsmækken og gav sig til at løbe ved Siden af Vognen.

Philip Salomon holdt Hestene an og sagde temmelig bestemt:

„Hr. Sidenius ... jeg beder Dem ... sæt Dem op i Vognen."

Men Per raabte overgiven: „Hr. Grosserer! Jeg forsikrer Dem, ... det er ligefrem velgørende at strække Benene lidt. Husk ogsaa paa, hvormeget det gælder! Ingen veed, hvad det kan komme til at betyde for Gud, Konge og Fædreland, om Folketingsmanden for Holbæk Amts syvende genvinder sin Tro paa Viljekraften! Og for *mit* Hjerte skal De ingen Bekymringer gøre Dem. Det holder nok!"

„Ligemeget, Hr. Sidenius," sagde Philip Salomon næsten bydende. „Jeg kan ikke tillade, at De løber saaledes ved Siden af Vognen."

„Nej, det er ogsaa bedst, jeg tager et Forspring!"

Og idet han trykkede Hatten fast paa Hovedet, foer han frem i rasende Løb. Skønt Philip Salomon straks piskede paa Hestene for at indhente ham, var han efter faa Minuters Forløb ude af Syne — forsvunden i Taagedisen.

„Det er dog virkelig for galt!" mumlede Salomon, højrød af Vrede, og gav Hestene endnu et Rap.

Men nu tog Fru Salomon tilorde.

„Du behøver vist ikke at anstrenge Hestene," sagde hun op til sin Mand. „Hr. Sidenius har aabenbart ikke befundet sig rigtig vel hos os og har saa — paa sin egen Maade — søgt en Anledning til at slippe bort. Han har jo ogsaa herfra den korteste Vej til Stationen, naar han skraar ind gennem Skoven."

Forklaringen lød naturlig nok; thi skønt Hestene endnu gik stærkt paa, saae man stadig ikke noget til ham; og nogen Genvej havde han ikke kunnet tage, da de kørte noget nær i Retning af „Skovbakken", og Dyrehavshegnet desuden spærrede overalt.

Frøknerne Israel var himmelfaldne over Per og kunde ikke dy sig for at tilhviske Fru Salomon en Bemærkning om den unge Mands Mangel paa Levemaade. Endogsaa Ivan fandt hans Indfald meget ilde anbragt, og Eybert tillod sig smilende en noget vovet Bemærkning om den mulige Anledning til Pers pludselige „Absentation".

Jakobe sad tavs og saae ud paa Maanen, der steg blodrød op over den svenske Kyst. Det saae ud, som om det hele

Optrin ikke havde gjort mindste Indtryk paa hende. Og dog følte hun sig dybt nedværdiget og samtidig saa underlig befriet, at hun var nær ved at le højt. Saa forbitret hun var bleven over Pers Opførsel, efter at det var gaaet op for hende, at den betød en bevidst, planlagt Forfølgelse — inderst inde havde hun alligevel været højtideligt betaget ved at sidde saaledes og vente paa det ubeherskede Udbrud af en Mands Lidenskab. Og nu havde „Naturkraften" udladet sig — i en taabelig Drengestreg!

De havde imidlertid naaet Springforbi og drejede igen ind paa Strandvejen. Hernede ved Søen luftede det lidt. Taagen blev holdt borte, vældige Myggesværme sydede over Hestenes Hoveder.

De var næsten naaet hjem, da Philip Salomon pludselig holdt Hestene an.

„Hvad er det? Er det ikke Louise, der kommer der? Der maa jo være noget paafærde."

En af Husets Tjenestepiger kom løbende imod dem henne paa Vejen. Endnu før hun havde naaet dem, raabte Philip Salomon:

„Hvad er der? Er der hændt noget?"

„Ja, det er ... det er," stammede den stakaandede Pige. „Det er Hr. Sidenius."

„Er han hjemme!" lød det med tre-fire Stemmer paa eengang.

„Ja, — og han er vist kommen en Skade til. Jeg skulde løbe hen og hente Doktoren."

„Gud hvad er det da?" spurgte Ivan ligbleg.

„Jeg veed ikke ... Hr. Sidenius besvimede. Hr. Dyhring har givet ham nogle af Frøkenens Draaber; men jeg tror ikke, han er kommen til sin Bevidsthed."

Philip Salomon bed sig tavs i sin Negerlæbe og lod Pisken smelde over Hestenes Øren. Ogsaa han var bleven bleg. Alle var de tavse og blege, mens det i flyvende Hast gik mod Hjemmet.

Allerede udenfor paa Vejen blev de modtaget af en Flok opskræmte unge Piger; og da de kørte op for Forstuetrappen, viste Aron Israel sig sammen med Balling og Nanny. Et Øjeblik efter kom Dyhring, og tilsidst traadte Per selv ud, endnu lidt farveløs i Ansigtet og med Skjortebrystet i Uorden, men med et stort Smil, der skulde lade lystigt og tilfreds.

„Ser De, Hr. Fabrikant, jeg holdt Ord!“ raabte han triumferende, endnu førend Vognen var standset.

„Var det et Væddemaal?“ udbrød de unge Piger i Munden paa hinanden og flokkede sig omkring Vognen.

„Og hvad var Indsatsen — om man tør spørge?“ sagde Nanny; hun stod for sig selv paa det nederste Trappetrin, og hendes underfundige Øjne gik frem og tilbage mellem Eybert og Jakobe med et anelsesfuldt Blik.

Ivan sprang straks af Vognen og fattede med ængstelig Mine om Pers Arm.

„Men Gud, Sidenius — De har jo været syg!“

„Aa, det er ingenting. Bare lidt Svimmelhed. Jeg bar mig dumt ad. Som det viser sig, havde jeg jo ikke behøvet at skynde mig saa stærkt.“

Nu kom ogsaa de andre af Vognen, stadig lige tavse. Philip Salomon sagde blot til Staldkarlen, idet han med sammenbidt Mine tilkastede ham Tømmerne:

„Lad Kristian løbe efter Louise. Vi mødte hende henne paa Vejen. Sig hende, at Doktoren ikke behøver at ulejlige sig herhen.“

I de følgende Minuter var det hele Selskab samlet i den halvmørke Forstue, hvor Ungdommen højrøstet drøftede Begivenheden med den overstadige Livlighed, der gerne afløser en overstaaet Forskrækkelse. Ivan førte an. Han var pludselig bleven ellevild af Begejstring for Pers Bedrift og maatte Gang efter Gang høre Beretningen om, hvorledes Nanny og Dyhring, der var kommet gaaende ovre fra Skoven, havde truffet ham paa Trappen ude af Stand til at tale, og hvorledes han et Øjeblik efter var besvimet inde i Dagligstuen.

Henne ved Knagerækken stod Eybert og hjalp Jakobe af med Overtøjet. Hans Øjne hvilede mistænksomt paa hende, mens han med tøvende Bevægelse tog Skindslaget fra hendes endnu dirrende Skuldre.

„Jeg tror, jeg er kommen til at fryse paa Turen,“ sagde hun for at forklare denne ubetvingelige, nervøse Skælven. Straks efter gik hun op ad Trappen for at komme til sit Værelse.

Skønt Per lo og talte højt, som om han slet ikke tænkte paa hende, havde han ikke et Øjeblik sluppet hende afsyne. I sin dødelige Ophidselse havde han gjort sig selv det Løfte, at han endnu denne Aften vilde tale med hende, om han saa skulde bryde ind til hende fra Altanen udenfor hendes Kammer. Og

da han nu fik Øje paa Eyberts Buket, som hun havde lagt fra sig i Vindueskarmen og glemt at tage med, greb han den for straks at faa en Anledning til at nærme sig.

„Frøken Jakobe! Deres Blomster!“ raabte han efter hende.

Og i to-tre Spring var han oppe ad Trappen med Buketten.

Han kom dog ikke helt op. Jakobe var netop naaet til det øverste Trin, hvorfra hun nu — uden at vende sig om, endogsaa uden at sige Tak — strakte Haanden ud efter Blomsterne.

Men i Stedet for at give hende dem greb han fast om hendes Haand; og efter at have forvisset sig om, at der ingen var paa Gangen deroppe, kyssede han den med Heftighed. Hun sank i Knæ. Hun mægtede end ikke at rive Haanden til sig. Og da han mærkede det, var han i næste Nu helt oppe hos hende og sluttede hende i sine Arme.

„De elsker mig!“ hviskede han over hende. „Ikke sandt? De vil være min?“

Hendes Sjælskraft var udtømt. En vellystfuld Skælven betog hende i hans knugende Arm, og hendes Hænder greb uvilkaarlig ud i Luften efter hans.

„De vil være min?“ gentog han. „Er det sandt?“

„Ja, ja,“ hviskede hun, gjort vild af Svedlugten fra hans endnu ophedede Legeme, og hendes Hoved sank ned paa hans Skulder.

„Jeg kommer igen imorgen Formiddag ... Vi tales da nærmere ved.“

Han krystede hende paany, var saa i et Par Spring nede af Trappen og stod igen mellem de andre i Forstuen.

Det havde altsammen ikke staaet paa i stort mere end et halvt Minut. Og Per var fra samme Øjeblik, han vidste Sejren vunden, atter helt sig selv. Han snakkede løs, som om der ingenting var sket, og fulgte med de andre ind i Havesalen, hvor nu Teen blev anrettet.

Først lidt efter lidt meldte Eftervirkningen sig af den voldsomme Spænding. Nu, da Dødsspringet var lykkedes, forstod han næsten ikke, at han havde vovet det. Naar han saae sig tilbage, sortnede det for hans Øjne. Og vendte han Blikket ud mod Fremtiden, grebes han af ny Svimmelhed. Han kunde ligesom endnu ikke rigtig tro paa Begivenheden. Var det virkelig muligt, at han nu for alle Tider var Pengesorgen kvit, at han — Per Sidenius, den fattige Præstesøn — nu var den tilkommende Medejer af en Million! Ja, det var jo fuld

Virkelighed! Tryllestaven holdt han i sin Haand! Verden havde aabnet sig for ham med alle sine eventyrlige Herligheder!

Til Trods for, at det ganske godt lykkedes ham at skjule sin Sindsbevægelse, var der adskillige af de Tilstedeværende, særlig blandt de ældre, der fik en Fornemmelse af, at der var forefaldet noget afgørende deroppe paa Trappen; og den Omstændighed, at Jakobe ikke lod sig se, bestyrkede Formodningen. Stemningen blev af den Grund mere og mere trykket, tilsidst helt uhyggelig. Eybert gik tavs omkring med graablegt Ansigt og nærmede sig et Par Gange Per paa en Maade, der vakte Uro hist og her. Alene Kandidat Balling spankulerede omkring med sin sædvanlige Mangel paa Forstaaelse og talte højrøstet om Literatur i det Haab, at man skulde anmode ham om at underholde Selskabet med at læse noget op.

Endelig kom Pigen ind med den længselsfuldt ventede Melding, at Vognen til Stationen var kørt for Døren, og alle brød nu hurtig op. Kun Eybert, der ikke skulde til København, blev siddende lidt i det Haab, at Jakobe maaske skulde komme ned nu, da der var bleven stille, men efter at have ventet forgæves en halv Snes Minuter rejste ogsaa han sig og tog i Tavshed Afsked.

„Nu, Philip —," sagde Fru Salomon, da hun endelig var bleven ene med sin Mand. „Hvad har du at sige?"

„Du har Ret, Lea. Dette kan ikke længer gaa. Han er aldeles utilregnelig."

„Det har jeg jo sagt dig længe."

„Jeg skal imorgen den Dag tale med Ivan. Han maa bringes til at indse, at vi umuligt kan modtage det Menneske oftere."

„Jeg frygter kun, det er forsilde, du! ... Saae du rigtig paa Jakobe?"

Straks efter at Vognen var kørt, var Nanny gaaet op paa sit Værelse. Hun havde listet sig hen til Jakobes Dør for at lytte; og da alt var stille indenfor, kiggede hun gennem Nøglehullet og saae, at der ikke var tændt Lys derinde. Heraf sluttede hun, at Søsteren allerede var gaaet i Seng, og skuffet listede hun tilbage til sit Værelse.

Jakobe var dog endnu oppe. Døren til hendes Altan var aaben, og derude i Maaneskinnet stod hun og fulgte Lyden

af Vognen, der førte Per bort. Hendes Ansigt var bleven gammelt i den sidste halve Time, Udtrykket mørkt og forgræmmet. Som en Støtte blev hun staaende derude, indtil den sidste Rumlen døde hen bag Skoven.

Saa gik hun ind og lukkede Døren til efter sig. Et Par Gange gik hun frem og tilbage over Gulvet; saa satte hun sig hen paa Langstolen og trykkede Ansigtet ned i sine Hænder.

Længe sad hun i denne Stilling, et Bytte for den dybeste Fortvivlelse og Skam. *Dette* blev altsaa Enden! *Dertil* skulde hendes tungt tilkæmpede Selvforsagelse føre hende! Paa en saa forsmædelig Maade, i et saadant Vrængebillede skulde hendes Ungdomsdrøm om en Helte-Elsker virkeliggøres!

Hun søgte ikke at besmykke de Følelser, der havde kastet hende i Pers Arme. Heller ikke prøvede hun paa at bedrage sig selv ved at mene, at hun vilde være i Stand til at rive sig ud af sin sanselige Forvildelse. Hun følte det kun altfor godt: hun var i hans Magt. Og det vilde jo da ogsaa kun gøre hendes Ydmygelse fuldstændig, om hun ovenikøbet blev nødt til at tilstaa, at hun havde givet sig viljeløst hen! Her var ingen frelsende Udvej. Hendes Skæbne var beseglet. Saa minutkort deres Møde havde været, hun havde dog hvilet i hans Arme, hans Læber havde berørt hendes, og en Anelse om Elskovens Henrykkelse havde gennemrislet hende under hans Omfavnelse, — hun var jo allerede halvvejs bleven hans.

Der blev banket sagte paa hendes Dør, og Nanny stak Hovedet ind.

„Aa! Om Forladelse! Du sidder og sværmer i Maaneskin!“

„Hvad vil du?“

„Undskyld ... jeg hørte, du endnu var oppe. Kunde du ikke laane mig et Par Haarnaale?“

„Du kan jo se efter, om der er nogen.“

Nanny var i Natdragt. Paa en egen kattelistende Maade gik hun over Gulvet hen til Jakobes Kommode og gav sig til at lede i en af Skufferne. Men pludselig vendte hun sig om og satte sig paa den halvt udtrukne Skuffe. Maanelyset faldt lige ind paa hende og gennemskinnede det tynde Natlinned, saa hele Legemets Form saaes derunder. Med indsmigrende fremstrakt Overkrop og lidt Ængstelse i Stemmen sagde hun:

„Maa jeg spørge ... tør man gratulere?“

Jakobe foer sammen med en Kuldegysning.

„Hvad mener du?“

„Aa, om Forladelse! Det skal maaske endnu være en Hemmelighed. Da vil jeg ellers sige dig, at den er ikke videre godt gemt.“

„Hemmelighed? Hvilket? Jeg forstaar ikke et Muk.“

„Aa, du vil lade uskyldig! Hvad var det da for vigtige Ting, du før derude paa Gangen forhandlede med Hr. Sidenius?“

Lyden af det sidste Ord fremkaldte en Slags Kvalmefornemmelse hos Jakobe. Sidenius! Hvilket Navn! ... Fru Sidenius!

„Og det Væddeløb — hm!“ vedblev Nanny. „Det var mig nu straks lidt mistænkeligt.“

Jakobe rettede sig besluttet op.

„Nu ja, du kan jo ogsaa lige saa godt faa det at vide iaften. Jeg er altsaa forlovet med — den Mand, du der nævner. Det er hele Forklaringen, dersom den virkelig interesserer dig.“

Der blev et Øjebliks Stilhed.

„Om den interesserer mig? ... Hvad mener du? Jeg er naturligvis glad paa dine Vegne.“

„Saa — er du det?“ sagde Jakobe.

„Hvor du taler løjerligt! Hvorfor skulde jeg ikke være glad derved? ... Aa, nu forstaar jeg! Du mener maaske, at jeg selv ... Jeg husker, du engang drillede mig med Hr. Sidenius. Men i den Henseende skal du nu ingen som helst Bekymringer gøre dig. Jeg fragaar saamænd ikke, at jeg altid har syntes rigtig godt om din Forlovede; men jeg tror nu alligevel, at du og han, I passer vistnok meget bedre til hinanden.“

Jakobe saae opmærksomt op.

„Hvorfor mener du?“

„Jo — I er nu begge to mere i den højere Stil, mens jeg jo som bekendt kun er et stakkels tankeløst Hverdagsmenneske, et letsindigt Verdensbarn, — det har du selv tidtnok fortalt mig. Naa, men nu vil Folk da faa noget at snakke om! Og stakkels Eybert!“

Jakobe rejste sig utaalmodig.

„Hør, Nanny — det er silde. Og du maa jo fryse, som du sidder der —.“

„Er jeg til Ulejlighed? Gudbevares, saa gaar jeg naturligvis. Saa gaar jeg.“

Hun blev alligevel siddende lidt. Og atter var der noget egent underfundigt i den Maade, hvorpaa hun endelig luskede henover Gulvet paa sine bare Fødder. Henne ved Døren vendte hun sig endnu engang om og sagde:

„Du er dog en rigtig kedelig En, at du aldrig kan fortælle lidt interessant. Jeg havde glædet mig til at faa en rigtig fornuftig Passiar med dig, og jeg kunde endelig ogsaa nok behøve at blive belært af en ældre og erfaren Søster for det Tilfælde, at jeg selv skulde komme i den rædselsfulde Situation at maatte række Mund til en Person med Overskæg."

„Ja, du maa nu undskylde mig, — jeg er træt," sagde Jakobe og begyndte at klæde sig af.

„Hvor du stiller dig hellig an! Bild mig bare ikke ind, at du gaar i Seng. Du skal naturligvis skrive til ham endnu iaften ... udløse dit Hjerte for ham i Nattens ensomme Time, omfavne den Elskede i violblaat Blæk og sende ham titusinde Kys med Morgenposten. Men jeg vil advare dig, min Pige! Vær lidt tilbageholden i Begyndelsen! Vær i det hele lidt fornuftig! Kan du huske Rebekka, da hun blev forlovet; hun maatte i den første Tid bruge Læbepomade, fordi han kyssede hende helt itu. Og dersom jeg har nogen Forstand paa Mandfolk, saa er din Kæreste vist en af dem, der tager for sig af Retterne. Godnat, lykkelige Søster! Og drøm ikke *altfor* behageligt!"

TIENDE KAPITEL

Der var ikke gaaet mange Dage, før det stod klart for Per, at han trods det „Ja“, han havde fravristet Jakobe, ikke var naaet synderlig videre, end han var i Forvejen. For det første fordrede baade Jakobe og hendes Forældre — de sidste endog „paa det bestemteste“ — at Forlovelsen foreløbig skulde holdes hemmelig, i hvert Fald kun maatte betros de allernærmeste. Dernæst var Jakobes Opførsel overfor ham præget af en Lunefuldhed, der mangen Gang satte hans Taalmod paa en haard Prøve. Ved mere end een Lejlighed hændte det, naar han kom ud til „Skovbakken“, at hun slet ikke lod sig se men blev oppe paa sit Værelse under det Paaskud, at hun ikke befandt sig vel; og det bødede kun lidt herpaa, at hun til andre Tider, naar de f. Eks. var bleven alene i en Skumringstime, kunde give sig endog ret lidenskabeligt hen til hans Kærtegn. Han var saa meget af en Kvindekender, at han forstod Sammenhængen mellem saadanne ubeherskede Ømhedsudbrud og de regelmæssigt paafølgende Anfald af fornærmet Kulde; og han indsaae, at en fortsat Eftergivenhed fra hans Side kunde blive farlig for ham.

Efter en Ugestids Forløb forandrede han derfor saa smaat sin Opførsel overfor hende, viste sig en Smule ligegyldig, indfandt sig med mindre Regelmæssighed og udeblev tilsidst helt i nogle Dage.

„Med Sult skal de Stridige tæmmes!“ tænkte han. Det skulde nu vise sig, om han havde Magt til at herske over Mennesker og gøre sig deres Vilje underdanig.

Den første Dag følte Jakobe hans Bortebliven som en Befrielse. Den anden Dag var hun forundret, den tredje Dag lidt urolig. Hun bestemte sig tilsidst til at skrive for at faa at vide, om han var bleven syg; men netop som hun havde faaet Pennen i Haanden, hørte hun hans Stemme nede i Haven. I samme Nu slog hendes Følelse om. Rigtignok var hendes

Hjerte kommen til at banke, men hun ønskede ham atter langt bort. Hun vilde ikke engang se ham. Moderen lod straks en af hendes smaa Søskende melde hende hans Komme, men hun blev siddende oppe paa sit Værelse. Paa det Ark Papir, hun havde bestemt for ham, gav hun sig til at skrive et ligegyldigt Brev til en udenlandsk Veninde.

Først efter en halv Times Forløb viste hun sig nede i Stuerne. Per modtog hende med sit ligegladeste Smil og gav ingensomhelst Forklaring paa sin lange Fraværelse. Det meste af Aftenen opholdt han sig sammen med Ivan og Onkel Heinrich inde i Billardværelset og syntes at more sig fortræffeligt. Straks efter Tebordet tog han bort, uden at de i Grunden havde talt med hinanden.

Den Nat blev afgørende for hendes Forhold til ham. Timevis gik hun frem og tilbage i sit Kammer og kæmpede med sig selv. Hun sagde, at nu *vilde* og *maatte* hun bryde denne unaturlige og uværdige Forbindelse, der ikke alene havde forstyrret hendes Forhold til Forældrene og gamle Venner, men som var paa Veje til at berøve hende den sidste Rest af Selvagtelse. Henimod Morgen satte hun sig ved sin Skrivepult for at meddele ham sin Beslutning. Men da hun skulde nedskrive Ordene, var det, som om Haanden strittede imod. Kærlighedsbegæret flammede op i hendes Blod, — hun kastede pludselig Pennen og blev siddende ubevægelig med Hænderne for Ansigtet.

Fra dette Øjeblik var han hendes Herre. Fra denne Nat fortabte hun sig i sin Ulykke, saaledes som man synker hen i det uafvendelige. Per vedblev at komme og gaa efter Forgodtbefindende. Naar han blev borte, sendte han undertiden et Brev med et Par undskyldende Linjer, ved en enkelt Lejlighed fulgte der ogsaa nogle Blomster med; men i Almindelighed gav han slet ingen Oplysning om Grunden til sin Udeblivelse, og Jakobe spurgte aldrig.

En Dag opholdt hun sig inde i Kabinettet sammen med Moderen, der sad paa sin Sofaplads og syede. Selv havde hun slaaet sig ned henne ved Vinduet med en Avis. Hele Formiddagen havde hun tilbragt paa sit Værelse; ikke engang ved Frokosten havde hun vist sig. Hun var endnu ganske umeddelsom og saae ikke op fra Avisen, som hun ligegyldig gennemløb.

„Du havde nok Brev imorges fra Sidenius," sagde Moderen

efter en længere Tavshed og gav sig til at lede efter noget i sit Syskrin.

„Ja."

„Kommer han herud idag?"

„Jeg veed det ikke."

Der blev igen en Pavse. Men saa lagde Fru Salomon ligesom med en Beslutning Hænderne ned i Skødet, saae paa Datteren og sagde:

„Jakobe ... sæt dig herhen, min Pige, og lad os tale lidt sammen."

Jakobe løftede Hovedet med et opskræmt Udtryk. Tøvende rejste hun sig og gik hen til Moderen.

„Hvad vil du?" spurgte hun, idet hun med Haanden under Kinden lagde sig tilbage i Sofahjørnet, saa langt fra Moderen som gørligt.

Fru Salomon tog hendes anden Haand og sagde:

„Vil du svare mig paa et Samvittighedsspørgsmaal, Jakobe?"

„Hvad mener du?"

„Nej ... bliv nu ikke straks fornærmet! Jeg skal ikke trænge ind paa dig. Vil du blot — aabent og ærligt — svare din Moder paa et eneste Spørgsmaal: Er du lykkelig?"

„Det var da et besynderligt Spørgsmaal," sagde Jakobe og lod ganske uforstaaende, ja forsøgte endog at le, — men hun var bleven meget bleg.

„Aa, ikke saa besynderligt. Du veed, at jeg ellers ikke har for Skik at forlange mine Børns Fortrolighed i Kærlighedsanliggender. Men i dette Tilfælde mener jeg dog at have en Slags Ret til at spørge ... og til at faa et ærligt Svar."

„Hvor du er underlig, Mor! Det er dog vel af egen fri Vilje, jeg har forlovet mig. Altsaa maa jeg vel være lykkelig."

„Ja, naar du tager det saadan, min Pige, saa vil jeg da tale lige ud af Posen. Ser du, for en Timestid siden søgte jeg dig oppe paa dit Værelse; jeg mente, du ikke befandt dig vel, siden du ikke kom ned til Frokosten. Du var netop gaaet bort et Øjeblik, og jeg fik da tilfældigt set, at Sidenius' Brev laa fremme paa din Skrivepult. Naa, deri var der i og for sig maaske ikke noget mærkeligt, skønt man jo ikke plejer at lade den Slags Breve ligge saadan og flyde. Hvad der derimod i høj Grad undrede mig, var — at Brevet endnu slet ikke var bleven aabnet."

„Nu ja — hvad saa?“ sagde Jakobe efter en kort Stilhed, hvorunder hendes Haand, som Moderen stadig holdt om, var bleven kold som Is.

„Hvad saa? Hør, Jakobe — jeg er nok tilaars, men dog ikke ældre, end at jeg kan huske, hvordan det er at være forelsket. Naar man lader sin Kærestes Breve ligge ulæst fra Klokken otte til Klokken to, saa er ikke alt, som det skal være.“

„Det forstaar du dig ikke paa, Mor! Det har i dette Tilfælde sin egen Grund, som jeg ikke kan forklare dig.“

Moderen saae et Øjeblik mistvivlende paa hende.

„Ja ja, mit Barn. Jeg vil — som sagt — ikke trænge ind paa dig. Naar du blot ganske oprigtig vil sige mig, om du er lykkelig. Er du?“

„Ja — naturligvis!“

Hun sagde det uvilligt, trak Haanden til sig og stod op.

Moderen fulgte hende med Øjnene; men i det samme tumlede Nanny ind i Overtøj og fyldt med Gadenyt, og al videre Samtale blev forpurret. Fru Salomon tog atter fat paa sit Sytøj, og Jakobe gik kort efter ud af Stuen og op paa sit Værelse.

Moderens Spørgsmaal og navnlig den lidt medlidende Tone, hvori hun talte, havde krænket hende og fyldt hende med en ny Uro. Hun vilde ikke ynkes — ikke af andre, ikke heller af sig selv. Af egen Drift havde hun knyttet sin Skæbne til denne fremmede Mand. Altsaa havde hun ingenting at beklage sig over.

Rask skar hun nu Pers Brev op og gav sig til at læse det. Naar hun ikke før havde kunnet bekvemme sig dertil, var det af Grunde, som hun virkelig daarligt kunde fortælle sin Moder. Intet ydmygede hende mere end disse ligegyldige, ungdommeligt henjaskede, end ikke med Hensyn til Skrivemaaden helt fejlfri Breve, som Per sendte hende. Selv vilde hun helst opfatte sin Sky overfor dem som en Angst for, at de skulde indeholde Hentydninger til de Øjeblikke, hvor hun under Samværet med ham modstandsløst gav sig sine Sanser i Vold, disse Øjeblikke, som hun bagefter altid tænkte paa med Skamfuldhed og Lede, — men dette var et halvt bevidst Selvbedrag. Naar hun havde gennemlæst hans Breve uden at finde fjerneste Antydning af det, hun havde frygtet, ikke et Taknemlighedstegn, ikke et Længselsudbrud, kunde hun harmfuld og foragteligt knuge dem sammen og kaste dem i Kakkelovnen.

Heller ikke dennegang indeholdt Brevet andet end et Par Ord om, at han ikke saae sig i Stand til at komme ud til „Skovbakken“ den Dag. Men sammen med denne Meddelelse, der var skreven bag paa et Visitkort, sendte han hende nogle Papirer, der viste sig at være et Korrekturark af det Kampskrift, som Ivan havde talt saa meget om og udbasuneret som en Verdensbegivenhed. Hun tog Papirerne med Uvilje. Hvad skulde hun med dem? Hun havde stadig ingensomhelst Tillid til hans Evner og allermindst til hans Duelighed som Penneführer. Han kunde jo ikke engang skrive sit Modersmaal korrekt!

Hun havde dog ikke læst mange Sider, før hendes Kinder begyndte at gløde. Saa fremmed hun end var for det meste af, hvad han skrev om, og skønt det ikke var vanskeligt at opdage det Forbillede, hvorefter han havde dannet sin Stil, gik det hurtigt op for hende, at der var noget virkelig nyt og friskt, ja paa sin Vis storladent i hans Syn paa Naturen og dens Kræfters Anvendelse i Kulturens Tjeneste. Adskilligt genkendte hun iøvrigt fra hans mundtlige Udtalelser, dem hun — væsentlig paa Grund af deres vidtløftige, foredragsagtige Form — aldrig havde kunnet faa noget alvorligt ud af. Andre Partier kunde hun føre tilbage til Tanker og Indfald, hun selv havde anvendt i deres Samtaler om disse Emner; men dette forringede saa langt fra Indtrykket, at hun tvertimod paa saadanne Steder ganske særlig fik Øjet op for hans Evners Oprindelighed og naturgroede Kraft. Udtryk, der i hendes Mund nærmest havde været tilfældige Talemaader, fik i hans Fremstilling en for hende selv ganske overraskende Betydning. Henkastede Ytringer, hvormed hun knap havde forbundet nogen alvorlig Tanke, var hos ham bleven til anskuelige Billeder, havde formet sig til fuldt færdige Fremtidssyner, der betog hende baade ved deres Dristighed og ved den Overbevisningens Magt, hvormed de her fremsattes.

Efter at have endt Læsningen blev hun længe siddende med Haanden under Kinden og saae grundende ud for sig. Hvad var han egentlig for et Menneske, denne Fremmede, der var bleven hendes Skæbne? I Grunden kendte hun ham jo slet ikke, vidste intet andet om ham end det højst utroværdige, som Ivan og han selv havde fortalt. Hvad skjulte hans Fortid? Hvorover dækkede f. Eks. det mørke, kolde Had til Hjem og Slægt, som han hin Gang havde aabenbaret hende?

Ofte i disse Dage havde hun følt Trang til at tale med nogen af hans Familje, for at faa Lys over alt dette uopklarede, der undertiden foruroligede og ydmygede hende mere end noget andet, og som hans egne Fortællinger blot gjorde bestandig dunklere. Hun vidste, at en af hans Brødre, der var Jurist, havde en Ansættelse paa et offentligt Kontor inde i København; Per havde selv fortalt, at han nylig havde truffet ham paa Gaden og da i Samtalens Løb i Fortrolighed meddelt ham deres Forlovelse. Saa lidet modig hun end var ved Tanken om at fremstille sig for en vildfremmed Herre i en saadan Anledning, besluttede hun alligevel nu at opsøge denne Broder, der maatte kunne give Besked, og allerede den næste Formiddag tog hun ind til Byen.

Det Regeringskontor for Fængselsvæsenet, hvor Eberhard Sidenius havde Ansættelse, var indrettet i en stor, skummel, skidengraa Bygning ved Kanalen. Jakobe foer vild i en Labyrint af øde Gange og fandt omsider en Budstue, hvor to søvnige Mænd sad med Ryggen klistret opad Væggen og saae ned paa deres Støvlesnuder. Paa hendes Spørgsmaal om, hvor hun kunde finde Hr. Ekspeditionssekretær Sidenius, fik hun det lakoniske Svar:

„Første Sal, tredje Dør tilhøjre."

Og neppe havde hun vendt de to Mænd Ryggen, før de ganske højt vekslede disse Bemærkninger:

„Sikken et Næb."

„Ja, det var en Jødetøs."

Oppe paa første Sal fandt hun den hende opgivne Dør og kom ind i en tofags, halvmørk Stue, der vendte ud til en Gaardsplads med nogle grønne Træer. Henne ved det ene Vindue stod Eberhard og skrev ved en Fyrretræs Skrivepult, der tilligemed et Par Træstole og en Reol med Protokoller udgjorde Stuens Udstyr. Han havde en langskødet og sneverærmet, paa Albuerne ganske blankslidt, sort Frakke knappet tæt omkring sig; og da det havde regnet lidt om Morgenen, var hans Benklæder omhyggelig opsmøgede forneden og aabenbarede et Stykke af et Par grove, mørkegraa Uldsokker over et Par dobbeltsaalede Ankelsko.

Skønt han havde besvaret Jakobes Banken med et „Kom ind", blev han staaende uden at se op og fortsatte nogle Øjeblikke uanfægtet sit Arbejde.

Dels af denne Aarsag, dels paa Grund af hans Klædedragt

antog Jakobe ham for en Skriver og bad om at faa Ekspeditionssekretæren i Tale. Først da han derefter med megen Værdighed lagde Pennen bort, og da hun mødte Blikket fra hans blege, vandkolde Øjne, saae hun med en Gysen Familjeligheden med Per.

Hun sagde sit Navn og tilføjede:

„Jeg veed, at Deres Broder — at Per — har talt til Dem om mig."

Eberhard gjorde tavs en embedsmandsmæssig Haandbevægelse henimod en af Stolene.

„Grunden til, at jeg har søgt Dem, vil De rimeligvis af Dem selv forstaa," vedblev Jakobe efter at have taget Plads, — hendes Stemme var usikker, Hjertet hamrede i hendes Bryst, og hun maatte gribe til disse Talemaader for overhovedet at faa en Samtale i Gang. „Jeg veed jo, at Deres Broder — at min Forlovede — i længere Tid har været noget fremmed ikke alene for Dem men ogsaa for sin øvrige Familje. Jeg kan — naturligvis — ikke bedømme, hvad der ligger til Grund for denne Misstemning. Jeg behøver vist ikke at forsikre Dem om, at jeg er oprigtig bedrøvet over den."

Eberhard var bleven staaende ved Pulten, hvor han havde anbragt sig i en noget kunstlet Stilling, med Hovedet støttet til sin udspilede Haand paa en saadan Maade, at denne skyggede for hans Øjne. Han lod rolig Jakobe tale ud. Ikke en Trækning i hans Ansigt røbede hans Følelser, og dog var han som himmelfalden af Forbavselse. Han havde godt vidst, at Broderen var bleven indført i den rige Grosserer Salomons Hjem. Alligevel havde han ikke et Øjeblik troet paa Pers Fortælling om, at han var bleven forlovet med denne Mands Datter — saa meget mindre, som Per udtrykkelig havde bedt ham om at hemmeligholde Sagen for alle Fremmede. Han havde opfattet Meddelelsen som et frækt Skryderi, der skulde dække over et eller andet Nederlag. Han vidste jo, at Philip Salomon var en Mand, hvis Formue taltes i Millioner.

Hans første, bevidste Tanke var nu den, at denne Forbindelse for enhver Pris maatte forpurres. Og det var ikke Skadelyst, der indgav ham Tanken, endnu mindre nogen skjult Misundelse. Men han indsaa, at med de Fremtidsudsigter, som herved aabnede sig for Broderen, vilde han føres endnu dybere ind paa Fortabelsens Veje, og Haabet om hans Om-

vendelse vilde atter for lange Tider være udelukket. Langt nøjere, end Per anede, havde Eberhard i de forløbne Aar paa Afstand fulgt hans Færd; og netop nu havde han saa sikkert troet det Tidspunkt nær, da Per — tvungen af Nød og Vanære — endelig vilde gaa i sig selv og erkende sin Skyld mod Hjemmet og Forældrene.

„Tør jeg spørge Dem," sagde han, da Jakobe nu tav, „er det kun *Dem*, der har ønsket denne Samtale om min Broders Forhold?"

„Ja."

„Min Broder veed maaske slet ikke, at De vilde søge mig i denne Anledning?"

„Nej!"

„De spørger altsaa udelukkende paa egne Vegne?"

Ubehagelig berørt af hans Væsen havde Jakobe hurtigt taget sig sammen. Denne forhørsmæssige Tone opæggede hende yderligere, og hun svarede afvisende:

„Som sagt — det er mig, der har ønsket denne Samtale, ikke Per."

„Jeg kunde tænke det. Det er jo nemlig — desværre — kun altfor sandt, at min Broder i en Aarrække, ja egentlig fra sin Barndom har skilt sig fra sit Hjem. Det kan vistnok siges, at han systematisk har forhærdet sig paa dette Punkt og følt en sørgelig Glæde ved at trodse ethvert Hensyn endogsaa til dem, hvem han først og fremmest skylder Taknemlighed og Ærbødighed. Disse Løsrivelsesforsøg har jo endog strakt sig til selve Daabsnavnet. Jeg hørte, at De kaldte ham Per. Maaske veed De ikke engang af, at det er et selvgjort Navn?"

„Jeg tror, jeg har hørt det,"

„Jeg vil nu heller ikke skjule for Dem, hvad der er min bestemte Mening — og De har jo udtrykkelig ønsket en aaben Udtalelse — at ogsaa Forlovelsen med Dem er et saadant overlagt Oprør mod Hjemmet, en bevidst Fornægtelse af dets Aand —."

Jakobe saae op med sammentrukne Bryn.

„Jeg forstaar Dem vist ikke," sagde hun.

„Jeg skal forsøge at forklare mig nærmere. Det er Dem næppe ganske ubekendt, at Peter Andreas er udgaaet fra et kristeligt Hjem. Selv veed han, at for hans Forældre er Kristendommen den altbestemmende Livsmagt, og at de ikke anerkender nogen Lykke, hvor glimrende den maaske ellers

kan tage sig ud, naar den ikke har sin Grund i kristen Gudsfrygt."

„Naa saaledes!"

Jakobe bed sig i Læben, saa det smertede. Gennem Eberhards rolige og nøje afvejede Tale hørte hun hele Tiden det samme pøbelagtige Haansord, der nylig havde lydt ude paa Gangen, og som havde forfulgt hende hele hendes Liv.

Hun havde allerhelst rejst sig med det samme for at vise ham sin Foragt. Men Trangen til at høre mere om Per var for stærk; hun beherskede sig og blev.

„At Per ikke deler sin Familjes Syn paa det religiøse, har jeg vidst," sagde hun. „Men jeg tilstaar ... det dømmer ham ikke i mine Øjne."

„Jeg kan tænke det."

„Jeg mener, at dersom Per ikke paa anden Maade har forbrudt sig mod sit Hjem, synes han mig at kunne undskyldes. At han har faaet et andet Syn paa Kristendommen, kan dog forklares uden netop at forudsætte ond Vilje hos ham; og at han aabent har tilstaaet det i Stedet for at hykle — hvad maaske i mange Tilfælde kunde have været fordelagtigt for ham — det kan dog kun tjene til hans Ros."

„Jeg tror ikke, Frøken Salomon, at det nytter at begynde en Meningsudveksling om dette Emne. Jeg skal derfor indskrænke mig til at sige, at der for mine Forældre — paa hvis Vegne jeg her taler — sikkert ikke gives nogen Undskyldning for nogetsomhelst Menneske, der lukker sine Øren for Sandhedens Røst, allermindst da naturligvis for saadanne, der som Peter Andreas er udgaaet fra et Hjem, hvor den har lydt til dem fra den tidligste Barndom."

Herpaa svarede Jakobe ikke. Hun havde bøjet Hovedet; og som altid, naar hendes Sind var i heftig Bevægelse, skiftede Kindernes Farve med hvert Pulsslag.

Imidlertid misforstod Eberhard denne Hovedbøjning saavel som hendes Tavshed. Han troede at have naaet, hvad han i sin sidenius'ske Selvhævdelsestrang foreløbig havde tilsigtet med sine Ord, nemlig at ydmyge denne stolte Millionærdatter, i hvis Blik han straks havde ment at se et Glimt af Ringeagt, og hvis Silkedragt og lyse Handsker og lette Parfymeduft yderligere havde ægget hans evangeliske Nidkærhed.

Nu ændrede han derfor sin Tone lidt. Med et Skær af Deltagelse sagde han:

„Jeg vil nødig saare Deres Følelser, men jeg anser det for min Pligt at sige Dem, at min Broders Liv jo ogsaa i andre Henseender afgiver et sørgeligt Vidnesbyrd om, i hvor høj Grad han efterhaanden har mistet ethvert moralsk Holdepunkt. Det er jo i det hele en stor Vildfarelse at tro, at det religiøse Liv alene skulde ytre sig i Forholdet til det himmelske og ikke sætte sit dybe Præg paa vor hele Personlighed. Jeg skal iøvrigt ikke komme nærmere ind paa dette Punkt for Peter Andreas' Vedkommende. Der er jo ogsaa Ting, som man vanskeligt kan tale til en Dame om, saa — —."

„Jeg kan tænke mig, hvortil De sigter. Men netop Pers uheldige Forhold til Hjemmet og Beskaffenheden af det Selskab, hvortil han — maaske tildels af den Grund — i adskillige Aar har været henvist, kan — mener jeg — baade forklare og undskylde en Del. Og selv bortset herfra, saa synes jeg, at heller ikke, hvad De her har berørt, berettiger til en saa haard Fordømmelsesdom."

„De tager fejl, Frøken Salomon. Vi fordømmer ikke min Broder, men alene hans Gerninger, hans Liv."

„Men ogsaa i hans Liv og Gerninger er der dog adskilligt, som taler til hans Gunst. Han har viist baade Evne og alvorlig Vilje til at dygtiggøre sig i sit Fag. Vistnok under ret vanskelige Forhold har han i en ung Alder vakt Opmærksomhed for sig blandt Fagfæller og er paa Veje til at skabe sig et Navn."

„Jeg tror at kunne høre paa Dem, at De ikke selv har synderlig Tillid hertil. Jeg veed jo nok, at en Avis har skrevet noget om et Kanalprojekt eller hvad det er, og gjort et Forsøg paa at tillægge det nogen Betydning. Jeg veed jo ogsaa, at han selv betragter sig som en Banebryder, en ny Tids Profet. Der er jo for Øjeblikket hos en Del af de Unge opkommen en Trang ti lat revolutionere, hvad der kun vilde være til at smile af, dersom den ikke afstedkom saa megen Ulykke paa unge og ubefæstede Sjæle. Det er jo i det hele det betænkelige ved en saadan aandelig Storm som den, der for Tiden gaar gennem visse Dele af den danske Ungdom, at det altid bliver de letteste og uselvstændigste Elementer, der — ligesom Avnerne fra Kasteskovlen — hvirvles højest tilvejrs og videst bort. Og hvad særlig Peter Andreas angaar, saa er jo Sandheden den uimodsigelige og nedslaaende, at han efter snart syv lange Studieaar endnu ikke har taget sin Eksamen eller paa anden

Maade givet Bevis for en Udvikling, som staar i noget rimeligt Forhold til de store Ofre, der fra Hjemmets Side er bleven bragt. Men — jeg gentager det — vi hverken fordømmer eller forkaster Peter Andreas, kun hans Handlinger, hans Liv. Vi har tvertimod alle den inderligste Medlidenhed med ham; og trods alt opgiver vi ikke Haabet om, at det gode skal vinde Sejer hos ham. Hvor Vejen til Oprejsning for ham efter hans Familjes Anskuelse alene gaar, behøver jeg sikkert nu ikke nærmere at forklare. Og skulde det have nogen Betydning for Dem at vide det — og jeg forudsætter jo stadig, at De har henvendt Dem til mig for at faa et aabent, et utilsløret Svar — saa kan jeg paa Forhaand sige Dem, — hvad De antageligvis heller ikke nu vil forundres over eller misforstaa — at der fra hans Forældres Side ganske sikkert ikke vil kunne ventes nogen Billigelse af hans Forbindelse med Dem."

Jakobe rejste sig. I en halvt bortvendt Stilling blev hun et Øjeblik staaende bagved Stolen og saae ned paa sin ene Fodspids, mod hvilken hun trykkede Duppen af sin Solskærm. Saa løftede hun med eet Hovedet og saae hen paa ham over sin Skulder. Hendes Ansigt var endnu præget af den voldsomste Ophidselse; dog spillede der i det Skjulte et lille Smil om hendes Mund, og det glimtede i de mørke Øjne af en nyskabt Lykke.

„Jeg kom herhen i det Haab at skulle kunne indlede en Forsoning," sagde hun. „Det var — jeg forstaar det nu — meget naivt af mig. Alligevel fortryder jeg ikke, at jeg har søgt Dem. Jeg har her faaet de Oplysninger, jeg savnede. Og — jeg kan ikke lade være med at sige Dem det — jeg gaar gladere herfra, end jeg kom hertil."

Uvis om, hvad hun mente, vilde Eberhard paany tage Ordet; men Jakobe var allerede paa Vej mod Døren og gik bort uden Farvel.

Da hun stod ude paa Gaden, grebes hun af en saa overmægtig Længsel efter at se Per, at hun efter en kort Kamp med sig selv søgte en Droske og kørte ud til Nyboder. Hun syntes ikke, hun kunde faa Ro i sit Sind, før hun havde gjort Afbøn for sin Mistro og bedt ham om Tilgivelse for det Forræderi, som Besøget hos Broderen (hun indsaa det nu!) i Grunden var. — Aa, hvor godt hun forstod ham nu! Hvor levende hun følte, hvad han havde gennemgaaet derhjemme i Faderens Præstegaard! Hun havde under den selvretfærdige

Broders Tale faaet et Indtryk af dette Hjem, der fik hende til at fryse.

Hun naaede Hjertensfrydgade ikke fem Minuter efter, at Per var gaaet derfra. Graalige Røgstriber fra hans Cigar svævede endnu under det lave Loft i hans lille Stue, da Trine førte hende derind og paa hendes Forlangende lod hende alene.

Hun blev staaende midt paa Gulvet og saae sig om. Hun saae paa de nøgne Vægge, paa den itubrudte Gyngestol, paa den lille sorte Voksdugspuf, og et Øjeblik glemte hun næsten sin Skuffelse af Forfærdelse over det mørke Rum, der mindede hende om en Fængselscelle. Hun havde dog ikke troet, at han boede *saa* fattigt, saa umenneskeligt trist! Og atter faldt der et nyt, forklarende og forsonende Lys over ham og hans hensynsløse Higen efter at naa om paa Livets Solskinsside. Omgivet af en saa nedslaaende Armod og med en saa glædesløs Barndom bag sig — hvor kunde han da blive andet end en Lykkejæger? Og hun følte en ny, øm Tilfredsstillelse ved at vide sig rig nok til at kunne gøre ham glad.

Hun tog nogle af de Smaating, der laa paa hans Arbejdsbord, og lagde dem stille ned igen paa deres Plads efter et Øjeblik at have betragtet dem med Forelskelsens andagtsfulde Nysgerrighed. Saa gik hun lidt omkring i Stuen, standsede hist og her og faldt i Tanker. I sin Trang til at være ham nær maatte hun røre ved alt, hvad der var hans. Idet hun kom forbi en gammel Slobrok, der hang paa Dørkarmen, strøg hun Haanden kærtegnende ned ad den; ja da hun anden Gang kom den forbi, lagde hun Kinden ind til den og lukkede Øjnene for at indsuge den ejendommelige Lugt af hans Person som hun — der før havde afskyet Tobakslugt — nu til Tider saa lidenskabelig længes efter.

Men nu kom Trine ind igen, og Jakobe satte sig ned og skrev bag paa et Visitkort:

„Min Ven! Hvorfor ser jeg dig ikke? I tre Dage har Du ikke været hos mig, jeg venter Dig i Aften. Jeg har saa meget at tale med Dig om.“

Det var hendes første Brev til ham. Hun puttede Kortet i en Konvolut, som hun fandt paa Bordet, og skrev hans Navn udenpaa.

Saa saare hun var kørt, stødte Madam Olufsen med sin Stok i Sovekammergulvet ovenover for at kalde Trine derop til at

afgive Melding. Den gamle Kone laa nu mest tilsengs. Efter Mandens Død var hendes Kæmpelegeme faldet sammen, og hun bevægede sig med Besvær. Dog havde hun ikke kunnet styre sin Nysgerrighed, da hun hørte en Fremmed tale nede i Forstuen, men var staaet op af Sengen og humpet hen til Køkkendøren for at lytte. Oppe bag Gadespejlet foran Salsvinduet fulgte hun nu den bortrullende Droske, indtil den forsvandt om Hjørnet af Store Kongensgade.

Da Per et Par Timer senere kom hjem og læste Jakobes Brev, smilte han tilfreds. Kuren syntes altsaa at være probat — tænkte han. Men det var for tidligt at vise Eftergivenhed. Der maatte endnu en Tid køres med Gaddebidsel!

Om Eftermiddagen gik Jakobe to Gange ud ad Stationsvejen paa Tider, da der ventedes Tog fra København. Da hun for anden Gang vendte skuffet tilbage, fandt hun paa sit Værelse et Telegram, hvori Per paa sin sædvanlige Vis kort beklagede, at han heller ikke denne Aften saae sig i Stand til at komme til „Skovbakken".

Hun blev staaende med Telegrammet i Haanden og grundede. „Her stikker noget under," — sagde hun pludselig højt til sig selv. Det kunde umuligt være Arbejde, der saaledes Aften efter Aften bandt ham til Byen.

Hun var bleven meget bleg. Var maaske alt forbi? — tænkte hun. Havde hun mistet ham? ... Nej, nej! Det maatte ikke ske! Hun vilde skrive til ham. Hun vilde tilstaa alt, forklare ham det hele og bede ham om Tilgivelse for sin Mistro og Kulde.

Hun satte sig ned og trykkede Hovedet mellem sine Hænder for at samle sig. Ja, hun kunde ikke slippe ham! Hun maatte vinde ham tilbage, om hun saa skulde trygle ham paa sine Knæ.

I det samme aabnedes Døren paaklem, og Søsteren Rosalie stak Hovedet ind.

„Jeg skulde bede Dig kigge ned. Der er kommen en Herre."

Eybert! — foer det med Angst igennem hende.

Hendes gamle Frier var igen begyndt at vise sig der i Huset. Var det et ulykkeligt Varsel? Og at han skulde komme netop nu!

Hun vilde først ikke gaa derned; men saa kom hun til at tænke paa, at Moderen vilde kunne fatte Mistanke, dersom hun blev paa sit Værelse. Rimeligvis vidste hun, at der var kom-

men Telegram til hende, anede ogsaa nok, at det igen var Afbud fra Per.

Nede i den skumringsfyldte Havesal fandt hun begge Forældrene tilligemed en Herre, som hun i Halvmørket ikke straks kendte, fordi han sad med Ryggen til den Dør, hun kom ind ad.

Men nu rejste han sig, og i det samme hun saae, at det var Per, trykkede hun overvældet Haanden for Øjnene, som blændet af et Syn. Han havde fortrudt sin Haardhed og faaet Lyst til at overraske hende. — — Med et højt Udbrud kastede hun sig om hans Hals.

„Det er dig!"

I et halvt Minut laa hun sanseløs ved hans Bryst. Saa tog hun sig sammen, skamfuld over at have givet sig saa ubehersket hen i Forældrenes Paasyn. Dog vedblev hun at holde ham krampagtigt i Haanden, som var hun bange for igen at miste ham. Og under Smil og Taarer tog hun ham tilsidst under Armen og trak ham med sig ud i Haven.

Philip Salomon og hans Kone saa efter dem og derpaa hen paa hinanden.

„Her maa vi nok lade Skæbnen raade, Lea," sagde han.

Fru Lea nikkede tavs.

* *

*

Trods Beslutningen om Forlovelsens Hemmeligholdelse varede det ikke længe, før der rundt om blev snakket ganske aabenlyst om den. Det laa kun daarligt for Jakobe at lægge Baand paa sine Følelser nu, da hun ikke længer skammede sig over dem. Hun gik rundt med en Fornemmelse som En, der har født i Dølgsmaal, men pludselig tør bære sin Lykke frem for Alverden.

Per mærkede da ogsaa, at man i visse Krese var begyndt at beskæftige sig med hans Person. Naar han kom ind i en af Kafeerne ved Kongens Nytorv, hvor han nu udelukkende søgte, hændte det undertiden, at et Par af Gæsterne stak Hovederne sammen og gav sig til at hviske om ham. Rundtom i Selskabslivet vakte den mærkelige Forbindelse den største Opsigt. Der fortaltes allerede de eventyrligste Ting om den

unge Lykkeridder, som først havde arvet en rig Neergaard og nu havde „hugget sig“ den ene af Philip Salomons Millioner.

Ogsaa til Pers fordums Studifæller paa den polytekniske Læreanstalt naaede Forlovelsesrygtet. Her havde allerede „Falkens“ Artikel om ham og navnlig Bebudelsen af hans Kampskrift vakt en betydelig Forventning. Per havde hverken været saa ensom eller saa uforstaaet mellem Kammeraterne, som han selv havde troet. Ikke alene de urolige Hoveder, der ligesom han fandt Luften i Professor Sandrups Foredragssal for kvalm, men ogsaa alle Døgenigtene, der greb enhver Kritik af Skolen som en Undskyldning for deres Dovenskab, havde længe ventet, at han paa en eller anden opsigtsvækkende Maade skulde lade høre fra sig. Nu skabte hans begyndende Berømmelse ham til Gengæld en Række uforsonlige Fjender blandt de hæderlige Slidere, der hidtil havde betragtet ham med medlidende Ringeagt. Navnlig galdt dette en vis Marius Jørgensen, der var Professor Sandrups Øjesten, og hvem Per i den Anledning engang havde givet Øgenavnet „det gudvelbehagelige Tabelværk“. Denne vordende Samfundsbærer forberedte sig nu paa at tage en frygtelig Hævn over ham ved i Hemmelighed at forsyne „Industribladet“ med en latterliggørende Kritik, naar hans Skrift udkom.

I den salomonske Familje begyndte man saa smaat at forlige sig med Forestillingen om Per som Husets tilkommende Svigersøn. Onkel Heinrich var næsten den, som nu lod mindst tilfreds. Skønt Per forlængst var kommen under Vejr med, hvorledes det forholdt sig med hans „Konsortium“, optraadte Hr. Delft stadig overfor ham som den faderlige Velgører og lod ham i fortrolige Samtaler vide, at han foreløbig kun var naaet det første mindst betydende Skridt fremad. Bestandig talte han fordægtigt til ham om Enkebaronesse von Adlersborg; og Per, der havde faaet Blod paa Tanden nu, forstod hans halvkvædede Vise og gik i al Stilhed ind paa hans Tankegang. Han vidste, at Baronessen endnu opholdt sig paa en sydtysk Kuranstalt, og det var hans Agt at lægge sin Rejse deromad for at gøre hende et Besøg. Han havde dog foreløbig ingen anden Hensigt dermed end at vedligeholde Forbindelsen med den fornemme Dame for overhovedet at kunne udnytte de Muligheder, der skulde tilbyde sig fra den Kant. Men han skulde i Virkeligheden ikke have noget imod for bestandig at bort-

slænge det forhadte Sidenius-Navn, dette latterlige Stykke Degnelatin, denne Troldesvans, der overalt forraadte hans Oprindelse. Baron von Adlersborg! Hvorfor ikke! Det var et Navn, der vilde tage sig ud paa et Visitkort.

Til Jakobe nævnte han endnu intet om disse Storhedsdrømme; han mente hende ganske ligegyldig for ydre Ærestegn og gik ud fra, at hun derfor ikke vilde billige dem. Han anede ikke, at hun i sine Tanker byggede endnu mere højtflyvende Planer for ham og deres fælles Fremtid. Han havde en Aften paa hendes Opfordring oplæst hele sit Skrift for hende i Sammenhæng; og nu, da hun hørte paa ham med Kærlighedens Lydhørhed, havde hver Sætning lydt for hende som en klingende Fanfare.

Hun var dog saa fornuftig indtil videre at beholde dette Indtryk for sig selv. Trods sin Forelskelse var hun stadig ikke blind for hans mange Skrøbeligheder og forstod godt, at der endnu var meget at ophjælpe, før han stod fuldt rustet til den Kamp, hvortil han nu ogsaa i hendes Øjne var kaaret af selve Skæbnen. Til Gengæld gav hun sig mere og mere uforbeholdent hen i sin Lidenskab for hans Person. Det opstemte Ømhedsvæld i hendes Bryst, den brændende Hengivelsestrang, der fra hendes Barneaar havde voldet hende saa mangen bitter Ydmygelse, kunde nu endelig faa Udbrud. Dag og Nat var hendes Tanker hos ham. Hver Morgen sendte hun friske Blomster til at live op i hans triste Stue. Hun overvældede ham med allehaande unyttige Foræringer, anspændte daglig sin Opfindsomhed for at udfinde noget, der kunde glæde ham. Tilsidst fik hun endog Forældrene overtalt til at flytte til Byen tidligere end sædvanlig, saa hun kunde se ham hyppigere, vente hans Komme hver Time paa Dagen og om Natten vide ham blot ottehundredeogtredive Skridt fra hendes Side, — hun havde selv engang i Smug opmaalt Afstanden. Men selv dette var hende ikke altid nok. En Time efter, at han var gaaet fra hende, kunde hun sætte sig ned og skrive til ham eller telegrafere. Bestandig var der noget, hun nødvendigvis straks maatte sige ham, eller noget, hun frygtede for ikke have faaet sagt paa rette Maade, eller noget, hun havde sagt men nu fortrød og vilde bede ham glemme — altsammen halvt ubevidste Paaskud for at sige ham dette ene og eneste: at hun elskede ham, og at hun talte Minutterne og sit Hjertes Sekundslag, til hun saae ham igen.

„Bon jour, Monsieur!“ skrev hun til ham en Morgen, da Solen skinnede ind ad hendes Vindu. „Mon du skulde komme i Formiddag? I saa Fald kunde jeg jo spare mig denne Epistel. Men du er saa uberegnelig. Hvorfor kom du ikke iaftes? Jeg ventede til Klokken ti, gik saa iseng i daarligt Humør og hadede dig af et oprigtigt Hjerte til Klokken elleve. Idag tilgiver jeg dig for det prægtige Solskinsvejrs Skyld. — Kunde du nu ikke for denne Dag lade dine Korrekturer og Tegninger hvile og komme her ved To-Tiden; saa er kun Moder og jeg hjemme. Husk paa, at vi snart er langt borte fra hinanden, og naar du er rejst, gaar jeg i Kloster og gennemlever Evigheden, indtil du kommer tilbage.“

Per gik under alt dette omkring med en lykkelig Pasjafornemmelse og tog i Løbet af en Maaned tolv Pund til i Vægt. Alligevel — den erotiske Atmosfære, hvori Jakobe indhyllede ham, kunde til Tider blive ham lidt for tropisk. Han kunde nok selv ved Lejlighed flamme op, navnlig naar de efter Middagen sad ene sammen i Kabinettet. Men Jakobes evigvarende Blussen var ham fremmedartet og i Længden temmelig anstrengende. Med sit fra Barndommen forkrøblede Følelsesliv, beklippet for alle andre Rørelser end saadanne, der trivedes i Skyggen og opelskedes af den barske Vind, følte han sig næsten tilbagestødt af hendes solmodne Elskov. Han kunde sidde halvt forlegen under hendes ubeherskede Kærlighedsudbrud og var i det hele mangen Gang en ret kejtet Elsker.

En Dag, da de sad ene i Mørkningen, lagde Jakobe Armene om hans Hals og sagde:

„Har du rigtig tænkt paa, Per, at du endnu aldrig har sagt mig, at du elsker mig?“

„Men det veed du jo.“

„Jamen det er mig ikke nok. Jeg vil høre dig *sige* det. Jeg maa dog i det mindste een Gang høre, hvordan det lyder, naar min Kæreste siger mig, at han elsker mig. — Gør det nu, Per!“

„Men, kære, jeg har da virkelig ofte sagt dig at — —“

„Ikke med de Ord, Per! Og det er netop dem, jeg vil høre. Husk paa, at det er de tre Ord, vi Kvinder hører lyde for vort Øre Dag og Nat, vaagen og i Drømme, lige fra vi kommer hjem fra vort første Bal. Sig dem, Per! Skal jeg hjælpe dig! Hør da — nu gentager du mine Ord, saa bliver det ovenikøbet en gensidig Bekendelse — Altsaa: *Jeg* —“

„Jeg," gentog han.

„*Elsker* —"

„Nej, det er virkelig for dumt, Jakobe," indvendte Per, rød i Hovedet og holdt Haanden for hendes Mund. Og da hun vedblev at tigge, gjorde han sig vred og frigjorde sig for hendes Arme.

Dog, saa lettet han ofte følte sig, naar han om Aftenen, efter den sidste, stormfulde Afsked ude i Forstuen, kom ud paa Gaden og tændte sig en Cigar, — han havde aldrig Lyst til straks at gaa hjem til sit Arbejde, endmindre til som i gamle Dage at drive ind paa en Kafe. Han var kommen til at holde af at spasere omkring i Gaderne, helst i de stille og menneske-tomme, og give sig hen i visse nye Stemninger, som han ikke ret forstod. Ligesom hin første Gang, da han uforvarende var kommen til at drikke af Evighedens Kilde, havde han en betagende, halvt skræmmende Fornemmelse af, at der var ved at aabne sig en Eventyrverden i hans Indre. Men medens den Kærlighedens Paradishave, hvori han var bleven indført ved den brave Fransisca, havde været en hyggelig lille Urtegaard med Reseda og Levkøj og velpassede Køkkenbede, stirrede han nu ind i en susende Palmelund, stor og højtidelig som et Tempel. Han begyndte under disse Nattevandringer at faa en Anelse om en højere Lykke, en større og renere jordisk Lyst end den, han hidtil havde eftertragtet. Han begyndte at forstaa, at Livet kun blev rigt ved en Kvindes Kærlighed, og at der var en dybere Sandhed, end han selv havde vidst, i hans letfærdigt mente Ord om det Favntagets Himmerig, hvor der var Glemsel for alle Sorger, Tilgivelse for alle Synder.

En Nat efter Hjemkomsten fra en saadan timelang Vandring skrev han disse Linjer til Jakobe:

„Der var en Mand, der engang for Spøg kaldte mig for „Lykke-Per". Nu, jeg har egentlig heller aldrig selv betragtet mig som Stedbarn her i Livet. Maaske har jeg i enkelte, mismodige Øjeblikke kunnet beklage mig over den Skæbne, der lod mig fødes i det Land, hvor Præstens Søn Adam engang i Tidernes Morgen giftede sig med Degnens Datter Eva og efterhaanden opfyldte Jorden med tre Millioner Sidenius'er. Men naar jeg nu ser tilbage paa de forløbne Aar, saa føler jeg, at en Skytsaand har fulgt mig gennem Livet, og skønt jeg ofte har været paa Vildspor og jaget efter uægte Glimmer, saa

staar jeg nu med Sejrens Guldkrone i min Haand: dig og din Kærlighed.

Jeg føler Trang til endnu engang, inden jeg gaar til Ro, at indeslutte dig i mine Tanker og takke dig. *Du* var min gode Skytsaand fra den Dag, jeg første Gang betraadte dine Forældres Hus, det vil sige fra den Dag, der betegner det store Vendepunkt i mit Liv. Hvad jeg forleden ikke kunde komme over at sige, da jeg sad hos dig og du bad mig derom, det hvisker jeg nu til dig gennem Nattestilheden: Jeg — elsker — dig!"

Da han den næste Dag i nøgtern Stemning gennemlæste Brevet, følte han det skruet og brændte det. Saa skrev han et andet i Stedet, hvori han mest fortalte om sin Bog.

„Det er en Pokkers Tid, det tager med det Trykkeri. Det er nok de Tegninger, der forsinker; de skal jo skæres i Træ. Veed du forresten, jeg tænker paa at ændre Bogens Titel. „Nye Tider" lyder saa almindeligt. „Fremtidsstaten" vil jeg kalde den. Klinger det ikke godt?"

* *
*

Man var kommen ind i Oktober, og Per var endelig bleven færdig med sine Rejseforberedelser. Det var hans Hensigt først at tilbringe nogen Tid i Tyskland og besøge et Par af de bekendteste tekniske Instituter dernede. Senere vilde han se at faa Lejlighed til at følge et eller andet af de store Vandbygningsarbejder, der udførtes af det engelsk-amerikanske Verdensfirma Blackbourn & Gries, hvortil hans Svigerfader havde lovet at skaffe ham Anbefaling. Iøvrigt agtede han sig til Paris, London, New-York og et Par andre af de nordamerikanske Storstæder. I det hele vilde han blive borte et Par Aar.

Skønt Jakobe ikke fattede, hvordan denne lange Tid skulde gaa for hende, gjorde hun ingen Indvendinger. Ja, det var endogsaa hende, der havde faaet det ene Aar lagt til. Per selv havde ment at kunne nøjes med den halve Tid; men hun bad ham indtrængende om ikke at forhaste sig, og hun fandt i dette Punkt Medhold hos sin Fader, der en Dag lod Per kalde til sig paa sit Kontor og her overgav ham et Akkreditiv paa fem

Tusinde Kroner med den Tilføjelse, at det skulde blive fornyet efter Udløbet af et Aar.

Midt under Travlheden med Indpakning og Fuldstændiggørelse af sit ret vidtløftige Rejseudstyr modtog Per en Dag et Brev fra Eberhard. Broderen skrev, at det var kommet ham for Øre, at han stod i Begreb med at begive sig til Udlandet; han vilde derfor ikke undlade at gøre ham bekendt med Faderens Tilstand, der nu var en saadan, at Katastrofen kunde ventes naarsomhelst. Selv agtede han sig med det allerførste hjem for at kunne være tilstede ved Dødslejet, hvor i det hele alle de andre Søskende ventelig vilde samles.

Efter Modtagelsen af dette Brev gik Per en halv Dag op og ned af sit Gulv i tvivlraadige Tanker. Brevets Tone havde været usædvanlig hensynsfuld, og Lykken havde stemt ham selv forsonlig. Ingen vilde jo nu heller kunne mistænke ham for at vende tilbage som den fortabte Søn — tænkte han.

Og dog! Endnu var hans Triumf ikke fuldstændig. — Var hans Bog endda udkommen!

Han brændte tilsidst Brevet sammen med en Del gamle Papirer, som han ryddede ud af sine Skuffer, og talte slet ikke til Jakobe om det.

Dagen efter rejste han til Tyskland.

ELLEVTE KAPITEL

— — — Berlin, 12te Oktb.

Men nu maa jeg fortælle Dig om min egentlige Debut i den store Verden; den var ikke fri for et Skær af Komik. Du kender jo Rejsen her til Berlin og veed, at den ikke er videre opmuntrende. Jeg tilstaar ærlig, at jeg tilsidst drattede i Søvn og ikke vaagnede, før vi buldrede ind paa „Stettiner Bahnhof". Saa tumlede jeg ud til en Droske, fik min Kuffert udleveret og gav Kusken Ordre: „Hotel Zimmermann, Burgstrasse", — det er et Hotel som din Onkel har anbefalet mig. Men Kusken glor paa mig og gentager i sin Berlinerdialekt: „Bu'straasse? Bu'straasse?" Saa ryster han paa sit tykke Ølhoved og siger: „Kenn's nicht!" Et Par andre Droskekuske kom til; der samlede sig efterhaanden et helt lille Opløb. „Bu'straasse? Bu'straasse?" sagde de allesammen og rystede paa deres tykke Hoveder. „Kenn's nicht." Der stod jeg! Men saa rækker en af dem en Finger i Vejret og udbryder: „Ah! ... Burrrrrgstrrrrraasse!" Og med den raske Trommehvirvel af r'er blev jeg først rigtig vaagen. Nu følte jeg, at jeg var kommen hjemmefra, og mit første Rejseudbytte blev Erkenddelsen af, at en Dansker, der vil bevæge sig i Udlandet, maa udvikle sin Sans for Konsonanter.

Men hør nu videre! Da Vognen holdt udenfor Hotel Zimmermann (i Parentes bemærket en gammel Skiddenkasse med en altertümlich „Freitreppe" helt ud paa Fortovet) kom en skødskindsklædt Hausknecht ud for at tage imod mig. Men hvad sker? Knap har han lukket Vogndøren op, før han aldeles bestyrtet løber ind igen i Huset og brøler: „Hr. Zimmermann! Hr. Zimmermann! ... Ein dekorirter Herr!" Hele Huset kom paa Benene, Værten stormede til og løb med bart Hoved helt ned paa Gaden til mig. Tableau! Jeg havde imidlertid kastet et forbavset Blik ned paa mit Frakkeopslag; her sad i Knaphullet en lille, henvisnet Rest af den Rose, som du

stak deri i Morges, da vi skiltes. Kære Ven, at din sidste Gave til mig skulde volde en saadan Malheur! For du kan vist tænke dig til den Modtagelse, jeg fik, da man opdagede Sammenhængen. Men du kan tro, jeg skaffede os begge Oprejsning! Da jeg var kommen op paa mit Værelse, blev jeg ved at ringe og skælde som en veritabel Storkorsridder, og da Opvarteren kom med Fremmedbogen, kunde jeg ikke dy mig men satte et flot „von" foran mit Navn. Ryst ikke paa Hovedet! Du skulde set, hvor det hjalp! Da jeg gik ud, stod Værten i Forstuen og bukkede. Egenhændig slog han Døren op for mig med et allerydmygst „Hr. Baron!" Dette er da den anden Erfaring, jeg har gjort min første Rejsedag, at et Adelskab maaske slet ikke var til at kimse af. Det har forresten ogsaa din Onkel allerede sagt mig. Det er naturligvis latterligt; men en af Betingelserne for at kunne vinde Magt over Menneskene er vistnok den, at man har Mod til at udnytte deres Daarskaber.

Jeg har nu set mig lidt om paa *Unter den Linden* og sidder i Øjeblikket inde hos *Bauer* og skriver dig dette til. Ude fra Gaderne lyder en Summen og Brusen, der ikke lader mig i Tvivl om, at jeg befinder mig i et Verdenscentrum. Jeg har en Fornemmelse, som om jeg sad midt inde i et kæmpemæssigt Vandhjul. Og hvad er vel disse Millionbyer andet end uhyre Turbiner, der suger Menneskestrømmene til sig og udspyer dem igen efter at have berøvet dem deres Energimængder? Hvilken Koncentration af levende Kraft! Der er virkelig noget opløftende ved saaledes at fornemme Gulvet under Ens Fødder dirre af to Millioner Menneskers udladede Energi. Hvad vil vi ikke kunne udrette i det kommende Aarhundrede, naar vi har lært at akkumulere Arbejdsværdier, i Sammenligning med hvilke de, vi nu tumler med, er for bare Barneleg at regne!

Men nu nok for idag. — —

17de Oktb.

Jeg har lejet et Par Værelser i Karlsstrasse 25 (Adresse: Frau Kumminach, zweite Treppe links). Jeg har besluttet mig til foreløbig at blive i Berlin. Der er noget ved Livet og Larmen her, der elektriserer mig indvendig. Jeg kan ligefrem fornemme, hvordan jeg bliver ladet med Lyn og Torden. Herrrrrrich! Hvilket Donnerwetter jeg faar Lyst til at sende

hjem over Østersøen til vore lumre Kalveboder! Sete herfra tager Forhold og Mennesker derhjemme sig dobbelt landsbyagtige ud. Folkene her, lige ned til Gadefejerne, har et ganske anderledes Snit paa sig. Om det saa er vore Østergade-Løver, bliver der ved at hænge noget over dem af et Guds Ord fra Landet. Eller sammenlign vore Løjtnanter med en tysk Officer i hans lange Kappe med de store, blodrøde Opslag, saa ligner de Gud hjælpe mig uniformerede Seminarister.

Jeg har i Dag gjort Dr. Nathan en Visit. Han boer meget net i Nærheden af Kønigsplatz, og — trods forskellige ret bitre Udtalelser — synes han at befinde sig ganske vel i sin frivillige Landflygtighed. Han modtog mig meget venligt, men forresten vil jeg ærlig tilstaa, at han ikke behagede mig. Jeg søgte at give ham en Forestilling om Indholdet af min Bog; men tekniske Spørgsmaal har han aabenbart ikke fjerneste Begreb om. Hvert Øjeblik afbrød han mig med de horribleste Spørgsmaal. Han vidste knap nok, hvad en Turbine var for noget. Hele vor Samtale var et „Goddag, Mand! — Økseskaft!“ Det var mig en stor Skuffelse. I det hele, det er besynderligt med saadanne Folk som Nathan, der vil skabe et nyt Kultursamfund paa Middelalderens romantiske Ruiner, — de forstaar saagu ikke selv, hvad de har begyndt paa. De minder mig om den Slags akademisk uddannede Arkitekter, der kan udkaste en i kunstnerisk Henseende maaske højst tiltalende Tegning til en Nybygning men ikke bekymrer sig om, hvorfra Tømmeret skal tages, hvor Stenene skal brændes o. s. v. Her maa andre Kræfter til! Saadanne Mænd som Nathan er bare i Vejen! Jeg husker, at der i en af de Bøger, du i Sommer laante mig — var det maaske i en af Nathans egne? — stod den upaatvivlelig rigtige Bemærkning, at Forudsætningen for det femtende Aarhundredes Renaissance var Kompassets Opfindelse, der muliggjorde Amerikas Opdagelse og lettede Udnyttelsen af de allerede kendte Kolonier, hvis Rigdomme strømmede ind over det forarmede Evropa og fornyede den af Præster og Munke forknyttede Menneskehed, genvakte Modet, Handlekraften, Eventyrlysten o. s. v. Men ganske paa samme Maade — mener jeg — er Udviklingen af de moderne Kraftmaskiner Betingelsen for det næste store Kulturfremskridt; og den, der uden Forstaaelse heraf profeterer om Fremtiden, blæser Sæbebobler til Forlystelse for Poeter og andre Umyndige. —

19de Oktb.

— — Nej, jeg har endnu ikke gjort min Opvartning hos din Moders Onkel. Jeg har med Vilje opsat det, indtil jeg blev lidt stivere i Tysken. Forleden kom jeg forbi hans Villa i Thiergartenstrasse; det er jo et komplet Slot. Der siges her, at han er en Mand paa et halvt Hundrede Millioner. Du maa tjene mig i at instruere mig lidt om, hvordan jeg skal forholde mig. Hvad er „Geheimecommercienrath?“ Jeg mener, skal han tituleres Ekscellence? Fortæl mig ogsaa lidt om Familjeforholdene. Der er en Kone (Gemahlinn??) og en Datter, Er der flere Børn? — —

21de Oktb.

Da jeg idag kommer ind til *Bauer*, — hvem ser jeg da sidde *der* med en Røverhat bag i Nakken og en Knortekæp mellem de fremstrakte Ben? Fritjof! Jeg havde forresten nær ikke kendt ham, han er bleven svært gammel i den sidste Tid, Skægget er graanet, Øjenlaagene røde og svulne. Men med alt det er han endnu en ganske stolt Karl at se til; selv her i Berlin vækker han Opsigt. Han er kommen hertil i Anledning af nogle Malerier, som han har udstillet hos en Kunsthandler. Ogsaa som Kunstner gør han Lykke hernede. Bladene skriver meget om ham. Jeg forstaar mig ikke paa de Dele, men han trak mig jo derhen, for at jeg skulde beundre, og der er vist ogsaa flere brillante Ting imellem. Navnlig var der et Par store Stykker fra Vesterhavet med et vældigt Bølgeslag i. Mens jeg stod og saae paa dem, kunde jeg ikke lade være med at tænke fremad paa den Tid, da mine Tusind-Tons Jernbøjer (du husker dem nok fra min Bog) vil garnere Jyllands Vestkyst og — vel fortøjede — ligge og vugge derude i Brændingen og malke den for dens Kraftindhold. Jeg spurgte da ogsaa Fritjof, om han aldrig, naar han havde siddet paa Stranden og malet disse Kæmpebølger, var bleven vemodig stemt ved at tænke paa den Mængde herlig Arbejdskraft, der her gik tilspilde og i Aartusinder var gaaet tabt for Menneskene og Kulturen. Men saa begyndte han jo straks at buldre løs med den stakkels gamle Jeremiade om Industrisjælenes Gemenhed og Naturens Vanhelligelse. Jeg spurgte ham saa, om han virkelig slet ikke fandt noget tiltalende ved den Tanke at gøre alle disse spildte Hestekræfter nyttige for Samfundet, at sprede dem ved Ledninger ud over Landet, fordele dem til de jyske Byer, ja

føre dem ind i ethvert Hjem, saa at f. Eks. en Sypige i Holstebro kunde holde sin Maskine igang eller en Moder i Viborg lade sit Barns Vugge træde af Vesterhavets Bølger. Du skulde have set det Ansigt, han satte op! „Hvadfornoget!“ brølede han, saa Folk i Salen vendte sig om. „Vil I, Slubberter, gøre *mit* Hav til et Trældyr!“

Han er ganske uforbederlig. Jeg fik ordentlig Medlidenhed med ham. Da jeg saae ham staa der med Bulehatten og Knortekæppen og Flagreslipset og sin Vildmands-Indignation, sagde jeg til mig selv: „Den sidste Artist!“ Om tyve Aar vil man putte den Art Mennesker ind i Galeanstalterne, og naar de dør, vil man udstoppe dem for at anbringe dem i Museerne mellem Fortidens Mammutdyr og trepuklede Kameler. — —

23de Oktb.

Jeg havde igaar en stor Dag. Forleden læste jeg i Aviserne om et Forsøg med en ny Slags Flodspærring, der i Overværelse af en Del indbudte Ingeniører skulde foretages ved en lille By, Berkenbrück, et Par Timers Rejse herfra. Da jeg nok havde Lyst til at være med ved den Affære, gik jeg op i det danske Gesandtskabskontor, fordi jeg mente, at man *der* vilde være mig behjælpelig med at faa en Indbydelse. Men aldrig har jeg set et Par Øjne saa kuglerunde af Forbavselse som dem, der gloede paa mig, da jeg rykkede frem med min Anmodning. Mennesket maatte formelig lægge sig helt tilbage i Stolen for at faa Vejret igen. Han erindrede, sagde han, at man engang havde skaffet en tilrejsende Skuespillerinde Friplads i det kongelige Skuespilhus og lettet nogle danske Videnskabsmænd Adgangen til Bibliotekets Haandskriftsamlinger, — men dette!! En ældre Herre, der kom ind fra det tilstødende Værelse (det var vistnok Gesandten i højstegen Person) maalte mig med endnu større Forfærdelse og lod mig i faderlige Vendinger vide, at man sandelig ikke maatte vente saadanne Begunstigelser i et fremmed Land. I hvert Fald maatte Gesandtskabet, før det kunde gøre noget for mig i denne Sag, konferere med Ministeriet hjemme, og jeg vilde derfor have at fremsende et skriftligt Andragende i to ligelydende Eksemplarer tilligemed fornødne Anbefalingskrivelser, Attester og Eksamensbeviser fra de forskellige Undervisningsanstalter, jeg siden Syvaarsalderen havde besøgt, o. s. v. — kort sagt, jeg mærkede, at jeg pludselig igen befandt

mig i mit kære, gamle Danmark, i Vrøvlets Himmerige. Saa besluttede jeg at forsøge Lykken paa egen Haand og tog igaar Morges med første Tog til Berkenbrück. Overingeniøren udstedte øjeblikkelig et Indbydelseskort til mig, ja takkede mig endogsaa for min Interesse for Foretagendet og stillede alle Oplysninger om Forarbejderne til min Disposition.

Jeg skal forsøge at give dig en Forestilling om, hvad jeg fik at se. Først maa jeg da fortælle, at hvad det drejede sig om, var at tørlægge en Strækning af Flodlejet for at kunne foretage Reparation af en Bropille. Først havde man forsøgt paa almindelig Vis at lægge en Fangdæmning tversover Floden, men Strømmen var for stærk, de kunde ikke faa Dæmningen lukket uden at anlægge en Omløbskanal, hvad der under de givne Forhold vilde være for omstændeligt og kostbart. Saa havde man fundet paa (og dette er det ny og sindrige ved Sagen) at lade Strømmen selv besørge Lukningen, idet man lod en kolossal Tømmerkiste, nøjagtig af Størrelse som Dæmningsaabningen, drive ned derimod, styret fra Land og med passende Belastning. Det hele forløb udmærket. Idet Tømmerkisten tørnede, bragede det lidt foruroligende i Dæmningsfløjene, og Vandet steg stærkt; men Strømmen førte den nok saa nydelig paa Plads, og tilsidst sad den der, drevet ind i Dæmningen som en Prop i en Flaskehals. Det var et virkelig gribende Øjeblik. Jeg kunde ønske, du havde været tilstede. Virkningen forhøjedes ved, at der samtidig lød et Par Mineskud noget derfra, hvor man ved Gennemgravning skaffede Flodvandet et midlertidigt Afløb ud til en Mose med en Sø.

Bagefter blev der serveret Champagne i et Telt, der var rejst paa Pladsen, og ved denne Lejlighed blev der holdt en Række Taler. Tilsidst (fald nu ikke ned af Stolen!) udbragte ogsaa jeg en Skaal, nemlig for den tyske Teknikerstand, der her igen havde givet Verden et glimrende Bevis for sin Overlegenhed. Det gik meget godt. Naturligvis kneb det lidt med Sproget; men hvor jeg manglede et Ord, klarede jeg mig med en udtryksfuld Haandbevægelse. Talen vakte stor Begejstring, fra alle Sider omringede man mig for at trykke min Haand, og en tilstedeværende Reporter underkastede mig paa Hjemturen et Interview. Du vil da ogsaa kunne finde mit Navn i „Tageblatt“ for idag.

Iøvrigt stiftede jeg ved samme Lejlighed Bekendtskab med en Mand, en Professor Pfefferkorn, der ogsaa kan være mig til

megen Nytte her. Han er Lærer ved Berlins tekniske Højskole og viste sig — saa lille er Verden — at være en god Bekendt af Aron Israel derhjemme og har derigennem faaet lidt Interesse for danske Forhold. Han bad mig ved Afskeden om at besøge ham.

24de Oktb.

— — Du bebrejder mig, kære Ven, mine Udtalelser forleden om Nathan og synes næsten lidt fortrydelig paa hans Vegne, fordi jeg ikke kan betragte ham som Fører. Jeg skal dertil sige, at ogsaa jeg naturligvis har den Mand meget at takke for — det erkender jeg beredvilligt; men som det Universitetsprodukt, han er, vil han altid blive en uforbederlig Æstetiker uden Forstand paa, ja uden nogen Interesse for, hvad det praktiske Liv kræver. Da jeg forleden vilde forsøge paa at give ham et Begreb om mit Projekt, var det knap nok, han lod mig komme tilorde. Han blev ved at snakke om et Teaterstykke, han havde læst, og om de politiske Forhold hjemme og Gud ved hvad. Alt, hvad han havde at sige om mit Projekt, var, at det „forekom ham temmelig fantastisk". Nu be'r jeg dig! Og den Mand skal jeg anerkende som Fører! Han er i Virkeligheden ikke synderlig mere fremsynet end Fritjof, har ikke ringeste Gnist af Anelse om, hvilke Undere Fremtiden bærer i sit Skød, og at disse vil vende op og ned paa Verdensordenen, ogsaa den politiske. Fantastisk! Jeg vil sige dette, at jeg ved at leve hernede er bleven end yderligere bestyrket i den Mening, at intet vil være mere „fantastisk" af os derhjemme, end om vi — med vore naturlige Rigdomskilder — fortsætter den ængstelige og beskedne Askepottilværelse, der af de Styrende betragtes som den bedste Borgen for vor nationale Selvstændighed og den naturlige Jordbund for vor Kultur. Jeg holder for, at vi i vor Lidenhed i hvert Fald kun har eet Middel til at hævde os mellem Staterne: Penge. Som jeg har skrevet i min Pjece: „Et saa lilleputagtigt Land som det danske er i sig selv en Absurditet; et saa lille og saa fattigt Land er i Længden en Umulighed i vore Dage." Vi maa skaffe os Respekt ved vor Overflod. Løsnet skal være Penge, Penge og atter Penge. Det er Guldets Glans, der skal kaste det „Lys over Landet", som Nathan og de andre snakker saa meget om. Fattigdommens Kultur bliver altid tilsidst en Smaus for Præsterne.

Jeg tænker ofte paa Venezia, der kun var en ringe Stad og dog svang sig op til at blive en Verdensmagt. Byer som Hjerting eller Esbjerg har paa Nutidens nordevropæiske Trafikomraade en lignende central Beliggenhed som Datidens Lagunestad. Jeg gaar hernede og drømmer om et Fremtidens Hjerting, hvor Handelspaladser med gyldne Kupler hæver sig over brede Kajer, mens smaa elektriske Gondoler stryger som Svaler henover Kanalernes blanke Vande. — —

25de Oktb.

Idag blot to Ord i Hast. Jeg kommer lige fra Geheimecommercienrathen og har overbragt Hilsnerne. Jeg traf Fruen og den unge Frøken hjemme og fik en meget venlig Modtagelse. Din Halvkusine er jo en fuldkommen Skønhed og dertil paafaldende jevn i sin Optræden, næsten lidt forlegen. Men hun er jo endnu saa ung. Ellers var jo Tonen noget fornem. Der stod en Groom opstillet ved hver Dør, jeg kom igennem, og Modtagelsen fandt Sted i Vinterhaven, som du jo kender. Vi talte mest om Jer, skønt jeg naturligvis ikke nævnede vort Forhold men kun optraadte som en god Ven af dine Forældres Hus. De skal iovermorgen have stor musikalsk Soirée, hvortil jeg blev indbudt. Der skal være udstedt henved tre Hundrede Indbydelser.

Jeg sidder med Overtøjet paa, da jeg skal ud og træffe Fritjof. Vi tilbringer ikke saa sjelden Aftenerne sammen, og trods al vor Uenighed kommer vi meget godt ud af det med hinanden. Han kan virkelig være i høj Grad indtagende. Han har ført mig sammen med nogle af sine tyske Kuntsbrødre, halvgale Fyre ligesom han selv, men flinke og gemytlige. Er det forresten ikke løjerligt, nu er det flere Gange hændet, at disse Folk har fundet Lighed mellem Fritjof og mig. Engang blev jeg endog spurgt, om jeg ikke var en yngre Broder til ham. Begriber du det? — —

27de Oktb.

Igen en indholdsrig Dag. Skrev jeg ikke til dig om en Professor Pfefferkorn, der er Lærer ved den tekniske Højskole her, og som havde indbudt mig til at besøge ham? Idag var jeg hos ham, han bor ude i Charlottenburg lige ved Siden af Skolen, der er et helt Palads med Søjler og Statuer, den skal have kostet en halv Snes Millioner. Professor Pfefferkorn viste

mig selv rundt, jeg saae Forelæsningssalene, Laboratorierne og nogle interessante Forsøgsværksteder, der er knyttet til Skolen. Allermest optoges jeg dog af en Samling brillant udførte Modeller af Verdens betydeligste Ingeniør-Foretagender, Broanlæg, Sluseværker, Fundamenteringsarbejder o. s. v., et Museum, hvortil der neppe findes Mage. Pfefferkorn lovede at skaffe mig Tilladelse til at studere der, hvad nok ellers er vanskeligt at opnaa; jeg er naturligvis henrykt over det. Det er jo et sandt Skatkammer! Jeg tænker iøvrigt paa at høre nogle Forelæsninger hernede, her er en Professor Freitag, en yngre Mand, der har vundet stort Ry ved et Værk om Elektromotorer. I det hele, min Ven, jeg skal ikke ligge paa den lade Side. Mine Fingerspidser ligefrem klør efter igen at faa fat i en Logaritmetabel! Min Bog er ingenting, i hvert Fald altfor lidt! Men vent! Tju! Pedanten Sandrup og hans smaa, fingerklamme Kontorister kan snart gaa hjem og lægge sig. Om ti Aar skal der se anderledes ud derhjemme!

Jeg stod forleden sammen med Fritjof oppe ved Raadhustaarnets Flagstang, 250 Fod over Gadens Niveau. Det var lige ved Solnedgang, men Luften var klar, jeg kunde vistnok se henved et Par Mil til alle Sider. Og overalt var der høje Huse og lange Gader, hvor Lygterne allerede var tændte, og Telegraftraade og Skorstensrøg og elektrisk oplyste Banegaards-Haller, hvorfra Togene foer ud og ind, — og yderst ude var der spredtliggende Fabriksanlæg, der syntes at fortsætte Byen i det uendelige. Saa tænkte jeg paa, at her laa for bare et Par Menneskealdre siden en forholdsvis uanselig Smaastad med Tranlygter, Diligencebefordring o. s. v., og jeg grebes af en Stolthed ved det at være Menneske, saa jeg — til Fritjofs store Forargelse — gav mig til at svinge min Hat. Herre Jesus, disse Folk med deres „Kunst“ paa malede Lærreder! Jeg holder for, at Synet af et saadant elektrisk oplyst Banegaardsterræn er mere betagende end alle Rafaels Madonnaer tilsammen. Dersom jeg troede paa noget Forsyn — jeg vilde hver Morgen knæle ned og besmudse mine Bukseknæ af Taknemmelighed over at være født i dette stolte Aarhundrede, da Mennesket omsider blev sig sin Almagt bevidst og begyndte at omskabe Verden efter sit Tykke — og i en Storhed, hvorom ingen Gud har drømt i sine vildeste Drømme! — —

* *
*

Efter Pers Bortrejse havde Jakobe, nu da hun ikke længer paavirkedes umiddelbart af hans Person, og da Udsigten til en aarelang Adskillelse yderligere slappede Livsnerven i hende, haft et lille, forbigaaende Tilbagefald af Mismod over sit Forhold til ham. Straks da hun modtog hans allerførste Brev, men navnlig da hun selv skulde til at skrive, mærkede hun, hvor fremmed han i Løbet af faa Dage igen var bleven hende. Hun havde pludselig saa lidt at sige ham. Hendes Kritik var atter vaagen, Anfægtelserne meldte sig paany. Det var hende igen en ydmygende Lidelse at læse hans ungdommelige Breve, der indeholdt saa meget om ligegyldige Ting, men saa lidt om hans Kærlighed, slet intet om hans Længsel.

Men saa hændte det efter et Par Ugers Forløb, at Ivan traf Aron Israel paa Gaden, og Aron viste ham et Brev, som han om Morgenen havde modtaget fra en gammel Ven i Berlin, Professor Pfefferkorn, der heri udtalte sig meget rosende om Per. Ivan bad om Lov til at laane Brevet, og efter at have læst det højt for Forældrene i Dagligstuen sendte han det op til Jakobe i en stor, lukket Konvolut med Paaskriften: „Vive l'empereur!“ Der stod i Brevet:

„— — Forresten lever jeg i Øjeblikket i ganske intimt Samkvem med dit Land gennem en ung Mand, en Ingeniør Sidenius, der, efter hvad han har fortalt mig, er en personlig Bekendt af dig, en mærkelig Naturbegavelse, af hvem den danske Nation vistnok har Lov til at vente sig noget ualmindeligt. Jeg har underholdt mig med ham et Par Gange og haft Lejlighed til at gøre mig bekendt med de Ideer, hvormed han sysler, og som har interesseret mig. Jeg har sjelden truffet noget Menneske, der besad en saa umiddelbar, frisk og levende Opfattelse af Naturen og dens Fænomener. Jeg vil ikke netop paastaa, at hans Betragtningsmaade tiltaler mig stærkt; dertil er den mig for jordvendt; men den hører sikkert Fremtiden til, og det hjælper neppe, at vi Ældre sukker derover. Hver Tid har sine Idealer; og naar jeg hører din unge Landsmand uden Svimmelhed eller Anfægtelse tumle med de dristigste Planer til en Samfundsomskabelse, fremkaldt ved en stadig fuldkomnere Undertvingelse af Naturmagterne, synes jeg at se for mig en Prototype for det tyvende Aarhundredes handlestærke Menneske. — —“

Med flammende Kinder og bølgende Bryst havde Jakobe læst disse Linjer. Og nu hændte der hende noget højst usædvanligt:

hun kom til at græde. Hun græd ikke alene af Glæde men ogsaa af Skamfuldhed over, at hun havde gaaet her, opfyldt af Tvivl og Uro, og paany forraadt Per i sine Tanker. „Det tyvende Aarhundredes Menneske". Ja, *det* var netop Ordet, der belyste de store Modsigelser i hans Væsen, undskyldte dets Skrøbeligheder, forklarede dets Kraft. Han var som det første, formløse Udkast til en kommende Gigantslægt, den, der (som han selv havde skrevet) endelig skulde tage Jorden i Besiddelse som retmæssig Herre og omskabe den efter sit Behov, — en Forløber, vokset op i lummer Stueluft under Trykket af al Slags smaaborgerlig Kleinmodighed og Overtro og Underkuelse og derfor ubændig, selvraadig og pietetsløs, uden Tro paa andre lykkebringende Magter end saadanne, der kunde faa et Staalhjul til at snurre. Og var det i Grunden underligt? Det nittende Aarhundredes Guldalderdrøm, dets skønne Tro paa at kunne opbygge et Lykkens og Retfærdighedens Rige alene ved Aandens Myndighed og Ordets overtalende Magt, — hvor var den blegnet!

Allerede forinden Pers Bortrejse havde hun forsøgt at skaffe sig et Indblik i Matematikens og Mekanikens Mysterier; men det havde dengang bare været en forelsket Kvindes Lune, et Udslag af hendes urolige Trang til at følge Per paa alle hans Veje. Tilegnelsens Vanskeligheder havde ogsaa temmelig hurtig faaet hende til at opgive Forsøget. Nu kastede hun sig paany og med hele sin semitiske Energi over Studiet af Naturvidenskaberne. Det blev hende klart, at uden et grundigt Kendskab til disse manglede man den nødvendigste Forudsætning for at forstaa det moderne Samfund og Lovene for dets Udvikling. Paa hendes Bord, der før havde været oversvømmet af skønliterære Værker, og hvor Enevoldsens „Skabelsen" som oftest havde ligget opslaaet med Digterens Billede gemt mellem Bladene, var der nu fuldt af Lærebøger i Fysik, Geometri, Dynamik; og i sine Breve til Per aflagde hun nøjagtig Regnskab over sin Fremgang og søgte hans Raad og Vejledning.

Forholdet imellem dem var saaledes paa engang bleven vendt om. Jakobe, der hidtil havde betragtet sig selv som den aandeligt overlegne, hvis lidt pinlige Pligt det var at staa sin umyndige Forlovede bi ved at hjælpe paa hans forsømte Udvikling, var pludselig bleven Eleven, der trængte til hans Bistand og Overbærenhed. Ligesom i sin Forelskelses første Dage havde hun ti Gange i Døgnet Pennen i Haand for at

skrive til ham, undertiden blot for at nedkradse en eneste Linje, enten et Udbrud af Glæde over den pludselige Forstaaelse af en vanskelig geometrisk Opgave eller et Suk af Sorg over ikke at have ham hos sig, naar hun trængte til hans Hjælp.

Endnu havde nemlig Kærligheden en større Part i hendes Iver, end hun rigtig selv vidste af. Alt, hvad der hændte hende i Dagens Løb, selv den flygtigste Tanke, der gik hende gennem Hovedet, følte hun Trang til at meddele ham, og det skønt Pers Breve til hende stadig lod baade Fortroligheden og Ømheden ubesvaret. Men paa dette Punkt havde hun efterhaanden slaaet sig tiltaals. Hun forstod nu, at hun havde krævet af ham, hvad Naturen havde nægtet ham; og hun var endog taknemlig, fordi han ikke forsøgte at hykle men ærlig viste sig for hende, saadan som han nu engang var.

Ogsaa om Politik, sit gamle Yndlingsemne, skrev hun til ham i sine Breve, især om de forskellige Arbejdsbevægelser, der stod i saa nøje Sammenhæng med Teknikens moderne Udvikling. Hun havde hidtil aldrig helt forstaaet sig selv i sin Interesse for disse idelige Lønstridigheder og Magtspørgsmaal, der i saameget var hendes aristokratiske Fornemmelser imod. Hun havde følt sig utryk overfor disse murrende Arbejdermillioner, hvis Krav ofte syntes hende at indeholde en Fare for alt det, som hun selv skattede højst i Livet. Men gennem sin langsomt erhvervede Forstaaelse af Per var hun nu ogsaa kommen til Klarhed over denne dunkle, modvillige Følelse af Samhørighed med den sodede, forkuede, for Lys og Luft og Menneskelighed kæmpende Arbejderhær — det tyvende Aarhundredes Mænd!

Imidlertid fløj Dagene for Per nede i Berlin, hvor han delte Tid og Kræfter nogenlunde ligeligt mellem sine Studier og Storbyens Adspredelser. Han gjorde daglig nye Bekendtskaber og blev vel modtaget overalt. Det gik ham her ligesom derhjemme; hans Væsens tilsyneladende Umiddelbarhed vandt ham alle Hjerter. Denne Evne til at indtage Folk ved sin Personlighed blev ham egentlig først her i Berlin fuldt ud bevidst, og uden iøvrigt at gruble over, hvori den stak, udnyttede han den med klog Beherskelse. Samtidig tilegnede han sig ved ihærdig Agtpaagivenhed en stadig mere skuffende Verdensmandsskik i sin ydre Optræden; og forresten gik det ham, som det ofte gaar Folk i Udlandet, at hans ganske private

Uvaner af de fremmede opfattedes som nationale Ejendommeligheder, for hvilke han altsaa ikke kunde gøres personlig ansvarlig, ja som endog forøgede den umiddelbare Tiltrækning, han udøvede, ved at vække en Slags etnografisk Interesse.

Ved den store musikalske Aftenunderholdning hos Gehejmecommerceraadens druknede hans Skikkelse vel i Mængden af straalende Uniformer og dekorerede Kjoleopslag, men der var dog et Øjeblik, da han blev Genstand for den almindelige Opmærksomhed, idet Husets Frue i en Pavse under Koncerten lod ham kalde til sig og viste ham den Ære at underholde sig med ham, indtil Musiken igen begyndte. Den aldrende Dame, der var stærkt nedringet og kraftig sminket, havde en Svaghed for unge Mænd med veludviklede Legemsformer og gjorde sig ikke synderlig Umage for at skjule det. Per selv havde imidlertid kun Øje for Husets Datter, en nittenaarig Rødtop, der ganske var en Modsætning til Moderen: en stille, fin, yndefuld lille Skabning, der næsten med Skyhed iagttog enhver Mand, som nærmede sig hende. Hun var ligesom Moderen pragtfuldt klædt og skamløst blottet, saadan som Hofmoden fordrede det; men hun syntes selv trykket af sin Halvnøgenhed og dækkede saa vidt muligt Barmen med sin Vifte.

Per havde kun akkurat haft Lejlighed til at bukke for hende ved Modtagelsen, og han var ikke engang sikker paa, at hun havde genkendt ham. Siden havde hun uafbrudt været belejret af uniformerede og fornemt udseende Kavalerer, og han havde tilsidst helt opgivet at nærme sig hende. Men under Koncerten greb han hende to Gange i at betragte ham i Smug, og at hendes Blik virkelig ikke helt tilfældig var kommen til at hvile paa ham, røbede hun selv den sidste Gang ved den hastige Maade, hvorpaa hun tog Øjnene til sig. Ja, Per mente bestemt at kunne se, at hun blev lidt rød.

Da han ud paa Natten — i en let Champagnerus — gik hjem fra Selskabet, snurrede det i hans Hoved af de dristigste Tanker. Skulde der her være en Chance for ham? ... Han mindedes Onkel Heinrichs Fortælling om den fattige Østerriger i New York, der vandt den amerikanske Petroleumskonges Datter og nu var en af den nye Verdens regerende Pengefyrster. Den unge Pige her var Arving til mindst halvtredsindstyve Millioner. Halvtredsindstyve Millioner og en henrivende Brud! Det kunde nok friste til et Forsøg! ... Snak! Vanvid! ... Og dog! Han havde jo hidtil haft Lykken med sig i alt, hvad han

for Alvor havde villet. Han havde endnu ikke gjort Ivans Profeti tilskamme: Kommer, ser, sejrer.

Rigtignok var der Hensynet til Jakobe — han havde ingenlunde glemt det, — og det var naturligvis en alvorlig Hindring. Men han vilde dog spørge, om man absolut var nødt til at lade sig binde af sin Fortid, naar der uanet aabnede sig saa glimrende Udsigter for En. Ja, havde han Lov til at give Afkald paa en saadan Fremtid? Kunde han forsvare det for den Sag, han havde viet sin Kraft? Ved Gud, han holdt meget af Jakobe. Hendes udmærkede Egenskaber forstod han fuldt ud at skatte, og det vilde gaa ham forfærdelig nær til Hjertet at forlade hende. Men alle personlige Følelser maatte underordne sig Hensynet til det almene Vel, — det vilde Jakobe sikkert selv forstaa og billige. Halvtredsindstyve Millioner! En saadan Sum vilde i et lille Land som Danmark skaffe sin Mand en sand kongelig Magt. Hvad vilde han ikke kunne udrette derhjemme med de Penge! Hvilken Hjælp i den store Frigørelseskamp, som jo netop Jakobe mere end nogen ønskede Held og Fremgang! —

Han havde ingen Lyst til at gaa hjem og drev ned gennem Unter den Linden, hvor der endnu var livligt i Kafeerne og paa Vinstuerne. Han plejede ellers saa vidt muligt at undgaa disse elegante Strøg-Restavrationer, der gav saa Pokkers lidt for Skillingen. Med al sin Trang til at optræde som Verdensmand havde han en indgroet Ulyst til at give Penge ud, og i Grunden befandt han sig altid bedst i Fritjofs Kunstnerknejpe, hvor han fik en Halvpunds-Bøf med Spejlæg, et nævestort Rundstykke, en Skive Ost, to Krus Øl og et mildt Smil af Kelnersken, altsammen for to Mark. Men i denne Nats Champagnestemning strøg han trodsigt alle smaaborgerlige Fornemmelser af sig og gik ind i en af de fornemste Officers-Vinstuer i Nærheden af Hovedvagten.

Ved en halv Flaske isafkølet „Vix Bara“ og under et livligt Rykind af silke- og sabelraslende Par fortsatte han her sine Selvovertalelser. Den Barontitel, hvorpaa Onkel Heinrich havde givet ham Anvisning, spøgte ham især i Hovedet. Nu vilde den virkelig kunne blive ham til Gavn! Uden et fornemt Navn opnaaedes der næppe noget i disse Krese. Men var han først Baron, frygtede han intet Medbejlerskab. — — Ganske vist, han havde endnu kun lidt at bygge paa, bare et stjaalent Side-

blik. Men havde han haft mere, ja havde han blot haft saa meget, da han i sin Tid kastede sine Øjne paa Jakobe? Han skulde blot frygtløs stole paa sin Pagt med Lykken. Og saa blive sit Valgsprog tro: Jeg *vil!*

Klokken blev over tre, inden han naaede hjem, og han kunde i sin Optagethed ikke falde i Søvn. Han kastede sig i Sengen, drak det ene Glas Vand efter det andet og kunde ikke holde Tankerne i Ro. Dog var det ikke udelukkende disse eventyrlige Fremtidsfantasier, der holdt ham vaagen. Her i Ensomheden og Mørket dukkede andre Tanker frem og hidsede Blodet.

Under hele sit Ophold i Berlin havde han været forfulgt af en Uro, der ligesom hin Skygge i Fabelen kun gav sig tilkende, naar der blev stille og ensomt omkring ham. Det var Tanken om hans Fader og dennes mulige Død, han ikke kunde blive kvit. Det vil sige: om Dagen, naar han var i Virksomhed eller sad paa Kafeerne med sine Venner, beskæftigede Spørgsmaalet ham ikke; men saasnart han blev alene med sig selv i den fremmede By, og navnlig om Aftenen, naar han kom hjem til sine tomme og uhyggelige Stuer her i Carlsstrasse, viste Skyggen sig for ham. Hver Nat, naar han stod i Skjorteærmer ved sin Seng og trak sit Ur op, spurgte han sig selv: „Mon Far skulde være død idag?“

Saadan ogsaa denne Nat.

Henimod Morgen — just som han endelig var ved at falde hen — foer han let sammen. Fra et eller andet Sted i Værelset havde han hørt en Lyd, der i hans Øre lød som en tre Gange gentaget Banken. Han blev igen lysvaagen. Og skønt han vidste sig fri for al Slags Overtro, kunde han ikke siden slippe den Tanke, at Faderen i hint Øjeblik var gaaet bort.

Om Formiddagen telegraferede han en Forespørgsel hjem til Eberhard, og ved Middagstid modtog han det korte Telegramsvar: „Fader døende“. Han saae paa sit Ur. Om to Timer gik Eksprestoget til Hamborg. Den næste Formiddag kunde han være hjemme, og om Aftenen vilde han igen kunde rejse derfra. Blot to Dages Fraværelse — og hans Samvittighed vilde være bleven beroliget.

Han stod et Minut med Uret i Haanden. Saa nikkede han besluttet og gav sig til at pakke en Haandkuffert.

Han havde ikke selv nogen helt klar Forstaaelse af, at hvad der drev ham hjem ikke udelukkende var Frygten for engang

at komme til at fortryde, at han ikke havde sagt sin Fader Farvel. Ad skjulte Veje stod hans Beslutning i Forbindelse ogsaa med de andre Tanker, der havde holdt ham vaagen denne Nat, og der var igen her en lille Rest af uovervunden Spøgelsefrygt med i Spillet. Ligesom de første kristnede Hedninger i Smug blotede til de gamle Afguder foran store Afgørelser, saadan følte han Trang til at forsone sine Fædres Gud ved et Offer nu, da han stod i Begreb med at ruste sig til den sidste, forvovne Kamp for Lykkens gyldne Kongekrone. —

Et Par Timer efter sad han i Toget og rullede nordpaa.

TOLVTE KAPITEL

Mens Per om Natten rullede op gennem Jylland, tænkte han ofte paa sin mislykkede Julerejse for snart syv Aar siden, da han sidste Gang kørte her paa Vej til Hjemmet. Indtil de mindste Enkeltheder huskede han endnu hin Hjemkomst i den mørke Vinteraften, hvor en kold, gullig Regntaage indhyllede Byen og gjorde de søvnigt lysende Lygter endnu dorskere. Han saae Søsteren Signe staa paa den vaade Perron i sin halvkorte, gammeldags Kaabe med sorte Uldhandsker paa Hænderne og Kjoleskørtet løftet op over et Par store Fødder i Galosjer. Han huskede Faderens Utilfredshed med, at han havde taget sig Ferie uden forud indhentet Tilladelse, og især sin egen Skuffelse ved at høre, at der skuredes Gulv i Spisestuen, og deraf forstaa, at de andre allerede havde spist.

I Grunden undrede det ham, at han endnu saa levende erindrede sig disse gamle Tildragelser, som dog intetsomhelst betød for ham længer. Han vilde i hvert Fald ikke erkende, at Hjemmet og dets triste Minder havde nogen Magt over ham mere. Han var sig bevidst kun undtagelsesvis at have beskæftiget sig med denne Fortid, der i Aarenes Løb var ligesom dukket ned under hans Livs Horisont.

Tidlig paa Formiddagen naaede han den lille By i et klart Oktobersolskin.

Hans Skikkelse vakte paa Grund af hans højmoderne Klædedragt en vis Opsigt paa Perronen. Han bar en musegraa, silkeforet Rejsefrakke med lange Skøder og brede Fløjelsopslag om Hals og Arme. Paa det mørke, tætklippede Hoved sad en skotsk Rejsehue. Hans Haandkuffert, Hattefutteral og øvrige Rejseudstyr var dertil af første Sort og skinnede af Nyhed.

Et Par vadmelsklædte Bønder veg helt forskrækket til Side for ham. Med Tilfredshed hørte han den ene af dem hviske til den anden:

„Monstro, te det sku være ham, den unge Grev Frys?“

Skønt han telegrafisk havde meldt sit Komme, var der Ingen til at modtage ham. „Desbedre“ — tænkte han — „saa har jeg frie Hænder!“ Og han bestemte sig til at tage ind paa et Hotel, hvad der i enhver Henseende vilde være ham bekvemmest.

Men just som han vilde stige ind i en af de to Hotelomnibusser, som holdt udenfor Stationsbygningen, fik han Øje paa Eberhard, der langsomt kom gaaende ovre fra det lille Lystanlæg lige overfor Stationen. Per forstod straks, at Broderen, der var saa omhyggelig for sin Værdighed, havde oppebiet Togets Ankomst derovre i Anlæget, for at det skulde tage sig ud, som om han halvt tilfældig var kommen forbi her paa en Spaseretur, — og uvilkaarlig trak han paa Skulderen deraf. Den Slags Overlegenhed, der i gamle Dage havde kunnet opirre ham, vakte nu kun hans Medynk.

Da Broderen saae Per staa der og forhandle med Hotelkarlen, blev han aabenbart lidt opskræmt og forstærkede sine Skridt.

„Du vil vel ikke tage paa Hotel?“ sagde han, næsten før de havde hilst paa hinanden.

„Jo,“ svarede Per. „Jeg anser det under de forhaandenværende Forhold for rigtigst ikke at gøre Ulejlighed derhjemme.“

„Men der er gjort et Værelse istand til dig, og vi har god Plads. Mo'er vil sikkert tage dig det meget ilde op, dersom du lægger dig ind paa Hotel!“

„Ja ja — naar du mener det, saa —. Vil De da skaffe mig en Drager.“

De sidste Ord rettede han til Hotelkarlen. Hvorpaa han gjorde Eberhard et Spørgsmaal om Faderens Befindende.

„Fader har sovet siden iaftes. I det hele ligger han nu mest og døser. Han har i det sidste Døgn kun været ved Bevidsthed af og til.“

Nu kom et Bybud ud fra Stationsbygningen sammen med Hotelkarlen, der gjorde et forventningsfuldt Skrabud for Per med Kasketten i Haanden. Per tilkastede ham et Kronestykke og gav den anden de fornødne Ordrer med Hensyn til sine Rejsesager.

Eberhard var imidlertid traadt lidt til Siden. Med et stjaalent Blik mønstrede han Pers Dragt under synlig Uro.

„Jeg foreslaar, at vi gaar bag om Haverne,“ sagde han og vilde med det samme slaa ind paa en Sti, der førte til Præste-

gaarden langsmed Byens Udkant, hvor der i Almindelighed ingen Mennesker gik.

Per gjorde Indsigelse.

„Den Vej er jo meget længere — og jeg er træt."

„Naa ja, — som du vil," svarede Eberhard med den Stramning af Munden, hvormed han plejede at tilkendegive, at han fandt det under sin Værdighed at forhandle.

Tavse gik de to Brødre ved Siden af hinanden ind gennem Hovedgaden.

Gensynet af Barndomsbyen gjorde foreløbig ikke noget stærkt Indtryk paa Per. Med sine smalle og krogede Gader, sine eet-, højst to-stokværks Huse og med sin Uendelighed af Rendestensbrætter forekom den ham næsten komisk legetøjsagtig i Sammenligning med den Verdensstad, hvorfra han kom. Det var gaaet ham med Byen som med Familjehjemmet: den var i Aarenes Løb gleden ud af hans Liv, var sunken ned under hans Horisont. Og han kom pludselig til at smile ved at mindes, hvorledes det engang havde været hans Ærgerrigheds Drøm at blive den fejrede Matador i denne Ravnekrog, der havde været Vidne til hans Fornedrelse.

Ikke desmindre genkendte han nu næsten hvert Menneske, de mødte. Ethvert af de smaa Huse med Gadespejlene foran Dagligstuevinduet, hvert Navn over Butiksdørene, hvert gammelt Lavsskilt over Portene kaldte et eller andet Stykke Fortid tilbage i hans Erindring. Særlig galdt dette Latinskolen, der vendte en bred Gavl og Legepladsens høje Murindhegning ud mod Gaden. Da de kom der forbi, var der just Frikvarter; og Drengelarmen, som vældte ud over Muren nøjagtig som i hans egne Skoledage, førte ham en Vrimmel af halvglemte Barndomsminder lyslevende for Øje. Og rundt omkring Byen laa de høje Bakker, han som Dreng havde elsket, og Fjorden og de milebrede Enge, Sommerdagenes Tumleplads, hvor den første spæde Tankespire til hans Kanalprojekt var undfanget, og hvor han ogsaa havde vundet sin første, anelsesfulde Forstaaelse af Vindkraftens Betydning, naar han satte sin Kæmpedrage „Heljo" op og lod den trække en lille, stenbelæsset Legevogn henad Grønsværen.

Eberhard gjorde ham et Spørgsmaal om Rejsen; men Per var bleven tankefuld og hørte ham ikke. Han følte denne sin vedvarende, ja uafhjælpelige Afhængighed af den lille snuskede Bondeby som en Ydmygelse. Særlig oprørte det ham, at For-

holdet var saa ganske uden Gensidighed. Den hjulbenede Købmand Hjerting, som stod der i sin Port i hvid Lærredsfrakke, med Trætøfler paa Fødderne og sølvbeslaaet Merskumspibe; den blegfede, rødhaarede Barber Siebenhausen, der — ganske som i gamle Dage — hang ud af det aabne Vindu for at kigge efter Tjenestepigerne; den offentlige Udraaber, hvis Trommehvirvler og Kællingestemme han hørte inde fra en Tværgyde — alle havde de en Part i ham, uden at han betød det allermindste for dem.

Men nu drejede de ind i en Sidegade, hvor Præstegaarden laa. Det første Glimt af den mørke Murkolos med den underlige Fængselsport, men navnlig Synet af den barkbestrøede Stenbro fik hans Hjerte til at banke. Dette, at han om et Øjeblik skulde gense sin Moder og staa ved Faderens Dødsseng, greb ham pludselig paa en Maade, han ikke havde været forberedt paa.

Søsteren Signe tog imod ham ude i Forstuen. Hun var meget bevæget ved Gensynet men rakte ham Haanden i Tavshed og halvt bortvendt, som om der sammen med ham fulgte noget ind i Huset, for hvilket hun maatte slaa Øjnene ned.

„Mor er gaaet ind for at hvile sig lidt," sagde hun, da de var kommen ind i Spisestuen, hvor Per fandt et Par af sine yngste Søskende, Tvillingerne, der under hans Fraværelse fra Hjemmet var bleven halvvoksne, saa han daarlig kunde kende dem igen. De besvarede forlegent hans Haandtryk, mens Signe vedblev: „Mor sagde, jeg skulde kalde paa hende, naar du var kommen; men jeg synes ikke, det er rigtigt at forstyrre hende. Hun har vaaget hele Natten."

Skønt Faderen laa helt henne i den modsatte Ende af den store Lejlighed, talte Signe hele Tiden med dæmpet Stemme, saadan som man efterhaanden vænner sig til det, hvor der er en Syg i Huset. Per sagde, at Moderen naturligvis paa ingen Maade maatte forstyrres.

Ganske som ved hans Hjemkomst for syv Aar siden stod der en Bakke med noget Smørrebrød, der var sat af til ham. Signe skænkede ham en Kop Kaffe, og for ikke at støde an tvang han sig til at spise lidt, skønt han for Uro neppe kunde faa Brødet gennem Halsen. Fra den anden Ende af Stuen iagttog Tvillingerne ham med store nyfigne Øjne. Signe sagde:

„Du vil vel gerne ind og se Far? Han ligger jo hen i en Døs og har ikke været vaagen siden iaftes. Sygeplejersken gør

ham netop i Stand nu. Jeg skal gaa ind og høre, hvornaar du kan komme derind."

Hun gik stille bort, idet hun lukkede Døren efter sig med begge Hænder, for at Laasen ikke skulde smække. Eberhard havde i Forvejen forladt Stuen, og for ikke at blive ene med den fremmede Broder forsvandt nu ogsaa Tvillingerne, idet de smuttede ud ad Døren til Køkkenet.

Per rejste sig, og uden selv at vide af det gik han et Par Gange op og ned ad Gulvet. Saa stillede han sig hen ved et af Vinduerne, der vendte ud mod den lille Græsplæne med nogle forkrøblede Træer, som udgjorde Præstegaardens Have. Hjertet trommede mod hans Side, og Tankerne flakkede raadvildt om efter et Selvforsvar.

Men som han stod der og med Ligegyldighed betragtede den lille solforladte, af høje Brandmure omhegnede Grønning, genvandt hans Sind lidt efter lidt sin Holdning, og hans Tanke blev atter klar. Han havde her fundet den Retfærdiggørelse, han søgte. Netop i denne Følelsesløshed, hvormed han gensaae sin Barndoms første Legeplads, laa hans Frikendelse. Ikke et eneste godt Minde, ikke en eneste lys Erindring knyttede der sig for ham til disse Mure, bag hvilke han i femten Aar havde følt sig som en Fange. Og ikke nok med det! Det gik i disse Øjeblikke op for ham — og der jog ham flygtig en ganske fremmed Følelse, en vild og klagende Sørgmodighed gennem Sindet — hvorledes Skyggen fra disse Mure havde formørket ham Tilværelsen og forbitret ham Glæden ogsaa i alle de Aar, der fulgte efter.

Han foer nervøst sammen. Døren bagved ham var sagte bleven aabnet; det var Signe, der kom tilbage.

„Du kan godt gaa ind. Kom blot."

Per kom gennem et lille halvtomt Kabinet og ind i Dagligstuen. Døren herfra ind til Sovekammeret stod paaklem. Signe nærmede sig den paa Taaspidserne, skød den lydløst op og førte Per hen til Fodenden af en Seng, der stod frit ud paa Gulvet fra den ene Sidevæg. Der var næsten mørkt derinde, saa han i de første Øjeblikke daarligt kunde finde sig tilrette.

Efterhaanden skelnede han dog Omridsene af et hentørret Hoved med tillukkede Øjne, der laa dybt hensunket i en stor, blød Pude i en dødlignende Søvn. En frysende Skælven jog Per gennem Kroppen, men nogen Sindsbevægelse udover den Uhyggefølelse, som Synet af Opløsningen naturligt fremkalder

hos den, for hvem Døden er Livets Gru, greb ham ikke. Den Omstændighed, at Faderens Tilstand saa øjensynlig umuliggjorde enhver Tilnærmelse, virkede netop beroligende paa ham. Hvad han mest havde frygtet, var Familjeiveren for i sidste Øjeblik at faa tilvejebragt en Forsoning. Han vidste, at han for sit Vedkommende intet havde at sige sin Fader; og hvad denne muligvis kunde have ønsket at sige ham, vilde efter al Rimelighed kun have forværret Forholdet og maaske have givet Anledning til Optrin, som let vilde have faaet en uhyggelig Karakter.

Alt som hans Øjne vænnedes til Stuens Mørke, traadte den Sovendes Ansigtstræk og hele udtærede Skikkelse tydeligere frem for ham. Han saae, at Faderen havde bevaret sit store Haar, som dog under Sygdommen havde mistet al Farve. Ansigtet derimod var blevet mørkt, næsten bronceagtigt, og der saaes ikke en Bevægelse i det, skønt et Par Fluer stadig kredsede om det og nu og da kravlede om paa Panden eller Kinden. Det var, som om allerede Evighedens Fred hvilede over de lukkede Øjelaag.

Sygeplejersken, der havde staaet henne ved Servanten og skyllet en Svamp ud, gik nu bort med Vandfadet, og de to Søskende blev alene hos den Syge. Ingen af dem talte. Signe havde sat sig ned i en lav Armstol, som stod ved Siden af Sengen. Hun sad foroverbøjet, med Hænderne foldede paa sit Knæ, og betragtede Faderen med et forklaret Udtryk af Kærlighed og Smerte. De store, lyse Øjne stod fulde af Taarer, og det trak om hendes Mund. Af og til førte hun med en blid Bevægelse Haanden hen gennem Luften over Faderens Ansigt for at holde Fluerne borte.

Paa eengang hørtes der noget krable henne ved Væggen. En Tapetdør, der førte ind til et bagved liggende Gæstekammer, blev lukket op, og Moderens lille, krumbøjede Skikkelse viste sig i den smalle Døraabning.

Hun blev et Øjeblik staaende derhenne, idet hun med den ene, famlende Haand støttede sig til Dørkarmen, med den anden til en sort Stok. Det varede lidt, før Per forstod, at det var hende. Han huskede hende næsten kun som sengeliggende og havde ikke tænkt sig hende saa lille. Saa var hun nu ogsaa ældet stærkt i de mellemliggende Aar. Ikke alene var Haaret bleven graat, Trækkene skarpere, men den mægtige Sjælsanspændelse, der under Faderens lange Sygeleje paa næsten over-

naturlig Vis havde holdt hende oprejst, lagde en fremmedartet Strenghed i Ansigtsudtrykket, navnlig i de dybtliggende, ligesom synsk fremadstirrende Øjne.

Overraskelsen forvirrede Per. Og det Blik, der nu mødte ham fra disse Øjne, og den Maade, hvorpaa Moderen, da han nærmede sig, ligesom afværgende udstrakte Haanden, gjorde ham endnu mere raadvild. Det var, som ventede hun en angergiven Tilstaaelse af ham; og i nogen Tid stod de overfor hinanden som et Par Støtter. Dog, Moderfølelsen vandt tilsidst Overmagten. Mens Taarerne randt ned over hendes Kinder, tog hun hans Hoved mellem sine Hænder og kyssede ham paa Panden.

Signe, der havde rejst sig, hjalp hende derpaa til Sæde i Armstolen ved Siden af Sengen.

„Saa er du virkelig kommen, Peter Andreas," sagde hun her i en foroverbøjet, halvt bortvendt Stilling og med Haanden for Øjnene, som om hun alligevel ikke rigtig taalte Synet af ham. „Hvorfor kom du ikke før? ... Nu er det maaske for silde."

Der var noget i dette Udbrud, der fik Per til at lytte. „For silde" — tænkte han. De havde altsaa virkelig til det sidste haabet paa en Forsoning. De havde opfattet hans Hjemkomst som en Bodsgang — —.

Moderen begyndte igen at tale; men i det samme kom Sygeplejersken ind fra Dagligstuen tilligemed en ældre Mand.

Det var Huslægen, der kom paa sit daglige Formiddagsbesøg. Paa et Tegn fra Moderen trak Signe og Per sig bort, og Sygeplejersken lukkede Døren til efter dem.

* *
*

Per saae slet ikke Moderen mere den Dag, og i det hele blev hans Tilbagekomst ikke den Begivenhed, som den under andre Omstændigheder vilde være bleven. Faderens Tilstand optog naturligt alles Sind og Tanker, og trods Stilheden herskede der stor Travlhed i Huset. Snart skulde der varmes Omslag, snart hentes Medicin, for ikke at tale om, at der idelig indløb Bud fra Folk omkring i Byen med Forespørgsler om den Syges Befindende. Desuden ventedes der i Løbet af Dagen endnu to at de borteværende Søskende, nemlig den Broder, der var Ka-

pellan paa Fyen, og en Søster, som var gift med en Læge i en af de smaa Limfjordsbyer. Ogsaa til disse skulde der sættes Værelser i Stand, saa alle havde fuldt op at gøre.

Per havde faaet sit gamle Loftsværelse tildelt, og her tilbragte han det meste af Dagen, dels under forgæves Forsøg paa at sove og udhvile sig efter Rejsen, dels beskæftiget med at skrive til Jakobe. Af Sømmelighedshensyn havde han besluttet at fravige sin oprindelige Bestemmelse og blive her, indtil Faderen var død, — det vilde efter alt at dømme dog ikke vare længe.

Han følte sig urolig og nedstemt. Han fortrød vel ikke, at han var taget hertil; men han ønskede det hele vel overstaaet. Han havde kun een Gang før set et Menneske dø; det var hin Dag i Nyboder, da den gamle Højbaadsmand var bleven bragt halvt livløs hjem fra sin Spaseretur. De uhyggelige Erindringer, der knyttede sig til dette Dødsfald, Højbaadsmandens Angst og de andres Opskræmthed, forfulgte ham nu hele Tiden.

Ved Aftenstid indtraf de to endnu ventede Søskende, Thomas og Ingrid, den sidste i Følge med sin Mand. Thomas var en rødmosset Teolog med et sat Væsen, bag hvilket der skjulte sig megen Følelse tilligemed en stærk men noget vantreven Ærgerrighed. Ingrid var en lille, selvsikker Provinsfrue, en fuldblods Sidenius, for hvem Løgstør var en By af Rang, fordi hun og hendes Mand og Børn boede der.

Faderen havde et Par Gange i Dagens Løb slaaet Øjnene op og syntes da ganske klar; men han havde kun vanskeligt kunnet gøre sig forstaaelig og var efter faa Minutters Forløb atter sunken hen i Bevidstløshed.

Lægen var netop inde hos ham paa sit Aftenbesøg. Da han kom ud derfra, sagde han til Signe, der fulgte ham ud i Forstuen:

„Jeg vil ikke skjule for Dem, at Deres Fader neppe lever Natten over. Jeg venter, at De lader mig kalde, dersom min Tilstedeværelse skulde ønskes."

Hans Forudsigelse slog til. Klokken var lidt over To om Natten, da alle i Huset blev vækket; Dødsstunden var kommen. Per, der — rejsetræt og ør efter næsten to Døgns uafbrudte Vaagen — var falden i en stentung Søvn, kunde ikke straks blive klar over, hvor han befandt sig. Han havde i sine Drømme færdedes i Berlin sammen med Fritjof og nogle af dennes

Kunstnervenner. De var netop kommen kørende i en Droske til deres Stamknejpe i Leipzigerstrasse, da Døren til hans Kammer aabnedes og Signe kom ind med et Lys i Haanden og bad ham komme ned.

I det Øjeblik, det gik op for ham, hvor han var, og hvad Søsterens Ord betød, kom han til at ryste af Kulde. Overgangen fra Verdensbyens glade Tummel til Søsterens stille Dødsbebudelse var selv hans Aandskonstitution for stærk. Endnu nogen Tid efter, at han var bleven paaklædt, maatte han gaa frem og tilbage i Kammeret for at faa nogenlunde Ro paa sig.

Da han kom ned i Stuerne, fandt han alle sine Søskende samlede; de fleste af dem havde slet ikke været iseng men havde blundet rundt om i Lænestole og paa Sofaer for at være Faderen saa nær som muligt og for straks at kunne være hos ham, om noget skulde ske. Dagligstuen var fuldt oplyst, og begge Dørfløjene ind til Soveværelset var slaaet tilbage. Derinde brændte kun en lille Natlampe. Den stod paa et Bord ved Hovedenden af Sengen og kastede et svagt Lysskær henad den ene Side af Faderens hvide Skikkelse; den anden laa i Mørke.

For at lette ham Aandedrættet havde man rejst ham lidt op og støttet ham med Puder. Han var ved fuld Bevidsthed, men han kunde ikke tale, og ikke heller kunde han løfte de sorteblaa Øjenlaag. Han var netop begyndt at tage Afsked med sine Børn. Eet for eet traadte de hen til Sengen; og naar de havde taget hans Haand, der laa tung og kraftesløs paa Tæppet, nævnede Moderen deres Navn for ham. Hun sad i sin lave Kurvestol ved Hovedgærdet paa den modsatte Side af den, hvor Bordet med Natlampen stod.

Per følte sig højst ilde tilmode ved denne højtidelige Afskedtagen, for hvilken han havde troet at skulle forskaanes. Han holdt sig tilbage saa længe som muligt; men tilsidst maatte ogsaa han hen til Sengen, og da han følte Faderens allerede gravkolde Haand og hørte Moderen (som det forekom ham) med forstærket Stemme nævne hans Navn, steg der en isnende Uhyggefølelse op i ham, en nedknugende Fornemmelse af at være bleven kaldt frem for en overjordisk Dommer. Kun Bevidstheden om, at hans Søskende, der nu alle stod samlede omkring Sengen, iagttog ham, gav ham Magt til at beherske Udtrykket i sit Ansigt.

Klokken var imidlertid bleven mellem Tre og Fire. Vægteren kom just gaaende gennem den stille Gade. Paa Grund af Bark-

strøelsen derude kunde man ikke høre hans Skridt. Man hørte kun hans enstonende Sang, der lød ind i Stuen næsten som en overnaturlig Forkyndelse af Dødsenglens Komme.

„Nu skrider Natten sorte,
og Dagen stunder til;
Gud lad dem blive borte,
som os bedrøve vil.
O Fader from,
vend du os om.
Din Naade os betee!“

Efter at Faderen tilsidst havde taget Afsked ogsaa med Husets Tyende, gav han ved en Bevægelse af Pandemusklerne tilkende, at han vilde sige noget. Med en Hvisken, som dog kun Moderen kunde opfatte, bad han om, at de vilde synge en Salme. Børnene gik ind i Dagligstuen og samlede sig om Klaveret, og mens Signe spillede, sang de med dæmpede Stemmer nogle Vers af Salmen: „Til Himlene rækker din Miskundhed, Gud“.

Den eneste, der foruden Moderen var bleven tilbage i Sovekammeret, var Per. Efter Afskeden med Faderen havde han sat sig ind i en mørk Krog, hvor han kunde være ubevogtet. Mens hans Søskendes stille Sang lød ind til ham, baaret af en urokkelig Forvisnings rolige Styrke, fyldt af en Jubel, som saae de Himlen aaben over dem og Herrens lysomstraalede Skikkelse svæve deroppe med udbredte Arme for at modtage Faderens forklarede Aand, sad han der i sin Ensomhed og kæmpede med sig selv for ikke at rives med. Det var altsammen bleven saa ganske anderledes, end han havde tænkt sig. Med dirrende Mund og fugtige Øjne stirrede han hen paa Faderens hentørrede Hoved, som laa der saa fredeligt paa Puden, omgivet af det store, hvide Haar som en Helgenglorie. Og med Højbaadsmandens uhyggelige Dødsscene i Erindringen sagde han ved sig selv: Saaledes dør altsaa en troende Kristen!

Da Salmesangen var endt, vendte Søskendeflokken lidt efter lidt tilbage til Sovekammeret. Faderens Mund havde imidlertid aabnet sig lidt, og Øjnene var sunket endnu dybere ind i Hovedet. Ikke længe efter begyndte Dødskampen.

Moderen holdt hans højre Haand og tørrede nu og da Sveden af hans Pande med et Klæde. Ved den anden Side af Sengen stod Eberhard og Signe for at være ved Haanden, om Hjælp skulde blive fornøden.

Der gik en Timestid. Afventende det sidste Øjeblik sad de andre Børn rundt om i Stuen, hvor de havde kunnet finde en Siddeplads; de yngste stod dog op ved Sengens Fodende, hvorfra de saae paa Faderen med store medlidende Øjne.

For anden Gang hørtes Vægterens enstonende Sang i den tavse Gade.

„Dig, evig Gud, til Ære
i høje Himmelkor,
som Vægter vilde være
for os, paa Jorden boer.
Nu op paa Morgenvagt!
For Natten god
fald Gud til Fod,
tag Tiden vel iagt!“

Der var ganske stille i Stuen. Der hørtes kun den stadig aftagende Lyd af Faderens besværlige Aandedræt og nu og da et Udbrud af halvt undertrykt Graad fra et af Børnene.

Saa var det omtrent ved Fire-Tiden. Moderen sad nu helt sammensunken og trykkede Panden mod den Døendes livløse Haand, som hun vædede med sine Taarer. Eberhard berørte lemfældigt Faderens venstre Haandled; han talte den langsomt svindende Puls, mens Signe i Spænding iagttog Udtrykket i hans Ansigt. Uret inde i Dagligstuen faldt just i Slag. Kort efter gik han stille omkring Sengens Fodende hen til Moderen:

„Mo'er,“ sagde han efter varsomt at have berørt hendes Skulder, „Fa'er er gaaet bort.“

I det samme rejste de sig alle rundt om i Stuen og slog Kres omkring Sengen. Kun Moderen blev siddende. Hun havde i første Øjeblik set op paa Eberhard med et bønfaldende Udtryk af Hjælpeløshed. Nu bøjede hun sig atter ned over den Dødes Haand og skjulte sit Ansigt, — det var, som havde hun ikke Mod til at møde Synet af de brustne Øjne. Men da løftede hun Hovedet, og længe betragtede hun ham i Tavshed. Saa sagde hun:

„Ja, Børn, nu er Far gaaet fra os. Men — Gud ske Tak og Pris! — det er ikke et Farvel for evig. Han er blot gaaet forud til vort himmelske Hjem, hvor vi engang ved Guds Naade igen skal mødes med ham.“

Med gribende Ord takkede hun ham for alt, hvad han havde været for dem allesammen, priste hans Trofasthed mod hende og mod Hjemmet, takkede ham for al hans Kærlighed og

Opofrelse, — og paa rørende Maade mærkedes der ligesom en Genopvaagnen af Ungdomstidens Følelser i den Ømhed, hvormed hun, mens hun talte, strøg ham over de hvide Haar og kyssede hans Pande.

Endnu nogen Tid blev Børnene staaende omkring Sengen i stille Bøn og Betragtning. Men ved de første, synlige Dødstegn bredte Eberhard og Thomas varligt et Lagen over Liget, og Signe førte Moderen bort.

Per gik kort efter op til sig selv. Lampen stod endnu og brændte paa hans Bord. Gennem det utildækkede Vindu faldt det første Dagskær ind i Kammeret. Længe blev han staaende der ved Vinduet og stirrede ud over Byen, der var ved at vaagne. Nogle blege Stjerner blinkede endnu paa Himlen, mens Arbejdsvogne og tunge Træskotrin hørtes rundt om fra Gaderne.

Der samlede sig i ham en Overbevisning om, at hvad han havde oplevet denne Nat, vilde sætte Skel i hans Liv. Men nogen Klarhed over sine Følelser havde han ikke. Han var foreløbig for grebet af Oplevelsens Højtidelighed til at kunne tænke roligt.

Tilsidst satte han sig ned ved Bordet og tog sin Rejsemappe frem. Han følte Trang til at meddele sig til nogen og vilde skrive til Jakobe. Han havde den foregaaende Dag sendt hende en ganske kort Underretning om sin Hjemkomst, nu skrev han:

„Jeg vil ikke tøve med at meddele dig, at min gamle Fader for faa Øjeblikke siden er gaaet bort. Jeg vil heller ikke skjule for dig, at jeg er glad ved, at jeg bestemte mig til at tage hertil. Hvor meget der end har været Fader og mig imellem, han har jo dog altid kun handlet efter sin bedste Overbevisning. Hans Død var meget smuk. Han var sig fuldt bevidst næsten til det sidste, og med beundringsværdig Sjælsstyrke saae han Døden imøde — —."

Hans Haand standsede her. Og idet han gennemlæste, hvad han havde skrevet, blev han forlegen. En Tid sad han og bed i Penneskaftet, og pludselig tilintetgjorde han Brevet og begyndte paa et andet.

„Kære Ven! Jeg har den sørgelige Pligt at meddele dig, at min Fader nu til Morgen er afgaaet ved Døden. Jeg kom altsaa akkurat tidsnok til at tage Afsked med ham, saaledes som jeg havde ønsket det. Han var ved fuld Bevidsthed og fuldkommen rolig til det sidste. Men — naturligvis! — hans Liv

har jo ogsaa været saa at sige en uafbrudt Forberedelse til at dø. — Kun disse Linjer i Hast. Du hører snart fra mig igen."

Efter at have underskrevet Brevet sad han igen en lille Tid med urolig Mine og overvejede. Saa tilføjede han i en Efterskrift:

„Muligvis bliver jeg her til Begravelsen."

* *

*

Fem Dage senere blev Pastor Sidenius begravet. Allerede fra Morgenstunden hang der Flag paa halv Stang overalt i Byen og paa den lange Strækning fra Kirken til Kirkegaarden blev Gaden ved Middagstid strøet med Sand og Grankviste. Selve Kirken havde unge Piger Dagen forud smykket med grønne Planter, og baade paa Altret og den gamle, rigt udskaarne Funtelukkelse hang Sørgeflor. I begge de tolvarmede Messinglysekroner under Loftet brændte Lys, og fra Orgelet tonede en dæmpet Klage, da Menigheden lidt efter Middag begyndte at fylde Kirken.

At det ikke var lutter Nysgerrighed, der førte Folk derhen, mærkedes paa Stilheden derinde og de mange alvorlige Ansigter. Det var gaaet Pastor Sidenius, som det plejer at gaa de stærke Betvingere: da Modstanden først var overvunden, slog den hurtig om i Forgudelse. Og (som det ogsaa gerne gaar) netop de Egenskaber hos ham, der oprindelig havde vakt mest Anstød — hans myndige Væsen, hans Ringeagt for Byens nedarvede Skikke, hans strenge Tarvelighed i Levemaade og Klædedragt — højagtedes senere som Vidnesbyrd om sand apostolisk Nidkærhed og Fromhed. Vistnok havde han i Aarenes Løb ogsaa selv forandret sig noget. Efterhaanden som Befolkningen underkastede sig Kirkens Formynderskab, var det milde og hjertevindende i hans Natur kommen frem overfor den.

Dertil kom nu hans lange Sygeleje og den ophøjede Sjælsro, hvormed han havde udstaaet sine Lidelser og imødeset sit Endeligt. I over et halvt Aar havde han ligget tilsengs, fuldt vidende om, at han var en dødsmærket Mand. Og ikke alene havde han ingensinde selv klaget; han tillod heller ikke, at andre beklagede ham. „Saadan tør her ikke tales," havde han

engang med Strenghed sagt til En, der vilde trøste ham med Haabet om Helbredelse: „Er vi Guds Børn og skal ikke være taknemlige, naar vor Fader kalder os hjem?“

Oppe i Kirkens Kor stod den sorte Kiste, der i Overensstemmelse med den Afdødes Ønske ikke bar andre Prydelser end et simpelt Grankors ovenpaa Laaget. Han havde altid ivret imod, hvad han kaldte Folks blødagtige Trang til at forskønne Døden og „smykke Ormenes Trug“. Rundt om Kisten sad henved et halvt hundrede ornatklædte Præster som Æresvagt, og i Kirkegulvets øverste Stolestader saaes Byens Ypperste: Embedsmænd i Uniform, Byraadet, ja selv flere af Garnisonens Officerer sad der med sølvblankt Bandoler og den skinnende Dragonhjelm i Skødet.

Per saa sig omkring med stigende Forbavselse. Han havde jo nok forinden paa forskellig Maade faaet et Indtryk af den Sejr, som Præstedømmet havde vundet i den før saa verdslig sindede By; men der blev i disse Øjeblikke vendt aldeles op og ned paa hans Forestillinger om Faderen og dennes personlige Betydning. Den ene Præst efter den anden traadte hen bag Kisten for at tale, og Kirken genlød af højstemt Lov og Tak til Herren for den hensovede Tjener og hans rige Gerning. Bagefter løftede otte unge Præster Kisten ned fra Katafalken; hvorpaa hele Menigheden tilfods fulgte Rustvognen den lange Vej gennem Byens Gader ud til Kirkegaarden.

Per forstod det ikke. At det virkelig var hans Fader — ham, som han i sine Drengeaar havde skammet sig over, fordi han havde været til Spot for den hele By — at det var ham, som her fik en Jordefærd som en Fyrste og fulgtes til Graven af et sørgende Folk! Han fattede det ikke. Paa en for ham uventet og beskæmmende Maade opfyldtes her en af hans stolteste Barnedrømme ... en Drøm fra hin Tid, da han indbildte sig at være et forbyttet Barn, en bortført Kongesøn, der engang skulde finde hjem til sin Faders Herlighed.

Paa Hjemvejen fra Begravelsen kom han til at følges med Broderen Thomas, der havde forrettet Jordpaakastelsen og var i Ornat. Af alle hans Søskende havde Thomas været den, hos hvem han i sin Tid trods Aldersforskellen havde fundet mest Forstaaelse, maaske fordi Thomas under sin Opvækst undertiden selv havde kunnet føle sig trykket af Faderens enevidende Myndighed. I hans Studenteraar havde visse, friere Rørelser indenfor det kristne Menighedsliv opfyldt ham mere, end Fa-

deren syntes om, og det havde ikke været uden Overvindelse, han var krøben i den danske Statskirkes Uniform, dette lange, ligkisteagtige Klædesfutteral, som ogsaa kun passede daarligt til hans røde Kinder og lyseblaa Barneøjne.

Per havde mærket, at Thomas i disse Dage gentagne Gange havde gjort Forsøg paa at bryde Isen mellem dem. Men han havde ikke ønsket nogen Forligelse. Han var paa sin Post overfor den lidt farisæiske Godlidenhed, der var Broderen egen, og hvormed han i gamle Dage undertiden havde tilvendt sig lidt af hans Fortrolighed. Heller ikke nu lod han ham komme tilorde. Der var kommen Uro over ham, og han følte en instinktmæssig Frygt for at indlade sig med denne veltalende Broder.

Thomas opgav da ogsaa dennegang Forsøget paa en Tilnærmelse, og de to Brødre gik tavse ved Siden af hinanden Resten af Vejen til Præstegaarden.

Da de var kommen hjem, gik de alle ind til Moderen, der laa i Sengen og ikke havde kunnet overvære Begravelsen. Efter den stærke Spænding, hvori hun saa længe havde levet, var der umiddelbart efter Faderens Død fulgt en frygtelig Afkræftelse, og Lægen havde paabudt den størst mulige Ro. Per havde derfor næsten ikke set hende i disse Dage. Kun en enkelt Gang var han bleven kaldt ind til hende, og han havde da siddet nogle Minutter ved hendes Seng; men hun havde kun magtet at gøre ham et Par almindelige Spørgsmaal om hans Befindende.

Heller ikke dennegang blev det til mere end et enkelt Ord og et Haandtryk, og Per gik nu op paa sit Værelse for at pakke ind. Han brændte af Utaalmodighed efter at komme afsted og havde bestemt sig til at rejse straks med Aftentoget.

Det var ikke, fordi han paa nogen Maade havde haft Grund til at beklage sig over Opholdet i Præstegaarden. Ikke alene Thomas men ogsaa hans andre Søskende havde ligesom efter en stiltiende Aftale beflittet sig paa at vise sig saa hensynsfulde overfor ham, som de overhovedet havde Evne til eller mente at kunne forsvare for deres Samvittighed. Forresten havde han tilbragt den meste Tid paa sit Værelse og paa lange Spasereture omkring i Omegnen, ja i et helt Døgn havde han været borte fra Byen, idet han havde benyttet Lejligheden til at rejse op og se en nylig anlagt Cementfabrik ved Limfjordskysten.

Hverken Moderen eller nogen af hans Søskende havde saa meget som hentydet til hans Forlovelse; og da han ikke kunde tænke sig, at Eberhard ikke havde meddelt Familjen den, følte han sig paa en Maade udæsket af denne Tavshed. Men samtidig var han alligevel ikke utilfreds med, at Jakobes Navn ikke blev nævnet her, og det skønt han nu slet ikke længer tænkte paa at bryde med hende. *Den* Virkning havde disse Dages Oplevelser allerede haft, at de havde faaet ham til at besinde sig, havde gjort ham nøgtern. Den Champagnestemning, hvori han havde fattet den store Beslutning om at tilkæmpe sig en af Evropas Pengefyrstetroner, var bleven grundig henvejret hin alvorsfulde Nat i Faderens mørke Dødsværelse. Han holdt nu ikke engang af at tænke paa den. Men netop fordi han virkelig følte sig skamfuld over den Troløshed, han om ogsaa blot i Tankerne havde begaaet mod Jakobe, undgik han helst at tale om hende.

I Mørkningen, da hans Søskende igen tog ud paa Kirkegaarden for at se til Faderens Grav, og da han vidste Moderen alene, gik han ind for at sige Farvel til hende.

„Sæt dig lidt hos mig, min Dreng," sagde hun og talte nu atter med den modfaldne, klagende Stemme, han kendte saa godt fra sine Barneaar. „Vi har jo næsten slet ikke faaet talt sammen. Og nu vil du rejse, fortæller dine Søskende mig."

„Ja, jeg maa tilbage til mit Arbejde."

Moderen laa lidt og ventede paa, at han skulde fortsætte. Men da der ingen yderligere Forklaring kom, sagde hun:

„Dit Arbejde? ... Ja, vi veed jo saa lidt om, hvad du foretager dig, Peter Andreas, og hvor du færdes. Du var i Tyskland nu ... i Berlin, tror jeg."

„Ja."

Atter ventede Moderen en Stund, før hun fortsatte:

„Ja, din Fader og jeg har jo nok forstaaet, at du maa have faaet formuende Velyndere, siden du kan tumle dig, som du gør. For nogen Stilling har du jo ikke, saa vidt vi veed."

Per spidsede Øren. Han forstod nu, at Moderen slet ikke vidste noget om hans Forlovelse. Hans Søskende havde altsaa hemmeligholdt den for hende; de havde rimeligvis villet skaane hende for den Sorg. Eller ... maaske havde Eberhard ingenting fortalt, hverken til Forældrene eller til de andre Søskende. Det kunde i Grunden ligne ham. Og i saa Fald var det næppe sket udelukkende af Hensynsfuldhed mod andres Følelser.

Mens Per var optaget af dette Spørgsmaal, havde Moderen vendt sig om mod et lille Bord ved Sengens Hovedgærde og taget noget ud af dets Skuffe.

„Du skal nu ikke rejse herfra, Peter Andreas, uden at vide, hvad din Fader gerne vilde have sagt dig, før han lukkede sine Øjne. Han havde jo en saa urokkelig Tillid til, at du engang skulde finde dig selv og søge tilbage til Ydmyghedens Veje, og der gik ikke en Dag, uden at han talte derom og indesluttede dig i sine Bønner. For nogen Tid siden, da han hørte, at du var rejst til Udlandet, og derfor troede at maatte opgive Haabet om at se dig mere, saa bad han om, at vi efter hans Død vilde sende dig denne Erindring om ham."

Hun rakte ham den lille Genstand, hun havde taget i Skuffen. Det var Faderens gamle Sølvur, som han altid havde sat stor Pris paa og baaret til det sidste. Han plejede at kalde det sit eneste jordiske Klenodie.

„Dette Ur her" — vedblev Moderen — „har en Historie; og den vilde Fader have fortalt dig, om han havde kunnet tale til dig endnu engang. Nu skal jeg gøre det i hans Sted; og naar du har hørt den, vil du af dig selv forstaa, hvorfor han bestemte netop den Gave for dig."

Hun holdt inde lidt og laa fra nu af med lukkede Øjne, saadan som Faderen havde gjort under sin Sygdom.

„Det var engang, da Fader var en halvvoksen Dreng, han havde holdt Juleferie hjemme i Præstegaarden paa Landet og skulde rejse tilbage til Latinskolen. Saa forlangte Bedstefader at faa hans Kuffertnøgle, for at han, som han sagde, kunde se efter, inden Kufferten kom paa Vognen, om nu ogsaa alting var lagt ordentlig ned og ingenting glemt. Det blev Fader krænket over og rejste saa bort i Vrede uden at have sagt sin Fader ordentlig Farvel. Da han om Aftenen kom til Skolen og lukkede Kufferten op, fandt han sit Tøj aldeles saadan, som han selv havde lagt det derned; der var slet ikke bleven rørt ved det. Men i et Hjørne laa en lille Pakke i Papir, ... det var det Ur, du nu holder i din Haand. Det var en Gave fra Bedstefader; og nu forstod din Fader jo nok, at han havde brugt et Paaskud for at kunne lægge den ned i Kufferten, uden at han saae det, saa den kunde blive en glad Overraskelse for ham paa det fremmede Sted. Da din Fader havde forstaaet det, saa faldt han i heftig Graad; og da han havde grædt over sig selv og angret sin Overilelse, tog han sit Overtøj paa og gik

endnu samme Nat paa sin Fod de fire Mil hjem og gav sig ikke tilfreds, før han havde kastet sig om sin Faders Hals og bedt om hans Tilgivelse. Se, min Dreng, derfor bevarede din Fader gennem hele sit Liv det Ur som en Helligdom. Jeg husker, han kaldte det engang Guds Faddergave til ham. For den samme Nat, hvor han saaledes ydmygede sig og gik den tunge Bodsgang til sin jordiske Fader, fandt han ogsaa Vejen hjem til Lyset og Freden og Velsignelsen hos Gud Fader i Himmerig."

Medens hun talte, sad Per med Uret og følte det tungere og tungere i sin Haand. Da hun tav, sagde han intet. I Stuen var der mørkt. Moderen havde aabnet Øjnene; men hun kunde ikke længere skelne hans Ansigtstræk.

Der blev overhovedet ikke talt mere. Per rejste sig kort efter, og idet Moderen til Afsked kyssede ham paa Panden, hviskede hun over ham:

„Gud Herren skænke dig naadig Fred!"

Ikke mange Minutter efter kørte Per til Stationen. Hans Søskende var imidlertid kommen tilbage fra Kirkegaarden; men han kørte alene og havde endog meget bestemt afslaaet alle Tilbud om Følgeskab.

Da Signe en Timestid senere kom op paa hans Kammer, fandt hun Faderens Ur liggende midt paa Bordet. Det var med tydelig Omhu anbragt saaledes, at det ikke kunne overses og heller ikke fremkalde Indtrykket af at være glemt.

TRETTENDE KAPITEL

Per var kommen tilbage til Berlin, men befandt sig ikke længer saa vel der. Fritjof var i Mellemtiden rejst hjem, og han følte sig meget ene i den store By. Det var nu ogsaa bleven rigtig Efteraar. I mange Butiker og Kafeer brændte der Lys hele Dagen, det dryssede fra Himlen tidlig og silde, og efter de store Regnskyl stod Vandet tommehøjt over Asfalten. Han sad den meste Tid hjemme hos sig selv og studerede. Han haabede ved energisk Arbejde at faa Bugt med den Modløshed, han havde bragt med sig fra Hjemmet; men heller ikke i sine Stuer fandt han nogen rigtig Ro eller Hygge. Hans Værtinde, Fru Kumminach — et lille laset og uvadsket Fruentimmer med en nævestor Svulst paa den ene Side af Halsen — kogte Surkaal den hele Dag, hans Kakkelovn røg, og oppe fra Etagen ovenover, hvor der var Systue, lød der fra Morgen til Aften en ensformig Dur af en halv Snes Symaskiner, der til Tider gjorde ham halvt forrykt.

Stærkt modtagelig for Indtryk, som han i det hele var bleven, opdagede han efterhaanden Skyggesiderne ved det moderne Storstadsliv. Ikke længe efter sin Tilbagekomst fik han saaledes ved en Række Smaabegivenheder et ganske fortroligt Indkig i en Millionbefolknings Levevis og Livsvilkaar, og det virkede ret uhyggeligt paa ham.

Han havde, da han i sin Tid lejede sine Værelser, udtrykkelig stillet den Betingelse, at han ikke fik Medlogerende, der kunde forstyrre ham i Arbejdet, og hans Værtinde havde ogsaa højtidelig lovet dette, ja endog fremvist et Politidokument, hvoraf det fremgik, at det ikke var hende tilladt at udleje mere end netop de to Smaaværelser, der nu var hans. Iøvrigt bestod hele Lejligheden kun af disse Værelser og saa et lille, gravmørkt Rum bagved Køkkenet, hvor der akkurat kunde staa en Smule Jernseng, og hvor Værtinden selv boede. Ikke destomindre havde han ikke været der mange Dage før

det stod ham klart, at der husedes i det mindste endnu eet Menneske i Lejligheden. Han var nemlig nogle Gange bleven vækket om Natten af en hul Mandfolkehoste og opdagede tilsidst, at den kom fra Forstuen eller rettere fra Rummet mellem dennes Loft og et skablignende Aflukke derude, der tjente til Garderobe. Han havde da taget Værtinden i Forhør, men den mundrappe Kælling svor højt og helligt paa, at han gjorde hende Uret; selv da han nu en Søndag Morgen overraskede en ung, blegnæbbet Fyr ude i Køkkenet, hvor han sad i Skjorteærmer foran en Spejlstump og friserede sig, havde hun straks en Forklaring paa rede Haand. Han opgav herefter at komme tilbunds i Sagen, og det skønt han ikke var sikker paa, at hun ikke havde endnu flere Nattegæster forputtet omkring i Lejlighedens Huller og Kroge. En Nat hørte han nemlig samtidig med denne Hosten en dyb og tryg Snorken, der, saa vidt han kunde skønne, ikke kom fra Værtindens Kammer. Ved at forhøre sig hos andre fik han oplyst, at den egentlige Logerende mange Steder blot tjente til Skærmbræt for en ukontrolleret Herbergeren af den Slags omflakkende Eksistenser, hvoraf en Storstad vrimler, ofte forholdsvis velholdne unge Mennesker: Kommis'er, Fabriksarbejdere, Barbersvende, Opvartere o. lign., for hvem det at have et Hjem var bleven en overflødig Luksus. De tilbragte deres Fritid paa Gaden, i Ølkipperne, paa Dansebulerne og i offentlige Huse og havde saa et eller andet Sted Adgang til en Soveplads, hvor de tilbragte nogle Nattetimer. De ejede kun, hvad de bar paa sig, og flyttede fra Bydel til Bydel uden Varsel. Det var en Levevis, der tildels var dem paatvungen af Eksistenskampen i disse Millionbyer. Den, som havde vænnet sig til at leve Tilfældighedernes Liv paa Gaden og i det hele var friest i sine Bevægelser, skaffede sig lettest Erhverv. Hjemlig Hygge, Fred og Tryghed var for saadanne Folk bleven aldeles fremmede Begreber, der end ikke fremkaldte noget Savn.

Saa hændte det en Formiddag, at han hørte sin Værtinde samtale med en Mandsperson ude i Forstuen. Det var en Politibetjent, som var kommen for at faa Oplysning om en Barbersvend, der om Natten var bleven bragt til et af Byens Hospitaler, og som havde opgivet at have haft sit „Schlafstelle“ her. Mennesket havde faaet Blodstyrtning paa en Ølstue og var død kort efter Ankomsten til Hospitalet. Da Fru Kumminach, der i Begyndelsen havde været tavs, hørte dette

sidste, blev hun pludselig veltalende. Hvad det var for en Snak? Politiet vidste jo godt, at hun ikke maatte have den Slags Lejere. Og saa en Barbersvend! At Nogen kunde tænke, at hun, som var en anstændig Kone med de nobleste Logerende, vilde huse saadan noget Prakkerpak. En skidden Stodder, som ovenikøbet var brystsyg og laa og kreperede paa Gaden!

Per blev kold nedad Ryggen ved at høre denne Ligtale over hans ubekendte Medlogerende. Thi at den omspurgte unge Mand virkelig var den samme, som om Natten havde haft Tilhold oppe under Forstueloftet, følte han sig ganske overbevist om, og han hørte da heller ikke siden den kendte, hule Hoste. Han kunde ikke lade være med at tænke paa, hvad der vel ventede ham selv, dersom han f. Eks. blev syg her og maatte have Pleje; og der var saa meget mere Anledning for ham til at bekymres herfor, som han ikke følte sig rask. Han havde forkølet sig paa Rejsen hjemmefra og kunde ikke rigtig komme sig i det fugtige Vejr.

Ogsaa af den Grund holdt han sig saa meget som muligt inde. Han gjorde ikke engang noget Forsøg paa at fortsætte Bekendtskabet med Fritjofs Kunstbrødre paa Knejpen i Leipziggade men spiste paa en Restavration i det Kvarter, hvor han boede. Hos Gehejmecommerceraadens viste han sig heller ikke mere.

Til Jakobe skrev han næsten daglig i denne Ensomhedstid, og det kunde ikke undgaaes, at Brevene fik Præg af hans Sinds Uro, hvor meget han end gjorde sig Umage for at skjule den. Om sig selv skrev han mod Sædvane slet ikke; derimod fortalte han løst og fast om, hvad han tilfældig havde set af Byens Liv.

Saaledes gik Tiden indtil Slutningen af November. Da modtog han en Dag gennem Ivan en Skrivelse fra Blackbourn & Gries, det store engelske Ingeniørfirma, hvortil hans Svigerfader havde anbefalet ham. Om nogen Ansættelse hos Firmaet var der dog ikke Tale; der meddeltes ham blot Tilladelse til at følge det daglige Arbejde ved et nærmere angivet, større Reguleringsforetagende. Men ogsaa dette kunde have den største Betydning for ham, og han besluttede at bryde op fra Berlin straks. Om den By, Dresack, ved hvilken Arbejdet foregik, vidste han foreløbig kun, at det var en lille Bjergby i de østerrigske Alper. Det var nu hans Plan at overvintre der for

ved Tøbrudstid at gaa over Wien og Buda-Pesth til Donaumundingen og bese de store Opmudringsarbejder der. Herfra over Paris og London til New-York.

Paa Rejsen ned til Dresack gjorde han Holdt i Linz for den 900 Fod lange Jernbanebros Skyld. Han kom dertil sent paa Eftermiddagen, og herfra saae han for første Gang Alpernes luftigt hvide Tinderække rande Synskredsen. I Solnedgangsgløden svævede den over Aftentaagen som et Syn fra Tidernes Morgen. Den næste Formiddag befandt han sig midt inde mellem Bjergene, og da Vejret var straalende, og han desuden følte sig generet af et pludrevornt tysk Rejseselskab, der havde paatrængt sig ham, stod han af Toget ved en lille Landstation og tilbragte trods Aarstiden Resten af Dagen under aaben Himmel. Det var, som om noget derude i den store Sten- og Sneørken havde kaldt paa ham. Og højere og højere lokkedes han op paa Vidderne ligesom ved et hemmelighedsfuldt Løfte om Befrielse for alt, hvad der trykkede og tyngede ham.

Ene, uden Fører, fulgte han en Fjeldsti, der krøb i Snoninger op ad en nøgen Klippesti. Man havde nede paa Stationen fraraadet ham at begive sig afsted uden Vejviser, men han trodsede den Beklemthed, han unægtelig følte i disse mægtige og fremmedartede Omgivelser, og steg rask tilvejrs. — — Saadan saae altsaa et Bjergland ud! Han indaandede i lange, nydende Drag den snekolde Luft, saae paa Skyerne, der sejlede afsted dybt under ham i Dalen, og kom i Løbet af disse Timer i et Forhold til Naturen, som han ikke før havde kendt.

Dengang han var Dreng, havde Skovene og Engene derhjemme været ham en Legeplads, hvortil han længtes ud for at kunne tumle sig frit og glemme Hjemmets Tvang. Siden havde han overhovedet aldrig haft Lejlighed til noget fortroligere Samliv med Naturen. Han havde siddet i sin Nyboders-Bagstue og studeret den paa sine Generalstabskort og respektløs gjort den til et Bytte for sin Skabertrang. Den havde bare været nogle Sten- og Jordmasser, der skulde udnyttes. Ved Synet af en Mark var hans Tanker straks begyndt at tumle med Nivellerinstrument og Baandmaal; og han havde aldrig kunnet sidde ved Vinduet i en Jernbanekupe, uden at hans Indbildningskraft uafbrudt arbejdede med de Landskaber, han kørte igennem, anlagde nye Veje, udtørrede Moser, byggede Broer og gravede Kanaler.

Nu var det heller ikke netop Farve- og Linjevirkningerne,

der gjorde Indtryk paa ham her. Det var Storheden, Aanden, Mystiken i Naturen, for hvilken Uroen i hans Sind nu havde gjort ham modtagelig. Det var Massernes umaadelige Udstrækning, det var Formernes Vælde og den evighedsdybe Stilhed rundtom, der fremkaldte Følelser og Stemninger hos ham, som var ham nye og forunderlige.

Han var naaet nogle Tusind Fod tilvejrs og saae foran sig en uhyre Snemark, der øverst oppe gennembrødes af en nøgen, rødgraa, solbeskinnet Klippekam. Forpustet, som han var bleven af den anstrengende Opstigning, maatte han standse for at samle Vejr. Og da han stod der, støttet til sin Stok, og saae sig omkring i det tavse og vilde Øde, sank han hen i en langvarig Undren over sine egne Fornemmelser. Han spurgte, hvorledes det var muligt, at der kunde være noget tiltrækkende, ja noget for Sindet opløftende i at gaa saaledes Time efter Time gennem en fuldkommen livløs Stenørken, i den samme ensformige Stilhed. Hvorledes gik det til, at noget saa negativt som det, at man ingenting hørte, kunde virke saa højtideligt befriende? Eller hørte han maaske noget alligevel? Havde de religiøst Troende i en vis Forstand Ret, naar de talte om noget „hinsides Naturkendelsen"? Fandtes der i Verdensrummet Lydsvingninger, der ikke kunde opfattes af det legemlige Øre? Det, vi kaldte Død, var det maaske bare en anden Form for Liv, som alene lod sig fornemme gennem „Sjælens" vakte Sanser?

Han mindedes, hvorledes en af de Præster, der talte ved Faderens Kiste, havde kaldt Stilheden i Naturen for „Guds Stemme", og han havde hermed villet forklare, hvorfor de gamle Profeter i Tvivlens og Afmagtens Øjeblikke altid søgte ud i Ørkenens Ensomhed. Guds Stemme! — Naa ja, Sandheden var vel den, at Ansigt til Ansigt med det tomme og lydløse Verdensrum betoges Sindet af den „horror vacui", som allerede Oldtidsfolk havde tillagt alle Ting. Og Angsten skabte Hallucinationer, og Hallucinationerne ny Angst, og saaledes var det bleven ved ned igennem Tiderne, indtil Gud var formet og Himmerig og Helvede befolket.

Han steg igen nogle hundrede Skridt og standsede paany for at trække Vejret. Bestandig det samme frosne Øde, den samme følelsesløse Ro! Disse snedækkede Stenkolosser gav virkelig en imponerende Forestilling om de Kræfter, der havde været i Bevægelse hin Urnat, da Moder Jord skabtes. Og mens han

betragtede dem, grebes han af en svimlende Fornemmelse af at være rykket denne fjerne Naturbegivenhed ganske levende nær. Tiden skrumpede saa underligt ind ved Synet af disse stivnede, i evig Ligegyldighed hvilende Stenklumper, der laa der saa nøgne og uberørte, som dengang de for et Par Millioner Aar siden „udgik fra Skaberens Haand". Ja vist! Skaberen? En glødende Urtaage! Et opløst Solsystem! ... Og bagved? Tomhed! Tomhed! Iskulde! Dødsstilhed. — — — — —

Det blev Aften inden han igen naaede ned til Stationen. Her var man begyndt at ængstes for ham, og henne paa Gæstgivergaarden, hvor han havde efterladt sit Tøj, havde man allerede talt om at sende Folk afsted for at søge efter ham. Træt af Dagens Anstrengelser og tung i Hovedet af altfor mange Tanker vilde han straks gaa i Seng; men allerede ved sit Komme om Formiddagen havde han kunnet mærke, at der var noget usædvanligt paafærde i Byen. Over Gæstgivergaardens Port var der hængt en Slyngning Grønt, og der havde været en Travlhed, saa man knap havde faaet Tid til at anvise ham et Værelse. Nu viste det sig, at her var Bryllup. Her myldrede af Folk, og ogsaa han fik straks en Indbydelse til at deltage i Gildet. Første Gang sagde han Nej; men neppe var han sluppet ind paa sit Værelse, før der blev banket paa hans Dør, og ind traadte to unge Piger Arm i Arm, nejede for ham og fremsagde i Munden paa hinanden og under megen Fnisen og mange Albuestød en lang Remse, hvoraf han akkurat forstod saa meget, at Brudgom og Brud udbad sig Æren af at se ham som deres Gæst. Saa var han overvunden og maatte den hele Nat spise og drikke og danse, saa han tilsidst var ganske ør deraf.

Ude i Porten, der var høj og stor som en Lade, blev der danset til Cither og Harmonika paa sømbeslaaede Støvler. I Stuen stod to lange, dækkede Borde; paa det ene af dem laa en hel, stegt Ged med forgyldte Horn. Vinen blev tappet i store Blikkander, og der udviklede sig i Løbet af Natten en Drukkenskab og en Ligefremhed i Forholdet mellem Kønnene, der stod i besynderlig Strid med den Mængde Kristuskors og Helgenbilleder, der prydede Huset og stod opstillet overalt ved Vejene i dette Land.

Per saae sig efterhaanden glad paa det landlige Bakkanal. Han tænkte paa, hvad Fritjof altid havde præket om, at saa-

danne Naturmennesker i Grunden var de allerlykkeligste. Med et Kniks for et Par Pinde sømmet sammen i Korsform klarede de alle Livets og Dødens Gaader og lod Fiolen sørge.

Det havde været hans Bestemmelse at rejse videre den næste Morgen; men der gik baade en og to, ja flere Dage, før han slap bort. Han havde ved Bryllupsgildet gjort Bekendtskab med en ung Pige, der holdt ham fangen, en firskaaren Bondepige, lidt tung og klodset, som Alpernes Kvinder gerne er, med en munter Opstoppernæse og den Slags rugblonde Haar, der altid havde haft noget sært tillokkende for ham. De var tilfældig kommen til at sidde ved Siden af hinanden paa en Bænk ude i Porten, mens han sad og saae paa Dansen, og de var da kommen i Snak. Han havde ikke forstaaet meget af, hvad hun sagde, og hun forstod slet ikke ham. Derfor lo de meget og var hurtig bleven fortrolige. Hun var et Par og tyve Aar og boede lidt udenfor Byen sammen med sin Moder, paa hvem Per lukkede Øjnene med et Par af sine Tyvegylden-Stykker.

Han havde givet sig hen til denne Forbindelse med vild Ubeherskethed og samtidig med en oprigtig Undseelse over at være Jakobe utro. Men han maatte bort fra de ørkesløse Grublerier, der havde plaget ham siden Faderens Død, og som var paa Nippet til at gøre ham syg i Sindet. Han forstod, at han især maatte vogte sig for Ensomheden; og naar han ikke var hos Pigebarnet, tilbragte han derfor Tiden inde i Gæstgivergaardens Skænkestue sammen med Værten og andre af Byens Folk. Vinen flød og Snakken gik og Røgen fra Piberne gjorde Luften i Stuen blaa, mens Kresen omkring ham stadig øgedes og de eventyrligste Rygter om hans Herkomst og fyrstelige Formue svirrede rundt i Luften.

Efter en Ugestids Forløb brød han pludselig op. En vinbegejstret Venneskare ledsagede ham til Stationen, medens den blonde Pige sad hjemme paa sin Sengekant og græd.

Men Faderens Skygge fulgte ham.

* *

*

Dresack laa i en snever, solforladt, halvanden Mil lang Kløft, i hvis Bund en Bjergstrøm tumlede afsted og dannede en uafbrudt Række mindre Vandfald. Paa begge Kløftens Si-

der var Bjergskraaningerne skovbevoksede næsten op til Tinderne; men i Syd lukkedes Udsigten af et mægtigt, fuldkommen nøgent, rødgraat Fjeld, „Hoher Goll“, hvis Sneryg de fleste Dage af Aaret var skjult af Skyer. Byen laa omtrent ved Foden af dette Fjeld og bestod af to Rækker tæt sammenbyggede Træhuse, som dannede en s-formet, stærkt stigende Gade i Fortsættelse af Landevejen, der løb langsmed Flodens højre Bred. Lidt nedenfor Byen, paa Toppen af en lille, fremskudt Høj, om hvilken Floden krummede sig, laa en gammel kindtandsformet Borglevning, der benyttedes som Tinghus. Til den anden Side løftede Kirken sig over Byen med et spydspidst, blodfarvet Spir.

Indtil for tre Fjerdingaar siden havde der paa begge Sider af Floden strakt sig et frugtbart Englandskab; og ved de største af Vandfaldene havde der ligget et Par Savskærerier og en Benmølle. Nu var Dalbunden et Kaos af Skiferblokke, Grusbunker, Stenhøje og Samlinger af nedstyrtede Træer. Hele Skovstrækninger laa her med Rødderne i Vejret og Toppene begravede i Lerslam. Hist og her mellem Stenene og Trærødderne ragede der Bygningsrester op, her en splintret Bjælke, hist nogle rustne Maskindele. Hele den lavest liggende Del af Byen med Jernbanestationen var blevet bortskyllet en Nat i Foraaret, da „Hoher Goll“ efter otte Døgns uafbrudt Regn havde rystet sine hvide Lokker. Og saa pludselig var Vandfloden kommen, at Folkene havde maattet redde sig ud af Husene i deres stumpede Linned. Fem Personer tilligemed et halvt Hundrede Stykker Kvæg var bleven revet bort af Strømmen og knust mod Klipperne.

Efter otte Maaneders Forløb var man nu kommen saa vidt med Rydningsarbejdet, at Banelinjen igen var farbar. De bortskyllede Strækninger af Landevejen ind til Byen var midlertidig bleven erstattet med Træbroer. Desuden havde man begyndt at regulere Strømlejet ved Sprængninger med Dynamit. Det var Hensigten at skabe en Slags Nødafløb bagom den fremskudte Høj, hvorpaa Borglevningen laa, og som ved sin Beliggenhed delvis havde foraarsaget Oversvømmelsen. Et Hundrede Arbejdere var daglig beskæftiget her, og tre af Blackburn & Gries' Ingeniører havde fast Ophold i Dresack.

Per havde lejet sig ind hos en gammel Sadelmagerenke, der boede omtrent midt i Byen i et bruntjæret Bjælkehus med Sten paa Taget og en halvlukket Svalegang, som vendte ud

mod Dalen. Han havde her to rummelige, men mørke og lavloftede Værelser i det øvre Stokværk og havde indrettet sig ganske feltmæssigt, hvad der ikke forøgede Værelsernes Hygge. Trods sin næsten smaalige Ordenssans og sin Trang til Velvære manglede han ganske Evnen til selv at skabe Hjemlighed omkring sig, — det var, som om hans indre Fredløshed straks prægede de Rum, han flyttede ind i. Fra Arbejdsværelset gik der en Dør ud til den overbyggede Svalegang, og herude stod han i den første Tid ofte om Aftenen, hyllet i sit Rejsesjal, og saa over det mørke, dystre Bjerggab op paa „Hoher Goll"s maanebeskinnede Snemarker. Dybt under ham i Mørket bruste Floden. Han kunde akkurat skimte dens uregelmæssige Løb gennem det store Sten-Kaos, der hist og her oplystes af Vagtblus paa Steder, hvor der om Dagen havde fundet Dynamitsprængninger Sted.

Den paa sin Vis højtidelige og dog saa nedslaaende Følelse af Afmagt overfor Naturen, som havde grebet ham ved det første Syn af Alpernes Stenkolosser, formindskedes ikke her. Han, som i sin Pjece sejrssikker havde forkyndt, at Menneskeheden, der før var Elementernes frygtsomme Slave, snart skulde spænde selve Tordenen for sin Triumfvogn og bruge Stormen som Knaldepisk, maatte overfor dette vilde Ødelæggelsesværk erkende, at Menneskene stadig levede her paa Jorden af Naturens Naade. Endnu efter et Par Ugers Ophold skrev han til Jakobe, der utaalmodigt havde ventet paa at se ham offentlig forsvare sit nu endelig udkomne Kampskrift mod et ondsindet Angreb, der var fremkommet i et Fagtidsskrift:

„Du spørger mig, om jeg ikke har modtaget „Industritidende", og du synes at forundre dig over, at jeg ikke har ladet høre fra mig i Anledning af dens nedsættende Dom over min Bog. Men hvorfor skulde jeg egentlig svare? Hvad betyder den Kritik? Du skriver, at du har glædet dig til at se mig slaa min Modstander ned og trevle hans falske Regnestykker op som en mølædt Strømpe; men det forekommer mig, at du tager altfor højtideligt paa den Ting. Herregud, det er jo da kun en Bog, — og tilmed en Bog, som jeg ikke selv længer er fuldtud tilfreds med. Der er hist og her Ungdommeligheder i den, som helst skulde have været udeladte. Desværre — saa ydmygende det end kan være for os — vi bliver nok nødt til at indrømme, at vort Herredømme over Naturen foreløbig kun er svagt befæstet; og heri maa man rimeligvis søge For-

klaring paa den Kendsgerning, at saa mange, endog blandt forholdsvis oplyste Folk, i Naturen kan se et Udtryk for en evig Styrendes uforanderlige Magt og Vilje."

Jakobe svarede aldrig paa dette Brev, og Per berørte ingensinde oftere sin Bog eller dens Skæbne. Han var i Grunden slet ikke utilfreds med den Tavshed eller dog Ligegyldighed, hvormed Bogen var bleven modtaget alle andre Steder end i den lidet læste „Industritidende". I det hele blev hans Breve i Vinterens Løb stedse kortere og sjeldnere. Han skrev mest om Vejret og Rydningsarbejdets Fremgang og den Slags Ting, eller han fortalte Smaatræk af Byens Liv, oftest i en humoristisk Tone, der skulde skjule den aandelige Krise, han befandt sig i og hvis Betydningsfuldhed endelig var bleven ham fuldt bevidst.

I Virkeligheden oplevede han heller ikke synderligt ud over det, han af Skamfuldhed ikke vilde skrive om. Blackbourn & Gries' Ingeniører traf han daglig ude ved Arbejdet, men han havde ellers ikke noget Samkvem med dem. Det var tre koldblodige Whiskydrikkere, der havde tumlet sig i alle Verdensdele og straks den første Dag behandlede ham med krænkende Overlegenhed, blandt andet fordi han udtrykte sig grumme maadeligt paa Engelsk. I dette Forhold skete der dog en Forandring, efter at han havde tilbragt Juleaften sammen med dem i Gæstgivergaarden „Den gode Nabo", hvor de havde deres Tilholdssted. Han drak dem nemlig alle ved den Lejlighed saa mægtigt under Bordet, at de to maatte lægges ind paa Gæstgivergaardens Seng og den tredje køres hjem paa en Trillebør. Med denne Bedrift betragtede han sin Ære som genoprettet, og de tre Værkfæller forandrede virkelig ogsaa fra den Dag fuldstændig deres Opførsel overfor ham. Alligevel søgte han ikke deres Selskab og viste sig kun sjelden i „Den gode Nabo".

Han tilbragte de lange Aftener hjemme hos sig selv, beskæftiget med at læse; og det blev som oftest sent, før han slukkede sin Lampe. Han havde paany og med al sin jyske Stædighed givet sig i Kast med en Kundskabstilegnelse, der laa hans Fagstudium fjern; ikke — saadan som Aaret forud — bare for at tilfredsstille en forfængelig Lyst til at komme paa Højde med Tidens Selskabsdannelse, men af virkelig, dybt fornummet Trang til en mere indgaaende Viden, en grundigere befæstet Livsanskuelse. Han gik ganske planmæssigt

frem i sin Læsning. Vant, som han fra Matematiken og Naturvidenskaberne var, til at søge Beviset gennem ubrudte Slutningsrækker, gik han bestandig fra den ene Bog over til saadanne andre, hvortil der paa en eller anden Maade blev henvist i denne, og forfulgte herfra Tankegangen videre tilbage til endnu ældre Skrifter for paa den Maade at finde ind til den oprindelige Begrundelse, til det enkle, endegyldige Sandhedsbevis, der nedslog alle Tvivl. For at ikke Jakobe skulde faa Nys herom, lod han sig Bøgerne tilsende direkte fra en københavnsk Boghandler uden — som ellers — at benytte Ivan som Mellemmand, og det var efterhaanden et helt Bibliotek af filosofiske, æstetiske og teologiske Skrifter, der stabledes op paa hans Arbejdsbord.

Men jo mere han læste, desto mere forvirredes han. Under denne standhaftige Søgen efter det altudtømmende Ord, der for evig havde tilintetgjort alle overtroiske Forestillinger om et „Hinsides", tumlede han rundt i Mørket som en betstandig narret Blindebuk. Hvergang han troede at være Beviset ganske nær, lød der et „Her!" helt henne fra den modsatte Ende af Tankens genlydende Verden, eller han rendte Panden mod en Mur, et eller andet for ham utilgængeligt Værk af en gammel græsk eller latinsk Filosof. Alligevel opgav han ikke Haabet. Med den Tyrketro paa Bøger, der efterhaanden udvikler sig hos den Selvlærte, holdt han sig mangen Gang hjemme ogsaa om Dagen for at fremtvinge et Resultat. For det hastede med ham! Uger, Maaneder var der nu gaaet, og han havde gjort sig selv det Løfte ikke at rejse fra Dresack, før han havde naaet fuld Klarhed, absolut Tryghed. —

En Aftenstund i Begyndelsen af Marts kom han gaaende hjemad fra en af Arbejdspladserne hinsides Floden. Han var træt af Dagens Anstrengelser og gik med slæbende Skridt henad Vejen i et Par langskaftede Hægtestøvler. Der havde været Foraar i Luften de sidste Dage. Oppe fra Bjergene havde der hyppig lydt Lavinedrøn, og Flodvandet var steget flere Fod. Aarsdagen for den store Katastrofe nærmede sig, og Per, hvem den megen frugtesløse Grublen og det hele ensomme Liv her mellem de truende Klippemure i Forvejen havde gjort stærkt nervøs, var bleven smittet af Befolkningens overspændte Uro. Aviserne havde allerede meldt om flere svære Skred omkring i Højfjeldene.

Solen var nylig gaaet ned bag Bjergkammen i Vest. „Hoher

Goll"s hvide Top glødede, og Sneen laa som Lavastrømme ned ad dens Sider.

Paa den midlertidige Bjælkebro, der var lagt over Floden, stod som sædvanlig nogle Mænd med lange Spydlystre, hvormed de harpunerede og opfiskede de Træstykker, der flød ned med Strømmen. Per plejede at standse her et Øjeblik og se paa disse Brændefiskere, hvis Pigstokke med fabelagtig Sikkerhed slog ned paa selv den mindste Træstump, der tumlede afsted i det hvirvlende og skummende Vand. Men den Aften gik han dem udeltagende forbi og besvarede i sin Fraværenhed deres „Gott zum Gruss" med et dansk „Godaften".

Hans Tanker var ved Hjemmet. Han tænkte blandt andet paa, om der endelig i Dag skulde være kommen Brev fra Jakobe. Han havde ikke hørt fra hende i over en Uge og kunde ikke begribe Grunden til denne pludselige Tavshed. Rigtignok havde han heller ikke selv skrevet i nogen Tid; det var efterhaanden blevet ham noget af en sjælelig Lidelse at skulle udarbejde disse ligegyldige Skrivelser, saa fulde af Forstillelse. Men *hans* Tavshed havde, forekom det ham, kun været en Grund mere for Jakobe til at skrive. Han kunde jo være bleven syg eller være ramt af endnu værre Ulykker, der gjorde ham det umuligt at skrive.

„Er der noget Brev til mig?" spurgte han sin Værtinde, den gamle Fru Babi, der havde skyndt sig ud for at aabne Forstuedøren, da hun fra sit Vindu havde set ham komme.

„Nej, Herre!" svarede den lille Kone med en frygtsom Nejen.

Da han kom op sit Værelse, kunde han alligevel ikke lade være med at skele hen til Arbejdsbordet, hvorfra Jakobes aflange Konvolutter med den store Stejlskrift ellers regelmæssigt hveranden Dag havde lyst ham imøde ved Hjemkomsten. Saa trak han ligegyldig paa Skuldren, gik en Tid smaafløjtende omkring i Stuen under et mislykket Forsøg paa at ryste den tunge Stemning af sig og satte sig derpaa tavs hen i en gammel Armstol foran den aabne Kamin, hvor der blussede et Par gode Brændeknuder. Skumringen tog hastigt til. Mørket voksede ud af alle Krogene i det uhyggelige Rum, mens han sad der med Armene paa sine Knæ og saae ind i Flammerne.

Jakobes Tavshed begyndte at forurolige ham. Kunde hun

være bleven syg? Nej, i saa Fald havde han sikkert hørt fra Ivan. Der maatte stikke noget andet under. Men hvad?

Han saae hende for sig, saadan som hun rimeligvis i dette Øjeblik sad ved det festlige Middagsbord derhjemme sammen med sine Forældre og Søskende. Han saae det brede Bord under den store, straalende Lysekrone, den pyntelige Opdækning, Blomsteropsatsen og de aldrig manglende Frugtskaale, ... Philip Salomon for Bordenden i sin højryggede Gyldenlæderstol med Servietten under Hagen ... Ivan, Nanny og de andre Børn anbragte paa maa og faa uden Hensyn til Alders- eller Kønsforskel ... alle sorgløst snakkende og berettende i Munden paa hinanden ... kun Jakobe som altid tavs og udeltagende, bleg og alvorlig, „Visdomsuglen", som Faderen spøgende plejede at kalde hende, „Institutbestyrerinde Striks", som Nanny mindre godmodigt havde døbt hende.

Pludselig gled en ny Skikkelse ind i Billedet ... Eybert. Han vidste, at Jakobes gamle Tilbeder igen havde faaet sin Gang der i Huset. Hun havde for nogen Tid siden selv fortalt derom. I Grunden havde hun vel aldrig helt overvundet sin Tilbøjelighed for denne Ædruelighedens glatkæmmede Apostel derhjemme. Naar han tænkte sig om, havde der ogsaa været noget vist forbeholdent, ligesom tvivlraadigt og hemmelighedsfuldt ved hendes senere Breve. Tænkte hun maaske paa at slaa op med ham? Og skulde hendes Tavshed paa lempelig Vis forberede ham derpaa? Var det Meningen?

Naa ja, de Følelser, der havde ført dem sammen, var jo hverken for hendes eller hans eget Vedkommende af nogen særdeles ophøjet Natur, bundede i hvert Fald ikke i nogen harmonisk Samstemmen af Karaktererne. Særlig i den sidste Tid var det bleven ham uhyggelig klart, hvor grundforskellige de i enhver Henseende var. Han havde tydelig følt, at om han ogsaa havde kunnet overvinde sig til en Tilstaaelse af, hvad der havde optaget hans Sind og Tanker denne Vinter, saa vilde hun ikke have forstaaet det. Han mindedes forskellige haanende Udtalelser af hende om Folks religiøse Anfægtelser. Maaske vilde det virkelig være bedst for dem begge, om de skiltes nu, før nogen større Skade var sket.

Som han sad i disse Tusmørketanker, blev Døren ud til Trappen aabnet, og Fru Babi listede ind. Der var i den lille Kones Ansigt som i hendes Væsen og vevre, frygtsomme Be-

vægelser noget museagtigt, der fra den første Dag havde mindet Per om den enfoldige Trine hjemme i Nyboder. Han havde til Tider ligefrem vanskeligt ved at frigøre sig for en overtroisk Forestilling om, at det virkelig var denne hans Fattigdoms slavelydige „Aand", der igen puslede omsorgsfuldt omkring ham i en gammel Mo'erlilles Lignelse.

Hun var kommen ind for at tænde Lampen og dække Aftensbordet; men da hun i Skæret fra Kaminilden saae, at Per endnu sad med sine store, tilsølede Støvler paa, gik hun først ind i Sovekammeret og hentede hans Hjemmesko.

„Vil Herren ikke skifte?" spurgte hun og satte Skoene ned foran ham.

Han svarede ikke. Først da hun gav sig til at tænde Lampen og lukke Vinduesskodderne, blev hendes Tilstedeværelse ham rigtig bevidst. Lidt efter gik hun ud igen.

Per blev siddende ved Kaminen. Med Armene tungt hvilende paa Knæene stirrede han ned i den hendøende Ild og sank hurtigt tilbage i sin mørke Rugen. Det var dog ikke mere Jakobe, han nu tænkte paa. Bestandig i denne Tid, naar hans Tanker et Øjeblik overlodes til sig selv, søgte de hjem til Moderen, flakkede uroligt omkring Præstegaarden og Faderens Grav. Og pludselig gav det et Ryk i ham — saadan som det ogsaa regelmæssigt gjorde det, hver Gang han, vaagen eller i Drømme, mindedes Faderens Ur. Skønt han nu godt forstod, at der havde været lige saa megen Frygt som Trods eller Haan i den Følelse, hvormed han dengang havde handlet, skød han helst Erindringen om hin Begivenhed fra sig og skyndte sig at tænke paa andre Ting.

Han rejste sig hastigt op. Fru Babi, der havde været nede i Køkkenet, kom i det samme ind med Aftensmaden paa en Bakke.

„Hvad har De til mig idag?" spurgte han.

„Det er lidt Skinke, Herre!"

„Evindelig den Skinke!" brummede han — han maatte give sit onde Lune Luft. „De kunde gerne være noget mer opfindsom."

Mens Værtinden dækkede Bordet, gik han ud paa Svalegangen og lod sig et Øjeblik gennemisne af Aftenbrisen, der strøg ned gennem Dalen oppe fra „Hoher Goll". Der var nu ganske mørkt rundt omkring. Ovre paa Arbejdspladserne sprudede et Par Vagtblus, og udenfor den nye Stationsbygning lyste en Række Oljelamper med et søvnigt Skær.

Overalt var der stille. Kun Floden kunde man høre og den dumpe Buldren af et Jernbanetog langt borte. En enkelt Gang lød der et fjernt Lavinedrøn. Ude paa Bjergtoppene laa tunge, sorte Skymasser; men ret over hans Hoved saaes et klart Stjernefelt.

Mangen Gang i de forløbne Maaneder havde han staaet der om Natten, udmattet og nedtrykt af sin frugtesløse Læsning, og stirret op paa den lysende Klodevrimmel. Han havde da kunnet fantasere om, at denne gyldne Himmelskrift maaske indeholdt Løsningen paa Livets og Dødens Gaade for den, som forstod at tyde dens Tegnsprog. Og hvilke mystiske Tegn! Ligesom i den allerældste Billedskrift fra Menneskehedens Barndom var her alleslags Dyreskikkelser enfoldigt aftegnede i punkterede Flammelinjer: Løven, Bjørnen, Slangen, Tyren, Menneskets første A B C. Og midt imellem alle disse Vilddyr stod Korsets Tegn, tydeligere og stærkere funklende end noget andet Stjernebillede, omstraalet af Mælkevejen som af en Glorie — —.

Han foer nervøst sammen. Ude fra Dalbredningen lød et langtrukkent Fløjteskrig. Det var Hurtigtoget nordfra, der nu meldte sit Komme. Lokomotivets røde Ildøjne gennemglødede allerede Mørket derude; man kunde høre, at der blev givet Kontradamp, og et Par Minuter efter klaprede det korte Tog som en træt Hest hen foran Stationsbygningen. Kun nogle faa Øjeblikke holdt det der. Et Par Vogndøre lukkedes op og i; der blev slaaet paa en Klokke, og Føreren gav Signal til Afgang.

Per blev ved at følge det oplyste Tog med Øjnene, indtil det med en kort Snogehvislen smuttede ind i Tunnelen under „Hoher Goll". Og som saa ofte før tænkte han ved dette Syn paa, at han blot behøvede at *ville* det for i Løbet af faa Timer at komme hundrede Mil fra dette Stenfængsel, hvor han nu havde siddet indespærret i snart tre Maaneder. Allerede den næste Dag vilde han kunne rulle hen gennem Norditaliens aabne og lyse Natur i Sommersol og Blomsterduft. Han var jo sin egen Herre, var ikke bundet af nogensomhelst Forpligtelse her. — — Men hvortil vilde det nytte? Hvad skulde det kunne hjælpe ham at rejse videre ud i Verden, saa længe han ikke havde afrystet den Mare, der svøvnbandt hans Tanker og tappede ham for Mod og Blod og Handlekraft? Nej — her, hvor han havde taget Kampen op, skulde den ogsaa føres tilende.

Her i den gravskumle Bjergkælder vilde han besejre Spøgelsesuhyret ... eller ... eller selv besejres.

Da han kom ind igen i Stuen, stod Bordet dækket. Fru Babi ventede ydmyg ved Siden af hans Stol for at kunne skyde den ind under ham, naar han satte sig.

„Nu ja," udbrød han med et nyt Forsøg paa at bringe sig i en muntrere Stemning. „Lad mig da i Guds Navn fortære den Skinke."

„Herren maa ikke være vred," fremstammede den lille Kone angergiven. „Det er saa vanskeligt med det ferske her."

Aldeles Trines Stemme! — tænkte Per.

„Tag Dem det ikke for nær," sagde han nu helt sagtmodig. „Jeg veed nok, jeg er lidt urimelig i denne Tid. Men der er gaaet mig noget imod, skal jeg sige Dem."

„Jeg har næsten kunnet tænke det. Herren har ogsaa set rigtig daarlig ud de sidste Dage."

„Saa-aa," sagde han og følte sig straks mindre vel. Lidt efter rømmede han sig og fandt, at hans Hals var rusten. Det maatte være den Forkølelse fra Berlin, der endnu sad ham i Kroppen. Han blev vist nødt til at tale med en Læge derom og lade sine Lunger undersøge.

I det samme blev der banket nede paa Gadedøren, og Fru Babi gik ned for at lukke op. Lidt efter kom hun tilbage med blussende røde Kinder og fortalte, at der stod en Dame dernede, som bad om at faa ham i Tale.

„En Dame?" sagde Per og sænkede Gaflen. „Det maa være en Fejltagelse. Jeg kender Ingen her."

„Det er ogsaa en Fremmed. Hun er vist kommen med Toget."

„— kommen med Toget," gentog Per slaaet og saae uvis paa hende.

Udenfor hørtes nu Trin paa Trappen. Et Øjeblik efter stod en mørk, rejseklædt Dame smilende i Døren. En kostbar Foerværkskaabe hang løst ned fra hendes Skuldre.

„Jeg hørte din Stemme," sagde hun. „Godaften! Du maa ikke blive forskrækket."

Per var sprungen op.

„Men ... Jakobe dog!"

„Ja, det er virkelig mig!" vedblev hun tilsyneladende ganske rolig — med den fremkunstlede Selvbeherskelse, hendes sarte Nerver paabød hende under stærke Sindsbevægelser.

„Men — hvad — hvordan —?“

„Ja, jeg burde naturligvis have telegraferet; men jeg havde paa hele Turen ikke Lejlighed dertil et eneste Sted. Og saa syntes jeg jo ogsaa, at det kunde være ganske morsomt at overraske dig. Jeg løb an paa, at jeg nok traf dig hjemme. — — Men saa skil mig dog af med Vamsen, Mand! Du er virkelig ikke galant!“

Først da hun var bleven befriet for den store Rejsekaabe og ligeledes havde faaet Hatten af op purret lidt op i sit Haar, lod hun sig omslutte af den ganske fortumlede Pers tøvende udstrakte Arme. Skønt hele hendes Legeme dirrede af Utaalmodighed efter at kaste sig ind til hans Bryst, nøjedes hun med at tage hans Hoved mellem sine Hænder og kammeratligt kysse ham paa Panden.

„Velkommen — plejer man at sige. Eller er du slet ikke noget glad for at se mig?“

Per havde virkelig ikke straks været ganske klar over, hvad det var for en Følelse, der saa mægtigt betog ham ved at se hende. Hans første Tanke — den, hans onde Samvittighed indskød ham — havde været, at hun var kommen for at udspionere ham. Men nu, da han holdt hende i sine Arme og saae de store, mørke Øjne straale af Kærlighedens Offermod, forstod han pludselig alt; og det var, som brast i det samme en Jernbøjle, der havde sammenknuget hans Bryst. For første Gang siden sin allerførste, naive Forelskelse i den lille Sadelmagerdatter fra Kerteminde, blev han grebet af en Bevægelse, der fik det til at taage for hans Øjne.

„*Derfor* var det altsaa, at du ikke skrev!“

„Og det forstod du ikke?“

Ved Synet af Pers duggede Øjne brød Taarerne frem i hendes egne; og da hun nu hørte Døren lukke sig bag Fru Babi, der endelig havde forstaaet, at hun var tilovers, kunde hun ikke længer beherske sig. Med et vildt Udbrud slog hun Armene om hans Hals.

„Du har dog længtes lidt efter mig alligevel! ... Og nu er jeg her hos dig! Det er endelig sandt! Det er ikke længer Drøm!“ — Hun knugede sig med lukkede Øjne ind til hans Bryst — „Nej, det er ingen Drøm! Jeg hører igen dit stærke Hjerte banke. Aa, Per — min Ven! Min Ven! Tusind Gange min Ven!“

Længe stod de saaledes tæt sammenslyngede. Per famlede

tavs med Haanden over hendes Haar, — han kunde stadig ingen Ord finde, saa overvældet var han, og saa mange Spørgsmaal tumlede der rundt i hans Hoved. Endelig fattede de sig, saa de kunde begynde at spørge og svare i ordnede Sætninger.

„Hvorfor jeg ikke skrev det til dig, at jeg kom?“ sagde Jakobe, da de var kommen til Sæde ved Siden af hinanden paa en Træsofa mellem Vinduerne, hvor de sad med hinanden i Haanden og endnu hvert Øjeblik brød af i Talen for at kysses. „Nej, det kunde jeg ikke, min Ven! Husk paa, jeg vidste jo indtil det sidste slet ikke, hvordan det skulde gaa. Jeg havde ganske vist længe haft Planen i mine Tanker; jeg følte, at jeg *maatte* herned, inden du rejste endnu længere bort, ... jeg syntes, du var bleven borte for mig den lange Vinter; du skrev jo saa lidt om dig selv; jeg vidste virkelig tilsidst ikke, hvad jeg skulde tro om dig, Per! ... Saa sagde jeg forleden til Fader og Moder, at jeg vilde tage ned og besøge Klara Hertz i Breslau; du veed, jeg har en Ungdomsveninde der. Det fandt de nu ganske naturligt; men alligevel turde jeg ikke skrive til dig derom ... Jeg havde ligesom ikke Mod til det; der kunde jo endnu komme de hundrede Ting i Vejen, og — tænk dig min Skræk! — lige i sidste Øjeblik finder Ivan paa, at han vil gøre mig Følgeskab. Det fik jeg dog forpurret. Og nu har du mig her!“

Per havde under hendes Fortælling et Par Gange slaaet Øjnene ned. Han kendte hendes store Sandhedskærlighed og forstod (hvad ogsaa noget vist tungt i hendes Tone ufrivilligt røbede), at det havde kostet hende stor Overvindelse at indvikle sig i saa megen Usandhed overfor Forældre og Søskende. Og alt dette havde hun ofret, al denne Angst havde hun udstaaet, saa mange Farer og Fordomme havde hun trodset, — alene fordi hun havde forstaaet, at han trængte til hende!

Han turde neppe mere se paa hende af Undseelse over de Tanker, han for lidt siden havde siddet her og tænkt om hende. „Og nu?“ spurgte han usikkert. „Nu bliver du her?“

„I to Dage, ja. Længere tør jeg ikke lade dem derhjemme være uden Brev. Saa rejser jeg til Breslau. — Der er vel nok en Gæstgivergaard her i Byen, hvor jeg kan bo?“

„Nej, der skal du ikke være; der er uhyggeligt. Du skal blive her, saa flytter jeg hen paa Kroen saalænge. Du saae jo min Værtinde før. Hun er en flink Kone, som vil passe godt paa dig.“

„Ja, ja, som du vil. — Men nu, min Ven," sagde hun og strøg ham moderligt med Haanden over Haaret, mens hun søgte at se ham ind i Øjet. „Nu er det *din* Tur til at skrifte Hvordan har du det? ... Ikke godt? ... Jeg synes, du ser lidt anstrengt ud."

Per blev urolig og saae ud til Siden for at undgaa hendes Blik.

„Aa, jeg har saamænd ellers haft det ganske godt. Naturligvis — særlig morsomt har her jo ikke været. Men Egnen er paa en vis Maade pragtfuld ... og Arbejdet har virkelig været interessant og lærerigt."

Jakobe havde langsomt taget Haanden til sig, og der blev nogle Øjeblikkes Tavshed. Saa vendte hun sig igen imod ham og lagde Armen om hans Nakke.

„Per," sagde hun. „Hvorfor har du ingen Fortrolighed til mig. Tror du virkelig, at du har kunnet skjule dig for mig? ... Nej, nej, du maa ikke undskylde dig! Vær blot oprigtig mod mig! Og hvorfor skulde vi to ikke kunne tale ganske ligefrem om den Ting? Selv om jeg maaske ikke helt forstaar det, saa veed jeg nu engang, at I kristenfødte Mennesker — hvad enten I er troende eller ikke — aldrig undgaar Anfægtelser, og jeg har været ganske forberedt paa, at heller ikke du helt skulde slippe for dem. Men jeg har ogsaa været fast overbevist om, at du nok vilde komme over dem."

„Du har Ret," sagde han, blussende rød af Skamfuldhed og frigjorde sig for hende for at rejse sig. „Jeg har virkelig været lidt i Vildrede med mig selv." — Han gik ud over Gulvet. — „Det er latterligt! Nærmest latterligt, naturligvis! Men det har vel været Ensomheden her og ... og saa mit forbandede Præsteblod, hele dette Slæng af pibekravede Forfædre, der pludselig har givet sig til at spøge i mig. Men det er aldeles forbi nu! Jeg forsikrer dig ... jeg er ganske mig selv igen!"

Jakobe sad et Øjeblik tavs derhenne paa Bænken og saae tankefuld ud. Saa rejste ogsaa hun sig og gik hen til ham. I Stedet for at svare klappede hun ham stille paa Kinden og sagde:

„Det vil vi nu ikke tale mere om iaften, min Ven! ... Og hør nu, Per! Jeg ser, at jeg har overrasket dig midt i Aftensmaden. Det er udmærket, for jeg opdager nu, at jeg er ganske forfærdelig sulten. Jeg har næsten ikke spist noget paa hele Rejsen. Du bliver nødt til at dele din Mad med mig."

„Ja — kære!“ udbrød Per, lykkelig over at slippe bort fra Emnet. „Nu skal jeg kalde paa min Værtinde. Bare hun nu kan skaffe noget godt til dig.“

„Det er lige meget. Naar jeg har min store Hunger, er jeg ligesom Ilden og Grisen — jeg fortærer alt! Snak du nu med Konen, saa pudser jeg mig lidt imens. Kan du tage mig min lille Haandtaske. Jeg satte den fra mig dernedenfor Trappen.“

Mens Per fik Bordet omdækket og gjorde den lille Fru Babi ganske forstyrret med sine Ordrer, opholdt Jakobe sig i Sovekammeret ved Siden af, og da hun kom ud derfra, havde hun faaet ordnet de smaa Haarlokker ved Tindingerne og pyntet sin mørkegraa Rejsedragt med en høj og bred Krave, et Brus af sorte Kniplinger og lilla Silkebaand. Hun tog en Violbuket af sit Bælte og fæstede den i Pers Knaphul, og efter at hun endnu engang havde taget hans Hoved mellem sine Hænder og givet ham en lang Række hede og stormfulde Kys, satte de sig tilbords.

Trods Pers oprigtige Glæde og Taknemlighed over hendes Komme havde der stadig været noget ufrit og tilbageholdent i hans Væsen overfor hende. Han havde følt sig trykket af Misforholdet mellem hendes store, opofrende, alle Hensyn trodsende Kærlighed og hans egne Følelser. Han havde jo aldrig levet paa Indbildninger med Hensyn til Arten af sine Følelser for hende. Han havde paa ethver Udviklingstrin af deres Forhold været nøjagtigt klar over, hvad og hvormeget hun betød for ham. Havde hun ogsaa en enkelt Gang kunnet vække en Anelse hos ham om Kærlighedens Paradisglæder, saa havde hun med sit sygeligtsarte, muskelfattige Legeme og sit hele fremmedartede Ydre i Almindelighed kun haft ringe Tiltrækning for hans Sanser. Og den lidenskabelige Inderlighed, hvormed hun for sit Vedkommende gik op i Forholdet, havde endda snarere virket afkølende end æggende.

Nu, mens de sad der ved Bordet, som efter fattig Lejlighed var gjort festigt med en skinnende ren Dug og et Par gamle, trearmede Kobberlysestager, vakte hun for første Gang hans fulde Attraa, endda den store Halskrave ikke rigtig klædte hende. Han havde i lange Tider ikke været en ung Kvinde saa nær; han havde levet i sit Stenfængsel som en Munk i sit Kloster, fortabt i sine Tankers Skyggeverden. Nu tændtes Livsbegæret atter i hans Blod; Modet og Kraften strømmede tilbage til hans Sind og fik det til at svulme.

Han tømte Glas paa Glas af den stærke Landvin. Ogsaa Jakobes Kinder fik mere og mere Farve, og trods sin Sult glemte hun ofte at spise for Klinken og Skaalen og Kys og Omfavnelser.

Da de endelig rejste sig fra Bordet, udbrød Per:

„Men du har jo endnu ikke set, hvordan jeg bor. Kom — saa skal jeg vise dig min Udsigt!“

Han kastede hendes Kaabe om hende og førte hende ud paa Svalegangen. Baade rundt om i Byen og nede ved Stationsbygningen var de fleste Lys allerede slukkede. Men oppe paa Himlen havde Stjernefeltet udvidet sig. Skyerne var gledet fra Bjergryggene ned i Kløfterne for at lægge sig til Hvile der for Natten. Kun over „Hoher Goll“s Snemarker svævede en mørk, brunlig Røg.

Per gav sig til at fortælle om, hvordan han mangen Nat havde staaet her og hørt Naturen tale til ham gennem Flodens mørke Brus og følt sig som det sidste levende Væsen paa en uddød Klode. Men Jakobe hørte ikke længer hans Ord. Hun havde lagt sig ind til hans Bryst og afbrød ham hvert Øjeblik ved tavs at række sine Læber op imod ham. Saa blev tilsidst ogsaa han tavs; og længe stod de nu og vuggede hinanden i Armene og talte kun med Blikkene og bekræftede med lange lange Kys.

Paa eengang lød et langtrullende Lavinedrøn oppe fra „Hoher Goll“. Per løftede Hovedet for at lytte; men Jakobe rørte sig ikke. Selv da han gjorde hende opmærksom paa Buldret, der et Øjeblik efter gentog sig, svarede hun ikke. Hun hørte i den hele vide Verden intet uden Pers og sit eget Hjertes Banken.

Da de igen var kommen ind i Stuen, sagde Per, at det var bleven silde, og at hun nu vel trængte til at komme til Ro. Hertil svarede hun intet. Lidt raadvild gik han derpaa ind i Sovekammeret for at tage sine Toiletsager og nogle andre Smaating. Da han kom tilbage, stod hun henne ved et af Vinduerne med Ryggen til Stuen.

„Ja, saa gaar jeg altsaa hen paa Kroen,“ sagde han og gik hen til hende for at sige Godnat. Hun vendte sig ikke, og han kyssede hende to Gange paa Kinden, uden at hun gengældte hans Kærtegn. Men da han vilde gaa, holdt hun ham tilbage ved Haanden — tavs men besluttet.

Han saa spørgende paa hende.

Da drejede hun Hovedet om mod Træsofaen og sagde:

„Du kunde vel egentlig sove paa den. Saa havde jeg dig dog i Nærheden og kunde passe paa dig. Det Værtshusliv holder jeg ikke af."

Per bøjede sig ned over hende. Endnu ikke helt sikker paa, om han ogsaa havde forstaaet hende rigtig, vilde han se hende ind i Øjnene. Da lænede hun sig ind til ham og trykkede hans Haand mod sit Hjerte.

Den næste Morgen vækkedes hun af Solen, der skinnede ind til hende gennem Vinduestremmerne. Hun løftede sig paa Albuerne og saae sig omkring med forbavsede, vidt opspærrede Øjne. Døren til det andet Værelse stod paaklem, og da hun hørte Nogen varsomt pusle derinde, smilte hun.

„Per!" kaldte hun muntert.

Ved Lyden af hans Skridt foer Blodet hende et Øjeblik til Kinderne. Men allerede før han aabnede Døren, havde hun strakt sin Arm ud imod ham.

Han traadte stille ind og lagde sig paa Knæ ved Sengen. „Hvor du har sovet godt!" sagde han og greb hendes Hænder.

„Ja, kan du begribe det! Jeg, som i det sidste halve Aar ikke har kunnet sove nogen Nat uden at have taget mit Amylen, jeg har næsten ikke vidst af mig selv at sige fra det Øjeblik, du gik fra mig ... Men du? Du er paaklædt og har allerede været ude, kan jeg mærke. Dit Haar lugter saa morgenfriskt."

„Jeg har blot gaaet lidt derude paa Altanen. Jeg vilde ikke være for langt fra dig."

„Aa — saa forstaar jeg! — det har været *dine* Skridt, jeg hele Tiden har hørt i mine Drømme. Men saa maa du vist have gaaet derude længe. Har du ikke sovet? ... Ikke? ... Slet ikke? Stakkel! Saa har Bænken derinde været dig for haard alligevel. Men jeg sagde dig det jo!"

„Nej, det var det ikke det. Men — Jakobe!"

„Hvad er der, min Ven?" — Hun saae først nu rigtig, hvor bevæget, ja opreven han var, og hun blev angst. — „Hvad er der hændt?"

„Jakobe — jeg vil skrifte for dig. Jeg faar ikke Fred, før jeg har tilstaaet noget ... har sagt dig, at — —"

Hun lagde Haanden for hans Mund.

„Jeg veed alt, hvad du vil sige, men jeg vil ingenting høre. Fortiden er nu glemt, Per!"

„Og kan du tilgive mig? Vil du glemme, at jeg har talt til dig om Kærlighed og vundet dit Hjerte og gengældt dine Kys, før jeg endnu vidste, hvad Kærlighed er? For det er sandt — jeg *maa* sige dig det — først nu i Nat har jeg lært det. Og jeg føler med Skam, hvor ussel jeg har været, og hvor lidt jeg har forstaaet af Livet. Vil du tilgive mig det?"

„Aa, min Ven!" sagde hun, idet hun med et lidt tungt Udtryk tog hans Hoved ind til sit Bryst. „Det har jeg gjort for længe, længe siden."

* *
*

Det var nogle Dage derefter. Jakobe og Per kom gaaende op ad en stejl Fodsti, der i Slyngninger førte op over en afvekslende nøgen og kratbevokset Bjergside. Det var lige i Middagsstunden. Solen brændte paa de rødgraa Klipper, og Foraaret bølgede i Luften omkring dem i en stærk og vild Harpiksduft af Gran og Fyr.

De befandt sig inde mellem Laugenbjergene paa Alpernes Sydskraaning. Straks Dagen efter Jakobes Opdukken i Dresack var de brudt op derfra for at komme Sommeren nærmere, og nu havde de i otte Dage strejfet om paa begge Sider af Etschdalen som to lystige Eventyrere, havde sovet i Alpeværtshusene, købt Brød og Æg i Landsbyerne og stillet deres Tørst ved Skovkilderne. Paa Rejsens tredje Dag havde Jakobe skrevet hjem og roligt meddelt Moderen, hvor hun var, idet hun forklarede, at hun ikke havde kunnet modstaa Fristelsen til at hilse Foraaret velkommen og derfor havde lagt Vejen til Breslau sønden om Alperne. Uden udtrykkelig at nævne Per havde hun desuden skrevet, at Moderen ikke skulde ængstes for hende, da hun havde „sikret sig god Rejseledsagelse."

Nu stavrede hun der langsomt og usikkert op ad den knudred Sti med en lang Alpestok i Haanden og Kjoleskørtet opheftet. Per kom støt bagefter. Han bar paa Ryggen en simpel grøn „Rucksack", der indeholdt hele deres Bagage. Ofte standsede Jakobe og vendte sig for at indfange ham i sine Arme og give ham et Kys. De var begge bleven brunede af Foraarssolen, og Jakobes ellers saa korrekt ordnede Tindingelokker flagrede hende paa Zigøjnervis viltert om Ørene. Og hendes Øjne straalede, og hendes Mund blussede af Elskovsfryd!

Forresten havde hun ikke vist sig som nogen duelig Tindebestiger. Hver halve Time havde de maattet holde Rast, og Per havde baaret hende over Kildeafløbene og støttet hende under alle bratte Nedstigninger. Men han havde langtfra beklaget sig derover. Hun var saa fuglelet, og han elskede at føle hende i sine Arme. Disse mange Smaahvil undervejs i Skove og i Bjergkløfter var desuden kærkomne Anledninger til idylliske eller overstadige Kærlighedsscener, som de begge i Reglen huskede allerbedst, naar Dagens lange Vandring var tilende.

For Per havde disse Dage virkelig betydet en ny Fødsel og en ny Daab. Livet havde med eet opladt sig for ham i en Fylde og en Skønhed, hvorom han aldrig havde drømt. Han var gaaet omkring som i en Aabenbarings-Rus, med en Fornemmelse af at have faaet et helt Sæt nye Sanser. Alt, hvad han hidtil havde krævet af Lykken, forekom ham nu ligegyldigt og smaat i Sammenligning med den Sum af Nydelse, der kunde gemmes i blot et Kys. Jakobe selv var som forvandlet for ham. Han elskede hende nu som den Kvinde, der havde skænket ham nyt Liv, der havde udvidet hans Verdens Grænser, og i hvis Favn han havde fundet den Besværgelse, der manede Dødens Skygge fra hans Vej.

Men nu var Lykkens Dage tilende for dennegang. For sine Forældres Skyld turde Jakobe ikke længer udskyde Adskillelsens frygtede Øjeblik. De havde bestemt, at de inden Aften vilde være i Botzen. Herfra skulde saa Jakobe tage med Nattoget nordpaa, mens Per vendte tilbage til Dresack for at ordne sine Sager og derpaa fortsætte Rejsen ud i Verden efter den engang lagte Plan.

Derfor var de denne Dag mere stille. Naar deres Blikke mødtes, søgte Jakobe vel endnu at smile; men der var i hendes Kærtegn noget ubehersket, der røbede Sindets smertelige Uro. Tilsidst vilde hun slet ikke mere slippe ham men gik langsomt ved Siden af ham med hans Arm om sit Liv og med sit Hoved trykket ind mod hans Skulder; og naar de standsede for at kysses, lukkede hun Øjnene for med hele sin Sjæl at favne det lykkelige Nu og præge det dybt i sin Erindring.

De var igen naaet til et Sted, hvor Stien svingede. Her stod et Par smaa Kastanier, der kastede en Smule Skygge ned over Stengrunden, og de besluttede sig til at holde Hvil. Per bredte et Rejsesjal ud for Jakobe, der var træt og straks satte sig. Og pludselig kom de til at huske paa, at de rent havde glemt

at spise deres Frokost, som laa i Rygsækken. Dette fik dem til at le, og en lille Tid glemte de nu deres Sorg.

Per spændte den grønne Sejldugspose af sin Ryg og begyndte at udpakke Maden. I det samme fik han Øje paa et Kors, der var plantet mellem Stenene ovre paa den anden Side af Stien. Det var et af de her saa almindelige to-tre Alen høje Trækors med et groft og uhyggeligt malet Billede af den Korsfæstede.

„Fy for Pokker!“ udbrød han. „Skal vi have det Gespenst at se paa! — Lad os hellere flytte os.“

„Aa, lad os blive!“ bad Jakobe. „Nu kan jeg ikke mere, før jeg faar noget at spise.“

„Ja-ja da! Vi kan jo ogsaa vende Ryggen til ham! ... Næ Jakobe, vil du rigtig se, hvor kønt her er!“

Vendt imod Dalen, der sænkede sig dybt under dem fuld af Soltaage, nød de deres tarvelige Maaltid, noget tørt Brød, lidt Ost og et Par Æg. Per havde anbragt sig ved Siden af Jakobe paa den nøgne Sten; og da de havde spist og han havde tændt sig en Cigaret, sad de smaasnakkende Haand i Haand og saae ud i den gyldne Taage.

Pludselig løftede Per Hovedet med et lyttende Udtryk.

„Kan du høre?“ spurgte han.

„Hvilket?“

„Hører du ikke? ... En Kirkeklokke!“

„Hvor?“

„Etsteds dernede i Dalen.“

„Nej ... Jo jeg tror dog ... Tænk, at du kunde høre det!“

„Lyder det ikke hæsligt? ... At man endogsaa heroppe i Eventyrets Rige skal forfølges af det Spøgelseglam!“

„Du har et mærkværdigt skarpt Øre for Kirkeklokker,“ sagde Jakobe smilende.

Og Per fortalte, hvordan han allerede som Dreng havde hadet og frygtet denne Lyd, der havde indhentet ham overalt paa hans forbudne Vej og summet for hans Øre som en truende Bevægelse. Og Jakobe knugede ømt hans Haand og sagde, at ogsaa for hende havde denne evindelige Klokkelarm lydt som en triumferende Trusel. Hun kunde endnu huske, hvordan hun som lille Pige havde skjult sig om Søndagen, naar Klokkerne begyndte at ringe, for at Ingen skulde se hende græde af Harm; og da hun blev ældre, havde hun ofte paa Hjemvejen fra Skolen sendt udfordrende Blikke op til

Klokken i Garnisonskirken, hvor to af hendes Klassekammeraters Familjer havde faste Stolestader, hvad de altid var meget vigtige af.

„Tænk, Per! Allerede saa tidligt har vi haft samme Tanker og Følelser. Er det da underligt, at vi har fundet hinanden?"

Han lagde Armen om hendes Liv, og de talte videre sammen om Fremtiden, fantaserede om det kommende Aarhundrede, der omsider skulde gengive Menneskene Aandens Frihed, genvække Handlemodet og Eventyrdriften, bygge Altre for Styrken og den store Daad paa Kirkernes Ruiner.

„Veed du," — sagde Per — „jeg har i den sidste Tid ofte tænkt paa en Historie, som jeg engang hørte hjemme i Præstegaarden af vor gamle enøjede Barnepige. Det var om en Bondeknøs, der vilde være Friskytte. Du kender den maaske?"

„Friskytte? Hvad er det?"

„Du veed det ikke! Jo, ser du, det er et Menneske, der skyder med Troldkugler, og som rammer alt, hvad han sigter paa, hvor højt det saa svæver over hans Hoved. Men for at faa Færdigheden maa han en maaneklar Nat stille sig hen ved en Korsvej og skyde en Kugle gennem et Kristusbillede ... lige gennem Hjertet."

„Aa — „Der Freischütz"!"

„Javel! Men altsaa, da det kom til Saykket, svigtede Modet den Fyr i Historien. Hvergang han løftede Bøssen mod Krusifikset for at tage Sigte, rystede hans Haand, og saasnart han vilde røre ved Aftrækkeren, lammedes hans Arm, — og han blev alle sine Dage ikke andet end en almindelig Søndagsjæger. Jeg synes, den Historie er som et Billede paa hele Menneskehedens Afmagt overfor Overtroens Spøgelser. Aldrig fik man Mod til at slaa Afgudsbillederne tilgavns for Panden. Hvordan Pokker det er ... i sidste Øjeblik har man altid faaet Anfægtelser."

Han vendte sig om mod Kristusbilledet bagved dem og vedblev i stigende Ophidselse:

„Se paa den blege Herre, der hænger der! Hvornaar fik vi Mod til at spytte ham vor Modbydelighed lige i Ansigtet? Se rigtig paa ham, Jakobe! En saadan fræk Ydmyghed! Denne tarvelige Tilskuestillen af sin Ynkelighed! ... Naa, hans Tid faar vel Ende snart! Friskytter vil vi være! Med Heksekugler skal der skydes nu! ... Se her!"

Han sprang overmodig op og trak en svær Magasin-Revol-

ver frem af et Læderhylster, som han bar bagpaa under sin Jakke. Før Jakobe kunde forhindre det, havde han spændt Hanen. Med Udraabet: „Nu skyder jeg det nye Aarhundrede ind!“ — — sendte han et Skud mod Krusifikset, der blev ramt i den ene Side, saa der røg nogle Træsplinter ud i Luften.

I samme Øjeblik gik der som et Suk gennem Naturen. Nede fra Dalen lød et hult Drøn, der, alt mens det hurtigt steg i Styrke, kastedes frem og tilbage mellem Bjergvæggene som en langtrullende, underjordisk Torden.

Per havde vendt sig. Han var et Nu ganske bleg. Men da det gik op for ham, hvad det var, brød han ud i en Skoggerlatter. Han huskede nu ogsaa, at han under Opstigningen et Par Steder havde set Opslag ved Siden af Stien, hvor der paa tre Sprog stod: „Man bemærke Ekkoet!“

„Ja — ruml kun, Spøgelser!“ raabte han overgivent, hævede paany Revolveren og løsnede de tilbageværende Skud ret op i Luften, saa en ny og forstærket Rullen og Brølen fyldte Dalen, som om virkelig en Hærskare af Bjergaander var sluppen løs.

„Men Per dog — saa vild du er!“ raabte Jakobe, der nu var kommen paa Benene og halvt uvillig, halvt betaget kastede sig om hans Hals. „Hvad gaar der af dig!“

„Jeg skræmmede blot en Skygge bort fra min Vej! — Men kom! Vi maa videre! Tiden er kostbar. Inden to Timer skal vi naa Postvognen. Og om fem Timer — Jakobe! — er vi borte fra hinandens Arme.“

„Aa, Per — det vil vi ikke tænke paa,“ sagde hun, idet hun lagde sit Hoved til hans Skulder og lukkede Øjnene.

Saa gik de Arm i Arm langsomt videre, stigende opad i det flammende Solskin, ombølget af Foraarets stærke og vilde Aroma.

FJORTENDE KAPITEL

Der havde allerede en Tid rørt sig et ganske kraftigt Nyliv i den danske Hovedstad. Folk fra Provinserne eller fra Udlandet, som ikke havde set Byen i nogle Aar, kunde næsten ikke kende den igen, saadan var den vokset, og saadan havde den i alle Henseender forandret sig. Den evropæiske Kulturbølge, som var ledet ind over Landet, særlig ved Dr. Nathan, havde ikke alene vakt et længe ukendt aandeligt Røre, skabt en Række revolutionerende Digtere, Videnskabsmænd og Politikere, den havde ogsaa paa det rent praktiske Omraade fremkaldt et Gennembrud af ung og dristig Handlekraft, der søgte sig Tumleplads. Per Sidenius var blot en blandt mange ærelystne og levekære unge Mænd, hvem den ny Tids Foretagelsesaand og de store Industrilandes halvt eventyragtige Udvikling havde opildnet og „sat Guldfluer i Hovedet," — som der gnavent sagdes om dem. Paa samme Tid som Per stod og fløjtede over sit Tegnebræt i den lille, mørke Nyboder-Bagstue, havde der rundtom paa Handelskontorernes Skruestole, ved Bankernes klædesbetrukne Pulte og paa de bageste Bænke i Universitetets juridiske Avditorium siddet andre forvovne Drømmere, der i det skjulte beredte sig til engang at gribe Førerskabet i Landet, — og virkelig var det allerede lykkedes enkelte af de klogeste og behændigste af dem at tilkæmpe sig en fremskudt Plads i det offentlige Liv, som hidtil helt var bleven behersket af det reaktionære Regeringsparti og et ganske molboagtigt Hof.

I Virkeligheden var da København paa gode Veje til at lade sig erobre af den ny Tid og dens Aand. Ikke alene have Byens Omfang og hastigt fordoblede Folkemængde nu skaffet den Rang blandt Verdens Storstæder, men Livet i dens Gader, Arten af dens Forlystelser, Tonen i dens Presse og i Selskabslivet blev Dag for Dag mere evropæisk.

Ude i Provinserne derimod, navnlig i Købstæderne, levedes Livet endnu saa temmelig uforandret i de udslidte Former. Her dominerede stadig Embedsstanden i Kraft af sin akademiske Dannelse, her var endnu den lyrisk bevægede Student Dagens Helt, naar han vendte hjem i Ferierne med Silkehuen svævende som en Ballon paa hans lokkede Hoved. At en af Handelens eller Industriens Mænd, hvor mægtig han saa var, ved Hjælp af en Etatsraadstitel blev sat i Rang med Statens galonerede Tjenere — det var endnu dengang utænkeligt i Provinsen.

Heller ikke ude i Bondelandet var det noget Sted kommen til et afgørende Brud med Fortiden. Vel havde der begyndt at rejse sig Dampskorstene over Mejerierne; og Tærskeværker og Mejemaskiner afløste efterhaanden Plejl og Le. Men trods alle Forbedringer i Driften, og trods den stigende Oplysning, forarmedes Landbefolkningen stadig mere. Prioriteterne i Ejendommene voksede. Landets Gæld til Udlandet steg med mange Millioner om Aaret.

Ikke desmindre sad den bredbagede danske Bonde paa sin Gaard med en uanfægtet Følelse af at udgøre Nationens Marv, at være dens Kærnekraft og Fremtidshaab. Det var en Forestilling, der i Aarhundredets Løb var bleven et nationalt Dogme, som tilsidst den grundtvigske Folkehøjskole havde helliggjort. Fra Skagen til Gedser forenedes By og Land i en ærefrygtsfuld Dyrkelse af Smørret og Flæsket i Dannevang.

Imidlertid groede Landets Aaer og Fjordløb bestandig mere til. Disse Handelens gamle Kongeveje, hvor der endnu i det forrige Aarhundrede havde været en saa livlig Skibsfart, at enkelte Borgermænd kunde mønstre Selvejer-Flaader paa indtil tyve Oceansejlere, tjente nu hovedsagelig til lidt fattigt Fiskeri. De uhyre Arbejdsværdier, som de hvileløse Vinde førte henover Landet, indfangedes stadig kun af Melmøller. Og langsmed Kysterne steg og sank de lange Bølgerækker og udtømte brølende deres Kraft i det tomme Rum. Mens andre Nationer rundt om paa Jorden ofrede Strømme af Blod og Guld for at erhverve et Stykke Strandbred eller blot en Kulstation, henlaa den fyrretyve Mil lange Strækning fra Skagen til Esbjerg — Bredden af en Verdenskanal — som en fygende Sandørken uden en Havn endsige en virkelig By.

Paa adskillige Steder omkring i Landet havde man ovenikøbet ved Kunst understøttet Tidens Ødelæggelsesværk, ind-

dæmmet Vige og tørlagt Sunde og Indsøer, alt for at skaffe endnu mere Kvægfoder. Der, hvor i Fortiden fuldlastede Sejlere stod ind fra Havet med et Pust fra fjerne Lande, bredte sig nu grønne Enge med yvertungt Malkekvæg og fremkaldte et bedragerisk Indtryk af Velstand. Selv hvor man undtagelsesvis — som inde paa de jyske Heder — havde gjort et Tilløb til et virkeligt Rydningsarbejde, var det atter her for at skabe endnu mere Markjord, endnu flere Husmandstilværelser, endnu mere af den Fattigmandslyksalighed, som Per havde spottet saa kraftigt i sit lille Stridsskrift.

Saaledes var det gaaet til, at København aldeles havde taget Luven fra det øvrige Land, der mer og mer sank ned til at blive en Slags Overdrev til Hovedstaden. Til denne søgte Landets virkelystne Arbejdskraft, ligesom stadig mere af Provinsens Kapital strømmede hertil, lokket af Spekulationens høje Procenter.

Kun hvad der angik København og dens Udvikling havde i den senere Tid kunnet gøre Regning paa at samle den almene Interesse; og dette var en af Grundene til, at Pers Pjece, skønt den udtrykkelig var anlagt paa at gøre Opsigt og vække Uro, aldeles ingen Opmærksomhed havde vakt, hverken i København eller ude i Landet. Det havde været omsonst, at hans opofrende Ven og Svoger, Ivan Salomon, havde bestormet Redaktionskontorerne med Opfordringer til at lade Allarmtrommen røre. Han var allevegne bleven mødt med ligegyldige Skuldertræk. Et Kanalprojekt, gældende Jylland! Vind- og Bølgemotorer ved Blaavandshuk! Sligt var ikke Sensationsstof. Selv Dyhring, som dog havde visse Grunde til at vise Imødekommenhed, undskyldte sig med, at han allerede havde skaffet sig Vanskeligheder nok ved den Petit-Artikel, han i sin Tid paa hans Opfordring havde skrevet om Sagen.

Ikke en Smule bedre Held havde Ivan haft med sine Forsøg paa at interessere Pengemænd og Spekulanter for sin Vens store Fremtidsværk; og han havde dog hverken sparet sine Ben eller sine Talegaver for personligt at indvirke paa Forretningsverdenens ledende Mænd, først og fremmest paa sin egen Fader, der imidlertid paa det bestemteste havde afslaaet at befatte sig dermed.

Philip Salomon havde stadig ingen Tillid til sin Datters Forlovede, og hans Kone delte i dette som i de fleste Tilfælde ganske hans Følelser. Skønt ingen af dem ligefrem udtalte

det, havde de endnu ikke opgivet Haabet om, at Jakobe skulde komme til Fornuft og itide bryde en Forbindelse, der efter al menneskelig Beregning kun kunde bringe hende Skuffelse og Sorg.

Saa var det en Aften i Marts, at Philip Salomon efter Middagsmaaltidet, hvorunder han mod Sædvane havde været meget ordknap, bad Ivan om en Samtale. Det var den samme Dag, hvor Fru Salomon om Morgenen havde faaet Brev fra Jakobe, hvem alle troede i god Behold hos Veninden i Breslau, men som nu skrev fra en lille østerrigsk Grænseby og mellem Linjerne fortalte, at hun her var truffet sammen med sin Forlovede, og at de for Tiden i Fællesskab foretog en Udflugt i Bjergene.

Philip Salomon nævnede ikke noget til Ivan om, hvad Jakobe saaledes havde ment at burde tilstaa for sine Forældre. Dog ledte han straks, men paa forretningsmæssig Maade, Talen hen paa Per, idet han spurgte Ivan, hvordan det egentlig gik med hans Bestræbelser for at danne et Interessentskab til Udnyttelsen af Vennens foregivne Opfindelser. Han havde, som han sagde, nu i nogen Tid intet hørt derom.

Ivan skar en Grimasse og slog afværgende ud med Haanden.

„Lad os tale om noget andet, Fa'er! ... Hvordan det gaar? Hvordan mener du vel, det kan gaa, naar de, som er nærmest til at tage Affære her, forholder sig ligegyldige. Jeg har sagt dig, at det første, som Folk spørger om, naar jeg henvender mig til dem, er *din* Stilling til Sagen. Hele Børsen veed jo nu, at Jakobe er forlovet med Sidenius."

„Jeg har selv tænkt derpaa," sagde Philip Salomon uforanderligt sagtmodig trods Sønnens ophidsede, ja respektløse Tone. — „Sig mig engang, hvor stor en Sum drejer det sig i Grunden om!"

„Hvorfor spør' du? Du har jo læst hans Bog."

„Javist! Javist! Men jeg sagde dig vistnok allerede dengang, at jeg ikke fik synderligt ud af den. Maaske har jeg gennembladet den for flygtigt, eller jeg har maaske slet ikke forstaaet den. Han har jo saadan sin egen Maade at skrive om den Slags Ting paa. Jeg har derfor nu tænkt at spørge dig, om du ikke her — ganske kort — kunde gengive mig Hovedindholdet af Bogen ... i det hele give en sammentrængt, men dog nogenlunde ordnet Fremstilling af, hvad din Vens Ideer og Planer egentlig gaar ud paa."

Intet kunde være Ivan kærere. Han fik i Hast de fornødne Kort og andre Papirer bragt tilveje, og i over en Time holdt han nu Faderen fastklemt til Stolen med sin Ordstrøm.

Pers Projekt, saaledes som han havde skitseret det i sin Bog, gik i det væsentligste ud paa følgende:

Der ligger ret indenfor Graadyb, hvor dette fører ind til Hjertingbugten, en øde, saa godt som ubeboet Ø, den hedder Langli. Den viser sig, naar man kommer indenfor Skallingen, som en lang, graagrøn Klitrække, hvorover hist og her en straatækket Fiskerhytte titter frem. Langs dens Østside gaar der et gammelt Sejlløb op til Hjerting, det sydvestlige Jyllands oprindelige Udskibningssted, der nu er et lille fattigt Fiskerleje, hvor et Par store, tomme Købmandsgaarde og en Toldstation endnu minder om fordums Herlighed.

Det var en af Pers Paastande, at der var begaaet en „Kontor-Dumhed", dengang Esbjerg i Slutningen af Tresserne udvalgtes til Havneplads. Han angreb denne Afgørelse dels paa Grund af selve Havnens udsatte Beliggenhed, især dog fordi den kun ved Jernbanelinjer kunde bringes i Forbindelse med det øvrige Land.

Hans Forslag gik nu ud paa at flytte det sydjyske Udskibningssted tilbage til dets gamle Plads, eller rettere til et Sted lidt nord derfor, til Tarp ved Udløbet af Varde Aa. Herfra skulde saa Trafiken føres videre ind i Landet. Uddybet og reguleret skulde dette Vandløb ved Hjælp af et Par Kammersluser sættes i Forbindelse med Vejle Aa og sammen med denne udgøre den sydligste af de to Kanalveje, der efter hans Plan tilligemed Bælterne skulde forene Vesterhavet med Østersøen.

Han havde skrevet, at kun ved Tilvejebringelsen af i det mindste den ene af disse Forbindelseslinjer kunde der med Virkning optages en Konkurrence med de nordtyske Havnestæder, særlig med Hamburg, hvis voksende Handels-Overmagt efter hans Mening var den egentlige Fare, der truede Landets Selvstændighed. I den Kamp om Handelsmarkeder, der — skjult eller aabenlyst — udgjorde moderne Verdenspolitik, vilde for Danmarks Vedkommende et Nederlag blive stadig mere skæbnesvangert, men Sejren ogsaa mere gylden, efterhaanden som Tyngdepunktet i Evropa ved Ruslands stigende Magt- og Kulturudvikling flyttedes længere og længere mod Øst.

At „Langli“ under de tænkte Forhold vilde kunne faa en overordentlig Betydning som Stapelplads, var nu let at forstaa. Men forøvrigt var det Pers Mening at skabe endnu gunstigere Betingelser for den lille Klitø's Udvikling. Hans Forslag gik ud paa, at man skulde søge at faa den tilkendt Toldfrihed, og han havde i sin Bog givet en fantasifuld Skildring af, hvorledes i saa Fald Skibsværfter, Dokker og mægtige Pakhuse vilde vokse op af det golde Sand, og hvorledes der samtidig inde omkring Aa-Deltaet paa det faste Land hurtigt vilde danne sig en stor By, et nordisk Venezia. Overalt skulde den fornødne Drivkraft tilvejebringes ved hans forbedrede Vindmotorer eller hentes ude i Vesterhavsbrændingen og føres gennem Ledninger over Skallingen ved Hjælp af de mekaniske Indretninger, der var hans helt selvstændige Opfindelse.

Det var nu foreløbig alene denne industrielle Del af det store Fremtids-Foretagende, for hvilken Ivan havde søgt at skabe Deltagelse i den københavnske Handelsverden. Selv *han* havde kunnet indse, at Virkeliggørelsen af det egentlige Kanalprojekt maatte tages op som en Nationalsag, som kun Staten havde Evne til at gennemføre. Saadanne Fabriksvirksomheder derimod og Erhvervelsen af den lille Klitø tilligemed Tilsikringen af de nødvendige Arealer omkring Aa-Mundingen maatte kunne overkommes af et privat Konsortium. Omkostningerne for denne Del af Anlæget havde Per beregnet til fem Millioner.

Mens Ivan udviklede alt dette for sin Fader, havde dennes Ansigt faaet et stedse mere opmærksomt, ja virkelig overrasket Udtryk. Men Sønnen talte ham dog for længe; han afbrød ham tilsidst og sagde:

„Ja ja — nu skal du have Tak, min Ven! Vi kan jo en anden Dag tale nærmere om Sagen. Blot endnu et Spørgsmaal. Hvordan forholder det sig — ganske oprigtig talt — med disse Opfindelser, som Sidenius paastaar at have gjort? Har han opnaaet Patent paa nogen af dem?“

„Vi har Ansøgninger inde baade her og i Udlandet. Jeg venter hver Dag Svar fra Patentkommissionen.“

„Det forekommer mig, Ivan, at I burde have bragt den Ting i Orden, før I indlod Jer paa at lægge Sagen frem for Offentligheden. Før Patenterne foreligger, mangler det hele jo ethvert Grundlag, enhver Værdi at bygge paa. Alt det andet, du fortalte om, kan jo lyde meget tiltalende, men det er dog bare

Luftkasteller. En Opfindelse derimod, naar den er patenteret, er da straks noget reelt, — hvor stor eller ringe Betydning man iøvrigt vil tillægge den."

Ivan smed sig tilbage i Stolen med begge Hænder foldede under Nakken og kastede et haabløst Blik op mod Loftet.

„Du har ikke forstaaet et Ord af det hele, Fa'er!" sagde han. — Og idet han atter lagde sig frem over Bordet med Armene ligesom beskyttende udstrakt over Pers Tegninger, vedblev han næsten skrigende: „Det er jo netop for at kunne godtgøre Opfindelsernes Betydning, at Fabrikerne maa anlægges. Og Fabriksvirksomheden kræver igen de andre Foranstaltninger, baade Dokker og Skibsbroer og Arbejderboliger inde ved Aamundingen. Det hele hænger uløseligt sammen. Det er jo netop det eminente ved Planen!"

„Det forstaar jeg endelig meget godt, min Ven! Men det er nu alligevel en god Regel at følge ved Opførelsen af et Hus, at man begynder med Grundstenene; ikke med Taget og Taarnene. Og at saa mange Anstalter skulde være absolut nødvendige for at gøre prøve paa en Mekanisme, ... det faar I nu ikke Nogen til at tro. Og hvad det foreløbigt gælder om, er jo dog at faa Sagen sat i Gang. Slaar den an, vil Udvidelserne komme af sig selv."

„Ja, saadan er det altid! Hvor jeg kender det! Er der endelig engang undfanget en virkelig stor Ide, skal den ufravigelig trykkes flad, før den anerkendes. — Det er ikke værd, vi taler mere derom, Fa'er. Du *tror* ikke paa Sidenius. Dermed er alting sagt!"

„Tror! Tror! Kære Ivan, forstaar *jeg* mig paa Kanal- og Havnebyggeri? Forstaar *du* dig paa Vejrmøller? ... Jeg gentager det: I har grebet den Sag forkert an. I har først begaaet en Fejl ved at sammenblande, hvad der ikke nødvendigt hører sammen, dernæst ved ikke forud at have Patenterne i Orden. Havde din Ven endda kunnet fremlægge Udtalelser af anerkendte Sagkyndige, der havde undersøgt hans Projekter, saa var der dog en Slags Garanti for, at de overhovedet lader sig udføre. Men at Folk saadan udenvidere skulde tage en ubekendt ung Mands Paastande for gode Varer, ... det er for naivt, Barn!"

„Ærlig talt, Fa'er — er det ikke nok saa naivt at forlange anerkendende Attester af de samme Folk, som det hele Projekt er en bevidst Udfordring til. Det er jo netop den gamle

byrokratiske Slendrian, herhjemme, Sidenius vil tillivs, og som hans Bog er en saa vældig Anklage imod. Forresten kan jeg fortælle dig, at han allerede for længe siden *har* henvendt sig til vore saakaldte „fremragende“ Avtoriteter, baade Privatpersoner og offentlige Institutioner, men naturligvis allevegne bare mødt Haan eller i bedste Fald Ligegyldighed. Oberst Bjerregrav — du veed, Dyhrings Onkel — havde dog engang lovet at føre Sagen frem i Ingeniørforeningens Tidsskrift; men da det kom til Stykket, turde han alligevel ikke. Den Slags Folk er alle ens. Fordi Sidenius har blottet deres Kortsynethed, har de rottet sig sammen for at slaa ham ned. Jeg veed det med Vished, at man er rasende paa ham.“

„Ja, saa maa I virkelig se at overvinde den Modstand, enten paa den ene eller paa den anden Maade, ... der er ikke andet for. Kan ikke din Ven forsøge en ny Henvendelse til Oberst Bjerregrav, som vist er en Mand med stor Indflydelse?“

„Det nytter ikke noget. Jeg veed, at det ved den omtalte Lejlighed kom til et Sammenstød imellem dem, og at Sidenius fornærmede Obersten personligt.“

„Saa kan han jo gøre ham en Undskyldning. Oberst Bjerregrav er vist ingen hævngerrig Mand.“

„Sidenius — en Undskyldning! Det er godt at mærke, hvor lidt du kender ham. Du kunde lige saa godt bede Kejseren af Rusland derom!“

„Ja, saa maa I forsøge Jer paa anden Kant. For helt at undvære den Slags Folks Tilslutning, det gaar ikke, det kan jeg sige Jer paa Forhaand.“

„Hør, hvad er egentlig din Hensigt, Fa'er? Der er jo ingen Mening i hele denne Samtale, naar du dog ikke vil støtte os. Jeg har sagt dig, at Grunden til Folks Ligegyldighed for Sagen først og fremmest har været *din* Stilling til den.“

„Det er jo ogsaa derfor, jeg har ønsket nu at tale med dig derom. — Jeg vil dog straks sige dig, at min Stilling til Affæren ikke er bleven ændret og overhovedet ikke lader sig ændre. Dersom du var mindre forhekset af din Ven, vilde du selv indse, at jeg umuligt kan indblande vort Firma i et Spekulationsforetagende af den Art ... i hvert Fald ikke paa Sagens nuværende Standpunkt. Derimod vil jeg gøre dig et Forslag. Jeg har tænkt at stille en Sum til din Disposition, ... du kan da handle ganske paa egen Haand og i dit eget Navn. Du har jo oftere talt om, at du havde Lyst til at for-

søge dig i en mere selvstændig Virksomhed. Jeg mener da af forskellige Grunde, at Lejligheden her maatte være passende for et saadant Forsøg."

Ivan kneb Øjnene sammen og betragtede Philip Salomon med ufordulgt Mistro. Mens Fader og Søn i alle andre Forhold viste hinanden den fuldeste Tillid — saasnart Talen kom paa Forretninger, var de gensidig paa deres Post.

„Er det et Laan, du tilbyder? Eller er det Meningen, at jeg skal dække Firmaet?"

„Det kan du faa arrangeret ganske, som det passer dig. Jeg stiller dig i enhver Henseende aldeles frit. Hvad det for mig alene kommer an paa, er — som sagt — at der overhovedet bliver begyndt paa Sagen. Nu er der, synes mig, snakket længe nok om den. Lad den nu blive prøvet!"

„Men du er vel klar over, at det ikke drejer sig om Smaasummer? Vi maa forud have sikret mindst et Par hundrede Tusinde alene til Starten."

„Aa, mindre kan vel gøre det. — Men lad det nu være nok for idag. Du kan nu tænke over mit Tilbud. Imorgen tales vi nærmere ved derom."

* *
*

En halv Snes Dage senere — det var i Begyndelsen af April — vendte Jakobe tilbage fra sin Rejse. Efter at have tilbragt en Ugestid hos sin Veninde i Breslau var hun bleven overfaldet af en ubetvingelig Længsel efter Hjemmet. I en forrygende Snestorm naaede hun om Aftenen København, og hele den næste Formiddag sad hun indelukket paa sit Værelse for at skrive til Per.

„— — Ja, saa er jeg altsaa nu hjemme og kan endelig igen skrive dig et fornuftigt Brev til. Mine to Jag-Epistler fra Breslau er vel kommen dig ihænde? Jeg kunde næsten ønske, at de ikke var det, for jeg skammer mig lidt over dem, og du maa tilgive mig baade deres forvirrede Form (men jeg maatte stjæle mig til at skrive om Natten, naar jeg dødtræt kom hjem fra Selskab eller Teater) og ogsaa Indholdet, der vistnok i altfor høj Grad blev en Jammerklage i Stedet for, hvad det var tænkt at skulle være, en endeløs, usigelig Tak

til dig, min inderligt Elskede, for alt, hvad vi har haft tilsammen. Hele mit syv Dages Ophold i Breslau staar for mig som en taaget Drøm; jeg maa næsten spørge mig selv, om jeg ogsaa virkelig har været der, og jeg føler en Del Samvittighedsnag overfor min Veninde og hendes Mand, der gjorde alt for at adsprede mig, indbød Fremmede, kørte mig til Koncert, Teater, endog til Beriderforestilling, som jeg afskyr; men min Tanke var bestandig hos dig, jeg færdedes i Dresack, i Ausserhuf, — alt har jeg genoplevet og genoplevet paany vaagen og i dejlige Drømme.

„Igaar Aftes kom jeg altsaa hertil og blev straks modtaget med en Nyhed, der har gjort et lidt forstemmende Indtryk paa mig, skønt jeg ikke var uforberedt. Nanny er iforgaars bleven forlovet med Dyhring. Jeg er slet ikke glad for det Parti. Dyhring har som Journalist og Menneske altid været mig i høj Grad imod, men Nanny synes meget lykkelig. Ogsaa han er vistnok i Øjeblikket saa forelsket, som han overhovedet er i Stand til at blive. Han var her iaftes, da jeg kom, og det var jo, som du kan tænke dig, lidt underligt for mig at se dem sidde sammen inde i Kabinettet, hvor vi to saa ofte sad, og høre dem hviske og le. Men nu skal jeg ikke igen forfalde til schwermütige Betragtninger. Vor Tid kommer ogsaa, Per! Jeg søger Trøst i den Tanke, at der nu er gaaet ni Døgn, siden vi skiltes, — ni Døgn af de Gud veed hvormange hundrede, der endnu skal skifte med Dag og Nat, inden jeg igen holder dig i mine Arme!

„Hvor mon du er idag? I Wien? I Budapest? Jeg seer dig for mig — ak, altfor tydeligt! — i din brune Rejsepjækkert og med dine velsignede røde Kinder, som jeg i Tankerne atter og atter kysser. Veed du, jeg drømte igen inat om den store Skov i Laugendalen. Aldrig vil jeg glemme noget Minut af den dejlige lange Dag, vi tilbragte der. Husker du Fuglen, der satte sig til at synge over vore Hoveder? Og vort Hvil ved Kilden, hvor du (som du sagde) tildrak dig dine Ungdomssynders Forladelse af mine Hænder? — — Men nu ikke et Ord mere derom.

„Jeg selv er glad ved at være kommen hjem igen og sidde i min egen Stue, omgivet af dine Portræter og de andre Smaaerindringer om dig, som jeg har længtes saa meget efter, og som nu tilligemed vore Bøger skal være min Trøst og Tilflugt i Ensomheden. Kan du gætte, hvilken Bog jeg allerførst skal

have fat i? — Det skal være Poulsens lille Lærebog i Hydrostatik. Du husker nok, at jeg i Vinter paa din Anbefaling læste hans Dynamik og var begejstret over dens fantasifulde Klarhed. Han er virkelig et stort Stykke af en Digter, i Grunden den eneste fuldt moderne Lyriker herhjemme. Der var Sider i hans Fremstilling af Faldhastigheden, der betog mig saa stærkt som i sin Tid et Tankedigt af Goethe.

„Jeg har forresten faaet en Fornemmelse af, at der er noget igære her, dig angaaende. Allerede iaftes hviskede Ivan nogle forblommede Ord til mig om „et opdukkende Interessentskab", og imorges, da jeg gik ned til Te, foer han mig yderst hemmelighedsfuldt forbi med en skinnende ny Dokumentmappe under Armen. Saa saare jeg faar noget nærmere opsporet, skal du faa Underretning.

„Andet Nyt har jeg foreløbig ikke at berette herfra. Fader og Moder er milde og gode som altid, omend jeg nok kan mærke, at de ikke har været netop glade for vort Møde. Men det faar saa være. Idag skinner Solen helt varmt, og Fuglene synger; men endnu igaar var Vejret ganske vinterligt, og jeg kom hertil i den vilde Snestorm, hvori Foraaret blæses ind over Landene her i Norden. Jeg var virkelig et Øjeblik helt ængstelig for, at Toget skulde sidde fast i en Snedrive.

„Jeg skal ellers ikke trætte dig med nogen Rejsebeskrivelse. Der er bare een lille Oplevelse, jeg maa fortælle dig om, — jeg veed godt, hvor intetsigende den i og for sig er, men naar jeg nu i Forvejen har tilstaaet dette, vil du nok lade være med at smile af min Snakkesalighed. Jeg har engang fortalt dig om en Scene, jeg for en Del Aar siden tilfældig blev Vidne til paa en af Berlins Banegaarde, og som gjorde et rystende Indtryk paa mig, ja hvis Virkninger jeg vel ingensinde helt har forvundet. Jeg tænker paa det sørgelige Optog af russiske Jøder, — flittige, lovlydige Folk, der alene for deres Afstamnings Skyld blev jaget fra Hus og Hjem efter at være bleven udplyndrede og skamslaaede eller helt lemlæstede. Som en Fangetransport førtes de under Politiopsigt og fulgt af Pøbelens Forhaanelser gennem Civilisationens Evropa for at søge sig et Fristed mellem nogle halvvilde Stammer i Amerika. Du husker nok, jeg har fortalt dig derom.

„Nu skulde jeg paa denne Rejse og netop paa en berlinsk Banegaard igen blive mindet om, at ogsaa jeg hører til den samme Slægt af evigt Fredløse og Fordømte. Jeg sad i Kupeen

sammen med en anden Dame, og Toget skulde til at gaa, da en ældre Herre kom ind i Følge med en ung Officer. I det samme han fik Øje paa mit ulyksalige Ansigt, foer han ud igen, efterfulgt af Løjtnanten, der slog en beundrende Latter op. Til Schaffneren, som netop vilde lukke, sagde han forklarende og saa højt, at jeg umuligt kunde undgaa at høre det: „Pfui! Hier riecht ja entsetzlich nach Knoblauch".

„Ja, det var hele Oplevelsen, og rimeligvis vil du spørge, hvorfor jeg absolut har villet fortælle dig den. Men det er heller ikke selve Begivenheden, jeg tillægger Betydning, men derimod den Maade, hvorpaa den virkede paa mig, og som endnu i dette Øjeblik vækker en egen højtidelig Forundring hos mig. Den gjorde nemlig ikke noget nævneværdigt Indtryk paa mig. Jeg blev i det højeste lidt vemodig stemt. Da den omtalte Dame efter de to Herrers Bortgang forsøgte en Tilnærmelse, aabenbart i den Hensigt at give mig en Slags Oprejsning for den tilføjede Krænkelse, afviste jeg ikke hendes Venlighed, saaledes som jeg i forrige Tider vilde have gjort, men gav mig i Snak med hende, som om der ingenting var sket. — Forstaar du mig nu? Jeg, om hvem man allerede i mine Barneaar sagde, at jeg var uforsonlig — jeg kan nu ikke blive vred engang! Saaledes har Lykken omskabt mig! Den Følelse, der nu helt opfylder mig ved Tanken om den store, blinde og vildledte Menneskehed, er en uendelig Medlidenhed, en altomslyngende Tilgivelse.

„Ak, nu har jeg allerede maattet begynde paa det tredje Ark Papir, og dog synes jeg, at jeg slet ikke har faaet sagt noget af, hvad jeg har paa Hjerte. Nu skal det dog være Slut for idag. Jeg har ikke Lov til at lægge Beslag paa dig mere, du har Brug for din Tid. Men det er ikke let at slippe dig. Jeg veed, hvilken Tomhed jeg vil føle, naar jeg har lukket mit Brev. — Nu blot et sidste Kys, — og endnu et allersidste — og saa Farvel."

* *
*

Først et Par Uger efter sin Samtale med Faderen lykkedes det Ivan at faa istandbragt et Møde af nogle Pengemænd hos den bekendte Overretssagfører Max Bernhardt, hvem han tid-

ligere, men uden Held, havde søgt at interessere for Pers Sag. Denne Mand var nu gaaet ind paa en Aften at samle nogle af sine Forretningsforbindelser paa sit Kontor for at give Ivan Lejlighed til at fremstille sin Vens Projekt for disse Folk og faa Muligheden for dets Gennemførelse nærmere drøftet.

Max Bernhardt var, skønt kun fyrretyve Aar gammel og af jødisk Fødsel, allerede en Mand med betydelig Indflydelse i Hovedstaden. Han var bekendt som den samlende og iværksættende Kraft i den Forgrening af dristige Spekulanter der i Løbet af den sidste halve Snes Aar havde nedrevet København og opbygget den igen og derved omskabt den fra en Provinby til en Storstad i evropæisk Stil. Han havde paa Grund af sin Virksomhed skaffet sig mange Fjender; men selv disse maatte tilstaa, at han var en glimrende Forretningsmand, et lynsnart Hoved, der i klar Tankegang og i juridisk og kommerciel Viden søgte sin Lige. Til Gengæld indrømmede hans Venner i Almindelighed uden alvorligere Forsøg paa Modsigelse, at han var tom som en ormædt Nød paa det Sted, hvor Samvittigheden skulde haft Plads, og at han med koldt Blod prisgav ethvert højere Hensyn for sine personlige Formaal.

Hver Gang det danske Borgerskab i disse Aar, opskræmt af en eller anden stor Fallit, et mislykket Aktieforetagende eller en uheldig Spekulants Selvmord, rejste sig til en truende Protest mod den ny Tidsaand, samlede Harmen sig altid om Max Bernhardt. Han var for Almenheden bleven Indbegrebet af den evropæiske Fordærvelse, saaledes som denne efter den gængse Mening i den sidste Menneskealder var bleven præget af jødisk Egenkærlighed.

Det laa nu langt fra denne Mand at gøre sig nogen Ulejlighed for at ændre Folks Opfattelse af ham. Han havde tvertimod en egen, dyb Nydelse af den rædselsblandede Nysgerrighed, hvormed Folk — og ikke mindst Kvinderne — betragtede ham, naar han paa bestemte Klokkeslet gik til og fra sit Kontor. Alle kendte hans lille, eksotiske Skikkelse, der saa ofte var bleven karrikeret i den illustrerede Vittighedspresse. Han gik altid meget elegant klædt, holdt sig lidt foroverbøjet og havde begge Hænder kuldskært stukket ned i Overfrakkelommerne, mens han betragtede de Forbigaaende med et halvslukt, følelsesløst Blik under nedsænkede Øjelaag.

I Virkeligheden var han nu ikke ganske den, han saaledes gav sig ud for at være. Folk, der havde kendt ham som Barn, huskede ham som en stille, indesluttet, noget forsagt Dreng, der altid hang over Bøgerne og skyede Kammeraternes Leg af Frygt for den raa Overlast, han som Jøde og paa Grund af sin Lidenhed bestandig havde været udsat for imellem dem. Hans Fader, en Smaahandlende i en af Byens Sidegader, havde været meget misfornøjet med ham, fordi den megen Læsen vakte Drengens Ulyst til Forretningslivet.

Sytten Aar gammel tog han Studentereksamen med Udmærkelse og gav sig til at studere Jura. Det var dengang hans Hensigt at gaa Embedsvejen. Han vilde være Dommer. Den Forfølgelse, han havde været udsat for under Opvæksten, havde skabt en Lidenskab hos ham for Retfærdighed. Højesteretsdommernes mørkerøde Fløjlskaabe var tidligt bleven den lille Kræmmerdrengs lønlige Ærgerrigheds Maal.

Men en Dag blev han gjort opmærksom paa, at han som udøbt slet ikke vilde kunne blive Retsbetjent. Der fandtes ganske vist ikke noget bestemt Lovbud herfor, men det tillodes nu engang ikke. Trods Grundlovens Ord om Borgernes Ligeberettigelse havde endnu aldrig nogen Jøde beklædt et Dommersæde i Danmark.

Da han var bleven Kandidat, maatte han se paa, hvorledes snart den ene, snart den anden af de blonde Kødhoveder blandt hans Medstuderende førtes ind paa den akademiske Kongevej til Ære, Magt og Anseelse, medens han selv nødtes ud i det Forretningsliv, som han afskyede. Hans israelitiske Selvfølelse, denne stolte Sky for at blive Genstand for Medlidenheden, havde allerede da udrustet ham med en skuffende Selvbeherskelse. Han bar, naar han bevægede sig mellem Folk, en kold, spottende Verdensmandsmaske, hvorunder hans Hjerte hemmeligt bankede saa nervøst uroligt som en ung Piges ved Indtrædelsen i en Balsal.

Der var derfor ingen, der forundrede sig, da han, straks efter at have opnaaet Bestalling som Sagfører, kastede sig ud i en Række forvovne Spekulationsforretninger. Det blev hans Specialitet at danne Byggekonsortier og starte Aktieselskaber og han havde øjeblikkelig vakt Forargelse blandt sine Kolleger ved at anvende Midler, som man hidtil ikke havde tilladt sig at benytte i den juridiske Forretningsverden. Blandt andet havde han efter udenlandsk Mønster knyttet en nøje

Forbindelse med Pressen. Ved at underkøbe Redaktører og Bladudgivere med vellønnede Bestyrelses- eller Revisorposter i sine forskellige Aktieselskaber havde han efterhaanden skabt sig en skjult Stab af interesserede Medhjælpere, hvorigennem han bearbejdede den offentlige Mening og skaanselsløst forfulgte enhver Modstander.

Nu, efter blot en halv Snes Aars Forløb, var han naaet op blandt Byens store Skatteydere og anerkendtes af alle som en virkelig Magt i Hovedstaden. Hvormeget man endnu til Tider kunde skumle over hans Midler, havde man i Forretningsverdenen tilsidst bøjet sig for hans Evner og det vidunderlige Held, der fulgte næsten alt, hvad han fik mellem Hænder. Naar undtoges et Par af de ældste og mest aristokratiske Handelshuse og en enkelt Bank, der stadig vægrede sig ved at træde i Forhold til ham, vovede Ingen længer at modsætte sig hans Dag for Dag voksende Indflydelse.

Alligevel var det langt fra, at hans Ærgerrighed nu var tilfredsstillet. Han, hvis Haab i sin Tid stod til en Højesteretsdommers forholdsvis beskedne Værdighed, havde nu sat sig et ganske anderledes stort Maal for sin Stræben. Af den lille, lidt forsagte Dreng havde Forurettelsen skabt en Herskervilje, en harmhærdet Kraft, der bestandig tørstede efter videre Magtomraade.

Han var dog klar over, at han paa Grund af sin Fødsel aldrig selv vilde kunne opnaa nogen af de allerhøjeste Samfundsstillinger, der nu alene syntes ham en Kamp værd. Men i den store Stab af Afhængige, han i Tidens Løb havde forstaaet at skaffe sig og gøre til lydige Redskaber for hans Vilje, var der adskillige, som allerede var naaet frem til betroede Poster, — og det var hans Plan paa denne Maade alligevel at faa al væsentlig Magt i Landet samlet i sin Haand.

At Ivan havde været særlig ivrig for at vinde denne Mand, for Pers Sag, og at han nu, da det syntes at skulle lykkes ham, ansaae Sejren for næsten sikret, var da kun naturligt.

Af de syv Herrer, der nu efter Max Bernhardts Indbydelse samledes for at drøfte Planen, var den ene Vekselerer Herløv, Max Bernhardts personlige Ven og uundværlige Medarbejder, en stor, rødfed Mand, der gjorde et underligt dvask og søvnigt Indtryk, skønt han i Foretagsomhed ikke stod synderlig tilbage for sin Kompagnon og absolut overgik ham i Opfindsomhed og Snuhed. Paa Børsen sagde man om ham,

at han var Max Bernhardts Fantasi. Det var gerne ham, der undfangede Ideerne og med beregnende Omhu planlagde de fælles Foretagender, mens den anden var den ligelinjede, mandlige, iværksættende Kraft.

Iøvrigt var deres personlige Interesser ganske forskellige; men netop derfor arbejdede de saa uforligneligt sammen. Vekselereren var aldeles blottet for Ærgerrighed. Ganske i Modsætning til Max Bernhardt, for hvem alt gik ud paa Magtbesiddelse, havde han intet andet Formaal end Profitten, ingen anden Stræben end at puge Penge sammen. Han vidste end ikke noget at bruge sine mange Penge til. Han var ugift og havde kun een, forholdsvis billig Passion, nemlig den efter Dagens Arbejde at sætte sig ind i en af de finere Restavrationers Separatkabinetter og ganske alene, blot med nogle Aviser til Selskab, fortære en Diner paa syv-otte Retter Mad, hvortil han af Helbredshensyn kun drak Vand.

Han stod nu i Max Bernhardts store, kostbart udstyrede Modtagelsesværelse, ludende som en Okse, med Hænderne samlede bagpaa under sine lange Frakkeskøder og med et sløvt Blik bag Brillerne, som sov han indvendig. Han var kommen i Samtale med en af de andre Indbudne, en afstikkende klædt, ung, blond Modeherre, velkendt af hele København fra Østergade og Teatrene, hvor han gik under Navnet „Det forgyldte Lammehoved". Hans virkelige Navn var Sivertsen, og han var eneste Barn af en i sin Tid kendt Kaffegrosserer, ved hvis Død han, syvogtyve Aar gammel, var bleven Ejer af en meget betydelig Formue. Han var en af Byens mange teatergale, talte kun om Rollebesætninger, Kulissesladder og Aviskritik. Han var en Ven af Dyhring, hvem han — som han sagde — „beundrede baade som Gentleman og Forfatter", og det havde da ogsaa været gennem ham, at han i sin Tid var bleven bragt i Forbindelse med Max Bernhardt. Denne havde ikke været længe om at gøre ham til en af sine Livegne, og han havde siden tumlet med hans Millioner efter Forgodtbefindende, — iøvrigt langt fra til Skade for den unge Døgenigt, hvis Teatergalskab rimeligvis ellers hurtigt vilde have ruineret ham, da han altid blodigt maatte betale Æren af at kalde en af Scenens Børn for Ven eller Veninde.

Tilstede var desuden en Hr. Nørrehave, hvis Navn man ligeledes ofte saae under Max Bernhardts Aktieindbydelser. Han kaldte sig „forhenværende Landmand" og havde ganske vist

engang ejet en Gaard i Jylland; men det laa rigtignok mere end tyve Aar tilbage i Tiden, og han havde siden ført en saare omtumlet Tilværelse i København, først en Tid som Pantelaaner og Marskandiser, senere som Husmægler og Ejendomskommissionær, indtil han slog sig paa Spekulationen i større Stil og blev Kapitalist. Han havde oprindelig heddet Madsen, men skiftede Navn samtidig med, at han ombyttede sin Kælderbutik med et Kontor. Den tillidvækkende Landmandstitel havde han derimod bibeholdt tilligemed den jyske Snurren paa r'et, der i københavnske Øren meddelte hans Tale noget tilforladeligt og trohjertet. Max Bernhardt plejede i Fortrolighed at sige om ham, at han var den lodneste Ræv i Danmark.

Efter at man havde anbragt sig om et Bord, hvorpaa Pers Tegninger og Overslagsberegninger var udfoldede, fik Ivan straks Ordet; og de forsamlede Herrer hørte alle med velvillig Opmærksomhed paa hans omhyggeligt tilrettelagte Foredrag — i al Fald i den første halve Time. Senere blev de noget urolige, og den forhenværende Landmand saae nogle Gange med landlig Ligefremhed paa sit Ur.

Da han omsider sluttede, blev der en længere Pavse. Man saae hen paa Max Bernhardt, der imidlertid forholdt sig afventende.

Tilsidst tog saa Vekselereren Ordet og gjorde Ivan forskellige Spørgsmaal, hvorpaa der lidt efter lidt kom en mere almindelig Diskussion i Gang.

Det viste sig da, at disse Mænd — ganske som Philip Salomon — ansaae det for uomgængelig nødvendigt først at fremskaffe en begrundet Dom om Foretagendet fra anerkendte tekniske Sagkyndige, hvis Udtalelser maatte forelægges Offentligheden. Og efterat der i den Forbindelse var nævnt nogle Navne, udpegedes tilsidst ogsaa her Ingeniøroberst Bjerregrav som den, hvis Ord i en Sag som denne vilde have størst Vægt omkring i Landet.

Med megen Styrke gentog Ivan, hvad han allerede havde gjort gældende overfor Faderen, at det vilde være urimeligt at vente nogen Tilslutning til Sagen fra en Side, der — ikke med Urette — havde følt sig ramt af den som en Anklage. Særligt om Oberst Bjerregrav vidste han ganske bestemt, at han af rent personlige Grunde stillede sig fjendtligt til Planen og dens Ophavsmand.

Hertil svarede Vekselereren blot, at der naturligvis maatte

tilbydes Obersten Sæde i det eventuelle Selskabs Direktion; og da Direktionen sagtens skulde være lønnet, vilde saadan lidt personlig Uvilje let blive overvundet.

„Var der ikke større Vanskeligheder“ — tilføjede han tørt — „vilde Sagen være nem at ordne.“

Til Pers Kraftmaskiner og andre Opfindelser, der af Ivan var bleven omtalt som epokegørende, viste der sig aldeles ingen Tillid blandt de forsamlede Herrer. I Modsætning til Philip Salomon talte de kun om Havneprojektet og navnlig om Muligheden for at skaffe den lille Klitø Anerkendelse som toldfrit Omraade. Max Bernhardt erklærede endog rent ud, at han ansaae alene denne Del af Forslaget for egnet til Drøftelse. Til Gengæld talte han meget ivrigt mod et Par af de andre Herrer, der foreslog yderligere Indskrænkninger i Pers Plan for at gøre Forsøget med den mere overkommeligt.

„En videregaaende Amputation vilde være ensbetydende med en Aflivelse,“ ytrede han. „Jeg maa for mit Vedkommende bestemt fastholde, at Frihavnsprojektet søges virkeliggjort i sit fulde Omfang ... som en Nationalsag, for hvilken det gælder om at vække det samlede Folks Interesse, saadan som Hr. Salomon før meget rigtigt udtrykte det, ... eller at hele Historien paa Forhaand opgives som uigennemførlig.“

Ivan gjorde store Øjne. I Betragtning af Max Bernhardts forudgaaende, langvarige Vægring ved at befatte sig med Sagen havde han ikke turdet vente en saa ubetinget Tilslutning fra hans Side. Ogsaa flere af de andre Herrer var tydeligt overraskede over den usædvanlige Varme, hvormed Max Bernhardt her gik i Skranken for en Forretning, der i deres Øjne tog sig saare tvivlsom ud.

Max Bernhardts og Vekselerer Herløvs pludselige Interesse for Pers Værk havde da ogsaa en skjult Aarsag. De var kommen under Vejr med, at der i den af de københavnske Hovedbanker, med hvis Direktion de levede paa Krigsfod, for Tiden arbejdedes med et andet Frihavnsprojekt, knyttet naturligvis til København. Det var nu deres Hensigt at komme Modstanderne i Forkøbet med dette fuldt færdige, vestjyske Projekt, om hvilket der med Dags Varsel kunde aabnes en Diskussion i Pressen. Nogen stor Tro til, at der skulde kunne oparbejdes nogen virksom Stemning for det i Handelsverdenen havde ingen af dem; deres Tanke var kun, at det kunde gøre Nytte som Sprængstof og splitte den Interesse for Frihavns-

tanken, som aabenbart fandtes omkring i Landet, og som de andre gjorde Regning paa at kunne samle om deres københavnske Projekt.

Efter yderligere Forhandling hævedes Mødet med den Beslutning, at der skulde ske en Henvendelse til Oberst Bjerregrav for at formaa ham til at indtræde i den forberedende Direktion. Saasnart hans Svar forelaa, skulde der sammenkaldes til et nyt Møde, for at der, i Samraad med Obersten, kunde tages Bestemmelse om, hvorledes Sagen i det enkelte burde gribes an. —

* *
*

Per befandt sig paa den Tid i Wien. Han havde tilbragt et Par Uger i Sumplandene omkring Donaumundingen for at studere de store Flodregulerings- og Havnearbejder der. Snart tilhest, snart i aaben Baad eller paa synkefærdige Sandpramme havde han fartet om i al Slags Vejr og et Par Gange endog haft ondt ved at skaffe sig Tag over Hovedet for Natten.

Udtrættet af disse ham uvante Strabadser sad han Dagen efter Ankomsten til Wien udenfor en Kafe og følte en stærk Trang til igen at tale med et Menneske om andet end Pæleramning og Opmudring. Han havde, siden han skiltes fra Jakobe, udelukkende omgaaedes Ingeniører, . . . og ikke Ingeniører af den hjemlige, almendannene Art, men Teknikere, saaledes som Verdenskonkurrencen uddannede dem, Mænd med en fænomenal Sagkundskab paa et enkelt, oftest stærkt begrænset Omraade, men til Gengæld ganske bare paa Viden udenfor deres Fag og i Almindelighed blottede for alle andre Interesser end saadanne, der knyttedes til Eksistenskampen og det personlige Velvære.

Det var gaaet ham overfor disse Kolleger ligesom overfor de tre koldblodige, engelske Whiskydrikkere, han havde tilbragt Vinteren med i Dresack, og med hvem han heller ikke havde kunnet tale f. Eks. om de store Livsspørgsmaal, som dengang ganske særligt optog ham. Han var og blev en Fremmed i et saadant Selskab. Hvor højt han end beundrede deres specielle Dygtighed og Indsigt, og skønt deres Væsens Overlegenhed ofte fristede ham til Efterligning, rørte der sig i Dybet af hans Sind en Følelse af Medlidenhed med den Slags Mennesker,

hvis Tanker aldrig hævede sig højere end Røgen fra deres Cigar.

Nu sad han der udenfor Kafeen med en Avis i Haanden. Mens hans Tanker var hos Jakobe, hvem han savnede dobbelt stærkt i denne store, vildfremmede By, lod han af gammel Vane Blikket løbe nedover Hotellisterne for at søge efter Navne fra Danmark. Og pludselig gav det et Ryk i ham, idet han stødte paa Navnet Baronesse von Bernt-Adlersborg.

Den gamle Dame var i Vinterens Løb ganske gaaet ham af Minde. Hans Udvikling havde i den mellemliggende Tid ført ham saa langt bort fra al Tragten efter ydre Glans og Storhed, at han knap nok længer huskede, hvordan han før sin Rejse blev fristet af „Onkel Heinrich" til at benytte sig af dette stakkels Kvindemenneskes Venskab med det Formaal at erobre sig en Barontitel.

I sin Længsel efter engang igen at tale med et Menneske i sit eget Sprog og om almindelig menneskelige Ting besluttede han sig til at opsøge Baronessen. Han fandt hende i et af Byens eleganteste Hoteller, hvor hun boede sammen med sin Søster Hofjægermesterinde Prangen. De to Damer var kommen dertil for et Par Dage siden og opholdt sig her paa Gennemrejse til Italien.

Baronessen syntes ikke at have haft stort Udbytte af sin næsten aarelange Kur paa den tyske Afvænningsanstalt. Ansigtet havde ganske vist mistet noget af sin blussende Rødme. Mimiken var mere behersket, Hænderne roligere; men hendes Tale var lige forvirret og røbede de svækkede Aandsevner. Sin besynderlige Kærlighed til Per havde hun bevaret ganske uforandret. Hun var i sin Gensynsglæde lige ved at falde ham om Halsen, og Gang efter Gang under deres paafølgende Samtale greb hun paany hans Hænder for at bevidne ham sin Taknemmelighed over, at han var kommen.

Om sit Ophold paa Kuranstalten talte den gamle Dame ikke. Hun sagde blot, at hendes „kære Søsterlil" var rejst ned for at hente hende, og at hun nu agtede sig til Rom for — som hun med hemmelighedsfuldt sænket Stemme forklarede — at søge Privatavdiens hos Paven.

Hun forsøgte at overtale Per til at gøre hende og Søsteren Følgeskab til Syden, og da hun hørte, at det var hans Hensigt at bryde op allerede den næste Dag for at rejse videre til Paris, beklagede hun sig saa ubehersket, at han tilsidst lovede

at blive i Wien den Ugestid, hun og Hofjægermesterinden agtede at opholde sig der.

Endnu samme Eftermiddag var han de to Damers Ledsager paa en Køretur i Prateren.

I det Brev til Jakobe, hvori han fortalte om dette Sammentræf, beskrev han Hofjægermesterinde Prangen i følgende Linjer:

„Søsteren er en høj, storslaaet Dame — jeg tænker, hun er omtrent 70 Tommer og af tilsvarende Drøjde. Omkring halvtreds Aar gammel. Har vist engang været meget smuk. Flotter sig endnu med et Par brillante Øjne. Af Væsen er hun noget mere afmaalt end Baronessen og taler i Modsætning til denne ikke meget. Aabenbart svært gudelig. Vi fik os allerede iaftes en lang og varm Diskussion om den kristelige Udødelighedslære. Jeg har paa Fornemmelsen, at hun vil søge at indvirke paa mig. Naa, det skal more mig at genoptage Kampen. Hun synes at have læst og tænkt og oplevet en hel Del og er trods sin Hellighed mærkværdig nok slet ikke nogen Hældøre. Alt i alt et interessant Bekendtskab — —."

Dette Brev satte Jakobe i en vis Uro. I sit hurtigt afsendte Svar skrev hun, uden iøvrigt med et Ord at nævne Hofjægermesterinden eller hendes Søster:

„Der er en Ting fra vor Rejse, som jeg nu er en lille Smule ked af, og det er, at vi ikke fik talt noget mere sammen om det, der i Vinter, efter din Faders Død, beskæftigede dig saa meget og foruroligede dig lidt. Men Dagene var jo alt for korte, Tiden fløj fra os, og Kærligheden krævede sin Ret. Maaske vil du ogsaa sige, at der ikke længer var noget at tale om, at din Ensomhed havde gjort dig nervøs, — og det tror jeg selv. Desuden (ikke sandt, min Ven?) nu har vi jo fuld Fortrolighed til hinanden i alle Ting, og du vil aldrig mere søge at skjule for mig, hvad der optager dine Tanker. Det lover du mig, Per!

„Herhjemme lever vi for Øjeblikket under et nyt Udbrud af teologisk Desperation og Forfølgelsesyge. Som jeg vistnok skrev til dig sidst, er Nathan nu vendt tilbage her til Landet, og det er, som om denne Begivenhed har vakt Panik i Præstelejren. Enhver Lejlighed benyttes i disse Dage til at tordne mod den ny Tid og dens Mænd. Endnu iaftes læste jeg i „Berlingske Tidende" et tre Spalter langt Referat af en Sørgetale, holdt af en eller anden Stiftsprovst ved en eller

anden Konferensraadsbegravelse i Frue Kirke. Jeg kunde have Lyst til at sende dig Bladet. Sjelden har jeg læst noget saa oprørende dumt og arrogant. Naturligvis henflød den hellige Mand i Medlidenhedsgraad over „de ulykkelige“, der levede Livet uden Evighedshaab, og for hvem Døden kun var en Rædslens Port ud til det bundløse Intet. Og der var den sædvanlige, selvforherligende Henrykkelse over Troen, uden hvilket „Livet ikke var til at udholde“. Hvorfra veed han nu det? Mon han har prøvet det? Min gamle Halvonkel Philip plejede at sige om sig selv, at han havde samme Tro som sin Kakkelovn, nemlig, at Livet var Flamme, Bulder og Os, og „der var ingenting ovenover Skorstenen“. Alligevel var han til sin høje Alderdom en meget lykkelig og ogsaa en lystig Mand. Da han laa paa sit Dødsleje og Lægen ikke rigtig kunde komme efter, hvad han fejlede, spøgte han dermed og sagde, at det ærgrede ham frygteligt, at han ikke engang kunde faa at vide, hvad han døde af. Og dette er langtfra noget enestaaende Eksempel. Baade i min egen Familje og mellem mine Bekendte har der været mange uden mindste religiøs Tro; og dog er de gaaet lige saa stolte og frejdige i Døden som nogen Stiftsprovst.

„Jeg tænker ofte paa, om de Kristnes overdrevne Angst for Døden, udsprungen som den vel er af Læren om en hinsidig Dom, ikke tillige bunder i den Omstændighed, at Kristendommen i Modsætning til andre betydende Religioner opstod og udvikledes i en Almue og tilmed i et forkuet Folk. Der bestaar dog vistnok en Forbindelse mellem Dødsfrygt og Trælleangst. Jeg glemmer aldrig det Indtryk, det gjorde paa mig, da jeg engang i et tysk Museum saae nogle Gibsafstøbninger af de Lig, der er fundne i det udgravede Pompeji. Der var derimellem en Herre og hans Slave, begge øjensynligt overrumplede af Askeregnen og kvalte i Løbet af faa Minutter. Men hvilken Forskel i Ansigtsudtrykkene! Paa Slavens Ansigt læstes den mest forvirrede Rædsel; han havde væltet sig om paa Ryggen, Øjenbrynene var løftet helt op til Haaret, den tykke Mund stod aaben, man kunde ligefrem høre ham skrige som en Gris, naar den bliver stukket. Den anden derimod havde bevaret sin cæsariske Værdighed lige ind i Døden. De fast tillukkede Øjne, den fine sammenklemte Mund var præget af den stolteste og skønneste Resignation overfor det uafvendelige.

„Det er for mig netop den væsentligste Anklage, der kan rettes mod Kristendommen med dens Evighedshaab, at den berøver Livet dets dybe Alvor og dermed dets Skønhed. Naar man opfatter vor Tilværelse her paa Jorden som bare en Generalprøve paa den egentlige Forestilling — hvor bliver da Festligheden af? Men selv om jeg ikke personlig var fuldt og fast overbevist om, at Livets store, ophøjede Endemaal er Tilintetgørelse, og at det netop er Kendetegnet paa et virkeligt aandsudviklet Menneske, at det kan forsone sig med en saa uselvisk Tanke og føle det som en harmonisk Afslutning paa Livet, at vi saaledes tilbagegiver Alnaturen de Kræfter, der var virket i os, medens alle kristelige Drømme om Udødelighed og Himmerigsfryd kun er Omformninger af uciviliserede Folkeslags plumpe Forestillinger om evige Jagt- og Krigsglæder, — ja, hvad var det nu, jeg vilde sige? — — Du maa virkelig tilgive mig, men jeg kommer til at skylde dig en Eftersætning til en anden Gang. — Nej, nu har jeg det! Jeg vilde sige, at selv om jeg altsaa ikke i Døden saae en absolut Selvopofrelse, den fuldkomne Hengivelse til Altet og vor uopløselige Forening med det, saa skulde jeg dog have mig frabedt at vide noget om, hvad der blev af mig, naar jeg engang forlader denne Verden og alt, hvad jeg har faaet kært. Herregud, vi er jo dog alle enige om ikke at turde ønske os nogen Forudviden om vor jordiske Fremtid, men er tvertimod glade ved, at den evige Visdom har tilhyllet de kommende Dages Indhold for os. Dersom vi i Forvejen blot med nogenlunde Sikkerhed kunde ane, hvad der ventede os i Livet, vilde dette, hvor lykkeligt det saa end formede sig, sikkert „ikke være til at udholde". Hvor meget mindre da, naar det gælder et *evigt* Liv!

„Ak ja — ikke sandt? — denne uudryddelige Teologi! Ogsaa den hører med til det „fra Fædrene nedarvede" — dette Ord, der er bleven et Løsen for Kulturfjenderne herhjemme. Er det dog ikke forfærdeligt nedslaaende og ydmygende, ja rent ud fortvivlende, at der endnu skal kunne rejses Kamp og spildes Tid og Kraft paa de simpleste Grundspørgsmaal? Hvor kan dog længer Nogen tvivle om, at det netop er alt dette „nedarvede" i os, vi allesammen, baade Kristne og Jøder, har den Pligt at bekæmpe, om ikke af anden Grund, saa fordi det jo bare er et Værk af Tilfældet, — vi kunde jo lige saa godt have arvet noget ganske andet, noget

helt modsat. Hvor lang Tid skal der dog endnu hengaa, hvormegen Fortræd skal vi Mennesker endnu tilføje hinanden, før det virkelig bliver forstaaet og gjort til Religion, til eneste tilladelige Dogme, at det ikke er paa det tilfældige, det særegne, men paa det almenneskelige i os, at vi skal opbygge vort eget og Nationernes Liv — —"

* *
*

Det var ved Mødet hos Max Bernhardt bleven overdraget Ivan at henvende sig til Oberst Bjerregrav og søge at overvinde dennes Uvilje mod det nye Foretagende og mod dets unge Ophavsmand.

Ivan plejede ellers ikke at lade det skorte paa Dristighed, naar det galdt om at virke for Per. Han havde et Par Gange saa at sige ladet sig kaste ned af Folks Trapper for hans Skyld. Men den gamle Oberst indgød ham en særegen Respekt. Han kendte hans lille blussende Skikkelse fra Gaden og havde hørt om hans Opfarenhed og hensynsløse Væsen. Dyhring, hans Nevø, havde leende fortalt, at han endnu blev aldeles rasende, naar han hørte Pers Navn.

I sin Forlegenhed betroede Ivan sig til Onkel Heinrich, der plejede at være hans Raadgiver i vanskelige Tilfælde, og efter en Del Ophævelser lovede denne at give ham en Haandsrækning.

„Jeg kender jo en Smule til denne Bjerregrav. Har gjort ham nogle Smaatjenester af og til. Jeg skal give ham et Vink, saa han bliver medgørlig. — Kan I forlange mere?"

Der var det Gran af Sandhed i hans Skryderi, at han virkelig stod i en Art Forbindelse med Obersten. Ihvorvel han aldrig selv vilde være ved det og hans Familje af den Grund lod uvidende derom, drev nemlig den foregivne Nabob en beskeden Kommissionsforretning, af hvilken han tildels levede. Blandt andet var han Agent for et engelsk Firma i Jern- og Staaldragere, og i denne Egenskab fremstillede han sig regelmæssigt et Par Gange om Aaret for Obersten med sin Priskurant.

Et Par Dage efter Samtalen med Ivan søgte han paany sin Kunde. Efter at have maattet vente en halv Time ude i For-

stuen fik han endelig Foretræde og traf Obersten i overgivent Lune, stærkt blussende efter Frokosten.

Den gamle Militær gav sig ugenert til at smile af den lille grimme Jøde, der gjorde sin Indtrædelse i graa Gamasjer, med Cylinderhatten og et Par sammenlagte Handsker i Haanden.

„Se Goddag!“ sagde han og satte sig ved sit Skrivebord uden at byde den anden Plads. „Hvordan staar det til, min gode forhenværende Ørkenvandrer?“

Hr. Delft satte sin blaalige Monocle for Øjet og vrinskede af paatagen Fornøjelse. Han vejrede god Forretningsstemning og var for klog til at ødelægge sine Chancer ved at vise sig fornærmet.

Efter nogen Forhandling lykkedes det ham da ogsaa at faa Obersten til at gøre en Bestilling.

Han havde allerede pakket sine Sager sammen og stod igen med Hatten og Handskerne i Haanden som for at gaa, da han pludselig lagde sit friserede Chimpanse-Hoved paa Siden og sagde:

„Tør jeg gøre Hr. Obersten et Spørgsmaal i Fortrolighed?“

„Hvad er det?“

„Har Hr. Obersten hørt om det store nye Nationalforetagende, som er under *ventilation?*“

„Kender ikke noget til det.“

„Virkelig ikke?“

„Jeg passer mit eget ... holder mig helst udenfor Spektaklet, veed De.“

Hr. Delft saae bort med sit lumskeste Smil. Nu, da Forretningen var gjort, var Lejligheden kommen til at gengælde Obersten hans „Ørkenvandrer“.

„Ach — ja!“ sagde han og rystede paa sit lokkede Hoved. „Tiden har förändret sig. Nu er det de Unge, man alle Vegne raaber paa. De gamle prøvede Kræfter skubbes tilside ... ignoreres ganz und gar. Ungdommen har Ordet!“

„Hvad var det saa, De vilde sige mig?“ afbrød Obersten ham pludselig utaalmodig og med Kommando i Stemmen.

„Det er et stort Frihavnsprojekt, der er paa Stabelen. Af en helt ung Mand, ganske en Jüngling, Sidenius hedder han.“

„Naa — *den* Brølabe!“ sagde Obersten. „Ham kender jeg tilfældigvis. Han har jo i sin Tid rendt os alle paa Dørene

med det „Nationalværk“. — Folk er ganske vist bleven som tossede efter at komme af med deres Skillinger; men jeg tror dog ikke, at de Drengefantasier for Alvor vil friste Nogen.“

„Foretagendet er sikret, ... hvad det pekuniære angaar. Jeg veed det ganske bestemt.“

„Hvad siger De?“

„Sagen er i Orden. Man venter blot paa Lovgivningsmagtens Sanktion. — Ja, det er, som Hr. Obersten siger. De danske Penge har Polkafeber for Tiden; de er begyndt at danse og kan ikke holde op igen, saalænge Musiken holdes gaaende. — Desuden, Hr. Sidenius har nok gode Forbindelser i Børsverdenen.“

Obersten var bleven stille. Han havde sænket sine knevelsbartformede Bryn, og det var, som om al Kindernes Frokostrødme blev suget ind af hans Øjne, der begyndte at gløde som en Tyrs.

„Saa er det altsaa sandt, at denne unge Laban er bleven forlovet med en Datter af Philip Salomon? De maa jo vide det, Delft. Er ikke Hr. Salomon Deres Svoger?“

„Hr. Oberst, min Mund er lukket! ... For Kærlighedsaffærer har jeg ikke Agentur.“

„De er Diplomat, Delft! ... Naa, jeg er ligeglad. Har Folk Lyst til at rulle deres Penge ud i Søen, saa for mig gerne. Det vilde saamænd være Synd at nægte dem den Fornøjelse. Prosit Mahlzeit, mine Herrer! Der er Plads til mange Tønder Guld i Hjertingbugten.“

„Det er et gudsvelsignet sandt Ord, Hr. Oberst!“

„Jeg holder mig, som sagt, udenfor den hele Svindel. Jeg vil ikke engang høre om den. — Adjø, Hr. Delft.“

„Jeg har den Ære at anbefale mig,“ sagde den lille Israelit og trak sig tilbage med sit allerærbødigste Buk.

Obersten blev siddende med Haanden under Kinden og tyggede heftigt paa sit Overskæg. Det var et formeligt Raseri, der ved saadanne Efterretninger greb den blodrige gamle Herre, som selv engang i sin Ungdoms Overmod havde kastet Handsken til den nationale Slendrian og drømt om at blive en Fører og Fornyer indenfor sit Omraade, og som nu hørte til den ny Tids mest forbitrede Modstandere. Ligesom de fleste andre af Landets Gammelliberale hadede han de unge, sejrrige Foregangsmænd med et misundeligt Had, der

overfor Per næsten havde faaet Karakteren af en Mani. Den Tanke, at hvad han ikke selv havde naaet, skulde kunne lykkes for denne Bondelømmel, der havde forhaanet ham i hans egen Stue, red ham som en Mare.

Endnu knyttede der sig dog fra gammel Tid en Forestilling om Fordomsfrihed og Selvstændighed til hans Navn, — det var derfor, at baade Philip Saloman og Max Bernhardt straks var kommen til at tænke paa ham, da det galdt om at finde en anset Sagkyndig, der kunde tænkes villig til at gaa i Borgen for Pers Ideer overfor Offentligheden. Man vidste desuden, at han var en forfængelig Mand og dertil meget pengekær.

Allerede den følgende Dag gentog Hr. Delft sit Besøg. Obersten havde nemlig ønsket Oplysninger om nogle Staalskinners Vægtforhold, og for at faa et Paaskud til at komme igen havde han ladet, som om han tilfældigvis ikke havde de derhenhørende Tabeller hos sig.

Som ventet førte Obersten igen Talen hen paa Pers Projekt og søgte at faa at vide, hvilke Børsmænd og Pengeinstituter der stod bag det. Hr. Delft lod i første Øjeblik ganske uforstaaende. Saa rystede han smilende paa Hovedet og sagde:

„Ach, dette Sideniuske Amfibium — mener Obersten. Jeg har ingen Tillid til den ganske Historie. Det er et Dødfoster."

„Hvadbehager! ... De stod her igaar og fortalte, at Foretagendet var sikret. De vidste det ganske bestemt, sagde De."

„Jeg beder Hr. Obersten erindre, at jeg sagde i *pekuniær* Henseende sikret. Jeg tilføjede udtrykkeligt, at man manglede Statens nødvendige Billigelse af Planen. Og den erholdes aldrig."

„Hvorfor ikke? Naar Pengene virkelig kan skaffes tilveje, hvad skulde saa egentlig bevæge Staten til at modsætte sig Foretagendet?"

Hr. Delft stod med optrukne Skuldre og vred sig som i Undseelse.

„Hr. Obersten forstaar mig vist nok — uden Ord."

„Hvad nu? De er dog en Satan til Hemmelighedskræmmer! Hvad mener De?"

Hr. Delft tav og drejede vedblivende Hovedet forlegent fra den ene Side til den anden. Han lignede virkelig i dette Øjeblik ganske en afrettet Abe.

„Men saa tal dog, Menneske!“ raabte Obersten.

„Naa, jeg mener, Hr. Oberst, ... Regeringen tør ikke ... det er Sagen.“

„Tør? For hvem? Jeg forstaar ikke et Muk!“

„Jeg vil ikke opholde Hr. Obersten længer. Jeg tillader mig at anbefale mig — —“

„Snak! Nu skal De tale fra Leveren, Delft! Hvorfor mener De, Staten skulde afholde sig fra at give sit Samtykke, dersom Pengene kan skaffes — og Planen ellers var sund og god?“

„Netop det — Hr. Oberst, at Planen er sund og god.“

„Pr ... rrrrr! Nu gaar jeg fra Snøvsen! Hvad er Meningen med dette her?“

„Altsaa — for at tale rent ud — mener virkelig Hr. Obersten, at vor Nabo mod Syd roligt vilde se paa, at der skabtes Hamburg en saa farlig Konkurrent? — *Jeg* tror det ikke. Aldrig i Evighed!“

Obersten kastede sig tilbage i Stolen med Haanden i Siden. Hele hans i Forvejen røde Ansigt blev som flaaet.

„Nu har jeg i mine livskabte Dage aldrig hørt noget saa tosset! Hvor kommer De paa den forrykte Tanke, Mand? Mener De, at Tyskerne vilde erklære os Krig i den Anledning, — hva'?“

„Gud — Krig! Det var saavist ikke fornødent! Bare saadan en lille, lidt bestemt formuleret Note fra Berlin til København ... De vil indrømme mig, Hr. Oberst, saadant noget har før været tilstrækkeligt i lignende Tilfælde.“

Obersten slog tavs Øjnene ned.

Hr. Delft trak paa Skuldren.

„Saadan er Tilværelsen for de smaa Nationer! De maa bøje sig ... og endda tie til Forurettelsen. Det er sørgeligt, meget sørgeligt, men det er Livets Gang. De smaa maa være føjelige overfor de store ... føjelige og forsigtige ... yderlig forsigtige,“ blev han ved at gentage, da han saa Ordenes Virkning paa den gamle Fædrelandsforsvarer, der paa sit Legeme endnu bar Mærker af Tyskernes Kugler.

Obersten var stadig tavs, og Hr. Delft benyttede nu Øjeblikket til at tage Afsked.

Det var ogsaa paa høje Tid. Han var neppe kommen ud af Døren, før Obersten væltede op af Stolen som en bremsestukket Stud. Og som altid, naar der ikke var andre tilstede, han kunde lade sine Følelser gaa ud over, søgte han fra Kontoret

ind i Dagligstuen for at give sig Luft overfor sin Kone. Han maatte denne Gang kalde hende ind fra Køkkenet. Og uden at agte paa hendes grædefærdige Forsikringer om, at hendes Suppegryde var ved at koge over, rasede han i en halv Time mod den Fejghedens og Lumpenhedens Aand, der havde regeret det danske Folk siden Krigen.

Den Dag spiste Onkel Heinrich som saa ofte til Middag hos sin Svoger. Da man rejste sig fra Bordet, tog han Ivan tilside og sagde med den mutte Generthed, der var ham egen, naar han undtagelsesvis havde ulejliget sig uegennyttigt:

„Nu kan du gaa til Obersten, min Ven! Nu er han præpareret."

For ikke at vække Mistanke lod Ivan dog et Par Dage gaa hen, før han skred til Værket. Han tilskrev da Obersten et Brev, hvori han udbad sig Æren af en Samtale og i korte Træk forklarede Anledningen.

Der var straks noget i Brevets Tone, der gjorde Obersten svag. Ivan besad i høj Grad den jødiske Færdighed i at indynde sig hos Folk ved at kildre deres Forfængelighed, — og Obersten havde en tynd Hud overfor Smiger. Der var desuden i Navnet Salomon en Guldklang, der lød forførende i den pengeglade Mands Øre.

Men fremfor alt var det hans Natur imod at sidde uvirksom og se paa, at andre handlede. Trods sine halvfjerdsindstyve Aar havde han endnu for megen Uro i Blodet til godvilligt at gaa paa Aftægt. Nogen fuldt paalidelig Forbundsfælle for Bagstræverne i Landet havde han derfor heller aldrig været. Den gamle Oprørsaand var trods alle Naadesbevisninger fraoven aldrig bleven helt udslukt hos ham. Gemt under Forbitrelsen mod det Ny og Misundelsen og den paatagne Forargelse rørte der sig en hemmelig Sympati. Som han i sin ydre Færd var vedbleven at være det urolige Brushoved med den ligefremme Tale, havde alle unge, stærke og dristige Livsytringer stadig stor Magt over hans Sind. Om det saa var hans Følelser for Per, gemte de i Virkeligheden en god Portion Forelskelse paa Bunden.

Da Ivan nogle Dage senere søgte ham, modtog han ham alligevel temmelig unaadigt. Først da Ivan rent ud erklærede, at den hele Sag vilde staa og falde med hans Tilslutning, overgav han sig.

Han stillede dog forskellige Betingelser, blandt andre, at

Per skulde kaldes hjem straks, fordi der var adskilligt at ændre i hans Udkast, før det kunde bruges som Grundlag for Detailplaner.

Endvidere forlangte han, for at der overhovedet skulde blive Mulighed for et frugtbringende Samarbejde mellem ham og Per, at denne personlig skulde anmode ham om at tage Sagen i sin Haand og i det hele gøre de indledende Skridt til en Forstaaelse.

Denne Fordring bad Ivan ham indstændigt at frafalde.

Men Obersten var paa dette Punkt ubøjelig. Han havde ikke glemt de Ord, hvormed Per hin Dag havde taget Afsked: „Næste Gang, vi mødes, Hr. Oberst, bliver det *Dem*, der søger *mig*." — Denne overmodige Profeti skulde dog ikke altfor bogstaveligt gaa i Opfyldelse!

Ivan forsøgte endnu nogle Overtalelser, men Obersten, der under hele Sammenkomsten havde været kendeligt nervøs, afbrød ham tilsidst i opblussende Vrede og sagde:

„Den Ting kan ikke diskuteres mere her. Jeg betragter i det hele nu Sagen som uddebatteret imellem os."

Saa rejste Ivan sig og gik modfalden bort.

FEMTENDE KAPITEL

I Midten af April var Per kommen til Rom. Han havde tilsidst givet efter for Baronessens Bønner om at gøre hende og Søsteren Følgeskab ... eller rettere for den Tiltrækning, som Samværet med den sidste i stigende Grad udøvede paa ham.

Han var ikke selv klar over Arten af det Behag, han følte i denne mere end halvhundredaarige, graahaarede og overfyldige Dames Selskab. Om nogen Slags erotisk Dragning kunde der jo ikke være Tale. Derfor skrev han ogsaa frit til Jakobe om sine Indtryk af hendes Person og Karakter uden at lægge Mærke til, at Jakobe paa sin Side aldrig nævnede dette Bekendtskab eller hans Omtale deraf.

Det var det moderlige i Hofjægermesterindens Væsen overfor ham, der tiltrak Per. Det var hendes bekymringsfulde Omsorg ogsaa for hans sjælelige Ve og Vel, som tilfredsstillede Følelser, der ikke var ham selv bevidst. Hertil kom saa den besynderlige Uoverensstemmelse mellem hendes sikkert fuldt oprigtige Fromhed og hendes Klædedragts og hele Levemaades udsøgte, ja forfinede Elegance, mellem de højtidelige Bibelsprog, hun yndede at anvende imod ham, og visse, ligesom forborgne og ganske jordiske Smilglimt, han undertiden kunde opfange om hendes Mund eller i Dybet af hendes endnu glimrende, mørkeblaa Øjne. I sin Hellighed som i sin Verdslighed var hun ham en æggende Gaade.

Mellem Landsmænd i Rom blev der snakket en Del om de to Adelsfruer og deres ungdommelige Rejsekavaler. Det var dog især Pers Forhold til Baronessen, som pirrede Nysgerrigheden. Denne Dames Følelser for ham var under Rejsen svulmet op til en stille, sværmerisk Tilbedelse. Hvergang man fortalte hende noget, udbrød hun med taarefyldte Øjne: „O, det maa De endelig fortælle Hr. Sidenius," — eller: „Hvor det vil more vor kære Ven at høre!" Noget af det første, hun

foretog sig efter Ankomsten til Rom, var at træffe Aftale med en Billedhugger om at modellere hans Byste.

Per mærkede godt, at den gamle Dame var bleven en ganske viljeløs Ting i hans Haand. Han havde maattet fortælle hende udførligt om sine Fremtidsplaner, og hun havde straks tilbudt ham sin Støtte. Da hun hørte om det Interessentskab til Virkeliggørelse af hans Ideer, som netop var under Dannelse, blev hun saa begejstret, at hun endog talte om at sælge det ene af sine Godser for at sikre Foretagendet.

Per tænkte dog slet ikke paa at drage nogen personlig Fordel af sin Magt over dette stakkels syge Menneske, allermindst efter at det var gaaet op for ham, at hun ansaa ham for en naturlig Søn af hendes afdøde Broder, — en Vildfarelse, han jo ikke selv var helt uskyldig i.

Desuden optoges han for hver Dag mere af det nye og fremmedartede Liv, han saae omkring sig. Som solglad Nordbo nød han den klare Himmel og den lune, bløde Luft. Aldrig havde han følt sig saa sund og stærk paa Sjæl og Legeme som nu! Hans Ansigt med det lille mørke Fipskæg havde paa faa Dage faaet en næsten malmbrun Tone, mod hvilken Øjnene skinnede dobbelt blaa. Naar han om Eftermiddagen spaserede paa *Monte Pincio* sammen med Baronessen og Hofjægermesterinden, klædt i en ny, lysegraa Sommerdragt, hændte det mere end een Gang, at en sortøjet Skønhed sendte ham et brændende Blik over Viftekanten.

Han boede ikke paa samme Hotel som de to Søstre men indfandt sig daglig hos dem for at ledsage dem paa Spasereture eller følge dem til den skandinaviske Forening, hvor de hver Eftermiddag læste Aviserne. Han kunde nok lide det Skær af medfødt Fornemhed, hvormed de to Adelsdamers Selskab forlenede ham. Han nød de fornemme Titler, som Hoteltjenere og den Slags Folk overalt tildelte ham. Paa hans egne Landsmænd virkede hans falske Baronværdighed i Længden ikke skuffende. Skønt Samlivet med Hofjægermesterinden yderligere havde afslebet hans Væsen, røbede den hjemlige Jeppe sig uhjælpeligt under Verdensmandens Dragt; og havde man fra Begyndelsen af været noget i Tvivl om, hvad man skulde anse ham for, saa fik man efterhaanden ved hans egen Aabenmundethed mere at vide om hans Livsmaal og Planer, end adskillige havde Taalmodighed til at høre paa.

Det var foruden Gadelivet især det ældste Rom, der tiltrak

ham i denne Byernes By, den „evige“ Stad, Verdenssjælens Mausoleum. Men det var langt mindre Arkitekturens Skønhed, der optog ham, end Murenes Masse, Sammenbindingens Soliditet, den hele titaniske Kraft, der havde udfoldet sig i disse totusindaarige Kæmpeværker. Han kunde sidde timevis inde i Colosseums ørkenøde Indre og underholde sig med i Tankerne at genopbygge det fra Grunden, omgive det med et Fletværk af Stilladser paa en uhyre Arbejdsplads, der var opfyldt af kyklopiske Stenblokke, Oksekærrer og Hundreder af svedende Slaver, og herfra lade det hæve sig Skifte for Skifte som Fundamentet til et Babelstaarn.

Og saadanne Drømmerier førte ham paany til Bøgerne. Disse antike Murkolosser vakte Trangen hos ham til at vide noget mere om Romerfolket og dets Skæbne end det højst uklare, han huskede fra sin Skoletid. I den skandinaviske Forenings Bibliotek laante han Mommsens „Römische Geschichte“, og med den stædige Energi, han stødvis kunde udfolde, arbejdede han sig i kort Tid gennem det bindstærke Værk.

For første Gang i sit Liv grebes han af en historisk Stemning. Hans Blik havde hidtil bestandig været rettet anelsesfuldt fremad mod den forventede Stortid, — Fortiden havde aldrig sysselsat ham. Nu kunde han formelig nyde det at sidde oppe mellem Palatinerhøjens Ruiner og med Ryggen lænet mod et solopvarmet Søjleskaft at læse om de Mænd, der fra dette Sted havde behersket Verden. Tilmed førtes han ved disse Studier for første Gang helt bagom den ham forhadte Kristendom, ind i en Kultur, der var ganske upaavirket af den Aandsmagt, der for ham var Nutidens Forbandelse. I Republikens Helteskikkelser fandt han de forbilledlige Karakterer, han hidtil havde savnet. I hele dette praktisk anlagte, handlemodige, kloge og usentimentale Hedningefolk saae han Mennesket i uforvrænget Oprindelighed, Titanslægten, hvorom han uklart havde drømt, og med hvilken han følte sig i Slægt.

I et af sine Breve til Jakobe skrev han begejstret:

„Aldrig har jeg saa stærkt som hernede følt, hvilken Forbrydelse mod Menneskeheden Kristendommen har været. Aldrig har jeg med en saadan Skamfølelse forstaaet, hvor højt vi endnu skal tilvejrs for bare at række til Skuldrene af den Slægt, hvis Menneskestorhed hin blegnæbbede Kastrat fra

Nazareth har vovet at mistænkeliggøre. Kender du Fortællingen om Kong Pukkelryg? Da Skæbnen engang havde villet at Majestæten var bleven født med skæve Ben og et Knæk i Ryggen, blev der udstedt en Forordning, der vendte op og ned paa Begreberne i Landet. Hvad der var smaat, blev kaldt stort, og hvad der var skævt, kaldtes lige. En rank Ryg kaldtes en Pukkel, Kæmpen en Dværg. — I det forrykte Land lever vi den Dag idag!"

Efter en halv Snes Dages Ophold modtog Hofjægermesterinden et Telegram fra sin Mand, der var bleven syg og ønskede hende hjem. De to Søstre brød op, skønt Baronessen klynkede lidt over at skulle forlade Rom uden at have opnaaet den Avdiens hos Paven, hvorom hun hele Tiden havde fablet.

Afskeden med Per var for begge Damernes Vedkommende meget hjertelig. Hofjægermesterinden tog det Løfte af ham, at han engang vilde besøge hende og hendes Mand paa Kærholm, hvor ogsaa Søsteren foreløbig vilde tage Ophold. Endnu fra Kupevinduet tilraabte Baronessen ham med Taarer i Øjnene og under Lommetørklædeviften et „Paa Gensyn!"

Per maatte blive endnu nogen Tid i Rom af Hensyn til den Byste, som hans moderlige Velynderinde havde bestilt, og som han nu ogsaa selv begyndte at interessere sig for. I det hele var han ikke utaalmodig efter at komme bort. Han befandt sig stadig ualmindelig vel her, og Beretningerne om det vedvarende kolde og fugtige Foraar nord for Alperne fristede ikke til Opbrud! Endelig sad der ham endnu i Kroppen nogen Angst for Ensomheden, — derfor søgte han ogsaa her i Rom bestandig Selskab.

Fra Ivan havde han modtaget Meddelelse om, at han skulde være forberedt paa at maatte afbryde sin Rejse, da hans Nærværelse hjemme muligvis kunde blive nødvendig for hans Sags Fremme. I sit sidste Brev havde han ligefrem spurgt, om han vilde være i Stand til at bryde op med en Dags Varsel.

Herpaa havde Per endnu ikke svaret. Han var begyndt at blive ked af disse næsten daglig indløbende Skrivelser fra Svogeren med deres evindelige Forespørgsler, Henstillinger og Paamindelser. I hans Forhold til, hvad han havde kaldt sit Livsværk, var der i det hele, tildels umærkeligt for ham selv, foregaaet en Forandring fra samme Øjeblik, som der havde

aabnet sig Mulighed for dets Gennemførelse. Det havde ikke netop mistet i Værdi i hans Øjne; men hans Interesse for det havde tabt sig, efter at det fra blot revolutionerende Ide var bleven forvandlet til noget, der gjordes til Genstand for Børsfolks og Spekulanters Befingren og snusfornuftige Drøftelse. Alene det malabariske Handelssprog, hvori Ivan skrev til ham, denne halvt uforstaaelige Kræmmermauschlen gjorde ham led ved den hele Forhandling. Desuden indeholdt næsten hvert af Ivans Breve nye Forbehold eller Forslag til nye Beklippelser eller til yderligere Afpasning og Tillempning, saa han i Almindelighed af lutter Ærgrelse lod dem ligge ubesvarede i flere Dage.

Modsætningen mellem denne Forsagthed og Indtrykkene fra hine store Tider, hvori han i disse Dage levede med sine Tanker, forøgede hans Ligegyldighed og fyldte ham med Mismod. I sit sidste Brev havde Ivan endogsaa haft den Dristighed at foreslaa ham en Tilnærmelse til Oberst Bjerregrav, til den Mand, der i sin Tid med koldt Blod havde søgt at støde ham ned i Mørket.

Alle disse Fortrædeligheder fra Hjemmet gav det sorgløse Lediggængerliv her i Rom forhøjet Tiltrækning for ham. Han havde gjort forskellige Bekendtskaber mellem sine skandinaviske Landsmænd, ogsaa blandt Damerne, i hvis Selskab han hurtig trøstede sig for Tabet af Hofjægermesterinden. Aftenerne tilbragte han regelmæssigt sammen med dem paa et eller andet af de landlige Beværtningssteder i Byens Udkant, hvor Skandinaverne efter gammel Sædvane mødtes for paa Kunstnervis at give sig utvungent hen til Livets Nydelse. Her gik det muntert til ved fulde Glas, med Sang og Dispyter (paa varme Dage i Skjorteærmer), og Per befandt sig udmærket vel ved denne artistiske Tvangløshed. Han var altid i straalende Humør. Det Foraar, Jakobe havde indblæst hans Sind med sin solvarme Hengivelse, havde nu sin Blomstringstid. Hvad der var i ham af Spirer til lyse og festlige Følelser, kom her i Vækst, og han indtog efterhaanden alle. Naar man ud paa Natten syngende drog hjemad, saae man ham gerne i Spidsen af Toget, blomstersmykket og bekranset, med et Par henrykte — unge eller ældre — Damer under Armen.

En Aften traf han i dette Selskab en af de rigt behaarede tyske Kunstnere, med hvilke Fritjof om Efteraaret havde ført ham sammen i Berlin. Det var en af Øjeblikkets Modemalere

i Rom — en lille dværgagtig Mand med et vældigt Victor Emanuel-Skæg og to Tommer høje Hæle under Skoene. Under sædvanemæssig, højtidelig Bægersvingen fornyedes det gamle Bekendtskab, og Per fik en Indbydelse til at besøge den berømte Mand i hans Atelier.

Her mødte der ham en Overraskelse. Paa et Staffeli midt i Salen stod et lige fuldført Portræt i Legemsstørrelse af en ung Dame, en rødblond Jødinde, hvis fine Træk og sky Hjorteøjne han havde let ved at genkende. Det var Jakobes berlinske Halvkusine, Gehejmekommerceraadens unge Datter — Enearvingen til halvtredsindstyve Millioner.

„Er hun her i Byen?“ spurgte han forundret.

„Har været. Hun rejste hjem igaar. De kender hende altsaa?“

Per fortalte, at han et Par Gange havde været i hendes Forældres Hus.

„Hvordan er det? Er hun ikke bleven gift?“ sagde han og kunde ikke faa Øjnene fra det dejlige Ansigt, der saae paa ham med det samme stjaalne, forskende Sideblik som hin Aften ved Koncerten.

„Hun er gift, ja. Hun var hernede med Gemalen — det heldige Asen!“

„Hvad er det nu, han hedder?“

„Bieber — Dr. Bieber.“

„Ja, rigtigt! Jeg husker, jeg har set ham der i Huset. Han udmærkede sig just ikke ved Legemsskønhed. Han lignede nærmest en Vombat.“

„Ach was — Legemsskønhed!“ udbrød Mandslingen og snoede med en ametystfunklende Haand de buskede Ender af sit Krigerskæg.

„Han var maaske selv meget rig?“ spurgte Per.

„Rig? Nej, en fattig Djævel var han. Veed De ikke det? En kostelig Historie! *Der* fyldte de omsorgsfulde Forældre deres Hus med forgældede Baroner og Officerer, for at Datteren skulde gøre et standsmæssigt Parti. Alle borgerlige unge Mænd holdt de paa Afstand. Kun den tykke Dr. Bieber tænkte de ikke paa. Han var Amanuensis hos deres Læge, — og saa blev det naturligvis netop ham!“

„Ja vist,“ mumlede Per pludselig aandsfraværende, — hans Blik hang stadig som fortryllet ved den unge Kvindes Træk.

„Naar De har været Gæst i Forældrenes Palæ i Thiergarten,

saa veed De sagtens ogsaa, at dette nærmest var et forgyldt Helvede for den unge Dame. Moderen holder ganske ugenert en hel Stab af betalte Galaner, og Faderen er simpelthen en Kæltring. For enhver Pris vilde Datteren ud af det Liv — det er Forklaringen! Jeg tror, hun havde taget omtrent en hvilkensomhelst nogenlunde præsentabel og skikkelig Mand, der havde haft Mod til at bortføre hende."

Per vendte sig fra Billedet og saae gennemtrængende paa den lille snaksomme Maler.

„Bortførte han hende?"

„Naa, ikke just bogstaveligt. Men han havde altsaa Øje for sine Chancer. Og trods sin Grimhed og Fattigdom og sin endog meget borgerlige Fødsel — hans Fader er en Slags finere Marskandiser — havde han fornødent Mod ... eller Selvtillid ... ja vi kan godt sige Indbildskhed ... til at forsøge sit Held. Maaske har han anset sig selv for en Adonis. Paa den Naragtighed har han saa sejret! ... Har De, unge Mand, faaet fat paa den ironiske Livsvisdom, der gemmer sig deri? Er det i det hele gaaet op for Dem, at det i Virkeligheden betyder mindre, hvad man er, end, hvad man indbilder sig at være? — Mener De maaske, at Løjtnant Napoleon nogensinde var bleven Frankrigs Kejser, dersom han ikke havde haft den forrykte Ide, at der flød gammelt fransk Kongeblod i hans Aarer?"

Den verdensberømte lille Kunstnerdværg løftede sig ved disse Ord i sine højhælede Sko og snoede atter sit martialske Overskæg. Men Per trak sky sine Øjne til sig og sad længe tavs og fraværende.

* *
*

Hjemme i København var der imidlertid sket det, at Nanny og Dyhring havde giftet sig. Samtidig havde Dyhring forladt „Falken" for at overtage Stillingen som Chefredaktør af et ældre, anset Blad, „Borgerbladet", der særlig havde Udbredelse i Forretningsverdenen.

Hans Svigerfader, Philip Salomon, havde dog ingen Del i denne Forfremmelse, der alene skyldtes Overretssagfører Max Bernhardts Indflydelse. Dyhring hørte til denne Mands mange

Livegne, ja var en af dem, til hvem han paa Grund af hans kønne Ydre, hans Smidighed og tidligt modnede Foragt for alle menneskelige Love og Vedtægter knyttede de største Forhaabninger. Det havde været under den store Mands Beskyttelse, at Dyhring som Tyveaarig var stegen til en fremskudt Plads i „Falkens“ Medarbejderstab, og han havde i denne Stilling ved sin absolute Lydighed mod sin Velgører vundet dennes Tillid, ja hans Venskab.

Max Bernhardt havde dog vist sig meget utilfreds, dengang Dyhring meddelte ham sin Forlovelse med Nanny. Hans blodløse Ansigt havde slaaet to dybe Rynker fra Næseroden nedefter, og han havde sagt:

„En Jødedame, Dyhring! Det overrasker mig virkelig. Jeg havde tiltroet Dem bedre Forstand ... Jeg har jo for længe siden gjort Dem opmærksom paa Konferensraad Lindholms Datter. Hun er ogsaa baade smuk og rig. Og De vilde sikkert være Mand for at gøre det fornødne Indtryk paa hende.“

Men for første Gang nægtede Dyhring sin Herre og Mester Lydighed. Han var virkelig forelsket i Nanny. Og hans Modstandsløshed overfor Kvinder af Nannys Art var hans eneste Svaghed.

Max Bernhardt havde indset, at han her maatte slaa sig tiltaals. Han var ikke selv af Sten overfor et Par smukke Kvindearme, og de eneste Daarskaber, han tilgav, var derfor saadanne, der blev begaaet for en Dames Skyld. Han havde blot taget det Løfte af Dyhring, at han vilde hemmeligholde Forlovelsen, indtil der var bleven skaffet ham en anseligere og mere selvstændig Stilling indenfor Pressen. Og allerede Ugen efter var Vejen ryddet for ham til den meget eftertragtede Redaktørpost ved „Borgerbladet“.

Max Bernhardt havde herved villet sikre sig at komme Philip Salomon i Forkøbet. Han var bange for at komme til at miste noget af sit Herredømme over Dyhring, dersom denne skulde faa sin Svigerfader at takke for Redaktørværdigheden.

Og nu havde Dyhring og Nanny holdt Bryllup. Det var sket med de færrest mulige Omstændigheder. En skønne Dag kom Nanny leende hjem fra Byen med den nybagte Redaktør under Armen, nejede for sine Forældre og forestillede sig som Fru Dyhring. De var om Formiddagen bleven viet paa et støvet Borgmesterkontor og havde — som hun tungefærdigt berettede — haft det rædsomste Mas med at holde sig alvorlige

under Højtideligheden. Bagefter var de gaaet hen paa en Restavration og havde spist Frokost sammen med et Par af Dyhrings Bekendte, som de tilfældigt traf der.

Ved Middagsbordet, der nu blev dækket saa festligt, som det i Hast lod sig gøre, udbargte Philip Salomon sit Hjertebarns og hendes Brudgoms Skaal med en uvilkaarlig Højtidelighed, som dannede en ejendommelig Modsætning til de Nygiftes egen muntre Ligevægt. Ogsaa Moderen var stærkt bevæget. Skønt det snart aldrende Ægtepar i de senere Aar — under deres Børns Paavirkning — havde gjort sig Umage for at holde Trit med Tidens Udvikling, ved en Lejlighed som denne brød deres Natur gennem Optugtelsen. Ingen af dem saae i Virkeligheden rigtig fortrøstningsfuldt paa Fremtiden. Navnlig vakte Pigebørnenes egenraadige Færd deres skjulte Bekymring.

Efterhaanden reves de dog med af de andres Munterhed, og Glæden omkring Bordet blev paa Grund af Smaabørnenes Nærværelse tilsidst helt støjende. Kun Jakobe sad stadig tavs og ligesom udeltagende. Hun var ogsaa den eneste, der ikke havde pyntet sig. Hun var ogsaa oprørt over Nannys Overstadighed og over den Vanhelligelse af Kærligheden, som dette Bryllup og det hele Giftermaal i hendes Øjne var, at kun Moderens bestemte Paabud havde faaet hende til at tage Plads ved Bordet. Hun havde først undslaaet sig under Foregivende af Ildebefindende. Og virkelig følte hun sig ikke vel. Flere Gange under Maaltidet blev hun overfaldet af Svimmelhed, hele hendes Legeme dirrede af Nervøsitet.

Kort efter at man havde rejst sig fra Bordet, gik hun op paa sit Værelse og lod sig ikke mere se.

Hun satte sig til at skrive til Per, — hun vidste intet andet Middel til at dulme sin Længsel efter ham og døve den vilde, fortærende Skinsyge, som var nær ved at lægge hende øde baade paa Sjæl og Legeme.

Det var ikke saaledes, at hun paa nogen Maade mistænkte Per. Enhver Tanke om Utroskab laa hende saa fjern, at end ikke hans Breves Kortfattethed og det Besvær, han tydelig nok igen havde med at finde den fortrolige Tone, for Alvor foruroligede hende. Siden deres ømme Forening følte hun ham som en uadskillelig Del af hende selv. Med sin stolte og kyske Natur kunde hun ikke tro paa Muligheden af et Bedrag. Og hun havde ikke glemt det Udtryk af Lykke og Taknemlig-

hed, der havde glødet i Pers Øjne, den første Gang han hvilede i hendes Arme. Hun gemte dette Minde som et viet Pant. Hun fik i hine Øjeblikke Vished for — hvad hun undertiden næsten havde tvivlet om — at ogsaa hun var Kvinde og kunde være sin Elsker til Lyst.

Men naar hun tænkte paa alle de Mennesker, mellem hvilke Per daglig færdedes, som nød den Lykke at leve i hans Nærhed, at tage om hans Haand, høre hans Stemme, se hans Smil. ... der kunde da rejse sig en Slags Had i hende til disse Fremmede, som ejede alt det, hun selv sukkede efter. Hun var misundelig paa de Brosten, han traadte over, paa den Luft, der kyssede hans solbrunede Kinder. Hun var skinsyg paa Kafeopvarterne, der betjente ham, paa Hotelpigerne, som om Morgenen redte den Seng, der endnu gemte Varmen og Duften af hans Legeme. —

Nede i Dagligstuen havde Moderen imidlertid søgt at undskylde hende overfor Dyhring og Nanny, hvilken sidste havde gjort en spydig Bemærkning i Anledning af hendes Forsvinden.

„Jakobe er saa overspændt i denne Tid," sagde Moderen. „Jeg er virkelig lidt urolig for hende."

Nanny trak paa Smilebaandet uden at svare. Men da hun sad nede i Vognen sammen med Dyhring for at køre hjem til hans Ungkarlelejlighed, hvor de skulde overnatte, sagde hun, idet hun puttede sig tilrette under hans Arm:

„Ved du, hvad der er i Vejen med Jakobe? For du lagde vel nok Mærke til hende ved Bordet. Hun er misundelig, Stakkel! Hun er rasende, fordi det ikke er hende, der nu kan køre hjem med sin Pær."

Den følgende Morgen rejste de Nygifte til Udlandet; de vilde blive borte nogle Uger. Det var deres Hensigt i den Tid at gennemrejse det meste af Evropa. De agtede sig endog helt ned til Spanien, fordi Nanny absolut vilde se en Tyrefægtning.

Rejsen blev da væsentlig et Ophold paa Jernbaner og Hoteller. Men netop dette omskiftelige Liv mellem alle Slags Mennesker tilfredsstillede dem begge. Selv i Hvedebrødsdagene følte de ingen Trang til mere Ensomhed. Om nogen virkelig Lidenskab var der overhovedet paa ingen af Siderne Tale. Dyhrings Forelskelse ytrede sig efter kort Tids Forløb mest som en skamløs Kælenskab, og trods sin forholdsvise

Uskyld imødekom Nanny beredvilligt hans Hang til æggende Kærtegn.

Forøvrigt knyttedes de sammen af den Tilfredsstillelse, de gensidig skænkede hinandens Forfængelighed. Dyhring nød den Opsigt, Nanny overalt vakte ved sin orientalske Skønhed, — i Særdeleshed fordi han var overbevist om, at Folk ikke ansaae dem for at være rigtig gifte. Han vidste meget godt, at hun baade i sit Væsen og i sin Maade at klæde sig paa mindede om den finere Demimonde, — det var jo netop heri, hendes Tillokkelse for ham altid havde bestaaet. Nu kildrede det hans Ærgerrighed at mærke, hvorledes Herrerne i selve Lastens Paris skelede til ham med Blikke fulde af Misundelse.

Nanny paa sin Side var stolt af sin Mand paa Grund af hans elegante og korrekte Ydre. Hans sirlige Skikkelse med det gyldenblonde Haar vakte Opsigt omkring paa Hotellerne. Hun selv plejede at sige om ham, at han lignede en tysk Prins. Hun var desuden glad for, at han ikke var Jøde. Skønt hun altid havde forsikret om det modsatte, havde hun ogsaa til Tider følt sig trykket af sin Herkomst; og nu tilstod hun ærligt, at hun var henrykt over for bestandig at være bleven Salomon-Navnet kvit og at blive kaldt Fru Dyhring.

Endelig var hun stolt af sin Mand, fordi han i sin Egenskab af Redaktør lejlighedsvis kunde skaffe dem gratis Adgang til Seværdigheder, som andre maatte betale for eller ganske var udelukket fra. Den Sans for Penges Værd, der trods al Toiletteprägt udmærkede hende som ung Pige, havde ikke forladt hende i Ægtestanden. Dyhrings flotte Tilbøjeligheder voldte hende allerede en Del skjult Uro. Hun blev regelmæssig grebet af Nervøsitet, hver Gang der skulde gives Penge ud. Efter Ophold paa Hoteller, hvor hun maaske en halv Snes Gange havde ringet paa Jomfruen for at faa Hjælp til sin Paaklædning, kunde hun godt tage bort uden at give Drikkepenge, eller hun efterlod højst et Halvfranc-Stykke paa Servanten.

Foraarskulden og Regnen drev hurtigt det unge Par sydpaa. Fra Paris gik Turen direkte til Madrid. Men da der paa Vejen mødte dem et Rygte om, at der var udbrudt Kolera i denne By, tog de skyndsomst Flugten tilbage over Pyrenæerne. Over Rivieraen rejste de saa ned gennem Italien.

Per befandt sig paa denne Tid endnu i Rom, Jakobe havde i et Brev forberedt ham paa deres Komme, hvad der forresten havde været helt overflødigt; de danske Aviser, som han til Stadighed læste henne i Foreningen, indeholdt daglig Notitser om det unge Par og deres Rejse.

Den ganske vist altid meget omtalte men hidtil ikke synderlig ansete Teater- og Varieteanmelder var paa engang bleven en Mand af Betydning derhjemme. Det var noget hidtil uhørt, at man til en saa ung Mand uden Eksamen eller anden tilsvarende Adkomst, ja endog uden noget uangribeligt Rygte, betroede Ledelsen af et Foretagende som „Borgerbladet"; — og det havde i Virkeligheden heller ikke været let for Max Bernhardt at sætte sin Vilje igennem i denne Sag. Mens Yndlingen selv rullede gennem Evropa i Fløjlskupe og lod sig forkæle af sin smukke Brud, førtes der i Moralens Navn en Kamp imod ham i alle de Blade, som Max Bernhardt endnu ikke havde naaet at bringe under sin Indflydelse.

Hans Udnævnelse var bleven Signalet til en Genopblussen af den hele standende Strid mellem den ny og den gamle Tids Mennesker. Hans Navn var bleven det Kampmærke, hvorunder Handlestyrken og Afmagten, Overmodet og den dydigt maskerede Misundelse dennegang tørnede sammen. Smaabladene indeholdt lange Artikler om ham tilligemed hans Portræt, Vittighedsbladene mødte med kolorerede Karikaturer, mens Sladderen løb paa sine tusind Ben gennem Landet og genopvarmede de fantastiske Beretninger om hans forfinede Vaner, om hans atlaskbetrukne Værelser, hans Kvindeorgier og hele sardanapalske Vellevned.

Det var derfor ikke underligt, at han og hans unge Frues forventede Komme til Rom havde fremkaldt nogen Spænding hos deres Landsmænd der. Trods al moralsk Forargelse optoges navnlig Damerne deraf paa en Maade, der vakte Fortrydelse hos Per.

Per havde ellers aldrig været slem til at misunde andre deres Held. Dertil havde han følt sig for meget som den særlig udvalgte, som Undtagelsen, der var hævet over ethvert Medbejlerskab. Men det sidste halve Aars Rejseliv, der paa saa mange Maader havde udviklet hans Selverkendelse; de Sammenligninger, hvortil Bekendtskabet med saa mange fremmede, i Verdenslivet uddannede Personligheder havde

givet Anledning; nu sidst Besøget hos den dværgagtige Maler og dennes Fortælling om den grimme og fattige Dr. Biebers fabelagtige Triumf — alt dette havde givet ham en Forstaaelse af, at hans Karakter besad Svagheder, som maatte overvindes. Den Stemning, der var brudt frem hos ham hin Dag i Malerens Atelier, og som nu Dyhrings hastig voksende Ry fornyede og forstærkede, havde i Virkeligheden allerede nogen Tid behersket hans ubevidste Liv. Den havde fulgt ham paa hans Rejse som en skjult Afmagtsfølelse. Selv midt under hans overgivneste Lystighed her i Rom havde den ligget bundfældet i han Sind som en endnu slumrende Melankoli.

Da han en Dag i Foreningen tilfældigt fik at vide, at de Nygifte ventedes til Rom med Eftermiddagstoget, bestemte han sig efter nogen Nølen til at modtage dem paa Stationen. Han sagde til sig selv, at da han og Dyhring nu engang var bleven besvogrede, vilde det være bedst, om de kunde blive Venner. Men navnlig var han ængstelig for, at han ved at tage Afstand fra ham skulde røbe disse misundelige Følelser, der ydmygede og nagede ham.

Altsaa mødte han op paa Stationen med en lille billig Buket til Nanny og ønskede Parret velkommen til Rom. Den fikse Redaktør var som altid Forbindtligheden selv. Han mumlede nogle takkende Ord og modtog Pers højmodigt udstrakte Haand med et Smil, — som lykkeligvis kun Nanny bemærkede.

Hun viste en ganske uforbeholden Glæde ved Gensynet, kaldte Per for „Svoger“ og bragte Hilsener fra Jakobe og dem alle derhjemme. Senere paa Dagen mødtes de efter Aftale til Middag paa en af Byens franske Restavrationer.

Efter Maaltidet blev Dyhring hurtigt uselskabelig og gabede ganske ugenert bag sine omsorgsfuldt plejede Hænder. Til Gengæld stod Munden ikke stille paa Nanny; hun pludrede løs og optog Per, saa denne til alt Held ikke opdagede Ægtemandens skødesløse Opførsel.

De havde sat sig til at drikke Kaffe udenfor en Kafe ved *Piazza Colonna*, og her som overalt tiltrak Nanny sig Opmærksomheden ved sin Skønhed, sit frie Væsen og sin Dragt. Hun var helt hvidklædt, lige fra Kniplingshatten ned til de besløjfede Sko. Og de luftige Klæder bruste omkring hendes buttede Legeme som en Svaneham.

Per kunde ikke komme sig af sin Overraskelse over, hvor glimrende hun saae ud. Han havde næsten glemt, hvor smuk hun var. Mens han sad der ligeoverfor hende ved det lille, runde Kaffebord, stjal hans Blik sig i Samtalens Løb ofte nedover hendes blottede Hals og overfyldige Barm, og han kom til at tænke paa, — hvad han ogsaa halvvejs havde glemt — hvor nær det i sin Tid havde været ved, at han havde friet til hende, og at det vist ikke var helt usandsynligt, at hun dengang vilde have sagt Ja.

Da det lille Tremandsselskab ud paa Aftenen skiltes, blev der truffet den Aftale, at Per den næste Formiddag skulde hente Nanny paa Hotellet og tage sig af hende, mens Dyhring gjorde en Visit i det danske Konsulat for at hente Stof til et Rejsebrev, han agtede at skrive til sit nye Blad om Handelsforholdene i Italien. Det var Nanny selv, der foreslog dette Arrangement; og med sædvanlig Galanteri gav Dyhring det sin Billigelse.

Det var nu ogsaa den eneste Betingelse, de to Ægtefolk havde stillet hinanden, da de giftede sig, at de hver for sig vilde bevare deres Frihed fuldkommen ubeskaaret. De var endogsaa bleven enige om, at det mindste Forsøg fra en af Siderne paa at paalægge den anden Tvang, skulde betragtes som tilstrækkelig Skilsmissegrund.

Da Per den næste Dag ved aftalt Tid kom til Hotellet, var Dyhring allerede gaaet. Nanny modtog ham fuldt pudset i Gaarsdagens hvide Dragt, færdig til at følge ham. Hun rejste sig fra en Frokostopdækning (bestaaende blot af Chocolade og Kager) og udbrød straks uden noget Goddag eller anden Ceremoni:

„Hvor skal vi tage hen? Idag vil jeg rigtig more mig!“

Per kom til at fortælle, at der paa et nærliggende Torv, som hans Vej just havde ført ham forbi, blev afholdt et Maanedsmarked med al Slags gammelt Skrammel hentet rundt om fra Roms Afkroge; og da Nanny hørte dette, vilde hun absolut allerførst gaa derhen. Forestillingen om en saadan stor Affaldsdynge vakte hendes Lystighed. Senere — sagde hun — vilde de tage en Droske og køre rundt i Byen for at betragte „Seværdighederne“.

Idet hun gjorde en sidste mønstrende Runde gennem sine to Værelser, stak hun i Forbifarten Per en Makron i Munden. — Hvorefter de begav sig afsted.

Da de nærmede sig Torvepladsen, hvis Spektakel og Summen allerede hørtes paa lang Afstand, bad hun om hans Arm. Hun blev med eet mindre modig ved Synet af den sammenpakkede Menneskemasse og de smaa Teltgader. Ængstelig skottede hun til de pjalteklædte Skikkelser, der allevegne drev ned imod Torvet, eller som stod i Klynger omkring de store Bunker af irrede Kobbersager, Jernragelse og gamle Klæder, der straks ved Indgangen var kastet hen paa Stenbroen. Opfyldt, som hun var af Forestillingen om den romerske Almues Urenlighed havde hun samlet Kjoleskørtet tæt omkring sig; og efterhaanden som hun kom ind i Sværmen, løftede hun det højere og højere op over sine hvide Sko.

Per fandt hende endnu mere indtagende end den foregaaende Dag. Han blev ganske svimmel af at gaa der med hendes Arm i sin og føle Formen af hendes bløde Legeme, naar hun, skræmmet af et eller andet halvnøgent eller særlig pjaltet Individ, der trængte sig frem og falbød sine Varer, trykkede sig ind til ham for at søge Beskyttelse. Han havde hidtil været lidt usikker i sin Optræden overfor hende, havde følt nogen Forlegenhed ved hendes dristige Svigerinde-Fortrolighed. Nu skød han med Vold alle Tanker paa Jakobe tilside og gav sig utvungent hen i Øjeblikkets Stemning.

Det var nu heller ikke muligt at bevare Anstanden i en saadan Trængsel. Snart maatte han med sin Arm, snart med hele sit Legeme værne hende mod Skub og Stød. Han foreslog tilsidst, at de skulde trække sig ud af Mylret; men derom vilde hun ikke høre Tale. Midt under sin dødelige Angst for de lystige Pjalteskikkelser, der stadig mere nærgaaende trængte sig omkring dem, midt i Larmen og Hvidløgsosen og den stramme Svedstank var hun henrykt og lo ustandseligt og krampagtigt som et Menneske, der bliver kildret.

„Jeg morer mig storartet!“ raabte hun inde i den tætteste Stimmel. „Saadan noget var Otto aldrig i Verden gaaet med til!“

Paa engang opstod der Tumult udenfor en Teltbod lidt fra dem. To unge Mænd var kommen op at mundhugges, og der havde straks dannet sig en Kres af interesserede Tilskuere, der holdt ligesom en Arena aaben omkring dem.

Per vilde føre Nanny bort; men uden at sige noget holdt hun ham tilbage — ja trak ham endnu nogle Skridt nærmere til Kamppladsen og løftede sig paa Taaspidserne for at komme til at se.

Paa ophidsede Italieneres Vis havde de to Stridende anbragt sig paa Hug overfor hinanden. Og i denne Stilling opløftede de med voldsomme Bevægelser snart den ene, snart den anden knyttede Haand, mens de sorte Øjne lynede og de røde Munde udspyede Eder og Forbandelser, der lød gennem Markedstummelen som vilde Skrig.

Per blev lidt underlig tilmode ved at iagttage Nannys Optagethed. Hun var skiftevis rød og bleg, og hendes Læber sitrede. Det var heller ikke til at tage fejl af, at hun efterhaanden aldeles glemte, at det ikke var Dyhring, hun holdt under Armen, saadan knugede hun sig ind til ham, hver Gang de knyttede Hænder derinde i Kresen løftedes.

„Mon de vil stikke med Dolke?“ spurgte hun.

Per kom til at le. Han havde oftere her i Rom været Vidne til saadanne Gadescener, hvor det saae ud, som om lidenskabelige Mænd stod i Begreb med at udkæmpe en Kamp paa Liv og Død, mens de blot med en Slags artistisk Behag berusede sig i Heltefagter og derpaa skiltes uden at have vekslet andet end en Mundfuld smudsige Skældsord.

Ganske paa samme Maade forløb Striden her. Netop som Ophidselsen syntes paa sit højeste, bortdunstede den pludselig, og de to Mænd fjernede sig hver til sin Side som et Par Skuespillere, der følges af Tilskuernes Bifald.

„Hvad . . . er det forbi?“ spurgte Nanny og vendte sig mod Per med et skuffet Udtryk.

„Ja, — ikke sandt? — saa priser jeg vore gode danske Skallesmækkere!“ sagde han og trak nu resolut afsted med hende for at slippe bort, inden den sammenpakkede Tilskuerskare opløste sig.

Efter meget Besvær naaede de Udkanten af Torvet, hvor de kunde bevæge sig nogenlunde uhindret. Da standsede Nanny og næsten skreg:

„Men vi fik jo ikke købt noget!“

Og uden Barmhjertighed trak hun ham paany ind i Menneskemylret.

Hægtet til hans Arm trængte hun sig frem til en faldefærdig Træbod, hvor der var Udsalg af foregivne Antikviteter. En banditagtig Olding med hvide Skægstubbe langt ned paa den nøgne Fuglehals hilste hende med orientalsk Ydmyghed. Og uden i Forvejen at forhandle om Prisen købte hun for en ublu Sum en lille Sølvtumling og et forgyldt Spænde, idet hun udenvidere overlod det til Per at betale.

Derefter erklærede hun sig endelig rede til at følge ham paa en Runde gennem Byen. Per fik fat i en Droske, og de kørte afsted.

Vejen gik til Piazza del Popolo, som Nanny absolut først vilde se, fordi hun engang havde læst en Roman af det Navn. Derefter kørte de op over Monte Pincio, gennem Gregoriana-Gaden til Qvirinalet og atter videre — Bakke op, Bakke ned — forbi Diocletians Bade, Kapitol, Forum.

Kusken havde faaet Ordre til at køre raskt. De standsede ingen Steder; Nanny var velfornøjet med at se, hvad der kunde betragtes fra Vognen gennem en Teaterkikkert. Hun glemte ikke de pligtmæssige Forundringsudraab men var i Virkeligheden udelukkende optaget af sig selv eller rettere af Tanken om, hvilket Indtryk hun gjorde paa sin Ledsager.

Hendes Følelser for Per gemte fra gammel Tid en god Del Nag. Hun havde aldrig tilgivet ham, at han dengang forsmaaede hende, og hun havde bestandig gaaet og luret paa en Lejlighed til at skaffe sig Oprejsning. Denne Lejlighed mente hun nu endelig kommen. Derfor havde hun sluppet al sin Bedaarelseskunst løs paa ham allerede den foregaaende Dag ved Mødet paa Banegaarden.

Hensynet til Jakobe bekymrede hende ikke. Hun kunde i sin Forkælethed ikke tilgive Halvsøsteren, at denne ikke som alle andre vilde lade sig bedaare af hende men endog ret ofte ganske aabent tilstod, at hendes falske og behagesyge Væsen var hende imod. Og Nanny var overhovedet aldrig nøjeregnende med Midlerne, naar det galdt om at tilfredsstille en Lyst eller blot et Lune. Hun, hvem Faderen i god Tro havde kaldt „Normalbarnet", fordi hun havde blomstret som et Billede paa selve Sundheden, havde altid gjort sig en unaturlig Fornøjelse af at anstifte Ulykker. Allerede paa Skolebænken havde det moret hende paa underfundig Maade at bringe sine Kammerater i Fortræd, og hun var neppe bleven halvvoksen og havde faaet lidt runde Former, før hun drev det som en Sport at sætte Splid imellem Forlovede ved at vække den kvindelige Skinsyge. Og denne Skadeglæde var saa meget mere ondartet, som hun i sin Fantasiløshed sjelden anede Omfanget af den Fortræd, hun voldte. Som et Barn, der i halvt uskyldig Lyst sætter Ild paa Genboens Hus for at se Luerne slaa ud af Taget, kunde hun bagefter blive helt betuttet over den anrettede Ødelæggelse.

Imidlertid gik det hende nu, som det plejede at gaa, naar hun var ene sammen med Per: hun var alligevel ikke rigtig modig overfor ham. Erindringen om, at han af alle Mænd var den, der vistnok havde været nærmest ved at faa Herredømme over hende, gjorde hendes Holdning lidt usikker. Især var hun paa sin Post, efter at han paa sin Side var bleven dristigere, ja ligefrem syntes at gøre Tilnærmelser. Hun sad netop og tænkte paa, at det vistnok ikke kunde være tilfældigt, naar han havde trykket hendes Haand saa fast, da han hjalp hende op i Vognen. Han var ogsaa et Par Gange rykket hende saa nær, at hun havde maattet flyttet sig lidt for at undgaa, at deres Legemer berørte hinanden under Vognens Skrumlen. Saa stor Tilfredsstillelse hun end følte ved hans Gøren-Haneben, navnlig naar hun tænkte paa Jakobe, foruroligede det hende dog at mærke, hvordan Rollerne var i Færd med at ombyttes imellem dem, saa at hun, der begyndte som Forfølgeren, nu var nærved at blive den jagede.

Ikke desmindre lod hun stadig Munden løbe, brugte sin dunkantede Vifte og lo overgivent. Pantheon, Trajansøjlen, Titusbuen, — alt gled forbi, uden at hun i Grunden saae noget.

Først Synet af Amfiteatret gjorde hende igen et Øjeblik nærværende. Her overvandt hun endog sin Magelighed og stod af Vognen for at komme ind og se Arenaen.

„Vi skulde jo have været i Madrid for at se en Tyrefægtning," fortalte hun paa sit Østergades-Københavnsk, mens hun ved Pers Arm forsvandt ind gennem de halvmørke, kølige Gange, der førte til den uhyre Stenkedels Indre. „Men den dumme Kolera kom os i Vejen. Det var rædsomt ærgerligt!"

Mens Per uvilkaarligt grebes af Stedets historiske Stemning, blev hun ved at snakke. End ikke, da de stod inde paa Bunden af den mægtige Offerskaal, der havde været Vidne til saa mangen blodrygende Hekatombe, tav hun et Øjeblik stille. Med Kikkerten for Øjnene saae hun op og ned ad de himmelstigende Bænkerækker, mens hun tænkte paa, om hun maaske hellere skulde have taget den blomstrede Musselins paa med den røde spanske Silketrøje. Den havde gjort Løjtnant Iversen aldeles tosset, da han saae hende med den i Teatret en Aften, kort før hun rejste.

Per gav sig til at forklare hende Bygningens Indretning, viste hende Kejserens og Vestalindernes ophøjede Pladser, beskrev, hvordan Arenaen ved Kunst havde kunnet sættes under

Vand, saa der kunde opføres Søslag og Kampe med Floduhyrer, ... og Nanny blev virkelig efterhaanden opmærksom. Særlig optoges hun af de tilgitrede Porte, hvorigennem Gladiatorerne under Vaabengny traadte ind for at myrde eller myrdes til Folkets Forlystelse. Hun huskede et Billede, der fremstillede en saadan romersk Fægter i et menneskefyldt Amfiteater ... en Kæmpeskikkelse, svulmende af Muskler, ganske nøgen, blot med en Metalhjelm paa Hovedet og en smal Strimmel Tøj om Lænden. Billedet havde i et af hendes sidste Skoleaar hængt i et Boghandlervindu paa Østergade, og hun havde dengang altid sørget for at lægge sin Vej der forbi. Hun tænkte nu paa, at her paa samme Plet, hvor hun stod, havde maaske et saadant stort, nøgent lemmestærkt Mandfolk engang staaet med sin Hæl paa den overvundne Modstanders blodige Strube og smilende modtaget Kejserens og det menneskemylrende Teaters Hyldest, — og hendes Næsebor udvidede sig uvilkaarligt, og hun følte det samme vellystfulde Kuldepust nedover Nakke og Ryg som hin Tids svanehamshvide Vestalinder, naar de begyndte at vejre Blodlugten.

Da hun lidt efter igen tog Pers Arm for at gaa tilbage til Vognen, foer hendes Øjne hastigt ned over hans Skikkelse med et stjaalent Blik. Og hun var i nogen Tid tavs.

Per foreslog, at de nu skulde lade „Seværdighederne" fare og køre lidt op paa Højderne for at trække frisk Luft. Nanny gik efter nogen Nølen ind derpaa, og Kusken fik Ordre til at køre over Tiberen. Ad den berømte slangebugtede Kørevej naaede de op paa Janikulus med det vidunderlige Nedblik over Rom og det milevide Udsyn over Kampagnen til de lysende Albanerbjerge i det Fjerne.

Men nu var det Per, der var den veltalende. Nanny sad mest med bortvendt Ansigt og lod, som om hun hørte efter, hvad han forklarede hende om de Bygninger, hvis Spir og Kupler hævede sig højst over den gyldne Støvtaage, som hvilede over Byen. Den Uro, hun hele Tiden havde følt, begyndte heroppe i Ensomheden at gaa over til virkelig Frygt. Hver Gang han bare flyttede sig paa Sædet, foer det nervøst igennem hende. Og pludselig erklærede hun, at hun var træt og vilde hjem.

Per gav sig til at gøre Forestillinger, men hun var ubønhørlig. Hun forlangte bestemt, at Vognen skulde vende og køre hende hjem.

Udenfor Hotellets Port skiltes de.

Dyhring var forlængst kommen tilbage fra sin Konsulatvisit. Han sad i Skjorteærmer ved et Bord og skrev. Nanny kunde, idet hun kom ind ad Døren, ikke se andet af ham end hans Nakkeskilning og den smalle Vesteryg, og det slog hende, hvor gammel, ja helt oldingagtig tynd han tog sig ud, naar man saadan saae ham bagfra.

„Naa, er du der, min Ven!“ sagde han og nikkede til hende over Skuldren.

Hans rolige Tone irriterede hende. Hun svarede kort „Ja“, idet hun skilte sig af med sine Handsker og kastede dem ned i Sofaen.

„Hvorledes har du saa moret dig?“ spurgte han uforstyrrelig.

„Glimrende! Storartet! ... Jeg var nær aldrig kommen hjem igen.“

„Tænk. Det var jo rart. — Du undskylder mig nok et Øjeblik.“

„Gudbevares!“

Dyhring fortsatte stiltiende sit Arbejde, mens Nanny, efter at have befriet sig ogsaa for Hatten, lod sig falde ned i en Lænestol i den modsatte Ende af Stuen. Hun troede sig her ubemærket. Hun anede ikke, at hendes Mand uden at forandre sin skrivende Stilling kunde iagttage hende i et Hjørnespejl, og at han delte sin Opmærksomhed nogenlunde ligeligt mellem hendes Ansigtsudtryk og en velformet Artikel, hvor han i sagkyndig og alvorligt belærende Tone meddelte „Borgerbladets“ Læsere en Oversigt over Handelsforholdene i Italien.

I henved en halv Time var der ganske stille i Værelset. Nannys Tanker kunde ikke komme bort fra det Nederlag, hun igen havde lidt overfor Per. Hun begreb ikke sin Svaghed og følte den som en uudholdelig Ydmygelse. Men der maatte bestemt være noget i Vejen med hende i denne Tid. Hun havde mærket det allerede i Paris, at hun ikke rigtig var sig selv længer. Dersom hun ikke med Bestemthed vidste, at det var en Umulighed, vilde hun have troet, at hun var frugtsommelig. Hun kunde om Morgenen vaagne med en afskyelig Hovedpine og være svimmel hele Formiddagen. Og alle de urimelige Lyster, hun kunde have! Og de skrækkelige Drømme, som hun ikke engang turde fortælle sin Mand, saa uanstændige var de! — —

I de fire-fem Dage, de unge Ægtefolk endnu opholdt sig i

Rom, var Per flere Gange sammen med dem; og tilsyneladende gjorde hans Kurmageri intetsomhelst Indtryk paa Ægtemanden. Dyhring behandlede ham vedvarende med samme lidt lade Forbindtlighed som før; men klog af Skade sørgede Nanny selv for, at hun og Per ikke oftere blev alene.

Først den Dag, da de rejste og han mødte paa Jernbanestationen for at sige Farvel, vovede hun sig paany frem af sit Baghold. Ikke alene trykkede hun ved Afskeden Pers Haand med umiskendelig Varme; men da Toget skulde til at køre og hun stod bag det aabne Kupevindu, lod hun med glimrende Forstillelseskunst sine dejlige Øjne hvile paa ham med et lidenskabeligt Udtryk. Det var, som om hun nu i Afskedsøjeblikket modstandsløst reves hen af en Følelse, hvormed hun i det Skjulte havde kæmpet.

Hun holdt i Hænderne nogle meget smukke og kostbare Blomster, en Afskedsbuket fra Per. Idet Toget satte sig i Bevægelse, lod hun en af dem — en halvt udsprungen Rose — falde ned paa Perronen. Det kunde se ud, som om det skete af Vanvare; men det kunde ogsaa være et Tegn, en tavs Tilstaaelse, en straalende Forjættelse.

Per tog Blomsten op — uvis om, hvad han turde tro. Da han igen saae i Vejret, var Kupevinduet tomt. Han fulgte det med Øjnene; men Toget forsvandt bag et Hushjørne, uden at hun lod sig se.

Da han om Aftenen efter en lang sanseløs Omflakken i Roms Omegn naaede hjem til sit Logis, havde han besluttet at bryde med Jakobe.

Tanken havde længe ulmet hos ham. Hans Udvikling havde Dag for Dag ført ham bort fra hende. Det var gaaet op for ham, hvor grundforskellige de var, og hvor daarligt Jakobe med sit sære, for mange frastødende Væsen vilde passe til det frejdige og overdaadige Nydelsesliv, der nu stod for ham som den nye Renaissances endelige Maal. Med Glædesblus og Klang af Cymbler skulde Troldtøjet manes i Jorden derhjemme. Men til at bistaa ham med at skabe en saadan Feststemning i hans eget Liv, — dertil egnede Kvinder af Nannys Art sig ulige bedre.

Dertil kom, at Jakobe jo allerede ikke var helt ung længer. Det havde altid trykket ham, at hun var et Aarstid ældre end han, og med sin sygelige Sarthed saae hun absolut ikke yngre ud, end hun var. Ogsaa hendes udpræget jødiske Ansigtstræk

generede det ham at tænke paa. Dengang han i hendes Brev læste om, hvordan hun paa sin Hjemrejse fra Breslau var bleven fornærmet af et Par Herrer, havde han, — trods den Overlegenhed, hvormed hun selv fortalte derom — følt sig højst pinligt berørt deraf.

At et Brud vilde krænke og smerte Jakobe dybt, forstod han godt. Men han kunde ikke have nogen Forpligtelse til at lægge sit Liv øde for en enkelt Ubesindigheds Skyld. Desuden — her stod dog virkeligt mere paa Spil end nogle Kvindetaarer! Med en Livsopgave som hans havde man slet ikke Lov til at give Afkald paa den Spore, det altid var for en Mand at føle sin Magt over Mennesker og frem for alt over Kvinder. Han agtede overhovedet ikke at lade sig binde mere. Det havde hidtil netop været hans Fejl, at han ikke frygtløst nok havde udnyttet sin Naturs Kraftkilder. Derfor var han ikke kommen videre paa sin Eventyrsejlads, end han var.

Men nu skulde Sejlene tiltops! Fra Ivan havde han netop modtaget et nyt Ekspresbrev med indtrængende Opfordring til at komme hjem for personlig at deltage i Forhandlingerne om hans Projekt. Han havde som sædvanlig ladet Brevet ligge ubesvaret nogle Dage. Nu meldte han telegrafisk sin Hjemkomst. Forjættelsen i Nannys Øjne drog ham. Og desuden indsaae han, at Tiden til Handling nu var kommen.

Forinden vilde han, saa skaansomt som muligt, forberede Jakobe paa det uundgaaelige Brud. Han vilde søge at faa hende til at forstaa, at som hans Natur nu engang var, vilde det ogsaa for hende være bedst, at deres Forbindelse i Tide hævedes.

Det vilde slet ikke være saa let heller for ham at sige dette Farvel. Han skyldte hende uendelig meget; men sin Frihed kunde han ikke ofre hende, sin Fremtid vilde han ikke sætte paa Spil. Han maatte nu vise, at han ikke havde siddet forgæves ved Cæsarernes Fødder, men lært at gaa Mandsviljens lige Vej over Tvivlraadighedens plumrede Rubicon med et trøstigt: *Jacta est alea!*

HENRIK PONTOPPIDAN

OG HANS BØGER

Gennem sine mange Bøger, der med en enkelt Undtagelse skildrer danske Forhold, har Henrik Pontoppidan givet et mere omfattende Billede af vor Tids Danmark — socialt, politisk, kulturelt, religiøst — end nogen anden af hans Samtidige. Han har ikke holdt sig til en enkelt Landsdel eller et enkelt Samfundslag; han er aldansk i sit Forfatterskab, som han er det ved sin Afstamning fra den over hele vort Land udbredte og ansete pontoppidanske Slægt. Med lige stor Sikkerhed og med samme skarpe Blik har han hentet sine Æmner paa Landet og i Byen, fra Hytterne og fra Hovedstadens Saloner. Henrik Pontoppidan er en selvstændig og original Personlighed, hvis Digtning præges af Sandhedstrang og Uvilje mod alt uægte; han er en Revser og en Kritiker. Hans Sprog er kraftigt, frit for Lyrik og fuldkommen sagligt og sobert, et Udtryk for den Tankens Klarhed og Sindets mandige Ligevægt, der er hans Ideal. Han repræsenterer, har en kendt norsk Kritiker sagt, „det lødigste, det psykologisk dybeste, det mest afklarede i dansk Novellistik: han er allerede i levende Live blevet klassisk."

Henrik Pontoppidan er født 24. Juli 1857 i Fredericia, hvor Faderen var Præst. Senere forflyttedes denne til Randers, og her kom den vordende Digter til at leve sine Barndomsaar. Allerede som Dreng røbede han en Uafhængighedstrang, der aldrig senere har forladt ham. Fra Randers Latinskole tog han i 1873 Realeksamen og rejste saa til København for at læse til Ingeniør. Han opgav imidlertid Studiet: han vilde være Digter.

Under en Rejse til Schweiz saa tidligt som 1876 havde Pontoppidan skrevet et nu tabt Skuespil, *Hjemve*, men sin egentlige Debut som Forfatter fik han i 1881, da han udgav Bogen *Stækkede Vinger*, fire Fortællinger. Deres Stof er tildels hentet fra Landsbylivet, som han havde lært at kende som Lærer paa sin Broder Mortens Højskoler og gennem sit Gif-

termaal med en sjællandsk Bondepige. Firserne igennem kom andre Folkelivsskildringer: *Landsbybilleder* (1883), *Sandinge Menighed* (1883), *Fra Hytterne, nye Landsbybilleder* (1887), *Isbjørnen* (1887), *Skyer, Skildringer fra Provisoriernes Dage* og *Natur* (1890). Landsbybilledet naar sit Højdepunkt og sin Afslutning i Roman-Trilogien *Muld* (1891), *Det forjættede Land* (1892) og *Dommens Dag* (1895), gennemarbejdet og samlet 1898 under Titlen *Det forjættede Land*, det første af hans store Tidsbilleder.

Den anden Hovedgruppe i Henrik Pontoppidans Forfatterskab, Skildringerne fra København, indledes af en Række „smaa Romaner" og „Skildringer fra Alfarvej": *Ung Elskov* (1885), *Mimoser. Et Familjeliv* (1886), *Spøgelser* (1888), *Minder* (1893), *Nattevagt* (1894), *Den gamle Adam* (1894) og endelig *Højsang* (1896). Kulminationen udgøres af det andet af Pontoppidans Hovedværker *Lykke-Per* (1898—1904), der oprindelig fremkom i otte Smaabøger, men senere af Forfatteren er omarbejdet og sammendraget, saa Værket har faaet den i nærværende Udgave foreliggende Form. *Lykke-Per* er den moderne Literaturs betydeligste og videst spændende Forsøg paa at give Samtidens aandelige Liv i store Typebilleder, og i Hovedpersonen har Digteren skabt en national Skikkelse: Fantasten, der taber i sin Kamp for at faa Tag i Virkeligheden, men vinder Lykken, da han finder sig selv i Ensomheden.

Efter 1900 fortsætter Pontoppidan de „smaa Romaner" med *Det ideale Hjem* og *Lille Rødhætte* (1900), *Borgmester Hoeck og hans Hustru* (1905), *Hans Kvast og Melusine* (1907), *Det store Spøgelse* (1907), *Den kongelige Gæst* (1908), *Et Kærlighedsæventyr* (1918), *En Vinterrejse. Dagbogsblade* (1920) og endelig *Mands Himmerig* (1927). Hovedværket fra denne Periode er ellers *De Dødes Rige* (1912—16), det tredie og sidste af hans Tidsbilleder, der omhandler Tiden mellem Systemskiftet og Verdenskrigen.

Som foran sagt har Henrik Pontoppidan i levende Live opnaaet at blive Klassiker, og ikke blot hans egen Nation vurderer ham højt, men ogsaa i Udlandet regnes han for en af Samtidens store Forfattere. Det fik et smukt ydre Udtryk, da han i 1917 blev tildelt Nobelprisen, og adskillige af hans Værker er oversat til fremmede Sprog, i de allersidste Aar f. Eks. til Amerikansk.